

Underhållsskyldighet i internationella situationer – *Underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll*

*Betänkande av Utredningen om underhålls-
skyldighet i internationella situationer*

Stockholm 2010

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2010:59

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Beställningsadress:
Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Orderfax: 08-598 191 91
Ordertel: 08-598 191 90
E-post: order.fritzes@nj.se
Internet: www.fritzes.se

Svara på remiss. Hur och varför. Statsrådsberedningen (SB PM 2003:2, reviderad 2009-05-02)
– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som ska svara på remiss.
Broschyren är gratis och kan laddas ner eller beställas på
<http://www.regeringen.se/remiss>

Textbearbetning och layout har utförts av Regeringskansliet, FA/kommittéservice

Tryckt av Elanders Sverige AB
Stockholm 2010

ISBN 978-91-38-23436-5
ISSN 0375-250X

Till statsrådet och chefen för Justitiedepartementet

Regeringen beslutade den 4 juni 2009 att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå de kompletterande författningsbestämmelser som behövs till EU:s underhållsförordning samt de författningsändringar som ett framtida tillträde till 2007 års Haagkonvention ger anledning till. Samma dag utsåg chefen för Justitiedepartementet, statsrådet Beatrice Ask, hovrättsrådet tillika vice ordföranden Ulrika Beergrehn till särskild utredare.

Som sakkunniga i utredningen förordnades den 14 juli 2009 numera kanslirådet Jessica Löfvenholm, rättssakkunniga Danijela Pavic och ämnesrådet Frank Walterson.

Som experter förordnades den 14 juli 2009 juristen Sofia Berfenstam, verksjuristen Patrik Berglund, docenten Michael Hellner, professorn Maarit Jänterä-Jareborg, advokaten Fredric Renström, specialisten Anna Svantesson och rättslige experten Tommy Wallén.

Hovrättsassessorn Boel Oldenstedt anställdes som sekreterare i utredningen fr.o.m. den 11 augusti 2009.

Utredningen överlämnar härmed betänkandet Underhållsskyldighet i internationella situationer – Underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll (SOU 2010:59). Till betänkandet bifogas också ett särskilt yttrande samt en bilagedel.

Utredningens uppdrag är härmed slutfört.

Stockholm den 1 september 2010

Ulrika Beergrehn

/Boel Oldenstedt

Innehåll

Förkortningar och ordförklaringar	17
Sammanfattning	21
Summary	39
Författningsförslag	59
1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention	59
2 Förslag till lag om ändring i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap	63
3 Förslag till lag om ändring i rättshjälpslagen (1996:1619)	64
4 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	65
5 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken (2010:110)	67

Del I Inledning och bakgrund

1 Utredningens uppdrag och arbete	71
1.1 Uppdraget	71
1.2 Utredningens arbete	73

1.3	Betänkandets disposition.....	73
1.4	”Underhållsberättigad” och ”underhållsskyldig”	75
2	Historik, språkversioner och tolkning	77
2.1	Europeiska unionen (EU).....	77
2.2	Haagkonferensen för internationell privaträtt	79
2.3	Förenta nationerna (FN)	81
2.4	Språkversioner	82
2.5	Tolkningsfrågor.....	83
3	Gällande rätt.....	85
3.1	Inledning.....	85
3.2	Internationella instrument och deras tillämpningsområden.....	86
3.2.1	Bryssel I-förordningen	86
3.2.2	Förordningen om den europeiska exekutionstiteln.....	86
3.2.3	Luganokonventionerna.....	87
3.2.4	1958 års Haagkonvention och 1973 års Haagkonvention.....	88
3.2.5	Haagkonventionerna om tillämplig lag – ej tillträdna av Sverige	89
3.2.6	New York-konventionen	90
3.2.7	Nordiskt samarbete i fråga om underhållsskyldighet	90
3.3	Behörighet	91
3.3.1	Utgångspunkter	91
3.3.2	Bryssel I-förordningen	91
3.3.3	Luganokonventionerna.....	93
3.3.4	Autonom rätt	94
3.4	Lagval	94
3.5	Erkännande och verkställighet	97
3.6	Hemvistbegreppet.....	101

3.6.1	Allmänt.....	101
3.6.2	EU-domstolens tolkning av hemvistbegreppet	101
3.6.3	Hemvist enligt svensk internationell privaträtt	103
3.7	Svensk intern rätt	105
3.7.1	Underhållsskyldighet och underhållsstöd.....	105
3.7.1.1	Barn.....	105
3.7.1.2	Makar	108
3.7.2	Forumbestämmelser	108
3.7.3	Verkställighet.....	109

Del II
Underhållsförordningen
2007 års Haagkonvention och
2007 års Haagprotokoll

4	Tillämpningsområden, förhållande till andra internationella instrument och hemvistbegreppet.....	115
4.1	Utgångspunkter	115
4.2	Underhållsförordningen.....	116
4.3	2007 års Haagkonvention.....	118
4.4	2007 års Haagprotokoll	120
4.5	Förhållandet till andra internationella instrument utifrån ett svenskt perspektiv	121
4.5.1	Underhållsförordningen och andra internationella instrument.....	121
4.5.2	2007 års Haagprotokoll och andra internationella instrument	123
4.5.3	2007 års Haagkonvention och andra internationella instrument.....	124
4.6	Erkännande och verkställighet i Sverige av avgöranden från olika länder	129
4.6.1	Inledning	129
4.6.2	Finland.....	130
4.6.3	Danmark.....	132
4.6.4	Norge.....	134

4.6.5	Island.....	135
4.6.6	Storbritannien	136
4.6.7	Österrike och Belgien	137
4.6.8	Tjeckien, Estland, Frankrike, Tyskland, Grekland, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Polen, Portugal, Slovakien, Spanien och Litauen	138
4.6.9	Cypern, Irland, Rumänien, Ungern och Slovenien.....	139
4.6.10	Bulgarien, Lettland och Malta	140
4.6.11	Schweiz	141
4.6.12	Liechtenstein och den kinesiska provinsen Macao ...	142
4.6.13	Surinam	143
4.6.14	Australien, Turkiet och Ukraina	144
4.7	Hemvistbegreppet	145
4.8	Särskilt om sambor, samkönade äktenskap och partnerskap	147
4.8.1	Inledning.....	147
4.8.2	Svenska utgångspunkter	148
4.8.3	Underhållsförordningen	149
4.8.4	2007 års Haagkonvention	150
4.8.5	2007 års Haagprotokoll	151
5	Behörighet	153
5.1	Underhållsförordningen (behörighet – kapitel II)	153
5.2	2007 års Haagkonvention (begränsningar i rätten att inleda ett förfarande – kapitel IV)	158
5.3	Överväganden.....	159
6	Lagval	163
6.1	Underhållsförordningen (tillämplig lag – kapitel III).....	163
6.2	2007 års Haagprotokoll.....	163
6.2.1	Tillämpningsområde	163
6.2.2	Huvudregel – lagen i den stat där den underhållsberättigade har sin hemvist	164
6.2.3	Undantag från huvudregeln i vissa fall.....	165
6.2.4	Parternas val av tillämplig lag	170

6.2.5	Offentliga organ	170
6.2.6	Den tillämpliga lagens räckvidd m.m.	171
6.3	Överväganden	173
6.3.1	Utrymmet för allmänt tillämpliga bestämmelser.....	174
6.3.2	Utredning om utländsk rätt	175
6.3.3	Det bakomliggande rättsförhållandet.....	176
6.3.4	Särskilt om allmän domstols materiella processledning i mål om underhållsbidrag.....	177
7	Erkännande och verkställighet	179
7.1	Underhållsförordningen.....	179
7.1.1	Erkännande, verkställbarhet och verkställighet av domar (kapitel IV)	179
7.1.1.1	Inledning	179
7.1.1.2	Domar meddelade i en medlemsstat som är bunden av 2007 års Haagprotokoll (avsnitt 1)	180
7.1.1.3	Domar meddelade i en medlemsstat som inte är bunden av 2007 års Haagprotokoll (avsnitt 2)	183
7.1.1.4	Allmänna bestämmelser om verkställighet som gäller alla domar, oberoende av om ursprungsmedlemsstaten är bunden av 2007 års Haagprotokoll eller inte (avsnitt 3)	188
7.1.2	Förlikningar inför domstol och officiella handlingar, inklusive avtal om underhållsskyldighet (kapitel VI)	189
7.2	2007 års Haagkonvention.....	190
7.2.1	Erkännande och verkställighet (kapitel V)	190
7.2.1.1	Allmänna förutsättningar	190
7.2.1.2	Grunder för erkännande och verkställighet	191
7.2.1.3	Skäl för att vägra erkännande och verkställighet.....	193
7.2.1.4	Förfarande för en ansökan om erkännande och verkställighet (verkställbarhets- förklaring)	195
7.2.2	Verkställighet i den anmodade staten (kapitel VI)...	203
7.3	Överväganden	206

7.3.1	Exekvaturförfarandet.....	206
7.3.1.1	Allmänt	206
7.3.1.2	Behörig myndighet.....	207
7.3.1.3	Tvåstegsförfarandet.....	207
7.3.2	Säkerhetsåtgärder efter verkställbarhetsförklaring enligt underhållsförordningen.....	209
7.3.3	Verkställighet av avgöranden enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention sker enligt utsökningsbalken.....	210
7.3.4	Verkställbara avtal enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention.....	211
7.3.5	Förnyad prövning enligt underhållsförordningen när svaranden inte har gått i svaromål.....	212
7.3.5.1	Allmänna förutsättningar.....	212
7.3.5.2	Behörig myndighet.....	213
7.3.5.3	Förfarandet vid förnyad prövning.....	214
7.3.6	Hinder mot och uppskjutande av verkställighet enligt underhållsförordningen.....	215
7.3.6.1	Allmänna förutsättningar.....	215
7.3.6.2	Beslut om hinder mot verkställighet.....	215
7.3.6.3	Beslut om uppskjutande av verkställigheten	216
7.3.7	Beslut av administrativa myndigheter.....	217
7.3.8	Ytterligare kompletterande bestämmelser till 2007 års Haagkonvention.....	220
7.3.8.1	En fullständig kopia av avgörandet ska bifogas en ansökan	220
7.3.8.2	Delgivning av ett beslut om verkställbarhet	221
7.3.8.3	Centralmyndigheten vidarebefordrar verkställbarhetsbeslutet till Kronofogdemyndigheten.....	222
8	Särskilt om avtal.....	223
8.1	Inledning.....	223
8.2	Gällande rätt	223
8.2.1	Möjligheten att avtala om underhåll enligt svensk intern rätt.....	223
8.2.2	Avtal om domstols behörighet (prorogation)	225
8.2.3	Avtal om tillämplig lag.....	226

8.3	Avtal om underhåll enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention.....	227
8.4	Avtal om behörig domstol enligt underhållsförordningen	227
8.5	Avtal om tillämplig lag enligt 2007 års Haagprotokoll.....	228
8.5.1	Val av lag för ett visst förfarande.....	228
8.5.2	Generellt tillämpliga avtal	229
8.6	Överväganden	231
8.6.1	Behandlingen av avtal i underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll.....	231
8.6.2	Registrering av ett avtal om underhållsbidrag.....	232
8.6.3	Formkrav för avtal om behörighet och lagval.....	234
8.6.4	Information och medvetenhet om avtalets konsekvenser.....	236
9	Samarbete genom centralmyndigheter och deras åligganden.....	237
9.1	Inledning.....	237
9.2	Gränsöverskridande samarbete i dag	238
9.2.1	New York-konventionen	238
9.2.2	Försäkringskassans tjänster enligt New York-konventionen	239
9.3	Centralmyndighetens uppgifter enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention	241
9.3.1	Centralmyndighetens allmänna uppgifter.....	241
9.3.2	Ansökningar genom centralmyndigheten.....	244
9.4	Uppgifter till centralmyndigheten och centralmyndighetens behandling av uppgifter	248
9.4.1	Gällande rätt.....	248
9.4.1.1	Sekretess	248
9.4.1.2	Personuppgifter och gallring.....	254
9.4.2	Underhållsförordningen.....	261
9.4.3	2007 års Haagkonvention.....	263
9.5	Överväganden	264

9.5.1	Centralmyndigheten	264
9.5.2	Centralmyndighetens uppgifter	266
9.5.2.1	Allmänt om uppgifterna	266
9.5.2.2	Särskilda åtgärder i mål om indrivning av underhåll med internationella inslag	267
9.5.2.3	Möjlighet att överklaga centralmyndighetens beslut.....	267
9.5.3	Sekretess	269
9.5.3.1	Sekretess för uppgifter lämnade till svenska myndigheter enligt underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och New York- konventionen	270
9.5.3.2	Centralmyndighetens tillgång till uppgifter hos Försäkringskassan	271
9.5.3.3	Skyldighet att efterforska uppgifter enligt underhållsförordningen	272
9.5.3.4	Skyldighet att efterforska uppgifter enligt 2007 års Haagkonvention	275
9.5.3.5	Vidarebefordran av uppgifter till utländska myndigheter	276
9.5.3.6	Särskilt om skyddade adressuppgifter	277
9.5.4	Behandlingen av personuppgifter	279
9.5.4.1	Skydd av personuppgifter	279
9.5.4.2	Överföring av personuppgifter till centralmyndigheten i tredje land	280
9.5.5	Bevarande/gallring av uppgifter enligt underhålls- förordningen	281
10	Särskilt om direkta ansökningar	283
10.1	Inledning	283
10.2	Underhållsförordningen	283
10.3	2007 års Haagkonvention	284
10.4	Överväganden	287
11	Rättshjälp och rättsligt bistånd	289
11.1	Inledning	289
11.2	Rättshjälp – gällande svensk rätt	290

11.2.1	Rättshjälpslagen	290
11.2.1.1	Allmänt.....	290
11.2.1.2	Underhåll i samband med äktenskaps- skillnad	290
11.2.1.3	Underhåll till barn.....	291
11.2.1.4	Vad ingår i rättshjälpen?	292
11.2.1.5	Rättshjälpsavgift.....	293
11.2.2	Rättegångskostnader och avgifter vid verkställighet.....	293
11.2.3	Särskilt om rättshjälp i internationella situationer ...	295
11.3	Rättshjälp enligt underhållsförordningen och rättsligt bistånd enligt 2007 års Haagkonvention	298
11.3.1	Tillhandahållandet av rättshjälp och rättsligt bistånd	298
11.3.2	Innebörden av rättshjälp respektive rättsligt bistånd	299
11.3.3	Rättshjälp och rättsligt bistånd vid underhåll till barn.....	301
11.3.4	Rättshjälp och rättsligt bistånd vid underhåll till andra än barn under 21 år.....	303
11.3.4.1	Underhållsförordningen.....	303
11.3.4.2	2007 års Haagkonvention.....	303
11.3.5	Återkrav av kostnader från förlorande part	304
11.3.6	Rättshjälp och rättsligt bistånd till ett offentligt organ.....	305
11.3.7	Sammanfattande jämförelse	305
11.4	Överväganden	307
11.4.1	Rättshjälp enligt underhållsförordningen respektive rättsligt bistånd enligt 2007 års Haagkonvention i förhållande till rättshjälp enligt rättshjälpslagen	308
11.4.2	Kostnadsfri rättshjälp enligt rättshjälpslagen vid underhåll till barn enligt förordningen och konventionen	310
11.4.3	Utredning inför beslut om rättshjälp och efterföljande hantering av avgifter m.m.	311
11.4.4	Olika villkor för rättshjälp i interna respektive internationella ärenden om underhåll.....	312

11.4.5	Kostnader och avgifter hos Kronofogdemyndigheten	313
11.4.6	Behov av förordningsändringar i övrigt.....	314
12	Allmänna bestämmelser, slutbestämmelser och bilagda formulär	317
12.1	Underhållsförordningen	317
12.2	2007 års Haagkonvention	319
12.3	2007 års Haagprotokoll.....	322
12.4	Särskilt om övergångsbestämmelser.....	323
12.4.1	Underhållsförordningen.....	323
12.4.2	2007 års Haagkonvention.....	323
12.4.3	2007 års Haagprotokoll	324
12.5	Överväganden.....	325
Del III Lagtekniska frågor m.m.		
13	Införlivande av instrumenten och lagtekniska lösningar.....	331
13.1	Införlivande av instrumenten	331
13.2	Lagtekniska lösningar.....	333
14	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	335
14.1	Ikraftträdande.....	335
14.2	Övergångsbestämmelser	336
15	Konsekvenser av förslagen	337

Del IV Författningskommentar

16	Författningskommentar	345
16.1	Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention	345
16.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap	353
16.3	Förslaget till lag om ändring i rättshjälpslagen (1996:1619).....	355
16.4	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	358
16.5	Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken (2010:110)	359

Del V Särskilt yttrande

	Särskilt yttrande	363
--	-------------------------	-----

Bilagedel

Innehåll		375
<i>Bilaga 1</i>	Kommittédirektiv	377
<i>Bilaga 2</i>	Underhållsförordningen (Rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet)	389

<i>Bilaga 3</i>	2007 års Haagkonvention (Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar).....	469
<i>Bilaga 4</i>	Rådets beslut av den 30 november 2009 om Europeiska gemenskapens ingående av Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet	587
<i>Bilaga 5</i>	2007 års Haagprotokoll (Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet)	589

Förkortningar och ordförklaringar

1904 års lag	lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap
1958 års Haagkonvention	Haagkonventionen av den 15 april 1958 om erkännande och verkställighet av avgöranden om underhåll till barn
1973 års Haagkonvention	Haagkonventionen av den 2 oktober 1973 om erkännande och verkställighet av avgöranden angående underhållsskyldighet
1988 års Luganokonvention	Konventionen av den 16 september 1988 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område
1993 års Haagkonvention	Haagkonventionen av den 29 maj 1993 om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner
1996 års Haagkonvention	Haagkonventionen av den 19 oktober 1996 om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn
2007 års Haagkonvention	Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar
2007 års Haagprotokoll	Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet

2007 års Luganokonvention	Konventionen av den 30 oktober 2007 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område
autonom rätt	allmänna bestämmelser som gäller i förhållande till alla stater, när ingen EU-rättslig eller konventionsbunden lagstiftning är tillämplig
bet.	betänkande
Bryssel I-förordningen	Rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område
Bryssel II-förordningen	Rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000
CU	Civilutskottet
dataskyddsdirektivet	Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter
den förklarande rapporten till 2007 års Haagkonvention	se Explanatory Report (Conv.)
den förklarande rapporten till 2007 års Haagprotokoll	se Explanatory Report (Prot.)
dir.	kommittédirektiv
dnr	diarienummer
Ds	Departementsserien
EES	Europeiska ekonomiska samarbetsområdet
EFTA	Europeiska frihandelssammanslutningen

	(eng. European Free Trade Association)
EU	Europeiska unionen
EU-domstolen	Europeiska unionens domstol
EUT	EU:s officiella tidning (tidigare EGT)
Explanatory Report (Conv.)	Explanatory Report on the Convention of 23 november 2007 on the international recovery of child support and other forms of family maintenance, upprättad av Alegría Borrás och Jennifer Degeling med assistans av William Duncan och Philippe Lortie, och tillgänglig på Haagkonferensens hemsida < www.hcch.net >
Explanatory Report (Prot.)	Explanatory Report on the Protocol of 23 November 2007 on the law applicable to maintenance obligations, upprättad av Andrea Bonomi, och tillgänglig på Haagkonferensens hemsida < www.hcch.net >
FB	föräldrabalken
FN	Förenta nationerna
FN:s barnkonvention	Konventionen om barnets rättigheter, antagen av FN:s generalförsamling den 20 november 1989
Haagkonferensen	Haagkonferensen för internationell privaträtt
HD	Högsta domstolen
JuU	Justitieutskottet
kap.	kapitel
kommissionen	Europeiska kommissionen
LU	Lagutskottet
medlemsstat	en stat som är medlem i EU
New Yorkkonventionen	FN:s konvention den 20 juni 1956 om indrivning av underhållsbidrag i utlandet
NJA	Nytt juridiskt arkiv, avd. I

OSL	offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)
paragraph	aktuell punkt i aktuell förklarande rapport
prop.	proposition
prot.	protokoll
PUL	personuppgiftslagen (1998:204)
RB	rättegångsbalken
RH	Rättsfall från hovrätterna
RÅ	Regeringsrättens årsbok
rskr.	riksdagsskrivelse
rådet	Europeiska unionens råd
rättshjälpdirektivet	Rådets direktiv (2003/8/EG) av den 27 januari 2003 om förbättring av möjligheterna till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister genom fastställande av gemensamma minimiregler för rättshjälp i sådana tvister
SFS	Svensk författningssamling
SfU	Socialförsäkringsutskottet
SOU	Statens offentliga utredningar
SoU	Socialutskottet
SÖ	Sveriges överenskommelser med främmande makter
UB	utsökningsbalken
UD	Utrikesdepartementet
underhålls- förordningen	Rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet
ÄktB	äktenskapsbalken

Sammanfattning

Uppdraget

Utredningen har i uppdrag att föreslå de kompletterande bestämmelser som behövs till den av Europeiska unionens (EU:s) råd den 18 december 2008 antagna förordningen (EG) nr 4/2009 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet (underhållsförordningen). I uppdraget ligger att analysera underhållsförordningen och belysa likheter och skillnader i förhållande till framför allt Bryssel I-förordningen¹ och Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar (2007 års Haagkonvention). Utredningen ska vidare undersöka vilka kompletterande författningsbestämmelser som behövs med anledning av underhållsförordningen, inklusive den hänvisning som finns i förordningen till Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet (2007 års Haagprotokoll). Särskild uppmärksamhet ska fästas vid frågor om rättshjälp, hinder mot och uppskjutande av verkställighet, informationsutbyte och sekretess samt tillgång till och hantering av personuppgifter.

Utredningen ska också föreslå de författningsändringar som ett framtida tillträde till 2007 års Haagkonvention ger anledning till. En del i arbetet är att undersöka hur svensk rätt förhåller sig till bestämmelserna i konventionen och att analysera konsekvenserna av att Sverige blir bundet av konventionen. I sammanhanget ska även förhållandet till andra internationella instrument på området belysas. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid frågor om rättsligt bistånd, informationsutbyte och därtill hörande frågor om sekretess samt frågor om exekvaturförfarande och verkställighet. I

¹ Rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område.

den mån frågan aktualiseras ska utredningen ta ställning till hur konventionen bör införlivas i svensk rätt. I uppdraget ingår också att ta ställning till om konventionens tillämpningsområde helt eller delvis bör utvidgas och om det finns anledning att reservera sig, i enlighet med vad som är möjligt enligt konventionen.

Utredningen ska ge förslag på vilken myndighet som bör utses till centralmyndighet i förhållande till underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention och överväga om vissa uppgifter bör handhas av centralmyndigheten eller av andra organ.

Tillämpningsområden och förhållande till andra internationella instrument

Syftet med *underhållsförordningen* är att ge en underhållsberättigad person bättre möjligheter att hävda sina rättigheter. Detta ska uppfyllas genom att göra det enkelt att få ett avgörande i en medlemsstat som automatiskt är verkställbart i en annan medlemsstat utan några formaliteter. Förordningen innehåller bl.a. bestämmelser om internationell behörighet, tillämplig lag (i form av en hänvisning till 2007 års Haagprotokoll, se vidare nedan), erkännande och verkställighet samt samarbete. Underhållsförordningen ersätter Bryssel I-förordningen när det gäller frågor om underhåll. Den nordiska konventionen mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge angående indrivning av underhållsbidrag² får dock fortsätta att tillämpas. Underhållsförordningen är tillämplig på underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svågerlagsförhållanden. Även offentliga organ kan betraktas som underhållsberättigade i förordningens mening, t.ex. om det finns en statlig fordran på återbetalning av utbetalat underhållsstöd. Underhållsförordningen kommer att vara direkt tillämplig i Sverige.

Syftet med *2007 års Haagkonvention* är att säkerställa en effektiv internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar. Det ska uppnås bl.a. genom att det inrättas ett system för samarbete och genom att det ställs krav på effektiva åtgärder för en snabb verkställighet av avgöranden om underhåll. Konven-

² Konventionen mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge undertecknad i Oslo den 23 mars 1962 angående indrivning av underhållsbidrag, samt överenskommelsen med Danmark, Finland, Island och Norge om ändring i nämnda konvention, undertecknad i Oslo den 25 februari 2000.

tionen är tillämplig på underhållsskyldighet som grundar sig på ett föräldra-barnförhållande mot en person under 21 år samt under vissa förutsättningar mot make (eller förutvarande make). Det är också möjligt att utvidga konventionens tillämpningsområde. Utredningen har haft att utgå ifrån att det kommer att vara EU som tillträder 2007 års Haagkonvention och därigenom binder medlemsstaterna till konventionen, något som kommissionen har föreslagit. I sitt förslag till rådsbeslut har kommissionen vidare föreslagit att EU ska meddela en förklaring som innebär att konventionens hela tillämpningsområde utvidgas, så att det överensstämmer med förordningens tillämpningsområde. EU har inte tagit ställning till förslaget. När så sker kommer Sverige att bli bundet av EU:s ställningstagande. 2007 års Haagkonvention ersätter 1958 års Haagkonvention³ och 1973 års Haagkonvention⁴ i förhållandet mellan de fördragsslutande staterna. Även New Yorkkonventionen om indrivning av underhållsbidrag i utlandet⁵ ersätts.

2007 års Haagprotokoll innehåller bestämmelser om tillämplig lag på underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svågerlagsförhållande. Protokollet är tänkt att komplettera 2007 års Haagkonvention, och ska enligt en särskild hänvisning i underhållsförordningen tillämpas när behörighet utövas enligt förordningen. EU har tillträtt 2007 års Haagprotokoll.

Behörighet

Underhållsförordningen reglerar när medlemsstaternas myndigheter ska ha internationell behörighet i frågor som gäller underhållsskyldighet. Behörighet finns hos domstolen i det land där svaranden eller den underhållsberättigade har hemvist. Behörighet finns vidare hos den domstol som enligt sitt eget lands lag är behörig att pröva en talan om någons rättsliga status eller om föräldraansvar när frågan om underhåll har samband med den talan, såvida inte behörigheten endast grundar sig på den ena partens medborgarskap. Det finns också vissa möjligheter enligt under-

³ Haagkonventionen av den 15 april 1958 om erkännande och verkställighet av avgöranden om underhåll till barn.

⁴ Haagkonventionen av den 2 oktober 1973 om erkännande och verkställighet av avgöranden angående underhållsskyldighet.

⁵ Förenta nationernas konvention av den 20 juni 1956 om indrivning av underhållsbidrag i utlandet.

hållsförordningen att avtala om att domstolarna i en viss medlemsstat ska vara behöriga. Avtalsfriheten är mer begränsad än i Bryssel I-förordningen och gäller inte vid tvister om underhållsskyldighet mot barn under 18 år. Behörighet kan även finnas på den grunden att svaranden går i svaromål inför domstolen. Därutöver finns bestämmelser om subsidiär behörighet och om behörighet i undantagsfall (t.ex. om det är omöjligt att få ett avgörande i en tredjestat till vilken tvisten har nära anknytning). Det finns också en bestämmelse som begränsar möjligheten för en underhållsskyldig att väcka en ny talan om det redan finns ett avgörande.

Underhållsförordningen är i den bemärkelsen heltäckande genom att den inte medger rätt till allmänt tillämpliga, autonoma, behörighetsbestämmelser. Utredningen föreslår därför att 3 kap. 6 och 12 §§ lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap, som i dag ger svenska domstolar rätt att utöva internationell behörighet i bl.a. frågor om underhåll, ska ändras så att de inte längre omfattar underhållsfrågorna. Däremot påverkar underhållsförordningen inte tillämpningen av konventioner och avtal som gäller när förordningen träder i kraft, vilket innebär att de båda Luganokonventionerna från 1988 och 2007 fortfarande kommer att gälla.⁶ Om en svarande har hemvist i en Luganostat, som inte är en av EU:s medlemsstater, ska alltså svenska domstolar utöva behörighet enligt den Luganokonvention som gäller i förhållande till den andra staten. Vidare kommer, enligt underhållsförordningen, 2007 års Luganokonvention att tillämpas om parterna har avtalat om att exklusiv behörighet ska finnas i en Luganostat som inte är en EU-medlemsstat. Detta gäller dock inte i fråga om underhåll till barn.

2007 års Haagkonvention innehåller endast s.k. indirekta behörighetsregler. Dessa innebär att en fördragsslutande stat är skyldig att erkänna och verkställa ett avgörande endast om avgörandet har meddelats i en fördragsslutande stat dit svaranden eller den underhållsberättigade hade en viss i konventionen specificerad typ av anknytning. Det finns också en bestämmelse som begränsar rätten att väcka talan. Den överensstämmer med regleringen i underhållsförordningen som begränsar möjligheten för en underhållsskyldig att väcka talan om det redan finns ett avgörande.

⁶ Konventionen av den 16 september 1988 om domstols behörighet och erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (1988 års Luganokonvention) och konventionen av den 30 oktober 2007 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (2007 års Luganokonvention).

Lagval

EU har tillträtt 2007 års Haagprotokoll och det innebär att alla medlemsstater utom Danmark och Storbritannien är bundna av protokollet. För svensk del medför protokollet att ett i det närmaste oreglerat område regleras.

Huvudregeln enligt protokollet är att underhållsskyldighet ska regleras av lagen i den stat där den underhållsberättigade har hemvist. Vissa undantag har utarbetats till förmån för vissa underhållsberättigade personer, när en tillämpning av hemviststatens lag inte ligger i deras intresse. Undantag gäller t.ex. i fråga om föräldrars underhållsskyldighet mot sina barn och barns underhållsskyldighet mot sina föräldrar. Om en underhållsberättigad person, som omfattas av undantagsreglerna, inte kan få underhåll enligt hemviststatens lag ska domstolslandets lag tillämpas. Vidare ska domstolslandets lag tillämpas om den underhållsberättigade har väckt talan i den underhållsskyldiges hemviststat. Om den underhållsberättigade inte kan få underhåll enligt lagen i den staten ska emellertid lagen i den underhållsberättigades hemviststat tillämpas i stället. Om den underhållsberättigade inte kan få underhåll med stöd av någon av lagarna ska, om den underhållsskyldige och den underhållsberättigade är medborgare i samma stat, lagen i den staten tillämpas.

Även för underhållsskyldighet mellan makar, tidigare makar eller parter i ett äktenskap som annullerats, finns det undantag. Om lagen i en annan stat än den underhållsberättigades hemviststat, särskilt den där de senast hade gemensam hemvist, har närmare anknytning till äktenskapet ska lagen i den staten tillämpas. Det förutsätter emellertid dels en invändning från part, dels en bedömning av om det finns en närmare anknytningen mellan lagen i den andra staten och äktenskapet. Därvid ska beaktas bl.a. var makarna haft hemvist, i vilken stat äktenskapet ingicks respektive var äktenskapsskillnaden genomfördes.

Det finns också en särskild regel om bestridande av underhållsskyldighet. Den gäller dock inte för föräldrars underhållsskyldighet mot sina barn och underhållsskyldighet mellan tidigare makar. Regeln innebär att den underhållsskyldige kan bestrida den underhållsberättigades anspråk på den grunden att det inte finns någon underhållsskyldighet, vare sig enligt lagen i den stat där den underhållsskyldige har sin hemvist eller – om parterna är medborgare i samma stat – enligt lagen i den staten. Bestämmelsen kan

bli aktuell t.ex. i förhållandet mellan styvföräldrar och barn eller i fråga om barns underhållsskyldighet mot sina föräldrar.

Det är enligt protokollet möjligt att i viss utsträckning avtala om tillämplig lag (se vidare nedan).

Den lag som är tillämplig på frågan om underhållsskyldighet reglerar bl.a. om, i vilken utsträckning och mot vem den underhållsberättigade kan rikta ett krav på underhåll samt frågor om preskriptionsfrister. Tillämpningen av lagen får bara vägras om dess verkan uppenbart skulle stå i strid med grunderna för domstolslandets rättsordning (s.k. ordre public). Det är således endast effekterna av tillämpningen i det konkreta fallet som ska beaktas. Det räcker inte med att det familjeförhållande som underhållskravet grundar sig på anses stå i strid med grunderna för statens rättsordning (t.ex. polygami). När underhållsbidragets storlek fastställs ska hänsyn tas till den underhållsberättigades behov, den underhållsskyldiges tillgångar och till all ersättning som den underhållsberättigade har fått i stället för periodiska utbetalningar av underhåll. Detta gäller oavsett vilken stats lag som är tillämplig i övrigt.

Som har nämnts kommer behörighet i underhållsfrågor att utövas antingen enligt underhållsförordningen eller enligt någon av Luganokonventionerna. 2007 års Haagprotokoll ska tillämpas när behörighet utövas enligt underhållsförordningen. Enligt utredningens uppfattning ska protokollet tillämpas även när behörighet utövas enligt Luganokonventionerna. Det finns därmed inte något utrymme för allmänt tillämpliga bestämmelser om lagval. Utredningen föreslår därför att bestämmelsen i 3 kap. 6 § lagen om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap, som anger att bl.a. frågor om underhåll ska prövas enligt svensk lag om barnet vistas här i landet, inte längre ska omfatta underhållsfrågorna.

Underhållsförordningen anger att den lag som ska tillämpas på underhållsskyldighet *ska* fastställas i enlighet med protokollet, vilket innebär att tillämpningen av protokollet är obligatorisk för staternas domstolar och andra myndigheter. Det följer också av enskilda artiklar. Underhållsskyldighet *ska* regleras av lagen i den stat där den underhållsskyldige har hemvist om inte annat föreskrivs i protokollet. Enligt utredningens bedömning innebär detta att svenska domstolar i mål om underhåll med internationell anknytning måste vara väl införstådda med protokollets bestämmelser. Det innebär också att protokollet ställer högre krav

på en aktiv, materiell processledning i frågan om vilken lag som ska tillämpas än vad som hittills har krävts i sådana mål om underhåll.

Erkännande och verkställighet

I fråga om *underhållsförordningen* gäller att avgöranden från samtliga EU:s medlemsstater ska erkännas utan att det krävs något särskilt förfarande. När det sedan kommer till verkställighet, finns två alternativa förfaranden beroende på om ursprungsmedlemsstaten är bunden av 2007 års Haagprotokoll eller inte.

Avgöranden från stater som är bundna av 2007 års Haagprotokoll, dvs. från alla medlemsstater utom Danmark och Storbritannien, ska verkställas utan att det behövs någon verkställbarhetsförklaring (s.k. exekvatur) om avgörandet i fråga är verkställbart i ursprungsstaten. Det är en nyhet i förhållande till Bryssel I-förordningen.

En underhållsskyldig part som inte har gått i svaromål i ursprungsmedlemsstaten ges under vissa förutsättningar rätt att inom viss tid ansöka om *förnyad prövning* av avgörandet. Rätten till förnyad prövning gäller om stämningsansökan inte delgetts i tillräcklig tid och på lämpligt sätt eller om han eller hon utan egen förskyllan varit förhindrad att bestrida underhållskravet på grund av force majeure eller extraordinära omständigheter. En svarande som haft möjlighet att överklaga avgörandet men inte gjort det har inte rätt till en förnyad prövning.

Utredningen föreslår vissa kompletterande bestämmelser för handläggningen av en ansökan om förnyad prövning. Om det ursprungliga avgörandet är ett utslag från Kronofogdemyndigheten eller en dom från tingsrätten ska ansökan ställas till hovrätten. I annat fall, om avgörandet avser ett beslut om återbetalningsskyldighet för utgivet underhållsstöd från Försäkringskassan, ska ansökan ställas till Svea hovrätt. Ansökan ska vara skriftlig. Vid hovrättens handläggning gäller bestämmelserna om resning i rättegångsbalken i tillämpliga delar. Om det finns förutsättningar för förnyad prövning ska hovrätten besluta att ny handläggning ska ske vid den myndighet som meddelade det ursprungliga avgörandet. I ett sådant fall följer det av underhållsförordningen att det ursprungliga avgörandet förlorar sin verkan (utom såvitt avser avbrytandet av preskription eller dylikt).

Enligt underhållsförordningen är det lagen i den verkställande medlemsstaten som ska tillämpas när det gäller hinder mot och uppskjutande av verkställigheten. Det finns dock vissa särskilda bestämmelser i förordningen. Bland annat ska verkställighet vägras om rätten att få avgörandet verkställt har upphört genom preskription. Detta ska bedömas antingen enligt lagen i ursprungsmedlemsstaten eller lagen i den verkställande staten beroende på vilken lag som föreskriver den längsta preskriptionstiden. Vidare får verkställigheten skjutas upp om en ansökan om förnyad prövning har getts in eller om domens verkställbarhet har skjutits upp i ursprungsmedlemsstaten. Utredningen föreslår att det är Kronofogdemyndigheten som ska vara behörig myndighet att fatta beslut i fråga om hinder mot och uppskjutande av verkställighet, samt att Kronofogdemyndighetens beslut i en fråga om uppskjutande av verkställighet ska få överklagas. Att dess beslut när det gäller hinder mot verkställighet får överklagas följer av redan gällande rätt.

För att avgöranden från Danmark och Storbritannien, vilka stater inte är bundna av 2007 års Haagprotokoll, ska kunna verkställas i Sverige krävs ett exekvaturförfarande av samma modell som enligt Bryssel I-förordningen (se vidare nedan). De grunder som finns för att vägra erkännande och verkställbarhet har också motsvarighet i Bryssel I-förordningen, såsom ordre public, oförenlighet med ett avgörande som meddelats i den anmodade staten eller med ett tidigare avgörande som meddelats i en annan stat, om det avgörandet uppfyller villkoren för erkännande i den anmodade staten. Ett nytt avgörande, med anledning av ändrade förhållanden, innebär emellertid inte att det nya avgörandet är oförenligt.

Även enligt *2007 års Haagkonvention* ska avgöranden erkännas och verkställas i övriga fördragsslutande stater. Om det inte finns någon vägransgrund enligt konventionen är erkännande och verkställighet obligatoriskt, t.ex. om svaranden eller den underhållsberättigade hade hemvist i ursprungsstaten när avgörandet meddelades. Med något undantag motsvaras konventionens grunder för erkännande av underhållsförordningens behörighetsregler. Det medför att avgöranden som meddelas i en medlemsstat i EU med stöd av underhållsförordningens behörighetsbestämmelser som regel ska erkännas i en stat som är ansluten till 2007 års Haagkonvention. Erkännande och verkställighet får dock vägras under vissa förhållanden, t.ex. om avgörandet har utverkats genom svikligt förfarande i rättegången eller om det skulle strida mot ordre public att erkänna det.

Avgöranden som har meddelats i en stat som är bunden av 2007 års Haagkonvention måste, precis som enligt underhållsförordningen när det gäller avgöranden från Danmark och Storbritannien, genomgå ett exekvaturförfarande för att kunna verkställas i Sverige. Liksom enligt underhållsförordningen föreskrivs ett tvåstegsförfarande. Det första skedet avser en formell prövning av förutsättningarna för verkställbarhet och motparten ges inte tillfälle att yttra sig. Om motparten ansöker om ändring av ett verkställbarhetsbeslut, följer i det andra skedet en kontradiktorisk process där även motparten får yttra sig.⁷

Utredningen föreslår kompletterande bestämmelser för exekvaturprövningen. Dessa bestämmelser följer den modell som i dag gäller för avgöranden som ska förklaras verkställbara enligt t.ex. Bryssel I-förordningen och Luganokonventionerna. Förslaget innebär bl.a. att det är Svea hovrätt som är behörig domstol i båda skedena, att hovrättens beslut med anledning av en ansökan om ändring får överklagas till Högsta domstolen och att prövningstillstånd krävs för Högsta domstolens prövning. För konventionsfallens del föreslås dessutom att den som ansöker om erkännande eller verkställbarhetsförklaring ska ge in avgörandet och att ett beslut med anledning av en ansökan om verkställbarhetsförklaring ska delges den som har rätt att ansöka om ändring. Liknande bestämmelser finns i underhållsförordningen. För underhållsförordningens del föreslås därutöver en bestämmelse om att hovrättens bifall i det första skedet till en ansökan om verkställbarhet ska anses innefatta ett beslut om kvarstad eller liknande åtgärd. Bestämmelsen och den artikel i förordningen som kompletteras har sin motsvarighet i Bryssel I-förordningen och lagen (2006:74) med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden.

De avgöranden som är direkt verkställbara, eller som har förklarats vara verkställbara i Sverige, ska som huvudregel verkställas enligt svensk lag. Utredningen föreslår att det ska införas en bestämmelse i lag om att dessa avgöranden ska verkställas enligt utskökningsbalken på samma sätt som en motsvarande svensk dom.

Utredningen föreslår också att Sverige ska meddela kommissionen att Försäkringskassan, Kronofogdemyndigheten och socialnämnden är sådana svenska administrativa myndigheter

⁷ Det finns även ett alternativt förfarande enligt konventionen men EU kommer sannolikt inte att tillämpa det. Det alternativa förfarandet innebär att motparten kommer till tals direkt.

som i frågor om underhåll likställs med domstol i underhållsförordningens mening. Motsvarande uppgift ska lämnas i fråga om 2007 års Haagkonvention, att de svenska administrativa myndigheternas beslut alltid uppfyller kraven i artikel 19.3 i 2007 års Haagkonvention, vilket innebär att dessa avgöranden inte behöver förses med en särskild handling i varje enskilt fall som utvisar att avgörandet kan bli föremål för överklagande till eller förnyad prövning av en rättslig myndighet och har liknande giltighet och verkan som ett avgörande av en rättslig myndighet i samma fråga.

Särskilt om avtal

Även ett avtal om underhållsskyldighet som har ingåtts inför eller bestyrkts av en administrativ myndighet kan erkännas och verkställas enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention under vissa närmare angivna förhållanden om de är verkställbara i ursprungsstaten. Enligt underhållsförordningen är det även möjligt för parterna att träffa avtal om att domstolarna i en EU-medlemsstat, dit det finns viss närmare angiven anknytning, ska vara behöriga. Parterna kan också under vissa förutsättningar avtala om att en viss stats lag ska vara tillämplig enligt 2007 års Haagprotokoll. Det kan både gälla avtal om att en viss lag ska vara tillämplig på ett särskilt förfarande och avtal med generell giltighet.

För generellt tillämpliga lagvalsavtal ställs det upp vissa skyddsregler för den underhållsberättigade parten. Det är t.ex. inte möjligt att träffa sådana avtal när det gäller underhållsskyldighet mot en person under 18 år eller en vuxen som på grund av bristande eller nedsatt förmåga inte kan bevaka sina intressen. Vissa andra skyddsregler gäller också. Frågan om huruvida den underhållsberättigade kan avsäga sig sin rätt till underhåll ska bestämmas enligt lagen i den stat där den underhållsberättigade hade hemvist vid tidpunkten för avsägandet.

För alla lagvalsavtal gäller att om någon av parterna vid tidpunkten för valet av tillämplig lag inte var fullt informerad och medveten om konsekvenserna av sitt val, ska den lag som anvisas inte tillämpas om det skulle leda till uppenbart orättvisa och orimliga konsekvenser för någon av dem.

Förutsättningar och möjligheter att avtala om behörig domstol och tillämplig lag följer direkt av de internationella instrumenten.

Utredningen föreslår inte några kompletterande bestämmelser i detta avseende. Det framhålls dock att advokater och andra juridiska rådgivare har anledning att särskilt uppmärksamma bestämmelserna om avtal om tillämplig lag, med hänsyn till att bristande information kan leda till att avtalet underkänns i en senare process.

Inte alla av de avtal som i dag, enligt svensk intern rätt, kan träffas om underhållsbidrag uppfyller i underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention uppställda krav för att kunna verkställas i ett annat land. Utredningen framhåller att det vore värdefullt om föräldrar och makar enligt svensk rätt kan träffa avtal om underhåll som är verkställbara utomlands i högre utsträckning än vad som är möjligt i dag. Det kräver dock att det i svensk rätt införs ett nytt system där avtal om underhåll kan registreras av eller ingås inför en myndighet, vilket fordrar ytterligare överväganden som inte rymms inom ramen för utredningens arbete.

Samarbete genom centralmyndigheter och deras åligganden

En centralmyndighet ska utses enligt både underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention. Centralmyndigheterna ska samarbeta med varandra och fullgöra de uppgifter som föreskrivs i respektive instrument. Dessa är i stort sett överensstämmande. Uppgifterna avser i huvudsak att bistå en sökande med att se till att ansökan innehåller den information och de handlingar som behövs, ta emot en ansökan gjord genom en centralmyndighet i ett annat land och vidarebefordra den till rätt myndighet i det egna landet samt på förfrågan bistå en annan centralmyndighet med olika uppgifter som krävs i ärenden enligt instrumenten eller själv göra en motsvarande förfrågan till en annan centralmyndighet. Ansökningar ska (underhållsförordningen) respektive får (2007 års Haagkonvention) göras på särskilt formulär, som har till syfte att minska översättningskostnaderna och underlätta kommunikationen centralmyndigheterna emellan.

För en enskild person är det valfritt att använda sig av centralmyndigheterna. Om centralmyndigheterna anlitas har den enskilde rätt till kostnadsfri hjälp i större utsträckning.

I samband med *ansökningar* som vidarebefordras från en annan stats centralmyndighet, ska den svenska centralmyndigheten vidta

alla lämpliga åtgärder för att t.ex. bistå med att lokalisera den underhållsskyldige eller den underhållsberättigade, bistå med att ta fram relevanta uppgifter om inkomst, uppmuntra till samförstånds-lösningar, underlätta pågående verkställighet och vara behjälplig med att fastställa föräldraskap. Vilken åtgärd som är lämplig i det enskilda fallet beror givetvis på vad saken gäller. Om ansökan gäller en verkställbarhetsförklaring kan centralmyndighetens hjälp bestå i att ansökan vidarebefordras till exekvaturmyndigheten (Svea hovrätt). Centralmyndigheten får begära komplettering av en ansökan och behöver inte behandla den om någon komplettering inte ges in.

En s.k. *framställning om en särskild åtgärd* som centralmyndigheten får från eller gör till en annan centralmyndighet utan att någon ansökan är aktuell kan handla om bistånd med att lokalisera den underhållsskyldige eller att ta fram uppgifter om ekonomiska förhållanden. På så sätt kan t.ex. en underhållsberättigad få vetskap om att den underhållsskyldige finns i staten, och utifrån beskedet om inkomst få en indikation på om det finns anledning att gå vidare med en ansökan om verkställighet.

Utredningen föreslår att regeringen bemyndigas i lag att utse centralmyndighet i Sverige enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention. Enligt utredningens bedömning bör uppgiften att vara centralmyndighet anförtros Försäkringskassan. Försäkringskassan är redan i dag centralmyndighet enligt New York-konventionen, vilken kommer att fortsätta att gälla i förhållande till de konventionsstater som inte också tillträder 2007 års Haagkonvention, och har därmed kunskap om indrivning av underhåll i internationella situationer.

Centralmyndighetens uppgifter följer av underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention. De närmare ramarna för arbetet får utarbetas av centralmyndigheten. Utredningen föreslår att den svenska centralmyndighetens beslut att inte behandla en ansökan eller att inte bifalla en framställning om en särskild åtgärd från en utländsk centralmyndighet inte ska kunna överklagas. Ett sådant beslut vinner inte rättskraft och den utländska centralmyndigheten kan alltid återkomma med en ny ansökan. Utredningen har inte sett något behov av att utnyttja möjligheten att utse någon annan myndighet att utföra vissa av de uppgifter som enligt instrumenten ankommer på centralmyndigheten.

När det sedan gäller de uppgifter som ska inhämtas och vidarebefordras inom ramen för samarbetet enligt underhållsförordningen, bedömer utredningen att centralmyndigheten i samband

med ansökningar om att erhålla eller ändra en dom angående underhållsbidrag har tillgång till de uppgifter som krävs, nämligen adressuppgifter. Om ansökan i stället gäller verkställighet kan Kronofogdemyndigheten, som verkställande myndighet, efterforska uppgifter om inkomst och tillgångar. För det fall ansökan gäller enbart erkännande eller verkställbarhet av ett avgörande är andra uppgifter än adressuppgifter ointressanta.

Om det är fråga om en framställning om särskilda åtgärder enligt underhållsförordningen, kan centralmyndigheten behöva ta fram ytterligare uppgifter utöver adressuppgifter. Detta gäller emellertid endast om den underhållsberättigade kan visa upp ett avgörande som ska verkställas. Centralmyndigheten måste då vidta lämpliga och rimliga åtgärder för att få fram uppgifter om huruvida svaranden har inkomster eller tillgångar i Sverige. I de flesta fall torde det vara tillräckligt att centralmyndigheten tar fram offentliga uppgifter om den underhållsskyldiges taxerade inkomst samt inkomst- respektive utgiftsräntor. Försäkringskassan kan därutöver ha uppgift om aktuell inkomst om den underhållsskyldige har fått en socialförsäkringsförmån. Dessa uppgifter torde vara tillräckliga i de allra flesta fall. Först därefter, om det finns anledning, bör centralmyndigheten gå vidare och tillfråga andra myndigheter. Det är då främst Kronofogdemyndigheten som kan ha uppgifter av intresse. Skyldigheten för Kronofogdemyndigheten att lämna uppgifter följer av underhållsförordningen och sekretess är inte något hinder för utlämnande av uppgifter, jfr 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Utredningen bedömer att det inte finns behov av att utse någon annan myndighet som ska vara behörig att tillhandahålla centralmyndigheten uppgifter enligt underhållsförordningen.

Enligt 2007 års Haagkonvention ska centralmyndigheten vidta alla lämpliga åtgärder för att bl.a. bistå med att lokalisera den underhållsskyldige eller den underhållsberättigade och ta fram uppgifter om inkomster. Det finns inte någon bestämmelse motsvarande den i underhållsförordningen som förpliktar andra myndigheter att lämna uppgifter till centralmyndigheten. Utredningen har inte heller ansett att det är nödvändigt att föreslå någon sådan bestämmelse. De offentliga uppgifter som centralmyndigheten har tillgång till anses normalt vara tillräckliga för att uppfylla skyldigheterna enligt konventionen.

Centralmyndigheten får, i förekommande fall, vidarebefordra även sekretesskyddade uppgifter till en utländsk centralmyndighet.

Underhållsförordningen kräver i detta avseende mer än 2007 års Haagkonvention men det ska fortfarande göras en bedömning av om det är lämpligt och rimligt att uppgiften överlämnas. Vidarebefordran av sekretessbelagda uppgifter enligt 2007 års Haagkonvention får ske om det är tillåtet enligt OSL.

Uppgifter som kommer till centralmyndigheten kan ha samband med ett ärende om underhållsstöd. De omfattas då av socialförsäkringssekretess (28 kap. 1 § OSL). I andra fall finns i dag inte någon sekretessbestämmelse som är tillämplig för centralmyndigheten. Utredningen föreslår att sekretessbestämmelsen i 28 kap. 1 § OSL görs tillämplig även på ärenden enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention, liksom för ärenden enligt New York-konventionen. Utredningen föreslår också att det införs en sekretessbestämmelse i OSL för domstol i sådana ärenden.

Utredningen föreslår vidare att en bestämmelse införs i socialförsäkringsbalken som ger centralmyndigheten rätt att behandla personuppgifter enligt de nämnda instrumenten. Utredningen föreslår även att det ska vara tillåtet för centralmyndigheten att överföra personuppgifter till behöriga myndigheter i ett tredje land, dvs. en stat utanför EU och EES, om det är nödvändigt. I övrigt bedöms gällande rätt med avseende på behandling och bevarande av personuppgifter vara tillräcklig för att uppfylla skyldigheterna i underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention.

Direkta ansökningar

Både underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention bygger på att ansökningar görs genom centralmyndigheter, men det är inte något absolut krav. Det är fortfarande möjligt att göra en ansökan direkt till en behörig myndighet – en s.k. direkt ansökan. Sökanden ska även i dessa fall ges möjlighet till rättslig prövning. Det finns dock då inte någon skyldighet att i något fall tillhandahålla fri rättshjälp respektive kostnadsfritt rättsligt bistånd (jfr nedan). Samarbetsbestämmelserna blir inte heller tillämpliga, vilket innebär att sökanden inte kan få centralmyndighetens hjälp med att t.ex. lokalisera den underhållsskyldige eller att se till att ansökan är fullständig.

Rättshjälp och rättsligt bistånd

Både enligt både underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention är staterna skyldiga att ge parterna i en underhållstvist möjlighet till rättslig prövning. För att säkerställa denna möjlighet ska staterna tillhandahålla rättshjälp (underhållsförordningen) respektive rättsligt bistånd (2007 års Haagkonvention). Rättshjälpen i detta sammanhang har en annan innebörd än rättshjälp enligt rättshjälpslagen (1996:1619). Omfattningen av rättshjälpen respektive det rättsliga biståndet får bedömas från fall till fall, beroende på vad saken gäller.

I underhållsförordningen preciseras vad rättshjälpen i förekommande fall ska omfatta, såsom rättsligt bistånd att väcka talan inför en myndighet eller domstol och representation vid domstol, tolkning och översättning, befrielse från eller bidrag till rättegångskostnader och arvoden till personer som fått i uppdrag att vidta åtgärder under förfarandet. I 2007 års Haagkonvention ges exempel på vad det rättsliga biståndet kan omfatta, som t.ex. juridisk rådgivning. Staterna kan uppfylla sina skyldigheter även genom att centralmyndigheten ger allmänna upplysningar eller vidarebefordrar en ansökan till exekvaturmyndigheten.

När en ansökan görs av en underhållsberättigad person, genom en centralmyndighet, och avser underhållsskyldighet som grundar sig på ett föräldra-barnförhållande till ett barn under 21 år ska fri rättshjälp respektive kostnadsfritt rättsligt bistånd tillhandahållas. I andra fall får rättshjälp och rättsligt bistånd lämnas under de förutsättningar som följer av nationell rätt, utifrån en behovs- och rimlighetsbedömning. Även ett offentligt organ som under vissa förutsättningar betraktas som underhållsberättigad, och som t.ex. har rätt till återbetalning för lämnat underhållsstöd, har rätt till rättshjälp och rättsligt bistånd.

När rättshjälp eller rättsligt bistånd ska lämnas genom ett rättshjälpsbiträde enligt rättshjälpslagen anser utredningen att utgångspunkten bör vara att rättshjälp ges under de förutsättningar och på de villkor som följer av rättshjälpslagen. För de fall där rättshjälpen eller det rättsliga biståndet ska vara kostnadsfritt föreslår utredningen att ett antal av bestämmelserna i rättshjälpslagen undantas från tillämpning. Det ska t.ex. inte göras någon prövning av sökandens ekonomiska underlag och det ska inte heller krävas särskilda skäl för att bevilja rättshjälp. Det innebär att rättshjälpen i dessa fall i sin helhet bekostas av staten.

Allmänna bestämmelser, slutbestämmelser och bilagda formulär

Instrumenten innehåller också allmänna bestämmelser och slutbestämmelser. Vissa av dessa är riktade till staterna och inte till tillämparen i ett enskilt fall, såsom bestämmelser om reservationer och undertecknande och tillträde till instrumenten.

Formulär har tagits fram och finns intagna som bilagor till underhållsförordningen och till 2007 års Haagkonvention. Dessa ska användas i olika situationer som nämns i enskilda artiklar, t.ex. i samband med ansökningar.

När det gäller språk och översättning, anser utredningen att Sverige bör godta att ansökningar och formulär ifylls på och översättningar görs till svenska, danska eller engelska (underhållsförordningen) respektive svenska, danska, engelska eller norska (2007 års Haagkonvention). Detta bör föreskrivas i förordningsform. Även kontakter mellan centralmyndigheterna bör kunna ske på de nämnda språken, för konventionens del utöver de föreskrivna språken engelska och franska. Om EU ger möjlighet till reservation mot användandet av franska bör dock Sverige enligt utredningens uppfattning meddela en sådan reservation.

Underhållsförordningens bestämmelser ska tillämpas på förfaranden som inleds, förlikningar som godkänns av eller ingås inför domstol och på officiella handlingar som fastställs efter det att förordningen börjar tillämpas, dvs. den 18 juni 2011. Bestämmelserna om erkännande, verkställbarhet och verkställighet kan under vissa förutsättningar tillämpas även på avgöranden som har meddelats dessförinnan. 2007 års Haagkonvention i sin tur ska vara tillämplig på ansökningar eller framställningar som mottagits av centralmyndigheten respektive den behöriga myndigheten (vid direkta ansökningar) i den anmodade staten efter det att konventionen trätt i kraft mellan staterna. Särskilda bestämmelser gäller erkännande och verkställighet för de stater som även är parter i 1958 års Haagkonvention och 1973 års Haagkonvention. 2007 års Haagprotokoll ska inte tillämpas på underhåll som har begärts i en stat med avseende på tiden före ikraftträdandet av protokollet. Inom EU ska protokollet i viss utsträckning tillämpas från och med den 18 juni 2011, dvs. när underhållsförordningen ska börja tillämpas, och då även när det gäller att fastställa tillämplig lag på underhåll som begärs avseende en tidsperiod som föregår protokollets ikraftträdande.

Införlivande av instrumenten och lagtekniska lösningar

Underhållsförordningen är en EU-förordning som kommer att gälla direkt i Sverige. Även 2007 års Haagprotokoll kommer att vara direkt tillämpligt i och med att EU har tillträtt protokollet och medlemsstaterna (med undantag för Danmark och Storbritannien) är genom EU:s tillträde bundna av protokollet.

I fråga om 2007 års Haagkonvention kan man, enligt vad utredningen erfarit, utifrån de förhandlingar som hittills har förts utgå från att EU kommer att tillträda konventionen. Sverige kommer då att bli bundet genom EU:s tillträde, vilket innebär att även 2007 års Haagkonvention kommer att bli direkt tillämplig i Sverige. Några förslag i fråga om införlivande av 2007 års Haagkonvention lämnas därför inte. Sverige kan inte heller på egen hand utvidga konventionens tillämpningsområde eller meddela reservationer mot enskilda bestämmelser, såvida detta inte uttryckligen tillåts av EU. Utredningen lämnar därför inte heller några sådana förslag.

Utredningens förslag till kompletterande bestämmelser till underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention har placerats i en egen lag.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Utredningens förslag till kompletterande bestämmelser bör träda i kraft samtidigt som underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll. Underhållsförordningen och 2007 års Haagprotokoll ska börja tillämpas den 18 juni 2011. Det är ännu oklart om detsamma kommer att gälla för 2007 års Haagkonvention. Det bör därför överlämnas till regeringen att bestämma tidpunkten för när den föreslagna lagstiftningen ska träda i kraft.

Utredningens förslag till kompletterande bestämmelser kräver inga övergångsbestämmelser. Däremot föreslås övergångsbestämmelser när det gäller förslagen att ändra bestämmelserna om domstols behörighet och lagval i lagen om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap. En domstols behörighet i fråga om underhåll i ett mål som anhängiggjorts enligt 3 kap. 6 eller 12 § före ikraftträdandet ska inte gå förlorad. Sådana mål ska prövas enligt äldre rätt.

Summary

Terms of Reference

The Committee was assigned to propose the supplementary provisions required for the European Union's (EU) Council Regulation adopted on 18 December 2008 on jurisdiction, applicable law, recognition and enforcement of decisions and cooperation in matters relating to maintenance obligations ('the Maintenance Regulation'), including the reference, found in the Regulation, to the Hague Protocol of 23 November 2007 on the Law Applicable to Maintenance Obligations ('the 2007 Hague Protocol'). Our Terms of Reference also included analysing the Maintenance Regulation and explaining the similarities and differences, primarily in relation to the Brussels I Regulation¹ and the Hague Convention of 23 November 2007 on the International Recovery of Child Support and Other Forms of Family Maintenance ('the 2007 Hague Convention'). Particular attention was to be attached to matters concerning legal aid, refusal or suspension of enforcement, exchange of information and confidentiality (secrecy), together with access to and the processing of personal information (data).

The Committee was also to propose the statutory amendments that would ensue upon a future accession to the 2007 Hague Convention. Some of this work involved investigating the position of Swedish law in relation to the provisions of the Convention and analysing the consequences of Sweden becoming bound by the Convention. In this context, the relationship to other international instruments in this area was also to be described. Particular attention was also to be attached to issues regarding legal assistance, the exchange of information and the associated issues

¹ Council Regulation (EC) No 44/2001 of 22 December 2000 on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters.

relating to confidentiality and also issues concerning the exequatur procedure and enforcement. To the extent that the issue arises, the Committee was also to adopt a position on how the Convention should be incorporated into Swedish law. Our Terms of Reference also included adopting a position on whether the scope of the Convention should be extended, either completely or partly, and whether there is reason to make reservations in accordance with the possibilities allowed by the Convention.

The Committee was to provide proposals regarding which authority should be appointed as the Central Authority in relation to the Maintenance Regulation and the 2007 Hague Convention and to deliberate on whether certain tasks should be dealt with by the Central Authority or by other bodies.

Scope and relationship to other international instruments

The Maintenance Regulation aims at offering a person entitled to maintenance (= creditor) better means and prospects to safeguard his or her rights. This shall be achieved by making it easy to obtain a decision in a Member State that will be automatically enforceable in another Member State without any formalities. The Regulation includes provisions on international jurisdiction, applicable law (in the form of a reference to the 2007 Hague Protocol; see further below), recognition and enforcement as well as cooperation. The Maintenance Regulation replaces the Brussels I Regulation as regards questions of maintenance. However, the Nordic Convention between Sweden, Denmark, Finland, Iceland and Norway regarding the recovery of maintenance² will continue to apply. The Maintenance Regulation applies to maintenance obligations arising from a family relationship, parentage, marriage or affinity. Even public bodies may be regarded as a creditor in the sense of the Regulation; for instance, if there is a claim for reimbursement of maintenance support paid out by a public body. The Maintenance Regulation will be directly applicable in Sweden.

The object of the *2007 Hague Convention* is to ensure efficient international recovery of child support and other forms of family

² Convention between Sweden, Denmark, Finland, Iceland and Norway, signed in Oslo on 23 March 1962, regarding the recovery of maintenance contributions, and the agreement between Denmark, Finland, Iceland and Norway, signed in Oslo on 25 February 2000, concerning amending the above-mentioned Convention.

maintenance. This shall be achieved, among other things, by establishing a system of cooperation and by requiring effective measures for the prompt enforcement of maintenance decisions. The Convention applies to maintenance obligations arising from a parent-child relationship towards a person under the age of 21 years and also, under certain conditions, towards a spouse (or former spouse). It is also possible to extend the scope of the Convention. The Committee had to proceed on the basis that the EU will accede to the 2007 Hague Convention and thereby bind the Member States to the Convention, an approach that has been proposed by the Commission. In its proposal for a Council Decision, the Commission also proposed that the EU should issue a declaration whereby the entire scope of the Convention is extended to correspond to the scope of the Regulation. The EU has not yet adopted a position on this proposal. When this is done, Sweden will be bound by the position adopted by the EU. The 2007 Hague Convention replaces the Hague Conventions of 1958³ and 1973⁴ in the relationship between the Contracting States. The New York Convention on the Recovery Abroad of Maintenance⁵ is also replaced.

The *2007 Hague Protocol* contains provisions on applicable law to maintenance obligations arising from a family relationship, parentage, marriage or affinity. The Protocol is intended to supplement the 2007 Hague Convention, and shall, in accordance with a special reference contained in the Maintenance Regulation, apply when jurisdiction is exercised under the Regulation. The EU has acceded to the 2007 Hague Protocol.

³ The Hague Convention of 15 April 1958 concerning the Recognition and Enforcement of Decisions relating to Maintenance Obligations in respect of Children.

⁴ The Hague Convention of 2 October 1973 on the Recognition and Enforcement of Decisions relating to Maintenance Obligations.

⁵ The United Nations' Convention of 20 June 1956 on the Recovery Abroad of Maintenance.

Jurisdiction

The Maintenance Regulation regulates when authorities in the Member States should have international jurisdiction regarding matters concerning maintenance obligations. Jurisdiction shall lie with the court of the country where the defendant or the creditor is habitually resident. Jurisdiction shall furthermore lie with the court that, according to the laws of its own country, has the jurisdiction to entertain proceedings concerning the status of a person or concerning parental responsibility when the matter relating to maintenance is ancillary to those proceedings, unless that jurisdiction is based solely on the nationality of one of the parties. There are also certain opportunities under the Maintenance Regulation to reach an agreement on the jurisdiction of the courts in a particular Member State. This contractual freedom is more limited than in the Brussels I Regulation and does not apply in the case of disputes concerning maintenance obligations towards a child under the age of 18. Jurisdiction may also be based on the appearance of the defendant before the court. Moreover, there are also provisions on subsidiary jurisdiction and jurisdiction on an exceptional basis (e.g. if it is impossible to reach a decision in a third State with which the dispute is closely connected). There is also a provision limiting the possibility of a creditor bringing new proceedings if a decision has already been made.

The Maintenance Regulation is comprehensive in the sense that it does not leave any scope for generally applicable, autonomous provisions on jurisdiction. The Committee therefore proposes that the provisions contained in Chapter 3, Sections 6 and 12 of the Act concerning certain International Legal Relationships relating to Marriage and Guardianship (1904:26, p. 1), which currently grant Swedish courts the right to exercise international jurisdiction in among other things matters concerning maintenance, be changed so that they no longer cover maintenance matters. On the other hand, the Maintenance Regulation does not affect the scope of conventions and agreements that are in force when the Regulation enters into force, which means that both of the Lugano Conventions from 1988 and 2007 will continue to apply.⁶ If a

⁶ Convention of 16 September 1988 on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters (1988 Lugano Convention) and the Convention of 30 October 2007 on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters (2007 Lugano Convention).

defendant habitually lives in a Lugano State that is not one of the EU Member States, the Swedish courts shall thus exercise jurisdiction under the Lugano Convention that applies in relation to the other State. Furthermore, according to the Maintenance Regulation, the 2007 Lugano Convention will apply if the parties have agreed that there shall be exclusive jurisdiction in a Lugano State that is not an EU Member State. However, this does not apply as regards maintenance for children.

The 2007 Hague Convention only contains indirect rules on jurisdiction. These mean that a Contracting State is only liable to recognise and enforce a decision if the decision has been made in a Contracting State in relation to which the defendant or creditor had a particular type of connection specified in the Convention. There is also a provision restricting the right to bring proceedings. This corresponds with the rule contained in the Maintenance Regulation, which limits the possibility for a debtor to institute proceedings if a decision has already been made.

Choice of applicable law

The EU has acceded to the 2007 Hague Protocol and this means that all Member States, with the exception of Denmark and the UK, are bound by the Protocol. For Sweden, this Protocol means regulation of an area that was virtually unregulated.

The main rule according to the Protocol is that maintenance obligations shall be governed by the law of the State of the habitual residence of the creditor. Some exceptions have been adopted favouring certain creditors, where an application of the law of the Member State of their habitual residence would not be in their interest. An exception applies, for example, in the case of maintenance obligations of parents towards their children and children towards their parents. The law of the forum shall apply if a creditor, who is subject to the rules on exceptions, is unable to obtain maintenance according to the law of the Member State of his or her habitual residence. Furthermore, the law of the forum shall apply if the creditor has instituted proceedings in the State where the debtor has his or her habitual residence. However, the law of the State where the creditor has his or her habitual residence shall apply instead if the creditor is unable to obtain maintenance according to the law of that State. If the creditor is unable to obtain

maintenance by virtue of any of the laws, the law of the State of the common nationality shall apply if the debtor and creditor have a common nationality.

There are also exceptions for maintenance obligations between spouses, ex-spouses or parties to a marriage that has been annulled. If the law in a State other than the State where the creditor is habitually resident, in particular the State of their last common habitual residence, has a closer connection with the marriage, the law of that State shall apply. However, a prerequisite for this is first an objection by a party and second an assessment of whether there is a closer connection between the law in the other State and the marriage. In this connection, account must be taken of, among other things, the place where the spouses were habitually resident, the State in which the marriage was entered into and also where the divorce took place.

There is also a special rule concerning contesting maintenance obligations. However, this does not apply to a maintenance obligation arising from a parent-child relationship and a maintenance obligation between ex-spouses. This rule means that the debtor may contest a claim from the creditor on the ground that there is no maintenance obligation, under both the law of the State of the habitual residence of the debtor and the law of the State of the common nationality of the parties, if there is one. The provisions can come into question, for instance, in a relationship between stepparents and children or in the case of maintenance obligations of children towards their parents.

According to the Protocol, it is possible to agree to some extent on applicable law (see further below).

The law applicable to the maintenance obligation shall determine *inter alia* whether, to what extent and from whom the creditor may claim maintenance and also questions concerning prescription periods. The application of law may only be refused if its effects would be manifestly contrary to the public policy of the forum. It is consequently only the effects of the application in the concrete case that are to be taken into account. It is not sufficient for the family relationship upon which the maintenance claim is based to be deemed to be manifestly contrary to the public policy of the State (for instance polygamy). The needs of the creditor and the resources of the debtor as well as any compensation which the creditor was awarded in place of periodical maintenance payments shall be taken into account in determining the amount of

maintenance. This applies regardless of which State's law is generally applicable.

As mentioned, jurisdiction in maintenance issues will be exercised either under the Maintenance Regulation or according to either of the Lugano Conventions. The 2007 Hague Protocol shall apply when jurisdiction is exercised according to the Maintenance Regulation. In the opinion of the Committee, the Protocol should also apply when jurisdiction is exercised under the Lugano Conventions. There is thereby no scope for generally applicable provisions on choice of law. The Committee therefore proposes that the provisions contained in Chapter 3, Section 6 of the Act concerning certain International Legal Relationships relating to Marriage and Guardianship, which state among other things that issues concerning maintenance shall be considered according to Swedish law if the child is resident in Sweden, should no longer cover maintenance matters.

The Maintenance Regulation states that the law applicable to maintenance obligations *shall* be determined in accordance with the Protocol, which means that the application of the Protocol is mandatory for the courts and other authorities of the States. This is also prescribed by individual articles. Maintenance obligations *shall* be governed by the law of the State where the debtor is habitually resident, unless otherwise prescribed by the Protocol. In the opinion of the Committee, this means that Swedish courts in cases concerning maintenance with international connections must fully understand the provisions of the Protocol. This also means that the Protocol imposes greater demands on the court to actively direct the proceedings regarding which law is to be applied than what has been required until now in cases concerning maintenance obligations.

Recognition and enforcement

With reference to the *Maintenance Regulation*, decisions from all EU Member States shall be recognised without any special procedure being required. As regards enforcement, there are two alternative procedures depending on whether or not the Member State of origin is bound by the 2007 Hague Protocol.

Decisions from States bound by the 2007 Hague Protocol (that is, from all EU Member States with the exception of Denmark and

the UK) shall be enforced without the need for a declaration of enforceability ('*exequatur*'), on condition that the decision involved is enforceable in the State of origin. This is new as compared to the Brussels I Regulation.

A debtor who has not entered an appearance in the Member State of origin is under certain preconditions afforded the right to apply for a *review* of the decision within a certain period. The right to a review applies if the document instituting the proceedings was not served in sufficient time and in an appropriate way or if he or she was prevented from contesting the maintenance claim by reason of *force majeure* or due to extraordinary circumstances without any fault on his or her part. A defendant who has failed to challenge the decision when it was possible to do so is not entitled to a review.

The Committee proposes certain supplementary provisions for processing an application for a review. The application should be presented to the Court of Appeal if the original decision is a ruling from the Swedish Enforcement Authority (Kronofogdemyndigheten) or a judgment from a district court. Otherwise, if the decision relates to a decision concerning an obligation to reimburse maintenance support paid out by the Swedish Social Insurance Agency (Försäkringskassan), the application should be presented to Svea Court of Appeal. The application must be made in writing. The relevant parts of the provisions on relief for a substantive defect contained in the Code of Judicial Procedure apply to proceedings at the Court of Appeal. Where the necessary conditions for a review are met, the Court of Appeal should decide that new proceedings should take place at the authority that made the original decision. In such a case, the Maintenance Regulation prescribes that the effect of the original decision is lost (except as regards interrupting the prescription or the like).

According to the Maintenance Regulation, it is the law of the Member State of enforcement that shall apply as regards the refusal or suspension of enforcement. However, the Regulation contains certain special provisions. Among other things, enforcement may be refused if the right to enforce the decision is extinguished by the effect of prescription. This shall be assessed either according to the law of the Member State of origin or the law of the Member State of enforcement, whichever provides for the longer limitation period. Enforcement may also be suspended if an application for a review has been submitted or if the enforceability of the judgment

has been suspended in the Member State of origin. The Committee proposes that the Swedish Enforcement Authority be the competent authority for making decisions as regards refusal and suspension of enforcement and that appeals should be allowed against decisions made by the Swedish Enforcement Authority on matters concerning suspension of enforcement. Current law already allows appeals to be made against its decisions concerning refusal of enforcement.

In order for decisions from Denmark and the UK – which are States not bound by the 2007 Hague Protocol – to be enforceable in Sweden, an *exequatur* procedure is required using same model as under the Brussels I Regulation (see further below). The grounds for refusing recognition and enforcement also have corresponding provisions in the Brussels I Regulation – such as public policy, incompatibility with a decision issued in the requested State or with a previous decision made in another State – provided the decision satisfies the conditions for recognition in the requested State. However, a new decision, resulting from changed circumstances, does not mean that the new decision is incompatible.

According to the *2007 Hague Convention*, decisions must be recognised and enforced in other Contracting States. Recognition and enforcement are mandatory if there are no grounds for refusal under the Convention; for example, if the defendant or the creditor was habitually resident in the State of origin at the time the decision was made. Subject to certain exceptions, the Convention's grounds for recognition correspond to the rules on jurisdiction contained in the Maintenance Regulation. This means that a decision made in a Member State of the EU on the basis of the jurisdiction provisions contained in the Maintenance Regulation will normally be recognised in a State that has acceded to the 2007 Hague Convention. However, recognition and enforcement may be refused under certain circumstances, for instance if the decision was obtained by fraud in connection with a matter of procedure or if its recognition would be contrary to public policy.

Just like decisions under the Maintenance Regulation from Denmark and the UK, decisions made in a State bound by the 2007 Hague Convention must undergo an *exequatur* procedure to enable their enforcement in Sweden. A two-step procedure has been prescribed as it has in the Maintenance Regulation. The first

stage relates to a formal consideration of the preconditions for enforcement and the other party is not given the opportunity to express his or her views. If the other party applies to change an enforceability decision, adversarial proceedings will ensue in the second stage where the other party may express his or her views.⁷

The Committee proposes supplementary provisions for the *exequatur* review. These provisions follow the model that currently applies to decisions declared enforceable under, for instance, the Brussels I Regulation and the Lugano Conventions. The proposal means, among other things, that Svea Court of Appeal would be the competent court in both stages, that an appeal may be made to the Supreme Court against the decision of the Court of Appeal resulting from an application for a review, and that leave to appeal is required for the matter to be entertained by the Supreme Court. As regards Convention cases, it is also proposed that the party applying for recognition or a declaration of enforceability must submit a decision and that a decision resulting from an application for a declaration of enforceability must be served on those entitled to apply for a review. Similar provisions are included in the Maintenance Regulation. As regards the Maintenance Regulation, it is additionally proposed that there should be a provision whereby the grant of an application for enforcement by the Court of Appeal at the first stage shall be deemed to comprise a decision on provisional attachment or similar measure. The Brussels I Regulation and the 'Act with supplementary provisions on the jurisdiction of courts and recognition and international enforcement of certain decisions' (2006:74) contain provisions corresponding to this provision and the article contained in the Regulation to be supplemented.

The decisions that are directly enforceable, or that have been declared to be enforceable in Sweden, shall, as a main rule, be enforced according to Swedish law. The Committee proposes that a provision be introduced in statutory law that these decisions are to be enforced under the Enforcement Code in the same way as a corresponding Swedish judgment.

The Committee also proposes that Sweden should notify the Commission that the Swedish Social Insurance Agency, Swedish Enforcement Service and Social Welfare Committees are such

⁷ There is also an alternative procedure according to the Convention, but the EU is not likely to apply this. The alternative procedure means that the other party will be heard immediately.

Swedish administrative authorities that, as regards maintenance matters, are to be equated with a court in the sense of the Maintenance Regulation. Corresponding notice should be provided as regards the 2007 Hague Convention, i.e. that the decisions of these Swedish administrative authorities always satisfy the requirements mentioned in Article 19.3 of the 2007 Hague Convention, which means that these decisions do not have to be provided with a special document in each individual case, indicating that the decision may be made the subject of an appeal to or review by a judicial authority and have a similar force and effect to a decision of a judicial authority on the same matter.

Agreements

An agreement on maintenance obligations concluded before or authenticated by an administrative authority can also be recognised and enforced under the Maintenance Regulation and the 2007 Hague Convention under certain specific circumstances, provided they are enforceable in the State of origin. According to the Maintenance Regulation, it is also possible for the parties to conclude agreements about the jurisdiction of courts in an EU Member State, with which there is some special connection. The parties can also agree under certain conditions that the law of a particular State shall apply in accordance with the 2007 Hague Protocol. This can involve both agreements about a particular law applying to a particular proceeding and agreements that are generally applicable.

Certain protective rules have been established for creditors in respect of generally applicable choice-of-law agreements. For example, it is not possible to conclude such agreements when a maintenance obligation applies in respect of a person under the age of 18 years or an adult who, by reason of an impairment or insufficiency of his or her personal faculties, is not in a position to protect his or her interest. Certain other protection rules also apply. The question of whether the creditor can renounce his or her right to maintenance shall be determined by the law of the State of the habitual residence of the creditor at the time of the renouncement.

As regards all choice-of-law agreements, if any of the parties at the time when the choice of applicable law is made were not fully

informed and aware of the consequences of the choice, the law designated shall not apply where the application of this law would lead to manifestly unfair or unreasonable consequences for any of the parties.

The Committee does not propose any supplementary provisions for agreements. The possibility of concluding an agreement on competent courts and applicable law are directly prescribed by the international instruments. It is however stressed that attorneys and other legal advisors have particular reason to observe the provisions on agreements concerning applicable law, with regard to the fact that inadequate information may result in the agreement being rejected at subsequent proceedings.

Not all of the agreements concerning maintenance that can currently be concluded according to Swedish internal law satisfy the requirement prescribed by the Maintenance Regulation and the 2007 Hague Convention to enable them to be enforced in another country. The Committee emphasises that it would be useful if parents and spouses could conclude agreements on maintenance under Swedish law that are enforceable abroad to a greater extent than is currently feasible. However, this requires the introduction of a new system in Swedish law, where agreements on maintenance can be registered by or concluded before an authority, which calls for further deliberations that do not fall within the ambit of the work of this Committee.

Cooperation through Central Authorities and their tasks

A Central Authority should be appointed under both the Maintenance Regulation and the 2007 Hague Convention. The Central Authorities must cooperate with each other and perform the tasks prescribed by the respective instrument. These are broadly consistent. The tasks mainly involve helping an applicant to ensure that the application contains the information and the documents required, receiving applications made through a Central Authority in another country and transmitting it to the correct authority in their own country, and also, on request, helping another Central Authority with various tasks required in matters according to the instruments or themselves making a corresponding enquiry to another Central Authority. Applications must (Maintenance Regulation) or respectively may (2007 Hague

Convention) be made on special forms, the aim of which is to reduce translation costs and facilitate communication between the Central Authorities.

An individual can choose whether or not to make use of the Central Authorities. Individuals who engage the Central Authorities are entitled to free help to a greater extent.

In conjunction with *applications* transmitted by the Central Authority of another State, the Swedish Central Authority will take all appropriate measures to, for instance, help to locate the debtor or the creditor, help obtain relevant information concerning income, encourage amicable solutions, facilitate ongoing enforcement and provide assistance in establishing parentage. Appropriate measures in each individual case depend on what the matter involves. If the application relates to a declaration of enforceability, the help provided by the Central Authority may comprise forwarding the application to the exequatur authority (Svea Court of Appeal). The Central Authority may ask for an application to be supplemented and does not have to process the application if any of this supplementary information or documentation is not submitted.

A *request for a special measure* that the Central Authority receives from or makes to another Central Authority without any application pending may involve helping to locate the debtor or to obtain information about financial circumstances. In that way, a creditor may, for instance, learn that the debtor is in the State and the information regarding income may provide some indication of whether there is reason to proceed further with an application for enforcement.

The Committee proposes that the Government be authorised by law to appoint a Central Authority in Sweden in accordance with the Maintenance Regulation and the 2007 Hague Convention. In the opinion of the Committee, the Swedish Social Insurance Agency should be entrusted with the task of being the Central Authority. The Swedish Social Insurance Agency is already the Central Authority under the New York Convention, which will continue to apply in relation to the Convention States that have not acceded to the 2007 Hague Convention as well, and accordingly is well acquainted with the recovery of maintenance in international situations.

The tasks of the Central Authority have been prescribed by the Maintenance Regulation and the 2007 Hague Convention. The

Central Authority may draw up more detailed frameworks for its work. The Committee proposes that it should not be possible to appeal against a decision not to process an application or approve a request for a special measure from a foreign Central Authority that has been made by the Swedish Central Authority. Such a decision does not become legally effective and the foreign Central Authority can always revert with a new application. The Committee has not seen any need to rely on the possibility of appointing any other authority to perform some of the tasks for which the Central Authority is responsible according to the instruments.

As regards the information that is to be obtained and forwarded within the framework of the cooperation under the Maintenance Regulation, the Committee considers that the Central Authority, in conjunction with applications to obtain or amend a judgment in respect of maintenance, will have access to the information required, namely address details. If the application relates to enforcement instead, the Swedish Enforcement Authority, as enforcement authority, may make enquiries about income and assets. Only address details are relevant in the event that the application only relates to the recognition or enforceability of a decision.

If it concerns a request for special measures under the Maintenance Regulation, the Central Authority may need to obtain further information in addition to the address details. However, this only applies if the creditor can produce a decision that is to be enforced. The Central Authority must then use appropriate and reasonable means to obtain information about whether the defendant has income or assets in Sweden. In most cases, it would probably be sufficient for the Central Authority to get official information about the debtor's taxed income together with interest income and expenditure. In addition, the Swedish Social Insurance Agency may have information about current income if the debtor has received social insurance benefits. This information will probably be sufficient in the vast majority of cases. Only if there is reason, should the Central Authority go further and make enquiries with other authorities. Then it is primarily the Swedish Enforcement Authority that may hold relevant information. The obligation for the Swedish Enforcement Authority to disclose information is prescribed by the Maintenance Regulation and secrecy provisions do not preclude the disclosure of information;

cf. Chapter 10, Section 28 of the Public Access to Information and Secrecy Act (2009:400 – OSL). The Committee does not consider that there is any need to authorise any other authority to provide the Central Authority with information under the Maintenance Regulation.

According to the 2007 Hague Convention, the Central Authority shall take all reasonable measures to, among other things, help locate the debtor or the creditor and obtain information concerning income. There is no provision corresponding to the provision contained in the Maintenance Regulation that obliges other authorities to provide information to the Central Authority. Nor has the Committee considered it necessary to propose any such provision. The public information to which the Central Authority has access is deemed to normally be sufficient to meet the obligations under the Convention.

The Central Authority may, when applicable, also transmit information subject to secrecy to a foreign Central Authority. In this respect, the Maintenance Regulation requires more than the 2007 Hague Convention, but an assessment should still be made as to whether it is appropriate and reasonable for the information to be disclosed. Information subject to secrecy may be transmitted under the 2007 Hague Convention when allowed under OSL.

Information received by the Central Authority may be linked to a matter concerning maintenance support. Such information will then be subject to social insurance secrecy (Chapter 28, Section 1 of OSL). Otherwise, no secrecy provision currently applies to the Central Authority. The Committee proposes that the secrecy provisions contained in Chapter 28, Section 1 of OSL are also made to apply to matters under the Maintenance Regulation and the 2007 Hague Convention, and similarly to matters under the New York Convention. The Committee also proposes that a secrecy provision be introduced into OSL for courts in such matters.

The Committee proposes that a provision be introduced into the Social Insurance Code to afford the Central Authorities the right to process personal data under the said instruments. The Committee also proposes that Central Authorities should be allowed to transfer personal data to competent authorities in a third country (that is, a State outside the EU and EEA) if this is necessary. It is otherwise considered that the current law relating to the processing and holding of personal data is adequate to meet

the obligations contained in the Maintenance Regulation and the 2007 Hague Convention.

Direct applications

Both the Maintenance Regulation and the 2007 Hague Convention are based on applications being made through Central Authorities, but this is not an absolute requirement. It is still possible to make a 'direct application' to a competent authority. In these cases, the applicant must also be afforded access to a judicial review. However, there is no obligation in any case to provide free legal aid or free legal assistance (see further below). Nor do the provisions on cooperation apply, which means that the Central Authority cannot help the applicant to locate the debtor and ensure that the application is complete.

Legal aid and legal assistance

According to both the Maintenance Regulation and the 2007 Hague Convention, the States are liable to give the parties to a maintenance dispute access to a judiciary review. To ensure this access, the States must provide legal aid (Maintenance Regulation) and legal assistance (2007 Hague Convention). Legal aid in this context has a different meaning to legal aid under the Legal Aid Act (1996:1619). The scope of the legal aid and legal assistance respectively must be assessed from case to case, depending on what the matter involves.

The Maintenance Regulation specifies what the legal aid must cover as necessary, such as legal assistance in bringing a case before an authority or a court and representation in court, interpretation and translation, exemption from or assistance with the costs of proceedings and the fees to persons mandated to take measures during the proceedings. The 2007 Hague Convention provides examples of what legal assistance may cover, such as, for instance, legal advice. The States can also meet their obligations through the Central Authority providing general information or forwarding an application to the exequatur authority.

Legal aid and legal assistance must be provided without charge when an application is made by a creditor, through a Central

Authority, and relates to a maintenance obligation based on a parent-child relationship for a child under the age of 21. In other cases, legal aid and legal assistance is provided under the preconditions prescribed by national law on the basis of an assessment of need and reasonableness. A public body that may under certain conditions be regarded as a creditor and that, for instance, is entitled to reimbursement of maintenance support provided may also be entitled to legal aid and legal assistance respectively.

When legal aid or legal assistance is to be provided through a legal aid counsel under the Legal Aid Act, the Committee considers that the point of departure should be that legal aid is provided in the circumstances and on the conditions prescribed by the Legal Aid Act. In cases where legal aid or legal assistance is to be without charge, the Committee proposes that a number of the provisions contained in the Legal Aid Act are exempted from application. There should not, for instance, be any investigation of the applicant's financial resources and nor should special reasons be required to grant legal aid. This means that in these cases costs for legal aid will be covered entirely by the State.

General provisions and final clauses and attached forms

The instruments also contain general provisions and final provisions. Some of these are directed at the States and are not for application in an individual case, such as the provisions relating to reservations and the signing of and accession to the instruments.

Forms have been produced and are included as appendices to the Maintenance Regulation and to the 2007 Hague Convention. These shall be used in various situations as mentioned in individual articles, for example in conjunction with applications.

As regards language and translation, the Committee considers that Sweden should accept applications and forms completed in and translations made into Swedish, Danish or English (the Maintenance Regulation) and Swedish, Danish, English or Norwegian (the 2007 Hague Convention). This should be prescribed in the form of an ordinance. It should also be possible for contacts between the Central Authorities to be conducted in these languages; and as regards the Convention, in addition to the prescribed languages, English and French. However, if the EU

provides for the possibility of reservation against the use of French, the Committee is of the opinion that Sweden should make such a reservation.

The provisions of the Maintenance Regulation shall apply to proceedings instituted, to settlements approved by or concluded before a court, and to authentic instruments established after its date of application; that is, 18 June 2011. The provisions on recognition, enforceability and enforcement can under certain conditions also apply to decisions made before then. The 2007 Hague Convention in its turn shall apply to applications or requests received by the Central Authority or the competent authority (in the case of direct applications) in the requesting State after the Convention entered into force between the States. Special provisions apply to recognition and enforcement for those States that are also parties to the 1958 Hague Convention and the 1973 Hague Convention. The 2007 Hague Protocol shall not apply to maintenance claimed in a State relating to a period prior to the entry into force of the Protocol. Within the EU, the Protocol shall to a certain extent apply from and including 18 June 2011 (that is, from the date of application of this Maintenance Regulation) and then also as regards determining the law applicable to maintenance claimed relating to a period prior to the entry into force of the Protocol.

Incorporation of instruments and legal technical solutions

The Maintenance Regulation is an EU Regulation that will apply directly in Sweden. The 2007 Hague Protocol will also be directly applicable as of the EU acceding to the Protocol and the Member States (with the exception of Denmark and the UK) are bound by the Protocol through the EU's accession.

As regards the 2007 Hague Convention, according to what the Committee has learned and on the basis of the negotiations conducted so far, it may be assumed that the EU will accede to the Convention. Sweden will then be bound through the EU's accession, which means that the 2007 Hague Convention will also become directly applicable in Sweden. For this reason, no proposals are made regarding the incorporation of the 2007 Hague Convention. Nor can Sweden on its own volition extend the scope

of the Convention or make reservations in relation to individual provisions unless this has been expressly allowed by the EU. For this reason, the Committee makes no such proposal.

The Committee's proposal for supplementary provisions to the Maintenance Regulation and the 2007 Hague Convention have been put into an enactment of its own.

Entry into force and transitional provisions

The Committee's proposal for supplementary provisions should enter into force at the same time as the Maintenance Regulation, the 2007 Hague Convention and the 2007 Hague Protocol. The Maintenance Regulation and the 2007 Hague Protocol shall apply from 18 June 2011. It is not yet clear whether the same will apply to the 2007 Hague Convention. For this reason, it should be left to the Government to decide when the proposed legislation should enter into force.

The Committee's proposal for supplementary provisions does not require any transitional provisions. On the other hand, transitional provisions are proposed regarding the proposal to change the provisions on the jurisdiction of courts and choice of law contained in the Act concerning certain International Legal Relationships relating to Marriage and Guardianship. The jurisdiction of a court will not lapse in relation to maintenance in a case instituted under Chapter 3, Sections 6 or 12 prior to entry into force. Such cases must be considered under the old law.

Författningsförslag

1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention

Härigenom föreskrivs följande.

Tillämpningsområde

1 § Denna lag innehåller bestämmelser som kompletterar rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet (underhållsförordningen) och Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar (2007 års Haagkonvention).

Förnyad prövning enligt underhållsförordningen

2 § En ansökan om förnyad prövning enligt artikel 19.1 i underhållsförordningen ska göras skriftligen.

Ansökan ska ges in till hovrätten, om det avgörande som ansökan om förnyad prövning avser är ett utslag från Kronofogdemyndigheten eller en dom från tingsrätten. I annat fall ska ansökan ges in till Svea hovrätt.

Beviljas ansökan, ska rätten samtidigt besluta att ny handläggning ska ske vid den myndighet som meddelade det avgörande som ansökan om förnyad prövning avser. Vid rättens handläggning gäller i övrigt bestämmelserna om resning i 58 kap.

5 §, 6 § första och andra styckena samt 8 § rättegångsbalken i tillämpliga delar.

Beslut om erkännande och verkställbarhet

3 § Svea hovrätt är behörig domstol enligt artiklarna 27.1 och 32.2 i underhållsförordningen samt vid förfaranden enligt artikel 23, med undantag för artikel 23.10, i 2007 års Haagkonvention.

4 § Den som ansöker om erkännande eller om verkställbarhetsförklaring av ett utländskt avgörande enligt 2007 års Haagkonvention ska tillsammans med ansökan ge in avgörandet i original eller av myndighet bestyrkt kopia.

5 § Vid beslut med anledning av en ansökan enligt underhållsförordningen eller 2007 års Haagkonvention om att ett utländskt avgörande ska erkännas eller förklaras vara verkställbart i Sverige ska Svea hovrätt bestå av en lagfaren domare.

6 § Om hovrätten vid det förfarande som avses i 5 § bifaller en ansökan enligt underhållsförordningen om att ett utländskt avgörande ska förklaras vara verkställbart, ska hovrättens beslut anses innefatta ett beslut om kvarstad eller om någon annan åtgärd som avses i 15 kap. rättegångsbalken.

7 § Ett avgörande med anledning av en ansökan om verkställbarhetsförklaring enligt 2007 års Haagkonvention ska delges den som har rätt att ansöka om ändring.

8 § En ansökan om ändring ska ges in till Svea hovrätt.

Vid handläggningen i Svea hovrätt av en ansökan om ändring av ett beslut enligt 5 § tillämpas bestämmelserna i rättegångsbalken om överklagande av tingsrätts beslut, om inte annat följer av underhållsförordningen eller 2007 års Haagkonvention.

En domare som har prövat en ansökan enligt 5 § får inte delta i prövningen av en ansökan om ändring av beslutet.

9 § Vid handläggningen i Högsta domstolen av ett överklagande av ett beslut i en fråga som avses i 8 § gäller bestämmelserna i rättegångsbalken om överklagande av hovrätts beslut i tillämpliga

delar, om inte underhållsförordningen eller 2007 års Haagkonvention föreskriver något annat. Talan får inte komma under Högsta domstolens prövning utan att Högsta domstolen har meddelat prövningstillstånd enligt 54 kap. 10 § rättegångsbalken.

Verkställighet

10 § Om en ansökan om verkställbarhetsförklaring bifalls, eller om en sådan förklaring inte behövs, får det utländska avgörandet verkställas enligt utsökningsbalkens bestämmelser om verkställighet av en dom som har vunnit laga kraft, om inte annat följer av underhållsförordningen eller 2007 års Haagkonvention.

Hinder mot och uppskjutande av verkställigheten enligt artikel 21 i underhållsförordningen

11 § Kronofogdemyndigheten är behörig myndighet enligt artikel 21 i underhållsförordningen.

12 § Kronofogdemyndighetens beslut i en fråga om uppskjutande av verkställigheten enligt artikel 21.3 i underhållsförordningen får överklagas. Vid överklagande gäller 18 kap. utsökningsbalken i tillämpliga delar.

Centralmyndigheten

13 § Regeringen utser en centralmyndighet med uppdrag att fullgöra de uppgifter som följer av underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention.

14 § Centralmyndighetens beslut med anledning av en framställning eller en ansökan från en utländsk centralmyndighet i enlighet med artikel 53 eller 56 i underhållsförordningen, eller artikel 7 eller 10 i 2007 års Haagkonvention, får inte överklagas.

Överföring av personuppgifter till tredje land

15 § Centralmyndigheten får utan hinder av 33 § personuppgiftslagen (1998:204) överföra personuppgifter till tredje land, om det behövs för att erforderliga åtgärder enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention ska kunna övervägas och vidtas. Detta gäller även sådana personuppgifter som avses i 13 § personuppgiftslagen.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 6 och 12 §§ lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

6 §¹

Frågor angående vårdnaden om och underhåll till barn få upptagas i äktenskapsmål. Om barnet vistas här i riket skola sådana frågor alltid prövas enligt svensk lag.

Frågor angående vårdnaden om barn får tas upp i äktenskapsmål. Om barnet vistas här i riket ska sådana frågor alltid prövas enligt svensk lag.

12 §²

Är äktenskapsmål anhängigt i främmande stat, får här i riket efter vad som finnes skäligt meddelas beslut som avses i 14 kap. 7 och 8 §§ äktenskapsbalken samt 6 kap. 20 § och 7 kap. 15 § föräldrabalken. Sådant beslut kan när som helst återkallas.

Är äktenskapsmål anhängigt i främmande stat, får här i riket efter vad som är skäligt meddelas beslut som avses i 14 kap. 7 och 8 §§ äktenskapsbalken, utom såvitt avser frågor om underhåll, samt 6 kap. 20 § föräldrabalken. Sådant beslut kan när som helst återkallas.

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

2. Ändringarna medför inte att svensk domstols behörighet i en fråga om underhåll som anhängiggjorts före ikraftträdandet går förlorad.

3. Har ett mål om underhåll anhängiggjorts vid en domstol före ikraftträdandet, tillämpas äldre bestämmelser.

¹ Senaste lydelse 1973:942.

² Senaste lydelse 1987:795.

3 Förslag till lag om ändring i rättshjälpslagen (1996:1619)

Härigenom föreskrivs att det i rättshjälpslagen (1996:1619) ska införas en ny paragraf, 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 a §

Rättshjälp ska beviljas om den rättssökande behöver juridiskt biträde samt då förutsättningarna enligt artikel 46 i rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet eller artikel 15 i Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar är uppfyllda.

När rättshjälp beviljas i dessa fall gäller inte 2 §, 4–13 §§, 21–25 §§, 32 § 1–4 och 6, 33 §, 35 §, 38 § och 40 § första stycket.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

4 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

dels att det i 28 kap. ska införas en ny paragraf, 1 a §, av följande lydelse,

dels att 36 kap. 1 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 kap.

1 a §

Sekretess enligt 1 § gäller även för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i verksamhet hos Försäkringskassan som avser rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet, Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar och New York-konventionen av den 20 juni 1956 om indrivning av underhållsbidrag i utlandet.

36 kap.

1 §

Sekretess gäller hos domstol för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs och

Sekretess gäller hos domstol för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs och

uppgiften förekommer i

1. ärende enligt lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn,
2. ärende om adoption enligt 4 kap. föräldrabalken,
3. ärende om anordnande av godmanskap enligt 11 kap. 4 § föräldrabalken, *eller*
4. ärende om förvaltarskap.

uppgiften förekommer i

1. ärende enligt lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn,
2. ärende om adoption enligt 4 kap. föräldrabalken,
3. ärende om anordnande av godmanskap enligt 11 kap. 4 § föräldrabalken,
4. ärende om förvaltarskap, *eller*

5. mål och ärenden enligt rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet, Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar eller New Yorkkonventionen av den 20 juni 1956 om indrivning av underhållsbidrag i utlandet.

Sekretess gäller hos domstol för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om en part begär det och det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i

1. äktenskapsmål,
2. mål och ärende enligt föräldrabalken i annat fall än som anges i första stycket, eller
3. ärende enligt lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

5 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken (2010:110)

Härigenom föreskrivs att det i 114 kap. socialförsäkringsbalken (2010:110)³ ska införas en ny paragraf, 2 a §, av följande lydelse.

114 kap.

2 a §

Detta kapitel ska också tillämpas vid behandling av personuppgifter i verksamhet hos Försäkringskassan i dess egenskap av centralmyndighet enligt rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet, Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar samt New Yorkkonventionen av den 20 juni 1956 om indrivning av underhållsbidrag i utlandet.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

³ Socialförsäkringsbalken träder i kraft den 1 januari 2011.

Del I

Inledning och bakgrund

1 Utredningens uppdrag och arbete

1.1 Uppdraget

Regeringen beslutade den 4 juni 2009 att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå de kompletterande bestämmelser som behövs till den av Europeiska unionens (EU:s) råd den 18 december 2008 antagna förordningen (EG) nr 4/2009 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet (underhållsförordningen).¹

I uppdraget ligger att utredningen ska analysera underhållsförordningen och belysa likheter och skillnader i förhållande till framför allt Bryssel I-förordningen² och Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar (2007 års Haagkonvention).³ Utredningen ska vidare undersöka vilka kompletterande författningsbestämmelser som behövs med anledning av underhållsförordningen, inklusive den hänvisning som finns i förordningen till Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet (2007 års Haagprotokoll).⁴ I detta sammanhang ska utredningen särskild uppmärksamma att exekvaturförfarandet huvudsakligen avskaffas och att det införs en möjlighet till förnyad prövning i ursprungsmedlemsstaten för en svarande som inte har gått i svaromål. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid frågor om rättshjälp, hinder mot och uppskjutande av

¹ Direktiven, dir. 2009:54, bifogas som *bilaga 1* i betänkandets bilagedel. Underhållsförordningen finns intagen som *bilaga 2* i bilagedelen. Underhållsförordningen är publicerad i EU:s officiella tidning, EUT L 7, 10.1.2009, s. 1.

² Rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område. Bryssel I-förordningen är publicerad i EGT L 12, 16.1.2001, s. 1.

³ 2007 års Haagkonvention finns intagen som *bilaga 3* i bilagedelen.

⁴ Rådets beslut om EU:s tillträde till 2007 års Haagprotokoll finns intaget som *bilaga 4* och protokollet som *bilaga 5* i bilagedelen.

verkställighet, informationsutbyte och sekretess samt tillgång till och hantering av personuppgifter. Utredningen ska också bedöma vilka administrativa myndigheter i Sverige, behöriga i frågor om underhållsskyldighet, som under vissa förutsättningar ska likställas med domstol.

Utredningen ska enligt direktiven även föreslå de författningsändringar som ett framtida tillträde till 2007 års Haagkonvention ger anledning till. En del i arbetet är att undersöka hur svensk rätt förhåller sig till bestämmelserna i konventionen och att analysera konsekvenserna av att Sverige blir bundet av konventionen. I sammanhanget ska även förhållandet till andra internationella instrument på området belysas. I den mån frågan aktualiseras ska utredningen ta ställning till hur konventionen bör införlivas i svensk rätt, genom inkorporering eller transformering. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid frågor om rättsligt bistånd, informationsutbyte och därtill hörande frågor om sekretess samt frågor om exekvaturförfarande och verkställighet. I uppdraget ingår också att ta ställning till om konventionens tillämpningsområde helt eller delvis bör utvidgas och om det finns anledning att reservera sig, i enlighet med vad som är möjligt enligt konventionen.

Utredningen ska vidare ge förslag på vilken myndighet som lämpligen bör utses till centralmyndighet i förhållande till underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention. Utgångspunkten ska vara att en och samma myndighet ska vara centralmyndighet både enligt förordningen och konventionen. Utredningen ska därvid redovisa den kompetens och de resurser som behövs för att myndigheten ska kunna genomföra de uppgifter som ligger på centralmyndigheten enligt förordningen och konventionen. Det ska även utredas om vissa uppgifter bör handhas av centralmyndigheten eller av andra organ.

Utredningen ska också redovisa hur s.k. direkta ansökningar, ansökningar som görs direkt till en behörig myndighet i ett annat land och inte genom centralmyndigheterna, behandlas i underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention.

Vidare ska utredningen bedöma om och i så fall vilket eller vilka språk som Sverige bör godkänna för ifyllande av formulär och vid översättningar.

Om utredningen under arbetets gång skulle finna att någon anknytande internationellt familjerättslig fråga behöver tas upp står det utredningen fritt att göra det. Om förslagen påverkar kostna-

derna för staten, ska en beräkning av kostnaderna redovisas. Finansiering för kostnadsökningar ska föreslås.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 september 2010.

1.2 Utredningens arbete

Utredningens arbete inleddes i augusti 2009. Utredningen har hållit sju sammanträden med experter och sakkunniga. Ytterligare fyra sammanträden har hållits i en mindre grupp med utredaren, sekreteraren, sakkunniga Danijela Pavic samt experterna Maarit Jänträ-Jareborg och Michael Hellner.

Enligt direktiven ska utredningen följa och beakta det arbete som pågår i de övriga nordiska länderna med 2007 års Haagkonvention och Finlands arbete med underhållsförordningen. Vikt ska fästas vid intresset av nordisk rättslikhet. Av denna anledning har utredningen haft kontakter med berörda tjänstemän i Danmark, Finland, Norge och Island. Utredningen har också, tillsammans med Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet, anordnat ett nordiskt seminarium där representanter från den svenska utredningen samt Danmark, Finland och Norge medverkade. Maarit Jänträ-Jareborg har även därigenom bidragit värdefullt till att direktivens anvisningar om nordiskt samråd kunnat uppfyllas.

1.3 Betänkandets disposition

Betänkandet är indelat i fem olika delar. Den första delen (del I) omfattar ett inledande kapitel med utredningens uppdrag och arbete (kapitel 1), ett kortare avsnitt om historik, språkversioner och tolkning (kapitel 2) samt ett avsnitt om gällande rätt (kapitel 3).

Del II behandlar underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll. De olika instrumentens tillämpningsområden och förhållande till andra internationella instrument behandlas i kapitel 4. Där finns bl.a. en beskrivning av vilka instrument som kan bli aktuella i förhållande till avgöranden från olika länder, bundna av olika internationella instrument. I kapitlet finns också en kortare redovisning av hemvistbegreppet och ett avsnitt om sambor, samkönade äktenskap och partnerskap. Därefter följer ett antal kapitel som behandlar de internationella

instrumentens huvudområden, nämligen behörighet (kapitel 5), lagval (kapitel 6) samt erkännande och verkställighet (kapitel 7). Kapitel 8 behandlar frågor om avtal och därefter följer ett kapitel om samarbete genom centralmyndigheter och deras åligganden (kapitel 9). I kapitel 9 återfinns även gällande rätt i fråga om sekretess och behandlingen av personuppgifter samt underhållsförordningens och 2007 års Haagkonventions bestämmelser i dessa delar. Härfter följer en redovisning av direkta ansökningar (kapitel 10) och rättshjälp respektive rättsligt bistånd (kapitel 11). Instrumentens allmänna bestämmelser, slutbestämmelser och bilagda formulär behandlas i kapitel 12.

Kapitel 5–12 innehåller redogörelser för aktuella bestämmelser i underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll i vissa fall med exempel som anknyter till enskilda artiklar. När underhållsförordningen behandlas görs också hänvisningar till likheter och skillnader med Bryssel I-förordningen. I slutet av varje avsnitt finns utredningens överväganden i fråga om vilka kompletterande bestämmelser som behövs. I detta sammanhang görs också, där det är aktuellt, en bedömning av om det finns något utrymme för att ha allmänt tillämpliga svenska bestämmelser, som gäller då några konventionsbundna bestämmelser inte är tillämpliga (svensk autonom rätt).

I del III behandlas lagtekniska frågor m.m. I det inledande kapitlet i denna del behandlas frågor kring införlivandet av instrumenten och lagtekniska frågor (kapitel 13). Ikraftträdande och övergångsbestämmelser behandlas i kapitel 14 och konsekvenser av förslagen i kapitel 15.

Den fjärde delen (del IV) innehåller författningskommentarer (kapitel 16) medan den femte och sista delen (del V) innehåller ett särskilt yttrande.

Till betänkandet finns också en bilagedel. Där finns utredningens direktiv (*bilaga 1*), underhållsförordningen på svenska (*bilaga 2*), 2007 års Haagkonvention i treställig version på franska, engelska och svenska (*bilaga 3*),⁵ EU:s beslut om tillträde till 2007 års Haagprotokoll (*bilaga 4*) samt protokollet i treställig version på franska, engelska och svenska (*bilaga 5*).⁶

⁵ Engelska och franska är konventionens originalspråk medan den svenska översättningen inte är officiell, se avsnitt 2.4.

⁶ Engelska och franska är protokollets originalspråk medan den svenska översättningen är upprättad inom EU, se avsnitt 2.4.

1.4 "Underhållsberättigad" och "underhållsskyldig"

Syftet med underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention är att den som är berättigad till underhåll ska kunna få underhåll från den som är skyldig att utge det. Med *underhållsberättigad* avses varje enskild person som har eller påstås ha rätt att få underhållsbidrag (artikel 2.1 punkten 10 i underhållsförordningen och artikel 3 a i 2007 års Haagkonvention). Med *underhållsskyldig* avses varje enskild person som är eller påstås vara skyldig att utge underhållsbidrag (artikel 2.1 punkten 11 i underhållsförordningen och artikel 3 b i 2007 års Haagkonvention).

Det kan anmärkas att det i vissa rättsordningar är föräldern och inte barnet som har rätt till underhåll för barnet från den andra föräldern.

2 Historik, språkversioner och tolkning

2.1 Europeiska unionen (EU)

Den 1 december 2009 trädde det s.k. Lissabonfördraget i kraft mellan medlemsstaterna i EU. Fördraget innebär bland annat att EU har blivit en juridisk person och att begreppet Europeiska gemenskapen (EG) inte längre finns kvar. EG-domstolen har också bytt namn till Europeiska unionens domstol. För enkelhets skull används i betänkandet genomgående begreppet EU (EU-rättslig, EU-domstolen osv.) även i fråga om EG-rätt som har tillkommit före den 1 december 2009. Antagna rättsakter och hänvisningar till EU:s officiella tidning benämns dock med sina vedertagna beteckningar (i förekommande fall EG respektive EGT).

Efter att Amsterdamfördraget trätt i kraft i maj 1999 gav EU:s medlemsstater vid Europeiska rådets möte i Tammerfors i oktober samma år uttryck för en önskan om att principen om ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden och domar ska tillämpas i hela EU. Europeiska unionens råd (rådet) och Europeiska kommissionen (kommissionen) antog därför i slutet av år 2000 ett program om åtgärder för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar på privaträttens område.¹ Detta följdes år 2004 av ett nytt program, Haagprogrammet för stärkt frihet, säkerhet och rättvisa i Europeiska unionen (Haagprogrammet).² Rådet antog år 2005 en handlingsplan för att realisera Haagprogrammet genom konkreta åtgärder.³ I handlingsplanen nämns bl.a. behovet av att anta förslag rörande underhållsskyldighet. Det civilrättsliga samarbetet enligt Amsterdamfördraget tillämpas dock inte i förhållande till Danmark, Storbritannien och Irland. De

¹ Se EGT C 12, 15.1.2001, s. 1.

² Se EUT C 53, 3.3.2005, s. 1.

³ Se EUT C 198, 12.8.2005, s. 1.

sistnämnda två staterna har emellertid, till skillnad från Danmark, en särskild möjlighet att ansluta sig till rättsakter på området.

EU är medlem i Haagkonferensen för internationell privaträtt (se avsnitt 2.2). Såväl EU som EU:s medlemsstater har deltagit i de förhandlingar som ledde fram till 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll. Dessa instrument har legat till grund för underhållsförordningen. Avsikten är att en underhållsberättigad person enkelt bör kunna utverka ett avgörande i en medlemsstat som automatiskt är verkställbart i en annan medlemsstat. Irland har meddelat sin önskan om att delta i antagandet och tillämpningen av underhållsförordningen (ingresspunkt 46 i underhållsförordningen) och Storbritannien har i januari 2009 underrättat kommissionen om sin önskan att godta förordningen.⁴ Danmark har träffat ett avtal om att bestämmelserna i underhållsförordningen ska vara tillämpliga på förbindelserna mellan EU och Danmark, med undantag för bestämmelserna om tillämplig lag och samarbete mellan centralmyndigheter.⁵

Kommissionen har föreslagit⁶ att EU ska tillträda 2007 års Haagkonvention men rådet har ännu inte fattat något beslut i frågan. Utredningen har haft att utgå från att EU kommer att tillträda konventionen (se kapitel 13). EU:s tillträde får till följd att medlemsstaterna (med undantag för Danmark) blir direkt bundna av konventionen. I kommissionens förslag till rådsbeslut anges att Danmark inte deltar i antagandet av beslutet om tillträde och därför inte är bundet av det och inte omfattas av dess tillämpning (punkten 10).

EU har tillträtt 2007 års Haagprotokoll.⁷ EU:s tillträde till protokollet innebär att medlemsstaterna (dock inte Danmark och Storbritannien) blir bundna av protokollet.

⁴ Se KOM(2009) 181 slutlig, 21.4.2009.

⁵ Se avtal mellan Europeiska gemenskapen och Konungariket Danmark om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, publicerat i EUT L 149, 12.6.2009, s. 80.

⁶ Se KOM(2009) 373 slutlig, 28.7.2009.

⁷ EU tillträdde protokollet den 8 april 2010, se även rådets beslut av den 30 november 2009 om Europeiska gemenskapens ingående av Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet (2009/941/EG), intaget i EUT L 331, 16.12.2009, s. 17 (se bilaga 4 i bilagedelen).

2.2 Haagkonferensen för internationell privaträtt

Haagkonferensen för internationell privaträtt (Haagkonferensen) är en internationell organisation som har ett sjuttioal medlemmar, däribland såväl EU som samtliga EU:s 27 medlemsstater. Haagkonferensens ändamål är att ”verka för ett gradvis förenhetligande av den internationella privaträttens regler”.⁸ Haagkonferensens verksamhet består huvudsakligen av att förhandla och utarbeta internationella fördrag (konventioner) inom den internationella privaträttens olika områden. Haagkonferensen har under många år behandlat frågor som rör barn. Några av de mer centrala internationellt privaträttsliga frågorna i förhållande till barn regleras i följande konventioner som har utarbetats inom Haagkonferensen.

- Haagkonventionen av den 24 oktober 1956 om tillämplig lag avseende underhåll till barn
- Haagkonventionen av den 15 april 1958 om erkännande och verkställighet av avgöranden om underhåll till barn (1958 års Haagkonvention)
- Haagkonventionen av den 5 oktober 1961 om myndigheters behörighet och tillämplig lag i frågor till skydd för underåriga
- Haagkonventionen av den 15 november 1965 om behörig myndighet, tillämplig lag och erkännande av beslut rörande adoption
- Haagkonventionen av den 2 oktober 1973 om erkännande och verkställighet av avgöranden angående underhållsskyldighet (1973 års Haagkonvention)
- Haagkonventionen av den 2 oktober 1973 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet
- Haagkonventionen av den 25 oktober 1980 om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn (1980 års Haagkonvention)
- Haagkonventionen av den 29 maj 1993 om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner (1993 års Haagkonvention)

⁸ Se artikel 1 i Haagkonferensens stadga, tillgänglig på Haagkonferensens hemsida <<http://www.hcch.net>>.

- Haagkonventionen av den 19 oktober 1996 om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn (1996 års Haagkonvention)
- 2007 års Haagkonvention
- 2007 års Haagprotokoll

Av de ovan angivna konventionerna har Sverige tillträtt 1958 års Haagkonvention, 1973 års Haagkonvention, 1980 års Haagkonvention och 1993 års Haagkonvention.⁹ Även om underhåll till barn står i fokus i 2007 års Haagkonvention är den i viss mån tillämplig i förhållande till vuxna (t.ex. mellan makar). Detsamma gäller 1973 års Haagkonvention. Det finns även andra Haagkonventioner som tar sikte på skyddet av vuxna.¹⁰

Arbetet som ledde fram till 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll påbörjades år 1995 då ett särskilt utskott (*eng. special commission*) sammankallades inom Haagkonferensen. Utskottets slutsats blev att tillämpningen av de befintliga konventionerna angående underhållsskyldighet borde förbättras. Ett nytt särskilt utskott sammankallades år 1999 för att undersöka den praktiska tillämpningen av de fyra existerande Haagkonventionerna på detta område samt Förenta nationernas (FN:s) konvention den 20 juni 1956 om indrivning av underhållsbidrag i utlandet (se avsnitt 2.3). Slutsatsen blev att Haagkonferensen borde påbörja arbetet med att ta fram ett nytt instrument. De stater som var representerade vid den nittonde sessionen av Haagkonferensen år 2002 kom överens om att ett arbete skulle inledas med att ta fram en ny konvention avseende underhållsskyldighet. Den nya konventionen skulle bygga på de bästa inslagen i de befintliga Haagkonventionerna avseende underhåll och innehålla bestämmelser om rättsligt och administrativt samarbete. Ett nytt särskilt utskott sammankallades. Utskottet sammanträdde ett flertal gånger mellan åren 2003 och 2007 och

⁹ Se SÖ 1958:55, SÖ 1977:3, SÖ 1989:7 och SÖ 1996:54.

¹⁰ Som exempel kan nämnas Haagkonventionen av den 1 juni 1970 om erkännande av äktenskapsskillnader och hemskillnader (som för svensk del trädde i kraft år 1975, SÖ 1975:27), Haagkonventionen av den 14 mars 1978 om tillämplig lag för makars förmögenhetsförhållanden och Haagkonventionen av den 13 januari 2000 om internationellt skydd av vuxna (Sverige har inte tillträtt de två senare konventionerna).

dess arbete låg sedan till grund för diskussionerna under Haagkonferensens tjugoförsta session i november 2007.¹¹

I samband med att 2007 års Haagkonvention förhandlades fram gjordes en översyn av Haagkonventionerna om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet från 1956 och 1973. Resultatet blev Haagprotokollet om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet. Den omständigheten att instrumentet kallas för protokoll och inte för konvention saknar betydelse för staternas förpliktelser enligt protokollet. En fördel med benämningen ansågs vara att sambandet med 2007 års Haagkonvention framgår på ett tydligare sätt. Vissa av lösningarna i protokollet är utformade för att underlätta att ett avgörande om underhållsskyldighet kan erhållas, särskilt genom att forumlandets lag får en mer framträdande roll vid lagvalet. Protokollet bygger alltså på samma principiella ställningstaganden som konventionen.¹²

Både 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll antogs den 23 november 2007. Konventionen respektive protokollet träder i kraft tre månader efter att det andra ratifikationsinstrumentet har deponerats. Så har ännu inte skett.

2.3 Förenta nationerna (FN)

De problem som kan uppstå när en underhållsskyldig person flyttar till utlandet och undandrar sig att fullgöra sin underhållsplikt uppmärksammades redan av dåvarande Nationernas förbund. Arbetet ledde slutligen fram till Förenta nationernas (FN:s) konvention den 20 juni 1956 om indrivning av underhållsbidrag i utlandet.¹³ Konventionen undertecknades i New York och går därför allmänt under namnet New York-konventionen. Under Haagkonferensens arbete med 2007 års Haagkonvention var det en uttrycklig ambition att bygga vidare på New York-konventionen. Denna konvention reglerar frågor om rättshjälp och samarbete mellan myndigheterna över landsgränserna i syfte att underlätta indrivningen av underhållsbidrag.

¹¹ Se Convention of 23 November 2007 on the international recovery of child support and other forms of family maintenance, Explanatory Report, drawn up by Alegría Borrás and Jennifer Degeling with the assistance of William Duncan and Philippe Lortie, Permanent Bureau (paragraph 1–7), i fortsättningen benämnd Explanatory Report (Conv.). Den finns tillgänglig på Haagkonferensens hemsida, <<http://www.hcch.net>>.

¹² Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 16.

¹³ Sverige tillträdde denna konvention år 1958 (SÖ 1958:60), se prop. 1958:138 s. 2 f.

Konventionen om barnets rättigheter, FN:s barnkonvention, antogs den 20 november 1989. Sverige ratificerade denna konvention efter ett beslut i riksdagen den 21 juni 1990 utan att reservera sig på någon punkt.¹⁴ Målsättningen är att konventionen och dess intentioner ska finnas med i allt beslutsfattande som rör barn.¹⁵ I konventionen slås fast att föräldrar eller andra som är ansvariga för barnet, inom ramen för sin förmåga och sina ekonomiska resurser, har huvudansvaret för att säkerställa de levnadsvillkor som är nödvändiga för barnets utveckling (artikel 27.2). Konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa indrivning av underhåll för barnet från föräldrar eller andra som har ekonomiskt ansvar för barnet, både inom konventionsstaten och från utlandet. Särskilt i de fall då den person som har det ekonomiska ansvaret för barnet bor i en annan stat än barnet ska konventionsstaterna främja såväl anslutning till internationella överenskommelser eller ingående av sådana överenskommelser som upprättande av andra lämpliga arrangemang (artikel 27.4). I detta sammanhang har betonats att underhåll är en problematisk fråga och att principen i artikel 3 måste framhållas, dvs. att barnets bästa måste komma i främsta rummet (helst ska barnets bästa främst beaktas) när lagstiftning och förfaranden kring underhåll utarbetas.¹⁶

2.4 Språkversioner

Underhållsförordningen är, såsom en EU-förordning, antagen på alla medlemsstaters språk och alla språkversioner är jämställda. Vidare har EU tillträtt 2007 års Haagprotokoll, och en översättning av protokollet utgör en bilaga till rådsbeslutet om EU:s tillträde.¹⁷ Därigenom är också den svenska översättningen av protokollet en del av EU-rätten, även om protokollet inom Haagkonferensen endast är upprättat på två språk (engelska och franska). Samma sak kommer troligen att gälla för 2007 års Haagkonvention (se vidare kapitel 13). Då frågan om EU:s tillträde till konventionen fortfarande diskuteras inom EU finns det ännu inte någon officiell svensk översättning av 2007 års Haagkonvention, men inom ramen

¹⁴ Se SÖ 1990:20, prop. 1989/90:107, bet. 1989/90:SoU28 och rskr. 1989/90:350.

¹⁵ Se prop. 1997/98:182, bet. 1998/99:SoU6, rskr. 1998/99:171 samt prop. 2009/10:232.

¹⁶ Se Handbok om barnkonventionen, UNICEF Sverige 2008, s. 291.

¹⁷ Se EUT L 331, 16.12.2009, s. 19–23.

för EU:s arbete har konventionen översatts till de olika medlemsstaternas språk.¹⁸ Utifrån den svenska översättningen, samt med beaktande bl.a. av underhållsförordningens lydelse, har en justerad svensk översättning utarbetats inom Justitiedepartementet i visst samråd med utredningen. Den justerade svenska översättningen bifogas i bilaga 3 i bilagedelen till betänkandet. Utredningen har i betänkandet utgått från denna översättning.

2.5 Tolkningsfrågor

Eftersom underhållsförordningen är ett EU-rättsligt instrument är det EU-domstolen som ytterst är behörig att tolka förordningen.

Vid tolkningen av 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll ska hänsyn tas till instrumentens internationella karaktär och till behovet av att främja en enhetlig tillämpning av dem (artikel 53 i konventionen och artikel 20 i protokollet). Vidare ska den praktiska tillämpningen av konventionen och protokollet regelbundet ses över. Detta ska ske genom att generalsekreteraren för Haagkonferensen sammankallar ett särskilt utskott. De fördragsslutande staterna ska samla in information om den praktiska tillämpningen (artikel 54 i konventionen och artikel 21 i protokollet). De formulär som bifogas konventionen kan också ändras på visst angivet sätt av de fördragsslutande staterna och Haagkonferensen (artikel 55 i konventionen).

Principen om konventionskonform tolkning innebär att konventionsbundna regler så långt som möjligt ska tolkas så att de överensstämmer med Sveriges internationella åtaganden och etablerad internationell praxis. De förklarande rapporterna till 2007 års Haagkonvention¹⁹ och 2007 års Haagprotokoll²⁰ kan vara till hjälp vid tolkningen. Rapporterna är dock inofficiella dokument som inte har antagits eller formellt godkänts av de förhandlande staterna. För den praktiska tillämpningen pågår ett arbete med att

¹⁸ Se KOM(2009) 373 slutlig, 28.7.2009.

¹⁹ I betänkandet benämnd Explanatory Report (Conv.), se not 11.

²⁰ Protocol of 23 November 2007 on the law applicable to maintenance obligations, Explanatory Report, drawn up by Andrea Bonomi, Permanent Bureau. I fortsättningen benämnd Explanatory Report (Prot.). Den finns tillgänglig på Haagkonferensens hemsida, <<http://www.hcch.net>>.

ta fram en handbok inom Haagkonferensens permanenta byrå.²¹ Handboken är inriktad på hanteringen av specifika ärenden och innehåller bl.a. praktiska tips, checklistor och flödesscheman.

Till skillnad från vad som gäller för de i avsnitt 2.2 nämnda Haagkonventionerna som Sverige har tillträtt, är det EU som är avtalspart i 2007 års Haagprotokoll och som enligt utredningens utgångspunkt kommer att bli part i 2007 års Haagkonvention (se kapitel 13). Detta förhållande innebär att EU-domstolen får en mer framträdande roll. Eftersom konventionen och protokollet blir en del av EU-rätten har EU-domstolen behörighet att meddela förhandsavgöranden om tolkningen av konventionen och protokollet enligt artikel 267 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).²² Detta gäller även om frågan uppkommer i ett mål som handläggs i Sverige enligt 2007 års Haagkonvention och den andra berörda staten är en fördragslutande stat som inte är medlem i EU. EU-domstolens tolkning är bindande endast för EU:s medlemsstater och inte för andra stater som är bundna av 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll.

²¹ Se Draft practical handbook for caseworkers under the 2007 child support convention (Prel. Doc. No 4 of August 2009), som också finns tillgänglig på Haagkonferensens hemsida <<http://www.hcch.net>>. En uppdaterad version av handboken förväntas komma under hösten år 2010.

²² Se EUT C 115, 9.5.2008, s. 47.

3 Gällande rätt

3.1 Inledning

I det nu aktuella kapitlet ges inledningsvis en översiktlig redogörelse för de viktigaste internationella instrumenten som omfattar frågor om underhåll (avsnitt 3.2). Det finns flera EU-förordningar och internationella konventioner som kan vara aktuella i frågor om domstols behörighet samt erkännande och verkställighet av domar och andra avgöranden som rör underhåll.¹

Härefter följer en redovisning av vad som gäller i fråga om behörighet (avsnitt 3.3), lagval (avsnitt 3.4) samt erkännande och verkställighet (avsnitt 3.5). Redovisningen omfattar de internationella instrument som presenterats i avsnitt 3.2, de svenska internationellt privaträttsliga bestämmelser som inte är konventionsbundna och den svenska rättspraxis som finns på området.

Sist i kapitlet görs en kortare genomgång av det internationellt privaträttsliga hemvistbegreppet (avsnitt 3.6) samt av nationella bestämmelser om underhållsskyldighet och underhållsstöd, forumregler och verkställighet (avsnitt 3.7).

Bestämmelser som gäller behandlingen av personuppgifter, sekretess och arkivering behandlas i kapitel 9 och bestämmelser om rättshjälp i kapitel 11. Rättsläget för sambor, samkönade äktenskap och partnerskap tas upp i avsnitt 4.8.

¹ Förhållandet mellan dem redovisas närmare i avsnitt 4.5.

3.2 Internationella instrument och deras tillämpningsområden

3.2.1 Bryssel I-förordningen

Bryssel I-förordningen, dvs. rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, gäller i förhållande till alla medlemsstater i EU.² Denna förordning ersatte den tidigare konventionen mellan EU:s medlemsstater om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område (Brysselkonventionen). Familjerättslig underhållsskyldighet omfattas av Bryssel I-förordningen trots att frågor om bl.a. äktenskap, separation, äktenskapsskillnad och de förmögenhetsrättsliga förhållandena i äktenskapet faller utanför (artikel 1.2 a).³ Förordningens bestämmelser är tillämpliga även om underhållsfrågan uppkommer som en bifråga i ett statusmål, t.ex. i ett mål om äktenskapsskillnad som alltså i och för sig faller utanför förordningen. Det spelar inte heller någon roll om det rör sig om ett slutligt avgörande eller om ett interimistiskt beslut.⁴

Bryssel I-förordningen är direkt tillämplig i Sverige. Ytterligare bestämmelser finns i lagen (2006:74) med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden.

3.2.2 Förordningen om den europeiska exekutionstiteln

För EU:s medlemsstater gäller vidare Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 805/2004 av den 21 april 2004 om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar (förordningen om den europeiska exekutionstiteln).⁵

² I förhållande till Danmark tillämpas bestämmelserna i Bryssel I-förordningen genom avtalet den 19 oktober 2005 mellan Europeiska gemenskapen och Konungariket Danmark om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (Danmarksavtalet); publicerat i EUT L 299, 16.11.2005 s. 62. I frågan om Danmarks möjlighet att ingå internationella avtal har Danmarksavtalet omförhandlats, se EUT L 331, 16.12.2009, s. 24.

³ Se artikel 5.2 i Bryssel I-förordningen och EU-domstolens dom den 14 november 2002 i mål nr C-271/00, Gemeente Steenbergen mot Luc Baten, i fråga om Brysselkonventionen.

⁴ Se Lennart Pålsson, *Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna* (2008), s. 65 med hänvisning till målet 120/79 de Cavel II [1980] ECR 731.

⁵ Förordningen om den europeiska exekutionstiteln är publicerad i EUT L 143, 30.4.2004, s. 15.

Förordningen tillämpas fullt ut sedan den 21 oktober 2005. Syftet med förordningen är att domar och andra avgöranden som avser obestridda fordringar ska kunna verkställas i en annan medlemsstat i EU utan att det behövs något exekvaturförfarande i verkställighetsstaten. Förordningen omfattar obestridda fordringar avseende underhåll. Ytterligare bestämmelser finns i lagen med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden.⁶

3.2.3 Luganokonventionerna

Konventionen den 16 september 1988 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område (1988 års Luganokonvention) är en med Brysselkonventionen parallell konvention. Den gäller i förhållandet mellan någon av EU:s medlemsstater samt EFTA-staterna Island, Norge och Schweiz. 1988 års Luganokonventionens och Brysselkonventionens innehåll är i det närmaste identiskt. 1988 års Luganokonvention har införlivats i svensk rätt genom lagen (1992:794) om Luganokonventionen, se även lagen med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden.⁷

Konventionen om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (2007 års Luganokonvention) undertecknades den 30 oktober 2007 av företrädare för EU, Danmark och EFTA-staterna Schweiz, Norge och Island.⁸ I förhållandet mellan EU respektive Danmark å ena sidan och Norge å den andra har 2007 års Luganokonvention den 1 januari 2010 ersatt 1988 års Luganokonvention. 2007 års Luganokonvention kommer den 1 januari 2011 att träda i kraft i förhållande till Schweiz. Island har ännu inte ratificerat denna konvention, varför 1988 års Luganokonvention ska fortsätta att tillämpas i förhållande till Island. 2007 års Luganokonvention är till alla delar bindande och till skillnad från sin föregångare direkt

⁶ Se även prop. 2005/06:48, bet. 2005/06:LU16 och prot. 2005/06:77.

⁷ Se SÖ 1992:45, prop. 1991/92:128, bet. LU36 och rskr. 294.

⁸ Rådets beslut av den 15 oktober 2007 (2007/712/EG) om undertecknande av konventionen och konventionen är publicerade i EUT L 339, 21.12.2007, s. 1 och s. 3. Danmark har ställning som fördragsslutande part i likhet med EFTA-staterna och måste iaktta samma ratificeringsförfarande som dessa stater. Se även prop. 2008/09:205, bet. 2009/10:CU2 och prot. 2009/10:32 och 37.

tillämplig i Sverige eftersom det är EU som har tillträtt konventionen.

2007 års Luganokonvention är i allt väsentligt likalydande med Bryssel I-förordningen (se avsnitt 3.2.1) och innehåller, liksom sin föregångare, bestämmelser om vilket lands domstol som ska pröva privaträttsliga mål när parterna är bosatta i olika konventionsstater samt om erkännande och verkställighet av avgöranden från andra konventionsstater. Konventionen omfattar familjerättslig underhållsskyldighet.

3.2.4 1958 års Haagkonvention och 1973 års Haagkonvention

1958 års Haagkonvention, dvs. Haagkonventionen av den 15 april 1958 om erkännande och verkställighet av avgöranden om underhåll till barn, trädde för svensk del i kraft år 1966 efter Sveriges ratificering.⁹ Konventionen har införlivats med svensk rätt genom lagen (1965:723) om erkännande och verkställighet av vissa utländska domar och beslut angående underhåll till barn. Lagen omfattar utländska avgöranden om underhåll fram till dess att den som bidraget avser har gift sig eller fyllt 21 år (2 och 3 §§). Den omfattar inte avtal om underhållsbidrag.

1958 års Haagkonvention ersattes sedermera av 1973 års Haagkonvention, dvs. Haagkonventionen av den 2 oktober 1973 om erkännande och verkställighet av avgöranden angående underhållsskyldighet, som Sverige tillträdde år 1977.¹⁰ Ersättandet av 1958 års Haagkonvention gäller i förhållandet mellan de stater som tillträtt båda konventionerna (artikel 29 i 1973 års Haagkonvention). Detta innebär att 1958 års Haagkonvention fortfarande är tillämplig i förhållandet mellan Sverige å ena sidan samt Belgien, Österrike, Surinam, Ungern, Liechtenstein och den kinesiska provinsen Macao å den andra.¹¹ För förhållanden som rör de stater som har tillträtt 1973 års Haagkonvention gäller lagen (1976:108) om erkännande och verkställighet av utländskt avgörande angående underhållsskyldighet (1976 års lag). I förord-

⁹ Se SÖ 1958:55.

¹⁰ Se SÖ 1977:3.

¹¹ Macao finns dock inte med i den tillämpningsföreskrift där det räknas upp i förhållande till vilka länder som 1958 års Haagkonvention gäller, se kungörelse (1966:406) angående tillämpning av lagen den 10 december 1965 (nr 723) om erkännande och verkställighet av vissa utländska domar och beslut angående underhåll till barn.

ningen (1977:743) om tillämpning av lagen (1976:108) om erkännande och verkställighet av utländskt avgörande angående underhållsskyldighet anges vilka dessa stater är. Förutom de 21 stater¹² som har tillträtt 1973 års Haagkonvention är lagen tillämplig i förhållande till Förenta staterna (med undantag av Alabama, District of Columbia och Mississippi) jämte Guam, Jungfruöarna, Puerto Rico och Samoa. Vissa av Förenta staternas delstater och de nämnda autonoma territorierna har avgett förklaringar om att de erkänner svenska avgöranden. Sverige har avgett motsvarande förklaringar, allt i syfte att underlätta indrivningen av underhållsbidrag.

1976 års lag är tillämplig på ett lagakraftvunnet avgörande som har meddelats av en behörig myndighet i någon av de stater som lagen är tillämplig på,

- om avgörandet avser skyldighet att på grund av föräldraskap utge underhållsbidrag för tid innan den underhållsberättigade har fyllt 21 år eller ingått äktenskap, eller
- om avgörandet avser skyldighet att utge underhållsbidrag till make eller förutvarande make.

Både 1958 års Haagkonvention och 1973 års Haagkonvention innehåller indirekta domsrättsregler. Det innebär att konventionerna inte reglerar i vilka fall en stats myndigheter ska vara behöriga att pröva en fråga om underhåll. Det finns inte heller bestämmelser om tillämplig lag. För att ett avgörande ska kunna erkännas och verkställas krävs dock att det har meddelats av en "behörig myndighet" och vilka myndigheter som är att anse som behöriga anges i konventionerna.

3.2.5 Haagkonventionerna om tillämplig lag – ej tillträdna av Sverige

Det finns två Haagkonventioner om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet, dels Haagkonventionen av den 24 oktober 1956 om tillämplig lag avseende underhåll till barn, dels Haagkonventionen av den 2 oktober 1973 om tillämplig lag avseende

¹² I förordningen 20 stater, på Haagkonferensens hemsida 21 stater (utöver Sverige). Skillnaden är att Haagkonferensen har antecknat att Australien har ratificerat 1973 års Haagkonvention medan det i förordningen anges att Australien är ett land som lagen "också" ska tillämpas i förhållande till.

underhållsskyldighet. Sverige har inte tillträtt någon av dessa konventioner, som således inte utgör gällande rätt här i landet.

3.2.6 New York-konventionen

Sverige har tillträtt Förenta nationernas konvention av den 20 juni 1956 om indrivning av underhållsbidrag i utlandet (New York-konventionen).¹³ Till skillnad från de nämnda Haagkonventionerna innehåller New York-konventionen inte några bestämmelser om verkställighet av utländska avgöranden om underhåll. I stället reglerar konventionen, som har nämnts i avsnitt 2.3, frågor om rättshjälp och samarbete mellan staterna med syfte att underlätta indrivningen av underhållsbidrag.

Konventionsstaterna ska utse en eller flera myndigheter som ska hjälpa den som är berättigad till bidrag. I Sverige är Försäkringskassan både förmedlande och mottagande organ. Det förmedlande organet granskar en ansökan om indrivande av underhållsbidrag i formellt hänseende och skickar sedan handlingarna till det mottagande organet i ett annat land. Det mottagande organet vidtar herefter åtgärder för att få ut underhållsbidraget. Det kan t.ex. bli fråga om att träffa uppgörelser, väcka och utföra talan eller ansöka om verkställighet. De tjänster som utförs av det förmedlande organet och det mottagande organet är kostnadsfria. New York-konventionen behandlas närmare i avsnitt 9.2.1.

3.2.7 Nordiskt samarbete i fråga om underhållsskyldighet

De nordiska länderna har sedan lång tid tillbaka ett samarbete när det gäller erkännande och verkställighet av domar. På underhållsområdet finns dels konventionen mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge undertecknad i Oslo den 23 mars 1962 angående indrivning av underhållsbidrag,¹⁴ dels överenskommelsen med Danmark, Finland, Island och Norge om ändring i nämnda konvention, undertecknad i Oslo den 25 februari 2000.¹⁵ Dessa har införlivats med svensk rätt genom lagen (1962:512) om indrivning i Sverige av underhållsbidrag, fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge samt kungörelsen (1962:513) med vissa föreskrifter om

¹³ Se SÖ 1958:60.

¹⁴ Se SÖ 1963:14.

¹⁵ Se SÖ 2002:8.

indrivning och redovisning av underhållsbidrag, fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge och kungörelsen (1962:514) angående indrivning i Danmark, Finland, Island eller Norge av underhållsbidrag. Regelverken innehåller bestämmelser om erkännande och verkställighet av avgöranden och vissa skriftliga förbindelser avseende underhållsbidrag till make, förutvarande make, barn, styvbarn eller barnets mor.

3.3 Behörighet

3.3.1 Utgångspunkter

I detta avsnitt finns en beskrivning av bestämmelserna som styr svensk domstols behörighet i frågor om underhåll. Behörigheten styrs i första hand av Bryssel I-förordningen om svaranden har hemvist i en medlemsstat. 2007 års Luganokonvention innehåller i princip motsvarande bestämmelser medan 1988 års Luganokonvention är i stor sett en kopia av Brysselkonventionen.

Luganokonventionernas behörighetsbestämmelser blir tillämpliga i Sverige om svaranden har hemvist i en stat som inte är medlem i EU men där någon av Luganokonventionerna tillämpas, se 1 § lagen (1992:794) om Luganokonventionen och artikel 54 B.2 a i 1988 års Luganokonvention samt artikel 64.2 a i 2007 års Luganokonvention.¹⁶ Talan kan t.ex. väckas vid svensk domstol enligt 2007 års Luganokonvention om den underhållsberättigade har hemvist här (se artikel 5.2 a i 2007 års Luganokonvention) men den underhållsskyldige har hemvist i Norge eller Schweiz.¹⁷

3.3.2 Bryssel I-förordningen

Huvudregeln i Bryssel I-förordningen är att talan ska väckas vid domstol i den medlemsstat där svaranden har hemvist, oberoende av i vilket land han eller hon är medborgare (artikel 2.1). Talan kan också i vissa fall väckas vid domstol i en annan medlemsstat än den där svaranden har sin hemvist med stöd av någon av

¹⁶ Särskilda bestämmelser gäller i fråga om avtal om behörighet samt litispens och mål som har samband med varandra, se artikel 54 B.2 a och b i 1988 års Luganokonvention och artikel 64.2 a och b i 2007 års Luganokonvention med hänvisningar.

¹⁷ 2007 års Luganokonvention har trätt i kraft i förhållandet mellan Sverige och Norge. I förhållande till Schweiz förväntas konventionen träda i kraft den 1 januari 2011.

bestämmelserna i artikel 5–24 (artikel 3.1). Det finns en särskild behörighetsregel som gäller talan om underhållsskyldighet (artikel 5.2). En talan om underhåll kan enligt denna bestämmelse väckas – förutom vid domstolen i den medlemsstat där svaranden har hemvist – vid domstolen på den ort där den underhållsberättigade har sin hemvist eller vanliga vistelseort. Om talan har samband med frågan om någons rättsliga status, kan talan enligt samma artikel även väckas vid den domstol som enligt sin egen lag är behörig att pröva denna fråga såvida inte behörigheten endast grundar sig på den ena partens medborgarskap. EU:s medlemsstater är eniga om att formuleringen ”frågan om någons rättsliga status” omfattar även frågan om föräldraansvar.¹⁸ Av detta följer att en svensk domstol som utövar behörighet i en fråga om föräldraansvar enligt Bryssel II-förordningen¹⁹ också är behörig att pröva en fråga om underhåll till barn. En förutsättning är dock, även om det inte tydligt framgår av artikeltexten, att en sådan accessorisk behörighet godtas av forumlandets egen lag.²⁰ Behörighet att pröva en fråga om underhåll enligt Bryssel I-förordningen finns också när svensk domstol utövar behörighet i ett äktenskapsmål enligt 3 kap. 2 § 2 och 6 lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap (1904 års lag). När det gäller den andra punkten i nämnda paragraf förutsätter den – såvitt är aktuellt här – förutom att käranden har svenskt medborgarskap även att han eller hon tidigare har haft hemvist i Sverige efter 18 års ålder. Paragrafens sjätte punkt ger behörighet att ta upp ett äktenskapsmål om det finns särskilda skäl och förutsätter att en av makarna är svensk medborgare eller att käranden inte kan få sin talan prövad i den stat där han eller hon är medborgare eller har hemvist. Så länge behörigheten i äktenskapsmålet inte grundar sig enbart på medborgarskap finns accessorisk behörighet för underhållsfrågan även i dessa fall enligt Bryssel I-förordningen.

Det förhållandet att det finns behörighet att accessoriskt ta upp en fråga om underhåll enligt Bryssel I-förordningen behöver inte betyda att domstolen i ett enskilt fall måste ta upp frågan. När det

¹⁸ Se Kommissionens grönbok om underhållsskyldighet, KOM(2004) 254 slutlig, s. 12 f. och meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet KOM(2006) 206 slutlig, s. 2.

¹⁹ Rådets förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000, publicerad i EUT L 338, 23.12.2003, s.1.

²⁰ Se Lennart Pålsson, *Bryssel I-förordningen jämfört med Bryssel- och Luganokonventionerna* (2008), s. 123.

gäller behörigheten att ta upp en fråga om vårdnad och underhåll i ett äktenskapsmål enligt 3 kap. 6 § i 1904 års lag, har den bestämmelsen ansetts innebära att svensk domstol har behörighet men inte skyldighet att i äktenskapsmål pröva frågor om vårdnad om och underhåll till barn (se NJA 1997 s. 154 och NJA 1997 s. 196).

Det sakliga tillämpningsområdet för artikel 5.2 omfattar alla slag av familjerättslig underhållsskyldighet. Underhåll till barn, mellan makar och frånskilda makar men även underhållsförpliktelser gentemot föräldrar eller barnbarn, mellan syskon osv. Det gäller även när någon part söker ändring av ett fastställt underhållsbidrag på grund av ändrade förhållanden.²¹

Vidare kan parterna avtala om vilken domstol som ska handlägga en eventuell tvist. Vissa formkrav måste vara uppfyllda för ett sådant avtal om behörighet. Avtalet ska vara skriftligt eller i en form som överensstämmer med praxis som parterna utbildat mellan sig (artikel 23).

Bryssel I-förordningen ger också behörighet att vidta interimistiska åtgärder även om en domstol i en annan medlemsstat är behörig att pröva målet i sak (artikel 31). I förordningen finns också bestämmelser om litispens och mål som har samband med varandra (artiklarna 27–30).

3.3.3 Luganokonventionerna

Enligt huvudregeln i både 1988 års Luganokonvention och 2007 års Luganokonvention ska talan väckas vid domstol i den konventionsstat där svaranden har hemvist (artikel 2). Det finns särskilda behörighetsregler som innebär avsteg från huvudregeln och som pekar ut alternativa fora till svarandens hemvistforum. I artikel 5.2 anges behörig domstol i tvister om underhållsskyldighet. Av artikel 5.2 i 2007 års Luganokonvention följer att en talan om underhållsskyldighet som har samband med frågan om någons rättsliga status (punkten b) eller någons föräldraansvar (punkten c) kan väckas vid den domstol som enligt sin egen lag är behörig att pröva denna fråga, såvida inte behörigheten endast grundar sig på den ena partens medborgarskap. Här skiljer sig 2007 års Luganokonvention från 1988 års Luganokonvention och Bryssel I-förordningen, som inte innehåller en särskild, uttrycklig skrivning

²¹ Se Lennart Pålsson, a.a. s. 124 f.

om sambandet med någons föräldraansvar. Som har nämnts i avsnitt 3.3.2 omfattar emellertid formuleringen frågan om någons rättsliga status i artikel 5.2 i Bryssel I-förordningen även frågan om föräldraansvar.

3.3.4 Autonom rätt

När det gäller behörighet framgår det av 3 kap. 6 § i 1904 års lag att bl.a. frågor angående underhåll till barn får tas upp i äktenskapsmål.²² Vidare är det möjligt att förordna om interimistiskt underhåll mellan makar och till barn när ett äktenskapsmål är anhängigt i en annan stat (3 kap. 12 § i 1904 års lag). Det saknas bestämmelser i lag för de fall där frågan om underhåll kommer upp självständigt, dvs. utan anknytning till äktenskapsmål.

Svensk rättspraxis beträffande svensk domsrätt saknas sedan Sverige blev bundet av Luganokonventionerna, Brysselkonventionen och Bryssel I-förordningen.

3.4 Lagval

Som har redovisats i avsnitt 3.2.5 har Sverige inte tillträtt någon av de två Haagkonventionerna om lagval (från år 1956 och år 1973). De i avsnitt 3.2 i övrigt redovisade instrumenten innehåller inte några bestämmelser om lagval.

I den autonoma rätten finns en bestämmelse om tillämplig lag i 3 kap. 6 § i 1904 års lag. Som har nämnts i avsnitt 3.3.4 får frågor angående bl.a. underhåll till barn enligt denna bestämmelse tas upp i äktenskapsmål och, om barnet vistas här i landet, ska sådana frågor alltid prövas enligt svensk lag.²³

Även om en fråga om underhållsbidrag mellan makar inte utgör en fråga om makarnas förmögenhetsförhållanden, bör här nämnas att det för svensk del gäller avtalsfrihet för lagval i fråga om makarnas förmögenhetsförhållanden. Vissa begränsningar finns dock, avtalet ska t.ex. avse lagen i en stat där någon av dem hade hemvist eller var medborgare när avtalet ingicks (3 § lagen [1990:272] om internationella frågor rörande makars och sambors

²² När det gäller behörighet reglerar bestämmelsen i dag även frågan om vårdnad om barn, men i den delen föreslås i SOU 2005:111 att bestämmelsen inte längre ska gälla.

²³ I SOU 2005:111 föreslås att det inte längre ska vara tillåtet att ta upp frågor om vårdnad enligt denna bestämmelse, endast underhåll.

förmögenhetsförhållanden). Om tillämplig lag inte har bestämts genom avtal, gäller lagen i den stat där makarna tog hemvist när de gifte sig (4 § samma lag). Om båda makarna senare har tagit hemvist i en annan stat och varit bosatta där i minst två år, tillämpas i stället den statens lag. Har båda makarna tidigare under äktenskapet haft hemvist i den staten eller är båda makarna medborgare i den staten, tillämpas dock den statens lag så snart de har tagit hemvist i staten (samma §).

Rättsfallet NJA 1983 s. 573 gällde ett barn med hemvist i Sverige som förde en talan om underhåll mot sin far som var bosatt i Storbritannien. Högsta domstolen fann att svensk lag var tillämplig. Svensk lag ansågs även vara tillämplig i rättsfallet NJA 1977 s. 325 i fråga om skyldighet för en jugoslavisk medborgare att betala underhållsbidrag till jugoslaviska barn med hemvist i Sverige. I ett annat rättsfall bedömdes frågan om underhållsbidrag till (vuxet men svårt handikappat) barn med hemvist i Förbundsrepubliken Tyskland enligt tysk rätt (NJA 1993 s. 420).²⁴ Högsta domstolen bedömde i samma mål att underhållsskyldighet mot vuxet barn inte stred mot den svenska rättsordningen (*ordre public*). I rättsfallet NJA 1986 s. 615 avseende underhåll till förutvarande make tillämpades lagen i den stat där makarna hade haft hemvist under äktenskapet och där kvinnan fortfarande var bosatt (Italien). Mannen hade flyttat till Sverige, blivit svensk medborgare och fått ett svenskt beslut om äktenskapsskillnad. Högsta domstolen uttalade att en tillämpning av lagen i det land där makarna haft hemvist under äktenskapet och där en av makarna fortfarande bor, oftast lär leda till att underhållsfrågan prövas enligt lagen i det land där den som begär underhållsbidrag har sin hemvist. Därmed ökar också, enligt Högsta domstolen, förutsättningarna för att frågan ska kunna bedömas med hänsyn tagen till värderingar, levnadsförhållanden och sociala förmåner i det landet.

I doktrinen har anförts att underhållsbidrag regelmässigt torde bestämmas med hänsyn till lagen i det land där den underhållsberättigade har sin hemvist,²⁵ både vad gäller underhåll till barn och underhåll mellan makar eller förutvarande makar.²⁶ En viktig princip vid bestämmandet av underhållsbidragets storlek här i

²⁴ Jfr även NJA 1973 s. 57.

²⁵ Se Gösta Walin och Staffan Vängby, *Föräldrabalken. En kommentar. Del II, 14–21 kap. och internationell föräldrarätt*, 6 uppl., avd. 1, s. IV:14.

²⁶ Avseende underhåll mellan förutvarande makar, se även RH 1993:116.

landet och i flertalet andra länder är att den underhållsberättigades behov av bidrag och den underhållsskyldiges ekonomiska förmåga alltid ska beaktas.²⁷ Familjelagssakkunniga föreslog i sitt slutbetänkande *Internationella familjerättsfrågor* (SOU 1987:18 s. 104 och s. 240 f.) att denna grundsats ska upprätthållas även om den tillämpliga utländska lagen föreskriver något annat.

En särskild fråga är om domstolen självant ska beakta att utländsk rätt bör tillämpas under vissa omständigheter (principen om ex officio-tillämpning av utländsk rätt) eller om utländsk rätt måste åberopas av en part för att kunna tillämpas. Det har i doktrinen ansetts att det vid denna bedömning, liksom när det gäller möjligheterna att träffa avtal om tillämplig lag, finns anledning att skilja mellan dispositiva och indispositiva mål och kvalifikationen avseende huruvida ett mål är dispositivt eller indispositivt torde ske enligt svensk rättsuppfattning.²⁸ I indispositiva mål anses svensk domstol vara skyldig att ex officio tillämpa utländsk rätt.²⁹ I dispositiva mål ger rättspraxis utrymme för olika möjligheter vad gäller behandlingen av utländsk rätt.³⁰ Enighet synes dock råda om att parterna har rätt att avtala om tillämplig lag på det stadium då en dispositiv tvist har uppkommit. Mål om underhåll är i huvudsak dispositiva, även när det gäller barns rätt till underhåll.³¹ Sålunda har i mål om underhåll mellan makar, som var utländska medborgare, svensk rätt ansetts kunna tillämpas i anledning av att makarna under rättegången träffade överenskommelse härom (NJA 1978 s. 590). I NJA 1992 s. 278 angående underhåll till hustru och barn utan samband med mål om äktenskapsskillnad förklarade sig parterna, när rättegången hade inletts, vara ense om att chilensk rätt skulle tillämpas (samtliga var medborgare i Chile men den underhållsskyldige maken/fadern hade hemvist i Sverige). Lagvalsöverenskommelsen godtogs utan när-

²⁷ Jfr även rättsfallet NJA 1993 s. 420 där Högsta domstolen vid tillämpningen av tysk rätt beaktade den underhållsskyldiges förmåga att betala underhåll.

²⁸ Se Maarit Jänterä-Jareborg, *Svensk domstol och utländsk rätt* (1997), s. 119 och s. 130 f. samt Michael Bogdan, *Svensk internationell privat- och processrätt*, 7 uppl. (2008), s. 46 ff.

²⁹ Se t.ex. NJA 1973 s. 57 som gällde fastställelse av faderskap och underhåll till barn. Parterna var i underrätterna eniga om att svensk rätt skulle tillämpas. Högsta domstolen ansåg dock att den indispositiva faderskapsdelen var att bedöma enligt tysk rätt.

³⁰ Se Lennart Pålsson, *Svensk rättspraxis i internationell familje- och arvsrätt*, 2 uppl. (2006) s. 42.

³¹ Se Per Olof Ekelöf och Henrik Edelstam, *Rättegång, första häftet*, 8 uppl. (2002), s. 63. Där anges att det har ifrågasatts om tredskodom kan meddelas till barnets nackdel. Om detta inte går anses målet är indispositivt såtillvida att rätten ska vara ex officio verksam till barnets fördel.

mare motivering.³² En relevant skillnad mellan indispositiva och dispositiva mål är att domstolen i dispositiva mål inte självant får beakta eller efterforska icke-åberopade faktiska omständigheter (se 17 kap. 3 § rättegångsbalken, RB). Det anförda innebär att det spelar roll om en part åberopar tillämpningen av utländsk lag eller i vart fall en sådan omständighet som kan aktualisera tillämpningen av utländsk rätt.³³ Om domstolen i ett dispositivt mål upptäcker att de tvistande kanske inte känner till lagvalsreglerna och det är oklart huruvida en för lagvalet relevant omständighet åberopats i syfte att aktualisera lagvalsfrågan, har det i doktrinen förts fram att domstolen bör göra parterna uppmärksamma på frågan inom ramen för domstolens materiella processledning.³⁴ Även om parterna anses ha dispositionsrätt över de ”anknytningsfakta” som föranleder att en viss rättsordning ska tillämpas är det domstolen som bestämmer vilket lands lag som ska tillämpas på grund av de åberopade omständigheterna, om parterna inte är ense om lagvalet.³⁵ Otydligheter och ofullständigheter i parternas framställningar bör därför undanröjas på ett tidigt stadium under processen. Det kan i vissa fall vara fråga om en otillåten ändring av talan om en part först i en högre instans begär utländsk rätts tillämpning och åberopar en ny omständighet till stöd för detta.³⁶

3.5 Erkännande och verkställighet

Utländska avgöranden får inte erkännas och verkställas i Sverige utan lagstöd. Det finns ett antal sådana stöd i lag. I fråga om avgöranden från andra medlemsstater i EU blir Bryssel I-förordningen och förordningen om den europeiska exekutions-titeln tillämpliga. Avgöranden från stater som har tillträtt Luganokonventionerna kan erkännas och verkställas enligt lagen om Luganokonventionen respektive bestämmelserna i 2007 års Luganokonvention (som är direkt tillämplig i Sverige). Avgöranden från stater som har tillträtt 1958 års Haagkonvention eller 1973 års Haagkonvention kan enligt de lagar som har införlivat dem erkännas och verkställas. I övrigt gäller särskilda bestämmelser för

³² Se Maarit Jänterä-Jareborg, a.a. s. 144 ff. och Lennart Pålsson, a.a. s. 229.

³³ Se Maarit Jänterä-Jareborg, a.a. s. 171 f. och Michael Bogdan, a.a. s. 46 ff.

³⁴ Se Maarit Jänterä-Jareborg, a.a. s. 166 och 178 ff. Jfr även Michael Bogdan, a.a. s. 48.

³⁵ Se 17 kap. 3 § RB och Per Olof Ekelöf, Henrik Edelstam och Lars Heuman, *Rättegång, fjärde häftet*, 7 uppl. (2009), s. 305.

³⁶ Se Maarit Jänterä-Jareborg, a.a. s. 181, jfr 50 kap. 25 § tredje stycket RB.

nordiska avgöranden. Se vidare kapitel 4 om förhållandet mellan de olika internationella instrumenten. Nedan lämnas en kort översikt av de bestämmelser som finns. Ytterligare redovisning av bestämmelserna om erkännande och verkställighet i Bryssel I-förordningen ges i kapitel 7.

En dom som har meddelats i en medlemsstat ska enligt *Bryssel I-förordningen* som huvudregel erkännas i övriga medlemsstater utan att något särskilt förfarande behöver anlitas. Erkännande av en dom får vägras bl.a. om stämningsansökan inte har delgivits svaranden i tillräckligt god tid och på ett lämpligt sätt för att denne ska kunna förbereda sitt svaromål. En dom ska verkställas i en annan medlemsstat sedan domen har förklarats vara verkställbar där efter ett s.k. exekvaturförfarande, för svensk del i Svea hovrätt. I det inledande skedet av detta förfarande ska motparten inte ges tillfälle att yttra sig över ansökan om verkställbarhet. Om en part därefter söker ändring av beslutet ska ansökan handläggas enligt bestämmelserna för kontradiktoriska förfaranden. Även en handling som har upprättats eller registrerats som en officiell handling (s.k. *acte authentique*) och som är verkställbar i en medlemsstat, ska på ansökan förklaras vara verkställbar i en annan medlemsstat. Ett avtal om underhållsskyldighet som har ingåtts inför en administrativ myndighet eller bestyrkts av en sådan myndighet ska också anses som en officiell handling (jfr en svensk socialnämnd som godkänner ett avtal om underhållsbidrag till barn enligt 7 kap. 7 § andra stycket föräldrabalken, FB). Kommissionen har den 21 april 2009 antagit en grönbok om översyn av Bryssel I-förordningen.³⁷ Syftet med grönboken är att inleda ett brett samråd mellan intresserade parter om möjliga sätt att förbättra förordningen. Grönboken öppnar bl.a. för att kravet på exekvatur bör avskaffas. Riksdagen har ställt sig positiv till att samråd inleds om möjliga sätt att förbättra Bryssel I-förordningen.³⁸

En domstol eller myndighet som har meddelat ett avgörande som avser en obestridd fordran ska efter ansökan utfärda ett intyg där avgörandet intygas vara en europeisk exekutionstitel enligt *förordningen om den europeiska exekutionstiteln*. På grundval av detta intyg ska avgörandet sedan kunna verkställas i en annan EU-stat utan att ett exekvaturförfarande behöver anlitas. Förordningen

³⁷ Se kommissionens grönbok KOM(2009) 175 slutlig, Översyn av rådets förordning (EG) nr 44/2001 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område.

³⁸ Se bet. 2008/09:CU35 och prot. 2008/09:134, jfr Regeringskansliets faktapromemoria 2008/09:FPM125.

om den europeiska exekutionstiteln är tillämplig på avgöranden meddelade av svenska domstolar och Kronofogdemyndigheten. Den är också tillämplig på officiella handlingar. Ett avtal om underhållsbidrag som har godkänts av en socialnämnd är en officiell handling i förordningens mening. Förordningen påverkar inte möjligheten att söka erkännande och verkställighet i enlighet med Bryssel I-förordningen av en dom, en vid domstol ingången förlikning eller en officiell handling avseende en obestridd fordran.

Domar som har meddelats i en stat som har tillträtt någon av de båda *Luganokonventionerna* ska också erkännas utan att något särskilt förfarande behöver anlitas. Avgöranden som meddelats före ikraftträdandet av 2007 års Luganokonvention erkänns och verkställs i enlighet med 1988 års Luganokonvention. Erkännande ska vägras om någon vägransgrund föreligger, t.ex. om ett erkännande strider mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*). Det ges dessutom i 2007 års Luganokonvention, till skillnad från Bryssel I-förordningen, möjlighet att vägra erkännande och verkställighet i två fall av bristande behörighet för den domstol som meddelat avgörandet.³⁹ Det ena fallet tar sikte på den situation där domstolen av misstag tillämpat Bryssel I-förordningen i stället för Luganokonventionen när den person åtgärden gäller har hemvist i en EFTA-stat. I det andra fallet kan erkännande och verkställighet vägras om verkställighetsstaten inte har tillträtt den särskilda konvention vars behörighetsregler tillämpats i målet, under förutsättning att svaranden har sin hemvist i verkställighetsstaten. På motsvarande sätt som enligt Bryssel I-förordningen får en dom verkställas i en annan fördragsslutande stat först efter ett exekvaturförfarande i Svea hovrätt.

Ett lagakraftvunnet avgörande som har meddelats i en stat som har tillträtt *1958 års Haagkonvention*, och som ålägger någon att utge underhållsbidrag till barn, ska som huvudregel gälla här i landet enligt 2 § lagen (1965:723) om erkännande och verkställighet av vissa utländska domar och beslut angående underhåll till barn. Det gäller dock inte i fråga om underhåll för tid då den som bidraget avser är gift eller efter det han eller hon fyllt 21 år, och inte heller i vissa andra fall, t.ex. om den myndighet som meddelat avgörandet inte var behörig. Det är närmare angivet i vilka fall ett avgörande anses vara meddelat av behörig myndighet i en annan stat, t.ex. om den underhållsskyldige eller den underhålls-

³⁹ Se prop. 2008/09:205 s. 24.

berättigade hade sin hemvist i den staten när saken anhängiggjordes. Ett avgörande som erkänns ska på ansökan verkställas här efter ett exekvaturförfarande i Svea hovrätt. Den underhållsskyldige ska ges tillfälle att yttra sig.

Motsvarande bestämmelser gäller i fråga om ett avgörande som har meddelats av en stat som har tillträtt *1973 års Haagkonvention*, se 2 § lagen (1976:108) om erkännande och verkställighet av utländskt avgörande angående underhållsskyldighet. Tillämpningsområdet är vidare än enligt 1958 års Haagkonvention och lagen omfattar, förutom avgöranden om skyldighet att på grund av föräldraskap utge underhållsbidrag för tid innan den underhållsberättigade har fyllt 21 år eller ingått äktenskap, även skyldighet att utge underhållsbidrag till make eller förutvarande make. 1973 års Haagkonvention omfattar flera exekutionstitlar än 1958 års Haagkonvention, såsom verkställbara förlikningsavtal och officiella handlingar (s.k. *actes authentiques*) rörande underhållsskyldighet. Erkännande eller verkställighet kan vägras t.ex. om det skulle vara uppenbart oförenligt med grunderna för den svenska rättsordningen (*ordre public*). Ett avgörande anses vara meddelat av en behörig myndighet i den andra staten bl.a. om den underhållsskyldige eller den underhållsberättigade hade hemvist i eller var medborgare i den staten när talan väcktes. En annan skillnad jämfört med 1958 års Haagkonvention är att ett offentligt organ som har betalat bidrag till en underhållsberättigad person under vissa förutsättningar får ansöka om erkännande eller verkställighet i dennes ställe. Ett avgörande som gäller här i landet får på ansökan verkställas här efter ett exekvaturförfarande i Svea hovrätt. Motparten ska ges tillfälle att yttra sig.

När det gäller avgöranden som omfattas av *den nordiska konventionen angående indrivning av underhållsbidrag* så ska ett avgörande där någon har förpliktats eller utfäst sig att betala underhållsbidrag till make, förutvarande make, barn, styvbarn eller barnets mor, erkännas i Sverige utan särskild stadfästelse, se 1 § lagen (1962:512) om indrivning i Sverige av underhållsbidrag, fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge. Om avgörandet är verkställbart i den andra staten ska det också omedelbart kunna verkställas här i landet. Till skillnad från vad som gäller enligt t.ex. Bryssel I-förordningen och Luganokonventionerna behöver det alltså inte fattas något beslut av svensk myndighet om att det nordiska avgörandet är verkställbart i Sverige. Det finns således inget exekvaturförfarande. Det är möjligt att vända sig direkt till

Kronofogdemyndigheten med ett avgörande som är verkställbart i den andra nordiska staten. Även om ett avgörande omfattas av den nordiska konventionen är det möjligt att få det erkänt och verkställt med stöd av andra internationella överenskommelser som gäller mellan parterna (t.ex. Bryssel I-förordningen eller Luganokonventionerna) eller med stöd av erkännande- eller verkställighetsstatens egna regler.⁴⁰ Det kan särskilt noteras att det inom ramen för den nordiska konventionen är möjligt att få ett avtal om underhållsbidrag som är verkställbart i Sverige verkställt i övriga nordiska länder.⁴¹

3.6 Hemvistbegreppet

3.6.1 Allmänt

Det saknas ett enhetligt hemvistbegrepp i den internationella privaträtten. Det finns inte heller någon definition i de instrument som är aktuella i detta kapitel. Begreppet har i stället fått sin innebörd genom rättstillämpningen.

3.6.2 EU-domstolens tolkning av hemvistbegreppet

EU-domstolen har inte, utifrån Bryssel I-förordningen och Luganokonventionerna, uttalat sig om hemvistbegreppet med avseende på underhåll.⁴²

EU-domstolen har dock i ett förhandsavgörande, dom den 2 april 2009 i mål C-523/07, ”A”, REG 2009, s. I-2805, uttalat sig om tolkningen av hemvistbegreppet i artikel 8 i Bryssel II-förordningen, som handlar om domstols behörighet att pröva en fråga om föräldraansvar för ett barn med hemvist i medlemsstaten. Domstolen uttalade därvid bl.a. följande.

37. Barnets hemvist, i den mening som avses i artikel 8.1 i förordningen, ska fastställas mot bakgrund av de faktiska omständigheterna i det enskilda fallet.

⁴⁰ Se Gösta Walin och Staffan Vängby, a.a. Avd. 2 VI:2–3.

⁴¹ Det förutsätter att avtalet om underhållsskyldighet är skriftligt och bevitnat av två personer, se 3 kap. 1 § första stycket 5 och 19 § utsökningsbalken.

⁴² Märk för övrigt att frågan om en fysisk person har hemvist i den stat där talan är väckt ska avgöras enligt domstolslandets egen lag (artikel 59.1 i Bryssel I-förordningen, artikel 59.1 i 2007 års Luganokonvention och artikel 52 i 1988 års Luganokonvention), se vidare Lennart Pålsson, *Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna*, (2008), s. 100 f.

38. Förutom barnets fysiska närvaro i en medlemsstat ska hänsyn även tas till andra omständigheter som kan visa att denna närvaro på intet sätt är tillfällig eller sporadisk och att barnets hemvist avspeglar det förhållande att barnet i viss utsträckning är integrerat i socialt hänseende och i familjhänseende.

39. Omständigheter som härvid ska beaktas är bland annat hur varaktig och regelbunden vistelsen i en medlemsstat är, förhållandena för vistelsen, skälen till vistelsen, förhållandena och skälen till att familjen flyttat till den andra medlemsstaten, barnets nationalitet, platsen och förutsättningarna för skolgången, barnets språkkunskaper samt dess familjeförhållanden och sociala band i denna medlemsstat.

40. Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 44 i sitt förslag till avgörande, kan föräldrarnas avsikt att tillsammans med barnet bosätta sig i en annan medlemsstat visa sig genom vissa konkreta omständigheter såsom att de förvärvat eller hyr en bostad i den medlemsstat som de flyttat till. Detta kan vara en indikation på att hemvistet har flyttats. En annan indikation kan vara en ansökan om bostad genom socialtjänsten i denna stat.

41. Däremot kan den omständigheten att barnen vistas i en medlemsstat där de under en kort tid lever utan fast bostad vara en indikation på att dessa barn inte har hemvist i denna medlemsstat.

42. Det ankommer på den nationella domstolen att fastställa barns hemvist mot bakgrund av dels de kriterier som redovisas i punkterna 38–41 i denna dom, dels en helhetsbedömning.

43. Det kan dock inte uteslutas att det efter denna bedömning visar sig omöjligt att fastställa den medlemsstat i vilken barnet har hemvist. I ett sådant särfall ska domstolarna i den medlemsstat där barnet befinner sig vara behöriga att pröva målet i sak i enlighet med artikel 13.1 i förordningen, såvida inte artikel 12 i förordningen – som avser de nationella domstolarnas behörighet i frågor som rör föräldransvaret i samband med en ansökan om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap – är tillämplig.

44. Följaktligen ska den andra frågan besvaras på följande sätt: Begreppet hemvist, i den mening som avses i artikel 8.1 i förordningen, ska tolkas så, att det motsvarar den plats som avspeglar det förhållande att barnet i viss utsträckning är integrerat i socialt hänseende och i familjhänseende. Härvid ska hänsyn tas till hur varaktig och regelbunden vistelsen i en medlemsstat är, förhållandena för vistelsen, skälen till vistelsen, förhållandena och skälen till att familjen flyttat till den andra medlemsstaten, barnets nationalitet, platsen och förutsättningarna för skolgången, barnets språkkunskaper samt dess familjeförhållanden och sociala band i denna medlemsstat. Det ankommer på den nationella domstolen att fastställa barnets hemvist

mot bakgrund av samtliga faktiska omständigheter i det enskilda fallet.⁴³

Vidare förtjänar EU-domstolens dom den 25 februari 1999 i mål C-90/97, Swaddling, REG 1999, s. I-1075, att nämnas, som behandlade frågan om ”bosättning” som i detta sammanhang avsåg stadigvarande bosättning (*eng. habitual residence*). Domen gällde social trygghet⁴⁴ för migrerande arbetstagare, nämligen en brittisk man som efter att ha bott ett antal år i Frankrike återvände till Storbritannien, där hans familj var bosatt, för att söka arbete. Han sökte inkomstillägg i enlighet med brittisk lag. Det var ostridigt att han hade för avsikt att bo i Storbritannien, men han ansågs av brittiska myndigheter inte uppfylla kravet på stadigvarande bosättning. EU-domstolen fann att en person får anses vara stadigvarande bosatt i den medlemsstat där han eller hon stadigvarande bor och har varaktigt centrum för sina intressen. I detta sammanhang ska enligt EU-domstolen särskilt beaktas arbetstagarens familjesituation, anledningen till att han eller hon har flyttat, bosättningsens längd och huruvida den är sammanhängande, huruvida han eller hon i förekommande fall har fast arbete samt arbetstagarens avsikter, såsom de framgår av samtliga omständigheter. Vid denna bedömning kan alltså enligt EU-domstolen längden av bosättningen inte anses utgöra ett avgörande kriterium.

3.6.3 Hemvist enligt svensk internationell privaträtt

En definition av begreppet hemvist finns i 7 kap. 2 § i 1904 års lag. Den som är bosatt i en viss stat anses vid tillämpningen av denna lag ha hemvist där om bosättningen med hänsyn till vistelsens varaktighet och omständigheterna i övrigt måste anses stadigvarande. I definitionen har ansetts ligga att personen i fråga har för avsikt att stanna i landet. Tiden är inte ensam bestämmande, utan hänsyn måste tas till samtliga förhållanden i

⁴³ Ytterligare om hemvistbegreppet när det gäller frågor om föräldransvar, se den förklarande rapporten till Bryssel II-konventionen, utarbetad av professor Alegria Borrás och publicerad i EGT C221, 16.7.98, s. 27, samt SOU 2004:80 och SOU 2005:111.

⁴⁴ Rådets förordning (1408/71) av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 2001/83 av den 2 juni 1983 i dess ändrade lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 1247/92 av den 30 april 1992, se artikel 10 a jämförd med artikel 1 h i nämnda förordning.

samband med vistelsen. Av betydelse är också hur stark anknytning som finns till andra länder. Hemvistbegreppet i 1904 års lag är enligt sin ordalydelse begränsat till att gälla vid tillämpningen av 1904 års lag, men avsikten var att man ville skapa ett hemvistbegrepp som kunde användas inom hela den internationella familjerätten.⁴⁵

Nämnda målsättning har följts i lagen om internationella frågor rörande makars och sambors förmögenhetsförhållanden. I den lagen finns samma definition av begreppet hemvist som i 1904 års lag. I lagen (1985:367) om internationella faderskapsfrågor infördes däremot inte någon uttrycklig definition av begreppet hemvist. I förarbetena framhölls dock att den allmänna definitionen i 1904 års lag borde tas till utgångspunkt även när det gällde frågor om faderskap, men att tolkningen av hemvistbegreppet måste påverkas av ändamålet med den lagstiftning där begreppet används och att bedömningen fick skifta beroende på sammanhanget.⁴⁶ I fråga om barnets hemvist anfördes att det ligger i sakens natur att det stora flertalet ärenden och mål om faderskap kommer upp i ett så tidigt skede av barnets liv att det inte blir aktuellt att beakta barnets avsikter för framtiden. Lever barnet hos modern eller någon annan som har vårdnaden om barnet får barnets hemvist anses sammanfalla med vårdnadshavarens. Det finns dock inte något rättsligt hinder mot att barnet har en annan hemvist än vårdnadshavarens. Avgörande är de förhållanden, aktuella och förväntade, under vilka barnet växer upp.

Regeringsrätten har i rättsfallen RÅ 1995 ref. 99, RÅ 1996 ref. 52 och RÅ 2001 ref. 53 angående hemvistbegreppet i lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn⁴⁷ uttalat sig om hemvistbegreppet enligt den lagen. Regeringsrätten har i dessa sammanhang tagit fasta på att begreppet tar sikte på rent faktiska förhållanden och att subjektiva moment i regel bör tillmätas mindre betydelse. I RÅ 1995 ref. 99 konstaterades bl.a. att när det är fråga om ett barn som inte har nått en sådan ålder att hänsyn kan tas till dess egna avsikter för framtiden, så måste andra omständigheter – särskilt vårdnadshavarens hemvist och de familjemässiga och sociala förhållandena i övrigt – vara avgörande; saken har ibland uttryckts så att det ska fastställas var barnets ”effektiva

⁴⁵ Se prop. 1973:158 s. 80 f.

⁴⁶ Se prop. 1984/85:124 s. 40 ff. och SOU 1983:25 s. 90.

⁴⁷ Som bl.a. bygger på 1980 års Haagkonvention.

levnadscentrum” är beläget. En övergripande synpunkt såvitt avser tolkningen av begreppet ”habitual residence” – liksom av det interna hemvistbegreppet – är enligt Regeringsrätten att hänsyn bör tas till ändamålet med de regler där begreppet används och att bedömningen därför kan skifta beroende på sammanhanget.

3.7 Svensk intern rätt

3.7.1 Underhållsskyldighet och underhållsstöd

3.7.1.1 Barn

Underhållsbidrag

Enligt gällande rätt kan underhåll till barn bestämmas i avtal eller fastställas genom dom. Ett avtal om att underhållsbidrag för framtiden ska betalas med ett engångsbelopp eller för längre perioder än tre månader i taget är giltigt endast om avtalet är skriftligt och bevittnat av två personer. Är barnet under 18 år ska avtalet dessutom vara godkänt av socialnämnden. (7 kap. 7 § FB) Frågor som gäller avtal om underhåll redovisas närmare i kapitel 8.

Föräldrarna ska svara för underhåll åt barnet efter vad som är skäligt med hänsyn till barnets behov och föräldrarnas samlade ekonomiska förmåga. När underhållsskyldigheten bestäms ska hänsyn tas till barnets egna inkomster, tillgångar och sociala förmåner. Underhållsskyldigheten upphör när barnet fyller 18 år. Går barnet i skolan efter denna tidpunkt, är föräldrarna underhållsskyldiga under den tid som skolgången pågår, dock längst intill dess barnet fyller 21 år. Till skolgång räknas studier i grundskolan eller gymnasieskolan och annan jämförlig grundutbildning. I kostnaderna för barnets underhåll ska föräldrarna sinsemellan ta del var och en efter sin förmåga. (1 § samma kap.)

En förälder ska fullgöra sin underhållsskyldighet genom att betala underhållsbidrag till barnet, om föräldern inte har vårdnaden om barnet och inte heller varaktigt bor tillsammans med barnet, eller om föräldern har vårdnaden om barnet gemensamt med den andra föräldern men barnet varaktigt bor tillsammans med endast den andra föräldern (2 § angivet kap.).⁴⁸

⁴⁸ Den som enligt denna bestämmelse ska fullgöra sin underhållsskyldighet genom att betala underhållsbidrag till barnet är att betrakta som bidragsskyldig enligt lagen (1996:1030) om

När underhållsbidrag bestäms får den bidragsskyldige förbehålla sig ett belopp för eget eller annans underhåll. Förbehållsbelopp för den bidragsskyldiges eget underhåll innefattar alla vanliga levnadskostnader. Bostadskostnaden beräknas för sig efter vad som är skäligt medan andra levnadskostnader beräknas med ledning av ett normalbelopp. För år räknat utgör normalbeloppet 120 procent av gällande basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.⁴⁹ En förälder får vidare förbehålla sig belopp för underhåll åt hemmavarande barn och – om det finns särskilda skäl – ett belopp för underhåll åt make. (7 kap. 3 § FB)

Vid fullgörande av sin bidragsskyldighet får föräldern tillgodoräkna sig avdrag för den tid som barnet har vistats hos föräldern, om föräldern har haft barnet hos sig under en sammanhängande tid av minst fem hela dygn eller under en kalendermånad i minst sex hela dygn (4 § samma kap.). Detta blir aktuellt om föräldern har haft barnet hos sig för umgänge.

Den som varaktigt bor tillsammans med annans barn och med förälder som har vårdnaden om barnet är underhållsskyldig mot barnet, om han eller hon är gift med föräldern eller har eget barn tillsammans med föräldern. Om det finns särskilda skäl, kvarstår underhållsskyldigheten för styvföräldern även sedan barnet har flyttat hemifrån. Underhållsskyldigheten gäller inte till den del barnet kan få underhåll från den förälder som den underhållsskyldige inte bor tillsammans med. (5 § angivet kap.)

En dom eller ett avtal om underhåll kan jämkas av rätten (10 §).

Underhållsstöd

När den som ska betala underhållsbidrag till barnet inte betalar något eller betalar ett belopp som är lägre än (för närvarande) 1 273 kr per månad, har barnet rätt till underhållsstöd om föräldrarna inte bor tillsammans, se 3 § lagen (1996:1030) om underhållsstöd. Andra krav som ställs är att barnet varaktigt bor och är folkbokfört hos en förälder (boföräldern) som bor här i landet. Om barnet är underårigt ska boföräldern också vara vårdnadshavare för barnet. Rätt till underhållsstöd finns också om barnet bor varaktigt hos

underhållsstöd (2 § angivna lag), se vidare nedan. Det kan noteras att lagen om underhållsstöd kommer att ersättas av socialförsäkringsbalken den 1 januari 2011.

⁴⁹ I dag är normalbeloppet knappt 51 000 kr. Det kan noteras att lagen om allmän försäkring kommer att ersättas av socialförsäkringsbalken den 1 januari 2011.

båda föräldrarna (växelvis boende) och är folkbokfört hos en av dem, förutsatt att den förälder som söker stödet bor här i landet och, om barnet är underårigt, att barnet står under vårdnad av båda föräldrarna eller en av dem. Vad som sägs om "boförälder" gäller med något undantag även en särskilt förordnad vårdnadshavare.

Ett barn har inte rätt till underhållsstöd i vissa situationer, bl.a. om det är uppenbart att den bidragsskyldige föräldern på något annat sätt ser till att barnet får motsvarande underhåll (4 § samma lag). Ett barn som har fyllt 18 år har rätt till förlängt underhållsstöd under den tid som barnet bedriver studier på närmare angivet sätt, dock längst till och med juni månad det år då barnet fyller 20 år (7 §). Underhållsstöd till ett barn lämnas med för närvarande 1 273 kr per månad. Beloppet kan vara lägre, t.ex. om barnet bor växelvis hos sina föräldrar (8 §). Underhållsstöd lämnas efter skriftlig ansökan av boföräldern hos Försäkringskassan (12 §).

När underhållsstöd lämnas till ett barn och det finns en bidragsskyldig förälder, ska denne återbetala ett belopp till staten som helt eller delvis motsvarar underhållsstödet och återbetalningsskyldigheten fastställs av Försäkringskassan (21 §). Återbetalningsskyldighet ska för varje barn som har rätt till underhållsstöd bestämmas till ett visst belopp per år, motsvarande ett procenttal av den bidragsskyldiges inkomst (24 §). Försäkringskassan ska utan dröjsmål vidta åtgärder för att driva in fordringen, om den bidragsskyldige inte fullgör sin återbetalningsskyldighet (29 §). Fastställt återbetalningsbelopp ska omprövas när ett nytt beslut om årlig taxering föreligger. Det kan under vissa förhållanden jämkas (30 §). Om den bidragsskyldige är bosatt utomlands, och underhållsbidrag är fastställt, kan Försäkringskassan inträda i barnets rätt till underhållsbidrag till den del det svarar mot utbetalt underhållsstöd (31 §). Om underhållsbidrag inte är fastställt, kan Försäkringskassan förelägga boföräldern att vidta eller medverka till åtgärder för att få underhållsbidrag fastställt (tredje stycket nämnda paragraf). Det nu sagda gäller även om den bidragsskyldige bor i Sverige och får lön eller annan inkomst i eller från utlandet som inte kan tas i anspråk genom utmätning.

3.7.1.2 Makar

Även underhåll till makar bestäms i avtal eller fastställs genom dom. Frågor som gäller avtal om underhåll redovisas närmare i kapitel 8. Under äktenskapet ska makarna efter förmåga bidra till det underhåll som behövs för att deras gemensamma och personliga behov ska tillgodoses (6 kap. 1 § äktenskapsbalken, ÄktB). Om det som den ena maken ska bidra med inte räcker till för den makens personliga behov eller för de betalningar som den maken annars ombesörjer för familjens underhåll, ska den andra maken skjuta till de pengar som behövs (2 § samma kap.). Om den ena maken försummar sin underhållsskyldighet får domstolen ålägga den maken att betala underhållsbidrag till den andra maken (5 §).

Efter äktenskapsskillnad svarar enligt huvudregeln varje make för sin försörjning. Om den ena maken behöver bidrag till sitt underhåll under en övergångstid, har den maken emellertid rätt att få underhållsbidrag av den andra maken efter vad som är skäligt med hänsyn till denna makes förmåga och övriga omständigheter. Under vissa förutsättningar kan maken ha rätt till underhåll för längre tid. (7 §)

Underhållsbidrag efter äktenskapsskillnad ska betalas fortlöpande. Om det finns särskilda skäl kan dock bidraget få betalas med ett engångsbelopp. (8 §)

En dom eller ett avtal om underhåll får jämkas av domstolen (11 §).

3.7.2 Forumbestämmelser

Allmän domstol

En talan om underhåll till barn tas upp av rätten i den ort där svaranden, dvs. den underhållsskyldige, har sin hemvist. En sådan fråga kan väckas även i samband med mål om fastställande av faderskapet till barn, äktenskapsmål, mål om vårdnaden om barn eller mål om barns boende. Om det inte finns någon behörig domstol tas målet upp av Stockholms tingsrätt. (7 kap. 12 § FB)

I mål om äktenskapsskillnad får domstolen pröva frågor om bl.a. underhållsbidrag till make (14 kap. 5 § ÄktB). Äktenskapsmål tas upp av tingsrätten i den ort där en av makarna har sin hemvist och

har ingen av dem hemvist här i landet, tas målet upp av Stockholms tingsrätt (3 § samma kap.).

Om en talan om underhåll till make eller före detta make inte väcks i samband med ett äktenskapsmål gäller de allmänna forumbestämmelserna i 10 kap. RB. Som huvudregel gäller då att behörig domstol i tvistemål i allmänhet är rätten i den ort där svaranden har sin hemvist (1 § första stycket angivet kap.).

Kronofogdemyndigheten och Försäkringskassan

Försäkringskassan är sedan år 2005 en självständig, rikstäckande myndighet. Samma sak gäller Kronofogdemyndigheten sedan år 2008. När det finns internationell behörighet för en svensk myndighet är det en intern organisationsfråga vilken enhet inom respektive myndighet som handlägger ärendet.

Socialnämnden

Kommunen har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver, se 2 kap. 2 § socialtjänstlagen (2001:453). Socialnämnden i en viss kommun är därvid behörig att godkänna avtal enligt 7 kap. 7 § FB om underhållsbidrag om någon av parterna vistas där.

3.7.3 Verkställighet

När det gäller den faktiska verkställigheten i Sverige av en dom, annan exekutionstitel som innefattar betalningsskyldighet eller annan förpliktelse är utsökningsbalken (UB) tillämplig. Verkställighet som avser betalningsskyldighet sker genom utmätning (1 kap. 1 § UB). Den som vill att ett verkställbart avgörande ska verkställas får lämna in en ansökan till Kronofogdemyndigheten, som är verkställande myndighet (3 § samma kap.). Sökanden ska bl.a. ange den åtgärd som han eller hon yrkar och ge in den exekutionstitel som ligger till grund för ansökan om verkställighet (2 kap. 2 § samma balk). En skriftlig, av två personer bevitnad förbindelse angående underhållsbidrag enligt ÄktB eller FB verkställs under vissa förutsättningar som en lagakraftägande dom (3 kap. 1 § första stycket 5 och 19 §).

För att utländska exekutionstitlar ska få verkställas i Sverige krävs en särskild föreskrift om det (3 kap. 2 § nämnda balk). Sådana föreskrifter finns bl.a. i lagen med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden. Av 7 § i den lagen framgår att ett utländskt avgörande som med stöd av Bryssel I-förordningen, Brysselkonventionen, Luganokonventionerna eller Danmarksavtalet⁵⁰ har förklarats vara verkställbart i Sverige, ska verkställas enligt UB:s bestämmelser på samma sätt som en svensk dom som har vunnit laga kraft om inte annat följer av gemenskapsrättsakten eller det internationella instrumentet. Vidare följer av 11 § samma lag att ett utländskt avgörande som har intygats vara en europeisk exekutionstitel ska verkställas enligt UB:s bestämmelser på samma sätt som en svensk dom som har vunnit laga kraft, om inte annat följer av artikel 21 eller 23 i förordningen om den europeiska exekutionstiteln. På motsvarande sätt är det särskilt föreskrivet att avgöranden om underhållsbidrag som meddelats i de nordiska länderna får verkställas i Sverige, se 1 och 4 §§ lagen om indrivning i Sverige av underhållsbidrag, fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge. Detsamma gäller för ett utländskt avgörande som har förklarats verkställbart i Sverige enligt 9 § lagen om erkännande och verkställighet av vissa utländska domar och beslut angående underhåll till barn eller 11 § lagen om erkännande och verkställighet av utländskt avgörande angående underhållsskyldighet. Detta gäller dock inte föreskrifter om tvångsmedel i den utländska exekutionstiteln.

Om ett utländskt avgörande om underhållsskyldighet är verkställbart i Sverige, och en ansökan om verkställighet har getts in till Kronofogdemyndigheten, sker verkställighet genom utmätning enligt 4–7 kap. UB. Det kan röra sig om utmätning av lön eller annan egendom. För att den underhållsskyldige ska undgå verkställigheten krävs att han eller hon visar att fordran är betalad eller att han eller hon åberopar en annan fordran som kvittning.⁵¹ Gör svaranden gällande att annat förhållande som rör parternas mellanhavande utgör hinder mot verkställighet får verkställighet inte heller ske om invändningen inte lämnas utan avseende (3 kap. 21 § UB).

⁵⁰ Se avsnitt 4.2.

⁵¹ Förutsatt att den fordringen har fastställts genom en exekutionstitel som får verkställas eller som grundas på skuldebrev eller annat skriftligt fordringsbevis, och att det även i övrigt finns förutsättningar för kvittning.

Vissa bestämmelser i utmätningsskapitlen gäller särskilt i fråga om underhållsbidrag. Av 4 kap. 1 a § UB följer bl.a. att utmätning som regel ska avse samtliga bidrag som är förfallna vid verkställighetstillfället och att utmätning inte får ske för preskriberade underhållsbidrag enligt ÄktB och FB. Rätten att kräva ut fastställda underhållsbidrag preskriberas tre år (6 kap. 10 § ÄktB) respektive fem år (7 kap. 9 § FB) från förfallodagen. Detta har motiverats bl.a. med att syftet med underhållsbidragen är att tillgodose den bidragsberättigades behov av medel för sin löpande försörjning eftersom fordringar på underhållsbidrag genom sin starka inriktning på aktuellt behov skiljer sig från flertalet andra fordringar och en växande underhållsskuld medför betydande sociala påfrestningar för åtskilliga underhållsskyldiga.⁵² Preskriptionsbestämmelsen gäller för underhållsbidrag som har fastställts enligt FB och ÄktB. Utländska underhållsbidrag har regelmässigt en längre preskriptionstid.⁵³ Kronofogdemyndigheten ska vid all utmätning självständigt beakta preskriptionstiden för svenska bidrag. För utländska bidrag gäller UB:s huvudregel, nämligen att det ankommer på gäldenären att göra invändning mot verkställighet.⁵⁴

Under vilka förutsättningar utmätning av lön får ske för underhållsbidrag som avses i 4 kap. 1 a § första stycket UB framgår av 7 kap. 6 § samma balk.

⁵² Se prop. 1978/79:12 s. 127 f.

⁵³ Se prop. 1994/95:49 s. 69.

⁵⁴ Se a. s.

Del II

Underhållsförordningen,
2007 års Haagkonvention och
2007 års Haagprotokoll

4 Tillämpningsområden, förhållande till andra internationella instrument och hemvistbegreppet

4.1 Utgångspunkter

Som har framgått av kapitel 1 har utredningen i uppdrag att föreslå de kompletterande författningsbestämmelser som behövs till underhållsförordningen samt de författningsändringar som ett framtida tillträde till 2007 års Haagkonvention ger anledning till. Enligt underhållsförordningen ska den lag som ska tillämpas på underhållsskyldighet fastställas i enlighet med 2007 års Haagprotokoll i de medlemsstater som är bundna av protokollet. Sverige blir bundet även av detta instrument genom EU:s tillträde till det (se vidare kapitel 13).

I detta kapitel lämnas en beskrivning av tillämpningsområdet för underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll (avsnitt 4.2–4.4). Det beskrivs också vilken roll underhållsförordningen, 2007 års Haagprotokoll och 2007 års Haagkonvention utifrån ett svenskt perspektiv kommer att spela i förhållande till andra internationella instrument (avsnitt 4.5) och särskilt vad som kommer att gälla beträffande avgöranden från olika länder (avsnitt 4.6). Beskrivningarna utgår från att EU tillträder 2007 års Haagkonvention och att medlemsstaterna (utom Danmark) därmed blir bundna av konventionen (se i denna fråga vidare avsnitt 13.1). I avsnitt 4.7 kommenteras hemvistbegreppet, som ligger till grund för en stor del av bestämmelserna i instrumenten och avslutningsvis finns ett avsnitt om sambor, samkönade äktenskap och partnerskap (avsnitt 4.8).

De bestämmelser i instrumenten som särskilt rör behörighet, lagval, erkännande och verkställighet, avtal, samarbete, direkta ansökningar och rättshjälp/rättsligt bistånd redovisas i kapitlen 5–11. Instrumentens allmänna bestämmelser, slutbestämmelser och bilagda formulär behandlas i kapitel 12.

4.2 Underhållsförordningen

Syftet med underhållsförordningen är att ge en underhållsberättigad person bättre möjligheter att hävda sina rättigheter. Syftet ska uppfyllas genom att det bör vara enkelt att få ett avgörande i en medlemsstat som automatiskt är verkställbart i en annan medlemsstat utan formaliteter. När underhållsförordningen tillämpas behövs därför som huvudregel inte något exekvaturförfarande. Underhållsförordningen ersätter Bryssel I-förordningen i alla frågor om underhållsskyldighet (se artikel 68.1). Det kommer alltså inte att vara möjligt att tillämpa Bryssel I-förordningen på underhållsfrågor. Vad som gäller övergångsvis redovisas i avsnitt 12.4.1.

Underhållsförordningen är tillämplig mellan alla medlemsstater, dock inte i alla delar med avseende på Danmark.¹ Enligt Danmarksavtalet tillämpas Bryssel I-förordningens bestämmelser i förhållande till Danmark.² Underhållsförordningen ändrar till viss del Bryssel I-förordningen, med följden att EU och Danmark har träffat ännu ett avtal om att bestämmelserna i underhållsförordningen ska vara tillämpliga på förbindelserna mellan EU och Danmark, med undantag för bestämmelserna i kapitlen III (tillämplig lag) och VII (samarbete mellan centralmyndigheter). Bestämmelserna i artikel 2 (definitioner) och kapitel IX (allmänna bestämmelser och slutbestämmelser) är i konsekvens med detta endast tillämpliga i den mån som de avser domstols behörighet, erkännande, verkställbarhet och verkställighet av domar samt möjlighet till rättslig prövning.

¹ Se artikel 1.2 och punkt 46–48 i ingressen. Härfter har Storbritannien meddelat sin avsikt att godta förordningen efter antagandet, se kommissionen yttrande KOM(2009) 181 slutlig, 21.4.2009, och avtal träffats mellan Europeiska gemenskapen och Konungariket Danmark om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, publicerat i EUT L 149, 12.6.2009, s. 80.

² Avtalet den 19 oktober 2005 mellan Europeiska gemenskapen och Konungariket Danmark om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, publicerat i EUT L 299, 16.11.2005, s. 62.

Underhållsförordningen är tillämplig på underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svägerlagsförhållanden (artikel 1.1). Det närmare tillämpningsområdet följer av förordningens förhållande till andra internationella instrument och dess bestämmelser om behörighet (se avsnitt 4.5.1 och avsnitt 5.1).

I artikel 2.1 finns ett antal definitioner uppräknade. Där framgår bl.a. att med "dom" avses varje avgörande angående underhållsskyldighet som har meddelats av en domstol i en medlemsstat, oavsett om avgörandet rubriceras som dom, beslut eller förordnande om verkställighet. Även en domstolstjänstemans beslut om fastställande av rättegångskostnader omfattas (motsvarande bestämmelse finns i artikel 32 i Bryssel I-förordningen). Vid tillämpning av kapitel VII om samarbete mellan centralmyndigheter och kapitel VIII om offentliga organ avses med begreppet dom även en dom angående underhållsskyldighet som har meddelats i en tredjestat.

Förutom avgöranden av domstol omfattar underhållsförordningen även avgöranden från andra behöriga myndigheter. Begreppet "domstol" i förordningens mening omfattar även administrativa myndigheter som är behöriga i frågor om underhållsskyldighet (artikel 2.2). Detta förutsätter bl.a. att myndigheterna garanterar opartiskhet och parternas rätt att bli hörda. Sådana myndigheter ska förtecknas i en bilaga. För Bryssel I-förordningen gäller att Kronofogdemyndigheten ska omfattas av begreppet domstol i mål om betalningsföreläggande och handräckning (artikel 62 i Bryssel I-förordningen).

Som har redovisats i avsnitt 1.4 betraktas varje enskild person som har eller påstås ha rätt att få underhållsbidrag som underhållsberättigad i underhållsförordningens mening (artikel 2.1 punkten 10). Med underhållsskyldig avses varje enskild person som är eller påstås vara skyldig att betala underhållsbidrag (samma artikel punkten 11).

Även andra än enskilda kan ha intresse av att underhåll kan drivas in över gränserna. Av denna orsak anges att ett offentligt organ som agerar i stället för en person som har rätt att få underhållsbidrag, eller ett offentligt organ som har rätt till återbetalning för underhållsstöd som har lämnats i stället för underhållsbidrag, ska omfattas av termen underhållsberättigad (artikel 64). Detta gäller i fråga om ansökningar om erkännande och verkställbarhetsförklaring av domar eller verkställighet av

domar. Det offentliga organets rätt att agera regleras av den lag som gäller för organet i fråga (punkten 2 i nämnda artikel). För svensk del är Försäkringskassan ett sådant offentligt organ. Ansökan om erkännande och verkställbarhetsförklaring eller begäran om verkställighet får enligt punkten 3 göras i fråga om

- a) en dom meddelad mot en underhållsskyldig på begäran av ett offentligt organ som kräver återbetalning för bidrag som lämnats i stället för underhållsbidrag, och
- b) en dom mellan en underhållsberättigad och en underhållsskyldig såvitt avser det bidrag som lämnats till den underhållsberättigade i stället för underhållsbidrag.

På begäran ska det offentliga organet tillhandahålla handlingar som är nödvändiga för att fastställa dels dess rätt att agera, dels att bidrag har utgetts till den underhållsberättigade (punkten 4).

4.3 2007 års Haagkonvention

Syftet med 2007 års Haagkonvention ligger i linje med underhållsförordningens syfte och är att säkerställa en effektiv internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar. Detta ska uppnås bl.a. genom att det inrättas ett system för samarbete mellan myndigheterna i de fördragsslutande staterna och genom att det ställs krav på effektiva åtgärder för en snabb verkställighet av avgöranden om underhåll (artikel 1).

Konventionen är (enligt artikel 2.1) tillämplig på

- a) underhållsskyldighet som grundar sig på ett föräldrabarnförhållande mot en person under 21 år,
- b) erkännande och verkställighet, eller verkställighet, av ett avgörande om underhållsskyldighet mot make, om ansökan ges in tillsammans med ett anspråk som omfattas av a), och
- c) med undantag för kapitel II och III, underhållsskyldighet mot make.

Underhållsförordningens tillämpningsområde är i grunden bredare än konventionens.³ Det är dock möjligt för en fördragsslutande

³ Se artikel 1; underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svägerlagsförhållanden.

stat att förklara att den kommer att utvidga tillämpningen av hela eller delar av 2007 års Haagkonvention till sådan underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svågerlagsförhållanden, inbegripet särskilt skyldigheter med avseende på sårbara personer (artikel 2.3). En sådan förklaring ger upphov till förpliktelser mellan två fördragsslutande stater vars förklaringar omfattar samma underhållsskyldighet och samma delar av konventionen. Kommissionen har föreslagit att konventionens hela tillämpningsområde ska utvidgas till att omfatta alla former av underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svågerlagsförhållanden.⁴ Därigenom skulle tillämpningsområdet för 2007 års Haagkonvention komma att överensstämma med underhållsförordningens. EU har ännu inte tagit ställning i frågan, men Sverige kommer att bli bundet av EU:s ställningstagande (se kapitel 13).

Det är också möjligt för en fördragsslutande stat att genom ett förbehåll begränsa konventionens tillämpningsområde när det gäller underhållsskyldighet som grundar sig på ett föräldrabarnförhållande mot en person upp till 21 år, till att gälla personer upp till 18 år (artikel 2.2). Något sådant förbehåll är dock inte aktuellt inför EU:s anslutning till konventionen.⁵ Konventionen kommer alltså för svensk del att vara tillämplig på underhållsskyldighet som grundar sig på ett föräldrabarnförhållande mot personer under 21 år. Här kan noteras att även en fråga om ett barns underhållsskyldighet mot en ung förälder således omfattas.

Bestämmelserna i konventionen är tillämpliga på alla barn, oavsett föräldrarnas civilstånd (artikel 2.4).

På motsvarande sätt som i underhållsförordningen finns ett antal definitioner i konventionen (artikel 3). Som har redovisats i avsnitt 1.4 framgår det bl.a. att med "underhållsberättigad" avses varje enskild person som har eller påstås ha rätt till underhållsbidrag (punkten a). Med "underhållsskyldig" avses varje enskild person som är eller påstås vara skyldig att utge underhållsbidrag (punkten b). Definitionen av "rättsligt bistånd" (punkten c) behandlas närmare i kapitel 11. Ett "skriftligt avtal" är en överenskommelse som dokumenterats på ett sådant sätt att informationen är tillgänglig för senare användning (punkten d). Ett "avtal om underhållsbidrag" är ett skriftligt avtal som rör betalning av

⁴ Se KOM(2009) 373 slutlig, 28.7.2009.

⁵ Se KOM(2009) 373 slutlig, 28.7.2009.

underhållsbidrag och som antingen har upprättats eller registrerats som en officiell handling av en behörig myndighet, eller har bestyrkts av, ingåtts vid, registrerats hos eller getts in till en behörig myndighet och som kan bli föremål för förnyad prövning och ändring av en behörig myndighet (punkten e). En ”sårbar person” är en person som, på grund av nedsatt eller bristande förmåga i sin personliga kapacitet, inte kan försörja sig själv (punkten f).

Liksom i underhållsförordningen kan ett offentligt organ i vissa situationer jämföras med en underhållsberättigad person. Detta regleras i artikel 36.⁶ Begreppet underhållsberättigad ska då omfatta ett offentligt organ som agerar i stället för en person som har rätt till underhållsbidrag eller ett offentligt organ som har rätt till återbetalning för bidrag som lämnats i stället för underhållsbidrag. Det offentliga organets rätt att agera ska regleras av den lag som gäller för organet. I Sverige är Försäkringskassan en myndighet som kan vara ett sådant organ.

Ett offentligt organ får söka erkännande eller verkställighet av

- a) ett avgörande som meddelats mot en underhållsskyldig på begäran av ett offentligt organ som kräver återbetalning för bidrag som lämnats i stället för underhållsbidrag,
- b) ett avgörande mellan en underhållsberättigad och en underhållsskyldig såvitt avser det bidrag som lämnats till den underhållsberättigade i stället för underhållsbidrag.

Det offentliga organ som söker erkännande eller begär verkställighet av ett avgörande, ska på begäran tillhandahålla de handlingar som är nödvändiga för att fastställa dels dess rätt att agera, dels att bidrag har utbetalats till den underhållsberättigade.

4.4 2007 års Haagprotokoll

I 2007 års Haagprotokoll finns bestämmelser om vilken lag som ska tillämpas på underhållsskyldighet som har sin grund i familje-,

⁶ Så är fallet i fråga om ansökningar om erkännande och verkställighet enligt artikel 10.1 a och b och fall som omfattas av artikel 20.4, dvs. ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet av ett avgörande (artikel 10.1 a), verkställighet av ett avgörande som meddelats eller erkänns i den anmodade staten (artikel 10.1 b), eller om staten till följd av ett förbehåll inte kan erkänna ett avgörande och är förpliktad att vidta alla lämpliga åtgärder för att utverka ett avgörande till förmån för den underhållsberättigade (artikel 20.4).

släktskaps-, äktenskaps- eller svågerlagsförhållanden, inbegripet underhållsskyldighet för barn oavsett föräldrarnas civilstånd (artikel 1.1). Tillämpningsområdet är brett och protokollets bestämmelser blir tillämpliga när svenska myndigheter utövar behörighet enligt underhållsförordningen (se artikel 15). Protokollet är universellt tillämpligt. Den lag som anvisas genom protokollets bestämmelser ska alltså tillämpas även om det är en icke fördragsslutande stats lag (se artikel 2 och vidare kapitel 6).

4.5 Förhållandet till andra internationella instrument utifrån ett svenskt perspektiv

4.5.1 Underhållsförordningen och andra internationella instrument

Behörighet

Underhållsförordningen kommer att vara direkt tillämplig för alla medlemsstater i EU (i vissa avseenden med undantag för Danmark, se avsnitt 4.2). Den ersätter bestämmelserna om underhållsskyldighet i Bryssel I-förordningen (artikel 68.1 i underhållsförordningen). Om det när underhållsförordningen börjar tillämpas pågår ett förfarande för erkännande och verkställighet ska dock Bryssel I-förordningen vara fortsatt tillämplig (artikel 75.2). Med undantag för denna övergångsbestämmelse – som ju bara är aktuell under en begränsad tid – är det alltså underhållsförordningen och inte Bryssel I-förordningen som ska tillämpas av EU:s medlemsstater (dock inte till alla delar av Danmark).

Underhållsförordningen är i den bemärkelsen heltäckande genom att den inte ger utrymme för autonoma behörighetsbestämmelser (se vidare avsnitt 5.3). Underhållsförordningen påverkar emellertid inte tillämpningen av konventioner och avtal som har tillträtts när förordning antas och som gäller frågor som regleras i förordningen (artikel 69.1). Det innebär att Lugano-konventionerna är förpliktande för Sverige i förhållande till konventionsstater utanför EU (jfr artikel 69.2 i underhållsförordningen). Svenska domstolar är därmed skyldiga att beakta och tillämpa någon av Luganokonventionerna om svaranden har hemvist i en konventionsstat eller när exklusiv behörighet har avtalats att finnas i en icke medlemsstat som har tillträtt 2007 års

Luganokonvention (artikel 2 i de båda Luganokonventionerna och artikel 4.4 i underhållsförordningen). Av 2007 års Luganokonvention följer på motsvarande sätt att den har företräde framför alla andra rättsakter i frågor om domstols behörighet om svaren har hemvist i en EFTA-stat eller där domstolarna i en sådan stat har exklusiv behörighet enligt artikel 22 eller på grund av prorogationsavtal enligt artikel 23 (artikel 64.2 a i 2007 års Luganokonvention).

Lagval

Hänvisningen i underhållsförordningen till 2007 års Haagprotokoll innebär att i den utsträckning underhållsförordningen reglerar behörigheten så är lagvalsfrågorna också reglerade. Enligt utredningens bedömning bör införlivandet av 2007 års Haagprotokoll i EU-systemet innebära att protokollets lagvalsbestämmelser ska tillämpas även när behörigheten utövas enligt någon av Luganokonventionerna (se vidare avsnitt 6.3.1). Det är dock en fråga som i sista hand får avgöras av EU-domstolen.

Erkännande och verkställighet

När det sedan gäller erkännande och verkställighet, så ersätter underhållsförordningen bestämmelserna i förordningen om den europeiska exekutionstiteln (artikel 68.2 i underhållsförordningen). Detta gäller dock inte europeiska exekutionstitlar om underhållsskyldighet som utfärdats i en medlemsstat som inte är bunden av 2007 års Haagprotokoll – dvs. Storbritannien.⁷ En dom från Storbritannien som avser en obestridd fordran på underhåll och som intygats vara en europeisk exekutionstitel får alltså fortfarande verkställas i Sverige med stöd av bestämmelserna i förordningen om den europeiska exekutionstiteln.

Underhållsförordningens förhållande till befintliga konventioner och avtal regleras i artikel 69. Där framgår bl.a. att förordningen inte ska påverka tillämpningen av konventioner som medlemsstaterna har tillträtt när förordningen antas. Detta innebär t.ex. att underhållsförordningen inte påverkar tillämpningen av de

⁷ Danmark (som ju inte heller är bundet av 2007 års Haagprotokoll) omfattas inte av den europeiska exekutionstiteln.

tidigare Haagkonventionerna om erkännande och verkställighet (1958 års Haagkonvention och 1973 års Haagkonvention) samt Luganokonventionerna. I förbindelserna *mellan medlemsstaterna* ska dock underhållsförordningen ha företräde framför konventioner som avser frågor som regleras i underhållsförordningen och som medlemsstaterna är parter i (artikel 69.2). Det medför t.ex. att underhållsförordningen kommer att ha företräde framför 2007 års Haagkonvention i förhållandet mellan EU:s medlemsstater. Detta är också förenligt med 2007 års Haagkonvention. I fråga om erkännande och verkställighet av avgöranden mellan medlemsstater i en regional organisation för ekonomisk integration ska konventionen inte inverka på tillämpningen av bestämmelser som utfärdats av denna, oavsett om de antagits före eller efter konventionens ingående (artikel 51.4 i 2007 års Haagkonvention).

Underhållsförordningen hindrar inte heller att konventionen av den 23 mars 1962 mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge angående indrivning av underhållsbidrag tillämpas i Sverige (artikel 69.3 i underhållsförordningen). Det anges särskilt i bestämmelsen att den nordiska konventionen, när det gäller domars erkännande, verkställbarhet och verkställighet, tillhandahåller

- a) enklare och snabbare förfaranden för verkställighet av domar om underhållsbidrag och
- b) rättshjälp som är förmånligare än den som föreskrivs i kapitel V i underhållsförordningen.

Ett förbehåll finns dock, och det är att svaranden inte på grund av tillämpningen av den nordiska konventionen får berövas det skydd som erbjuds enligt artiklarna 19 och 21 i underhållsförordningen. Det innebär att en svarande som inte har gått i svaromål i vissa fall ska ha rätt att ansöka om förnyad prövning av domen vid behörig domstol i ursprungsmedlemsstaten och ha möjlighet att av denna anledning begära uppskjutande av verkställighet (se vidare avsnitt 7.1.1.2).

4.5.2 2007 års Haagprotokoll och andra internationella instrument

2007 års Haagprotokolls förhållande till andra internationella instrument regleras i artikel 19 i protokollet. Där framgår att

protokollet inte inverkar på något internationellt instrument som de fördragsslutande staterna har tillträtt eller kommer att tillträda och som innehåller bestämmelser om frågor som regleras i protokollet, såvida inte en motsatt förklaring avges av de stater som har tillträtt ett sådant instrument. Detta gäller även i förhållande till enhetliga lagar som är grundade på särskilda förbindelser av regional eller annan karaktär mellan berörda stater.

Eftersom Sverige inte har tillträtt någon av de tidigare Haagkonventionerna om lagval (1956 års Haagkonvention om tillämplig lag avseende underhåll till barn och 1973 års Haagkonvention om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet), kommer 2007 års Haagprotokoll att vara det enda tillämpliga instrumentet när det gäller lagval. Protokollet ska tillämpas av alla EU:s medlemsstater förutom Danmark och Storbritannien (jfr artikel 15 i underhållsförordningen och rådets beslut om EU:s tillträde till protokollet).⁸

4.5.3 2007 års Haagkonvention och andra internationella instrument

Behörighet

Som framgår i avsnitt 5.2 finns det endast indirekta behörighetsregler i 2007 års Haagkonvention. Samtidigt innehåller underhållsförordningen tillsammans med Luganokonventionerna en uttömmande reglering av vilka omständigheter som kan läggas till grund för domstolarnas behörighet i frågor om underhåll. Grunderna för erkännande och verkställighet i 2007 års Haagkonvention är till största delen överensstämmande med underhållsförordningens behörighetsregler, och bestämmelsen i 2007 års Haagkonvention som innebär begränsningar i rätten att inleda ett förfarande (artikel 18) korresponderar med motsvarande artikel 8 i underhållsförordningen. Detta får till följd att avgöranden som meddelas i Sverige med stöd av bestämmelserna i underhållsförordningen som regel ska erkännas och förklaras verkställbara även i stater utanför EU som är anslutna till 2007 års Haagkonvention.

⁸ Se rådets beslut av den 30 november 2009 om Europeiska gemenskapens ingående av Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet (2009/941/EG), intaget i EUT L 331, 16.12.2009, s. 17 (se *bilaga 4* i bilagedelen).

Lagval

2007 års Haagkonvention innehåller med ett undantag inte några bestämmelser om lagval. Undantaget är att ett offentligt organs rätt att agera i stället för en person som har rätt till underhållsbidrag, eller att kräva återbetalning för bidrag som har utbetalats till den underhållsberättigade i stället för underhållsbidrag, ska regleras av den lag som gäller för organet (artikel 36.2, med motsvarighet i artikel 10 i 2007 års Haagprotokoll). I övrigt är 2007 års Haagprotokoll avsett att vara ett komplement till 2007 års Haagkonvention (se ingressen till protokollet).

Erkännande och verkställighet

Som har framgått av det föregående tillämpas underhållsförordningens bestämmelser om erkännande och verkställighet framför bestämmelserna i 2007 års Haagkonvention i förhållande till de avgöranden som omfattas av förordningen.

2007 års Haagkonvention ersätter – i förbindelserna mellan de fördragsslutande staterna – både 1973 års Haagkonvention och 1958 års Haagkonvention (artikel 48 i 2007 års Haagkonvention).

Sverige har tillträtt 1973 års Haagkonvention. Stater utanför EU som har tillträtt 1973 års Haagkonvention är Australien, Norge, Schweiz, Turkiet och Ukraina.⁹ Om någon av dessa stater inte tillträder 2007 års Haagkonvention, kan alltså bestämmelserna i 1973 års Haagkonvention vara tillämpliga även fortsättningsvis. Detsamma gäller även i förhållande till Danmark som (med undantag av Grönland) är anslutet till 1973 års Haagkonvention, eftersom Danmark inte påverkas av EU:s anslutning till 2007 års Haagkonvention. Lagen som införlivar 1973 års Haagkonvention är även tillämplig i förhållande till Förenta staterna jämte Guam, Jungfruöarna, Puerto Rico och Samoa, dock med undantag av Alabama, District of Columbia och Mississippi.¹⁰

Sverige har tillträtt även 1958 års Haagkonvention. 1973 års Haagkonvention har emellertid trätt i denna konventions ställe (se artikel 29 i 1973 års Haagkonvention) i förhållandet mellan de

⁹ Danmark och Norge omfattas inte av lagen om erkännande och verkställighet av utländskt avgörande angående underhållsskyldighet i den mån särskilda bestämmelser är tillämpliga (12 §). De särskilda bestämmelserna finns i lagen om indrivning i Sverige av underhållsbidrag, fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge.

¹⁰ Det kan noteras att USA intog en aktiv roll i förhandlingarna som ledde fram till 2007 års Haagkonvention och att USA, som första stat, har undertecknat konventionen.

länder som antagit båda konventionerna. Detta innebär för svensk del att 1958 års Haagkonvention i dag endast är tillämplig i förhållande till Österrike, Belgien, Ungern, den kinesiska provinsen Macao,¹¹ Surinam och Liechtenstein. När 2007 års Haagkonvention har trätt i kraft kommer 1958 års Haagkonvention endast att vara tillämplig i förhållande till Macao, Surinam och Liechtenstein – såvida inte dessa också tillträder 2007 års Haagkonvention.

Av artikel 51.1 i 2007 års Haagkonvention följer vidare att konventionen inte inverkar på något internationellt instrument antaget före konventionen som de fördragslutande staterna är parter i och som innehåller bestämmelser i frågor som regleras i konventionen. Detta gäller också ömsesidiga avtal och enhetliga lagar som grundar sig på särskilda förbindelser mellan de berörda staterna (artikel 51.3). I förhållandet mellan Sverige och de övriga nordiska länderna gäller den nordiska konventionen från år 1962 (se avsnitt 3.2.7) som i Sverige införlivats genom lagen om indrivning i Sverige av underhållsbidrag fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge samt kungörelsen med vissa föreskrifter om indrivning och redovisning av underhållsbidrag, fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge. Dessa bestämmelser påverkas alltså inte av 2007 års Haagkonvention utan kan tillämpas i nordiska förhållanden även fortsättningsvis.¹²

Bestämmelsen i artikel 51 i 2007 års Haagkonvention innebär att 2007 års Haagkonvention inte påverkar tillämpningen av Luganokonventionerna.¹³ Artikel 51 ger uttryck för att 2007 års Haagkonvention inte gör anspråk på exklusivitet. En liknande tolkning har gjorts i fråga om 1973 års Haagkonvention.¹⁴ Detta får betydelse t.ex. i en situation där erkännande och verkställighet skulle kunna beviljas enligt 2007 års Luganokonvention men inte enligt 2007 års Haagkonvention beroende på att avgörandet om

¹¹ Sedan den 20 december 1999 är Macao en "särskild administrativ region" i Kina (källa: Utrikespolitiska institutet, Landguiden). Macao finns inte med i kungörelsen angående tillämpning av lagen den 10 december 1965 (nr 723) om erkännande och verkställighet av vissa utländska domar och beslut angående underhåll till barn.

¹² Samma bedömning gjordes i fråga om förhållandet mellan 1958 års Haagkonvention och den nordiska konventionen, jfr följande uttalande i prop. 1965:139 s. 25. "Intet torde [...] hindra att verkställigheten av de nordiska underhållsavgörandena sker enligt 1962 års lag även efter det att Sverige och övriga nordiska länder har anslutit sig till Haagkonventionen. Detta överensstämmer med de önskemål som har uttalats vid nordiska överläggningar."

¹³ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 654.

¹⁴ Se Lennart Pålsson, *Bryssel I-förordningen jämfört med Bryssel- och Luganokonventionerna* (2008), s. 84 f. och Maarit Jänträ-Jareborg, *Har föräldrarna en livslång underhållsskyldighet i internationella förhållanden?*, SvJT 1993 s. 346 f.

underhållsbidrag inte omfattas av Haagkonventionens tillämpningsområde.¹⁵ Luganokonventionerna i sin tur hindrar inte en tillämpning av 2007 års Haagkonvention (artikel 57.1 i 1988 års Luganokonvention och artikel 67.1 i 2007 års Luganokonvention). Bestämmelserna i Luganokonventionerna om förfarandena vid erkännande och verkställighet kan dock alltid tillämpas (artikel 57.5 i 1988 års Luganokonvention och artikel 67.5 i 2007 års Luganokonvention).¹⁶

Samarbete

Som har nämnts i avsnitt 3.2.6 är Sverige bundet av 1956 års New York-konvention om indrivning av underhållsbidrag i utlandet. Konventionen reglerar det administrativa samarbetet vid indrivning av underhållsbidrag. Av artikel 49 i 2007 års Haagkonvention framgår att den ska träda i New York-konventionens ställe i förbindelserna mellan de fördragsslutande staterna i den utsträckning som konventionernas tillämpningsområden sammanfaller. New York-konventionen är den 1 juli 2010 i kraft i förhållande till 65 stater.¹⁷

Det kan diskuteras om New York-konventionen ska tillämpas mellan två stater som visserligen har tillträtt 2007 års Haagkonvention men där erkännande och verkställighet sker med stöd av ett annat internationellt instrument (t.ex. någon av Luganokonventionerna). Ordalydelsen i artikel 49 är inte begränsad till situationen där erkännande och verkställighet sker enligt 2007 års Haagkonvention. Detta skulle kunna tyda på att samarbetsbestämmelserna i 2007 års Haagkonvention kan tillämpas även när erkännande och verkställighet söks med stöd av andra bestämmelser. Samtidigt är centralmyndigheternas uppgifter och staternas skyldigheter enligt 2007 års Haagkonvention knutna till ”ansökningar enligt kapitel III” (se artikel 6), till ansökan/ansökningar ”enligt detta kapitel” (se artikel 9 och 13–15) och till ”ansökningar enligt denna konvention” (artikel 17). Detta talar för att samarbetsbestämmelserna i 2007 års Haagkonvention endast är avsedda att användas i

¹⁵ Se även artikel 57.5 i 1988 års Luganokonvention och artikel 67.5 i 2007 års Luganokonvention samt EU-domstolens tolkning av motsvarande artikel i Bryssel I-förordningen i domen av den 4 maj 2010 i mål C-533/08, TNT Express Nederland BV (ännu inte publicerad i rättsfallssamlingen).

¹⁶ Se Lennart Pålsson, a.a. s. 85.

¹⁷ Se <http://treaties.un.org/Pages/ViewDetailsIII.aspx?&src=TREATY&mtdsg_no=XX~1&chapter=20&Temp=mtdsg3&lang=en>.

konventionsfall. Frågan diskuterades vid utredningens möte med företrädare för Danmark, Finland och Norge (se kapitel 1), utan att någon samsyn nåddes. Det konstaterades då att frågan är av betydelse inte bara vid tillämpningen av Luganokonventionerna utan även i förhållande till danska avgöranden om dessa ska erkännas och verkställas enligt underhållsförordningen, eftersom Danmark inte kommer att omfattas av underhållsförordningens samarbetsbestämmelser.

Övrigt

2007 års Haagkonvention inverkar enligt artikel 50 inte på

- Haagkonventionen av den 1 mars 1954 om vissa till civilrätten hörande ämnen,
- Haagkonventionen av den 15 november 1965 om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur, eller
- Haagkonventionen av den 18 mars 1970 om bevisupptagning i utlandet i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur.

Bestämmelsen har tillkommit i tydliggörande syfte, främst med anledning av centralmyndighetens uppgifter enligt bl.a. artikel 6.2 g, h och j.¹⁸ I de fall där det är lämpligt kan alltså dessa konventioner tillämpas även fortsättningsvis vid samarbetet.

2007 års Haagkonvention innehåller också en artikel som ger företräde åt regeln om störst effektivitet (artikel 52). Innebörden är att konventionen inte ska hindra tillämpning av överenskommelser eller avtal som gäller mellan den begärande staten och den anmodade staten och som föreskriver

- a) mer omfattande grunder för erkännande av avgöranden om underhållsskyldighet, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 22 f i konventionen,¹⁹

¹⁸ Dvs. uppgifterna att underlätta erhållandet av dokumentation eller annat bevis, att vid behov vara behjälplig med att fastställa föräldraskap och att underlätta delgivningen av handlingar (se Explanatory Report [Conv.], paragraph 648).

¹⁹ Artikel 22 f innebär att erkännande och verkställighet får vägras om avgörandet har meddelats i strid med artikel 18, som begränsar möjligheterna för den underhållsskyldige att inleda ett förfarande i en annan stat så länge den underhållsberättigade fortsätter att ha hemvist i en stat där ett avgörande har meddelats.

- b) förenklade och snabbare förfaranden för en ansökan om erkännande eller om erkännande och verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet,
- c) förmånligare rättsligt bistånd än vad som föreskrivs i artiklarna 14–17, eller
- d) förfaranden som gör det möjligt för en sökande från en begärande stat att vända sig direkt till den anmodade statens centralmyndighet.

Konventionen hindrar inte heller tillämpningen av en gällande lag i den anmodade staten som föreskriver effektivare bestämmelser i enlighet med vad som avses i punkterna a–c ovan (artikel 52.2). När det gäller sådana förenklade och snabbare förfaranden som avses i punkten b, ska dessa dock vara förenliga med det skydd som erbjuds parterna enligt artiklarna 23 och 24,²⁰ särskilt i fråga om parternas rätt att underrättas på vederbörligt sätt om förfarandena och beredas skälig möjlighet att yttra sig samt i fråga om verkningarna av en invändning eller ett överklagande.

4.6 Erkännande och verkställighet i Sverige av avgöranden från olika länder

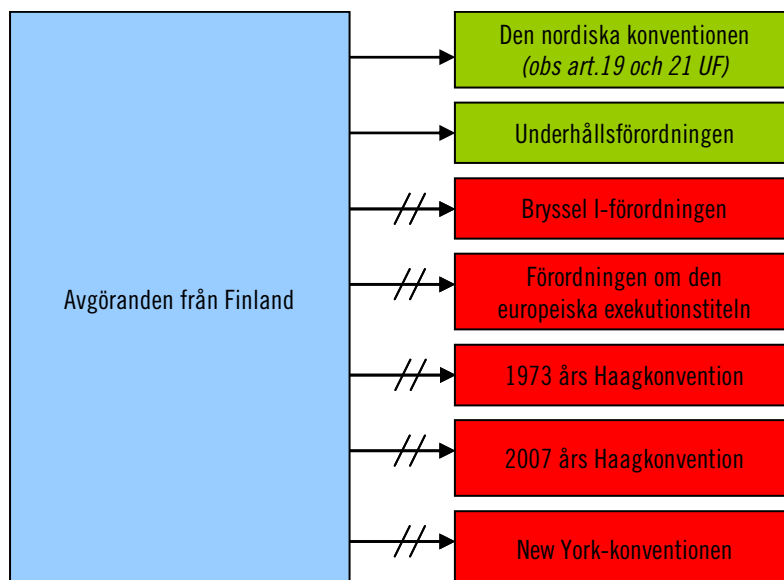
4.6.1 Inledning

Som har framgått av avsnitt 4.2–4.4 finns det ett antal internationella instrument som innehåller bestämmelser om underhåll. Vissa av dessa instrument kommer att vara tillämpliga även efter det att underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention har trätt i kraft. I detta avsnitt finns ett antal skisser som visar med vilket stöd avgöranden från olika länder kan erkännas och verkställas i Sverige och vilket samarbetssystem som kan vara aktuellt. Eftersom det i dagsläget inte är klart vilka länder som kommer att tillträda 2007 års Haagkonvention redovisas två alternativ i fråga om avgöranden från vissa länder. De stater som finns med i redovisningen är bundna av något eller några av de internationella instrument som är relevanta i detta sammanhang

²⁰ Artikel 23 innehåller grundförfarandet för erkännande och verkställighet och artikel 24 innehåller ett alternativt förfarande som en stat kan förklara att den kommer att tillämpa i stället.

och som även Sverige är bundet av. Liksom i det föregående är utgångspunkten att EU tillträder och därmed binder medlemsstaterna (utom Danmark) till 2007 års Haagkonvention.

4.6.2 Finland

Finland kommer på samma sätt som Sverige att bli bundet av såväl underhållsförordningen som 2007 års Haagkonvention.

Den nordiska konventionen kommer att ha fortsatt giltighet när det gäller avgöranden från Finland (artikel 69.3 i underhållsförordningen), dock med ett utökat skydd för svaranden med stöd av artiklarna 19 och 21 i underhållsförordningen.²¹ Verkställighet kommer alltså även fortsättningsvis att kunna ske enligt lagen om indrivning i Sverige av underhållsbidrag, fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge.

Underhållsförordningen har företräde framför 2007 års Haagkonvention i förhållandet mellan medlemsstaterna (artikel 69.2 i underhållsförordningen). Det blir därför inte aktuellt att använda

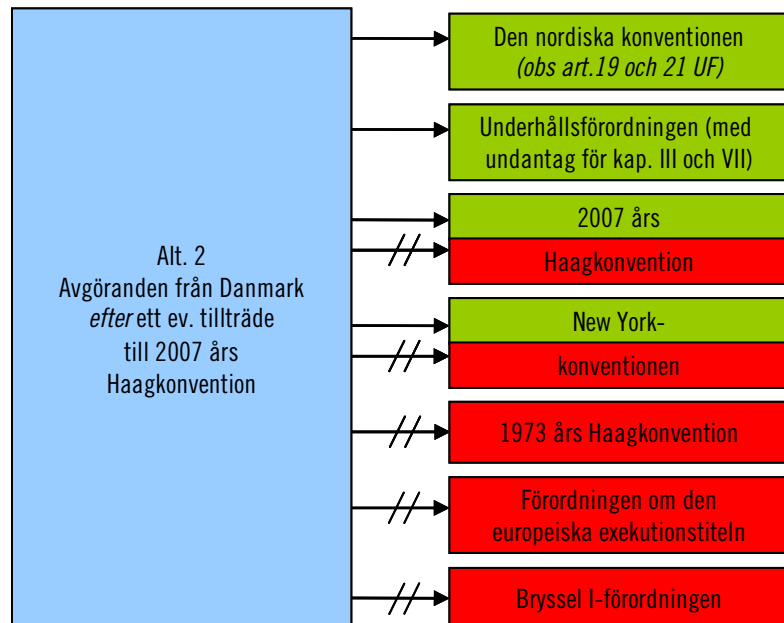
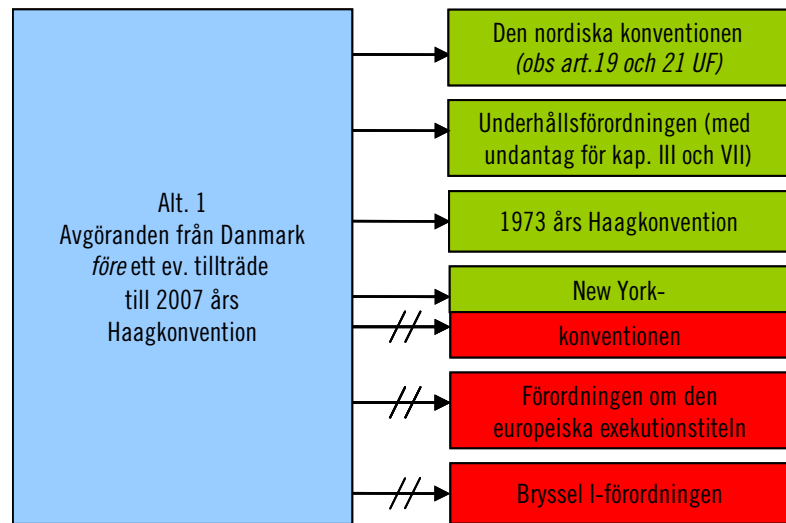
²¹ Svaranden har under vissa förutsättningar rätt till förnyad prövning (artikel 19) och uppskjutande av verkställigheten (artikel 21).

konventionens bestämmelser om erkännande och verkställighet även om konventionen i och för sig blir gällande mellan Sverige och Finland. Det blir inte heller aktuellt att erkänna och verkställa avgöranden med stöd av 1973 års Haagkonvention eftersom denna konvention kommer att ersättas av 2007 års Haagkonvention (artikel 48 i 2007 års Haagkonvention).

Bryssel I-förordningen och förordningen om den europeiska exekutionstiteln kommer inte längre att kunna tillämpas (artikel 68.1 och 2 i underhållsförordningen).

Även om både Finland och Sverige är anslutna till New York-konventionen har den inte tillämpats när verkställighet har sökts enligt den nordiska konventionen eftersom sökanden då kan vända sig direkt till den verkställande myndigheten i respektive stat. New York-konventionen kommer inte heller att tillämpas efter underhållsförordningens ikraftträdande.

4.6.3 Danmark

Danmark är medlem i EU men är inte bundet av förordningen om den europeiska exekutionstiteln. Bestämmelserna i underhållsförordningen kommer att vara tillämpliga på förbindelserna mellan EU och Danmark med undantag för de bestämmelser som gäller tillämplig lag och samarbete genom centralmyndigheter (se avsnitt 4.2).²² Det kommer alltså att vara underhållsförordningens bestämmelser om behörighet, erkännande och verkställighet som ska tillämpas och inte bestämmelserna i Bryssel I-förordningen. Den nordiska konventionen har fortsatt giltighet när det gäller avgöranden från Danmark (artikel 69.3 i underhållsförordningen). Detta gäller även om Danmark tillträder 2007 års Haagkonvention (se artikel 51.1 i 2007 års Haagkonvention).

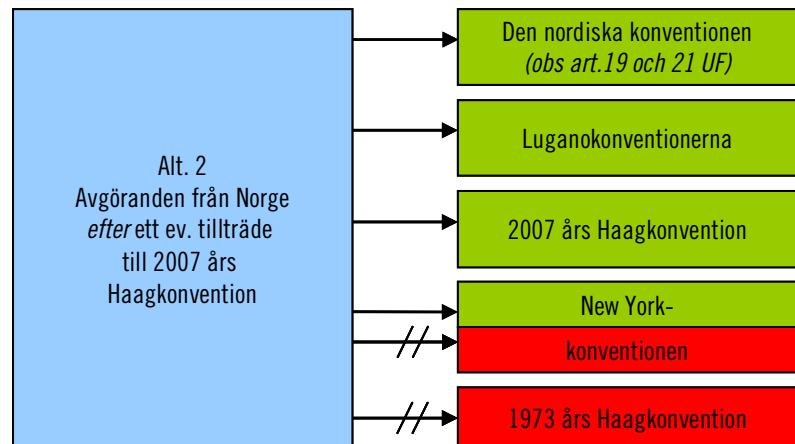
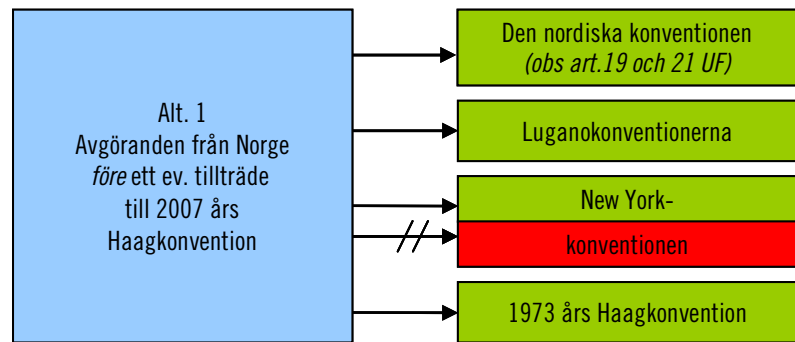
Danmark kan tillträda 2007 års Haagkonvention med EU:s godkännande.²³ Om Danmark tillträder konventionen gäller följande. Underhållsförordningen har företräde framför 2007 års Haagkonvention i förhållandet mellan medlemsstaterna (artikel 69.2 i underhållsförordningen). Det blir därför inte aktuellt att använda konventionens bestämmelser om erkännande och verkställighet på danska avgöranden även om konventionen i och för sig är gällande mellan Sverige och Danmark. Det blir inte heller aktuellt att erkänna och verkställa avgöranden med stöd av 1973 års Haagkonvention eftersom denna konvention har ersatts av 2007 års Haagkonvention (artikel 48 i 2007 års Haagkonvention).

Även om både Danmark och Sverige är anslutna till New York-konventionen har den inte tillämpats när verkställighet har sökts enligt den nordiska konventionen eftersom sökanden då kan vända sig direkt till den verkställande myndigheten i respektive stat. Vid ett danskt tillträde till 2007 års Haagkonvention ersätter den New York-konventionen (artikel 49 i 2007 års Haagkonvention). Som har framgått i avsnitt 4.5.3 är det oklart om bestämmelserna om samarbete i 2007 års Haagkonvention kan tillämpas när ett danskt avgörande ska erkännas och verkställas i Sverige enligt underhållsförordningen.

²² Avtal mellan Europeiska gemenskapen och Konungariket Danmark om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, publicerat i EUT L 149, 12.6.2009, s. 80.

²³ Se artikel 5.2 i Danmarksavtalet och artikel 1 a i rådets beslut av den 30 november 2009 om ändring av beslut 2006/325/EG i syfte att inrätta ett förfarande för genomförande av artikel 5.2 i avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Konungariket Danmark om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (2009/942/EG), publicerat i EUT L 331, 16.12.2009, s. 24.

4.6.4 Norge

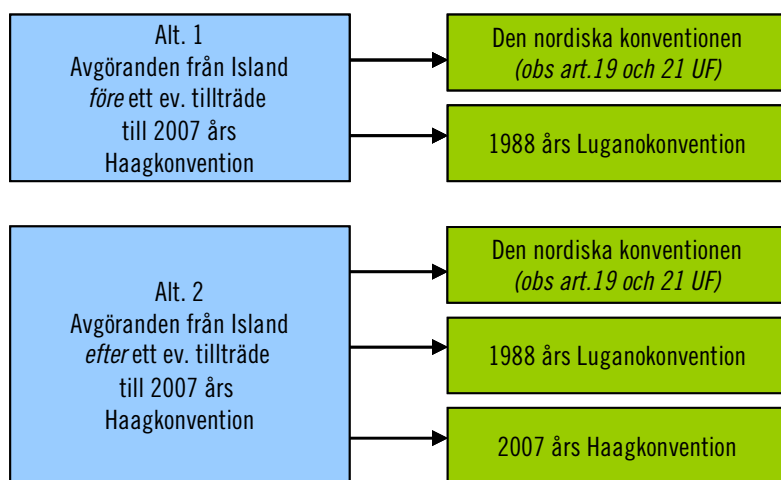
Norge är inte medlem i EU men däremot i EFTA. Norge har tillträtt den nordiska konventionen, båda Luganokonventionerna, New York-konventionen och 1973 års Haagkonvention.

Om Norge tillträder 2007 års Haagkonvention kommer den nordiska konventionen och Luganokonventionerna att vara fortsatt tillämpliga jämte 2007 års Haagkonvention (jfr artikel 51.1 i 2007 års Haagkonvention, artikel 57.5 i 1988 års Luganokonvention och artikel 67.5 i 2007 års Luganokonvention samt avsnitt 4.5.3).

Eftersom 2007 års Haagkonvention ersätter 1973 års Haagkonvention kommer den senare konventionen inte längre att gälla (artikel 48 i 2007 års Haagkonvention).

New York-konventionen tillämpas inte om verkställighet söks enligt den nordiska konventionen eftersom sökanden då kan vända sig direkt till den verkställande myndigheten i respektive stat. För det fall erkännande och verkställighet i stället begärs enligt 2007 års Haagkonvention ska konventionens samarbetsbestämmelser användas i stället för New York-konventionen (artikel 49 i 2007 års Haagkonvention). Som har framgått i avsnitt 4.5.3 är det oklart om bestämmelserna om samarbete i 2007 års Haagkonvention kan tillämpas vid en ansökan om erkännande och verkställighet av ett avgörande enligt Luganokonventionerna.

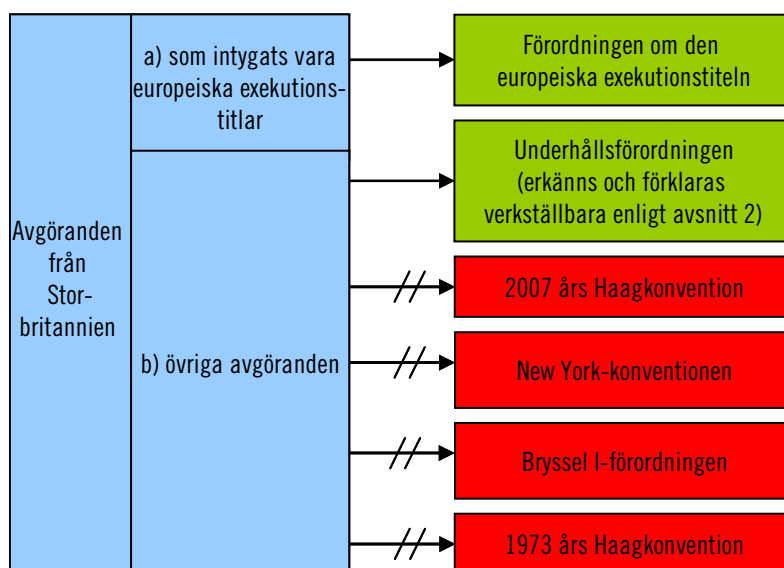
4.6.5 Island

Island är inte medlem i EU men är precis som Norge medlem i EFTA. Island har tillträtt den nordiska konventionen och 1988 års Luganokonvention, men inte 2007 års Luganokonvention, 1958 års Haagkonvention, 1973 års Haagkonvention eller New York-konventionen.

Om Island tillträder 2007 års Haagkonvention kommer den nordiska konventionen och 1988 års Luganokonvention att vara fortsatt tillämpliga jämte 2007 års Haagkonvention (jfr artikel 51.1 i 2007 års Haagkonvention och artikel 57.5 i 1988 års Luganokonvention samt avsnitt 4.5.3).

4.6.6 Storbritannien

Storbritannien är medlem i EU och bundet av bl.a. 1973 års Haagkonvention och New York-konventionen.

När underhållsförordningen träder i kraft kommer inte längre Bryssel I-förordningen att kunna tillämpas (artikel 68.1 i underhållsförordningen). Till skillnad från vad som gäller i förhållande till övriga medlemsstater i EU (utom Danmark) kommer dock förordningen om den europeiska exekutionstiteln fortfarande att kunna tillämpas på avgöranden från Storbritannien som intygats vara europeiska exekutionstitlar (artikel 68.2 i underhållsförordningen).

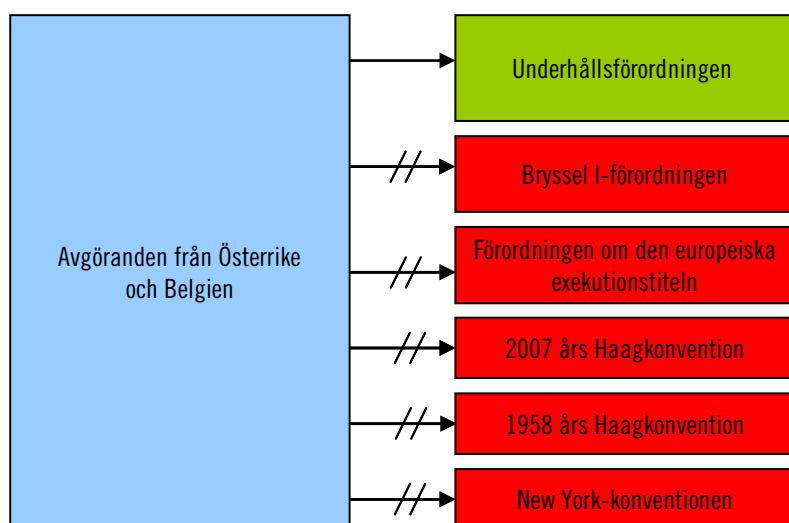
Underhållsförordningen har företräde framför 2007 års Haagkonvention i förhållandet mellan medlemsstaterna (artikel 69.2). Det blir därför inte aktuellt att använda konventionens bestämmelser om erkännande och verkställighet även om konventionen i och för sig är gällande mellan Sverige och Storbritannien.

Som har framgått i avsnitt 4.5.3 är det oklart om bestämmelserna om samarbete i 2007 års Haagkonvention kan tillämpas vid en ansökan om erkännande och verkställighet av ett avgörande enligt andra internationella instrument. När det gäller avgöranden från Storbritannien återstår endast de avgöranden som har intygats

vara europeiska exekutionstitlar. Dessa ska ges in till den svenska Kronofogdemyndigheten (artikel 20.2). Det är därför svårt att se att det kan vara aktuellt att använda samarbetsbestämmelserna i vare sig New York-konventionen eller 2007 års Haagkonvention.

Det blir inte heller aktuellt att erkänna och verkställa avgöranden med stöd av 1973 års Haagkonvention eftersom denna konvention har ersatts av 2007 års Haagkonvention (artikel 48 i 2007 års Haagkonvention).

4.6.7 Österrike och Belgien

Österrike och Belgien är medlemmar i EU och de enda medlemsstaterna som i förhållande till Sverige fortfarande omfattas av bestämmelserna i 1958 års Haagkonvention.

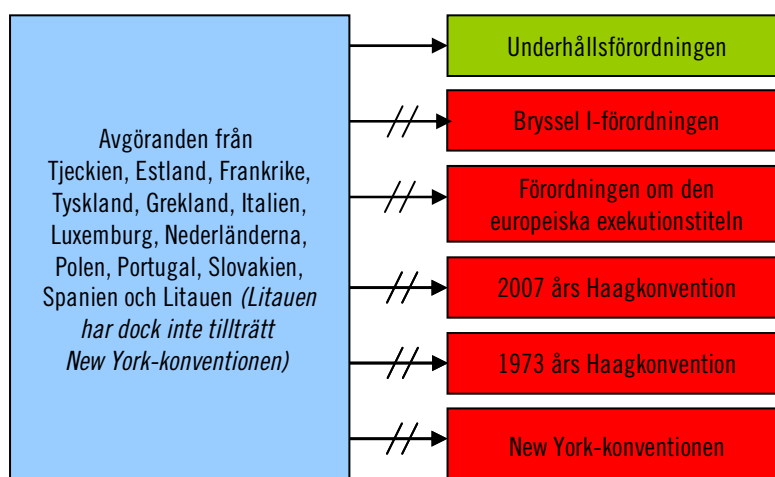
När underhållsförordningen träder i kraft kommer Bryssel I-förordningen och förordningen om den europeiska exekutionstiteln inte längre att kunna tillämpas (artikel 68 i underhållsförordningen).

Underhållsförordningen har företräde framför 2007 års Haagkonvention i förhållandet mellan medlemsstaterna (artikel 69.2). Det blir därför inte aktuellt att använda konventionens bestämmelser om erkännande och verkställighet.

Eftersom 2007 års Haagkonvention ersätter 1958 års Haagkonvention kommer den senare konventionen inte längre att gälla (artikel 48 i 2007 års Haagkonvention).

Även om Österrike och Belgien, på samma sätt som Sverige, är anslutna till New York-konventionen kommer den inte att tillämpas efter underhållsförordningens ikraftträdande.

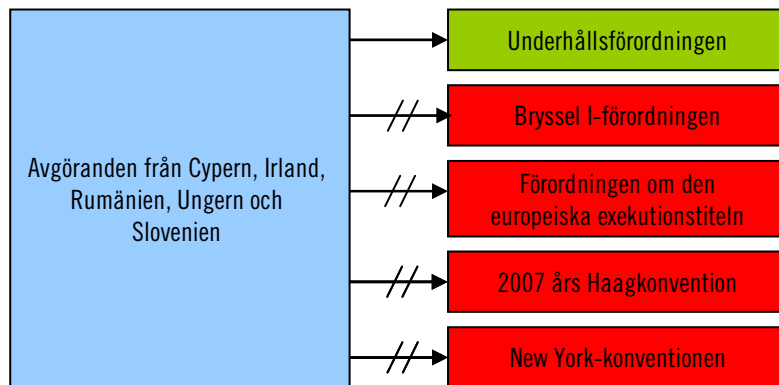
4.6.8 Tjeckien, Estland, Frankrike, Tyskland, Grekland, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Polen, Portugal, Slovakien, Spanien och Litauen

EU-staterna Tjeckien, Estland, Frankrike, Tyskland, Grekland, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Polen, Portugal, Slovakien, Spanien och Litauen är bundna av 1973 års Haagkonvention. Alla utom Litauen är också parter i New York-konventionen.

När underhållsförordningen träder i kraft i medlemsstaterna kommer Bryssel I-förordningen och förordningen om den europeiska exekutionstiteln inte längre att tillämpas (artikel 68 i underhållsförordningen). Underhållsförordningen har dessutom företräde framför 2007 års Haagkonvention i relationen mellan medlemsstaterna (artikel 69.2 i underhållsförordningen). 2007 års Haagkonvention ersätter också 1973 års Haagkonvention och New York-konventionen (artikel 48 och 49).

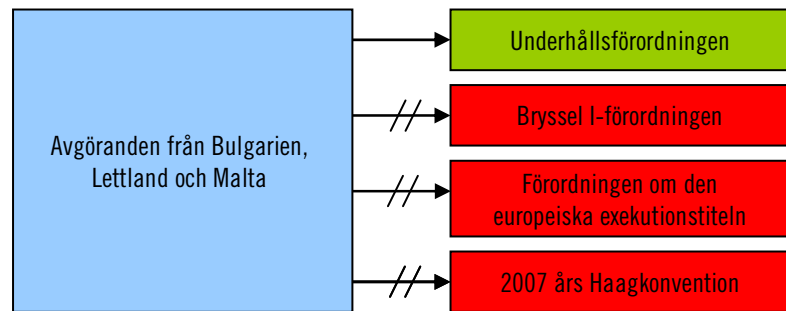
4.6.9 Cypern, Irland, Rumänien, Ungern och Slovenien

EU-staterna Cypern, Irland, Rumänien, Ungern och Slovenien har tillträtt New York-konventionen.

När underhållsförordningen träder i kraft i medlemsstaterna kommer Bryssel I-förordningen och förordningen om den europeiska exekutionstiteln inte längre att tillämpas (artikel 68 i underhållsförordningen). Underhållsförordningen har dessutom företräde framför 2007 års Haagkonvention i relationen mellan medlemsstaterna (artikel 69.2 i underhållsförordningen). 2007 års Haagkonvention ersätter också New York-konventionen (artikel 49).

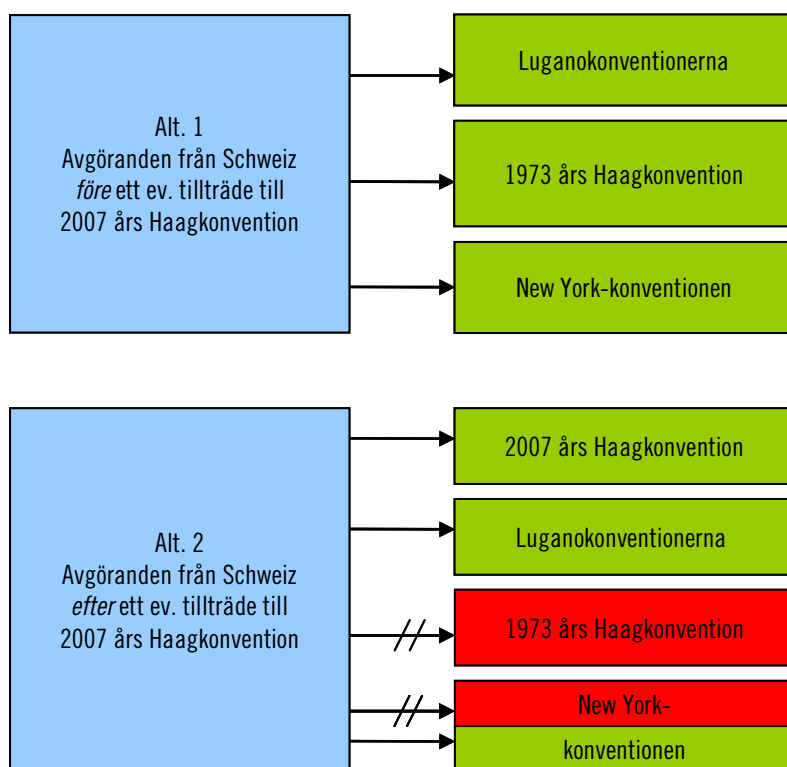
4.6.10 Bulgarien, Lettland och Malta

EU-staterna Bulgarien, Lettland och Malta har inte tillträtt någon av de aktuella internationella konventionerna.

När underhållsförordningen träder i kraft i medlemsstaterna kommer Bryssel I-förordningen och förordningen om den europeiska exekutionstiteln inte längre att tillämpas (artikel 68 i underhållsförordningen). Underhållsförordningen har dessutom företräde framför 2007 års Haagkonvention i relationen mellan medlemsstaterna (artikel 69.2 i underhållsförordningen).

4.6.11 Schweiz

Schweiz är medlem i EFTA och har tillträtt 1988 års Luganokonvention, 1973 års Haagkonvention och New York-konventionen. Schweiz kommer den 1 januari 2011 att ha tillträtt även 2007 års Luganokonvention.

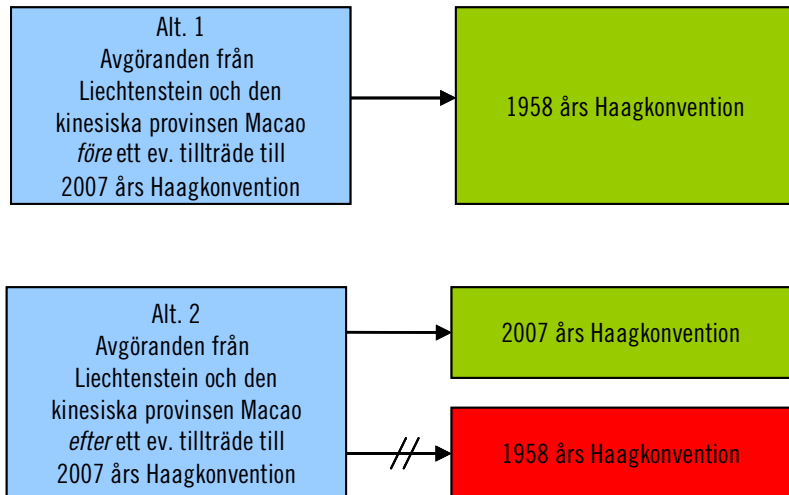
Om Schweiz tillträder 2007 års Haagkonvention kommer Luganokonventionerna att vara fortsatt tillämpliga jämte 2007 års Haagkonvention (jfr artikel 51.1 i 2007 års Haagkonvention, artikel 57.5 i 1988 års Luganokonvention och artikel 67.5 i 2007 års Luganokonvention samt avsnitt 4.5.3).

Eftersom 2007 års Haagkonvention ersätter 1973 års Haagkonvention kommer den senare konventionen inte längre att gälla (artikel 48 i 2007 års Haagkonvention).

För det fall erkännande och verkställighet begärs enligt 2007 års Haagkonvention är det konventionens samarbetsbestämmelser som

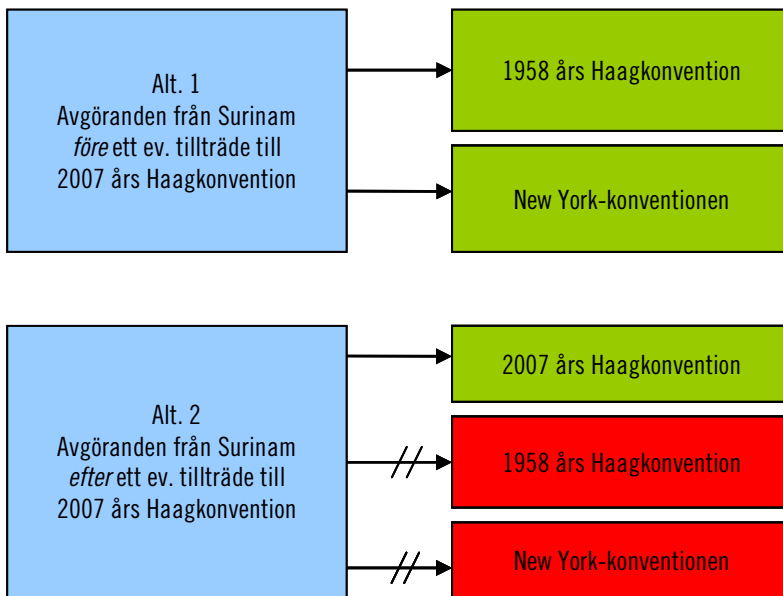
ska användas (artikel 49 i 2007 års Haagkonvention). Om verkställighet i stället begärs enligt någon av Luganokonventionerna är det oklart om New York-konventionen är fortsatt aktuell eller om samarbetsbestämmelserna i 2007 års Haagkonvention kan tillämpas (se avsnitt 4.5.3).

4.6.12 Liechtenstein och den kinesiska provinsen Macao

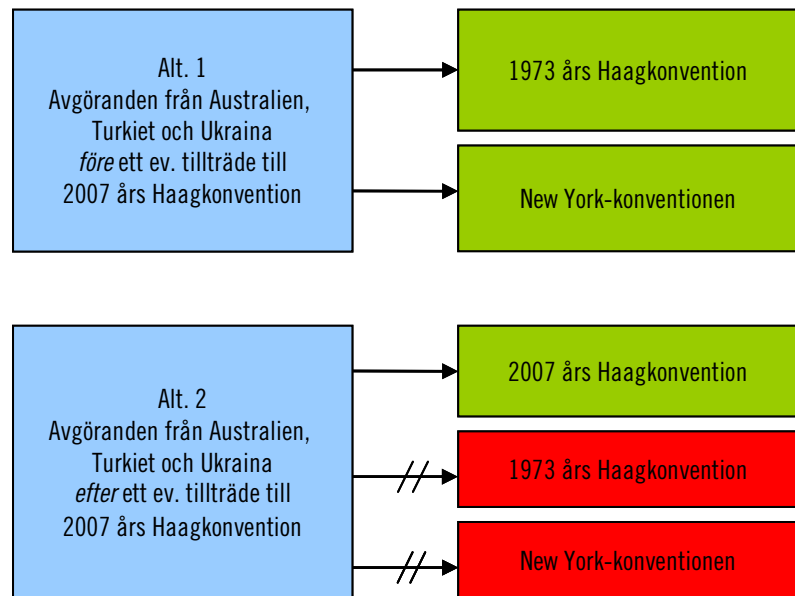
Liechtenstein och den kinesiska provinsen Macao har tillträtt 1958 års Haagkonvention. Om dessa länder tillträder 2007 års Haagkonvention kommer den att ersätta 1958 års Haagkonvention (artikel 48).

4.6.13 Surinam

Surinam är part till såväl 1958 års Haagkonvention som New York-konventionen. Om Surinam tillträder 2007 års Haagkonvention kommer den att ersätta både 1958 års Haagkonvention (artikel 48) och New York-konventionen (artikel 49).

4.6.14 Australien, Turkiet och Ukraina

Australien, Turkiet och Ukraina är parter till 1973 års Haagkonvention och New York-konventionen. Om dessa stater tillträder 2007 års Haagkonvention så ersätter den både 1973 års Haagkonvention (artikel 48) och New York-konventionen (artikel 49).

4.7 Hemvistbegreppet

Några uttalanden om vad som avses med hemvist finns inte i underhållsförordningen.

Hemvistbegreppet ("habitual residence" eller "résidence habituelle") är vanligt förekommande i Haagkonventioner. Begreppet definieras inte närmare i konventionerna eftersom tolkningen kan skilja sig åt beroende på syftet med den aktuella konventionen. Man har inte velat "låsa upp" tolkningen genom att slå fast en definition av hemvistbegreppet i en konvention. Samtidigt finns det gott om rättspraxis från konventionsstaterna avseende begreppets tolkning, särskilt vad gäller barns hemvist enligt 1980 års Haagkonvention. Gemensamt är att begreppet tar sikte på faktiska förhållanden. En person har sin hemvist där han eller hon har sina primära intressen som t.ex. förskola, skola, arbete och varaktig bostad och inte minst sin närmaste familj. Semester eller tillfällig vistelse i ett annat land är inte tillräckligt för att grunda hemvist där.²⁴

Eftersom 2007 års Haagkonvention inte innehåller några direkta behörighetsregler blir hemvistbegreppet främst aktuellt för att avgöra om det finns en tillräcklig anknytning mellan berörda personer och den stat där ett aktuellt avgörande har meddelats. Flera delegater vid konventionsförhandlingarna ansåg att den utvecklade praxis som har vuxit fram kring hemvistbegreppet i 1980 års Haagkonvention inte borde användas. Eftersom begreppet används i olika syfte i de båda konventionerna borde tolkningen också skilja sig åt. I 1980 års Haagkonvention är det lagen i barnets hemviststat som avgör om en person är delaktig i vårnaden om barnet och om barnets bortförande till eller kvarhållande i en annan stat således är olovligt. I 2007 års Haagkonvention är hemvist i stället en anknytningsfaktor för ändamålet erkännande och verkställighet i en konvention vars syfte är att underlätta indrivningen av underhållsbidrag i internationella situationer. I den förklarande rapporten framförs också uppfattningen att de flesta ansökningarna troligen inte ens kommer att bestridas och att

²⁴ Se t.ex. den förklarande rapporten till 1996 års Haagkonventionen, upprättad av professor Paul Lagarde (<<http://hcch.e-vision.nl/upload/expl34.pdf>>), paragraph 40, och i fråga om 1993 års Haagkonvention J. H. A. van Loon, *International Co-operation and Protection of Children with regard to Intercountry Adoption*, Recueil des cours de l'Académie de droit international de La Haye, Vol. 244 (1993-VII), s. 346.

begreppet även finns i 1973 års Haagkonvention utan att ha gett upphov till några problem.²⁵

Inte heller i 2007 års Haagprotokoll finns någon definition av hemvistbegreppet. Enligt den förklarande rapporten krävs viss varaktighet för att hemvist ska föreligga. Om den underhållsberättigade bor några månader i ett annat land, t.ex. för skolgång eller annan tillfällig aktivitet, ska detta i princip inte innebära att han eller hon har bytt hemvist.²⁶

Det finns inte något avgörande från EU-domstolen som direkt avser frågan om hemvist i mål om underhållsbidrag. Det ankommer i sista hand på EU-domstolen att tolka hemvistbegreppet enligt underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll. Enligt utredningens uppfattning torde man intill dess kunna få viss ledning av de domar från EU-domstolen som redovisats i avsnitt 3.6.2.²⁷ Den förstnämnda domen avser visserligen ett barns hemvist enligt Bryssel II-förordningen i ett mål om föräldransvar, med vilket avses olika slags åtgärder till skydd för barnets person eller egendom. Frågor om underhållsbidrag omfattas inte av Bryssel II-förordningen och vilken betydelse EU-domstolens uttalanden om hemvist har för ett mål om underhållsbidrag är därför ovisst. Det nu aktuella målet avsåg emellertid en familjerättslig fråga och tolkningen av hemvistbegreppet har gjorts utifrån *barns* förhållanden, vilket talar för att domen har relevans även vid bedömning av ett barns hemvist i mål om underhållsbidrag. Därtill kommer att behörighet enligt Bryssel II-förordningen i vissa fall kan ge behörighet även i underhållsfrågor (se avsnitt 3.3.2). Viss ledning torde kunna hämtas från domens hemvistbedömning även när det gäller mål om underhållsbidrag mellan vuxna. I det avseendet kan även EU-domstolens uttalanden i den sistnämnda domen vara intressanta, trots att uttalandena gällde den socialrättsliga lagstiftningen.

För svensk del blir 2007 års Haagprotokoll tillämpligt när behörighet utövas med stöd av underhållsförordningen. Protokollet torde sannolikt vara tillämpligt även när behörighet utövas enligt någon av Luganokonventionerna (se avsnitt 6.3.1). Om behörighet finns enligt underhållsförordningen på grund av svensk hemvist torde det enligt utredningens uppfattning inte finnas

²⁵ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 444.

²⁶ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 41–42.

²⁷ EU-domstolens dom den 2 april 2009 i mål C-523/07, "A", REG 2009, s. I-2805, och EU-domstolens dom den 25 februari 1999 i mål C-90/97, Swaddling, REG 1999, s. I-1075.

anledning att göra någon avvikande hemvistbedömning i lagvalsfrågan (underhållsförordningen innehåller ju en direkt hänvisning till 2007 års Haagprotokoll). Även detta är emellertid i sista hand en fråga för EU-domstolen att tolka.

4.8 Särskilt om sambor, samkönade äktenskap och partnerskap

4.8.1 Inledning

Underhållsförordningen omfattar frågor om underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svägerlagsförhållanden. För 2007 års Haagkonvention är det tillämpningsområde som EU:s medlemsstater blir bundna av i detta avseende ännu inte slutligt avgjort (se vidare avsnitt 4.8.4). När behörighet utövas ska den tillämpliga lagen bestämmas utifrån 2007 års Haagprotokoll. Det är emellertid fråga om internationella regleringar och olika länder har olika syn på familjeförhållanden och äktenskap. I många stater tillåts inte samkönade äktenskap och samboförhållanden är inte reglerade över huvud taget. Förhållandena tillmäts inte rättsliga verkningar och vissa stater anser dem t.o.m. vara oförenliga med den allmänna rättsuppfattningen. I andra stater kan ett samboförhållande tillerkännas viktiga rättsverkningar t.ex. i fråga om rätt till underhåll. Staternas olika syn i dessa frågor kan få betydelse för tillämpningen av konventionsgrundade bestämmelser, t.ex. när internationella konventioner gäller i förhållande till en stat som inte erkänner angivna familjeformer.²⁸

I detta kapitel finns en redogörelse för de svenska utgångspunkterna (avsnitt 4.8.2) och för aktuella artiklar och uttalanden i förhållande till underhållsförordningen (avsnitt 4.8.3), 2007 års Haagkonvention (avsnitt 4.8.4) och 2007 års Haagprotokoll (avsnitt 4.8.5).

²⁸ Jfr Michael Bogdan, *Svensk internationell privat- och processrätt*, 7 uppl. (2008), s. 212 f. och Michael Bogdan, *Internationell familjerätt i en internationaliserad värld*, SvJT 2000 s. 302 ff.

4.8.2 Svenska utgångspunkter

Sedan den 1 maj 2009 gäller att ÄktB och andra författningar som angår makar är könsneutrala, med följderna att bestämmelserna ska tillämpas på samma sätt i fråga om par av olika kön och par av samma kön.²⁹ Lagen (1994:1117) om registrerat partnerskap upphävdes samma datum, men gäller fortfarande i förhållande till dem som har ingått partnerskap före den 1 maj 2009 och som därefter inte har upplöst eller omvandlat sitt registrerade partnerskap till ett äktenskap. Bestämmelser i lag eller annan författning med anknytning till äktenskap och makar ska som huvudregel tillämpas på motsvarande sätt på registrerade partnerskap och registrerad partner.³⁰

Rättsverkningarna av samboförhållanden regleras i sambolagen (2003:376). Med sambor avses två personer som stadigvarande bor tillsammans i ett parförhållande och har gemensamt hushåll. Ingen av dem får vara gift eller ha ingått partnerskap. Sambolagen gäller sambornas gemensamma bostad och bohag och reglerar bl.a. vad som gäller när samboförhållandet upphör. Lagen är tillämplig på såväl heterosexuella som homosexuella sambor. Ett samboförhållande kan också ha andra rättsverkningar. En sambo kan t.ex. under vissa förhållanden vara underhållsskyldig mot sin sambos barn (se 7 kap. 5 § FB).

För internationella förhållanden gäller lagen om internationella frågor rörande makars och sambors förmögenhetsförhållanden. Lagen är – till skillnad från sambolagen – inte begränsad till att gälla sambornas gemensamma bostad och bohag utan är tillämplig på sambors förmögenhetsförhållanden (t.ex. frågor om delning vid en separation av även andra tillgångar än den gemensamma bostaden eller det gemensamma bohaget, frågor om gåvor mellan sambor och frågor om samäganderätt). Till sambors förmögenhetsförhållanden hör dock bara sådana frågor som gäller det särskilda förhållandet av familjerättslig karaktär eller liknande mellan parterna i deras egenskap av sambor eller blivande sambor. Ett vanligt förmögenhetsrättsligt avtal träffas enligt lagens förarbeten inte av bestämmelserna.³¹

²⁹ Se bet. 2008/09:CU19, rskr. 2008/09:208, prot. 2008/09:95 och SFS 2009:253.

³⁰ Se 3 kap. 1 § i den upphävda lagen om registrerat partnerskap, som fortfarande tillämpas i fråga om ett enligt den lagen registrerat partnerskap enligt 2 § lagen (2009:260) om upphävande av lagen (1994:1117) om registrerat partnerskap.

³¹ Se prop. 2000/2001:148 s. 33.

I civilutskottets betänkande *Könsneutrala äktenskap och vigselfrågor* (2008/09:CU19, s. 21) uttalas beträffande det EU-rättsliga regelverket att situationen ännu inte är sådan att man kan räkna med att de regler som gäller makar kan tillämpas i fråga om par av samma kön, om det inte uttryckligen framgår.

I betänkandet *Äktenskap för par med samma kön – Vigselfrågor* (SOU 2007:17) gjorde Äktenskaps- och partnerskapsutredningen bedömningen att Bryssel II-förordningen, Bryssel I-förordningen och annan EU-rättslig reglering för närvarande inte torde omfatta äktenskap där makarna har samma kön. Äktenskaps- och partnerskapsutredningen utgick från att det EU-rättsliga äktenskapsbegreppet ska tolkas autonomt utifrån ett europeiskt perspektiv och att de EU-stater som har infört äktenskap för par med samma kön är en klar minoritet. Äktenskaps- och partnerskapsutredningen ansåg det också vara tvivelaktigt om 1988 års Luganokonvention och den lag som införlivar konventionen med svensk rätt kan tolkas så att de är tillämpliga på makar med samma kön. När det gäller den konventionsbaserade lagstiftningen gjordes bedömningen att det inte är givet att en sådan författning kan tillämpas på äktenskap där makarna har samma kön. I stället bör det överlämnas åt de rättstillämpande organen att med ledning av allmänna principer om konventionskonform tolkning avgöra hur konventionsgrundade författningar ska tillämpas när det gäller äktenskap där makarna har samma kön. En annan sak är att sådana avgöranden som meddelats i Sverige kanske inte får rättsverkningar i andra länder.³²

4.8.3 Underhållsförordningen

Som har framgått av avsnitt 4.2 är underhållsförordningen tillämplig på frågor om underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svågerlagsförhållanden (artikel 1.1). Det framgår inte direkt av underhållsförordningen om den är tillämplig på underhållsskyldighet som har sin grund i samboförhållanden, samkönade äktenskap eller registrerade partnerskap. Det kommer ytterst att vara EU-domstolens uppgift att tolka vad som omfattas av förordningen. Intressant i sammanhanget är artikel 22, som innebär att erkännande och verkställighet av en dom om underhåll inte innebär ett erkännande av det familje-,

³² Se SOU 2007:17 s. 305–310.

släktskaps-, äktenskaps- eller svägerlagsförhållande som underhållsskyldigheten grundas på och som har gett upphov till domen. I detta sammanhang framhålls i ingressen att det enda syftet med en medlemsstats erkännande av en dom om underhållsskyldighet är att göra det möjligt att driva in det underhållsbidrag som fastställs i domen (punkten 25).

4.8.4 2007 års Haagkonvention

Kommissionen har föreslagit att EU ska meddela en förklaring som innebär att 2007 års Haagkonvention kommer att tillämpas på all underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svägerlagsförhållanden.³³ På detta sätt får konventionen samma tillämpningsområde som underhållsförordningen. EU har inte tagit slutlig ställning till förslaget men Sverige kommer att bli bundet av EU:s ställningstagande (se vidare kapitel 13).

Det framgår inte närmare av konventionen vad som avses med ”familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svägerlagsförhållanden”. I den förklarande rapporten anges i fråga om ”familjeförhållande” att det är en fråga som varje fördragsslutande stat får avgöra och att staten får specificera det vid sin förklaring. Ömsesidiga förpliktelser mellan de fördragsslutande staterna uppstår bara om staterna har avgett förklaringar av samma innehåll (artikel 2.3). Ett exempel som nämns är att en stat har förklarat att underhållsskyldighet som har sin grund i ett registrerat partnerskap ska omfattas av konventionens tillämpningsområde. En sådan förklaring får bara effekt i förhållande till de fördragsslutande stater som har meddelat förklaringar av samma innehåll.³⁴

Den förklaring som kommissionen har föreslagit är inte närmare specificerad. Det kommer därför att vara osäkert vad som omfattas till dess EU-domstolen har tolkat vad som avses med familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svägerlagsförhållanden. Det är möjligt enligt svensk rätt att besluta om underhållsskyldighet i förhållande till en tidigare make av samma kön. Som har framgått i avsnitt 4.8.2 ovan har det emellertid i andra EU-rättsliga sammanhang ansetts vara tveksamt om de regler som gäller makar kan tillämpas i fråga om par av samma kön om det inte uttryckligen

³³ Se artikel 2.3 i 2007 års Haagkonvention och kommissionens förslag till rådsbeslut, KOM(2009) 373 slutlig, 28.7.2009.

³⁴ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 57.

framgår. På motsvarande sätt kan det ur ett svenskt perspektiv anses att ett beslut om underhåll till en tidigare registrerad partner kan omfattas av "familjeförhållande", vilket kanske inte är självklart för andra fördragsslutande stater. Även i detta sammanhang är dock konventionens syfte viktigt, nämligen att säkerställa en effektiv internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar (artikel 1).

I den förklarande rapporten ges i anslutning till artikel 21 (som gäller erkännande och verkställighet till viss del) ett exempel som visar vilka effekter staternas olika syn på frågan kan få. Ett avgörande tillerkänner underhåll till en mor och hennes barn. Modern är registrerad partner. Om underhållsskyldighet mellan registrerade partner inte faller inom tillämpningsområdet för konventionen i den anmodade staten, kan den del av avgörandet som ger underhåll till modern inte bli föremål för erkännande och verkställighet. Men det är fortfarande möjligt att erkänna och verkställa den del av avgörandet som gäller underhåll till barnet. Avgörandet måste kunna stå på egna ben.³⁵

4.8.5 2007 års Haagprotokoll

Frågan vad som skulle gälla för samkönade äktenskap eller partnerskap diskuterades vid förhandlingarna. 2007 års Haagprotokoll innehåller inte några lösningar på de oförenliga synsätt som har beskrivits ovan. Protokollet avgör endast vilken lag som ska tillämpas på underhållsskyldigheten, inte vilken lag som ska bestämma vad som är ett familjeförhållande eller ett annat förhållande som kan grunda underhållsskyldighet. Det framgår alltså inte av protokollet om underhållsskyldighet som har sin grund i samkönade äktenskap och partnerskap omfattas av tillämpningsområdet. Detta är ett medvetet ställningstagande för att förhindra att protokollet skulle mötas av starkt motstånd med hänsyn till staters olika ståndpunkter. Det kan därför inte uteslutas att protokollet kommer att tillämpas på olika sätt i olika stater.³⁶

I den förklarande rapporten finns vissa resonemang om dessa frågor. Ett sådant exempel rör bestämmelsen som gäller tillämplig lag i fråga om underhållsskyldighet mellan makar, tidigare makar eller parter i ett äktenskap som annullerats (artikel 5). Det nämns

³⁵ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 475.

³⁶ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 31.

inte om institut som liknar eller motsvarar äktenskap, t.ex. vissa former av registrerade partnerskap som i fråga om underhåll har liknande eller samma verkningar som äktenskap, omfattas. Vid förhandlingarna framhölls att de stater som har sådana institut i sina rättsliga system, eller som är villiga att erkänna dem, får låta dem omfattas av bestämmelsen i artikel 5. Samma sak gäller för samkönade äktenskap. En sådan lösning är enligt den förklarande rapporten inte bindande för stater som inte erkänner t.ex. registrerade partnerskap eller samkönade äktenskap. En sådan stat kan vägra tillämpningen av en anvisad lag under hänvisning till *ordre public*.³⁷

Den underhållsskyldige kan bestrida underhållsskyldighet om det inte finns någon sådan skyldighet vare sig enligt lagen i hans eller hennes hemviststat eller – om både den underhållsskyldige och den underhållsberättigade är medborgare i samma stat – enligt lagen i den staten (artikel 6). Bestämmelsen gäller dock inte i fråga om underhållsskyldighet enligt artikel 5 – mellan tidigare makar m.m. I den förklarande rapporten anges att underhållsskyldighet som grundas på familjeförhållanden liknande äktenskap, som t.ex. vissa former av partnerskap, hamnar i en särställning vid tillämpningen av artikel 6. I de stater som erkänner sådana förhållanden i sin nationella lag kan förhållandena behandlas på samma sätt som äktenskap. Det innebär att underhållsskyldigheten faller under artikel 5, som är undantagen tillämpningen av artikel 6. I ett sådant fall kan den underhållsskyldige alltså inte bestrida underhållsskyldighet på den grunden att det inte finns någon sådan skyldighet enligt lagen i hans eller hennes hemviststat (eller i vissa fall medborgarskapsstat). Men i de stater som *inte* erkänner den typen av förhållanden kan den underhållsskyldige undvika underhållsskyldighet med tillämpning av artikel 6.³⁸

³⁷ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 92–93.

³⁸ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 102.

5 Behörighet

5.1 Underhållsförordningen (behörighet – kapitel II)

Underhållsförordningens behörighetsbestämmelser är uppdelade på tolv artiklar. Enligt den första av dessa (artikel 3) ska behörigheten i frågor som gäller underhållsskyldighet i medlemsstaterna ligga hos

- a) domstolen i den ort där svaranden har hemvist (motsvarande bestämmelse finns även i artikel 2.1 i Bryssel I-förordningen),
- b) domstolen i den ort där den underhållsberättigade har hemvist (jfr artikel 5.2 i Bryssel I-förordningen, där utöver hemvist även den underhållsberättigades "vanliga vistelseort" grundar behörighet men någon skillnad i sak torde inte vara avsedd),¹
- c) den domstol som enligt sin egen lag är behörig att pröva en talan om någons rättsliga status, om frågan om underhåll har samband med den talan, såvida inte behörigheten endast grundar sig på den ena partens medborgarskap (jfr motsvarande bestämmelse i artikel 5.2 i Bryssel I-förordningen), eller
- d) den domstol som enligt sin egen lag är behörig att pröva en talan om föräldraansvar om frågan om underhåll har samband med denna talan, såvida inte behörigheten endast grundar sig på den ena partens medborgarskap (utan uttrycklig motsvarighet i Bryssel I-förordningen, men en motsvarighet finns i artikel 5.2 c i 2007 års Luganokonvention).

Parterna får också träffa avtal om att en eller flera domstolar i en medlemsstat ska vara behöriga att avgöra en redan uppkommen tvist eller framtida tvister om underhållsskyldighet (artikel 4).

¹ Se Lennart Pålsson, *Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna* (2008), s. 104 och Michael Bogdan, *Svensk internationell privat- och processrätt* 7 uppl. (2008), s. 156 f.

Avtalsfriheten är begränsad till domstolarna i vissa medlemsstater till vilka parterna har anknytning. Det är dock inte tillåtet att avtala i fråga om en tvist om underhållsskyldighet mot ett barn under 18 år (artikel 4.3). En närmare redogörelse för frågor kring avtal finns i avsnitt 8.4. Det är möjligt att avtala om behörighet även enligt artikel 23 i Bryssel I-förordningen. Bryssel I-förordningen ger parterna större avtalsfrihet än underhållsförordningen.

Behörighet för en domstol i en medlemsstat kan finnas också på den grunden att svaranden går i svaromål inför domstolen (artikel 5). Detta gäller dock inte om svaranden gått i svaromål för att bestrida domstolens behörighet. Motsvarande bestämmelse finns i Bryssel I-förordningen (artikel 24), men gäller inte om någon annan domstol har exklusiv behörighet. En sådan begränsning finns inte i underhållsförordningen. Om en svarande går i svaromål enligt underhållsförordningen blir alltså den domstolen behörig även om det skulle finnas ett avtal enligt artikel 4 som ger en annan domstol exklusiv behörighet. Bestämmelsen är inte tillämplig vid tredskodomssituationer. Om svaranden inte går i svaromål ska domstolen avvisa talan om den inte är behörig (artikel 10 i underhållsförordningen).

Om ingen medlemsstats domstol är behörig enligt artiklarna 3–5, och ingen domstol i en stat som inte är medlemsstat men som har tillträtt 2007 års Luganokonvention är behörig enligt konventionen, ska domstolarna i den medlemsstat där båda parterna är medborgare vara behöriga (s.k. subsidiär behörighet, artikel 6).

Om ingen medlemsstats domstol är behörig enligt artiklarna 3–6, kan domstolarna i en medlemsstat i undantagsfall ta upp tvisten om ett förfarande inte rimligen kan inledas eller genomföras eller visar sig vara omöjligt i en tredjestat till vilken tvisten har nära anknytning (s.k. *forum necessitatis*, artikel 7). Som exempel nämns i ingressen att ett förfarande visar sig vara omöjligt i den berörda staten på grund av inbördeskrig eller när sökanden inte rimligen kan förväntas inleda eller genomföra ett förfarande i den aktuella staten. Det förutsätts dock att tvisten har tillräcklig anknytning till den medlemsstat där talan väckts, t.ex. genom att en av parterna är medborgare där. Bestämmelsen har tillkommit främst för att garantera tillgång till rättvisa och råda bot på situationer där rättsvägran (s.k. *”déni de justice”*) föreligger (jfr punkten 16 i ingressen). En sådan situation föreligger när ett utländskt avgörande inte erkänns eller kan verkställas i den aktuella staten och det

inte heller anses finnas domsrätt där för att pröva talan om underhållsbidrag. En part med tillräcklig anknytning till en medlemsstat ska i sådana fall ha möjlighet att få sin sak prövad i en medlemsstat.

Om varken svaranden eller den underhållsberättigade har hemvist i en medlemsstat kan således artiklarna 4–7 i viss utsträckning grunda behörighet. Enligt Bryssel I-förordningen gäller i stället att om svaranden inte har hemvist i någon medlemsstat bestäms behörigheten enligt medlemsstatens lag, om inte annat har avtalats eller följer av bestämmelserna om exklusiv behörighet (artikel 4.1). Att det i underhållsförordningen saknas en motsvarande hänvisning till nationell lag förklaras i punkten 15 i ingressen till underhållsförordningen. Där framgår att en svarandes hemvist i en tredjestat inte längre bör innebära att tillämpningen av EU:s behörighetsregler utesluts och att det inte längre bör finnas någon hänvisning till behörighetsreglerna i nationell rätt. Det bör i stället regleras i underhållsförordningen i vilka fall en domstol i en medlemsstat kan ha subsidiär behörighet. Motivet är att skydda de underhållsberättigades intressen och främja god rättsskipning inom EU.

Om det redan finns en dom och en ny talan väcks som avser ändring av den domen eller ansökan om att få en ny dom, finns en begränsande bestämmelse (artikel 8). Om den tidigare domen har meddelats i antingen en medlemsstat eller i en stat som är bunden av 2007 års Haagkonvention och där den underhållsberättigade har sin hemvist, kan en talan om ändring inte väckas av den underhållsskyldige i någon annan medlemsstat. Detta gäller så länge som den underhållsberättigade fortsätter ha sin hemvist i den stat där domen meddelades. Vissa undantag finns enligt artikeln, nämligen om

- a) parterna enligt artikel 4 har avtalat om att domstolarna i den andra medlemsstaten är behöriga (märk att den artikeln inte är tillämplig om den underhållsberättigade är under 18 år),
- b) om den underhållsberättigade godtar den andra medlemsstatens domstolars behörighet enligt artikel 5,
- c) om behörig myndighet i en ursprungsstat som är bunden av 2007 års Haagkonvention inte kan, eller vägrar, utöva behörighet för att ändra domen eller meddela en ny dom (det kan t.ex. vara så att landets behörighetsbestämmelser kräver att den underhållsskyldige är bosatt i landet), eller

- d) om den dom som har meddelats i en ursprungsstat som är bunden av 2007 års Haagkonvention inte kan erkännas eller förklaras verkställbar i den medlemsstat där talan om en ändrad eller ny dom övervägs (t.ex. eftersom det finns en vägransgrund).

Förordningen reglerar också tidpunkten för när talan ska anses vara väckt vid tillämpningen av behörighetskapitlet (artikel 9). Talan ska anses väckt när stämningsansökan eller motsvarande handling har getts in till domstolen (punkten a). Detta gäller under förutsättning att käranden sedan inte har underlåtit att vidta de åtgärder som han eller hon var skyldig att vidta för att svaranden skulle kunna delges. Om delgivning av handlingen ska göras innan handlingen ges in till domstolen ska talan anses väckt när handlingen tas emot av den myndighet som är ansvarig för delgivning (punkten b). Detta gäller under förutsättning att käranden sedan inte underlåtit att vidta de åtgärder som han eller hon varit skyldig att vidta för att få handlingen ingiven till domstolen. Bestämmelsen i artikel 9 har sin motsvarighet i artikel 30 i Bryssel I-förordningen.

Om talan som väcks vid en domstol i en medlemsstat avser ett fall som domstolen inte är behörig att ta upp enligt underhållsförordningen, ska domstolen självmant förklara sig obehörig (artikel 10). Bestämmelsen blir aktuell först när domstolen överväger att meddela en tredskodom mot en svarande som inte har gått i svaromål. En motsvarande bestämmelse finns i artikel 26.1 i Bryssel I-förordningen.

För det fall svaranden har hemvist i en annan stat än den medlemsstat där talan väcktes, och svaranden inte går i svaromål, ska den behöriga domstolen förklara målet vilande till dess att det har klarlagts att svaranden har haft möjlighet att ta del av stämningsansökan (eller motsvarande handling) i tillräcklig tid för att kunna förbereda sitt svaromål. Alternativt ska det ha klarlagts att alla nödvändiga åtgärder i detta syfte har vidtagits (artikel 11.1). Om stämningsansökan (eller motsvarande handling) ska över-sändas från en medlemsstat till en annan enligt delgivnings-förordningen,² ska i stället artikel 19 i den förordningen gälla

² Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (delgivning av handlingar), EUT L 324, 10.12.2007, s. 79.

(artikel 11.2). Om bestämmelserna i delgivningsförordningen inte är tillämpliga, ska i stället artikel 15 i Haagkonventionen av den 15 november 1965 om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur gälla, om stämningsansökan eller motsvarande ska sändas till utlandet enligt den konventionen (artikel 11.3). Bestämmelserna har sin motsvarighet i artikel 26.2–26.4 i Bryssel I-förordningen.

I behörighetskapitlet finns slutligen bestämmelser om litispensens (artikel 12), mål som har samband med varandra (artikel 13) och interimistiska åtgärder (artikel 14). Av den sistnämnda bestämmelsen följer att interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, får begäras hos domstolarna i en medlemsstat även om domstolarna i en annan medlemsstat är behöriga att pröva frågan i sak. Likalydande bestämmelser finns i Bryssel I-förordningen (artiklarna 27, 28 och 31).

Begreppet ”interimistiska åtgärder” enligt artikel 31 i Bryssel I-förordningen omfattar från medlemsstat till medlemsstat skiftande typer av åtgärder, vilkas gemensamma drag är att de avser att bereda käranden provisoriskt rättsskydd, och interimistiska beslut i mål om familjerättsligt underhåll mellan makar (14 kap. 7 § ÄktB) eller till barn (7 kap. 15 § FB) har i praxis och doktrin ansetts omfattas.³ I fråga om möjligheten att vidta interimistiska åtgärder enligt Bryssel II-förordningen (som har en liknande bestämmelse i artikel 20) har EU-domstolen uttalat att bestämmelsen ska tolkas restriktivt eftersom den utgör ett undantag från de behörighetsregler som föreskrivs i den förordningen.⁴ Bestämmelsen kan enligt EU-domstolen inte tolkas så att den medger att en domstol i en medlemsstat beslutar om en interimistisk åtgärd avseende föräldraansvar som syftar till att vårdnaden om ett barn som befinner sig i den medlemsstaten ska tillerkännas den ena av barnets föräldrar, när en domstol i en annan medlemsstat (som är behörig att pröva vårdnadstvist i sak) redan har meddelat en dom i vilken den andra föräldern interimistiskt tillerkänts vårdnaden om barnet, och denna dom har förklarats verkställbar i den första medlemsstaten.

Vad som ska gälla när domstolarna i en annan stat som *inte* är en medlemsstat är behöriga följer inte av artikel 14 i underhålls-

³ Se Lennart Pålsson, a.a. s. 255 ff.

⁴ Se EU-domstolens dom den 23 december 2009 i mål C-403/09 PPU med anledning av en begäran om förhandsavgörande framställd av *Višje sodišče v Mariboru* (Slovenien) i målet *Jasna Detiček mot Maurizio Sgueglia*.

förordningen. De kan dock noteras att det inte finns någon hänvisning till nationella behörighetsregler i underhållsförordningen, till skillnad från vad som är fallet enligt Bryssel I-förordningen (se artikel 4 och punkten 9 i ingressen till Bryssel I-förordningen). I stället framgår, såsom har nämnts i det föregående, av punkten 15 i ingressen till underhållsförordningen att behörighetsreglerna i Bryssel I-förordningen bör anpassas, att den omständigheten att en svarande har hemvist i en tredjestat inte längre bör innebära att en tillämpning av EU:s behörighetsregler utesluts, att en hänvisning till behörighetsreglerna i nationell rätt inte längre bör finnas och att det därför bör regleras i underhållsförordningen i vilka fall en domstol i en medlemsstat kan ha subsidiär behörighet.

5.2 2007 års Haagkonvention (begränsningar i rätten att inleda ett förfarande – kapitel IV)

Det finns inga uttryckliga behörighets- eller domsrättsregler i 2007 års Haagkonvention. Däremot finns det s.k. indirekta behörighetsregler. Skyldigheten att erkänna och verkställa avgöranden om underhållsskyldighet förutsätter nämligen att avgörandet har meddelats i en fördragsslutande stat dit svaranden eller den underhållsberättigade hade viss anknytning (artikel 20). Om så inte är fallet, är övriga fördragsslutande stater inte skyldiga att erkänna eller verkställa avgörandet.

Dessutom finns det i kapitel IV en bestämmelse som begränsar rätten att inleda ett förfarande (artikel 18). Bestämmelsen är ingen direkt behörighetsregel utan ska läsas tillsammans med nämnda artikel 20 och artikel 22 f, där det framgår att erkännande och verkställighet får vägras om avgörandet har meddelats i strid med artikel 18. Bestämmelsen i artikel 18 har sin motsvarighet i artikel 8 i underhållsförordningen, som hänvisar både till domar meddelade i en medlemsstat och domar meddelade i en stat som är bunden av 2007 års Haagkonvention. I underhållsförordningen finns emellertid, som framgår av avsnitt 5.1 ovan, bestämmelsen i det kapitel som handlar om behörighet.

Som en allmän förutsättning gäller även enligt 2007 års Haagkonvention att om ett avgörande har meddelats i en fördragsslutande stat där den underhållsberättigade har sin hemvist, kan talan för att ändra domen eller få ett nytt avgörande inte väckas av

den underhållsskyldige i någon annan fördragsslutande stat så länge som den underhållsberättigade fortsätter att ha sin hemvist i den stat där avgörandet meddelades (artikel 18.1). Det finns några undantag till denna regel (artikel 18.2). Parterna kan – förutom vid tvister som rör underhållsskyldighet mot barn – skriftligen ha avtalat att den andra fördragsslutande staten är behörig. Det andra undantaget är om den underhållsberättigade godtar den andra fördragsslutande statens behörighet, antingen uttryckligen eller genom att gå i svaromål utan att invända mot behörigheten vid första möjliga tillfälle. Det är också möjligt att väcka talan om den behöriga myndigheten i ursprungsstaten inte kan, eller vägrar, utöva behörighet för att ändra domen eller meddela en ny dom. Det sista undantaget är tillämpligt om avgörandet som meddelats i ursprungsstaten inte kan erkännas eller förklaras verkställbart i den fördragsslutande stat där ett förfarande för ett ändrat eller nytt avgörande övervägs.

5.3 Överväganden

Förslag: Bestämmelsen om internationell behörighet i äktenskapsmål i 3 kap. 6 § i 1904 års lag ändras så att den inte längre omfattar frågor om underhåll till barn. Bestämmelsen i 12 § samma kap., som bl.a. ger svensk domstol internationell behörighet att meddela interimistiskt beslut i fråga om underhåll till make och barn när äktenskapsmål är anhängigt i en annan stat, ändras så att det i sådana fall inte längre är möjligt att utöva behörighet i frågor om underhåll.

Bedömning: Underhållsförordningen och Luganokonventionerna ger tillsammans en för svensk del uttömmande reglering av den internationella behörigheten i frågor om underhåll och det finns inte utrymme för allmänt tillämpliga bestämmelser.

Det finns redan enligt gällande rätt alltid en behörig svensk domstol när det föreligger svensk internationell behörighet, varför det inte finns behov av några kompletterande bestämmelser om behörighet. Även för Försäkringskassan, Kronofogdemyndigheten och socialnämnderna finns redan i dag de behörighetsbestämmelser som kan komma att behövas.

Som har nämnts i avsnitt 5.1 saknar underhållsförordningen, till skillnad från Bryssel I-förordningen, en hänvisning till behörighetsreglerna i staternas nationella rätt. Underhållsförordningen är i den bemärkelsen heltäckande genom att den inte medger rätt till allmänt tillämpliga, autonoma, behörighetsbestämmelser. Den påverkar emellertid inte tillämpningen av konventioner och avtal som har tillträtts när förordningen antas och som gäller frågor som regleras i förordningen (artikel 69.1, se även avsnitt 4.5.1). Det innebär att Luganokonventionerna är förpliktande för Sverige i förhållande till konventionsstater utanför EU (jfr artikel 69.2 i underhållsförordningen), och att svenska domstolar är skyldiga att beakta och tillämpa någon av Luganokonventionerna om svaranden har hemvist i en konventionsstat (artikel 2 i de båda Luganokonventionerna) eller när exklusiv behörighet har avtalats finnas i en icke medlemsstat som har tillträtt 2007 års Luganokonvention (artikel 4.4 i underhållsförordningen). När svenska domstolar och myndigheter utövar internationell behörighet i frågor som rör underhåll kommer det alltså att vara med stöd i underhållsförordningen eller någon av Luganokonventionerna. Utrymme för allmänt tillämpliga bestämmelser om behörighet saknas.

Som har redovisats i avsnitt 3.3.4 finns i dag i 3 kap. i 1904 års lag två bestämmelser som ger svensk domstol behörighet att ta upp frågor om underhåll. Det gäller dels 6 § där det finns en bestämmelse som tillåter att frågor angående underhåll till (och vårdnaden om) barn får tas upp i äktenskapsmål, dels 12 § som ger behörighet att meddela interimistiska beslut om bl.a. underhåll mellan makar och till barn om ett äktenskapsmål är anhängigt i en annan stat. I konsekvens med vad som har sagts ovan finns det efter underhållsförordningens ikraftträdande inte något utrymme för att utöva behörighet enligt dessa bestämmelser. Båda dessa bestämmelser bör därför ändras så att de inte längre ger behörighet i frågor om underhåll. I fråga om 6 § kan nämnas att Utredningen om föräldraansvar och skydd av barn i internationella situationer har ansett att den bestämmelsen inte längre ska reglera frågor om vårdnad.⁵ Bestämmelsen reglerar utöver vårdnad endast frågor om underhåll och om förslaget i SOU 2005:111 liksom här lämnade förslag genomförs kommer det att innebära att hela bestämmelsen tas bort med avseende på behörighet (i fråga om lagval, se avsnitt 6.3).

⁵ Se SOU 2005:111 s. 308 ff.

När det finns svensk internationell behörighet enligt underhållsförordningen eller någon av Luganokonventionerna blir nationella forumbestämmelser tillämpliga. Detsamma gäller när parterna har träffat avtal om behörighet (se vidare kapitel 8). De svenska myndigheternas internationella behörighet följer då direkt av underhållsförordningen eller den aktuella Luganokonventionen, men den nationella behörigheten följer av svensk rätt.⁶ En redogörelse för de svenska forumbestämmelserna finns i avsnitt 3.7.2. Utredningen anser med ett undantag (se nedan och avsnitt 7.3.5) att gällande svenska behörighetsregler är tillräckliga för att anvisa en behörig svensk domstol eller annan myndighet när det finns svensk internationell behörighet. Försäkringskassan och Kronofogdemyndigheten är rikstäckande myndigheter och socialnämndens behörighet uppstår redan när någon av parterna vistas i kommunen. Avtal om behörig socialnämnd (t.ex. endast på grund av medborgarskap) kan inte komma i fråga eftersom socialnämnden endast blir berörd i fråga om avtal om underhållsbidrag till barn under 18 år, och det inte är tillåtet att träffa avtal om behörig myndighet i sådana fall enligt underhållsförordningen (se artikel 4.3 i underhållsförordningen och vidare kapitel 8).

En situation som är ny är möjligheten för svaranden att begära förnyad prövning i vissa fall enligt artikel 19.1 i underhållsförordningen. Ansökan om förnyad prövning ska göras vid "den behöriga domstolen" i ursprungsmedlemsstaten. Vilken myndighet som ska anses vara behörig behandlas i samband med övervägandena av vilka kompletterande bestämmelser som krävs för hanteringen av en ansökan om förnyad prövning i avsnitt 7.3.5.

⁶ I 10 kap. 16 § RB ges vissa möjligheter att sluta avtal om att viss domstol ska vara behörig, men bestämmelsen begränsas av 17 § samma kap.

6 Lagval

6.1 Underhållsförordningen (tillämplig lag – kapitel III)

Ursprungligen var det tänkt att bestämmelserna om tillämplig lag i 2007 års Haagprotokoll skulle kopieras in i underhållsförordningen. Till slut valdes dock en annan konstruktion. Den innebär att underhållsförordningen anger att den lag som ska tillämpas på underhållsskyldighet ska fastställas i enlighet med 2007 års Haagprotokoll i de medlemsstater som är bundna av protokollet (artikel 15). Som har framgått i avsnitt 2.1 har EU tillträtt protokollet och medlemsstaterna – med undantag för Danmark och Storbritannien – blir bundna av det. En genomgång av bestämmelserna i 2007 års Haagprotokoll följer nedan i avsnitt 6.2.

Det kan noteras att engelskans begrepp "law" och franskans "loi" används såväl i artikel 15 i underhållsförordningen som i 2007 års Haagprotokoll. Den svenska översättningen *lag* avser i enlighet med traditionell internationell privaträtt all gällande materiell rätt, däribland lagregler och rättspraxis.

6.2 2007 års Haagprotokoll

6.2.1 Tillämpningsområde

I 2007 års Haagprotokoll fastställs tillämplig lag avseende underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svågerlagsförhållanden,¹ inbegripet underhållsskyldighet för barn oavsett föräldrarnas civilstånd (artikel 1.1). Det

¹ I den engelska versionen "affinity" och den franska "alliance". Innebörden kan sägas vara "släktskap" som uppstår genom giftermål. Av särskilt intresse kan vara underhållsskyldighet som kan uppstå i ett styvbarnsförhållande, mellan ett barn och föräldrarnas make/maka, jfr Explanatory Report (Prot.), paragraph 56 och paragraph 100.

innebär att det inte spelar någon roll om barnets föräldrar är eller har varit gifta med varandra eller inte. Tillämpningsområdet är brett och det finns inga möjligheter för staterna att reservera sig.²

Avgöranden som meddelas med tillämpning av protokollet ska inte påverka förekomsten av de förhållanden som anges i den första punkten (artikel 1.2). Detta innebär att protokollets bestämmelser om tillämplig lag inte är direkt tillämpliga på de omständigheter som ligger bakom underhållsskyldigheten, som t.ex. föräldraskap eller giftermål. Om en presumtivt underhållsskyldig man invänder att det inte finns någon underhållsskyldighet på grund av att han inte är barnets far, kan staterna välja att antingen tillämpa den lag som anvisas i protokollet (en tolkning som vissa stater förespråkat i fråga om de äldre lagvalskonventionerna) eller att tillämpa sina egna lagvalsregler på faderskapsfrågan.³

Protokollet ska tillämpas även om den tillämpliga lagen är en icke-fördragsslutande stats lag (artikel 2). Det innebär att protokollet är universellt tillämpligt och att det inte finns något krav på ömsesidighet (reciprocitet).

6.2.2 Huvudregel – lagen i den stat där den underhållsberättigade har sin hemvist

Huvudregeln är att underhållsskyldighet ska regleras av lagen i den stat där den underhållsberättigade har sin hemvist, om inte annat föreskrivs i protokollet (artikel 3.1). Det främsta skälet för valet av en sådan huvudregel är att det ökar förutsättningarna för att både bedöma förekomsten och omfattningen av underhållsskyldigheten om bedömningen görs utifrån de rättsliga och faktiska förhållandena i den underhållsberättigades sociala miljö. Bestämmelsen innebär också att alla underhållsberättigade med hemvist i samma land behandlas lika, oavsett nationalitet. Den underhållsberättigades hemvist är också ett kriterium som används i fråga om domstols behörighet enligt bl.a. Bryssel I-förordningen och Luganokonventionerna. Resultatet kommer ofta att bli att behörig domstol får tillämpa sin egen lag, vilket är enkelt och effektivt.⁴

² Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 25 och artikel 27 i 2007 års Haagprotokoll.

³ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 24.

⁴ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 37–39.

Om den underhållsberättigades hemvist ändras ska lagen i den nya hemviststaten tillämpas från och med tidpunkten för ändringen (artikel 3.2). Enligt den förklarande rapporten får den ändrade hemvisten betydelse för framtiden. Krav på underhåll som hänför sig till tiden före ändringen av hemvisten ska alltså bedömas enligt lagen i den tidigare hemviststaten.⁵

6.2.3 Undantag från huvudregeln i vissa fall

”Kaskadregeln” till förmån för vissa underhållsberättigade personer

Protokollet innehåller vissa undantag från huvudregeln om att lagen i den underhållsberättigades hemviststat ska tillämpas (artiklarna 4–6). Undantagen har utformats till förmån för vissa underhållsberättigade personer när en tillämpning av lagen i deras hemviststat inte ligger i deras intresse.⁶

Undantagen enligt artikel 4 är tillämpliga på

- a) föräldrars underhållsskyldighet mot sina barn,
- b) andra personers än föräldrars underhållsskyldighet mot personer som ännu inte har fyllt 21 år, med undantag för skyldigheter som följer av de förhållanden som avses i artikel 5,⁷ och
- c) barns underhållsskyldighet mot sina föräldrar (artikel 4.1).

Om en underhållsberättigad person som ingår i uppräkningslistan inte kan få underhåll från den underhållsskyldige med stöd av lagen i sin hemviststat ska domstolslandets lag tillämpas (artikel 4.2). I den förklarande rapporten anges som exempel att lagen i den underhållsberättigades hemviststat inte ålägger föräldrarna underhållsskyldighet mot sina barn efter 18 års ålder. Om lagen i domstolslandet innebär en underhållsskyldighet även för tiden därefter kan alltså domstolslandets lag tillämpas om barnet har fyllt 18 år. Däremot anger den förklarande rapporten att det kan ifrågasättas

⁵ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 48.

⁶ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 49.

⁷ Hänvisningen innebär att underhållsskyldighet mellan makar, tidigare makar eller parter i ett äktenskap som har annullerats inte omfattas. Enligt den förklarande rapporten kan däremot krav på underhåll från barnbarn, syster eller bror, brorson/brorsdotter och systerson/systerdotter omfattas av bestämmelsen i punkten b. Ett annat exempel kan vara en förälders makes – styvförälderns – underhållsskyldighet mot ett barn (se Explanatory Report [Prot.], paragraph 56).

om bestämmelsen är tillämplig när underhåll av ekonomiska skäl, efter en bedömning av förmågan att betala underhåll, inte fastställs enligt lagen i den underhållsberättigades hemviststat. Den underhållsskyldige bedöms alltså sakna möjlighet att utge underhållsbidrag. En majoritet av delegaterna vid det särskilda utskottet i maj 2007 ansåg att bestämmelsen inte borde vara tillämplig i ett sådant fall. Slutligen anges i den förklarande rapporten att bestämmelsen i artikel 4.2 inte ska användas när underhållet enligt lagen i den underhållsberättigades hemviststat är lägre till beloppet än det hade varit om lagen i domstolslandet i stället hade tillämpats. I ett sådant fall ska alltså huvudregeln (lagen i den underhållsberättigades hemviststat) tillämpas även om resultatet är mindre förmånligt för den underhållsberättigade.⁸

När en underhållsberättigad person, som ingår i uppräkningsen i artikel 4.1 a–c ovan, har väckt talan vid behörig myndighet i *den underhållsskyldiges hemviststat* ska där gällande lag tillämpas (artikel 4.3). Om den underhållsberättigade inte kan få underhåll från den underhållsskyldige med stöd av den lagen, ska dock lagen i den stat där den underhållsberättigade har sin hemvist tillämpas. Eftersom den underhållsberättigade i detta fall har valt att väcka talan i den underhållsskyldiges hemviststat och inte i sin egen hemviststat har det i den förklarande rapporten anförts att han eller hon inte bör kunna ha invändningar mot att forumlandets lag tillämpas.⁹ Var talan väcks får alltså betydelse för vilken lag som ska tillämpas.

Om en underhållsberättigad person som ingår i uppräkningsen i artikel 4.1 a–c inte kan få underhåll från den underhållsskyldige med stöd av någon av de lagar som avses i artikel 3, artikel 4.2 eller artikel 4.3 ska – under förutsättning att den underhållsberättigade och den underhållsskyldige är medborgare i samma stat – lagen i medborgarskapsstaten tillämpas (artikel 4.4).¹⁰ Av den förklarande rapporten framgår att bestämmelsen har kritiserats bl.a. eftersom den gäller endast om den underhållsberättigade och den underhållsskyldige har samma nationalitet. Bestämmelsen kommer dock troligen att få en mindre praktisk betydelse jämfört med motsva-

⁸ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 61–62.

⁹ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 67.

¹⁰ En särskild bestämmelse (artikel 9) gäller för stater som har "domicil" i stället för medborgarskap som anknytande faktor i familjerättsliga sammanhang. Staterna ska meddela Haagkonferensens permanenta byrå att "medborgarskap" i artikel 4 och artikel 6 byts ut mot "domicil", som begreppet definieras i den aktuella staten. Liknande bestämmelser finns i EU-rättsliga sammanhang i förhållande till Storbritannien och Irland (se Explanatory Report [Prot.], paragraph 152–153).

rande regler i tidigare lagvalskonventioner. Anledningen är att bestämmelsen i protokollet bara gäller för vissa grupper av underhållsberättigade personer och att den är subsidiär. I de fall den underhållsberättigade och/eller den underhållsskyldige har dubbla medborgarskap anges i den förklarande rapporten att det bör vara tillräckligt att ett gemensamt medborgarskap finns. Med den tolkningen behöver det alltså inte vara det medborgarskap till vilket parten har närmast anknytning.¹¹

Särskilda regler för makar m.fl.

I fråga om underhållsskyldighet mellan makar, tidigare makar eller parter i ett äktenskap som annullerats gäller ett annat undantag (artikel 5). Då ska artikel 3 (som anvisar lagen i den underhållsberättigades hemviststat som tillämplig) inte tillämpas om en av parterna motsätter sig det och lagen i en annan stat, särskilt den stat där de senast hade gemensam hemvist, har närmare anknytning till äktenskapet. I sådana fall ska lagen i den andra staten tillämpas.

Bestämmelsen har tillkommit eftersom huvudregeln – lagen i den underhållsberättigades hemviststat – inte anses fylla samma skyddsbehov när det gäller underhåll mellan makar. I den förklarande rapporten hänvisas särskilt till lagarna i de skandinaviska staterna, där underhåll till make tillerkänns endast i undantagsfall och med stor återhållsamhet. En regel till förmån för den underhållsberättigade kan ge otillfredsställande resultat om det räcker för honom eller henne att byta hemviststat för att skapa en underhållsskyldighet. Som ett exempel tas upp ett fall där två makar som är medborgare i staten A har haft sin hemvist där under hela äktenskapet. Enligt lagen i staten A finns ingen underhållsskyldighet mellan makar efter skilsmässa. Efter skilsmässa flyttar en av makarna till staten B, vars lag är mer generös i fråga om underhåll mellan före detta makar. Maken väcker sedan talan om underhåll i staten B. Enligt huvudregeln i artikel 3 skulle lagen i staten B vara tillämplig. Eftersom makarna inte har haft gemensam hemvist i staten B kan en sådan tillämpning framstå som orättvis mot den andra maken, och tvärtemot vad makarna kan ha levt i tro om under sitt äktenskap.¹² Därför öppnar protokollet en möjlighet för en make att invända mot en sådan tillämpning.

¹¹ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 74 och 76.

¹² Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 78.

En tillämpning av artikel 5 förutsätter att någon av makarna eller de tidigare makarna gör en invändning mot att huvudregeln i artikel 3 tillämpas, dvs. en invändning mot att lagen i den underhållsberättigades hemviststat tillämpas. Det framgår inte av bestämmelsen *när* detta ska ske. I den förklarande rapporten anges att detta är beroende av de processuella reglerna i varje enskild stat. Det anges dock att det är önskvärt att invändningen inte tillåts alltför långt in i processen, eftersom den då kan användas i förhållande syfte.¹³

En invändning innebär inte att huvudregeln i artikel 3 automatiskt sätts åt sidan. Det krävs också att den lag som åberopas har ”närmare anknytning till äktenskapet”. Faktorer som bör vägas in är enligt den förklarande rapporten makarnas hemvist under äktenskapet, deras medborgarskap, i vilken stat äktenskapet ingicks och i vilken stat äktenskapsskillnaden genomfördes. Omständigheterna får vägas samman och domstolen får bedöma om de väger tyngre än den underhållsberättigades aktuella hemvist. En särskild hänvisning görs i artikel 5 till den stat där makarna senast hade gemensam hemvist, utifrån uppfattningen att hemvisten i många fall har en framträdande koppling till äktenskapet. Det innebär inte att makarna måste ha levt tillsammans i den aktuella staten. Om makarna har hemvist i samma stat när ansökan görs är det svårare att hävda att en annan stats lag ska tillämpas (t.ex. lagen i en stat där de tidigare haft hemvist). Makarnas tidigare hemvist kan emellertid innebära att det finns en naturlig anknytning mellan äktenskapet och lagen i den staten. Ett exempel är om makarna levde i staten A i många år och sedan under en kortare tid i staten B innan den underhållsberättigade maken flyttade till staten C. I ett sådant fall finns det ingen närmare anknytning till äktenskapet i staten B men däremot i staten A. I den förklarande rapporten anmärks också att makarnas medborgarskap och den stat där äktenskapet ingicks är av sekundär betydelse, men att sådana omständigheter kan öka vikten av tidigare eller nuvarande hemvist. Det noteras också att artikel 5 även omfattar frågor om underhållsskyldighet under äktenskapet.¹⁴

¹³ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 84.

¹⁴ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 85–90.

Skydd för den underhållsskyldige

En särskild regel om bestridande av underhållsskyldighet finns i artikel 6. I fråga om annan underhållsskyldighet än föräldrars underhållsskyldighet mot sina barn och sådan underhållsskyldighet som avses i artikel 5 (mellan tidigare makar m.fl.), kan den underhållsskyldige bestrida den underhållsberättigades anspråk på den grunden att det inte finns någon underhållsskyldighet vare sig enligt lagen i den stat där den underhållsskyldige har sin hemvist eller, om båda parterna är medborgare i samma stat, enligt lagen i den staten. Enligt den förklarande rapporten är bestämmelsen tillämplig på bl.a. följande förhållanden.

- Släktskap i rakt upp- eller nedstigande led, annat än ett föräldrabarnförhållande, t.ex. barnbarn gentemot far- eller morföräldrar eller vice versa.
- Ett barns underhållsskyldighet mot sin förälder.
- Släktskap i sidled, t.ex. mellan syskon.
- Familjeband som uppstår genom giftermål (jfr förklaring till svågerlagsförhållande i not 1), t.ex. underhåll till styvbarn.¹⁵

Ett exempel kan vara att lagen i den underhållsberättigades hemviststat (artikel 3) innebär att den underhållsberättigade har rätt till underhåll av sin styvmor. Styvmodern kan då bestrida underhållsskyldighet med hänvisning till att det inte finns någon underhållsskyldighet i förhållande till styvbarn enligt lagen i hennes hemviststat.

Betydelsen av ett gemensamt medborgarskap framgår av följande exempel.¹⁶ En person som har hemvist i staten A kräver underhåll av sin farbror enligt lagen i staten A med stöd av artikel 3, lagen i den underhållsberättigades hemviststat. Farbrodern har hemvist i staten B. De är medborgare i olika stater. Farbrodern kan då enligt artikel 6 bestrida underhållskravet på den grunden att det inte finns någon underhållsskyldighet i förhållandet farbror-brorson enligt lagen i staten B. Om däremot både brorsonen och farbrodern i exemplet är medborgare i staten C krävs det att det varken finns någon underhållsskyldighet enligt lagen i staten B *eller* enligt lagen i staten C. Bestämmelsen har utformats

¹⁵ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 99–100.

¹⁶ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 104–105.

så att den förhindrar den underhållsskyldige att bestrida underhållskravet med hänvisning till en viss lag på bekostnad av den underhållsberättigades rätt till underhåll. Om t.ex. en far vill ha underhåll av sin son med tillämpning av lagen i den stat där båda har hemvist och är medborgare, har det ansetts obilligt att sonen ska kunna kringgå sin skyldighet bara genom att flytta till ett land vars lag inte innehåller någon motsvarande skyldighet. Enligt den förklarande rapporten bör det inte spela någon roll om en av parterna eller båda har flera nationaliteter, det bör vara tillräckligt att de är medborgare i samma land.¹⁷

6.2.4 Parternas val av tillämplig lag

Parterna kan under vissa förutsättningar välja vilken lag som ska vara tillämplig på frågan om underhållsskyldighet. Detta är en nyhet i förhållande till de tidigare Haagkonventionerna om lagval.¹⁸ Valmöjligheterna är försedda med förbehåll för att skydda främst den underhållsberättigade parten från att den underhållsskyldige ser till att den lag som väljs inte medger rätt till underhåll eller inskränker en sådan rätt. Avtal kan träffas dels för ett särskilt förfarande i en bestämd stat (artikel 7), dels med generell giltighet (artikel 8). Möjligheten att avtala enligt artikel 7 står öppen även när en av parterna är under 18 år eller är en s.k. sårbar vuxen, till skillnad från avtalsmöjligheten i artikel 8. Möjligheterna att avtala om tillämplig lag redovisas närmare i avsnitt 8.5.

6.2.5 Offentliga organ

Ett offentligt organs rätt att begära återbetalning av ett bidrag som har lämnats till den underhållsberättigade i stället för underhåll ska bestämmas av den lag under vilken organet lyder (artikel 10). Bestämmelsen korresponderar med artikel 64.2 i underhållsförordningen och artikel 36.2 i 2007 års Haagkonvention. För svensk del är Försäkringskassan ett sådant offentligt organ. Bestämmelsen i artikel 10 gäller endast rätten att begära återbetalning. Frågan om det finns en underhållsskyldighet och omfattningen av denna eventuella skyldighet bestäms av den lag

¹⁷ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 105–107.

¹⁸ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 109.

som är tillämplig på själva underhållsfrågan. Det kan vara samma lands lag som blir tillämplig. Så är ofta fallet om det är lagen i den underhållsberättigades hemviststat som är tillämplig på underhållsfrågan, eftersom det offentliga organ som har gett förmåner till den underhållsberättigade personen oftast finns i denna stat. Om det däremot är ett annat lands lag än hemvistlandets som är tillämplig på underhållsfrågan (t.ex. enligt artikel 4, 5, 7 eller 8), så kan det bli olika länders lagar som är tillämpliga på underhållsfrågan respektive för det offentliga organets rätt att begära återbetalning.¹⁹

Bestämmelsen är bara tillämplig på återbetalning av förmåner som givits ut i stället för underhåll, inte på offentligrättsliga bidrag såsom barnbidrag.²⁰

6.2.6 Den tillämpliga lagens räckvidd m.m.

Den lag som är tillämplig på frågan om underhållsskyldighet reglerar enligt artikel 11 bl.a.

- a) om, i vilken utsträckning och mot vem den underhållsberättigade kan rikta ett krav på underhåll,
- b) i vilken utsträckning den underhållsberättigade kan begära underhåll retroaktivt,
- c) beräkningsgrunden för storleken på underhållsbidraget samt indexering,
- d) vem som får väcka talan om underhållsskyldighet, utom i frågor som rör processbehörighet och företrädare vid förfarandet,²¹
- e) preskriptionsfrister eller talefrister,
- f) omfattningen av den underhållsskyldiges förpliktelser, om ett offentligt organ begär återbetalning av bidrag som har lämnats till en underhållsberättigad i stället för underhåll.

Uppräkningen är inte uttömmande.

¹⁹ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 163.

²⁰ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 164.

²¹ Enligt den förklarande rapporten ligger rätten att väcka talan vanligtvis hos den underhållsberättigade, men om han eller hon är minderårig kan förfarandet inledas av en förälder eller ett offentligt organ. Bestämmelsen omfattar inte representationen av sårbara vuxna och ska inte förväxlas med bestämmelser om processbehörighet och rättslig representation, som regleras av forumlandets lag (se Explanatory Report [Prot.], paragraph 171).

Som i många andra lagvalskonventioner slås vidare fast att återförvisning inte omfattas (s.k. renvoi, artikel 12). Det innebär att det är den materiella lag som protokollet anvisar som ska tillämpas. Det blir inte aktuellt att tillämpa lagvalsreglerna i den av protokollet som tillämplig utpekade rättsordningen.

Tillämpning av den lag som fastställs enligt protokollet får vägras endast i den utsträckning som dess verkan uppenbart skulle stå i strid med grunderna för domstolslandets rättsordning (s.k. ordre public, artikel 13). Enligt den förklarande rapporten ska bestämmelsen tillämpas restriktivt. Den ska också tillämpas utifrån vilka effekter en tillämpning av den utländska lagen skulle få i det enskilda fallet. Det räcker t.ex. inte med att det familjeförhållande som underhållskravet grundar sig på anses stå i strid med grunderna för landets rättsordning. Som exempel nämns i den förklarande rapporten att det i Tyskland och i Frankrike inte anses att en mans underhållsskyldighet gentemot flera fruar strider mot grunderna för den tyska respektive den franska rättsordningen, även om det grundläggande rättsförhållandet (polygami) gör det.²² Detta är i linje med den svenska inställningen.²³ Motsvarande överväganden skulle enligt den förklarande rapporten kunna göras i förhållande till andra internationellt sett kontroversiella familjeförhållanden som t.ex. samkönade äktenskap eller partnerskap. Det som krävs är att resultatet av skyldigheten att utge underhållsbidrag på grund av ett sådant familjeförhållande i ett enskilt fall framstår som uppenbart olämpligt och stötande.²⁴

Vid fastställandet av underhållsbidragets storlek ska hänsyn tas till

- den underhållsberättigades behov,
- den underhållsskyldiges tillgångar, och till
- all ersättning som den underhållsberättigade har fått i stället för periodiska betalningar av underhåll (artikel 14).

Bestämmelsen ska tillämpas av alla fördragsslutande stater, oavsett vilken lag som ska tillämpas i övrigt och oavsett om den lagen föreskriver något annat. Bestämmelsen innebär dock inte att en myndighet måste göra individuella uträkningar i varje enskilt fall. Det är möjligt att använda sig av tabeller så länge de är flexibla nog

²² Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 176–177.

²³ Se t.ex. SOU 1987:18 s. 193 ff. och prop. 2003/04:48 s. 24 f. angående giltigheten av äktenskap som ingåtts utomlands och som inte skulle ha varit tillåtet att ingå i Sverige.

²⁴ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 177.

att ta hänsyn till parternas behov och resurser.²⁵ Enligt den förklarande rapporten är den tredje punkten ovan främst avsedd att tillämpas när en make efter skilsmässa har fått ersättning eller egendom av den andra maken som en slutlig reglering av makarnas ekonomiska förhållanden. Skälet är att resultatet kan bli orättvist om en make som redan har fått kompensation i annan form gör anspråk på att få underhåll och den lag som ska tillämpas enligt protokollet inte tar hänsyn till tidigare uppgörelser.²⁶ För svensk del innebär detta enligt utredningens uppfattning att hänsyn ska tas till vad parterna har fått sig tilldelat genom bodelning eller annan motsvarande upplösning av den ekonomiska gemenskap som äktenskapet skapat mellan makarna.

Artiklarna 15–17 handlar om situationer där den stat vars lag anvisas har olika rättssystem eller regelverk i förhållande till olika territorier eller olika kategorier av personer, t.ex. i stater som låter den tillämpliga lagen vara avhängig parternas religionstillhörighet.²⁷ Av artiklarna framgår bl.a. att protokollets hänvisningar till lagen i en sådan stat i tillämpliga fall ska avse lagen i den relevanta territoriella enheten eller det rättssystem som är relevant enligt den statens regler.

2007 års Haagprotokoll ersätter de två tidigare Haagkonventionerna om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet från år 1956 och år 1973 i förbindelserna mellan de fördragslutande staterna (artikel 18). Sverige har emellertid inte tillträtt dessa konventioner så artikeln får inte någon praktisk betydelse för svensk del.

6.3 Överväganden

Förslag: 3 kap. 6 § i 1904 års lag ska inte längre avse lagval i frågor om underhåll till barn i äktenskapsmål.

Bedömning: Bestämmelserna i 2007 års Haagprotokoll medför inte något behov av kompletterande bestämmelser. Däremot finns ett stort informationsbehov, särskilt i förhållande till domstolarna men även till på området praktiskt verksamma jurister.

²⁵ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 179 och 182.

²⁶ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 183.

²⁷ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 193.

6.3.1 Utrymmet för allmänt tillämpliga bestämmelser

Som har framgått i avsnitt 5.3 innebär underhållsförordningen att när behörighet utövas av svenska domstolar kommer det antingen att vara enligt underhållsförordningen eller enligt någon av Luganokonventionerna. Underhållsförordningen hänvisar till 2007 års Haagprotokoll, som därmed är införlivat i EU-systemet. När behörigheten utövas enligt någon av Luganokonventionerna kan det förefalla som att utrymme ges för autonoma lagvalsbestämmelser (jfr avsnitt 4.5.1). Med hänsyn till att EU har tillträtt 2007 års Haagprotokoll får man enligt utredningens mening utgå från att Sverige även i det fallet är förpliktat att sträva efter att 2007 års Haagprotokoll får största möjliga genomslagskraft och att vidta alla lämpliga åtgärder för att undanröja oförenligheter.²⁸ Det förefaller därför enligt utredningens uppfattning givet att det inte finns utrymme för autonoma lagvalsbestämmelser, utan att 2007 års Haagprotokoll ska tillämpas även när svensk domstol utövar behörighet enligt Luganokonventionerna.

I 3 kap. 6 § i 1904 års lag finns en bestämmelse om att frågor om underhåll till barn som tas upp i äktenskapsmål alltid ska prövas enligt svensk lag om barnet vistas här i landet. Utredningen har i avsnitt 5.3 föreslagit att den angivna paragrafen ska ändras på så sätt att den inte ska avse behörighet i frågor om underhåll. Med hänsyn till vad som anförts ovan bör det inte finnas någon autonom bestämmelse om tillämplig lag i sådana frågor. Med den ändring av 3 kap. 6 § i 1904 års lag som utredningen har föreslagit i avsnitt 5.3 blir så inte heller fallet.²⁹ Det kan anmärkas att om förslaget i SOU 2005:111 (avseende vårdnad om barn) också leder till lagstiftning kommer 3 kap. 6 § i 1904 års lag att upphävas i sin helhet (jfr avsnitt 5.3).

²⁸ Se artikel 69.1 i underhållsförordningen med hänvisning till artikel 307 i det gamla EG-fördraget, som motsvaras av artikel 351 i EUF-fördraget (se EUT C115, 9.5.2008, s. 47). Jfr även EU-domstolens dom den 4 maj 2010 i mål C-533/08, i mål TNT Express Nederland BV, där domstolen fann att bestämmelserna i en konvention på ett särskilt område ska tillämpas under förutsättning att de leder till en hög grad av förutsebarhet, underlättar god rättskipning samt minimerar risken för samtidiga förfaranden och under förutsättning att de garanterar att målen om fri rörlighet för domar på privaträttens område och om ömsesidigt förtroende mellan de rättsvärdande myndigheterna inom unionen (*favor executionis*) uppnås på villkor som är minst lika fördelaktiga som de villkor som följer av (i det fallet) Bryssel I-förordningen.

²⁹ Det har tidigare framförts förslag om att upphäva bestämmelsen om lagval i 3 kap. 6 §, se departementspromemorian Stärkt rättsskydd för barn i gränsöverskridande fall (Ds 2003:5). Det framfördes där att bestämmelsen befäste ett föräldrat synsätt om att endast svenska domstolar och svensk lag bäst kan ta tillvara alla barns intressen. Med förslaget skulle lagvalsfrågan i stället lösas i rättspraxis (s. 82 f.). Förslaget har inte lett till lagstiftning.

6.3.2 Utredning om utländsk rätt

Av underhållsförordningen (artikel 15) följer att den lag som ska tillämpas på underhållsskyldighet ska fastställas i enlighet med 2007 års Haagprotokoll. Det innebär att bestämmelserna i 2007 års Haagprotokoll inte bara blir direkt tillämpliga för de myndigheter som har internationell behörighet i frågor om underhåll utan också att de *ska* tillämpas.

När utländsk rätt ska tillämpas finns upplysningar om denna när landet i fråga antingen är en medlemsstat i EU eller har tillträtt 2007 års Haagkonvention. Enligt artikel 70 a i underhållsförordningen och artikel 57.1 a i 2007 års Haagkonvention ska staterna tillhandahålla bl.a. en beskrivning av sina lagar och förfaranden rörande underhållsskyldighet och staterna får enligt konventionen använda ett särskilt landprofilformulär (*eng. country profile form*) för detta ändamål (artikel 57.2). Inom EU ska det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område användas för samma ändamål.³⁰

Frågan om hur domstolarna ska få kännedom om utländsk rätt är för övrigt inte ny. I allmänhet ordnar den ena parten med detta. Utländsk rätt kan bli föremål för bevisning. Domstolen får anmana en part att lägga fram bevisning om innehållet i främmande lag (35 kap. 2 § andra stycket RB). Vid behov har det ansetts att domstolen inom rimliga gränser bör bedriva efterforskningar, t.ex. genom att begära upplysningar enligt förordningen (1981:366) om rätt att i vissa fall begära upplysningar om innehållet i utländsk rätt.³¹ När utländsk rätt ska tillämpas med stöd av EU-regler har, med hänsyn till reglernas syfte samt principen om EU-rättens effektivitet och medlemsstaternas lojalitetsplikt, ansetts att det måste förutsättas att domstolen agerar aktivt även i utredningsavseende utan hänsyn till målets internrättsliga kvalificering såsom dispositivt eller indispositivt eller liknande.³²

Övriga myndigheter har inte samma möjligheter som domstolarna, men bör inom ramen för samarbetet enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention kunna få erforderlig kunskap om innehållet i utländsk rätt. Det torde också ligga i

³⁰ Inrättat genom beslut 2001/470/EG, se http://ec.europa.eu/civiljustice/index_sv.htm. Webbplatsen sköts av kommissionen.

³¹ Se Per Olof Ekelöf, Henrik Edelstam och Lars Heuman, *Rättegång, fjärde häftet*, 7 uppl. (2009) s. 306.

³² Jfr Maarit Jänäterä-Jareborg, *Svensk domstol och utländsk rätt* (1997) s. 244 och s. 194 ff.

parternas intresse att medverka till att innehållet i den utländska rätten blir känt för den svenska myndigheten.

Sammantaget anser utredningen att det inte krävs några kompletterande bestämmelser i detta avseende i frågor om underhåll.

6.3.3 Det bakomliggande rättsförhållandet

Som har framförts ovan är protokollets bestämmelser om tillämplig lag inte direkt tillämpliga på de omständigheter som ligger bakom underhållsskyldigheten, t.ex. föräldraskap eller giftermål, som i detta sammanhang är s.k. prejudiciella frågor. Om en presumtvt underhållsskyldig man invänder att det inte finns någon underhållsskyldighet på grund av att han inte är barnets far, anvisar inte protokollet vilken lag som ska tillämpas på den frågan.

Domstolar och andra myndigheter har i många olika sammanhang att ta ställning till prejudiciella frågor. Ett avgörande i en sådan fråga är ofta av central betydelse för bedömningen av huvudfrågan men saknar rättskraft för framtiden. I internationella situationer måste man avgöra vilken lag som är tillämplig på den prejudiciella frågan, om det är den lag som tillämpas på själva huvudfrågan eller domstolslandets lag.³³ Detta är således inte någon unik situation för frågor om underhåll. Utredningen anser inte att det finns skäl för lagreglering i just detta fall. Frågan om vilket lands lag som ska tillämpas på en prejudiciell fråga får i stället såsom tidigare avgöras i rättstillämpningen.³⁴

³³ Se Michael Bogdan, *Svensk internationell privat- och processrätt*, 7 uppl. (2008), s. 105 f.

³⁴ Familjelagssakkunniga gjorde samma bedömning i slutbetänkandet *Internationella familjerättsfrågor* (SOU 1987:18) i samband med frågeställningar kring allmänt tillämpliga bestämmelser om erkännande av utländska underhållsavgöranden, se s. 246.

6.3.4 Särskilt om allmän domstols materiella processledning i mål om underhållsbidrag

Som tidigare har nämnts anges i underhållsförordningen (artikel 15) att den lag som ska tillämpas på underhållsskyldighet ska fastställas i enlighet med 2007 års Haagprotokoll i de medlemsstater som är bundna av protokollet (dvs. alla EU:s medlemsstater förutom Danmark och Storbritannien). Enhetliga lagvalsregler möjliggör – och är en förutsättning för – att staternas avgöranden ska kunna erkännas och verkställas i övriga medlemsstater utan exekvaturförfarande.³⁵ Tillämpningen är således obligatorisk för staternas domstolar och andra myndigheter. Den obligatoriska tillämpningen framgår också av enskilda artiklar i protokollet. Underhållsskyldighet *ska* regleras av lagen i den stat där den underhållsberättigade har sin hemvist om inte annat föreskrivs i protokollet (artikel 3.1), och de särskilda reglerna till förmån för vissa underhållsberättigade i artikel 4 *ska* gälla under angivna förutsättningar.

Som har framgått av avsnitt 3.4 är, enligt svensk intern gällande rätt, mål om underhåll i princip dispositiva, även om det finns indispositiva inslag. I den mån det tidigare har varit möjligt för parterna att avtala om tillämplig lag (beträffande avtal se vidare kapitel 8), innebär bestämmelserna i 2007 års Haagprotokoll emellertid en förändring. Protokollet innebär att parterna visserligen får avtala om tillämplig lag men endast inom protokollets ramar. Lagvalsreglerna blir genom protokollets bestämmelser indispositiva i större utsträckning än tidigare.

Det nu sagda får till följd att domstolen i ett mål om underhåll med internationell anknytning måste vara väl införstådd med protokollets bestämmelser och noga överväga i vilken utsträckning materiell processledning måste utövas i fråga om tillämplig lag. Om det finns en utländsk anknytning kan domstolen t.ex. behöva fråga hur parterna ser på hemvistfrågan. Det kan inte komma i fråga att tillämpa en annan stats lag utan parternas kännedom. Domstolen ska emellertid inte efterforska omständigheter som är av dispositiv natur (jfr 17 kap. 3 § RB). Inte heller bör domstolen aktivt ta upp undantagsregler som enligt protokollet förutsätter en invändning. Artikel 5 i 2007 års Haagprotokoll innebär t.ex. att domstolen –

³⁵ Jfr punkten 3 i rådets beslut av den 30 november 2009 om Europeiska gemenskapens ingående av Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet (2009/941/EG), se *bilaga 4* i bilagedelen.

under vissa förutsättningar – efter invändning av en make ska tillämpa en annan lag än den som anvisas enligt huvudregeln i artikel 3. Detta får enligt utredningens uppfattning anses kräva ett partsinitiativ. Gränserna för domstolens materiella processledning är i första hand en fråga för rättstillämpningen. Utredningen kan dock konstatera att 2007 års Haagprotokoll ställer högre krav på en aktiv, materiell processledning än vad som hittills har krävts i mål om underhåll med internationell anknytning. Enligt utredningens bedömning bör domstolens materiella processledning inte lagregleras, utan denna fråga får såsom tidigare lösas i rättstillämpningen.

7 Erkännande och verkställighet

7.1 Underhållsförordningen

7.1.1 Erkännande, verkställbarhet och verkställighet av domar (kapitel IV)

7.1.1.1 Inledning

Kapitel IV i underhållsförordningen gäller frågor om erkännande, verkställbarhet och verkställighet av domar som omfattas av förordningen (artikel 16). Eftersom inte alla EU:s medlemsstater är bundna av 2007 års Haagprotokoll¹ skapades två alternativa förfaranden för erkännande och verkställighet beroende på om ursprungsmedlemsstaten är bunden av protokollet eller inte. Kapitel IV är indelat i tre avsnitt. Det första avsnittet gäller domar som är meddelade i medlemsstater som är bundna av 2007 års Haagprotokoll (dvs. alla medlemsstater i EU utom Danmark och Storbritannien). Det andra avsnittet är tillämpligt på domar som är meddelade i medlemsstater som *inte* är bundna av 2007 års Haagprotokoll (dvs. Storbritannien och Danmark, som är de enda EU-staterna som är bundna av underhållsförordningen men inte av 2007 års Haagprotokoll).² Det tredje och sista avsnittet innehåller allmänna bestämmelser om verkställighet. Bestämmelserna i det tredje avsnittet ska tillämpas på alla domar som omfattas av underhållsförordningen (dvs. alla domar från någon av EU:s medlemsstater).

¹ Se avsnitt 2.1.

² Angående att bestämmelserna i underhållsförordningen om tillämplig lag och samarbete mellan centralmyndigheter inte är tillämpliga på förbindelserna mellan EU och Danmark, se EUT L 149, 12.6.2009, s. 80.

7.1.1.2 Domar meddelade i en medlemsstat som är bunden av 2007 års Haagprotokoll (avsnitt 1)

En dom som har meddelats i en medlemsstat som är bunden av 2007 års Haagprotokoll ska erkännas i en annan medlemsstat utan att det krävs något särskilt förfarande och utan att det finns någon möjlighet att motsätta sig dess erkännande (artikel 17.1). Så långt finns en motsvarande bestämmelse i Bryssel I-förordningen (artikel 33.1). Nytt är däremot att en dom som är verkställbar i en medlemsstat ska kunna verkställas också i en annan medlemsstat utan att det behövs någon verkställbarhetsförklaring (artikel 17.2 i underhållsförordningen). Det behövs alltså inte något exekvaturförfarande i den medlemsstat där domen ska verkställas, något som krävs enligt Bryssel I-förordningen (artikel 38).

En dom som är verkställbar ska automatiskt medföra att säkerhetsåtgärder får vidtas enligt lagen i den verkställande medlemsstaten (artikel 18). För Bryssel I-förordningens del inträder samma förhållande i och med verkställbarhetsförklaringen (se artikel 47.2 där det dock i detta avseende talas om verkställighetsförklaring).

Om svaranden inte har gått i svaromål i ursprungsmedlemsstaten ska han eller hon ha rätt att ansöka om förnyad prövning av domen vid den behöriga domstolen i ursprungsmedlemsstaten (artikel 19.1). Bestämmelsen kan sägas vara en skyddsregel för en underhållsskyldig part. Rätten att ansöka om förnyad prövning gäller under förutsättning att

- a) han eller hon inte har delgivits stämningsansökan eller motsvarande handling i tillräcklig tid och på ett lämpligt sätt för att kunna förbereda sitt svaromål, eller
- b) han eller hon utan egen förskyllan varit förhindrad att bestrida underhållskravet på grund av force majeure eller på grund av extraordinära omständigheter.

Rätten till förnyad prövning gäller dock inte om svaranden har haft möjlighet att överklaga domen men inte har gjort det. Svaranden måste också ansöka om förnyad prövning inom en viss tid (utan dröjsmål och i alla händelser inom 45 dagar, artikel 19.2). Bestämmelsen har tillkommit för att säkerställa att kravet på en rättvis rättegång efterföljs (se punkten 29 i ingressen). Det framhålls i samma ingresspunkt att denna rätt till förnyad prövning

bör vara ett extraordinärt rättsmedel som beviljas en utebliven svarande och som inte påverkar andra extraordinära rättsmedel enligt ursprungsmedlemsstatens lag, förutsatt att dessa rättsmedel inte är oförenliga med rätten till förnyad prövning enligt förordningen. Eftersom tanken är att domar om underhållsskyldighet ska kunna erkännas och verkställas snabbt och effektivt, utan onödig fördröjning, är detta alltså en undantagsregel. Det är inte aktuellt att avvakta ”tidsfristen” om 45 dagar innan verkställighet får ske. Att en part har begärt förnyad prövning kan däremot vara en grund för att uppskjuta verkställigheten (artikel 21.3, se vidare nedan).

Domstolens ställningstagande till en ansökan om förnyad prövning får vissa följder (artikel 19.3). Om domstolen avslår ansökan om förnyad prövning ska domen ha fortsatt rättsverkan. Om domstolen i stället beslutar att en förnyad prövning är motiverad på något av de skäl som anges i artikel 19.1, förlorar den ursprungliga domen sin giltighet. Om den underhållsberättigade har avbrutit en preskriptionsfrist, iakttagit en talefrist eller begärt retroaktivt underhåll inom viss tid kvarstår emellertid de rättsverkningar som rättshandlingarna kan ha medfört.

För att en dom ska kunna verkställas i en annan medlemsstat måste sökanden ge in vissa handlingar till behöriga verkställande myndigheter (artikel 20), nämligen

- a) kopia av domen som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas (jfr artikel 53.1 i Bryssel I-förordningen),
- b) utdrag av domen utfärdad av ursprungsdomstolen med hjälp av formuläret i bilaga I till förordningen (jfr artikel 53.2 och 54 i Bryssel I-förordningen),
- c) i förekommande fall, en handling om utestående fordringar med uppgift om beräkningsdatum, och
- d) vid behov, en translitterering eller översättning av innehållet i formuläret i bilaga I på visst närmare angivet sätt.

En översättning av domen får krävas bara om svaranden bestrider verkställighet (artikel 20.2). Översättningen ska göras av en person som är behörig (auktoriserad) att göra översättningar i någon av medlemsstaterna (artikel 20.3).

Det är lagen i den verkställande medlemsstaten som ska tillämpas i fråga om hinder mot och uppskjutande av verkställighet,

om inte dessa skäl är oförenliga med bestämmelserna i artikel 21.2 och 21.3. Exempel på skäl i nationell rätt som accepteras som hinder mot verkställighet är att den underhållsskyldige betalar det underhåll han är skyldig vid tidpunkten för verkställigheten, eller att vissa tillgångar inte kan utmätas (se punkten 30 i ingressen).

Artikel 21.2 innebär att den behöriga myndigheten i den verkställande medlemsstaten, på begäran av den underhållsskyldige, helt eller delvis ska vägra verkställighet av domen från ursprungsdomstolen om rätten att få ursprungsdomstolens dom verkställd upphör genom preskription (verkställighetspreskription) eller annan begränsning av talan. Detta får bedömas antingen enligt lagen i ursprungsmedlemsstaten eller enligt lagen i den verkställande medlemsstaten, beroende på vilken lag som föreskriver den längsta preskriptionstiden. Bestämmelsen saknar motsvarighet i Bryssel I-förordningen.

Verkställighet får också vägras (helt eller delvis) om domen är oförenlig med en dom som har meddelats i den verkställande medlemsstaten, eller med en dom som har meddelats i en annan medlemsstat eller i en tredjestat och som uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i den verkställande medlemsstaten. En dom som innebär att en tidigare dom om underhållsskyldighet ändras på grundval av ändrade omständigheter ska inte anses vara oförenlig i den mening som nu avses (artikel 21.2 i underhållsförordningen).

Den behöriga myndigheten i den verkställande medlemsstaten får, på begäran av den underhållsskyldige, helt eller delvis skjuta upp verkställigheten av ursprungsdomstolens dom om en ansökan om förnyad prövning av denna dom har lämnats in vid den behöriga domstolen i ursprungsmedlemsstaten i enlighet med artikel 19 (artikel 21.3). Verkställighet ska dessutom, på begäran av den underhållsskyldige, skjutas upp om domens verkställbarhet har skjutits upp i ursprungsmedlemsstaten. En liknande bestämmelse finns i artikel 46.1 i Bryssel I-förordningen, enligt vilken domstolen får låta målet vila om talan mot ursprungsdomstolens dom förts med ordinära rättsmedel eller om fristen för talan inte har löpt ut.

I artikel 22 i underhållsförordningen förtydligas att erkännande och verkställighet av en dom om underhåll inte innebär ett erkännande av det familje-, släktskaps-, äktenskaps-, eller svågerlagsförhållande som underhållsskyldigheten grundas på och som har gett upphov till domen. Detta innebär att ett erkännande av ett

avgörande om underhåll inte innebär ett erkännande av t.ex. ett samkönat äktenskap, ett fastställt faderskap eller ett polygamt äktenskap som underhållsskyldigheten grundas på (se även avsnitt 4.8.3).

7.1.1.3 Domar meddelade i en medlemsstat som inte är bunden av 2007 års Haagprotokoll (avsnitt 2)

Avsnitt 2 i kapitel IV är tillämpligt på domar som har meddelats i en medlemsstat som inte är bunden av 2007 års Haagprotokoll. Detta innebär att avsnittet är aktuellt endast när det gäller domar som har meddelats i Storbritannien eller Danmark.³

Huvudregeln är enligt artikel 23.1 att en sådan dom ska erkännas i övriga medlemsstater utan att det krävs något särskilt förfarande. Om frågan om en dom ska erkännas eller inte är föremål för en tvist, kan en part som gör gällande att domen ska erkännas få fastställt att domen ska erkännas genom att anlita det förfarande som föreskrivs i avsnittet (artikel 23.2). Detta tillgodoser behovet av förutsebarhet. En part kan t.ex. vilja få fastställt att ett avgörande om underhåll på grund av faderskap erkänns i Sverige. Förfarandet som avses är det exekvaturförfarande som ska tillämpas i förhållande till dessa domar. En dom som har meddelats i en medlemsstat som inte är bunden av 2007 års Haagprotokoll, och som är verkställbar i den staten, ska nämligen verkställas i en annan medlemsstat först sedan domen efter ansökan av en part har förklarats vara verkställbar där (artikel 26). Bestämmelsen överensstämmer med artikel 38.1 i Bryssel I-förordningen. Detta innebär alltså att det krävs ett exekvaturförfarande för dessa domar, till skillnad från vad som gäller för domar som har meddelats i stater som är bundna av 2007 års Haagprotokoll.

Om utgången av ett mål som handläggs vid en domstol i en medlemsstat är beroende av om en dom ska erkännas, är den domstolen behörig att pröva frågan om erkännande (artikel 23.3). Bestämmelserna i artikel 23 överensstämmer med bestämmelserna i artikel 33 i Bryssel I-förordningen.

³ Som tidigare nämnts är bestämmelserna i underhållsförordningen om bl.a. tillämplig lag inte tillämpliga på förbindelserna mellan EU och Danmark, se EUT L 149, 12.6.2009, s. 80. Storbritannien kommer inte heller att vara bundet av 2007 års Haagprotokoll. Alla övriga medlemsstater i EU kommer att vara bundna av 2007 års Haagprotokoll och alltså omfattas av bestämmelserna om erkännande och verkställighet i avsnitt 1 i kap. IV (se avsnitt 7.1.1.2).

Skälen för att vägra erkännande i artikel 24 i underhållsförordningen är i det närmaste identiska med motsvarande vägransgrunder i Bryssel I-förordningen (artikel 34). En dom ska inte erkännas om

- a) ett erkännande uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen (ordre public) i den medlemsstat där domen görs gällande. Prövningen av ordre public ska dock inte tillämpas på behörighetsreglerna (jfr artikel 35.3 i Bryssel I-förordningen),
- b) det är en tredskodom eller en annan dom som har meddelats mot en utebliven svarande och svaranden inte har delgivits stämningsansökan eller motsvarande handling i tillräcklig tid och på ett lämpligt sätt för att kunna förbereda sitt svaromål, såvida inte svaranden haft möjlighet att överklaga domen men underlåtit detta,
- c) den är oförenlig med en dom som har meddelats i en tvist mellan samma parter i den medlemsstat där domen görs gällande,
- d) den är oförenlig med en dom som tidigare har meddelats i en annan medlemsstat eller i en tredjestat i en tvist mellan samma parter och rörande samma sak, om den först meddelade domen uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i den medlemsstat där domen görs gällande.

Precis som för domar som meddelats i en medlemsstat som är bunden av 2007 års Haagprotokoll (se avsnitt 7.1.1.2) finns här ett tillägg i underhållsförordningen jämfört med Bryssel I-förordningen om att en dom som innebär att en tidigare dom om underhållsskyldighet ändras på grund av nya förhållanden inte ska anses vara oförenlig i den mening som avses i punkt c eller d.

Det finns också en bestämmelse om vilandeförklaring av mål (artikel 25). Om det görs gällande vid en domstol i en medlemsstat att en dom som har meddelats i en medlemsstat som inte är bunden av 2007 års Haagprotokoll ska erkännas, ska domstolen låta handläggningen av målet vila om verkställighet av domen har skjutits upp i ursprungsmedlemsstaten på grund av att ändring av domen har begärts (jfr artikel 37 i Bryssel I-förordningen, som dock skiljer sig åt såtillvida att domstolen enligt den bestämmelsen "får" låta handläggningen vila).

En ansökan om verkställbarhetsförklaring ska göras vid den domstol eller myndighet som den verkställande medlemsstaten har anmält till kommissionen. Den lokala behörigheten ska bestämmas av motpartens hemvist eller efter den plats där verkställighet ska äga rum (artikel 27). En motsvarighet till bestämmelsen finns i artikel 39 i Bryssel I-förordningen, som i bilaga II hänvisar till att ansökan i Sverige ska göras till Svea hovrätt.

Vissa handlingar ska bifogas en ansökan om verkställbarhetsförklaring (artikel 28.1), nämligen

- a) kopia av domen som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas (jfr artikel 53.1 i Bryssel I-förordningen),
- b) utdrag av domen utfärdat av ursprungsdomstolen med hjälp av formuläret i bilaga II, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 29, se nedan (jfr artikel 53.2 och 54 i Bryssel I-förordningen), och
- c) vid behov, en translitterering eller översättning av innehållet i formuläret i bilaga II på visst närmare angivet sätt.

En översättning av domen får inte krävas annat än vid ansökan om ändring enligt artikel 32 eller 33, dvs. i steg två av exekvaturförfarandet (artikel 28.2). Översättning enligt artikeln ska göras av en person som är behörig att göra översättningar i någon av medlemsstaterna (artikel 28.3).

Om ett utdrag av domen (se artikel 28.1 b) inte ges in kan domstolen eller myndigheten antingen bestämma en tid inom vilken utdraget ska ges in, godta en likvärdig handling eller befria sökanden från skyldigheten att ge in det om tillgängliga uppgifter kan anses tillräckliga. Om domstolen begär det ska en översättning av handlingarna ges in (artikel 29). Denna bestämmelse har sin motsvarighet i artikel 55 i Bryssel I-förordningen.

Efter fullgörande av formaliteterna i artikel 28 ska domen förklaras vara verkställbar utan någon förnyad prövning av grunderna för att vägra erkännande i artikel 24, senast inom 30 dagar om det inte är omöjligt på grund av exceptionella omständigheter (artikel 30). I detta skede av förfarandet ska motparten inte ges tillfälle att yttra sig. Bestämmelsen motsvaras av artikel 41 i Bryssel I-förordningen, med undantag för tidsfristen

som saknas i den nämnda förordningen. Det första skedet av exekvaturförfarandet innebär alltså endast en formell prövning.

Sökanden ska snarast, enligt lagen i den verkställande medlemsstaten, underrättas om det beslut som har meddelats med anledning av ansökan om verkställbarhetsförklaring. Den part mot vilken verkställighet begärs ska delges verkställbarhetsförklaringen tillsammans med beslutet, om detta inte redan har delgivits parten (artikel 31 i underhållsförordningen, jfr artikel 42 i Bryssel I-förordningen⁴).

På samma sätt som i Bryssel I-förordningen (artikel 43) kan var och en av parterna, som beslutet med anledning av verkställbarhetsförklaringen gått emot, ansöka om ändring av det beslutet (artikel 32 i underhållsförordningen). En sådan ansökan ska handläggas enligt de bestämmelser som gäller för kontradiktoriska förfaranden. Om den part mot vilken verkställighet begärs underlåter att komma in med svarsskrivelse till den domstol som handlägger ansökan om ändring, ska artikel 11 tillämpas även om parten inte har hemvist i någon medlemsstat (i artikel 11 finns bestämmelser om bl.a. delgivning). Ansökan om ändring av en verkställbarhetsförklaring ska göras inom 30 dagar efter delgivning. En längre tidsfrist, 45 dagar, gäller om den mot vilken verkställighet begärs har hemvist i en annan medlemsstat än den där verkställbarhetsförklaringen meddelades (en något kortare tidsfrist än Bryssel I-förordningens två månader). Fristen får inte förlängas på grund av långt avstånd.

Ett avgörande som har meddelats med anledning av att ändring har sökts får överklagas genom det förfarande som medlemsstaten har anmält till kommissionen (artikel 33). Motsvarande bestämmelse finns i artikel 44 i Bryssel I-förordningen. Överklagande får enligt den senare förordningen ställas till Högsta domstolen (bilaga IV) och prövningstillstånd krävs för Högsta domstolens prövning.⁵

Den domstol vid vilken ändring söks får avslå en ansökan om verkställbarhetsförklaring eller upphäva verkställbarhetsförklaringen endast på någon av de grunder som anges i artikel 24 (artikel 34.1). Motsvarande bestämmelse finns i artikel 45.1 i Bryssel I-förordningen. Detta innebär att domstolen får avslå en

⁴ "Beslutet" har ansetts avse domen eller avgörandet, se Lennart Pålsson, *Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna* (2008), s. 300.

⁵ Se 6 § lagen med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden.

ansökan om verkställbarhetsförklaring t.ex. om domen är uppenbart stridande mot grunderna för rättsordningen, eller om den är oförenlig med en dom som har meddelats i en tvist mellan samma parter i den medlemsstat där domen görs gällande. Domstolen ska som huvudregel meddela sitt avgörande med anledning av en ansökan om ändring av beslutet med anledning av en ansökan om verkställbarhetsförklaring inom 90 dagar från och med dagen för ansökan (artikel 34.2). Denna tidsfrist saknar motsvarighet i Bryssel I-förordningen men avgörandet ska enligt artikel 45.1 i den förordningen meddelas utan dröjsmål. Om ett avgörande som har meddelats med anledning av att ändring har sökts överklagas, ska domstolen meddela sitt avgörande utan dröjsmål (artikel 34.3 i underhållsförordningen).

Den domstol som handlägger verkställighetsfrågan efter det att ändring har sökts enligt artikel 32 eller 33, ska på begäran av den part mot vilken verkställighet begärs, låta handläggningen av målet vila om verkställigheten av domen har uppskjutits i ursprungsmedlemsstaten på grund av att ändring av domen har begärts (artikel 35). Det finns en liknande bestämmelse i artikel 46 i Bryssel I-förordningen.

Om en dom ska erkännas enligt avsnitt 2, ska ingenting hindra en sökande från att begära interimistiska åtgärder (inklusive säkerhetsåtgärder) enligt lagen i den verkställande medlemsstaten (artikel 36). För detta ska det inte krävas någon verkställbarhetsförklaring. Vidare framgår att en verkställbarhetsförklaring automatiskt ska medföra att säkerhetsåtgärder får vidtas. Så länge fristen för ändring av verkställbarhetsförklaringen inte har löpt ut (jfr artikel 32.5) och intill dess att ett avgörande har meddelats med anledning av att ändring har sökts, får inga andra åtgärder för verkställighet än säkerhetsåtgärder vidtas mot egendom som tillhör den part mot vilken verkställighet begärs. Bestämmelsen har sin motsvarighet i artikel 47 i Bryssel I-förordningen. Den säkerhetsåtgärd som främst torde bli aktuell är kvarstad enligt 15 kap. RB.⁶

De återstående artiklarna behandlar frågor om delvis verkställbarhet (artikel 37, jfr artikel 48 i Bryssel I-förordningen) och förbud mot att ta ut avgift eller skatt beräknad efter tvisteföremålets värde i den verkställande medlemsstaten vid verkställ-

⁶ I fråga om Bryssel I-förordningen se även 7 och 8 §§ i lagen med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden, prop. 2001/02:146 s. 49 ff. och Lennart Pålsson, a.a. s. 300 f.

barhetsförklaringsförfarandet (artikel 38, jfr artikel 52 i Bryssel I-förordningen).

7.1.1.4 Allmänna bestämmelser om verkställighet som gäller alla domar, oberoende av om ursprungsmedlemsstaten är bunden av 2007 års Haagprotokoll eller inte (avsnitt 3)

Det tredje och sista avsnittet i kapitel IV gäller i förhållande till alla domar som omfattas av förordningen, dvs. domar som har meddelats i någon av EU:s medlemsstater. Den första bestämmelsen föreskriver att ursprungsdomstolen får förklara att domen ska vara verkställbar utan hinder av att den överklagas. Detta gäller även om omedelbar verkställighet inte föreskrivs i nationell lag (artikel 39). Syftet är att säkerställa att underhållskrav snabbt och effektivt kan drivas in och för att förhindra överklagande i förhållningssyfte (se punkten 22 i ingressen). Bestämmelsen har ingen motsvarighet i Bryssel I-förordningen, men har sin förebild i artikel 41.1 andra stycket i Bryssel II-förordningen avseende umgänge.⁷

En part som vill åberopa en dom som har erkänts enligt artikel 17.1 (dvs. en dom som har meddelats av en medlemsstat som är bunden av 2007 års Haagprotokoll) eller avsnitt 2 (dvs. en dom som har meddelats av en medlemsstat som *inte* är bunden av protokollet), ska tillhandahålla en kopia av domen (artikel 40.1, jfr artikel 53.1 i Bryssel I-förordningen). Den domstol vid vilken den erkända domen åberopas kan om det är nödvändigt begära att parten som åberopar domen ska tillhandahålla ett utdrag som utfärdats av ursprungsdomstolen (se bilaga I eller II). Ursprungsdomstolen ska utfärda ett sådant utdrag på begäran av varje berörd part (artikel 40.2, jfr artikel 54 i Bryssel I-förordningen). Vid behov ska part som åberopar domen tillhandahålla en translitterering eller behörig översättning av formuläret till språk som godtas (se artiklarna 40.3 och 40.4).

När det gäller verkställighetsförfarandet i övrigt, utöver vad som regleras i underhållsförordningen, tillämpas lagen i den verkställande medlemsstaten (artikel 41.1, jfr artikel 40.1 i Bryssel I-

⁷ Jfr kommissionens Grönbok om underhållsskyldighet, KOM(2004) 254 slutlig, 15.4.2004, s. 18.

förordningen). Verkställighet ska ske på samma villkor som för en dom som har meddelats i den staten. En part ska dock inte åläggas att ha en postadress eller ett ombud i verkställighetsstaten, utan att detta påverkar personer med behörighet för verkställighetsförfaranden (artikel 41.2). Detta är en skillnad jämfört med Bryssel I-förordningen, enligt vilken sökanden ska uppge en delgivningsadress eller utse ett ombud i saken (artikel 40.2 i Bryssel I-förordningen). Motivet bakom underhållsförordningens bestämmelse är att man har velat begränsa de formaliteter för verkställighet som kan öka kostnaderna för den underhållsberättigade (se punkten 27 i ingressen). I detta syfte föreskrivs att den underhållsberättigade inte är skyldig att ha en postadress eller ett ombud i verkställighetsstaten, utan att man i övrigt inkräktar på medlemsstaternas interna organisation beträffande verkställighetsförfaranden (se nämnda punkt i ingressen).⁸

En dom som har meddelats i en medlemsstat får aldrig omprövas i sak i den medlemsstat där erkännande, verkställbarhet eller verkställighet begärs (artikel 42, jfr även artikel 45.2 i Bryssel I-förordningen). Täckning för kostnader som uppkommer vid tillämpningen av underhållsförordningen får inte ha företräde framför indrivning av underhållsbidrag (artikel 43).

7.1.2 Förlikningar inför domstol och officiella handlingar, inklusive avtal om underhållsskyldighet (kapitel VI)

Förlikningar inför domstol⁹ och officiella handlingar som är verkställbara i ursprungsstaten i enlighet med kapitel IV, ska erkännas och vara verkställbara i en annan medlemsstat på samma sätt som domar (artikel 48). Bestämmelserna i förordningen ska i tillämpliga delar gälla även för dessa avgöranden. Behörig myndighet i ursprungsmedlemsstaten ska på begäran av part utfärda ett utdrag med hjälp av formulären antingen i bilagorna I

⁸ En motsvarande förändring i förhållande till Bryssel I-förordningen genomfördes för första gången i artikel 21.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 861/2007 av den 11 juli 2007 om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande, EUT L 199, 31.7.2007, s. 1.

⁹ Dvs. en förlikning i frågor rörande underhållsskyldighet som har godkänts av en domstol eller ingåtts inför en domstol under förfarandet (artikel 2.1 punkten 2). Inga förlikningar som ingåtts enligt svensk rätt omfattas av den här artikeln, jfr Lennart Pålsson, a.a. s. 313 angående motsvarande begrepp i Bryssel I-förordningen. Har en förlikning enligt svensk rätt stadfäst i dom är det inget som hindrar att domen omfattas av bestämmelserna om erkännande och verkställighet av domar.

och II eller III och IV. Motsvarande bestämmelser finns i artikel 57 och 58 i Bryssel I-förordningen.

Vad som är en officiell handling definieras i artikel 2.1 punkten 3 i underhållsförordningen som

- a) en handling angående underhållsskyldighet som har upprättats eller registrerats som en officiell handling i ursprungsmedlemsstaten och vars äkthet
 - i. avser handlingens underskrift och innehåll, och
 - ii. har bestyrkts av en offentlig myndighet eller annan för detta bemyndigad myndighet, eller
- b) ett avtal om underhållsskyldighet som har ingåtts inför en administrativ myndighet i ursprungsmedlemsstaten eller bestyrkts av sådan myndighet (motsvarande bestämmelse finns i artikel 57.2 i Bryssel I-förordningen).

7.2 2007 års Haagkonvention

7.2.1 Erkännande och verkställighet (kapitel V)

7.2.1.1 Allmänna förutsättningar

Bestämmelserna om erkännande och verkställighet finns i kapitel V i konventionen. Kapitlet gäller avgöranden om underhållsskyldighet som har meddelats av en rättslig eller en administrativ myndighet. Begreppet ”avgörande” ska även omfatta en förlikning eller ett avtal som har ingåtts inför eller godkänts av en sådan myndighet. Ett avgörande kan också inbegripa automatisk justering genom indexering och krav på betalning av utestående fordringar, retroaktivt underhåll eller ränta samt fastställande av kostnader och avgifter (artikel 19.1).

Om ett avgörande inte enbart rör underhållsskyldighet är kapitlets verkan begränsat till de delar av avgörandet som rör underhållsskyldighet (artikel 19.2). Detta har ansetts vara en viktig bestämmelse som tillåter stater att erkänna och verkställa avgöranden endast såvitt avser själva underhållet, utan att behöva ta ställning till ett utländskt fastställande av föräldraskap.¹⁰

¹⁰ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 438.

Det finns också en definition av vad som avses med ”administrativ myndighet”, nämligen ett offentligt organ vars avgörande enligt lagen i den stat där organet är etablerat

- a) kan bli föremål för överklagande till eller förnyad prövning av en rättslig myndighet, och
- b) har liknande giltighet och verkan som ett avgörande av en rättslig myndighet i samma fråga (artikel 19.3).

Definitionen av administrativ myndighet, som är ny jämfört med 1973 års Haagkonvention, tillkom på begäran av de stater som inte alls har något sådant system eller vars administrativa myndigheter är annorlunda. Förhoppningen är att förtydligandet ska bidra till att även dessa stater tillträder konventionen.¹¹

Kapitel V är även tillämpligt på avtal om underhållsbidrag och i fråga om framställningar om erkännande och verkställighet som görs direkt till en behörig myndighet i den berörda staten (artikel 19.4 och 19.5), se vidare kapitel 8 och 10.

7.2.1.2 Grunder för erkännande och verkställighet

Huvudregeln är att ett avgörande som har meddelats i en fördragsslutande stat (”ursprungsstaten”) ska erkännas och verkställas i andra fördragsslutande stater under vissa angivna förutsättningar (artikel 20). Med något undantag har dessa förutsättningar sina motsvarigheter i underhållsförordningens behörighetsregler. Avgörandet ska erkännas och verkställas – det är alltså obligatoriskt – om

- a) svaranden hade sin hemvist i ursprungsstaten när talan väcktes (jfr artikel 3 a i underhållsförordningen),
- b) svaranden har godtagit den berörda myndighetens behörighet, antingen uttryckligen eller genom att gå i svaromål utan att bestrida behörigheten vid första möjliga tillfälle (jfr artikel 5 i underhållsförordningen),¹²
- c) den underhållsberättigade hade sin hemvist i ursprungsstaten när talan väcktes (jfr artikel 3 b i underhållsförordningen),

¹¹ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 431.

¹² Tidpunkten för ”första möjliga tillfälle” ska enligt den förklarande rapporten bestämmas enligt den interna rätten i ursprungsstaten, se Explanatory Report (Conv.), paragraph 450.

- d) det barn som beviljats underhållsbidrag hade hemvist i ursprungsstaten när talan väcktes, förutsatt att svaranden har bott tillsammans med barnet i den staten eller har varit bosatt i den staten och betalat underhåll för barnet där,
- e) parterna skriftligen har avtalat om behörigheten, med undantag för tvister som rör underhållsskyldighet mot barn (jfr artikel 4.1 och 4.3 i underhållsförordningen), eller
- f) avgörandet har meddelats av en myndighet som utövat sin behörighet i ett ärende om någons rättsliga status eller föräldraansvar, såvida inte denna behörighet grundade sig enbart på den ena partens medborgarskap (jfr artikel 3 c och d i underhållsförordningen).

Det finns inte någon skyldighet enligt konventionen att erkänna eller verkställa ett avgörande om ingen av de uppräknade förutsättningarna finns.¹³ En fördragsslutande stat får anmäla ett förbehåll med avseende på punkterna c, e eller f ovan (artikel 20.2). Vid konventionsförhandlingarna hade vissa stater invändningar mot att den underhållsberättigades hemvist i ursprungsstaten (punkten c) skulle vara en indirekt behörighetsgrund. Detta kunde lösas genom möjligheten till förbehåll gentemot punkten c samt tillskapandet av punkten d. Den grunden kan sägas vara ett specialfall av punkten c och är överflödig för länder som inte gör något förbehåll.¹⁴ Förbehåll som görs enligt denna artikel har inte någon ömsesidig effekt. Som exempel nämns i den förklarande rapporten att USA förklarar att man inte erkänner avgöranden som meddelats med stöd av den underhållsberättigades hemvist (punkten c). Detta hindrar inte att ett land som *inte* har gjort någon sådan reservation är skyldigt att erkänna ett avgörande från USA när den underhållsberättigade hade hemvist där när talan väcktes, även om det inte är denna omständighet som låg till grund för den amerikanska myndighetens behörighet.¹⁵

Kommissionen har i sitt förslag till rådsbeslut om EU:s tillträde till 2007 års Haagkonvention ansett att det inte finns skäl för att begränsa vilka avgöranden som ska erkännas och verkställas.¹⁶ Kommissionen har därför föreslagit att EU inte ska anmäla något

¹³ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 447.

¹⁴ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 452 och 454.

¹⁵ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 462.

¹⁶ Se KOM(2009) 373 slutlig, 28.7.2009.

förbehåll enligt artikel 20.2. Något slutligt ställningstagande har inte nåtts inom EU, men om förslaget går igenom innebär det att EU:s medlemsstater utom Danmark ska erkänna och verkställa avgöranden under de förutsättningar som framgår av artikel 20.1. Konsekvenserna av ett förbehåll (som framgår av artikel 20.3–5) är då inte intressanta när det gäller erkännande och verkställighet i Sverige eller någon annan EU-stat utom Danmark. Det kan däremot vara så att en annan stat har meddelat förbehåll, vilket kan leda till att ett svenskt avgörande inte erkänns eller verkställs i den staten. Det är en följd av konventionen som står utanför svensk kontroll.

Av kapitel 9 framgår att en centralmyndighets behörighet styrs av i vilken stat sökanden är bosatt (artikel 9). Förutsättningarna för erkännande enligt artikel 20 styrs däremot av *hemvist*, det räcker inte med bara bosättning.

Ett avgörande ska erkännas endast om det har verkan i ursprungsstaten, och verkställas endast om det är verkställbart i ursprungsstaten (artikel 20.6).

Om den anmodade staten inte kan erkänna eller verkställa hela avgörandet, ska den erkänna eller verkställa varje sådan avskiljbar del av avgörandet som kan erkännas eller verkställas (artikel 21). Det är alltid möjligt att ansöka om erkännande eller verkställighet till viss del av ett avgörande. Att beslutet ska kunna avskiljas innebär att avgörandet ska kunna ”stå på egna ben”.¹⁷ Även enligt underhållsförordningen är det möjligt att begära och meddela verkställbarhetsförklaring i förhållande till delar av avgörandet (artikel 37, gäller för domar från medlemsstater som inte är bundna av 2007 års Haagprotokoll, dvs. Storbritannien och Danmark).

7.2.1.3 Skäl för att vägra erkännande och verkställighet

Ett av målen med 2007 års Haagkonvention är att indrivning av underhåll, när det behövs, ska kunna ske i så stor utsträckning som möjligt. Under vissa omständigheter får erkännande och verkställighet emellertid vägras (artikel 22). Till skillnad från underhållsförordningen (artikel 24, ”ska”) är vägransgrunderna i konventionen fakultativa, vilket innebär att det inte är obligatoriskt att vägra erkännande bara för att det finns en vägransgrund. Erkännande och verkställighet av ett avgörande *får* vägras om

¹⁷ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 475.

- a) erkännande och verkställighet av avgörandet är uppenbart oförenligt med grunderna för rättsordningen (ordre public) i den anmodade staten (motsvarande bestämmelse finns i artikel 24 a i underhållsförordningen),¹⁸
- b) avgörandet har utverkats genom svikligt förfarande i samband med rättegången,
- c) en rättegång mellan samma parter om samma sak pågår vid en myndighet i den anmodade staten och detta förfarande inleddes först,¹⁹
- d) avgörandet är oförenligt med ett avgörande mellan samma parter om samma sak som meddelats i den anmodade staten eller en annan stat, förutsatt att det sistnämnda avgörandet uppfyller de nödvändiga villkoren för att det ska kunna erkännas och verkställas i den anmodade staten (jfr artikel 24 c och d i underhållsförordningen),
- e) i ett fall där svaranden har uteblivit eller inte varit företrädd vid förfarandet i ursprungsstaten, när
 - i. svaranden, då lagen i ursprungsstaten föreskriver att denne ska underrättas om förfarandet, inte har underrättats på vederbörligt sätt och inte har fått tillfälle att yttra sig, eller
 - ii. svaranden, då lagen i ursprungsstaten inte föreskriver att denne ska underrättas om förfarandet, inte har underrättats om avgörandet på vederbörligt sätt och inte har fått tillfälle att invända mot eller överklaga avgörandet på faktisk och rättslig grund (jfr den liknande bestämmelsen i artikel 24 b i underhållsförordningen), eller
- f) avgörandet har meddelats i strid med artikel 18 (dvs. bestämmelsen som innebär begränsningar i rätten att inleda ett förfarande).²⁰

¹⁸ Avsikten är enligt den förklarande rapporten att detta undantag ska ha ett mycket begränsat användningsområde (se Explanatory Report [Conv.], paragraph 479).

¹⁹ Konventionen definierar inte när en rättegång kan anses pågå, i den förklarande rapporten hänvisar man till att den interna lagen i den anmodade staten får avgöra detta (se Explanatory Report [Conv.], paragraph 484). För underhållsförordningens del finns i artikel 9 en bestämmelse som definierar när talan anses ha väckts.

²⁰ I underhållsförordningen finns inte någon motsvarande grund för att vägra erkännande, jfr artikel 24.

7.2.1.4 Förfarande för en ansökan om erkännande och verkställighet (verkställbarhetsförklaring)

Avsikten med konventionen när det gäller erkännande och verkställighet har varit att skapa ett förfarande som är snabbt, enkelt och billigt. För att ge faktisk verkan åt de underhållsberättigades rättigheter ansåg man att det var nödvändigt att utarbeta ett delvis harmoniserat förfarande i fråga om erkännande och verkställighet (se artikel 23), i vilket motparten inte hörs i det första skedet. Detta förfarande har inspirerats av förfarandet enligt Bryssel I-förordningen. Vissa stater ansåg dock att detta inkräktade på deras nationella rätt. Resultatet blev ett alternativt förfarande där bl.a. motparten kommer till tals direkt (se artikel 24). Det står de fördragsslutande staterna fritt att välja att tillämpa detta förfarande i stället. Staterna kan också utveckla ännu enklare och snabbare förfaranden mellan sig under förutsättning att förfarandena är förenliga med det skydd för parterna som följer av artiklarna 23 och 24.²¹

I sitt förslag till rådsbeslut om EU:s tillträde till konventionen har kommissionen angett att det står klart att förklaringar om ett alternativt förfarande enligt artikel 24.1 inte bör avges, eftersom EU under förhandlingarna stödde det mer effektiva förfarandet enligt huvudregeln.²² Från ett svenskt perspektiv blir det alternativa förfarandet aktuellt när ett svenskt beslut ska erkännas i en fördragsslutande stat som tillämpar det alternativa förfarandet. Även om det inte är helt säkert att EU kommer att följa kommissionens förslag görs inte någon närmare redogörelse för det alternativa förfarandet.

²¹ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 490.

²² Se KOM(2009) 373 slutlig, 28.7.2009.

Huvudregeln – artikel 23

Huvudregeln för erkännande och verkställighet (med avseende på verkställbarhetsförklaring och inte själva verkställigheten hos Kronofogdemyndigheten) finns således i artikel 23. Om inget annat följer av bestämmelserna i konventionen ska emellertid förfarandena för erkännande och verkställighet regleras av lagen i den anmodade staten (punkten 1).

En ansökan om erkännande eller verkställighet av ett avgörande kan göras antingen *genom centralmyndigheter* i enlighet med bestämmelserna i kapitlet om samarbete (kapitel III), eller direkt till en behörig myndighet, s.k. *direkt ansökan* (beträffande direkta ansökningar, se vidare kapitel 10). Om ansökan görs genom centralmyndigheter ska den anmodade centralmyndigheten enligt punkten 2 utan dröjsmål antingen

- a) vidarebefordra ansökan till behörig myndighet, som utan dröjsmål ska förklara avgörandet verkställbart eller registrera det för verkställighet, eller
- b) själv vidta sådana åtgärder, om den är behörig myndighet.

Enligt den förklarande rapporten ansågs det inte vara realistiskt att kräva att avgörandet skulle förklaras vara verkställbart ”omedelbart” (jfr artikel 41 i Bryssel I-förordningen) eftersom det här är fråga om en internationell världsomfattande konvention. Det ansågs inte heller vara lämpligt att sätta en tidsgräns för myndighetens prövning.²³ Vid avgörande av frågor angående erkännande och verkställighet ska den behöriga myndigheten dock agera skyndsamt (punkten 11). Kravet på skyndsamhet gäller för övrigt även vid prövning av överklaganden (samma punkt).

I det inledande skedet av exekvaturförfarandet har varken sökanden eller motparten rätt att yttra sig och en myndighet får självmant (*ex officio*) vägra en verkställbarhetsförklaring eller registrering endast om erkännande och verkställighet är uppenbart oförenligt med grunderna för rättsordningen (punkten 4). Anledningen är att förfarandet ska vara så snabbt och enkelt som möjligt och i de flesta fall antas ärendet inte komma att drivas längre än så enligt den förklarande rapporten.²⁴ Vid myndighetens inledande granskning får myndigheten begära en bestyrkt kopia av

²³ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 498–499.

²⁴ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 501.

det fullständiga avgörandet om de ingivna handlingarnas äkthet och helhet.²⁵

Sökanden och motparten ska omedelbart underrättas, både när beslutet innebär en verkställbarhetsförklaring eller registrering för verkställighet och när det innebär en vägran av detta (punkten 5). Den som beslutet har gått emot ska också ha möjlighet att invända mot eller överklaga beslutet på faktisk och rättslig grund (samma punkt).²⁶ En invändning eller ett överklagande ska göras inom viss tid (punkten 6)²⁷ och får enligt punkten 7 bara avse

- a) skälen för att vägra erkännande och verkställighet enligt artikel 22,
- b) grunderna för erkännande och verkställighet enligt artikel 20, eller
- c) äktheten av eller helheten (*eng. integrity*) hos handlingar som översänts enligt artikel 25.²⁸ Denna grund för invändning eller överklagande är enligt den förklarande rapporten en följd av att det inte är något krav att ge in original eller bestyrkta kopior av handlingarna i det första skedet av förfarandet, såvida inte staten i fråga har bestämt annorlunda (artikel 25.3 a och artikel 57). Den tar sikte på dokument vars ursprung kan ifrågasättas eller som kan ha manipulerats genom att text har kortats av eller strukits.²⁹

En invändning eller ett överklagande från en motpart får också grundas på att skulden har betalats, i den utsträckning som erkännandet och verkställigheten avser redan förfallna betalningar (punkten 8).

Sökanden och motparten ska utan dröjsmål underrättas om det beslut som fattats till följd av invändningen eller överklagandet (punkten 9).

Ett efterföljande överklagande, om ett sådant är tillåtet enligt lagen i den anmodade staten, ska inte leda till att verkställigheten

²⁵ Se Explanatory Report (Conv.) paragraph 502 och 538 samt artikel 25.2.

²⁶ Det är inte fråga om en omprövning i sak eller av återopande av nya omständigheter, det är förbjudet enligt artiklarna 27 och 28 (se Explanatory Report [Conv.], paragraph 505). De grunder som får återopas framgår nedan.

²⁷ Inom 30 dagar från underrättelsen. Om den klagande parten inte är bosatt i den fördrags-slutande stat där verkställbarhetsförklaringen eller registreringen gjordes eller vägrades, ska en invändning eller ett överklagande ges in inom 60 dagar från underrättelsen.

²⁸ Närmare bestämt enligt artikel 25.1 a, b eller d eller 25.3 b.

²⁹ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 510.

skjuts upp om det inte föreligger särskilda omständigheter (punkten 10). Motivet för bestämmelsen är enligt den förklarande rapporten att det finns en risk för att möjligheten att överklaga missbrukas och får en negativ inverkan på konventionens tillämpning och effektivitet.³⁰

Sammanfattningsvis är det beskrivna förfarandet av samma modell som exekvaturförfarandet i Bryssel I-förordningen och underhållsförordningen (när det gäller domar från en stat som inte är bunden av 2007 års Haagprotokoll). Det första skedet av verkställbarhetsförfarandet innebär en i huvudsak formell kontroll och det andra skedet – efter en ansökan om ändring – innebär ett kontradiktoriskt förfarande, dvs. ett förfarande där motparten får komma till tals. Ett efterföljande överklagande av det avgörande som har fattats vid det kontradiktoriska förfarandet får ske om det tillåts enligt lagen i den anmodade staten.

Handlingar som ska bifogas

Vilka handlingar som ska bifogas en ansökan om erkännande och verkställighet framgår av artikel 25. För det första ska det fullständiga avgörandet bifogas (artikel 25.1 punkten a).³¹ Enligt den förklarande rapporten avses hela avgörandet och inte bara själva beslutet. Det krävs däremot inte att det är en kopia av domen, en elektronisk version är tillräcklig.³² Vidare ska en handling bifogas som fastställer att avgörandet är verkställbart i ursprungsstaten (punkten b). Om en administrativ myndighet har meddelat avgörandet krävs även en handling som fastställer att myndighetens avgörande kan överklagas och har liknande verkan som ett avgörande av en rättslig myndighet (artikel 19.3). Detta behövs dock inte om staten har gett tillkänna att avgöranden som fattas av dess administrativa myndigheter alltid uppfyller dessa krav (artikel 25.1 b och artikel 57.1 e). Om motparten har uteblivit eller inte varit företrädd vid förfarandet i ursprungsstaten, ska en eller flera handlingar bifogas som i förekommande fall antingen intygar att motparten vederbörligen har underrättats om förfarandet och

³⁰ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 514.

³¹ Jfr artiklarna 20.1, 28.1 och 40.1 i underhållsförordningen, där det dock krävs *en kopia* av domen (samt i de två första artiklarna ett utdrag av domen utfärdat på formulär).

³² Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 530. Observera att en stat kan ge tillkänna att en fullständig kopia av avgörandet, bestyrkt av behörig myndighet i ursprungsstaten, ska bifogas ansökan, se artikel 25.3 a och artikel 57.

haft möjlighet att yttra sig, eller att motparten vederbörligen har underrättats om avgörandet och haft möjlighet att bestrida eller överklaga det på faktisk och rättslig grund (punkten c). Om det behövs ska en handling bifogas som utvisar utestående fordringar, med uppgift om beräkningsdatum (punkten d). En motsvarande bestämmelse finns i artikel 20.1 c i underhållsförordningen. Om det är aktuellt ska även en handling bifogas med den information som behövs för att göra beräkningar om avgörandet innefattar automatisk indexjustering (punkten e). Vidare ska, om det behövs, handlingar som visar i vilken omfattning sökanden har fått kostnadsfritt rättsligt bistånd i ursprungsstaten bifogas (punkten f).

Efter en invändning eller ett överklagande angående äktheten eller helheten av handlingar som bifogats en ansökan om erkännande och verkställighet/verkställbarhet, eller på begäran av den behöriga myndigheten i den anmodade staten, ska en fullständig kopia av den berörda handlingen tillhandahållas utan dröjsmål. Kopien ska vara bestyrkt av behörig myndighet i ursprungsstaten (artikel 25.2).

En fördragsslutande stat får (artikel 25.3 och artikel 57) ge tillkänna

- a) att en fullständig kopia av avgörandet, bestyrkt av behörig myndighet i ursprungsstaten, ska bifogas ansökan,
- b) under vilka förhållanden staten i stället för det fullständiga avgörandet kommer att godta ett av behörig myndighet i ursprungsstaten upprättat sammandrag eller utdrag av avgörandet, vilket kan ske med användning av det formulär som rekommenderas och getts ut av Haagkonferensen för internationell privaträtt, eller
- c) att staten inte kräver en handling som fastställer att kraven i artikel 19.3 är uppfyllda.

En arbetsgrupp inom Haagkonferensen har tagit fram formulär för de flesta av de dokument som krävs enligt artikel 25. För att minimera behovet av översättning är formulären så långt det är möjligt utformade med rutor som ska kryssas i och med så lite

fritext som möjligt. Dessa formulär finns på engelska, franska och spanska.³³

Vad som gäller för en ansökan om verkställbarhet ska i tillämpliga delar gälla även för en ansökan om *erkännande* av ett avgörande, bortsett från att kravet på verkställbarhet ersätts av ett krav på att avgörandet har verkan i ursprungsstaten (artikel 26). Bestämmelserna får alltså tillämpas utifrån sitt syfte med hänsyn till de skillnader som finns mellan erkännande och verkställbarhet.³⁴

Behörig myndighet i den anmodade staten ska vara bunden av de faktiska omständigheter som myndigheten i ursprungsstaten har grundat sin behörighet på (artikel 27). Bestämmelsen har ingen motsvarighet i underhållsförordningen som till skillnad från konventionen har direkta behörighetsregler (se avsnitt 5.1). Ett exempel som tas upp i den förklarande rapporten är att domstolen i ursprungsstaten, mot bakgrund av de omständigheter som har presenterats, bedömer att den underhållsberättigade personen hade hemvist i staten. Myndigheterna i den anmodade staten får då inte ompröva de omständigheter som låg till grund för ursprungsdomstolens bedömning.³⁵

Behörig myndighet i den anmodade staten ska inte ompröva ett avgörande i sak (artikel 28, jfr artikel 42 i underhållsförordningen). Det är en vanlig bestämmelse i konventioner om erkännande och verkställighet (jfr artikel 2 i 1958 års Haagkonvention och artikel 12 i 1973 års Haagkonvention).

Ett krav på barnets eller sökandens personliga närvaro ska inte uppställas i förfaranden i den anmodade staten enligt kapitel V (artikel 29). Ett krav på barnets närvaro skulle enligt den förklarande rapporten vara tvärt emot konventionens mål, nämligen att åstadkomma ett smidigt, effektivt och tillgängligt system för att kräva in underhållsbidrag. Bestämmelsen är också i linje med New York-konventionen.³⁶

³³ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 529 med hänvisning till Prel. Doc. No 31-B/2007 (op. cit., note 93). Uppdaterat genom dokumentet Forms Working Group – Recommended Forms, Co-ordinated by the Permanent Bureau, Preliminary Document No 2 B of July 2009 for the attention of the Special Commission of November 2009 on the implementation of the 2007 Child Support Convention and of the 2007 Protocol on the Law Applicable to Maintenance Obligations (tillgänglig på Haagkonferensens hemsida se <http://www.hcch.net/upload/wop/maint_pd02eb2009.pdf>).

³⁴ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 546.

³⁵ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 547.

³⁶ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 549–550.

Avtal om underhållsbidrag

Ett avtal om underhållsbidrag³⁷ som har ingåtts i en fördragslutande stat ska kunna erkännas och verkställas som ett myndighetsavgörande, förutsatt att det är verkställbart som ett avgörande i ursprungsstaten (artikel 30.1). Vid tillämpningen av artiklarna 10.1 a–b³⁸ och 10.2 a³⁹ ska det som sägs om avgöranden omfatta avtal om underhållsbidrag (artikel 30.2). Skyldigheten att tillåta ansökningar om erkännande och verkställighet inom ramen för centralmyndigheternas samarbete gäller alltså även för avtal om underhållsbidrag.⁴⁰

Många av de bestämmelser som gäller för avgöranden är tillämpliga även på avtal, men det finns skillnader. För tydlighetens skull görs därför i det följande en redogörelse för vad som gäller för avtal.

En ansökan om erkännande och verkställighet av ett avtal om underhållsbidrag ska åtföljas av (artikel 30.3)

- a) det fullständiga avtalet om underhållsbidrag, och
- b) en handling som fastställer att avtalet om underhållsbidrag är verkställbart som ett avgörande i ursprungsstaten.

Det finns tre grunder för att vägra erkännande och verkställighet av ett avtal om underhållsbidrag (artikel 30.4). Grunderna är fakultativa och delvis desamma som skälen för att vägra erkänna ett avgörande.⁴¹ En anpassning har gjorts för att det rör sig om ett avtal och inte ett domstolsavgörande. Erkännande och verkställighet av ett avtal om underhållsbidrag får vägras om

- a) erkännande och verkställighet är uppenbart oförenligt med grunderna för rättsordningen i den anmodade staten,

³⁷ Enligt definitionen i artikel 3 e är det ett skriftligt avtal som rör betalning av underhållsbidrag och som har (i) upprättats eller registrerats som en officiell handling av en behörig myndighet eller (ii) bestyrkts av, ingåtts vid, registrerats hos eller getts in till en behörig myndighet och som kan bli föremål för förnyad prövning och ändring av en behörig myndighet.

³⁸ Dvs. en ansökan av en underhållsberättigad om (a) erkännande eller erkännande och verkställighet av ett avgörande eller (b) verkställighet av ett avgörande som meddelats eller erkänns i den anmodade staten.

³⁹ Dvs. en ansökan av en underhållsskyldig om erkännande av ett avgörande eller motsvarande förfarande som leder till uppskjutande av eller begränsning av verkställighet av ett tidigare avgörande i den anmodade staten.

⁴⁰ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 555.

⁴¹ Se artikel 22 a, b och d.

- b) avtalet om underhållsbidrag har utverkats genom svikligt förfarande eller förfalskning,
- c) avtalet om underhållsbidrag är oförenligt med ett avgörande mellan samma parter om samma sak som meddelats i den anmodade staten eller en annan stat, förutsatt att det sistnämnda avgörandet uppfyller de nödvändiga villkoren för att det ska kunna erkännas och verkställas i den anmodade staten.

En ansökan om verkställbarhetsförklaring eller registrering för verkställighet av ett avtal som har gjorts antingen genom centralmyndigheter (artikel 23.2) eller direkt till behörig myndighet (artikel 23.3) får vägras endast på den grunden att erkännande och verkställighet av avtalet är uppenbart oförenligt med grunderna för rättsordningen (artikel 30.5 a). Vidare får enligt artikel 30.5 b en invändning eller ett överklagande av en verkställbarhetsförklaring eller en registrering avse endast skälen för att vägra erkännande och verkställighet som anges i artikel 30.4 (se ovan) samt äktheten eller helheten hos handlingar som översänts i enlighet med artikel 30.3 (se ovan).

Ett förfarande för erkännande och verkställighet av avtal om underhållsbidrag ska skjutas upp om det framkommer att ett bestridande av avtalet behandlas av behörig myndighet i en fördragsslutande stat (artikel 30.6).

En stat får förklara att ansökningar om erkännande och verkställighet av avtal om underhållsbidrag endast kan göras genom centralmyndigheter (artikel 30.7 och artikel 63). Något sådant förbehåll är inte aktuellt enligt kommissionens förslag till rådsbeslut om EU:s tillträde till konventionen.⁴² Om detta blir EU:s beslut kommer det att bli möjligt med direkta ansökningar när det gäller erkännande och verkställbarhet av avtal om underhållsbidrag (se vidare kapitel 10). Det kan dock vara så att ansökningar till andra länder måste gå genom centralmyndigheterna, beroende på om den anmodade staten har gjort ett förbehåll med sådant innehåll eller inte. Detta är något som den svenska centralmyndigheten senare kommer att få vetskap om och i sin tur kunna upplysa om.

En fördragsslutande stat får också förbehålla sig rätten att inte alls erkänna och verkställa avtal om underhållsbidrag (artikel 30.8 och artikel 62). Enligt kommissionens förslag till rådsbeslut ska något sådant förbehåll inte anmälas av EU. Förutsatt att detta är

⁴² Se KOM(2009) 373 slutlig, 28.7.2009.

EU:s slutliga ställningstagande kommer Sverige (och övriga EU-länder utom Danmark) att vara skyldiga att erkänna och verkställa utländska avtal om underhållsbidrag, förutsatt att avtalen har föreskrivna myndighetsinslag.

Särskilt om interimistiska beslut och stadfästelser

Det finns en särskild bestämmelse som gäller ”avgöranden som är en följd av den kombinerade effekten av interimistiska beslut och stadfästelser” (se rubriken till artikel 31). Bestämmelsen reglerar det speciella fallet att ett interimistiskt beslut har meddelats i en stat och en myndighet i en annan stat (den stadfästade staten) har stadfäst det interimistiska beslutet. Intill dess har inte det interimistiska beslutet någon verkan.⁴³ I ett sådant fall gäller bl.a. att var och en av dessa stater ska anses som ursprungsstat vid tillämpningen av kapitel V och att bestämmelsen som innebär begränsningar i rätten att inleda ett förfarande (artikel 18) inte hindrar att ett förfarande för att ändra avgörandet inleds i någon av staterna. Systemet med bekräftande beslut förekommer främst i common law-länder.⁴⁴ Sverige har inte något motsvarande förfarande och konventionen innebär inte någon skyldighet att införa det.

7.2.2 Verkställighet i den anmodade staten (kapitel VI)

Vid konventionsförhandlingarna konstaterades att även de bästa internationella förfarandena för erkännande och verkställighet kan hämmas om nationella verkställighetsåtgärder är ineffektiva. Därför innehåller 2007 års Haagkonvention, för första gången i Haagkonferensens historia, ett separat kapitel om verkställighet i den anmodade staten. Kapitlet är tillämpligt både på ansökningar genom centralmyndigheterna och på ansökningar som görs direkt till behörig myndighet i den anmodade staten.⁴⁵

Huvudregeln är att verkställighet ska ske enligt lagen i den anmodade staten (artikel 32, jfr motsvarande bestämmelse i artikel 41.1 i underhållsförordningen). Verkställighet ska ske utan dröjsmål. Om ansökan görs genom centralmyndigheter, och

⁴³ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 567.

⁴⁴ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 567.

⁴⁵ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 570.

avgörandet har förklarats verkställbart eller registrerats för verkställighet i enlighet med kapitel V i konventionen (se avsnitt 7.2.1), ska verkställigheten ske utan att det krävs några ytterligare åtgärder från sökanden. Anledningen är att man har velat säkerställa en kontinuitet i processen. Eftersom bestämmelsen bara gäller när en ansökan går genom centralmyndigheterna kan det vid direkta ansökningar bli nödvändigt att ge in en ny ansökan om verkställighet efter ett beslut om verkställbarhet, beroende på om det krävs enligt nationell rätt.⁴⁶

När det gäller *underhållsskyldighetens varaktighet* ska verkan ges åt tillämpliga bestämmelser i ursprungsstaten (artikel 32.4). Detta är av intresse då det gäller att bestämma när underhållsskyldigheten upphör, t.ex. därför att barnet har blivit myndigt. Hänvisningen kan enligt den förklarande rapporten omfatta såväl nationell rätt som internationella privaträttsliga regler som gäller i ursprungsstaten. Bestämmelsen måste dock läsas tillsammans med bestämmelsen i artikel 2 som anger gränserna för konventionens tillämplighet i staten, jfr följande exempel. Staten A har reserverat sig mot att tillämpa konventionens bestämmelser i förhållande till personer över 18 år. Staten B har inte reserverat sig, utan tillämpar konventionen i förhållande till barn upp till 21 års ålder. Staten B har meddelat ett avgörande som ger ett barn, som är 17 år, rätt till underhåll av sin far. Avgörandet har verkställts i staten A där fadern bor. Frågan är om staten A är skyldig att fortsätta verkställigheten sedan barnet har fyllt 18 år. Svaret är nej eftersom det skulle gå utöver de skyldigheter som staten A har åtagit sig. Artikel 32.4 skulle, läst för sig, kunna ge sken av en annan utgång. Ett exempel på en situation som däremot omfattas av artikeln är följande. Staten C tillåter underhållsbidrag mellan tidigare makar för obegränsad tid efter en skilsmässa. Staten D tillåter motsvarande underhållsbidrag under en period om fem år. Ett avgörande meddelas i staten C och ska verkställas i staten D. Bestämmelsen i artikel 32.4 innebär att myndigheterna i staten D är skyldiga att verkställa avgörandet även efter femårsperiodens utgång eftersom det inte finns någon motsvarande tidsgräns i ursprungsstaten.⁴⁷

Preskriptionsfrister för verkställighet av utestående fordringar ska fastställas antingen enligt lagen i ursprungsstaten eller enligt lagen i den anmodade staten, beroende på vilken lag som

⁴⁶ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 573.

⁴⁷ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 576–577.

föreskriver den längsta preskriptionsfristen (artikel 32.5, jfr artikel 21.2 i underhållsförordningen).

I fråga om ärenden som omfattas av konventionen ska den anmodade staten tillhandahålla åtminstone de verkställighetsmetoder som finns tillgå i inhemska ärenden (artikel 33, "icke-diskriminering").⁴⁸ Formuleringen tyder enligt den förklarande rapporten på att positiv särbehandling till förmån för utländska beslut är tillåten. Det noteras att det sannolikt inte kommer att vara vanligt, men att det inte kan uteslutas att det kan finnas skäl för det i vissa fall med hänsyn till de internationella underhållsmålen speciella karaktär.⁴⁹ Bestämmelsen innebär alltså att konventionen ålägger de fördragsslutande staterna att ha ett effektivt verkställighetsförfarande, men kräver inte att utländska avgöranden behandlas förmånligare än nationella avgöranden.

De fördragsslutande staterna ska se till att effektiva åtgärder för att verkställa avgöranden i enlighet med konventionen finns enligt nationell rätt (artikel 34). Sådana åtgärder kan omfatta

- a) innehållande av lön,
- b) utmätning av banktillgodohavanden och andra tillgångar,
- c) avdrag från socialförsäkringsutbetalningar,
- d) säkerhet i eller tvångsförsäljning av fast egendom,
- e) innehållande av skatteåterbäring,
- f) innehållande eller utmätning av pensionsförmåner,
- g) anmärkning i kreditupplysningsregister,
- h) avslag på ansökan om eller indragning eller återkallelse av olika tillstånd (t.ex. körkort), eller
- i) användning av medling, förlikning eller liknande förfaranden för att uppnå frivillig verkställighet.

Uppräkningen är exemplifierande och är inte avsedd att vara uttömmande.⁵⁰

⁴⁸ Enligt underhållsförordningen ska en dom som har meddelats i en medlemsstat och som är verkställbar i den verkställande medlemsstaten verkställas där på samma villkor som en dom som har meddelats i den verkställande medlemsstaten (artikel 41.1).

⁴⁹ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 580.

⁵⁰ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 583.

Konventionen ger vidare, i en icke sanktionerad bestämmelse, uttryck för att det är viktigt att pengar kan överföras mellan olika stater (artikel 35).

7.3 Överväganden

7.3.1 Exekvaturförfarandet

Förslag: Svea hovrätt är behörig domstol vid exekvaturförfarandet enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention.

Vid beslut med anledning av en ansökan om att ett utländskt avgörande ska erkännas eller förklaras vara verkställbart i Sverige ska Svea hovrätt bestå av en lagfaren domare.

En ansökan om ändring av (underhållsförordningen) respektive en invändning mot (2007 års Haagkonvention) ett beslut som har meddelats med anledning av en ansökan om verkställbarhetsförklaring, ska handläggas av Svea hovrätt med tillämpning av RB:s bestämmelser om överklagande av en tingsrätts beslut.

Ett avgörande som har meddelats med anledning av att ändring har sökts av ett beslut angående verkställbarhetsförklaring får överklagas till Högsta domstolen. Detta ska anmälas till kommissionen. Prövningstillstånd ska krävas för att Högsta domstolen ska ta upp beslutet till prövning.

7.3.1.1 Allmänt

Som anges i avsnitt 7.1.1.3 kommer avgöranden från Storbritannien och Danmark fortfarande att förutsätta ett exekvaturförfarande för att kunna verkställas enligt underhållsförordningen (kapitel IV, avsnitt 2 i förordningen).⁵¹ Förfarandet för erkännande och verkställighet är av samma modell som gäller för bl.a. Bryssel I-förordningen och Bryssel II-förordningen. Även avgöranden som ska erkännas och verkställas enligt 2007 års Haagkonvention kräver ett exekvaturförfarande. Delvis regleras förfarandet i förordningen

⁵¹ Avgöranden från Danmark kan dock fortfarande erkännas utan exekvaturförfarande med stöd av den nordiska konventionen angående indrivning av underhållsbidrag (se artikel 69.3 i underhållsförordningen).

respektive konventionen, men vissa kompletterande bestämmelser behöver föreskrivas i lag.

7.3.1.2 Behörig myndighet

Exekvaturprövningen ska ske på samma sätt oavsett vilket instrument som är tillämpligt och det är uppenbart att samma myndighet bör vara exekvaturmyndighet för båda instrumenten. Utredningen har därvid att ta ställning till vilken svensk myndighet som bör få denna uppgift.

Svea hovrätt är exekvaturmyndighet för avgöranden som ska förklaras verkställbara enligt ett flertal internationella instrument, som t.ex. Bryssel I-förordningen, Luganokonventionerna, Bryssel II-förordningen, 1958 års Haagkonvention och 1973 års Haagkonvention. Det är därför en uppgift som Svea hovrätt sedan tidigare har kompetens för att hantera. Även samordningsfördelar uppstår om liknande ärenden samlas vid en och samma myndighet.

Ett tänkbart alternativ är att låta den myndighet som ska ha uppgiften att vara centralmyndighet enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention sköta exekvaturfrågorna. Den lösningen har valts i Norge där NAV-utland är såväl centralmyndighet enligt New York-konventionen som exekvaturmyndighet för ärenden enligt Luganokonventionerna, 1958 års Haagkonvention och 1973 års Haagkonvention. Det finns fördelar även med en sådan lösning. Då samlas uppgifterna enligt de aktuella instrumenten hos den myndighet som har bäst sakkunskap i huvudfrågorna. Utredningen utesluter inte att det skulle kunna vara en lämplig lösning i framtiden, men anser att ansvaret för uppgiften nu bör ligga på Svea hovrätt.

7.3.1.3 Tvåstegsförfarandet

Exekvatorsystemet i både underhållsförordningen (aktualiseras endast i förhållande till Storbritannien och Danmark eftersom det i övrigt inte föreskrivs något exekvaturförfarande) och 2007 års Haagkonvention följer den tvåstegsmodell som redan finns t.ex. i Bryssel I-förordningen. Det är naturligt att välja samma förfaranderegler för exekvaturförfarandet i fråga om avgöranden om underhåll enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention.

Det innebär att Svea hovrätt vid den första, formella prövningen i exekvaturförfarandet bör vara domför med en lagfaren domare (jfr 4 § lagen med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden).

Var och en av parterna får ansöka om ändring av beslutet med anledning av ansökan om verkställbarhetsförklaring (artikel 32 i underhållsförordningen). Ansökan ska göras till den domstol som medlemsstaten har anmält till kommissionen. På motsvarande sätt gäller enligt 2007 års Haagkonvention att båda parter ska ges möjlighet att invända mot (*eng. challenge*) eller överklaga ett beslut som har meddelats med anledning av en ansökan om verkställbarhetsförklaring (artikel 23.5). Möjligheten att invända mot ett beslut i verkställbarhetsfrågan enligt konventionen har enligt utredningens mening samma innebörd som en ansökan om ändring enligt förordningen.

Även en ansökan om ändring av respektive en invändning mot det beslut som fattats i det första skedet bör prövas av Svea hovrätt med tillämpning av bestämmelserna i RB om överklagande av en tingsrätts beslut (jfr 5 § i ovan nämnda lag). Bestämmelser om detta bör införas i lag.

Ett avgörande som har meddelats enligt underhållsförordningen med anledning av att ändring har sökts får överklagas genom det förfarande som medlemsstaten har anmält till kommissionen (artikel 33 i underhållsförordningen). Ett motsvarande beslut enligt 2007 års Haagkonvention med anledning av att en invändning har gjorts får överklagas om det är tillåtet enligt lagen i den anmodade staten (se artikel 23.10). Enligt utredningens bedömning saknas anledning att välja någon annan lösning än den som gäller för motsvarande avgöranden enligt Bryssel I-förordningen. Överklagande bör därför få göras till Högsta domstolen och det bör krävas prövningstillstånd för Högsta domstolens prövning. Detta bör föreskrivas i lag och anmälas till kommissionen.

7.3.2 Säkerhetsåtgärder efter verkställbarhetsförklaring enligt underhållsförordningen

Förslag: En bestämmelse införs om att en verkställbarhetsförklaring av Svea hovrätt i det första skedet av exekvaturförfarandet ska anses innefatta ett beslut om kvarstad eller om någon annan åtgärd som avses i 15 kap. RB.

Som har framgått av avsnitt 7.1.1.2 och 7.1.1.3 ska ett verkställbart avgörande från en medlemsstat som är bunden av 2007 års Haagprotokoll automatiskt medföra att säkerhetsåtgärder får vidtas i Sverige (artikel 18 i underhållsförordningen). Om avgörandet i stället har meddelats i en stat som inte är bunden av protokollet (dvs. Danmark eller Storbritannien), inträder samma förhållande i och med verkställbarhetsförklaringen (artikel 36.2).

När avgörandet är direkt verkställbart i Sverige kan Kronofogdemyndigheten fatta utmättningsbeslut och säkerställa utmätningen enligt vanliga regler. Då finns det inte något behov av att föreskriva om säkerhetsåtgärder i svensk bemärkelse, dvs. kvarstad eller annan åtgärd som avses i 15 kap. RB. Situationen blir annorlunda när Svea hovrätt har bifallit en ansökan om verkställbarhet (jfr artikel 30 och artikel 36.2). En sådan verkställbarhetsförklaring medför automatiskt att säkerhetsåtgärder får vidtas. Det är för övrigt de enda verkställighetsåtgärder som får vidtas så länge klagofristen löper och intill dess beslutet i exekvaturärendet vunnit laga kraft (artikel 36.3). Liksom när det gäller motsvarande bestämmelser i andra internationella instrument (t.ex. i Bryssel I-förordningen och Luganokonventionerna) bör det föreskrivas i lag att Svea hovrätts beslut att bifalla en ansökan om verkställbarhetsförklaring ska anses innefatta ett beslut om kvarstad eller om någon annan åtgärd som regleras i 15 kap. RB.

7.3.3 Verkställighet av avgöranden enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention sker enligt utsökningsbalken

Förslag: Ett avgörande om underhållsskyldighet som har meddelats i en medlemsstat i EU som är bunden av 2007 års Haagprotokoll ska verkställas enligt UB på samma sätt som en motsvarande svensk dom som har vunnit laga kraft om inte annat följer av underhållsförordningen. Ett avgörande om underhållsskyldighet som har förklarats vara verkställbart i Sverige antingen enligt underhållsförordningen eller enligt 2007 års Haagkonvention ska verkställas på samma sätt om inte annat följer av respektive instrument. En erinran om detta ska införas i lag.

Bedömning: Det saknas anledning att införa mer förmånliga verkställighetsregler för utländska avgöranden än vad som gäller för motsvarande svenska avgöranden.

Som har framgått av bl.a. avsnitt 7.1.1.2 föreskrivs inte något exekvaturförfarande för avgöranden som omfattas av underhållsförordningen (med undantag för avgöranden från Storbritannien och Danmark). Att ett avgörande som har meddelats i en medlemsstat och som är verkställbart där ska vara verkställbart i Sverige utan exekvaturförfarande följer direkt av förordningen (artikel 17.2). Vidare följer att en sådan dom ska verkställas i Sverige på samma villkor som en dom som har meddelats här i landet (artikel 41.1). Detta innebär att det redan finns särskilda föreskrifter om att sådana utländska avgöranden får verkställas i Sverige (jfr 3 kap. 2 § UB). I linje med vad som har förordnats i fråga om verkställighet enligt bl.a. Bryssel I-förordningen och förordningen om den europeiska exekutionstiteln samt Bryssel II-förordningen⁵² bör det dock tydliggöras med en kompletterande lagregel. Det bör framgå i lag att avgöranden som antingen är direkt verkställbara i Sverige eller som har förklarats vara verkställbara antingen enligt underhållsförordningen eller enligt 2007 års Haagkonvention får verkställas enligt UB:s bestämmelser på samma villkor som ett svenskt avgörande som har vunnit laga kraft.

⁵² Se 7 och 11 §§ lagen med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden och 4 § lagen (2008:450) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen.

Där bör även erinras om att det kan finnas avvikande bestämmelser i underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention som ska tillämpas framför UB:s bestämmelser. Sådana bestämmelser finns t.ex. i fråga om hinder mot och uppskjutande av verkställighet i artikel 21 i underhållsförordningen (se avsnitt 7.1.1.2 och nedan i avsnitt 7.3.6). Någon bestämmelse som tar sikte på verkställighet av utländska avgöranden om säkerhetsåtgärder behövs inte enligt utredningens mening.⁵³

Som har redovisats i avsnitt 7.2.2 finns det en bestämmelse om icke-diskriminering i 2007 års Haagkonvention (artikel 33) som tillåter staterna att ha förmånligare regler för utländska avgöranden. Det finns en bestämmelse i 7 kap. 14 § andra stycket UB som särskilt tar sikte på utländska underhållsbidragsfordringar. Där framgår att en utländsk fordran på underhållsbidrag som får verkställas i Sverige, vid utmätning av lön har företräde framför andra fordringsanspråk om bidragsfordringen vid verkställighetstillfället inte är äldre än fem år. Det finns inte något som hindrar att en fordran som är äldre än fem år får verkställas men då gäller inte någon företrädesrätt. Rätten enligt FB att kräva ut fastställt underhållsbidrag går däremot som regel förlorad fem år efter den ursprungligen gällande förfallodagen (7 kap. 9 § FB) och enligt ÄktB är motsvarande preskriptionstid tre år (6 kap. 10 § ÄktB). Detta innebär att det enligt gällande rätt gäller förmånligare regler för verkställighet genom löneutmätning av utländska fordringar på underhåll, vilket också är tillåtet enligt 2007 års Haagkonvention. Utredningen har inte erfarit och kan inte heller se att det i något annat avseende skulle finnas behov av att införa särskilda regler för utländska avgöranden.

7.3.4 Verkställbara avtal enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention

Bedömning: Det saknas behov av kompletterande bestämmelser för att avtal om underhåll ska kunna erkännas och verkställas i Sverige.

Som har framgått av avsnitt 3.7.3 är ett skriftligt, av två personer bevittnat avtal angående underhållsbidrag enligt ÄktB eller FB

⁵³ Jfr 7 § andra stycket lagen med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden.

verkställbart på samma sätt som en dom som har vunnit laga kraft (3 kap. 19 § första stycket UB). Ett sådant avtal uppfyller i sig inte kraven i underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention för att kunna verkställas utomlands.⁵⁴ För detta krävs viss myndighetsmedverkan. De enda svenska avtal som i dag uppfyller kraven är avtal om underhåll till barn under 18 år som ska betalas med ett engångsbelopp eller för längre perioder än tre månader (7 kap. 7 § andra stycket FB). Frågan om det bör skapas förutsättningar för att ytterligare svenska avtal ska kunna verkställas utomlands behandlas i avsnitt 8.6.2.

Förutsättningarna för verkställighet av utländska avtal i Sverige följer direkt av underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention.⁵⁵ Enligt utredningens bedömning behövs inga kompletterande bestämmelser i detta avseende.

7.3.5 Förnyad prövning enligt underhållsförordningen när svaranden inte har gått i svaromål

Förslag: En ansökan om förnyad prövning ska göras skriftligen. Ansökan ska ges in till hovrätt. Ansökningar rörande Försäkringskassans beslut om återbetalning av underhållsstöd bör prövas av Svea hovrätt. Beviljas en ansökan, ska hovrätten samtidigt besluta att ny handläggning ska ske vid den myndighet som ursprungligen prövade ärendet. Vid hovrättens handläggning gäller i övrigt bestämmelserna om resning i 58 kap. RB i tillämpliga delar.

7.3.5.1 Allmänna förutsättningar

Som har redovisats i avsnitt 7.1.1.2 ska svaranden, om han eller hon inte har gått i svaromål i ursprungsmedlemsstaten, ha rätt att ansöka om förnyad prövning av domen vid den behöriga domstolen i ursprungsmedlemsstaten under vissa närmare angivna förutsättningar (artikel 19.1 i underhållsförordningen). Denna rätt att ansöka om förnyad prövning ska närmast betraktas som ett extraordinärt rättsmedel, som inte påverkar andra extraordinära rätts-

⁵⁴ Se artiklarna 2 och 48 i underhållsförordningen och artiklarna 3 e och 30.1 i 2007 års Haagkonvention.

⁵⁵ Se avsnitt 7.1.2 och 7.2.1.4.

medel enligt ursprungsmedlemsstatens lag förutsatt att dessa rättsmedel inte är oförenliga med rätten till förnyad prövning enligt förordningen (se ingresspunkt 29 i förordningen).

Bestämmelsen torde kunna bli aktuell i fråga om tredskodomar från tingsrätt, utslag från Kronofogdemyndigheten och beslut om återbetalning av utgivet underhållsstöd från Försäkringskassan.

Förutsättningarna för en ansökan om förnyad prövning – dvs. att parten inte blivit delgiven kravet i tillräcklig tid och på ett lämpligt sätt, eller att parten varit förhindrad att bestrida kravet på grund av force majeure eller extraordinära omständigheter – finns redan i de existerande extraordinära rättsmedlen som gäller för tingsrättens domar och kronofogdemyndighetens utslag.⁵⁶ Försäkringskassans handläggning sker enligt förvaltningslagen (1986:223) och möjligheten till resning regleras i 37 b § förvaltningsprocesslagen (1971:291). Möjligheten till förnyad prövning enligt förordningen är dock en självständig bestämmelse med annorlunda tidsfrister. Förfarandet enligt artikel 19.1 kräver därför vissa kompletterande bestämmelser. Med den rättegångsordning vi har i Sverige torde förnyad prövning inte komma i fråga särskilt ofta.

7.3.5.2 Behörig myndighet

Medlemsstaterna ska meddela kommissionen omprövningsförfaranden för tillämpning av artikel 19 samt namn och kontaktuppgifter för behöriga domstolar (artikel 71.1 c).

Ett alternativ är att låta den myndighet som fattade det ursprungliga beslutet pröva om det finns förutsättningar för förnyad prövning. Den myndigheten har alla handlingar i ärendet och ska – om det finns skäl för det – även pröva saken på nytt om det finns förutsättningar för en förnyad prövning. Skäl som talar mot en sådan lösning är emellertid att den förnyade prövningens karaktär av extraordinärt rättsmedel tappas. En sådan lösning synes inte heller vara avsedd genom att den skulle innebära att Sverige får rapportera namn och kontaktuppgifter till samtliga tänkbara myndigheter till kommissionen.

Möjligheten till förnyad prövning finns även enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1896/2006 av den

⁵⁶ Se angående resning och ansökan om återställande av försutten tid 58 kap. RB samt domvilla 59 kap. RB.

12 december 2006 om införande av ett europeiskt betalningsföreläggande (artikel 20). I det sammanhanget ansåg lagstiftaren att det var önskvärt att prövningen skulle göras av en beslutsinstans med vana att pröva ansökningar av extraordinär karaktär, och att prövningen bör göras av hovrätt.⁵⁷ Utredningen anser att den förnyade prövningen enligt underhållsförordningen bör hanteras på motsvarande sätt. En ansökan om förnyad prövning avseende Kronofogdemyndighetens utslag, som skulle ha överlämnats till en tingsrätt om förfarandet hade gått vidare, bör prövas av den hovrätt till vilken tingsrättens dom eller beslut skulle ha överklagats. På motsvarande sätt bör en ansökan om förnyad prövning av en tingsrättsdom prövas av den hovrätt till vilken tingsrättens dom eller beslut skulle ha överklagats. Ansökningar rörande Försäkringskassans beslut bör prövas av Svea hovrätt.⁵⁸

7.3.5.3 Förfarandet vid förnyad prövning

En ansökan om förnyad prövning bör vara skriftlig (jfr 13 § lagen om europeiskt betalningsföreläggande).

Vid hovrättens handläggning av ansökningar om förnyad prövning bör bestämmelserna om resning i 58 kap. RB gälla i tillämpliga delar. Detta bör framgå av lag. Det innebär t.ex. att ett beslut om att en förnyad prövning ska ske inte får fattas utan att motparten har getts tillfälle att yttra sig. För ett avslag på ansökan krävs däremot inte skriftväxling med motparten. Eftersom ett beslut om förnyad prövning innebär att det ursprungliga avgörandet förlorar sin rättskraft (se artikel 19.3), bör hovrättens beslut i frågan kunna överklagas till Högsta domstolen. Prövningstillstånd bör dock krävas. Om hovrätten beslutar om förnyad prövning bör vidare förordnas att den myndighet som prövade frågan ska fortsätta handläggningen där ärendet avslutades, enligt det regelverk som gäller för ärendet i fråga. Även detta bör framgå av lag.

⁵⁷ Se prop. 2007/08:158 s. 27, bet. 2008/09:CU4 och prot. 2008/09:8.

⁵⁸ Jfr 13 § lagen (2008:879) om europeiskt betalningsföreläggande. Om målet skulle ha överlämnats till annan domstol eller myndighet (än tingsrätt) ska ansökan ges in till Svea hovrätt.

7.3.6 Hinder mot och uppskjutande av verkställighet enligt underhållsförordningen

Förslag: Kronofogdemyndigheten är den behöriga myndighet i Sverige som avses i artikel 21 i underhållsförordningen. En bestämmelse införs i lag om att Kronofogdemyndighetens beslut att bevilja uppskjutande av verkställigheten respektive att avslå en begäran om uppskjutande får överklagas.

Bedömning: Kronofogdemyndighetens prövning av om det finns hinder mot verkställighet kräver inte några kompletterande bestämmelser. Detsamma gäller prövningen av om det finns skäl för uppskjutande av verkställigheten.

7.3.6.1 Allmänna förutsättningar

Som har redovisats i avsnitt 7.1.1.2 får på begäran av den underhållsskyldige hinder mot verkställighet beaktas (artikel 21.2) och uppskjutande av verkställighet ske (artikel 21.3). I korthet gäller att det finns hinder mot verkställighet om rätten att få avgörandet verkställt upphör genom preskription eller om avgörandet är oförenligt med annat avgörande. Verkställigheten får skjutas upp om en ansökan om förnyad prövning har getts in enligt artikel 19 eller om avgörandets verkställbarhet har skjutits upp i ursprungsstaten.

7.3.6.2 Beslut om hinder mot verkställighet

Kronofogdemyndigheten är behörig svensk myndighet i fråga om verkställighet. Kronofogdemyndigheten får ta ställning till om det finns hinder mot verkställighet utifrån de omständigheter som den underhållsskyldige åberopar. Det kan även finnas andra hinder mot verkställighet än de som framgår av artikel 21.2, t.ex. på den grunden att den underhållsskyldige har betalat fordran eller på grund av annat förhållande som rör parternas mellanhavanden som inte kan lämnas utan avseende (3 kap. 21 § UB). Kronofogdemyndighetens beslut får överklagas till tingsrätt (18 kap. 1 § UB). För att tingsrättens beslut efter ett överklagande ska prövas i hovrätten krävs prövningstillstånd (39 § lagen [1996:242] om

domstolsärenden). Bestämmelsen i artikel 21.2 om hinder mot verkställighet kräver inte några kompletterande bestämmelser. Möjligheten att överklaga sådana beslut följer redan av gällande rätt.

7.3.6.3 Beslut om uppskjutande av verkställigheten

Uppgiften att bedöma om det finns förutsättningar att skjuta upp verkställigheten eller inte följer direkt av underhållsförordningen (artikel 21.3). Det ska noteras att uppskjutande av verkställigheten enligt underhållsförordningen inte har samma innebörd som ”uppskov” enligt UB och andra exekutionsrättsliga regelverk.⁵⁹ Där används begreppet för att beskriva en borgenärsåtgärd, sökanden kan t.ex. medge uppskov med utmätning. Ett sådant beslut går inte att överklaga. Beslutet om uppskjutande av verkställigheten enligt artikel 21.3 är närmast att likna vid de anståndsregler som finns i UB.⁶⁰ Det är Kronofogdemyndigheten som fattar beslut om anstånd och ett sådant beslut kan överklagas (18 kap. 2 § UB).

Om verkställigheten skjuts upp enligt artikel 21.3 innan någon verkställighetsåtgärd har påbörjats, får det till följd att Kronofogdemyndigheten inte vidtar någon sådan åtgärd. Ansökan om verkställighet ligger dock kvar hos Kronofogdemyndigheten. När Kronofogdemyndigheten redan har påbörjat verkställigheten skulle situationen enligt i dag gällande regelverk hanteras så att verkställigheten fortgår även om Kronofogdemyndighetens beslut överklagas, om inte något annat föreskrivs i UB eller förordnas av en domstol (2 kap. 19 § andra stycket UB). Enligt utredningens uppfattning är det rimligt att det är Kronofogdemyndigheten som får fatta beslutet om uppskjutande av verkställigheten även i detta skede. Det bör alltså inte krävas att verkställighetsbeslutet överklagas och att tingsrätten fattar beslut om uppskjutande. En bestämmelse bör därför införas i lag om att Kronofogdemyndigheten är behörig att fatta beslut enligt artikel 21.3 i underhållsförordningen. Vidare bör Sverige anmäla till kommissionen att Kronofogdemyndigheten är behörig myndighet i samtliga fall som följer av artikel 21 (se artikel 71.1 f).

Kronofogdemyndighetens beslut att bevilja uppskjutande av verkställigheten respektive att avslå en sådan begäran, bör få över-

⁵⁹ Se t.ex. 4 kap. 10 § andra stycket UB och 7–9 §§ lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

⁶⁰ Se t.ex. 7 kap. 11 § UB (anstånd med löneutmätning) och 8 kap. 3 § andra stycket UB (anstånd med försäljning av utmätt egendom).

klagas. En särskild bestämmelse om detta ska införas i lag. Att prövningstillstånd då krävs för hovrättens prövning följer av 18 kap. 1 § UB och 39 § lagen om domstolsärenden.

Om Kronofogdemyndigheten avslår en ansökan om uppskjutande av verkställigheten fortsätter verkställigheten, såvida inte frågan överklagas och tingsrätten beslutar om inhibition (2 kap. 19 § andra stycket UB).

Sedan Kronofogdemyndigheten har beslutat om uppskjutande av verkställigheten – oavsett i vilket skede beslutet har fattats – kan verkställigheten återupptas när behörig myndighet i ursprungsstaten har avslagit en begäran om förnyad prövning eller när verkställbarheten inte längre är uppskjuten i ursprungsstaten.

7.3.7 Beslut av administrativa myndigheter

Förslag: Sverige ska meddela kommissionen att Försäkringskassan, Kronofogdemyndigheten och socialnämnden är sådana svenska administrativa myndigheter som i frågor om underhåll likställs med domstol i underhållsförordningens mening. Motsvarande uppgift ska lämnas för 2007 års Haagkonvention om att de svenska administrativa myndigheternas beslut alltid uppfyller kraven i artikel 19.3 i 2007 års Haagkonvention.

Bedömning: I den mån ett administrativt beslut har fattats av en utländsk myndighet som inte ingår bland de myndigheter vars avgöranden alltid uppfyller kraven i artikel 19.3, bör det inte göras undantag från huvudregeln att avgörandet ska åtföljas av en handling som utvisar att kraven är uppfyllda.

Med "domstol" avses enligt underhållsförordningen även de administrativa myndigheter i medlemsstaterna som är behöriga i frågor om underhållsskyldighet, förutsatt att dessa myndigheter garanterar opartiskhet och parternas rätt att bli hörda och att deras beslut enligt lagen i den medlemsstat där de är etablerade kan bli föremål för överklagande eller förnyad prövning av en rättslig myndighet, och har liknande giltighet och verkan som ett beslut av en rättslig myndighet i samma fråga (artikel 2.2 i underhållsförordningen). Dessa administrativa myndigheter ska förtecknas i bilaga X till förordningen. Utredningen ska enligt direktiven bedöma vilka myndigheter i Sverige som bör likställas med domstol.

Vidare kan en stat enligt artikel 57.1 e och artikel 25.1 b i 2007 års Haagkonvention ge tillkänna att avgöranden som fattas av dess administrativa myndigheter alltid uppfyller kraven i artikel 19.3 – dvs. att avgörandena kan bli föremål för överklagande till eller förnyad prövning av en rättslig myndighet och har liknande giltighet och verkan som avgöranden av en rättslig myndighet i samma fråga. Om så *inte* sker, ska en ansökan om erkännande och verkställighet åtföljas av en handling som fastställer att kraven i artikel 19.3 är uppfyllda (artikel 25.1 b). Enligt kommissionens förslag till rådsbeslut om EU:s ingående av 2007 års Haagkonvention⁶¹ ska medlemsstaterna till kommissionen meddela de uppgifter om lagstiftning, förfaranden och tjänster som avses i artikel 57.

De myndigheter och avgöranden som skulle kunna bli aktuella för svensk del är Försäkringskassans beslut om återbetalning av bidrag som har betalats till en underhållsberättigad person i stället för underhållsbidrag (s.k. underhållsstöd), Kronofogdemyndighetens utslag i mål om betalningsföreläggande och handräckning avseende underhåll samt socialnämndens godkännande av avtal om underhållsbidrag till barn under 18 år, om underhållsbidraget ska utgå med ett engångsbelopp eller för längre perioder än tre månader i taget.

Parternas rätt att bli hörda (artikel 2.2) får anses uppfyllt genom 16 och 17 §§ förvaltningslagen samt 25 och 31 §§ lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning.

I fråga om beslut om återbetalning av utgivet underhållsstöd så får sådana beslut överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Vidare är Försäkringskassans beslut om återbetalning en exekutionstitel som kan läggas till grund för verkställighet (41 § lagen om underhållsstöd och 3 kap. 1 § UB). Besluten har därmed liknande giltighet och verkan som ett avgörande av en rättslig myndighet.

Kronofogdemyndighetens utslag i ett mål om betalningsföreläggande och handräckning kan aktualiseras t.ex. om den underhållsberättigade åberopar ett avtal om underhållsbidrag som inte är bevittnat och därmed inte direkt verkställbart. Om svaranden inte bestrider ansökan kan Kronofogdemyndigheten meddela utslag (42 § lagen om betalningsföreläggande och handräckning). Svaranden kan ansöka om återvinning (52 § samma lag) varefter målet överlämnas till tingsrätt för prövning. Kronofogdemyndighetens utslag är en exekutionstitel som kan

⁶¹ Se KOM(2009) 373 slutlig, 28.7.2009.

verkställas (3 kap. 1 § UB). Enligt artikel 62 i Bryssel I-förordningen jämföras den svenska Kronofogdemyndigheten med domstol, med avseende på summarisk process i mål om betalningsföreläggande och handräckning.

När det gäller socialnämndens godkännande av avtal om underhållsbidrag till barn under 18 år, så torde det sällan finnas anledning att överklaga ett sådant godkännande eftersom parterna är överens i frågan. Ett eventuellt överklagande skulle i vart fall inte innebära att själva underhållsfrågan prövades av högre instans eftersom godkännandet är en formsak. En fråga om underhållsskyldighet vinner emellertid inte rättskraft i den meningen att parterna är förhindrade att få saken prövad på nytt. Det är alltid möjligt att återkomma i frågan – i vart fall om förhållandena har ändrats. Det kan sägas innebära att saken, med avseende på den underhållsskyldiges skyldighet att betala visst underhåll till den underhållsberättigade, kan bli föremål för förnyad prövning. Att det godkända avtalet har liknande giltighet och verkan som ett avgörande av en rättslig myndighet följer av att avtalet får verkställas på samma sätt som en lagkraftvunnen dom (se 7 kap. 7 § andra stycket FB och 3 kap. 19 § UB). Även socialnämndens godkännande av avtal uppfyller alltså kraven. Enligt uppgift är sådana ärenden dock mycket ovanliga.

Mot bakgrund av det anförda anser utredningen att det är lämpligt att meddela kommissionen att Försäkringskassan, Kronofogdemyndigheten och socialnämnden är sådana svenska administrativa myndigheter som i frågor om underhållsskyldighet kan jämföras med domstol (artikel 2.2 i underhållsförordningen). Motsvarande uppgift bör kunna lämnas till kommissionen enligt med artikel 57.1 e och artikel 25.1 b i 2007 års Haagkonvention, dvs. att myndigheternas avgöranden alltid uppfyller kraven i artikel 19.3 genom att de kan bli föremål för överklagande till eller förnyad prövning av en rättslig myndighet samt har liknande giltighet och verkan som ett avgörande av en rättslig myndighet i samma fråga. Därigenom är det inte nödvändigt att bifoga en handling som utvisar att kraven är uppfyllda till en ansökan om erkännande och verkställighet, något som annars krävs enligt artikel 25.1 b.

En härtill angränsande fråga gäller avgöranden från utländska myndigheter enligt 2007 års Haagkonvention. En stat får ge tillkänna att den inte kräver en handling som fastställer att kraven i artikel 19.3 är uppfyllda (artikel 25.3 c och artikel 57.1 e i 2007 års

Haagkonvention). Detta blir aktuellt om ursprungsstaten inte har gett tillkänna att ett avgörande av dess administrativa myndigheter alltid uppfyller kraven i artikel 19.3. Utredningen anser inte att det finns anledning att ge något sådant tillkännagivande, i ett sådant fall är det tvärtom av vikt att den verkställande myndigheten får kännedom om vilken status avgöranden från den utländska myndigheten har.

7.3.8 Ytterligare kompletterande bestämmelser till 2007 års Haagkonvention

Förslag: En fullständig kopia av avgörandet ska alltid bifogas en ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet. Detta ska anmälas till kommissionen.

En bestämmelse införs i lag om att den som har rätt att invända mot respektive ansöka om ändring av ett beslut som fattas med anledning av en ansökan om verkställbarhet ska delges beslutet.

Bedömning: Det är inte nödvändigt att reglera centralmyndighetens vidarebefordran av ett verkställbarhetsbeslut till Kronofogdemyndigheten.

7.3.8.1 En fullständig kopia av avgörandet ska bifogas en ansökan

En stat får ge tillkänna att en fullständig kopia av avgörandet, bestyrkt av behörig myndighet i ursprungsstaten, ska bifogas ansökan (artikel 25.3 a och artikel 57.1 e i 2007 års Haagkonvention). Som har redovisats i avsnitt 7.3.7 har kommissionen i sitt förslag till rådsbeslut föreslagit att medlemsstaterna ska meddela de uppgifter om lagstiftning, förfaranden och tjänster som avses i artikel 57.⁶²

Något som talar emot att Sverige bör kräva en fullständig och bestyrkt kopia av avgörandet är att det är möjligt att i stället använda formulär i det första skedet av exekvaturförfarandet. Formuläret ska upprättas av samma myndighet som har utfärdat avgörandet. Användandet av formulär minskar översättningskostnaderna. Vidare kan exekvaturmyndigheten alltid begära in en

⁶² Se KOM(2009) 373 slutlig, 28.7.2009.

fullständig kopia, bestyrkt av behörig myndighet i ursprungsstaten, om det finns behov av det (artikel 25.2). Trots detta anser utredningen att det finns goda skäl för att Sverige alltid bör kräva en fullständig kopia av avgörandet. Ett tungt vägande skäl är att ett motsvarande krav finns i artikel 40.1 i underhållsförordningen. Handläggningen blir på så sätt enhetlig. Dessutom krävs att exekutionstiteln ges in när ärendet kommer till Kronofogdemyndigheten för verkställighet (2 kap. 2 § andra stycket UB). Av dessa skäl anser utredningen att det bör krävas att en fullständig kopia av avgörandet alltid ska ges in. Detta bör anmälas till kommissionen.

Med detta förslag finns det inte för närvarande anledning att under några förhållanden, i stället för det fullständiga avgörandet, godta ett upprättat sammandrag eller ett utdrag av avgörandet enligt formulär (se artikel 25.3 b och artikel 57.1 e i 2007 års Haagkonvention).

7.3.8.2 Delgivning av ett beslut om verkställbarhet

När exekvaturmyndigheten har förklarat att ett utländskt beslut får verkställas i Sverige, eller vägrat att meddela en sådan verkställbarhetsförklaring, ska, som redovisas i avsnitt 7.2.1.4, sökanden och motparten underrättas om detta (artikel 23.5). Härefter löper en tidsfrist inom vilken en part kan invända mot beslutet, dvs. ansöka om ändring (se artikel 23.6). En invändning ska ges in inom 30 eller 60 dagar från underrättelsen. Det framgår inte direkt av konventionen om parterna ska delges beslutet eller inte. När det gäller motsvarande bestämmelse i underhållsförordningen (artikel 31) ska sökanden underrättas om beslutet som meddelats med anledning av en ansökan om verkställbarhetsförklaring (punkten 1) och den part mot vilken verkställighet begärs ska delges det (punkten 2). En ansökan om ändring av en verkställbarhetsförklaring ska göras inom 30 dagar efter delgivningen (artikel 32.5 i underhållsförordningen).⁶³ Motsvarande bestämmelser finns i Bryssel I-förordningen (artikel 42 och artikel 43.5).

Eftersom det första skedet av exekvaturförfarandet endast är formellt och parterna inte har rätt att yttra sig i detta skede är det rimligt att i vart fall motparten delges beslutet. Till skillnad från

⁶³ Dessa bestämmelser i underhållsförordningen gäller i förhållande till avgöranden från Storbritannien och Danmark. För avgöranden från övriga medlemsstater i EU krävs ingen exekvatur.

sökanden är motparten ofta inte medveten om att saken prövas av exekvaturmyndigheten eftersom beslutet meddelas utan föregående skriftväxling. Ett annat skäl för delgivning är att det är en fördel om exekvaturförfarandet enligt de olika instrumenten kan hanteras så lika som möjligt. En kompletterande bestämmelse bör därför införas i lag som föreskriver att ett avgörande med anledning av en ansökan om verkställbarhetsförklaring ska delges den som har rätt att ansöka om ändring.

7.3.8.3 Centralmyndigheten vidarebefordrar verkställbarhetsbeslutet till Kronofogdemyndigheten

När en ansökan har skett genom centralmyndigheterna och avgörandet har förklarats verkställbart ska verkställigheten fortgå utan att det krävs några ytterligare åtgärder från sökanden (artikel 32.3). I detta avseende skiljer sig 2007 års Haagkonvention från t.ex. Bryssel I-förordningen. Enligt denna förordning skickas inte ett beslut om verkställbarhet direkt från Svea hovrätt till Kronofogdemyndigheten. För att Sverige ska uppfylla sina förpliktelser enligt 2007 års Haagkonvention måste säkerställas att verkställigheten fortgår efter verkställbarhetsbeslutet.

Om Försäkringskassan bistår den underhållsberättigade enligt New York-konventionen brukar Försäkringskassan – i egenskap av centralmyndighet – försöka förmå den betalningsskyldige att betala på frivillig väg. Först därefter förmedlar Försäkringskassan beslutet om verkställbarhet till Kronofogdemyndigheten. Att låta centralmyndigheten sköta förmedlingen av verkställbarhetsbeslutet på motsvarande sätt även enligt 2007 års Haagkonvention framstår som en lämplig ordning. Ett alternativ skulle kunna vara att låta Svea hovrätt expediera beslutet direkt till Kronofogdemyndigheten. Ett sådant alternativ saknar emellertid mellansteget där frivillig betalning undersöks. Eftersom betalning på frivillig väg är till fördel för den underhållsberättigade parten bör beslutet inte expedieras direkt från Svea hovrätt. I stället får det följa av centralmyndighetens åligganden enligt 2007 års Haagkonvention att fullfölja sitt ärende med en ansökan om verkställighet. Därmed ges utrymme för uppgörelser på frivillig väg. Enligt utredningens bedömning är det inte nödvändigt att föreskriva en skyldighet för centralmyndigheten att vidarebefordra beslutet till Kronofogdemyndigheten.

8 Särskilt om avtal

8.1 Inledning

Både underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention förutsätter att avtal om underhållsbidrag kan träffas. Sådana avtal ska under vissa förutsättningar erkännas och verkställas enligt bestämmelserna i förordningen och konventionen (se avsnitt 7.1.2 och avsnitt 7.2.1.4).

Det är vidare enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagprotokoll tillåtet att under vissa förutsättningar träffa avtal både om behörighet och om vilken lag som ska vara tillämplig. Det är möjligt att förordna om behörig domstol och tillämplig lag i ett och samma avtal (såvida tvisten inte rör underhållsskyldighet mot ett barn under 18 år, eftersom det då inte är tillåtet att välja domstol).

I detta kapitel behandlas frågor kring avtalsmöjligheterna.

8.2 Gällande rätt

8.2.1 Möjligheten att avtala om underhåll enligt svensk intern rätt

Enligt svensk intern rätt är tvister om underhållsbidrag i princip av dispositiv natur. Samtidigt har det i svensk rätt ansetts att den familjerättsliga underhållsskyldigheten – mot make och barn – har tvingande natur i den meningen att en part inte i förväg, innan underhållsfrågan för en viss tidsperiod är aktuell, med bindande

verkan generellt kan avstå från sin principiella rätt till underhållsbidrag.¹

Det är möjligt att träffa avtal om underhåll till barn. Avtal om underhållsbidrag kan slutas även före barnets födelse (7 kap. 2 § FB). Den vanligaste formen av avtal gäller månatliga betalningar för barnets underhåll. För ett sådant avtal finns inga formkrav, men om det ska kunna bli föremål för indrivning måste det vara skriftligt och bevittnat av två personer (3 kap. 19 § första stycket UB). För det fall underhållsbidrag för framtiden ska betalas med ett engångsbelopp eller för längre perioder än tre månader i taget, är avtalet giltigt endast om det är skriftligt och bevittnat av två personer. Är barnet under 18 år ska ett sådant avtal dessutom vara godkänt av socialnämnden i kommun där barnet eller dess vårdnadshavare är varaktigt bosatt eller, om ingen av dem är varaktigt bosatt här i landet, av socialnämnden i Stockholm. Underhållsbidrag i form av ett engångsbelopp ska betalas till socialnämnden om barnet är under 18 år (7 kap. 7 § FB). Ett avtal om underhåll kan jämkas av rätten, om det finns skäl för det med hänsyn till att förhållandena har ändrats om avtalet är oskäligt med hänsyn till omständigheterna vid dess tillkomst och förhållandena i övrigt (10 § samma kap.).

Makar och före detta makar kan träffa avtal om underhåll. Det ställs inte upp några formkrav för att ett sådant avtal ska vara giltigt. För att det ska kunna bli föremål för indrivning måste det emellertid vara skriftligt och bevittnat av två personer (3 kap. 19 § första stycket UB). Ett avtal om underhåll får jämkas av domstol om det finns skäl för det med hänsyn till att förhållandena har ändrats eller om avtalet är oskäligt med hänsyn till omständigheterna vid dess tillkomst och förhållandena i övrigt (6 kap. 11 § ÄktB). Om underhållsbidrag har fastställts genom avtal gäller vissa restriktioner för verkställighet. Underhållsbidrag som ska utges till gäldenärens make för makens egen del eller för makarnas barn får verkställas endast om makarna under den tid som bidraget avser inte varaktigt bodde tillsammans och alltjämt inte gör det (3 kap. 19 § andra stycket UB). Det kan noteras att makar, inför en omedelbart förestående äktenskapsskillnad, kan avtala om den

¹ Se Gösta Walin och Staffan Vängby, *Föräldrabalken, En kommentar, Del I, 1–13 kap.*, s. 7:7, Lars Tottie, *Äktenskapsbalken och promulgationslag m.m.* (1990) s. 112 f. och Anders Agell och Margareta Brattström, *Äktenskap, samboende, partnerskap*, 4 uppl. (2008), s. 54. Jfr RH 2000:42, där hovrätten fann att bestämmelserna i 6 kap. 1–3 §§ ÄktB om underhållsskyldighet mellan makar var av tvingande natur, samt NJA 1950 s. 513 och NJA 1972 s. 419.

kommande bodelningen eller om annat som har samband med denna (9 kap. 13 § ÄktB). Ett sådant avtal kallas föravtal och det är inte ovanligt att parterna beaktar underhållsfrågan i avtalet.²

8.2.2 Avtal om domstols behörighet (prorogation)

Det är enligt gällande rätt möjligt för parterna att avtala om svensk behörighet i frågor om underhåll enligt Bryssel I-förordningen och de båda Luganokonventionerna.

Enligt Bryssel I-förordningen kan parterna träffa avtal om att en domstol eller domstolarna i en medlemsstat ska vara behöriga att avgöra en redan uppkommen tvist eller framtida tvister i anledning av ett bestämt rättsförhållande (artikel 23). Detta gäller under förutsättning att en av parterna har hemvist i en medlemsstat. En annan förutsättning är att tvisten har gränsöverskridande karaktär, annars får giltigheten av ett avtal som innebär att tvisten ska avgöras av en viss svensk domstol bedömas enligt 10 kap. 16 § rättegångsbalken.³ Vissa formkrav ställs upp i syfte att säkerställa att samstämmighet mellan parterna faktiskt har förelegat.⁴ Avtalet ska vara skriftligt eller muntligt och skriftligen bekräftat (artikel 23.1 a).⁵ Ett elektroniskt meddelande som möjliggör en varaktig dokumentation av avtalet är likvärdigt med ett skriftligt avtal (artikel 23.2). En domstol som inte är behörig enligt Bryssel I-förordningen kan bli behörig genom s.k. tyst prorogation (artikel 24). Domstolen är därvid behörig om svaranden går i svaromål, dock inte om svaranden gick i svaromål för att bestrida domstolens behörighet eller om en annan domstol har exklusiv behörighet.

² Se Örjan Teleman, *Bodelning under äktenskap och vid skilsmässa*, 4 uppl. (2003), s. 271.

³ Se Lennart Pålsson, *Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna* (2008), s. 210.

⁴ Se Lennart Pålsson, a.a. s. 215.

⁵ Avtalet kan också ingås b) i en form som överensstämmer med praxis som parterna har utbildat mellan sig eller c) i internationell handel, i en form överensstämmande med handelsbruk eller sedvänja under vissa närmare angivna förutsättningar.

8.2.3 Avtal om tillämplig lag

Som tidigare har nämnts har Sverige inte tillträtt någon av Haag-konferensens lagvalskonventioner avseende underhåll.⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I-förordningen)⁷ gäller visserligen avtalsförpliktelser på privaträttens område, men förordningen är inte tillämplig på familjerättslig underhållsskyldighet (se artikel 1.2 b).

Även om en fråga om underhållsbidrag mellan makar inte utgör en fråga om makarnas förmögenhetsförhållanden, bör här nämnas att det för svensk del gäller avtalsfrihet för lagval i fråga om makarnas förmögenhetsförhållanden (se 3 § lagen om internationella frågor rörande makars och sambors förmögenhetsförhållanden). Har makar eller blivande makar skriftligen avtalat att en viss stats lag ska tillämpas på deras förmögenhetsförhållanden, ska det gälla. Lagvalsmöjligheten har dock vissa begränsningar. Makarna eller de blivande makarna kan bara välja lagen i en stat där någon av dem har hemvist eller är medborgare när avtalet ingås. Vidare finns bestämmelser som inskränker möjligheterna att tillämpa utländsk rätt i vissa angivna situationer, t.ex. i fråga om fast egendom som finns i Sverige (se 3 § i angiven lag med hänvisningar). I förarbetena till bestämmelsen, som ger möjlighet att avtala om tillämplig lag, nämns att många makar sannolikt kommer att använda sig av ett äktenskapsförord.⁸ Avtal om tillämplig lag finns inte med i uppräknningen av vad som kan regleras genom äktenskapsförord (se 7 kap. 3 § ÄktB). Av praxis följer emellertid att ett äktenskapsförord kan registreras även om det – utöver vad som kan avtalas genom äktenskapsförord – innehåller avtal om lagval beträffande makarnas förmögenhetsordning (se NJA 1997 s. 37).⁹ Själva lagvalsavtalet är giltigt då det uppfyller föreskrifterna om skriftlighet i 3 § i 1990 års lag.¹⁰

När det gäller underhåll till barn finns inte heller några bestämmelser som reglerar möjligheten att välja lag.

⁶ Se avsnitt 3.2.5.

⁷ Rom I-förordningen är publicerad i EUT L 177, 4.7.2008, s. 6.

⁸ Se prop. 1989/90:87 s. 41.

⁹ Jfr även RH 1992:49 där hovrätten fann att det inte ankommer på tingsrätten att inom ramen för registreringsförfarandet pröva innehållet i en som äktenskapsförord betecknad handling annat än i det formella avseende som följer av regleringen i 7 kap 3 § ÄktB.

¹⁰ Se Örjan Teleman, *Äktenskapsförord*, 2 uppl. (2006), s. 47.

8.3 Avtal om underhåll enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention

Som har framgått av avsnitt 7.1.2 och avsnitt 7.2.1.4 möjliggör både underhållsförordningen (artikel 48) och 2007 års Haagkonvention (artikel 30.1) att avtal om underhållsbidrag ska kunna verkställas, förutsatt att avtalen är verkställbara i ursprungsstaten. Till detta kommer ytterligare krav.

För att vara verkställbart enligt underhållsförordningen ska avtalet vara en officiell handling (se artikel 2.1 punkten 3), dvs.

- a) en handling angående underhållsskyldighet som har upprättats eller registrerats som en officiell handling i ursprungsmedlemsstaten och vars äkthet dels avser handlingens underskrift och innehåll, och dels har bestyrkts av en offentlig myndighet eller annan för detta bemyndigad myndighet, eller
- b) ett avtal om underhållsskyldighet som har ingåtts inför en administrativ myndighet i ursprungsmedlemsstaten eller bestyrkts av sådan myndighet.

Ett avtal om underhållsbidrag enligt 2007 års Haagkonvention ska vara skriftligt och ha upprättats eller registrerats som en officiell handling av en behörig myndighet, eller, alternativt, ha bestyrkts av, ingåtts vid, registrerats hos eller getts in till en behörig myndighet. Vidare föreskrivs att ett avtal om underhållsbidrag ska kunna bli föremål för förnyad prövning och ändras av en behörig myndighet (artikel 3 e i 2007 års Haagkonvention).

Förutsättningarna för verkställighet av avtal av underhållsbidrag enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention redovisas i avsnitt 7.1.2 och 7.2.1.4.

8.4 Avtal om behörig domstol enligt underhållsförordningen

Som har nämnts i avsnitt 5.1 får parterna enligt underhållsförordningen träffa avtal om att en eller flera domstolar i en medlemsstat ska vara behöriga att avgöra en redan uppkommen tvist eller framtida tvister om underhållsskyldighet (artikel 4). Avtal kan träffas i fråga om

- a) den eller de domstolar i en medlemsstat där en av parterna har hemvist,
- b) den eller de domstolar i en medlemsstat där en av parterna är medborgare,
- c) i fråga om underhållsskyldighet mellan makar/tidigare makar, antingen den domstol som har behörighet att pröva tvister mellan dem i äktenskapsmål eller domstol i den medlemsstat där makarna senast hade gemensam hemvist under minst ett år.

Behörigheten ska finnas antingen vid den tidpunkt då avtalet om val av domstol ingås eller vid den tidpunkt då talan väcks, och är exklusiv om annat inte avtalats (jfr dock artikel 5 nedan). Om parterna har enats om att ge exklusiv behörighet till domstol i en stat som inte är medlemsstat men som har tillträtt 2007 års Luganokonvention, ska den konventionen tillämpas (artikel 4.4).

Ett avtal om val av domstol ska vara skriftligt. Ett elektroniskt meddelande som möjliggör en varaktig dokumentation av avtalet ska anses vara likvärdigt med ett skriftligt avtal (artikel 4.2).

Möjligheten att avtala om behörig domstol gäller dock inte i fråga om en tvist om underhållsskyldighet mot ett barn under 18 år (artikel 4.3).

Behörighet för en domstol i en medlemsstat kan finnas också på den grunden att svaranden går i svaromål inför domstolen (artikel 5), se avsnitt 5.1.

8.5 Avtal om tillämplig lag enligt 2007 års Haagprotokoll

8.5.1 Val av lag för ett visst förfarande

Som har framgått av avsnitt 6.2.4 kan parterna under vissa förutsättningar välja vilken lag som ska vara tillämplig på frågan om underhållsskyldighet. Om det är fråga om ett särskilt förfarande i en bestämd stat får den underhållsberättigade och den underhållsskyldige uttryckligen ange att lagen i den staten ska vara tillämplig på underhållsskyldigheten (artikel 7.1). Det är således endast forumlandets lag som kan väljas enligt denna bestämmelse. Valet kan ske även innan parterna har vänt sig till någon myndighet. Tillämplig lag ska då anges i ett avtal som undertecknas av båda

parterna. Avtalet ska vara skriftligt eller på annat sätt dokumenterat så att informationen är tillgänglig för senare användning (artikel 7.2). Skälet för detta är dels att förekomsten av ett avtal ska vara lätt att bevisa, dels att parterna ska bli uppmärksammade på vikten av frågan och konsekvenserna av sitt avtal.¹¹ Enligt den förklarande rapporten ska det inte vara möjligt att ange i avtalet att "forumlandets lag" ska tillämpas eftersom forumet inte är bestämt innan ärendet har anhängiggjorts vid en viss myndighet.¹²

8.5.2 Generellt tillämpliga avtal

Parterna har även möjlighet att träffa lagvalsavtal med generell giltighet (artikel 8). I den underhållsberättigades intresse har möjligheterna att avtala om tillämplig lag gjorts beroende av vissa villkor. Den första begränsningen gäller vilka staters lagar som kan väljas. Den underhållsberättigade och den underhållsskyldige får – oavsett tidpunkt – ange att någon av följande lagar ska tillämpas i fråga om underhållsskyldigheten.

- a) Lagen i en stat där någon av parterna är medborgare vid tidpunkten för förordnandet.
- b) Lagen i den stat där någon av parterna har sin hemvist vid tidpunkten för förordnandet. Enligt den förklarande rapporten gör ett efterföljande hemvistbyte eller en ändring av medborgarskapet inte att avtalet förlorar sin giltighet.¹³
- c) Den lag som parterna har utpekat som tillämplig, eller den lag som faktiskt tillämpats på deras familjerättsliga förmögenhetsförhållanden.
- d) Den lag som parterna har anvisat som tillämplig, eller den lag som faktiskt tillämpats på deras äktenskapsskillnad eller hemskillnad.

Enligt den förklarande rapporten är punkterna c och d beroende av forumstatens internationellt privaträttsliga bestämmelser. Om det landet inte tillåter att parterna disponerar över lagvalet i fråga om sina förmögenhetsförhållanden eller sin äktenskapsskillnad blir ett

¹¹ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 119.

¹² Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 120.

¹³ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 133.

avtal om tillämplig lag för underhållsfrågan också ogiltigt.¹⁴ Som har nämnts i avsnitt 8.2.3 gäller för svensk del avtalsfrihet/lagvalsfrihet i fråga om makarnas förmögenhetsförhållanden, med vissa begränsningar (3 § lagen om internationella frågor rörande makars och sambors förmögenhetsförhållanden). Det är däremot inte möjligt att avtala om vilken lag som ska tillämpas på en talan om äktenskapsskillnad, den prövas enligt svensk lag (dock att utländsk lag i viss mån kan beaktas, se 3 kap. 4 § i 1904 års lag).¹⁵

Ett avtal ska vara skriftligt eller dokumenterat på ett sådant sätt att informationen är tillgänglig för senare användning samt vara undertecknat av båda parterna (artikel 8.2). Tanken är enligt den förklarande rapporten att bestämmelsen inte ska hindra användningen av modern informationsteknologi. Men även ett sådant ”dokument” måste undertecknas och blir giltigt först sedan det försetts med en elektronisk signatur.¹⁶

Möjligheten att ingå avtal ska inte gälla för underhållsskyldighet avseende en person under 18 år eller en vuxen som på grund av nedsatt eller bristande förmåga inte kan bevaka sina intressen (artikel 8.3).

Ett avtal om tillämplig lag kan medföra att en underhållsberättigad person går miste om rätten till underhåll eller att rätten till underhåll begränsas i jämförelse med vad som hade följt av den annars tillämpliga lagen. Till skydd för den underhållsberättigade är därför vissa ytterligare villkor uppställda för att generella avtal ska bli gällande.¹⁷ Oavsett vilken lag som har pekats ut av parterna i deras avtal ska frågan om huruvida den underhållsberättigade kan avsäga sig sin rätt till underhåll bestämmas enligt lagen i den stat där den underhållsberättigade hade sin hemvist vid tidpunkten för förordnandet (artikel 8.4). Bestämmelsen är avsedd att skydda den underhållsberättigade från att gå miste om underhåll som han eller hon skulle ha rätt till om det inte hade gjorts något lagvalsavtal.¹⁸

¹⁴ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 135 och 140.

¹⁵ Det finns ett förslag (som går under namnet Rom III) från kommissionen. Enligt förslaget ska Bryssel II-förordningen kompletteras med regler om tillämplig lag vid internationella skilsmässor. Makarna ska bl.a. kunna avtala om vilket lands lag som ska tillämpas på deras äktenskapsskillnad/hemskillnad. Se KOM(2006) 399 slutlig, 17.7.2006. Förslaget är inte genomfört. Kommissionen har härefter presenterat ett förslag till förordning om genomförande av ett fördjupat samarbete om tillämplig lag för äktenskapsskillnad och hemskillnad, se KOM(2010) 104 och KOM(2010) 105, 24.3.2010.

¹⁶ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 145.

¹⁷ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 146.

¹⁸ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 147.

Om parterna vid tidpunkten för valet av tillämplig lag inte var fullt informerade och medvetna om konsekvenserna av sitt val, ska den lag som parterna anvisat inte tillämpas om det skulle leda till uppenbart orättvisa och orimliga konsekvenser för någon av parterna (artikel 8.5). Enligt den förklarande rapporten har det ansetts vara rimligt att parterna kan minska riskerna för att avtalet åsidosätts, t.ex. genom att söka rättslig rådgivning om konsekvenserna av sitt avtal. Kravet på att parterna varit fullt informerade och medvetna om konsekvenserna innebär att de måste ha haft möjlighet att förstå den information de har fått.¹⁹

8.6 Överväganden

Bedömning: Förutsättningar och möjligheter att avtala om behörig domstol och tillämplig lag följer direkt av underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll. Några kompletterande bestämmelser är inte nödvändiga.

Det bör inte införas några formkrav utöver vad som föreskrivs i förordningen och protokollet för att ett avtal om behörighet eller lagval ska vara giltigt mellan parterna.

Frågan om vilket lands lag som ska tillämpas vid prövningen av ett avtals materiella giltighet får avgöras i rättstillämpningen och kräver inte lagreglering.

Advokater och andra juridiska rådgivare har anledning att särskilt uppmärksamma bestämmelserna om avtal av tillämplig lag, eftersom bristfällig information kan medföra att ett lagvalsavtal kan komma att underkännas i en senare process.

8.6.1 Behandlingen av avtal i underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll

Som har redovisats i avsnitt 8.1 beaktar underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention den möjlighet som finns i vissa länder för parter att träffa avtal om underhållsbidrag. Vidare finns bestämmelser som reglerar förutsättningarna för att avtal ska få träffas och vilket lands domstol respektive vilket lands lag som

¹⁹ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 150.

parterna kan avtala om i underhållsförordningen och 2007 års Haagprotokoll. Möjligheterna och förutsättningarna följer direkt av förordningen, konventionen och protokollet och kräver inga kompletterande bestämmelser i svensk lag.

8.6.2 Registrering av ett avtal om underhållsbidrag

Som har framgått av avsnitt 8.3 kan ett avtal om underhållsbidrag vara verkställbart enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention om avtalet är verkställbart i ursprungsstaten samt har registrerats (enligt underhållsförordningen som en officiell handling) eller har ingåtts inför en administrativ myndighet.

Ett avtal om underhållsbidrag enligt ÄktB eller FB är verkställbart enligt svensk rätt om det är skriftligt och bevitnat av två personer (3 kap. 1 § första stycket 5 och 19 § UB).²⁰ Det finns alltså inget krav på att avtalet ska ha getts in till eller registrerats av en myndighet. Ett sådant avtal uppfyller inte kraven i underhållsförordningen eller 2007 års Haagkonvention. Om avtalet gäller underhåll till barn under 18 år, som ska betalas med ett engångsbelopp eller för längre perioder än tre månader, ska det dock godkännas av socialnämnden (7 kap. 7 § andra stycket FB). Ett sådant avtal är följaktligen verkställbart enligt förordningen och konventionen.²¹ Enligt uppgift är sådana avtal ytterst sällsynta i Sverige. I övrigt skulle ett avtal, med dagens regelsystem, indirekt kunna bli föremål för verkställighet utomlands enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention, om det åberopas som grund för en talan i domstol eller en ansökan om betalningsföreläggande. Efterföljande dom respektive utslag erkänns och verkställs då emellertid enligt bestämmelserna som gäller för avgöranden och inte för avtal.

Frågan är om det bör skapas förutsättningar för parterna att även i *andra situationer* kunna träffa avtal som enligt de nya instrumenten blir verkställbara utomlands. Det kan tänkas att ett avtal träffas när parterna bor i Sverige men att det inte blir aktuellt med verkställighet förrän den ena parten har flyttat utomlands. Eftersom avtalet inte har träffats under någon medverkan av myndighet förutsätter de nya instrumenten att den underhålls-

²⁰ Underhållsbidrag som ska utges till gäldenärens make för makens egen del eller för makarnas barn, får bara verkställas om makarna under den tid som bidraget avser inte varaktigt bodde tillsammans och fortfarande inte gör det (3 kap. 19 § andra stycket UB).

²¹ Jfr beträffande Bryssel I-förordningen Lennart Pålsson, a.a. s. 312.

berättigade personen utverkar ett nytt avgörande i underhållsfrågan. Om detta kan undvikas genom ett enkelt registreringsförfarande eller genom att parterna bereds möjlighet att ingå avtalet inför en myndighet medför det processekonomiska fördelar.

Enligt utredningens uppfattning vore det värdefullt om föräldrar och makar i betydligt större utsträckning än i dag kan träffa avtal om underhåll som är verkställbara utomlands. Det förutsätter dock att det införs ett system där avtal om underhåll kan registreras av eller ingås inför en myndighet. Införande av ett sådant system kräver emellertid ställningstagande till ett antal frågor som inte enbart får betydelse för en eventuell verkställighet av avtalet utomlands. Möjligheten att registrera avtal eller att ingå ett avtal inför en myndighet bör rimligen gälla för alla avtal och inte bara dem där man kan förutse ett framtida verkställighetsförfarande utomlands, men frågan blir dock ändå vilka avtal som ska kunna registreras och godkännas. Är det enbart avtal om underhåll inom ramarna för den svenska interna lagstiftningen (underhåll till barn och make) eller även avtal mellan t.ex. kusiner (jfr det breda tillämpningsområdet i underhållsförordningen)? Ska prövningen som görs av myndigheten vara både formell och materiell? Vilken myndighet ska sköta uppgiften? Måste avtalet vara träffat inför myndigheten eller kan ett privat avtal registreras i efterhand? Kräver en registrering medverkan av båda parterna eller räcker det med en begäran från en av parterna? Vidare kan avtalen komma att innehålla andra frågor med anknytning till underhåll, som t.ex. vårdnad och umgänge. Formerna för sådana avtal regleras på annat håll i den svenska lagstiftningen. Det kan också nämnas att Domstolsverket, som har haft i uppdrag att utvärdera rättshjälpslagen, har föreslagit bl.a. att regeringen bör ge Försäkringskassan ett uppdrag att lämna föräldrar hjälp med beräkning av underhållsbidrag till barn. Detta skulle enligt Domstolsverket leda till att personlig hjälp ges till föräldrar med uträkning av underhållsbidrag och därigenom att underhållsbidragsfrågan kan lösas genom avtal.²²

De frågeställningar som har redovisats ovan visar att införandet av ett system för möjligheten att träffa avtal som är verkställbara utomlands enligt förordningen och konventionen kräver överväganden som inte ryms inom ramen för denna utredning. Utredningen vill dock återigen framhålla att det vore värdefullt med en ordning som möjliggör utomlands verkställbara avtal.

²² Se DV-rapport 2009:2, s. 76 ff.

8.6.3 Formkrav för avtal om behörighet och lagval

I fråga om *val av domstol* innehåller underhållsförordningen, som har framgått av avsnitt 8.4, inte några andra formkrav än att avtalet ska vara skriftligt. Ett elektroniskt meddelande anses likvärdigt, se artikel 4.2. Mot bakgrund av att förordningen syftar till att medlemsstaterna ska ha enhetliga regler som ska tillämpas på samma sätt inom unionen, är det utredningens uppfattning att medlemsstaterna är förhindrade att komplettera förordningen med ytterligare formkrav. Några sådana bestämmelser föreslås därför inte.

Ett avtal om *val av tillämplig lag* för ett särskilt förfarande som har gjorts innan förfarandet inleds ska, som har redovisats i avsnitt 8.5.1, vara undertecknat av parterna och skriftligt eller dokumenterat på ett sådant sätt att informationen är tillgänglig för senare användning (artikel 7.2 i 2007 års Haagprotokoll). Samma sak gäller i fråga om generella avtal om tillämplig lag enligt artikel 8.2 i protokollet (se avsnitt 8.5.2). De formkrav som ställs i protokollet är alltså begränsade. Den förklarande rapporten till protokollet öppnar emellertid för att enskilda stater kan ställa strängare krav på ett lagvalsavtal.²³ För svensk del gäller att EU har tillträtt 2007 års Haagprotokoll. I rådets beslut om EU:s tillträde finns inte några skrivningar om strängare formkrav.²⁴ Protokollet blir också ett EU-instrument och avsikten är, på samma sätt som gäller för underhållsförordningen, att medlemsstaterna ska ha enhetliga regler som tillämpas på samma sätt inom unionen. Mot denna bakgrund kan det enligt utredningens uppfattning ifrågasättas om EU:s medlemsstater får ställa upp strängare formkrav för att avtal om tillämplig lag ska vara giltiga i det egna landet. Om inte annat framstår det som mindre lämpligt. Utredningen föreslår därför inte heller i detta avseende några kompletterande formkrav.

Det kan för övrigt noteras att skriftlighet är det enda formkrav som uppställs för att ett lagvalsavtal enligt lagen om internationella frågor rörande makars och sambors förmögenhetsförhållanden ska vara giltigt (3 §).²⁵

Det nu sagda hindrar givetvis inte att parterna själva träffar sitt avtal under andra former för att på detta sätt försöka öka avtalets tyngd i en viss stat dit parterna har anknytning, t.ex. genom att se

²³ Se kommentaren till artikel 7 i Explanatory Report (Prot.), paragraph 119.

²⁴ Se EUT L331, 16.12.2009 s. 17 (se *bilaga 4* i bilagedelen).

²⁵ Tidigare gällde att sådana avtal kunde registreras, se prop. 1989/90:87 s. 26 f.

till att avtalet bevittnas. Det kan inte heller uteslutas att andra stater ställer upp strängare formkrav. Många länder utanför Norden ställer t.ex. krav på att avtal ska upprättas inför en notarie för att vara giltiga. Information om eventuella formkrav kommer sannolikt att finnas inom ramen för det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område eller för konventionens del i landprofilformulären (jfr artikel 57.2 i 2007 års Haagkonvention). För medlemsstaternas del är det i sista hand EU-domstolens uppgift att tolka bestämmelserna.

Av samma skäl som anförts i det föregående föreslår utredningen inte heller några kompletterande bestämmelser beträffande när eller i vilket sammanhang ett generellt lagvalsavtal eller ett avtal om behörig domstol kan träffas.

När det gäller avtal om tillämplig lag för ett särskilt förfarande i en bestämd stat (artikel 7.1 i 2007 års Haagprotokoll), får parterna *uttryckligen* ange att lagen i den staten ska vara tillämplig på underhållsskyldigheten. Kravet på uttrycklighet får, enligt utredningen, anses utesluta "tyst accept" av svensk lag, dvs. om den ena parten argumenterar utifrån svensk rätt och den andra parten inte invänder mot att svensk rätt tillämpas.

Även om utredningen inte föreslår några kompletterande formkrav till förordningen, konventionen och protokollet, innebär det inte att alla skriftliga avtal måste godtas. Giltigheten av ett avtal måste alltid kunna prövas inom ramen för processen, t.ex. utifrån en invändning om att parten förletts att skriva under avtalet.

2007 års Haagprotokoll behandlar – med undantag för artikel 8.4, se avsnitt 8.5.2 – inte frågor om ett lagvalsavtals materiella giltighet. Härmed avses omständigheter som kan medföra att avtalet lider av brister och kan jämkas eller sättas åt sidan, för svensk del t.ex. genom tillämpning av 36 § avtalslagen. Enligt den förklarande rapporten är det lämpligt att sådana frågor avgörs enligt den lag som anvisats av parterna, och som ska tillämpas om avtalet vore giltigt. Det är en vanlig lösning i internationella instrument.²⁶ En fördel är att frågorna då behandlas på ett liknande sätt i de fördragsslutande staterna. Anta t.ex. att svensk domstol är behörig att pröva en fråga om underhåll. En av parterna åberopar ett avtal som anvisar att lagen i staten A ska tillämpas. Den andra parten bestrider detta på den grunden att

²⁶ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 151 och t.ex. artikel 10.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I), publicerad i EUT L 177, 4.7.2008, s. 6.

parten vilsetts att skriva under avtalet. Med den lösning som förespråkas i den förklarande rapporten bör den svenska domstolen tillämpa lagen i staten A vid bedömningen av om det finns ett giltigt avtal. Frågan om vilket lands lag som ska tillämpas vid prövningen av ett avtals materiella giltighet får avgöras i rättstillämpningen. Enligt utredningens bedömning är den lösning som förespråkas i den förklarande rapporten en lämplig utgångspunkt intill dess EU-domstolen har prövat frågan. Någon kompletterande bestämmelse i lag är inte nödvändig.

8.6.4 Information och medvetenhet om avtalets konsekvenser

Om parterna vid tidpunkten för anvisandet av tillämplig lag inte var fullt informerade och medvetna om konsekvenserna av sitt utpekande ska den lag som parterna har anvisat inte tillämpas om det skulle leda till uppenbart orättvisa och orimliga konsekvenser för någon av parterna (artikel 8.5 i 2007 års Haagprotokoll). Som har framgått ovan i avsnitt 8.5.2 har det ansetts att parterna ska kunna minska risken för att den anvisade lagen inte tillämpas genom att söka juridisk rådgivning. Bestämmelsen ska ses mot bakgrund av att vissa länder kräver medverkan av notarier vid upprättandet av avtal eller att parterna var för sig har fått vederbörlig och oberoende juridisk rådgivning inför avtalets ingående.

Enligt utredningens uppfattning bör formerna för den rådgivning som förutsätts enligt protokollet inte regleras närmare, av samma skäl som har anförts ovan i fråga om eventuella ytterligare formkrav. Det finns däremot anledning att framhålla betydelsen av rådgivning/information och dokumentation av densamma. T.ex. är de svenska bestämmelserna om underhåll mellan före detta makar mycket restriktiva jämfört med vad som gäller i många andra länder. Om inte parterna har fått tillräcklig information vid tidpunkten för avtalet om svensk lag, kan avtalet komma att underkännas i en senare process under hänvisning till att tillämpningen av svensk lag skulle leda till uppenbart orättvisa och orimliga konsekvenser för någon av parterna – dvs. den part som inte får underhåll eller vars rätt till underhåll genom avtalet blir starkt reducerad. Informationen och dokumentation av den information som ges kan alltså komma att spela en viktig roll även om det i protokollet inte ställs några uttryckliga formkrav. Detta är något som juridiska rådgivare har ett stort intresse av att beakta.

9 Samarbete genom centralmyndigheter och deras åligganden

9.1 Inledning

Det förekommer redan i dag ett myndighetssamarbete över landsgränserna i frågor om underhåll. Detta samarbete beskrivs i avsnitt 9.2.

Vidare ska staterna enligt både underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention utse centralmyndigheter som ska samarbeta med varandra och fullgöra de uppgifter eller skyldigheter som föreskrivs i det aktuella instrumentet (artikel 49 i underhållsförordningen och artikel 4 i 2007 års Haagkonvention).¹ Kommissionen och Haagkonferensens permanenta byrå ska samla information om vem som utsetts till centralmyndighet i respektive stat.

Centralmyndighetens uppgifter enligt de båda instrumenten är i princip överensstämmande. I avsnitt 9.3 görs en genomgång av centralmyndighetens allmänna uppgifter med hänvisningar till relevanta artiklar i instrumenten. Vid vissa artiklar görs hänvisningar till den förklarande rapporten till 2007 års Haagkonvention. Även om kommentarerna avser konventionen torde de enligt utredningen kunna vara till viss ledning även i fråga om tolkningen av underhållsförordningen. Det ska dock framhållas att det ytterst är EU-domstolen som tolkar bestämmelserna i förordningen. Utredningen utgår från att det är EU som kommer att tillträda 2007 års Haagkonvention (se kapitel 13). Därmed kommer EU-domstolen att vara behörig att för medlemsstaternas del tolka 2007 års Haagkonvention. I avsnitt 9.3 redogörs också för förfarandet

¹ Federala stater och stater med fler än ett rättssystem eller med autonoma territorier kan utse fler än en centralmyndighet enligt 2007 års Haagkonvention.

med ansökningar genom centralmyndigheter enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention.

Samarbetsbestämmelserna och centralmyndighetens behandling av personuppgifter enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention ger upphov till frågor om sekretess, tillåtligheten att behandla personuppgifter och att överföra dem till tredje land samt frågor kring bevarandet av uppgifter. Gällande rätt och instrumentens bestämmelser i dessa delar redovisas i avsnitt 9.4.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 9.5.

9.2 Gränsöverskridande samarbete i dag

9.2.1 New York-konventionen

Som har nämnts i avsnitt 3.2.6 tillträdde Sverige år 1958 New Yorkkonventionen. Den 2 augusti 2010 hade 65 stater tillträtt konventionen. I bilaga 2 till kungörelsen (1958:522) angående tillämpning av konventionen den 20 juni 1956 om indrivning av underhållsbidrag i utlandet framgår vilka stater som har tillträtt konventionen.² Av kungörelsen framgår också att konventionen på grund av ömsesidiga åtaganden i fråga om internationellt samarbete för indrivning av underhållsbidrag, ska tillämpas även i förhållande till USA:s delstater jämte Guam, Jungfruöarna, Puerto Rico och Samoa, dock med undantag för Alabama, District of Columbia och Mississippi.

De fördragsslutande staterna ska enligt konventionen utse en eller flera myndigheter som ska hjälpa den som är berättigad till underhållsbidrag. I Sverige är Försäkringskassan både *förmedlande organ*, dvs. den som hjälper den underhållsberättigade i bosättningslandet, och *mottagande organ*, dvs. den som tar emot en ansökan från ett annat land (första stycket i den nämnda kungörelsen). Den underhållsberättigade ska göra en ansökan om indrivning av underhållsbidrag hos det förmedlande organet. Det förmedlande organet ska pröva framställningen i formellt avseende och sedan översända handlingarna till det mottagande organet. Det mottagande organet ska inom ramen för det av sökanden givna uppdraget, på dennes vägnar, vidta alla ändamålsenliga åtgärder för att få ut underhållsbidraget. Enligt svensk uppfattning kan

² Därutöver har Kirgizistan, Liberia, Montenegro, Republiken Moldavien, Serbien, Seychellerna och Ukraina tillträtt konventionen.

ansökningar avse antingen fastställande av underhållsbidrag eller erkännande och verkställighet av ett utländskt avgörande.³ Vilka åtgärder som ska vidtas kan därför variera och är således beroende av vad saken gäller, det kan t.ex. bli fråga om att träffa uppgörelser, väcka och utföra talan eller ansöka om verkställighet. De tjänster som utförs av det förmedlande organet och det mottagande organet är kostnadsfria.

En sökande ska få samma behandling och förmåner när det gäller befrielse från kostnader och avgifter, som tillkommer dem som stadigvarande vistas i den stat där förfarandet äger rum eller som är medborgare i den staten. Sverige har meddelat ett förbehåll som innebär att avgiftsfrihet och lättnader vid förfaranden i Sverige tillerkänns endast den som är bosatt i en fördragsslutande stat eller den som annars på grund av avtal med medborgarstaten har en sådan förmån (SÖ 1988:56).

9.2.2 Försäkringskassans tjänster enligt New York-konventionen

Om ett förmedlande organ i ett annat land sänder en ansökan enligt New York-konventionen till Sverige hjälper Försäkringskassan (som mottagande organ) till med följande.⁴

- Efterforskar den bidragsskyldiges adress.
- Kräver den bidragsskyldige på det fastställda underhållsbidraget och uppmanar den bidragsskyldige att betala frivilligt.
- Om något underhållsbidrag inte är fastställt, försöker få parterna att komma överens och skriva avtal om underhållsbidrag. Om detta inte går anlitas en svensk advokat som ombud för den bidragsberättigade. Ombudet försöker på nytt att förmå parterna att avtala om ett underhållsbidrag. Om detta inte lyckas är nästa steg att ombudet stämmer den bidragsskyldige inför svensk domstol. Om faderskapet inte är fastställt för barnet kan ombudet även vidta åtgärder för att få faderskapet fastställt i domstol.

³ Enligt uppgift från Försäkringskassan finns det stater som gör en annan tolkning av konventionen.

⁴ Jfr Försäkringskassans Vägledning 2006:1, *Indrivning av underhållsbidrag i internationella ärenden*, s. 20 f.

- Hjälper till med att få ett fastställt underhållsbidrag verkställt i Sverige antingen genom att skicka en ansökan om verkställighet vidare till den svenska Kronofogdemyndigheten om underhållsbidraget är fastställt i avtal, svensk dom eller utländskt avgörande som är direkt verkställbart i Sverige, eller – om underhållsbidraget är fastställt i ett utländskt avgörande som inte är direkt verkställbart i Sverige – genom att skicka en ansökan angående verkställbarhet till Svea hovrätt.
- Upplýser om att rådets förordning (1408/71) av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen i vissa fall kan vara tillämplig.⁵

Försäkringskassans roll som förmedlande organ enligt New Yorkkonventionen avser i de flesta fall bistånd med ansökningar om underhållsbidrag för barn i Sverige som har underhållsstöd. Endast ett fåtal ärenden avser ansökningar om underhåll till andra bidragsberättigade eller till barn som inte har underhållsstöd. Ansökningarna kan avse yrkande om att underhåll ska fastställas, jämkning av ett befintligt underhållsbidrag, erkännande och verkställighetsförklaring och verkställighet. Försäkringskassan hjälper den bidragsberättigade att upprätta en ansökan. Det innebär att Försäkringskassan ser till att alla dokument finns med, att alla blanketter och formulär är rätt ifyllda och att relevanta dokument är översatta. I vissa fall kan Försäkringskassans egna formulär och blanketter för ansökningar till andra stater användas, i andra fall måste sökanden använda den andra statens egna ansökningsblanketter. När ansökan är komplett skickar Försäkringskassan ansökan till det mottagande organet i den andra staten. Försäkringskassan håller därefter, så länge ansökan är aktuell, kontakt med det mottagande organet eller med andra myndigheter i den staten. Det innebär bl.a. att Försäkringskassan tar emot och förmedlar inbetalningar till den bidragsberättigade och utreder frågor om skulder och betalningar av underhållsbidrag. Eftersom en ansökan om verkställighet oftast inte avslutas förrän underhålls-

⁵ Se närmare Försäkringskassans Vägledning 2001:9 och Vägledning 2004:8 Familjeförmåner inom den Europeiska unionen (EU). Förordning (EEG) nr 1408/71 har ersatts av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 200, 7.6.2004, s. 1), som inte omfattar underhållsstöd. Förordning (EEG) nr 1408/71 kommer dock fortfarande att tillämpas i förhållande bl.a. till bidragsberättigade bosatta i EES-länder (se artikel 90).

skyldigheten upphör och skulden är betald, kan en ansökan vara aktuell i många år. Det händer också att Försäkringskassan i egenskap av förmedlande organ får en begäran om att hjälpa till vid en eventuell invändning mot faderskapet. Mor och barn lämnar då oftast blodprov och Försäkringskassan hjälper till att skicka proverna till ett laboratorium i den bidragsskyldiges land.

9.3 Centralmyndighetens uppgifter enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention

9.3.1 Centralmyndighetens allmänna uppgifter

Centralmyndigheternas allmänna uppgifter är att samarbeta med varandra och främja samarbetet mellan behöriga myndigheter i respektive stat för att uppnå ändamålen med underhållsförordningen respektive 2007 års Haagkonvention samt också försöka hitta lösningar på tillämpningssvårigheter (artikel 50.1 i underhållsförordningen och artikel 5 i 2007 års Haagkonvention). Centralmyndigheterna i EU:s medlemsstater ska också, med användning av det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område,⁶ vidta åtgärder för att underlätta tillämpningen av förordningen (artikel 50.2 i underhållsförordningen). I detta syfte ska de också träffas regelbundet (artikel 60).

Centralmyndigheterna ska vara behjälpliga i samband med de ansökningar som enligt förordningen respektive konventionen kan göras genom centralmyndigheterna (artikel 51 i underhållsförordningen och artikel 6 i 2007 års Haagkonvention, se vidare avsnitt 9.4). De ska särskilt vidarebefordra och ta emot ansökningar och inleda eller underlätta inledandet av förfaranden i fråga om sådana ansökningar. I samband med ansökningarna ska centralmyndigheterna ”vidta alla lämpliga åtgärder” för att

- a) tillhandahålla eller underlätta tillhandahållandet av rättshjälp respektive rättsligt bistånd när omständigheterna så kräver,
- b) bistå med att lokalisera den underhållsskyldige eller den underhållsberättigade,⁷

⁶ Se beslut 2001/470/EG.

⁷ Bl.a. med tillämpning av artiklarna 61, 62 och 63 i underhållsförordningen. 2007 års Haagkonvention har ingen motsvarande hänvisning.

- c) bistå med att få fram relevanta uppgifter om den underhållsskyldiges eller den underhållsberättigades inkomst och, om det är nödvändigt, andra ekonomiska förhållanden, inklusive lokalisering av tillgångar,⁸
- d) uppmuntra till samförståndslösningar för att på frivillig väg utverka utbetalning av underhåll, om så är lämpligt genom medling, förlikning eller liknande förfaranden,
- e) underlätta pågående verkställighet av domar om underhåll, inklusive eventuella utestående fordringar,
- f) underlätta indrivning och snabb överföring av utbetalningar av underhåll,
- g) underlätta erhållandet av dokumentation eller annat bevis,⁹
- h) vara behjälpliga med att fastställa föräldraskap, när detta krävs för indrivningen av underhållet,
- i) inleda eller underlätta inledandet av förfaranden för att utverka eventuella nödvändiga interimistiska åtgärder av territoriellt slag som syftar till att säkra utgången av en pågående ansökan om underhållsbidrag, samt
- j) underlätta delgivning av handlingar.¹⁰

Enligt den förklarande rapporten till 2007 års Haagkonvention är det inte möjligt att fastslå vilka slags åtgärder som avses och omfattningen av dessa. Alla fördragsslutande stater har olika nationella system och det måste därför finnas en viss flexibilitet. Det är dock inte fråga om frivilliga åtgärder, flexibiliteten ligger i *hur* uppgifterna ska fullgöras.¹¹

Skyldigheten att vara behjälplig med att fastställa föräldraskap när detta krävs för indrivningen av underhållet (punkten h) innebär enligt den förklarande rapporten att centralmyndigheten är skyldig att hjälpa sökanden med nödvändiga förfaranden för ett genetiskt

⁸ Se not 7.

⁹ För underhållsförordningens del utan att det påverkar tillämpningen av rådets förordning (EG) nr 1206/2001 av den 28 maj 2001 om samarbete mellan medlemsstaternas domstolar i fråga om bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur, EGT L 174, 27.6.2001, s. 1.

¹⁰ För underhållsförordningens del utan att det påverkar tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (delgivning av handlingar), EUT L 324, 10.12.2007, s. 79.

¹¹ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 123–124.

test. Som ett minimum bör centralmyndigheten ge kontaktuppgifter till behöriga laboratorier i den anmodade staten, ge rådgivning om innehållet i nationell rätt till den underhållsberättigade eller till centralmyndigheten i den begärande staten eller hänvisa den underhållsberättigade till behöriga myndigheter. Nästa nivå av hjälp kan innebära hjälp med att ta fram relevanta dokument i fråga om fastställelse av föräldraskap genom presumtion, försök att få fram en frivillig bekräftelse av faderskapet efter en begäran om att kontakta en presumtiv far, initiering av en juridisk process för fastställande av faderskap eller hjälp med arrangemang för ett frivilligt DNA-test av en presumtiv förälder.¹²

De under punkterna a–j ovan uppräknade uppgifterna får, i den mån det är möjligt enligt medlemsstatens/den fördragsslutande statens lag, utföras av offentliga organ eller andra organ som står under tillsyn av behöriga myndigheter (artikel 51.3 i underhållsförordningen och artikel 6.3 i 2007 års Haagkonvention).

Centralmyndigheten åläggs inte att utöva befogenheter som bara får utövas av rättsliga myndigheter enligt den anmodade statens lag (artikel 51.4 i underhållsförordningen och artikel 6.4 i 2007 års Haagkonvention).

Centralmyndigheten får begära fullmakt av sökanden bara om centralmyndigheten ska agera på sökandens vägnar vid rättsliga förfaranden eller inför myndighet, eller om centralmyndigheten avser att utse en företrädare för detta ändamål (artikel 52 i underhållsförordningen och artikel 42 i 2007 års Haagkonvention).

Centralmyndigheten kan också göra framställningar till en annan centralmyndighet om s.k. *särskilda åtgärder* (artikel 53.1 i underhållsförordningen och artikel 7.1 i 2007 års Haagkonvention). Det kan t.ex. handla om bistånd med att hitta den underhållsskyldige eller att ta fram uppgifter om dennes ekonomiska förhållanden när ingen ansökan handläggs. En centralmyndighet som får en sådan framställning ska vidta lämpliga åtgärder om den är övertygad om att det är nödvändigt för att bistå en potentiell sökande att göra en ansökan eller för att avgöra om ett sådant förfarande bör inledas.

Centralmyndigheten får även vidta särskilda åtgärder i fråga om mål och ärenden om indrivning av underhåll med internationella inslag som pågår i den begärande staten (artikel 53.3 i underhållsförordningen och artikel 7.2 i 2007 års Haagkonvention). Det

¹² Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 171 och 174–175.

skulle t.ex. kunna vara fråga om ett verkställighetsärende vid Kronofogdemyndigheten där båda parterna har hemvist i Sverige. Den bidragsskyldiges inkomst från och/eller tillgångar i ett annat land är av intresse vid beräkningen av förbehållsbeloppet. Det internationella inslaget kan också bestå i att det krävs uppgifter från ett utländskt vittne.¹³

Av underhållsförordningen framgår dessutom vilka uppgifter som ska eftersökas vid framställningar om särskilda åtgärder och vilka av de uppgifter som kommer fram som ska vidarebefordras (artikel 53.2). Det uppställs också ett krav på att centralmyndigheten ska använda formulär för sina framställningar (artikel 53.4).

Varje centralmyndighet ska bära sina egna kostnader och får inte ta ut någon avgift från sökanden, utom för ”exceptionella kostnader” i samband med en framställning om en särskild åtgärd (artikel 54 i underhållsförordningen och artikel 8 i 2007 års Haagkonvention). Enligt den förklarande rapporten till konventionen kan det handla om kostnader som uppstår när andra myndigheter blir inblandade, t.ex. vid utredning av den underhållsskyldiges finansiella situation.¹⁴ Möjligheten att ta ut en avgift förutsätter att sökanden i förväg har godkänt att tjänsterna tillhandahålls till denna kostnad (se nämnda artiklar). I underhållsförordningen har ett tillägg gjorts om att kostnader som hänför sig till fastställandet av var den underhållsskyldige befinner sig inte anses vara exceptionella kostnader. Så skulle däremot kunna vara fallet enligt 2007 års Haagkonvention enligt den förklarande rapporten.¹⁵

9.3.2 Ansökningar genom centralmyndigheten

Ansökningar beträffande frågor i underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention kan göras antingen genom centralmyndigheten eller direkt till behörig myndighet i en viss stat (direkta ansökningar behandlas i kapitel 10). Om en ansökan görs genom en centralmyndighet har sökanden rätt till hjälp i större utsträckning och instrumentens samarbetsystem kommer mer till sin rätt.

En person som vill göra en ansökan med hjälp från en centralmyndighet ska vända sig till centralmyndigheten i den stat där han eller hon är bosatt (artikel 55 i underhållsförordningen och

¹³ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 208.

¹⁴ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 224.

¹⁵ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 224.

artikel 9 i 2007 års Haagkonvention). Denna centralmyndighet har sedan att vända sig till centralmyndigheten i den stat där åtgärden ska göras gällande. Det har anförts att ”bosättning” när det gäller att avgöra om en person har rätt att ansöka om hjälp hos en centralmyndighet, bör tolkas mindre strikt än anknytningskriteriet ”hemvist” (se avsnitt 4.7). En sökandes blotta närvaro på det berörda territoriet bör dock inte räknas som bosättning.¹⁶

I båda instrumenten finns en uppräknning av vilka ansökningar *en underhållsberättigad person*, som vill att underhållsbidrag ska drivas in enligt underhållsförordningen respektive 2007 års Haagkonvention, kan göra i en begärande stat (artikel 56.1 i underhållsförordningen och artikel 10.1 i 2007 års Haagkonvention), nämligen ansökan om

- a) erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring av ett avgörande,¹⁷
- b) verkställighet av ett avgörande som meddelats eller erkänns i den anmodade staten,¹⁸
- c) erhållande av ett avgörande i den anmodade staten, om det inte finns något tidigare avgörande, inklusive i förekommande fall fastställande av föräldraskap,¹⁹
- d) erhållande av ett avgörande i den anmodade staten, om ett avgörande som har meddelats i en annan stat än den anmodade staten inte kan erkännas och förklaras verkställbart – såvitt avser 2007 års Haagkonvention, på grund av att det saknas en

¹⁶ Se punkten 32 i ingressen till underhållsförordningen, artikel 9 i 2007 års Haagkonvention och Explanatory Report (Conv.), paragraph 228.

¹⁷ Enligt den förklarande rapporten är det underförstått att avgörandet måste ha meddelats i en fördragsslutande stat, men det behöver inte ha meddelats i den begärande staten, se Explanatory Report (Conv.), paragraph 240.

¹⁸ Enligt den förklarande rapporten omfattar denna punkt även det fallet att ett avgörande från en icke-fördragsslutande stat tidigare har erkänts i den anmodade staten enligt ett annat förfarande än enligt konventionen, se Explanatory Report (Conv.), paragraph 243.

¹⁹ Enligt den förklarande rapporten innebär denna punkt och artikel 10.3 i konventionen att det är en fråga för nationell lag i varje fördragsslutande stat att avgöra under vilka omständigheter dess myndigheter är behöriga att fastställa föräldraskap och rättsverkningarna av ett sådant beslut. Tillämplig lag för fastställande av föräldraskap kan variera, t.ex. nämns forumlandets lag, hemvistlandets lag eller lagen i det land där någon av parterna eller barnet är medborgare. Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 248 och 250.

grund för erkännande och verkställighet enligt artikel 20 eller av de skäl som anges i artikel 22 b eller e,²⁰

- e) ändring av ett avgörande som har meddelats i den anmodade staten, samt
- f) ändring av ett avgörande som har meddelats i en annan stat än den anmodade medlemsstaten.

Vidare anges vilka ansökningar *en underhållsskyldig person*, mot vilken det finns ett avgörande om underhållsskyldighet, kan göra i en begärande stat (artikel 56.2 i underhållsförordningen och artikel 10.2 i 2007 års Haagkonvention), närmare bestämt ansökan om

- a) erkännande av ett avgörande som leder till uppskjutande eller begränsning av verkställigheten av ett tidigare avgörande i den anmodade staten,
- b) ändring av ett avgörande som meddelats i den anmodade staten, samt
- c) ändring av ett avgörande som meddelats i en annan stat än den anmodade staten.

Om inte annat följer av förordningen eller konventionen ska ansökningarna handläggas enligt lagen i den anmodade staten och omfattas av de regler om behörighet som är tillämpliga där (artikel 56.4 i underhållsförordningen och artikel 10.3 i 2007 års Haagkonvention).

För ansökningar enligt artikel 56 i underhållsförordningen gäller att rättsligt bistånd med att väcka talan inför en myndighet eller en domstol och representation vid domstol ska tillhandahållas av centralmyndigheten i den anmodade medlemsstaten, direkt eller genom offentliga myndigheter eller andra organ eller personer (artikel 56.3 och artikel 45 b).

En ansökan *ska* göras på formulär enligt underhållsförordningen (artikel 57.1 och bilaga VI eller VII), respektive *får* göras med användning av formulär enligt 2007 års Haagkonvention

²⁰ Av artikel 20 följer att ett avgörande som meddelats i en fördragsslutande stat ska erkännas och verkställas under vissa förutsättningar, bl.a. om svaranden hade hemvist i ursprungsstaten när talan väcktes. I artikel 22 finns skälen för att vägra erkännande och verkställighet; b) om avgörandet har utverkats genom svikligt förfarande i samband med rättegången och e) om svaranden har uteblivit eller inte varit företrädd vid förfarandet i ursprungsstaten.

(artikel 11.4). Avsikten är att formulären ska minska översättningskostnaderna och underlätta centralmyndigheternas kommunikation. För konventionens del finns instruktioner till formulären i en handbok som utarbetas av Haagkonferensens permanenta byrå.²¹ Vidare anges uttryckligen i underhållsförordningen och i 2007 års Haagkonvention vilka uppgifter som ska finnas med i ansökan (artikel 57.2–4 i underhållsförordningen och artikel 11.1–2 i 2007 års Haagkonvention). Den ska åtföljas av alla nödvändiga kompletterande uppgifter eller dokumentation, inklusive handlingar som gäller sökandens rätt till rättshjälp respektive kostnadsfritt rättsligt bistånd (artikel 57.5 i underhållsförordningen och artikel 11.3 i 2007 års Haagkonvention).

Centralmyndigheten i den *begärande medlemsstaten* ska bistå sökanden med att se till att ansökan innehåller nödvändig information och de handlingar som behövs (artikel 58 i underhållsförordningen och artikel 12 i 2007 års Haagkonvention). Det är därefter centralmyndighetens uppgift att vidarebefordra ansökan till centralmyndigheten i den anmodade staten.

Centralmyndigheten i den *anmodade staten* ska inom viss tid bekräfta mottagandet till den begärande staten samt informera om vilka åtgärder som vidtagits eller planerats.²² Kommunikationen ska ske med användande av formulär.²³ Även namn och kontaktuppgifter på ansvarig person eller enhet ska förmedlas. I 2007 års Haagkonvention anges också att centralmyndigheten i den begärande staten på begäran av centralmyndigheten i den anmodade staten ska tillhandahålla en fullständig kopia av eventuella handlingar.²⁴ Inom viss tid från bekräftelsen ska den anmodade centralmyndigheten informera om ansökans handläggningens status.²⁵ Ärendet ska behandlas så snabbt som dess beskaffenhet tillåter och centralmyndigheterna ska använda sig av de snabbaste och mest effektiva kommunikationsmedlen som står till deras förfogande. En anmodad centralmyndighet får bara vägra att

²¹ Se Draft practical handbook for caseworkers under the 2007 Child Support Convention (Prel. Doc. No 4 of August 2009), kapitel 15, s. 205 ff. Handboken finns tillgänglig på Haagkonferensens hemsida, <<http://www.hcch.net>>. En uppdaterad version av handboken förväntas komma under hösten år 2010.

²² Inom 30 dagar enligt underhållsförordningen och inom sex veckor enligt 2007 års Haagkonvention.

²³ Se formulär VI, VII och VIII i underhållsförordningen och formulär i bilaga 1 och 2 i 2007 års Haagkonvention.

²⁴ Som anges i artiklarna 16.3, 25.1 a, b och d, 25.3 b och 30.3.

²⁵ Inom 60 dagar enligt underhållsförordningen och inom tre månader enligt 2007 års Haagkonvention. Tidsfristerna är avsedda att säkerställa en effektiv handläggning.

behandla en ansökan om det är uppenbart att förordningens respektive konventionens krav inte är uppfyllda. Den ska då informera den begärande centralmyndigheten om skälen för vägran (enligt underhållsförordningen ska detta ske på bilaga IX). Detsamma gäller om en ansökan inte kompletteras på begärt sätt.²⁶

En uttrycklig ambition med 2007 års Haagkonvention är att modern teknik ska kunna utnyttjas. Samarbetssystemet är avsett att vara så flexibelt att det kan utvecklas i takt med att behoven ändras och ytterligare tekniska framsteg skapar nya möjligheter (se ingressen till konventionen). Detta återspeglas i artikel 13, enligt vilken ansökningar som görs genom centralmyndigheterna och handlingar eller uppgifter som bifogas eller tillhandahålls inte kan bestridas av svaranden enbart med hänvisning till det kommunikationsmedel eller kommunikationssätt som har använts mellan de berörda centralmyndigheterna. Svaranden får således finna sig i den form som handlingarna överförs till den anmodade centralmyndigheten. I den förklarande rapporten framhålls emellertid att den behöriga myndigheten i den anmodade staten alltid kan begära en bestyrkt kopia av dokumenten enligt artikel 25.2 och att nationell rätt i fråga om bevisning fortfarande gäller.²⁷ Bestämmelsen har ingen direkt motsvarighet i underhållsförordningen.

9.4 Uppgifter till centralmyndigheten och centralmyndighetens behandling av uppgifter

9.4.1 Gällande rätt

9.4.1.1 Sekretess

Varje svensk medborgare har i enlighet med offentlighetsprincipen rätt att ta del av allmänna handlingar (2 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen). Utländska medborgare är likställda med svenska i detta avseende (14 kap. 5 § andra stycket tryckfrihetsförordningen). Rätten att ta del av allmänna handlingar får bara inskränkas om det är påkallat med hänsyn till vissa specifika intressen, däribland till skyddet för enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden (2 kap. 2 § tryckfrihetsförordningen). En begränsning av rätten att ta del av allmänna handlingar ska anges i en särskild

²⁶ Inom 90 dagar enligt underhållsförordningen respektive inom tre månader enligt 2007 års Haagkonvention, om inte längre tid har bestämts av den anmodade centralmyndigheten.

²⁷ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 352.

lag, OSL, eller i annan lag som OSL hänvisar till. Om det kan antas att en uppgift i en allmän handling inte får lämnas ut på grund av en sekretessbestämmelse får en myndighet göra en särskild anteckning om detta, en s.k. sekretessmarkering (5 kap. 5 § OSL).

En myndighet ska på begäran av en annan myndighet lämna uppgift som den förfogar över, om inte uppgiften är sekretessbelagd eller det skulle hindra arbetets behöriga gång (6 kap. 5 § OSL). En uppgift för vilken sekretess gäller enligt denna lag får inte röjas för enskilda eller för andra myndigheter i andra fall än som anges i OSL eller i lag eller förordning som OSL hänvisar till (8 kap. 1 § nämnda lag). Sekretess hindrar inte att en uppgift lämnas till en enskild eller till en annan myndighet, om det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten ska kunna fullgöra sin verksamhet (10 kap. 2 §). Sekretess hindrar inte heller att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning (10 kap. 28 § första stycket). I detta sammanhang bör även den s.k. generalklausulen (10 kap. 27 §) noteras. Den innebär att en sekretessbelagd uppgift får lämnas till en myndighet om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda. Det finns dock undantag, bestämmelsen gäller t.ex. inte inom socialtjänsten eller inom hälso- och sjukvården (andra stycket samma paragraf).

En primär sekretessbestämmelse är en bestämmelse om sekretess som en myndighet ska tillämpa på grund av att bestämmelsen riktar sig direkt till myndigheten, omfattar en viss verksamhetstyp eller ärendetyp som hanteras hos myndigheten, eller omfattar vissa uppgifter som finns hos myndigheten. En sekundär sekretessbestämmelse är en bestämmelse om sekretess som en myndighet ska tillämpa på grund av en bestämmelse om överföring av sekretess (3 kap. 1 § OSL).

En uppgift för vilken sekretess gäller enligt OSL får inte röjas för en utländsk myndighet eller en mellanfolklig organisation, om inte utlämnande sker i enlighet med särskild föreskrift i lag eller förordning, eller om uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till en svensk myndighet, och det enligt den utlämnande myndighetens prövning står klart att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska myndigheten (8 kap. 3 §). Frånsett fall där någon lag eller förordning reglerar uppgiftslämnandet ska den svenska myndigheten göra en diskretionär bedömning av en utländsk myndighets begäran att få del av

uppgifter. Av betydelse är bl.a. vilka relationer Sverige har till det land det gäller och vilka relationer som finns mellan den svenska och den utländska myndigheten. Vid bedömningen av vad som är svenska intressen får beaktas bl.a. Sveriges intresse av internationellt samarbete med organet i fråga.²⁸

I det följande ges en redogörelse för de sekretessbestämmelser som är aktuella för de myndigheter som kan komma i kontakt med uppgifter som rör underhållsfrågor. De myndigheter som berörs är Försäkringskassan, allmän domstol, Kronofogdemyndigheten, överförmyndaren, socialtjänsten och Skatteverket.

Försäkringskassan

Sekretess gäller hos Försäkringskassan för uppgift om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ärende enligt lagstiftningen om bl.a. allmän försäkring, allmän pension, handikappersättning och vårdbidrag eller annan ekonomisk förmån för enskild (28 kap. 1 § OSL). Detsamma gäller Försäkringskassans verksamhet som avser registrering av enskilda, för uppgift om en enskilds personliga förhållanden som myndigheten har fått från Migrationsverket (om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs). Under begreppet ”personliga förhållanden” faller bl.a. uppgifter om en persons adress men även uppgifter om den enskildes ekonomi kan omfattas.²⁹

Av förordningen (1980:995) om skyldighet för Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten att lämna uppgifter till andra myndigheter följer att Försäkringskassan, utöver vad som annars följer av lag eller förordning, är skyldig att lämna uppgifter till andra myndigheter enligt förordningen (1 §). Försäkringskassan ska t.ex. på begäran lämna uppgifter om enskildas adress, deras arbetsgivares namn och adress samt enskildas ekonomiska förhållanden och den tidsperiod en utgiven ersättning avser till bl.a. Kronofogdemyndigheten om uppgifterna behövs i ett ärende där (3 §).

²⁸ Se prop. 1981/82:186 s. 58 f.

²⁹ Se prop. 1979/80:2 del A s. 84.

Allmän domstol

Om en domstol i sin rättskipande eller rättsvårdande verksamhet får en sekretessbelagd uppgift från en domstol eller en annan myndighet, blir sekretessbestämmelsen som regel tillämplig på uppgiften även hos den mottagande domstolen (43 kap. 2 § OSL). Som exempel kan nämnas att en sekretessbelagd sjukjournal behåller sekretessen i domstolen (sekundär sekretess). Den sekundära sekretessen gäller bara om uppgiften kommer från den myndighet där sekretessen gäller primärt. En handling med identiska uppgifter som lämnas in till domstolen t.ex. av en enskild part omfattas därför inte av den sekundära sekretessen. Sekundär sekretess gäller inte om det finns en sekretessbestämmelse till skydd för samma intresse som är tillämplig på uppgiften hos den mottagande domstolen (primär sekretess). Primär sekretess finns t.ex. i 36 kap. 1 § andra stycket OSL. Sekretess gäller hos domstol för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om en part begär det och det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs, och uppgiften förekommer i bl.a. äktenskapsmål och mål och ärenden enligt FB.³⁰ Särskilda bestämmelser gäller i fråga om sekretessbelagda uppgifter som förs fram vid en offentlig förhandling och när det gäller förordnande om sekretess för uppgift i dom eller beslut.³¹

Kronofogdemyndigheten

Sekretess gäller hos Kronofogdemyndigheten bl.a. i mål eller ärende om utsökning och indrivning för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men (34 kap. 1 § OSL). Sekretessen gäller dock inte uppgift om förpliktelse som avses med den sökta verkställigheten i ett pågående mål, eller i ett avslutat mål om verkställighet för någon annan förpliktelse söks inom två år eller om verkställighet tidigare sökts och uppgiften inte är äldre än två år. Sekretess gäller inte heller beslut i mål eller ärende. Under

³⁰ För vissa ärenden enligt FB gäller sekretess utan att parten behöver begära det, förutsatt att det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs. Så är fallet i ärenden om adoption enligt 4 kap., godmanskap enligt 11 kap. 4 § och om förvaltarskap (36 kap. 1 § första stycket OSL).

³¹ Se 43 kap. 5 och 8 §§ OSL.

motsvarande förutsättningar gäller sekretess i verksamhet som avser förande av eller uttag ur utsöknings- och indrivningsdatabasen enligt lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som har tillförts databasen (2 § samma kap.). Om riksdagen har godkänt ett avtal om detta med en annan stat eller med en mellanfolklig organisation, gäller sekretess hos en myndighet i verksamhet som avses i 1–3 §§ för sådan uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som myndigheten förfogar över på grund av avtalet (4 § samma kap.).

Någon bestämmelse i OSL som särskilt tar sikte på Kronofogdemyndighetens handläggning i mål om betalningsföreläggande och handräckning finns inte.

Överförmyndaren

Sekretess gäller hos överförmyndaren i ett ärende enligt föräldrabalken för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada eller men (32 kap. 4 § OSL).

Socialtjänsten

Sekretess gäller inom socialtjänsten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men (26 kap. 1 § första stycket OSL).

Skatteverket

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i verksamhet som avser folkbokföringen eller annan liknande registrering av befolkningen (22 kap. 1 § första stycket första punkten OSL).

Vidare gäller sekretess i verksamhet som avser bestämmande av skatt eller som avser taxering eller i övrigt fastställande av underlag

för bestämmande av skatt för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden (27 kap. 1 § OSL). Motsvarande sekretess gäller även för vissa i 2 § samma kap. uppräknade ärenden, bl.a. revision eller annan kontroll i fråga om skatt. Sekretessen gäller i den utsträckning riksdagen har godkänt ett avtal om detta med en annan stat eller med en mellanfolklig organisation i ärende om handräckning eller bistånd som en svensk myndighet lämnar åt en myndighet eller något annat organ i den staten eller inom den mellanfolkliga organisationen i verksamhet som motsvarar den som avses i 1–4 §§ (5 § första stycket samma kap.). Om riksdagen har godkänt ett avtal om detta med en annan stat eller med en mellanfolklig organisation, gäller sekretess hos en myndighet i verksamhet som avses i 2–4 §§ för sådan uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som myndigheten förfogar över på grund av avtalet (andra stycket samma paragraf).

Sekretess hos myndigheter till skydd för förföljda personer m.m.

En person som av särskilda skäl kan antas bli utsatt för brott, förföljelser eller allvarliga trakasserier på annat sätt, får vid flyttning medges att vara folkbokförd på den gamla folkbokföringsorten (kvarskrivning). Kvarskrivning får medges endast om den enskildes behov av skydd inte kan tillgodoses genom besöksförbud eller på annat sätt, och får även avse den utsatte personens medflyttande familj (16 § folkbokföringslagen [1991:481]). Om en person inte kan beredas tillräckligt skydd genom kvarskrivning kan medgivande lämnas denna att använda andra personuppgifter om sig själv än de verkliga (fingerade personuppgifter). Detta gäller en folkbokförd person som riskerar att bli utsatt för allvarlig brottslighet som riktar sig mot dennes liv, hälsa eller frihet. Medgivande får även ges åt en familjemedlem om personerna varaktigt bor tillsammans, se 1 § lagen (1991:483) om fingerade personuppgifter.

Det finns också sekretessbestämmelser i OSL till skydd för uppgift om enskilds personliga förhållanden oavsett i vilket sammanhang uppgiften förekommer (21 kap. OSL). Sekretess gäller bl.a. för uppgift om en enskilds bostadsadress, telefonnummer, e-postadress och motsvarande uppgifter om den enskildes anhöriga, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne kan komma att utsättas för hot eller våld eller

lida annat allvarligt men om uppgiften röjs (21 kap. 3 § första stycket). Vidare gäller sekretess för uppgift om kopplingen mellan fingerade personuppgifter³² och den enskildes verkliga personuppgifter, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men (tredje stycket samma paragraf).

9.4.1.2 Personuppgifter och gallring

Bestämmelserna om samarbete i de internationella instrumenten får direkt betydelse för de bestämmelser som styr myndigheternas informationsutbyte, främst med centralmyndigheten. Överförmyndaren, socialtjänsten och Skatteverket blir berörda genom att uppgifter som de har i vissa fall kan behöva lämnas ut. Det är i första hand intressant att se vilka uppgifter som finns hos dessa myndigheter. Försäkringskassan, allmän domstol och Kronofogdemyndigheten kan även komma att få in uppgifter. För deras del är det därför också aktuellt att säkerställa att underhållsförordningens och 2007 års Haagkonventions krav i fråga om behandling och bevarande är uppfyllda.

De grundläggande bestämmelserna om behandling av personuppgifter finns i personuppgiftslagen (1998:204), PUL. PUL bygger på Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (dataskyddsdirektivet). Syftet med PUL är att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter (1 §). Lagen, som är subsidiär i förhållande till andra författningar (2 §), gäller behandling av personuppgifter som är helt eller delvis automatiserad. Även annan behandling omfattas om uppgifterna ingår i (eller är avsedda att ingå i) en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier (5 §). Den som är personuppgiftsansvarig ska bl.a. se till att personuppgifter samlas in bara för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål, att personuppgifter inte behandlas för något ändamål som är oförenligt med det för vilket uppgifterna samlades in samt att personuppgifter inte bevaras under en längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med

³² Som en enskild har medgivande att använda enligt lagen om fingerade personuppgifter.

behandlingen (9 § första stycket c, d och i). Personuppgifter får behandlas bara under vissa förutsättningar, t.ex. när den registrerade har lämnat sitt samtycke eller om behandlingen är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige ska kunna fullgöra en rättslig skyldighet (10 §). Det finns ett generellt förbud mot behandling av känsliga personuppgifter, t.ex. i fråga om uppgifter som rör hälsa (13 §). Det finns också ett förbud mot att till tredje land³³ föra över personuppgifter som är under behandling, om landet inte har en adekvat nivå för skyddet av personuppgifterna (33 §). Behandling av känsliga personuppgifter och överföring av uppgifter får dock ske i vissa undantagsfall, t.ex. om den registrerade har lämnat sitt samtycke (se 15–19, 34 och 35 §§).

Bestämmelser om myndigheters arkiv finns i arkivlagen (1990:782). En myndighets arkiv bildas av de allmänna handlingarna från myndighetens verksamhet samt sådana handlingar som avses i 2 kap. 9 § tryckfrihetsförordningen och som myndigheten beslutar ska tas om hand för arkivering. Myndigheternas arkiv är en del av det nationella kulturarvet och ska bevaras, hållas ordnade och vårdas så att de tillgodoser

- rätten att ta del av allmänna handlingar,
- behovet av information för rättskipningen och förvaltningen, och
- forskningens behov (3 §).

Allmänna handlingar får gallras (10 §). Vid gallring ska dock alltid beaktas att arkiven utgör en del av kulturarvet och att det arkivmaterial som återstår ska kunna tillgodose de ändamål som anges i 3 §. Om det finns avvikande bestämmelser om gallring av vissa allmänna handlingar i annan lag eller i förordning gäller dessa bestämmelser. Med ”gallra” brukar avses att man förstör allmänna handlingar eller uppgifter i allmänna handlingar eller vidtar andra åtgärder med handlingarna som medför

- förlust av betydelsebärande data,
- förlust av möjliga sammanställningar,
- förlust av sökmöjligheter, eller
- förlust av möjligheter att bedöma handlingarnas autenticitet.³⁴

³³ I PUL:s mening en stat som inte ingår i EU eller är ansluten till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), se 3 §.

³⁴ Se t.ex. Riksarkivets föreskrifter om ändring i Riksarkivets föreskrifter och allmänna råd (RA-FS 1991:1) om arkiv hos statliga myndigheter (RA-FS 2008:4).

Riksarkivet har meddelat föreskrifter och allmänna råd om arkiv hos statliga myndigheter.³⁵

Nedan följer en redogörelse för bestämmelser som gäller särskilt för de myndigheter som närmast kommer att beröras av underhållsförordningens och 2007 års Haagkonventions samarbetsbestämmelser.

Försäkringskassan

För Försäkringskassans del finns lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration³⁶ och förordningen (2003:766) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration. En förutsättning för lagens tillämpning är att behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller att uppgifterna ingår i eller avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier (1 § i lagen). Lagen och förordningen är tillämpliga bl.a. i fråga om handläggningen av underhållsstöd.³⁷ PUL gäller vid behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration, om inte annat följer av nämnda lag, föreskrifter som meddelats med stöd av lagen eller av PUL (5 §).

Försäkringskassan får i sin verksamhet behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att bl.a. handlägga ärenden (7 § första stycket fjärde punkten i den angivna lagen). Försäkringskassan får även behandla personuppgifter som behandlas för ändamål som anges i 7 §, för att tillhandahålla information utanför den egna myndigheten på grund av

- en bestämmelse om skyldighet att lämna ut uppgifter till andra myndigheter,³⁸
- medgivande att lämna ut uppgifter som följer av särskilda bestämmelser i lag eller förordning,

³⁵ Se Riksarkivets föreskrifter och allmänna råd om arkiv hos statliga myndigheter (RA-FS 1991:1). Omtryckt i RA-FS 1997:4, senast ändrad genom RA-FS 2008:4.

³⁶ Det kan noteras att den 1 januari 2011 kommer lagen att ersättas av socialförsäkringsbalken (2010:110), se lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken (prop. 2008/09:200 och prop. 2009/10:69, bet. 2009/10:SfU11 och prot. 2009/10:81).

³⁷ Se 1 § lagen om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration, 3 kap. 2 § socialförsäkringslagen (1999:799) och lagen om underhållsstöd.

³⁸ Som avses i 10 kap. 28 § första stycket OSL.

- skyldighet att lämna ut uppgifter som följer av unionsrätten, eller
- åtaganden i samarbete inom EES eller i avtal om social trygghet eller utgivande av sjukvårdsförmåner som Sverige ingått med andra stater (8 § andra stycket i lagen).

Även känsliga personuppgifter får behandlas under vissa förutsättningar (10 §). Identifierings- och adressuppgifter får behandlas (14 §), liksom uppgifter om ekonomiska förhållanden, arbetsgivare, inkomsttaxering, hyra m.m. (2 § i förordningen). Personuppgifter som behandlas automatiserat ska gallras när de inte längre är nödvändiga för de ändamål som anges i 7 § i lagen (28 § i lagen).

Allmän domstol

För allmän domstol gäller utöver PUL förordningen (2001:639) om registerföring m.m. vid allmänna domstolar med hjälp av automatiserad behandling. Förordningen innehåller bestämmelser om bl.a. verksamhetsregister över mål och ärenden samt rättsfallsregister (2–6 §§). Vid sidan av – eller i anslutning till – sådana register får en domstol behandla personuppgifter automatiserat i löpande text, ljudupptagningar eller ljud- och bildupptagningar (7 §). Om inte annat är föreskrivet gäller PUL i fråga om bevarande av sådana personuppgifter (8 §).

När ett mål eller ärende har avgjorts i allmän domstol och avgörandet har vunnit laga kraft, ska dubletter av handlingar samt missiv och delgivningsbevis som inte innehåller någon uppgift av betydelse gallras bort ur domstolens akt. Om ett mål eller ärende har avgjorts efter ett sammanträde från vilket en part har uteblivit, får ett bevis om att parten har delgetts den inledande skrivelsen och en kallelse till sammanträdet inte gallras bort. Har en part förelagts att i målet eller ärendet svara skriftligen och avgörs målet eller ärendet utan att parten har svarat, får ett bevis om att parten delgetts föreläggandet inte gallras bort (37 § förordningen [1996:271] om mål och ärenden i allmän domstol).

Det kan nämnas att det för förvaltningsrätterna finns liknande bestämmelser. Utöver PUL gäller förordningen (2001:640) om registerföring m.m. vid förvaltningsrätt med hjälp av automatiserad behandling. Förordningen innehåller bestämmelser om bl.a. verksamhetsregister över mål och ärenden samt rättsfallsregister

(2–6 §§). Vid sidan av – eller i anslutning till – sådana register får en förvaltningsrätt behandla personuppgifter automatiserat i löpande text eller ljudupptagningar (7 §). Om inte annat är föreskrivet gäller PUL i fråga om bevarande av sådana personuppgifter (8 §).

När ett mål har avgjorts och avgörandet har vunnit laga kraft, får ur akten gallras minnesanteckningar, dubletter av handlingar samt sådana följebrev och delgivningskvitton som inte innehåller någon uppgift av betydelse (29 § första stycket förordningen [1979:575] om protokollföring m.m. vid de allmänna förvaltningsdomstolarna).

Kronofogdemyndigheten

För Kronofogdemyndighetens del finns lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighets verksamhet och förordningen (2001:590) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet, som är tillämpliga om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier (1 kap. 1 § i lagen). Lagen gäller i stället för PUL men gör i viss utsträckning PUL:s bestämmelser tillämpliga (2 § första stycket samma kap.).

Av lagen framgår bl.a. att uppgifter får behandlas för tillhandahållande av information som behövs i verksamhet för verkställighet eller annan åtgärd enligt UB eller annan författning samt i verksamhet för indrivning av statliga fordringar m.m. (utsöknings- och indrivningsdatabasen, 2 kap. 2 §). Uppgifterna kan gälla bl.a. en fysisk persons identitet, bosättning och familjeförhållanden och en enskilds ekonomiska förhållanden (5 § samma kap.). Uppgifter och handlingar i utsöknings- och indrivningsdatabasen ska gallras senast fem år efter utgången av det kalenderår då det mål eller ärende som uppgifterna eller handlingarna hänför sig till avslutades (6 § angivet kap.). I verksamhet med betalningsföreläggande och handräckning samt europeiskt betalningsföreläggande får uppgifter behandlas bl.a. om en fysisk persons identitet, bosättning och anställning (betalningsföreläggande- och handräckningsdatabasen, 7 och 11 §§ samma kap.). Sådana

uppgifter ska gallras efter tre år och uppgifter om utslag efter tio år (12 §).³⁹

Överförmyndaren

Överförmyndaren är skyldig att föra förteckningar och lägga upp akter samt expediera handlingar enligt föreskrifter som meddelas av regeringen (16 kap. 12 § FB). För att fullgöra denna skyldighet ska varje överförmyndare föra ett register bl.a. över

- de föräldraförvaltningar där kontrollåtgärder enligt 13 eller 15 kap. FB förekommer, och
- de ställföreträdarskap som avses i 14 kap. 1 § första stycket FB (9 § förmynderskapsförordningen [1995:379]).

Registret får innehålla vissa närmare angivna personuppgifter, som t.ex. uppgifter om den enskildes ekonomiska förhållanden som tillgångar, skulder och inkomster (15 § i nämnda förordning och bilaga 2 punkten 1.7).

Socialtjänsten

För socialtjänstens del finns lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten och förordningen (2001:637) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten, som är aktuella om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt ett eller flera särskilda kriterier (1 § i lagen). Lagen och förordningen är tillämpliga i t.ex. ärenden om fastställande av faderskap och underhållsbidrag till barn som handläggs av socialnämnd. Lagen gäller framför PUL (4 §).

Av den nämnda lagen framgår bl.a. att personuppgifter får behandlas bara om behandlingen är nödvändig för att arbetsuppgifter inom socialtjänsten ska kunna utföras, att personuppgifter även får behandlas för uppgiftsutlämnande som föreskrivs i lag eller förordning samt att en registrerad person inte har rätt att

³⁹ I 2 kap. lagen om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet finns även bestämmelser som rör skuldsaneringsdatabasen (13–18 §§) och konkurstillsynsdatabasen (19–23 §§).

motsätta sig sådan behandling av uppgifter som är tillåten enligt lagen (6 § angiven lag). Även känsliga personuppgifter får behandlas om uppgifterna har lämnats i ett ärende eller är nödvändiga för verksamheten (7 § samma lag). Det har ansetts vara av allmänt intresse att socialtjänsten ska kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett tillfredsställande sätt, och att det för att socialtjänsten ska kunna klara sina uppgifter finns ett behov av att kunna behandla även känsliga personuppgifter.⁴⁰

Av den nämnda förordningen framgår bl.a. att en kommunal myndighet får behandla personuppgifter för faderskapsutredningar och annan verksamhet inom familjerätten som följer av bestämmelserna i FB (12 §) och att en kommunal myndighet får föra över uppgifter till tredje land i ett ärende om fastställande av faderskap (16 §).

Anteckningar och andra uppgifter i en personakt hos socialnämnden som tillhör en sådan sammanställning av uppgifter som avses i lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten ska som huvudregel gallras fem år efter det att sista anteckningen gjordes i akten (12 kap. 1 § socialtjänstlagen [2001:453]). Vissa handlingar får dock inte gallras med stöd av denna bestämmelse, och det gäller bl.a. handlingar som kommit in eller upprättats i samband med utredning om faderskap eller föräldraskap enligt 1 kap. 9 § FB (12 kap. 2 § socialtjänstlagen).

Skatteverket

I fråga om behandling av personuppgifter vid folkbokföring gäller lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet, om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier (1 kap. 1 §). Lagen gäller i stället för PUL men gör i viss utsträckning bestämmelserna i PUL tillämpliga (2 § första stycket samma kap.).

I folkbokföringsdatabasen får bl.a. behandlas uppgifter om namn, adress samt make, barn, föräldrar, vårdnadshavare och annan person som den registrerade har samband med inom folkbokföringen (2 kap. 3 §). En myndighet får ha direktåtkomst till uppgift om person- eller samordningsnummer, namn, adress, folkbok-

⁴⁰ Se prop. 2000/01:80 s. 144.

föringsfastighet, lägenhetsnummer och folkbokföringsort samt avregistrering från folkbokföringen. En myndighet får även ha direktåtkomst till andra uppgifter om myndigheten enligt lag eller förordning får behandla dem (8 § samma kap.).

När det gäller behandling av personuppgifter i beskattningsverksamheten gäller lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet (även där om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier, 1 kap. 1 §). Även denna lag gäller i stället för PUL men gör i viss utsträckning PUL:s bestämmelser tillämpliga (2 § första stycket samma kap.).

De uppgifter som får behandlas i beskattningsdatabasen är bl.a. en fysisk persons identitet, medborgarskap, bosättning och familjeförhållanden samt underlag för fastställande av skatter och avgifter (2 kap. 3 §). Uppgifter om personer som är folkbokförda här i landet, personer som har tilldelats personnummer och i vissa fall personer som har tilldelats ett samordningsnummer finns även i det statliga personadressregistret (SPAR). Uppgifterna hämtas från folkbokföringsdatabasen och beskattningsdatabasen, se 5 § lagen (1998:527) om det statliga personadressregistret.

9.4.2 Underhållsförordningen

Den anmodade centralmyndigheten ska enligt underhållsförordningen vidta ”lämpliga och rimliga åtgärder” för att få fram uppgifter som är nödvändiga för att, i ett visst ärende, underlätta erhållande, ändring, erkännande, verkställbarhetsförklaring eller verkställighet av en dom (artikel 61.1). De offentliga myndigheter eller förvaltningar som inom ramen för sin normala verksamhet innehar vissa närmare angivna uppgifter (se nedan), ska med undantag för begränsningar motiverade av nationell eller allmän säkerhet, lämna uppgifterna till den anmodade centralmyndigheten på dess begäran. Detta gäller om centralmyndigheten inte har direkt åtkomst till uppgifterna. Medlemsstaterna får utse de offentliga myndigheter eller förvaltningar som ska vara behöriga att ge anmodade centralmyndigheter uppgifter. Även andra juridiska personer som har uppgifter ska lämna dessa till den anmodade

centralmyndigheten om de är behöriga att göra det enligt lagen i den anmodade medlemsstaten.

De uppgifter som avses ska enligt artikel 61.2 vara adekvata, relevanta och inte överdrivet omfattande samt avse

- a) den underhållsskyldiges eller den underhållsberättigades adress,
- b) den underhållsskyldiges inkomst,
- c) uppgifter som identifierar den underhållsskyldiges arbetsgivare och/eller bankkonto(n), och
- d) den underhållsskyldiges tillgångar.

Att alla uppgifter inte är nödvändiga i alla fall framgår närmare av artikeln.

Vidarebefordran och användning av uppgifter enligt artikel 61 regleras i artikel 62. De uppgifter som avses i artikel 61.2 ska, beroende på omständigheterna, vidarebefordras av centralmyndigheten inom medlemsstaten till t.ex. behöriga myndigheter med ansvar för delgivning eller verkställighet av domar. Dessa myndigheter får endast använda uppgifterna för att underlätta indrivningen av underhållsbidrag (artikel 62.2). Uppgifter som bara indikerar om det finns en adress, inkomst eller tillgångar i den anmodade medlemsstaten eller inte, får lämnas till den som har ansökt hos den begärande centralmyndigheten. I övrigt får uppgifterna som avses i artikel 61.2 inte lämnas ut, med förbehåll för tillämpningen av förfaranderegler inför en domstol. De myndigheter som behandlar uppgifter som har vidarebefordrats enligt artikel 61 får inte bevara uppgifterna längre tid än vad som krävs för de syften för vilka de vidarebefordrades (artikel 62.3). Myndigheter som behandlar uppgifter som överförts enligt artikel 61 ska säkerställa sekretess för sådana uppgifter i enlighet med nationell lag (artikel 62.4).

Den person som berörs av insamlingen av uppgifter ska, i enlighet med lagen i den anmodade medlemsstaten, underrättas om att dessa helt eller delvis har vidarebefordrats. Underrättelsen får skjutas upp under en period om upp till 90 dagar om det finns risk för att underrättelsen är till skada för en effektiv indrivning (artikel 63).

9.4.3 2007 års Haagkonvention

Centralmyndigheterna ska i samband med ansökningar vidta alla lämpliga åtgärder för att bistå med att lokalisera den underhållsskyldige eller den underhållsberättigade samt bistå med att ta fram relevanta uppgifter om den underhållsskyldiges eller den underhållsberättigades inkomst och, om det är nödvändigt, andra ekonomiska förhållanden, inklusive lokalisering av tillgångar (artikel 6.2 b och c i 2007 års Haagkonvention).

Haagkonventioner brukar på senare tid (åren 1993, 1996 och 2000) innehålla bestämmelser om skydd för personuppgifter och sekretess, och sådana bestämmelser finns även i 2007 års Haagkonvention. Personuppgifter som har samlats in eller översänts enligt konventionen får endast användas i de syften för vilka de samlats in eller översänts (artikel 38, jfr den liknande bestämmelsen i artikel 62.2 i underhållsförordningen). Vidare ska varje myndighet som behandlar uppgifter säkerställa sekretess för sådana uppgifter i enlighet med nationell lag (artikel 39, jfr artikel 62.4 i underhållsförordningen). Skyddet för uppgifter måste enligt den förklarande rapporten vägas mot rätten för svaranden att i ett visst mål kunna utföra sin talan ("right to a fair defence").⁴¹

En myndighet ska dock inte lämna ut eller bekräfta uppgifter som samlats in eller översänts i enlighet med konventionen om den bedömer att detta skulle kunna äventyra en persons hälsa, säkerhet eller frihet (artikel 40.1). En sådan bedömning av en centralmyndighet ska beaktas av andra centralmyndigheter, särskilt i sådana fall som rör våld inom familjen (artikel 40.2). Om det enligt den anmodade centralmyndighetens interna lag inte räcker med en s.k. c/o-adress, får den begärande centralmyndigheten enligt den förklarande rapporten välja att antingen skriva ut adressen eller att avstå från ansökan. Om sökandens adress skrivs ut ska den inte avslöjas för motparten av den behöriga myndigheten om det skulle kunna utgöra fara för sökanden.⁴² Vad som nu har sagts ska inte hindra att uppgifter samlas in av och översänds mellan myndigheter i den utsträckning som behövs för att fullgöra skyldigheterna enligt konventionen (artikel 40.3). Det framhålls i den förklarande rapporten att bestämmelsen ställer höga krav på tillit och gott samarbete mellan staternas myndigheter.⁴³

⁴¹ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 607.

⁴² Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 612.

⁴³ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 613.

9.5 Överväganden

9.5.1 Centralmyndigheten

Förslag: Regeringen bemyndigas i lag att utse centralmyndighet i Sverige enligt både underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention.

Bedömning: Uppgiften att vara centralmyndighet bör anförtros Försäkringskassan.

En svensk centralmyndighet måste, som har framgått redan inledningsvis i detta kapitel, utses som kan samarbeta med centralmyndigheterna i övriga medlemsstater respektive fördragsslutande stater. Det finns inte något som säger att det måste vara samma centralmyndighet enligt underhållsförordningen som enligt 2007 års Haagkonvention. Med hänsyn till de likartade uppgifterna – underhållsförordningen har utformats med 2007 års Haagkonvention som förebild – är det emellertid för utredningen självklart att det bör vara en och samma myndighet som anförtros uppgiften att vara centralmyndighet enligt de båda instrumenten. Regeringen bör bemyndigas i lag att utse centralmyndighet.

Uppgiften att vara centralmyndighet ställer höga krav på bred kompetens och sakkunskap. Centralmyndighetens arbete kommer i mycket stor utsträckning att innebära internationella kontakter. Det krävs goda språkkunskaper och en stabil organisation. Centralmyndigheten kommer sannolikt också att behöva ta fram statistik och ha redovisningssystem anpassade till utlandsärenden så att jämförelse mellan olika länder blir möjlig.

Arbetet att vara centralmyndighet kan inte förväntas bli så omfattande att det kan motivera bildandet av en ny myndighet. Frågan är i stället vilken befintlig myndighet som har bäst förutsättningar att uppfylla de krav som ställs på centralmyndigheten.

Samarbetssystem med centralmyndigheter finns även i andra internationella instrument inom den internationella familjerätten. Exempel på det är Bryssel II-förordningen, enligt vilken Regeringskansliet (Utrikesdepartementet, UD) är centralmyndighet.⁴⁴ UD är även centralmyndighet enligt 1980 års Haagkonvention och

⁴⁴ Se 2 § förordningen (2005:97) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen.

enligt den i Luxemburg den 20 maj 1980 dagtecknade konventionen om erkännande och verkställighet av avgöranden rörande vårdnad om barn samt om återställande av vård av barn (den s.k. Europarådskonventionen).⁴⁵ Vidare är Myndigheten för internationella adoptionsfrågor centralmyndighet enligt 1993 års Haagkonvention.⁴⁶

När det gäller frågor om underhåll är, som har framgått av avsnitt 9.2.1, Försäkringskassan centralmyndighet enligt New York-konventionen. Förutom sakkunskap när det gäller den svenska lagstiftningen om underhållsbidrag och underhållsstöd har Försäkringskassan således redan i dag kompetens och erfarenhet av ärenden som gäller fastställande och indrivning av underhållsbidrag i internationella situationer. 2007 års Haagkonvention är avsedd att bygga vidare på New York-konventionen och i förhållandet mellan de fördragsslutande staterna ersätter 2007 års Haagkonvention också bestämmelserna i New York-konventionen (artikel 49 i 2007 års Haagkonvention). Samtidigt är det inte sannolikt att samtliga stater som tillämpar New York-konventionen kommer att tillträda 2007 års Haagkonvention, i vart fall inte inom en överskådlig framtid. Det innebär att Försäkringskassan även fortsättningsvis kommer att vara centralmyndighet enligt New York-konventionen. Samarbetet enligt 2007 års Haagkonvention och underhållsförordningen innebär en fördjupning och effektivisering av det samarbete som redan i dag sköts – och i fråga om New York-konventionen även fortsättningsvis kommer att skötas – av Försäkringskassan. Enligt utredningens bedömning är det därför lämpligt att utse Försäkringskassan till centralmyndighet även enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention.

⁴⁵ Se 4 § lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn samt 1 § förordningen (1989:177) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn.

⁴⁶ Se 2 § lagen (1997:191) med anledning av Sveriges tillträde till Haagkonventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner.

9.5.2 Centralmyndighetens uppgifter

Förslag: Centralmyndighetens beslut att inte behandla en ansökan eller att inte bifalla en framställning från en utländsk centralmyndighet får inte överklagas.

Bedömning: Centralmyndighetens uppgifter följer direkt av underhållsförordningen och av 2007 års Haagkonvention. Arbetsuppgifternas närmare innehåll och avgränsning får definieras av centralmyndigheten.

Det saknas behov av att utnyttja möjligheten att utse någon annan myndighet som ska utföra vissa av centralmyndighetens uppgifter.

9.5.2.1 Allmänt om uppgifterna

I allmänt hänseende ska centralmyndigheterna, som har redovisats i avsnitt 9.3.1, samarbeta med varandra och främja samarbetet mellan behöriga myndigheter i sina respektive stater för att uppnå målen med underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention (artikel 50.1 a i underhållsförordningen och artikel 5 a i 2007 års Haagkonvention). Dessa uppgifter följer direkt av instrumenten.

Centralmyndigheterna har också mer specifika uppgifter. Även dessa följer direkt av förordningen respektive konventionen. Värt att notera är emellertid att centralmyndigheten ska "vidta alla lämpliga åtgärder" för att hjälpa till (artikel 51.2 i underhållsförordningen och artikel 6.2 i 2007 års Haagkonvention). När centralmyndigheten är anmodad myndighet innebär instrumenten dock inte någon skyldighet att utöva befogenheter som bara får utövas av rättsliga myndigheter enligt svensk lag (artikel 51.4 i underhållsförordningen och artikel 6.4 i 2007 års Haagkonvention).

Det är inte möjligt att i förväg definiera alla situationer som kan bli aktuella och vilka uppgifter som kan bedömas falla utanför centralmyndighetens skyldigheter. Centralmyndigheterna ska både enligt förordningen och konventionen samarbeta och söka lösningar på de tillämpningsproblem som kan uppstå. Det kommer också att hållas praxismöten. Det närmare innehållet i centralmyndighetens arbete får därför formas i den praktiska tillämpningen och organiseras på bästa sätt av centralmyndigheten. Detta gäller även frågan om hur aktiv centralmyndigheten bör vara när

det gäller information om bestämmelserna i underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention.

Det är både enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention möjligt att utse någon annan myndighet att utföra centralmyndighetens uppgifter i vissa avseenden (artikel 51 i förordningen och artikel 6 i konventionen). Såvitt utredningen kan bedöma finns inte något behov av att utnyttja möjligheten för svensk del.

9.5.2.2 Särskilda åtgärder i mål om indrivning av underhåll med internationella inslag

Som har redovisats i avsnitt 9.3.1 får en centralmyndighet vidta särskilda åtgärder efter en framställning från en annan centralmyndighet i mål om indrivning av underhåll med internationella inslag som pågår i den begärande staten (artikel 53.3 i underhållsförordningen respektive artikel 7.2 i 2007 års Haagkonvention).

En sådan framställning kan ställas *till den svenska centralmyndigheten* t.ex. om det pågår ett mål om underhåll utomlands och den utländska centralmyndigheten undrar om den underhållsskyldige har tillgångar i Sverige. På motsvarande sätt kan den svenska centralmyndigheten bli kontaktad av en part i ett svenskt mål med en begäran om att centralmyndigheten ska göra en framställning *till en utländsk centralmyndighet* med en begäran t.ex. om att lokalisera tillgångar utomlands.⁴⁷

I båda dessa fall gäller att den anmodade centralmyndigheten *får* vidta särskilda åtgärder. Det är alltså inte någon skyldighet för centralmyndigheten att i alla situationer där det finns ett internationellt inslag göra en framställning om respektive vidta särskilda åtgärder. Utredningen bedömer att möjligheten som sådan inte kräver några kompletterande bestämmelser i lag. Den närmare innebörden får avgöras i den praktiska tillämpningen.

9.5.2.3 Möjlighet att överklaga centralmyndighetens beslut

Den svenska centralmyndigheten kan komma att få ansökningar och framställningar från utländska centralmyndigheter som centralmyndigheten inte anser sig kunna behandla, t.ex. därför att

⁴⁷ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 208.

förordningens eller konventionens krav inte är uppfyllda eller därför att den begärda åtgärden inte bedöms vara rimlig. Det ligger i samarbetets natur att centralmyndigheten då underrättar den begärande centralmyndigheten om det. Uttryckliga bestämmelser om detta finns både i underhållsförordningen och i 2007 års Haagkonvention. Centralmyndigheten ska då utan dröjsmål underrätta den begärande centralmyndigheten att den inte kan tillhandahålla begärda uppgifter med angivande av skälen för det (artikel 53.2 tredje stycket i underhållsförordningen), eller – efter begäran om komplettering som inte efterföljs – meddela att ansökan inte kommer att behandlas (artikel 58.9 i underhållsförordningen samt artikel 12.9 i 2007 års Haagkonvention).

När det gäller dagens handläggning enligt New York-konventionen meddelar Försäkringskassan (i egenskap av mottagande organ) enbart den sökande parten genom det förmedlande organet att ansökan inte kan behandlas, t.ex. eftersom uppgifter eller dokument saknas som gör det möjligt att behandla ansökan. Det fattas alltså inte något formellt beslut och det ges inte någon överklagandehänvisning. Vid förfrågningar och upplysningar av mer allmän natur torde centralmyndighetens ställningstaganden enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention även i fortsättningen kunna ske tämligen formlöst. Enligt utredningens uppfattning är det dock svårare att se att ett ställningstagande som görs med anledning av en formell framställning från en centralmyndighet i en annan stat kan betraktas som annat än ett beslut i ett ärende som omfattas av förvaltningslagen. Det är då rimligt att överväga om ett sådant beslut bör få överklagas eller inte.

Frågan om ett beslut med avseende på en ansökan eller en framställning om en särskild åtgärd ska få överklagas är inte reglerad i förordningen eller i konventionen. Det får därför ankomma på staterna själva att bestämma om beslut i sådana frågor ska kunna överklagas i den egna staten, mot bakgrund av förordningens och konventionens ändamål och syfte. Bestämmelserna om samarbete syftar till att åtgärder ska kunna vidtas på ett enkelt och effektivt sätt, som i förlängningen kan medföra att den underhållsberättigade får det underhållsbidrag som han eller hon har rätt till. Genom att öppna upp för överklagande i ett eller flera steg blir förfarandet inte så snabbt, smidigt och okomplicerat som det är avsett att vara. Centralmyndigheternas samarbete är främst av administrativ natur och ett ställningstagande i en samarbetsfråga får inte rättskraft. Den utländska centralmyndigheten kan alltid

återkomma med en förnyad ansökan som kanske har bättre förutsättningar. Enligt utredningens bedömning ligger det mot denna bakgrund i sakens natur att ett ställningstagande av centralmyndigheten till en ansökan eller en framställning om en särskild åtgärd från en utländsk centralmyndighet inte bör vara överklagbart. Detta bör föreskrivas i lag.

Om centralmyndigheten efter förfrågan av en part avstår från att vidta en åtgärd, t.ex. i den situation som beskrivs i avsnitt 9.5.2.2, torde detta vara att betrakta som ett förvaltningsbeslut, vilket får överklagas i vanlig ordning (22 § förvaltningslagen).

9.5.3 Sekretess

Förslag: Bestämmelserna om sekretess i 28 kap. 1 § OSL görs tillämpliga hos centralmyndigheten (Försäkringskassan) i fråga om uppgifter i verksamhet som avser underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och New York-konventionen.

En bestämmelse införs i OSL om sekretess för uppgift hos domstol om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden i mål och ärenden om underhåll enligt underhållsförordningen samt 2007 års Haagkonvention, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs.

Bedömning: Centralmyndigheten blir inte att betrakta som en särskild verksamhetsgren inom Försäkringskassan och kommer därmed att kunna få tillgång till de uppgifter som finns hos Försäkringskassan utan hinder av sekretess.

Det saknas behov av att utse någon annan myndighet som ska vara behörig att tillhandahålla centralmyndigheten uppgifter enligt underhållsförordningen.

9.5.3.1 Sekretess för uppgifter lämnade till svenska myndigheter enligt underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och New York-konventionen

Som har redovisats i avsnitt 9.4.3 respektive 9.4.2 ska en myndighet som behandlar uppgifter säkerställa sekretess för sådana uppgifter i enlighet med nationell lag (artikel 39 i 2007 års Haagkonvention) och en myndighet som behandlar uppgifter som har överförts enligt artikel 61 i underhållsförordningen ska säkerställa sekretess för sådana uppgifter i enlighet med nationell lag (artikel 62.4 i underhållsförordningen).

Uppgifter som kommer till *centralmyndigheten* kan ha samband med ett ärende om underhållsstöd. De omfattas då av regleringen om socialförsäkringssekretess (28 kap. 1 § OSL). I andra fall finns inte någon sekretessbestämmelse som är tillämplig för centralmyndigheten. Detsamma gäller i fråga om ärenden enligt New York-konventionen. Enligt utredningens mening bör det införas en bestämmelse i OSL som möjliggör sekretess för uppgifter som kommer till centralmyndigheten i ärenden enligt underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och New York-konventionen. Det är till fördel för tillämparen – Försäkringskassan – om sekretessbestämmelserna kan hållas samman. Mot bakgrund av att det ofta finns en nära koppling till frågor om underhållsstöd, finns det goda skäl för att göra sekretessbestämmelsen i 28 kap. 1 § OSL tillämplig på ärenden enligt de internationella instrumenten. Centralmyndighetens verksamhet bör därmed inte betraktas som en egen verksamhetsgren inom Försäkringskassan (jfr prop. 2008/09:150 s. 357 f.).

Om en *domstol* i sin rättskipande eller rättsvårdande verksamhet får en sekretessbelagd uppgift från en domstol eller annan myndighet, gäller sekretessen också hos den domstol som får uppgiften (s.k. sekundär sekretess, se 43 kap. 2 § OSL). Detta gäller inte om en sekretessbestämmelse till skydd för samma intresse ändå är tillämplig på uppgiften hos den mottagande domstolen (s.k. primär sekretess). En primär sekretessbestämmelse finns t.ex. beträffande mål och ärenden enligt FB. Där gäller sekretess för uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden, om part begär det och det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs. I ärenden om adoption och vissa andra mål och ärenden behövs dock inte begäran av part (36 kap. 1 § OSL). När en

domstol får in en uppgift från en utländsk myndighet gäller inte den sekundära sekretessen eftersom den utländska myndigheten inte är en "myndighet" i sekretesslagens mening.⁴⁸ Det kan också tänkas att en part är omedveten om att en utländsk myndighet lämnar uppgifter till en svensk myndighet och därför inte begär att sekretess ska gälla (enligt den primära sekretessbestämmelsen). Detta skulle kunna innebära att uppgifter från en utländsk myndighet får ett sämre sekretesskydd än de skulle ha haft om motsvarande uppgifter hade getts in till domstolen från en svensk myndighet. Det bör därför skapas en möjlighet för domstolen att utan begäran av part, ex officio, göra en sekretessprövning. En sådan bestämmelse bör införas i OSL. Bestämmelsen bör gälla uppgifter enligt såväl underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention som New York-konventionen.

I fråga om sekretess hos *Kronofogdemyndigheten* finns inte behov av några kompletterande bestämmelser. Redan gällande sekretessregler är tillräckliga.

9.5.3.2 Centralmyndighetens tillgång till uppgifter hos Försäkringskassan

Försäkringskassan får kontinuerligt uppgifter om namn, personnummer, folkbokföringsadress, civilstånd, taxerad inkomst, barn och vårdnad av barn från Skatteverket. Detta är vanligen offentliga uppgifter som finns för alla försäkrade i Försäkringskassans register. I fråga om en person som inte är eller har varit sjukskrivnen, och inte heller har någon annan socialförsäkringsförmån, finns inga andra uppgifter utöver dem som redovisats ovan. Andra uppgifter samlar Försäkringskassan vid behov in i varje enskilt ärende och för dessa uppgifter kan det gälla sekretess.

Som har redovisats i avsnitt 9.4.1.1 får uppgifter för vilka sekretess gäller inte lämnas till andra myndigheter om inte annat anges i OSL eller i lag eller förordning som OSL hänvisar till (8 kap. 1 § OSL). Centralmyndigheten blir inte att betrakta som en särskild verksamhetsgren inom Försäkringskassan. Centralmyndigheten kommer därmed att kunna få tillgång till de uppgifter som

⁴⁸ Beträffande sekretess gentemot utländska myndigheter och att ordet "myndighet" i (tidigare gällande) sekretesslagen inte avser utländska myndigheter, se prop. 1981/82:186 s. 57 f.

finns hos Försäkringskassan utan hinder av sekretess (jfr 8 kap. 2 § OSL).

9.5.3.3 Skyldighet att efterforska uppgifter enligt underhållsförordningen

Som har framgått av avsnitt 9.3.1 ska centralmyndigheten (artikel 51.2) i samband med en *ansökan* enligt artikel 56 (där det beskrivs vilka ansökningar som är möjliga att göra) dels ”vidta alla lämpliga åtgärder” för att bl.a. bistå med att lokalisera den underhållsskyldige eller den underhållsberättigade (punkten b), dels bistå med att ta fram relevanta uppgifter om den underhållsskyldiges eller den underhållsberättigades inkomst och, om det är nödvändigt, andra ekonomiska förhållanden, inklusive lokalisering av tillgångar (punkten c). Vid behov får artiklarna 61–63 användas.

När den utländska centralmyndigheten vidarebefordrar en ansökan enligt artikel 56 till den svenska centralmyndigheten finns det ett specifikt ärende. Det kan gälla t.ex. att underhållsbidrag ska fastställas. Enligt artikel 61.1 ska centralmyndigheten, som har redovisats i avsnitt 9.4.2, ”vidta alla lämpliga och rimliga åtgärder” för att erhålla de uppgifter som avses i artikel 61.2. Där framgår att centralmyndigheten, när det är fråga om att erhålla eller ändra en dom, endast får begära uppgifter om adress (punkten a). Adressuppgifter är vanligen offentliga uppgifter som den svenska centralmyndigheten kommer att ha tillgång till. Beträffande skyddade personuppgifter, se avsnitt 9.5.3.6. Om ansökan i stället avser verkställighet av ett utländskt avgörande eller att det utländska avgörandet ska erkännas eller förklaras verkställbart i Sverige, får centralmyndigheten dessutom begära uppgifter om den underhållsskyldiges inkomst (punkten b), uppgifter som identifierar den underhållsskyldiges arbetsgivare och/eller bankkonto (punkten c), och – för det fall uppgifterna enligt punkterna b och c är otillräckliga för att domen ska kunna verkställas – den underhållsskyldiges tillgångar (punkten d). För svensk del finns det emellertid inte någon anledning för centralmyndigheten att kräva in uppgifterna enligt punkterna b–d i dessa fall. När ansökan gäller verkställighet ska den vidarebefordras till Kronofogdemyndigheten, som är den svenska myndighet som i verkställighetsskedet efterforskar dessa uppgifter (varför det inte finns något behov för

centralmyndigheten att försöka få fram dem). Det finns inte heller någon anledning att göra det om ansökan gäller enbart erkännande eller verkställbarhet. För Svea hovrätts behandling av sådana ärenden är de aktuella uppgifterna ointressanta.⁴⁹ Av detta följer att det inte finns något behov av kompletterande bestämmelser för att centralmyndigheten ska kunna uppfylla sina skyldigheter enligt underhållsförordningen i detta avseende.

Den svenska centralmyndigheten kan också få en *framställan om särskilda åtgärder* (artikel 53) när ingen ansökan enligt artikel 56 handläggs. Om framställan avser åtgärder enligt artikel 51.2 b (lokalisering) och c (ta fram uppgifter om inkomst), ska centralmyndigheten eftersöka de uppgifter som begärts, vid behov enligt artikel 61. Centralmyndigheten måste därvid vidta lämpliga och rimliga åtgärder (artikel 61.1) för att få fram uppgifter om (artikel 61.2) den underhållsskyldiges eller den underhållsberättigades adress (punkten a), den underhållsskyldiges inkomst (punkten b), uppgifter som identifierar den underhållsskyldiges arbetsgivare och/eller bankkonto (punkten c) och den underhållsskyldiges tillgångar (punkten d). De uppgifter som avses i punkterna b–d får emellertid eftersökas endast om den underhållsberättigade företer en kopia av en dom, förlikning inför domstol eller en officiell handling som ska verkställas, i förekommande fall åtföljd av ett utdrag (artikel 53.2).

Av detta följer att centralmyndigheten vid en framställan om särskild åtgärd där det *inte* finns något utländskt avgörande som ska verkställas, endast måste vidta lämpliga och rimliga åtgärder för att ta fram den underhållsskyldiges eller den underhållsberättigades adress (artikel 61.2 a). Detta är i de flesta fall en offentlig uppgift som centralmyndigheten kommer att ha tillgång till. Några kompletterande bestämmelser behövs inte för att denna skyldighet ska kunna uppfyllas. Beträffande skyddade adressuppgifter, se avsnitt 9.5.3.6.

Om den utländska centralmyndigheten i en sådan framställning om en särskild åtgärd åberopar ett avgörande som ska verkställas, måste den svenska centralmyndigheten därutöver vidta lämpliga

⁴⁹ Ett särskilt förfarande för erkännande respektive verkställbarhet kan för övrigt bara bli aktuellt i förhållande till avgöranden från Danmark och Storbritannien. Ett avgörande från någon av övriga medlemsstater ska erkännas i Sverige utan att det krävs något särskilt förfarande och utan att det finns någon möjlighet att motsätta sig dess erkännande, samt om avgörandet är verkställbart i den andra medlemsstaten, vara direkt verkställbart i Sverige utan att det behövs någon verkställbarhetsförklaring. (Se artikel 17 samt avsnitten 7.1.1.2 och 7.1.1.3.)

och rimliga åtgärder för att ta fram uppgifter om den underhållsskyldiges inkomst (artikel 61.2 b) och uppgifter som identifierar den underhållsskyldiges arbetsgivare och/eller bankkonto (artikel 61.2 c) och den underhållsskyldiges tillgångar (artikel 61.2 d). De uppgifter som ska vidarebefordras är uppgifter som enbart anger om svaranden har inkomster eller tillgångar i Sverige (artikel 53.2). En framställan om särskild åtgärd har i detta fall till syfte att ge den utländska centralmyndigheten tillräcklig information för ett ställningstagande till om den ska gå vidare med en ansökan om erkännande och verkställighet av det utländska avgörandet i Sverige. I fall där den underhållsskyldige inte har några inkomster eller tillgångar kan det vara utsiktslöst att gå vidare med en ansökan om verkställighet. Den svenska centralmyndighetens åtgärder ska vara lämpliga och rimliga. Centralmyndigheten kommer att ha tillgång till offentliga uppgifter om den underhållsskyldiges taxerade inkomst samt inkomst- respektive utgiftsräntor och kan genom en kontroll i fastighetsregistret få uppgift om den underhållsskyldige äger någon fastighet i Sverige. Om den underhållsskyldige har fått en socialförsäkringsförmån kan även uppgifter om aktuell inkomst finnas hos Försäkringskassan. Dessa uppgifter får enligt utredningens bedömning normalt anses fullt tillräckliga för att syftet med bestämmelsen ska vara uppfyllt. Först om det finns anledning att anta att den underhållsskyldige har en inkomst, trots att den senaste taxeringen utvisar annorlunda, kan det finnas anledning för centralmyndigheten att tillfråga en annan myndighet. Mer aktuella inkomstuppgifter kan i vissa fall finnas hos Kronofogdemyndigheten om det har gjorts en tillgångsundersökning inför indrivning i ett annat ärende. Att andra myndigheter är skyldiga att lämna upplysningar till centralmyndigheten följer av artikel 61.1 andra stycket. Eftersom uppgiftsskyldigheten följer av underhållsförordningen, som gäller direkt i Sverige och är likställd med lag, hindrar inte sekretess att en uppgift lämnas från en annan svensk myndighet till den svenska centralmyndigheten (se 10 kap. 28 § OSL). Enligt utredningens uppfattning torde emellertid möjligheten för centralmyndigheten att tillfråga andra myndigheter inte komma att utnyttjas annat än om det i ett enskilt fall finns skäl för det. Normalt sett torde de offentliga uppgifterna som centralmyndigheten redan har tillgång till vara fullt tillräckliga för att förordningens krav ska anses uppfyllda.

Det är möjligt för medlemsstaterna att utse de offentliga myndigheter eller förvaltningar som ska vara behöriga att tillhandahålla centralmyndigheten uppgifter (se artikel 61.1 tredje stycket). Enligt utredningens bedömning saknas det för svensk del behov av att utse någon myndighet för detta ändamål. I stället får centralmyndigheten vid behov vända sig till andra myndigheter med en förfrågan om uppgifter.

Slutligen kan noteras att underhållsförordningen inte medför någon skyldighet för banker att lämna uppgifter om banktillgodohavanden. Skyldigheten för andra juridiska personer än myndigheter att lämna uppgifter till centralmyndigheten gäller endast om de är behöriga att göra det enligt svensk lag (artikel 61.1 fjärde stycket). När ansökan gäller verkställighet efterforskar Kronofogdemyndigheten sådana uppgifter enligt vanliga verkställighetsregler och detta är enligt utredningens bedömning fullt tillräckligt.

9.5.3.4 Skyldighet att efterforska uppgifter enligt 2007 års Haagkonvention

Centralmyndigheten ska enligt 2007 års Haagkonvention, som har framgått av avsnitt 9.4.3, "vidta alla lämpliga åtgärder" för att bistå med att lokalisera den underhållsskyldige eller den underhållsberättigade samt bistå med att ta fram relevanta uppgifter om den underhållsskyldiges eller den underhållsberättigades inkomst och, om det är nödvändigt, andra ekonomiska förhållanden, inklusive lokalisering av tillgångar (artikel 6.2 b och c). Det saknas motsvarighet i konventionen till artikel 61.1 i underhållsförordningen att svenska myndigheter efter begäran ska lämna relevanta uppgifter till centralmyndigheten (se föregående avsnitt).

Om centralmyndigheten inte ges utökade möjligheter att för ärenden enligt konventionen eftersöka uppgifter på motsvarande sätt som enligt underhållsförordningen kan ärenden enligt de båda instrumenten inte handläggas på samma sätt. Samtidigt är det enligt utredningens bedömning rimligt att inte införa skyldigheter att ta fram uppgifter som ska vidarebefordras till andra stater om det inte finns något behov av det. Utredningen har i avsnitt 9.5.3.3 bedömt att det i de allra flesta fall räcker att centralmyndigheten vidarebefordrar de offentliga uppgifter om adress, inkomst m.m. som myndigheten redan har tillgång till. Genom att vidarebefordra en uppgift t.ex. om den underhållsskyldiges senaste taxerade

inkomst ges en indikation på om det finns anledning att gå vidare och ge in en ansökan om verkställighet. Om centralmyndigheten i den andra staten väljer att lämna in en ansökan om verkställighet av ett avgörande som förklaras verkställbart i Sverige, kommer Kronofogdemyndigheten på sedvanligt vis att göra en tillgångsundersökning. Enligt utredningens bedömning finns det mot denna bakgrund inte något behov av att införa någon sekretessbrytande bestämmelse i konventionsfallen och någon sådan bestämmelse föreslås därför inte.

9.5.3.5 Vidarebefordran av uppgifter till utländska myndigheter

Samarbetsbestämmelserna i underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention förutsätter att den svenska centralmyndigheten kan vidarebefordra uppgifter till den utländska centralmyndigheten. I de flesta fall kommer det att vara fråga om offentliga uppgifter som lämnas ut, t.ex. uppgifter om taxerad inkomst och adress.

I något fall kan det bli fråga om att lämna ut uppgifter för vilka sekretess gäller. För underhållsförordningens del framgår det att centralmyndigheten ska vidarebefordra uppgifter till den begärande centralmyndigheten (se artikel 53.2 andra stycket och artikel 61.1 femte stycket – vid behov –, se även avsnitt 9.5.3.3). Utlämnandet är då tillåtet eftersom det sker i enlighet med särskild föreskrift i underhållsförordningen, som är likställd med lag (jfr 8 kap. 3 § första punkten OSL). Det ska dock framhållas att det förutsätter att det finns behov av det i det enskilda fallet (se även avsnitt 9.5.3.6 nedan beträffande adressuppgifter). Centralmyndighetens åtgärder ska alltid vara lämpliga och rimliga och uppgifterna vara nödvändiga.

I fråga om 2007 års Haagkonvention bygger utlämnandet till den utländska centralmyndigheten i stället på den grundläggande skyldigheten för centralmyndigheten att vidta lämpliga åtgärder (artiklarna 6 och 7). Det finns alltså inte någon sekretessbrytande bestämmelse i konventionen som ålägger centralmyndigheten att lämna sekretessbelagda uppgifter. Om det bedöms vara lämpligt och rimligt att lämna en sekretessbelagd uppgift till en annan centralmyndighet i ett enskilt fall, får detta i stället ske i enlighet med bestämmelserna i OSL. Utlämnande till en annan myndighet

får ske om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda (10 kap. 27 § OSL). Utlämnandet får ske även till en utländsk myndighet om den svenska centralmyndigheten bedömer att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska centralmyndigheten (jfr 8 kap. 3 § andra punkten samma lag).

Det ska framhållas att det enligt utredningens bedömning i normalfallet kan antas vara fullt tillräckligt att offentliga uppgifter vidarebefordras.

9.5.3.6 Särskilt om skyddade adressuppgifter

Särskilda bestämmelser gäller när det har förekommit våld inom familjen. Enligt underhållsförordningen kan sökandens adress då ersättas av en annan adress om det inte enligt den anmodade medlemsstatens lag krävs att sökanden lämnar sin adress för att ett förfarande ska kunna inledas (artikel 57.3). Myndigheternas skyldighet att lämna ut eller bekräfta uppgifter är enligt 2007 års Haagkonvention begränsad om myndigheten bedömer att det skulle kunna äventyra en persons hälsa, säkerhet eller frihet (artikel 40.1). En sådan bedömning av en centralmyndighet ska beaktas av andra centralmyndigheter, särskilt i sådana fall som rör våld inom familjen (artikel 40.2). Detta hindrar dock inte att uppgifter samlas in av och översänds mellan myndigheter i den utsträckning som behövs för att fullgöra skyldigheterna enligt konventionen (artikel 40.3).

Adressuppgifter kan vara sekretessbelagda enligt svensk rätt, t.ex. enligt bestämmelserna om kvarskrivning (se avsnitt 9.4.1.1). Detta kan ha sin grund utanför familjen. Det är för svensk del möjligt att ange en c/o-adress i sådana fall, t.ex. till centralmyndigheten.

Om det är den svenska centralmyndigheten som har initierat ett ärende och den anmodade centralmyndigheten inte accepterar en c/o-adress torde ett utlämnande kunna förhindras genom att den svenska centralmyndigheten återkallar ärendet (både enligt förordningen och konventionen).

Om en framställan om lokalisering, dvs. adress, i stället kommer in till den svenska centralmyndigheten innebär underhållsförordningen (artikel 51.2 b och 53.2) att den svenska central-

myndigheten ska eftersöka uppgifterna, vid behov enligt artikel 61. Artikel 61.2 a avser adressuppgift. Uppgiften om adress ska härefter vidarebefordras till den begärande centralmyndigheten. Enligt artikel 62.2 får uppgifter inte lämnas till den person som har ansökt hos den begärande centralmyndigheten, men det gäller inte uppgifter som enbart indikerar *om* det finns en adress i den anmodade medlemsstaten eller inte. Myndigheter som behandlar uppgifter som överförts enligt artikel 61 ska säkerställa sekretess enligt nationell lag. Vilket sekretesskydd som den utländska lagen ger uppgifterna ligger utanför svensk påverkan. Uppgiften *att* det finns en adress i Sverige ska dock ges till sökanden och kan inte hållas hemlig. Om sekretess råder för en adressuppgift torde det, enligt utredningens uppfattning, vara tillräckligt att den svenska centralmyndigheten vidarebefordrar uppgiften att det finns en adress i staten. Detta gör sig särskilt gällande när Försäkringskassan faktiskt har tillgång till en adress men adressen är försedd med en sekretessmarkering. Så länge det finns en möjlighet att delge en person genom centralmyndigheten eller Skatteverket kan förordningens syften tillgodoses. Det ter sig mot den bakgrunden varken som en lämplig eller nödvändig åtgärd att lämna ut hela adressen (jfr artikel 51.2 och artikel 61.1 första stycket).

Konventionen ställer inte samma detaljerade krav på vidarebefordran av uppgifter som förordningen. Däremot gäller att den begränsade skyldigheten att vidarebefordra uppgifter (artikel 40.1) inte hindrar att uppgifter samlas in av och översänds i den utsträckning som behövs för att fullgöra skyldigheterna enligt konventionen (artikel 40.3). Enligt utredningens bedömning ställs inte genom konventionen krav på att andra uppgifter än enligt underhållsförordningen ska lämnas ut, dvs. att den eftersökte har en adress i Sverige, och delgivning bör också kunna ske genom Försäkringskassan eller Skatteverket om adressen är sekretesskyddad.

Hanteringen av dessa frågor kommer att få avgöras i den praktiska tillämpningen och diskuteras på möten mellan staternas centralmyndigheter. Enligt utredningens bedömning behövs dock inte några kompletterande bestämmelser.

9.5.4 Behandlingen av personuppgifter

Förslag: En bestämmelse införs i socialförsäkringsbalken som ger centralmyndigheten rätt att behandla personuppgifter i verksamhet enligt underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och New York-konventionen.

Överföring av personuppgifter från centralmyndigheten till behöriga myndigheter i ett tredje land ska vara tillåten utan hinder av 33 § PUL, om det behövs för att erforderliga åtgärder enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention ska kunna övervägas och vidtas. Detta ska gälla även i fråga om känsliga personuppgifter.

Bedömning: Bestämmelsen i underhållsförordningen om att den som berörs av insamlingen av uppgifter ska underrättas om att dessa helt eller delvis har vidarebefordrats, behöver inte kompletteras.

9.5.4.1 Skydd av personuppgifter

Som har redovisats i avsnitt 9.4.3 får de personuppgifter som har samlats in eller översänts enligt 2007 års Haagkonvention endast användas i de syften för vilka de samlats in eller översänts (artikel 38). Vidare får, som har framgått av avsnitt 9.4.2, de myndigheter eller domstolar som har fått uppgifter endast använda dessa för att underlätta indrivningen av underhållsbidrag (artikel 62.2 och artikel 61 i underhållsförordningen).

Dessa bestämmelser överensstämmer med de grundläggande krav som uppställs i PUL (9 § första stycket c och d, se avsnitt 9.4.1.2). Av PUL framgår det att den personuppgiftsansvarige ska se till att personuppgifter samlas in bara för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och att personuppgifter inte behandlas för något ändamål som är oförenligt med det för vilket uppgifterna samlades in. De myndigheter som kommer att hantera information enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention omfattas redan av bestämmelser som gäller behandlingen av personuppgifter. För Försäkringskassans del gäller emellertid i dag lagen om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration, som den 1 januari 2011 kommer att ersättas av socialförsäkringsbalken. En bestämmelse

bör införas i lag som ger Försäkringskassan rätt att behandla personuppgifter för att kunna uppfylla sina skyldigheter enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention. Detsamma bör gälla för ärenden enligt New York-konventionen. Bestämmelsen bör införas i socialförsäkringsbalken och innebära att 114 kap. i balken, som reglerar behandlingen av personuppgifter, görs tillämpligt även vid Försäkringskassans verksamhet enligt de nämnda internationella instrumenten.

Som har redovisats i avsnitt 9.4.2 följer av artikel 63 i underhållsförordningen att den person som berörs av insamlingen av uppgifter i enlighet med lagen i den anmodade medlemsstaten ska underrättas om att dessa helt eller delvis har vidarebefordrats. Med lagen i medlemsstaten torde avses den lagstiftning som bygger på det s.k. dataskyddsdirektivet, och som i Sverige har genomförts genom bl.a. PUL. Bestämmelser om information till den registrerade finns i 23–27 §§ PUL. Av artikel 63 i underhållsförordningen följer vidare att underrättelsen får skjutas upp under en period om upp till 90 dagar om det finns risk för att underrättelsen är till skada för en effektiv indrivning. Den bestämmelsen blir direkt gällande och har företräde framför PUL (se 2 och 27 §§ PUL). Enligt utredningens bedömning finns det inte behov av några kompletterande bestämmelser i detta avseende.

9.5.4.2 Överföring av personuppgifter till centralmyndigheten i tredje land

Samarbetsbestämmelserna innebär att centralmyndigheten i vissa fall får eller ska lämna uppgifter till centralmyndigheten i en annan stat. Enligt PUL finns begränsningar för myndigheternas behandling av personuppgifter, bl.a. när det gäller behandlingen av känsliga personuppgifter och överföring av personuppgifter till ett tredje land.⁵⁰ Om det i en annan lag eller förordning finns bestämmelser som avviker från PUL, ska de bestämmelserna gälla (2 § PUL).

Som har nämnts i avsnitt 9.4.1.2 bygger PUL på dataskyddsdirektivet. Dataskyddsdirektivet medger undantag från förbudet mot behandling av känsliga personuppgifter och överföring av personuppgifter med hänsyn till viktiga allmänna intressen (artiklarna 8.4 och 26.1 d) och i ingresspunkt 58 anges att undantag

⁵⁰ I PUL:s mening en stat som inte ingår i EU eller är ansluten till EES (3 §).

från överföringsförbudet under vissa omständigheter kan medges när skyddet av väsentliga samhällsintressen kräver det.

Eftersom det är EU som står bakom såväl dataskyddsdirektivet som underhållsförordningen och tillträdet till 2007 års Haagkonvention får samarbetet enligt förordningen och konventionen anses vara ett sådant väsentligt eller viktigt samhällsintresse som avses i dataskyddsdirektivets bestämmelser (artiklarna 8.4 och 26.1 d samt ingresspunkt 58). Då det dessutom finns tillräckliga krav på iakttagande av integritetsskydd i OSL, vars bestämmelser kommer att gälla även för handläggning enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention, finns det enligt utredningens bedömning inte något hinder mot att i lag föreskriva ett sådant undantag från förbudet mot överföring av personuppgifter som medges enligt dataskyddsdirektivet. Undantaget bör även omfatta känsliga personuppgifter, t.ex. i fråga om hälsa som kan vara av betydelse för bedömningen av den underhållsskyldiges betalningsförmåga.

Det ska dock framhållas att ett utlämnande får ske endast om det bedöms vara lämpligt och rimligt och om det är tillåtet enligt gällande sekretessbestämmelser (jfr avsnitt 9.5.3.5).

9.5.5 Bevarande/gallring av uppgifter enligt underhållsförordningen

Bedömning: Bestämmelsen om att uppgifter inte får bevaras under längre tid än vad som krävs gäller redan genom PUL m.fl. lagar. Genom utredningens förslag i det föregående att Försäkringskassans verksamhet enligt underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och New York-konventionen ska omfattas av bestämmelserna i 114 kap. socialförsäkringsbalken om behandling av personuppgifter, är befintliga bestämmelser tillräckliga för att uppfylla underhållsförordningens krav.

Som har framgått av avsnitt 9.4.2 får de myndigheter som behandlar uppgifter som har vidarebefordrats enligt artikel 61 inte bevara sådana uppgifter under längre tid än vad som krävs för de syften för vilka de vidarebefordrades (artikel 62.3 i underhållsförordningen). Av PUL (9 § första stycket i) följer i sin tur att personuppgifter

inte får bevaras under en längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen.

Det är EU som står bakom såväl dataskyddsdirektivet som underhållsförordningen. Det framhålls inte särskilt i förordningen att den i detta avseende skulle ställa strängare krav i fråga om bevarandet av personuppgifter än vad som redan följer av dataskyddsdirektivet. Enligt utredningens uppfattning får därför den grundläggande regleringen i PUL anses uppfylla kraven i underhållsförordningen.

När det gäller centralmyndigheten – Försäkringskassan – finns en särskild bestämmelse om bevarande av uppgifter i 28 § lagen om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration. Den bestämmelsen gäller endast i fråga om socialförsäkringsärenden. Om en fråga om underhåll enligt förordningen inte har samband med frågor om underhållsstöd omfattas uppgiften inte av bestämmelsen i 28 §. Bestämmelsen kommer den 1 januari 2011 att ersättas av 114 kap. 31 § socialförsäkringsbalken. Utredningen har i avsnitt 9.5.4.1 föreslagit att bestämmelserna i 114 kap. nämnda balk ska tillämpas även vid Försäkringskassans verksamhet enligt underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och New Yorkkonventionen. Det innebär att underhållsförordningens krav är uppfyllda och att några ytterligare bestämmelser i lag inte är erforderliga för Försäkringskassans del.

När uppgifterna förekommer hos allmän domstol i ett mål om underhållsbidrag eller verkställbarhetsförklaring och hos Kronofogdemyndigheten i ett verkställighetsärende sker behandlingen enligt vanliga regler. Förordningen och konventionen medför inte några nya arbetsuppgifter för myndigheterna, tvärtom förekommer uppgifterna i myndigheternas normala verksamhet. Utredningen bedömer att gällande bestämmelser i fråga om uppgifters bevarande och gallring är ändamålsenliga och att det inte finns behov av kompletterande bestämmelser.

Övriga myndigheter har inte den rollen att de kommer att få uppgifter enligt instrumenten, utan i stället enbart förfrågningar från centralmyndigheten.

10 Särskilt om direkta ansökningar

10.1 Inledning

Som har framgått av kapitel 9 bygger samarbetsystemet i både underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention på att ansökningar ges in till och vidarebefordras mellan staternas centralmyndigheter. Detta hindrar inte att sökanden vänder sig direkt till behörig myndighet i en annan stat utan att anlita centralmyndigheten (s.k. direkt ansökan). I ett sådant fall aktualiseras inte samarbetsbestämmelserna i förordningen och konventionen. En direkt ansökan kan vara t.ex. en ansökan om stämning som ställs direkt till en behörig tingsrätt, en ansökan om verkställbarhetsförklaring som ges in till Svea hovrätt eller en ansökan om verkställighet som ges in direkt till Kronofogdemyndigheten.

10.2 Underhållsförordningen

Parter som är involverade i en tvist som omfattas av underhållsförordningen ska ha faktisk möjlighet till rättslig prövning i en annan medlemsstat, inklusive verkställighets- och överklagandeförfaranden (artikel 44.1). Detta gäller även vid direkta ansökningar. Det innebär att rättshjälp ska tillhandahållas (artikel 44.2 och artikel 45). Det finns dock inte någon skyldighet att ge fri rättshjälp vid ansökningar som görs direkt av en underhållsberättigad avseende en förälders underhållsskyldighet mot ett barn under 21 år (artikel 46). Den skyldigheten finns bara när ansökan görs genom centralmyndigheter (se vidare om rättshjälp i kapitel 11).

Inte heller förordningens kapitel VII, som handlar om samarbetet mellan medlemsstaternas centralmyndigheter, blir tillämpligt vid direkta ansökningar (artikel 55). En sökande som ger in en ansökan direkt till en behörig myndighet i en medlemsstat kan t.ex.

inte få hjälp av centralmyndigheten med att lokalisera den underhållsskyldige (artikel 51.2). Sökanden kan inte heller få centralmyndighetens hjälp med en framställning om särskilda åtgärder (artikel 53) eller hjälp med att se till att ansökan är fullständig (artikel 58).

10.3 2007 års Haagkonvention

I likhet med vad som gäller enligt underhållsförordningen finns det enligt 2007 års Haagkonvention inte något hinder mot att sökanden lämnar in en ansökan direkt till en behörig myndighet i ett annat land i ett ärende som omfattas av konventionen (artikel 37.1). Detta gäller med förbehåll för de begränsningar i rätten att inleda förfaranden som följer av artikel 18 (se avsnitt 5.2).¹

För de direkta ansökningarna gäller dock inte alla bestämmelserna i konventionen. I artikel 37.2 finns uppräknat vilka bestämmelser som ska tillämpas på direkta ansökningar om erkännande och verkställighet, nämligen

- *artikel 14.5*, dvs. ingen säkerhet, borgen eller deposition oavsett benämning får krävas som garanti för betalning av kostnader och avgifter,
- *artikel 17 b*, som gäller för de ansökningar som inte omfattas av artikel 15 eller 16, och innebär att en sökande som i ursprungsstaten har haft kostnadsfritt rättsligt bistånd vid ett förfarande om erkännande och verkställighet, ska ha rätt till kostnadsfritt rättsligt bistånd i åtminstone samma utsträckning som gäller enligt den anmodade statens lag under samma förhållanden,²
- *kapitel V*, kapitlet om erkännande och verkställighet (artiklarna 19–31, se särskilt artikel 19.5 där det framgår att kapitlet ska tillämpas på framställningar om erkännande och verkställighet som görs direkt till en behörig myndighet),

¹ Av artikel 18 följer som huvudregel att en talan om att ändra ett avgörande som har meddelats i en fördragsslutande stat där den underhållsberättigade har sin hemvist, eller en talan för att få ett nytt avgörande, inte får väckas av den underhållsskyldige i någon annan fördragsslutande stat så länge som den underhållsberättigade fortsätter att ha sin hemvist i den stat där avgörandet meddelades.

² Enligt den förklarande rapporten innebär artikel 37 inte någon skyldighet för en stat att tillhandahålla kostnadsfritt rättsligt bistånd vid en direkt ansökan om nödvändig hjälp och tjänster är tillgängliga kostnadsfritt vid ansökningar genom centralmyndigheten, se Explanatory Report (Conv.), paragraph 602.

- *kapitel VI*, kapitlet om verkställighet i den anmodade staten (artiklarna 32–35),
- *kapitel VII*, kapitlet om offentliga organ som sökande (artikel 36), och
- *kapitel VIII*, kapitlet med allmänna bestämmelser (artiklarna 37–57), med undantag för:
 - artikel 40.2 (angående centralmyndighetens bedömning att inte lämna ut uppgifter),
 - artikel 42 (fullmakt),
 - artikel 43.3 (krav på kostnadsersättning från förlorande part),
 - artikel 44.3 (språk för kommunikation mellan centralmyndigheter),
 - artikel 45 (metoder och kostnader för översättning), och
 - artikel 55 (ändring av formulär).

Som har nämnts i avsnitt 4.3 är konventionen tillämplig på underhållsskyldighet som grundar sig på ett föräldra-barnförhållande och som avser underhåll till en person under 21 år (artikel 2.1 a). När det gäller direkta ansökningar, och tillämpningen av de bestämmelser som räknats upp ovan, ska emellertid konventionen vara tillämplig även på ett avgörande om underhållsbidrag som grundar sig på ett föräldra-barnförhållande och som avser underhåll till en s.k. sårbar person över 21 års ålder (artikel 37.3). Detta gäller under förutsättning att avgörandet dels meddelades innan den underhållsberättigade uppnådde den angivna åldern, dels tillerkände denne underhållsbidrag bortom nämnda åldersgräns på grund av personens nedsatta förmåga.³

I konventionens kapitel om erkännande och verkställighet, som enligt artikel 37.2 ska tillämpas på direkta ansökningar, kan följande artiklar nämnas särskilt.

Artikel 20 behandlar grunderna för erkännande och verkställighet (se avsnitt 7.2.1.2). Bestämmelsen ger en fördragsslutande stat rätt att förbehålla sig möjligheten att inte erkänna och verkställa avgöranden som meddelats i andra fördragsslutande stater under

³ Bestämmelsen skulle kunna bli aktuell t.ex. om ett barn (under 21 år) tillerkänns underhåll av sina föräldrar i Staten A. Rätten till underhållsbidrag är inte tidsbegränsad på grund av att barnet lider av en funktionsnedsättning. Barnet bor kvar i ett särskilt boende i Staten A medan föräldrarna flyttar till Staten B. Om barnet, kanske vid 30 års ålder, vänder sig direkt till behörig verkställande myndighet i Staten B för att få avgörandet verkställt ska konventionens bestämmelser om erkännande och verkställighet tillämpas på avgörandet.

vissa omständigheter (artikel 20.2). Om en fördragsslutande stat har gjort ett förbehåll och ett avgörande till följd av detta inte kan erkännas, ska staten – om den underhållsskyldige har hemvist där – vidta alla lämpliga åtgärder för att utverka ett avgörande till förmån för den underhållsberättigade. Detta gäller dock *inte* i fråga om direkta framställningar om erkännande och verkställighet (artikel 20.4).

Artikel 23.3 anger att en behörig myndighet i den anmodade staten som får en direkt ansökan om erkännande och verkställighet utan dröjsmål ska förklara avgörandet verkställbart eller registrera det för verkställighet.

Artikel 25 handlar om vilka handlingar som ska bifogas en ansökan om erkännande och verkställighet. Vid direkt ansökan behöver en fullständig kopia av berörd handling ges in av sökanden först efter invändning, överklagande, eller på begäran av den behöriga myndigheten (artikel 25.2 b).

Artikel 30.7 gör det möjligt för en fördragsslutande stat att förklara att ansökningar om erkännande och verkställighet av avtal om underhållsbidrag endast kan göras genom centralmyndigheterna.⁴ Om en fördragsslutande stat har avgett en sådan förklaring begränsar det således utrymmet för direkta ansökningar.

Konventionens kapitel II (administrativt samarbete) och kapitel III (ansökningar genom centralmyndigheter)⁵ finns inte uppräknade i artikel 37.2 som tillämpliga vid direkta ansökningar. Det innebär att sökanden vid direkta ansökningar inte har rätt till det bistånd från centralmyndigheten som har redovisats i avsnitt 9.3. Det innebär också att det inte finns någon skyldighet enligt konventionen att tillhandahålla kostnadsfritt rättsligt bistånd (se artikel 14 och artikel 15) Den skyldigheten gäller ansökningar ”enligt detta kapitel”, dvs. kapitel III, ansökningar genom centralmyndigheter. För direkta ansökningar gäller i stället, som har framgått ovan, att en sökande som i ursprungsstaten har haft kostnadsfritt rättsligt bistånd har rätt till kostnadsfritt rättsligt bistånd vid ett förfarande om erkännande och verkställighet i åtminstone samma utsträckning som gäller enligt den anmodade statens lag under samma förhållanden (artikel 17 b).

⁴ Bestämmelsen är inte aktuell för EU-staterna (förutom möjligen Danmark) eftersom EU, i vart fall enligt kommissionens förslag till rådsbeslut, inte ska avge någon förklaring. Frågan är dock inte slutligt avgjord.

⁵ Med undantag för artikel 14.5 och artikel 17 b, som enligt artikel 37.2 är tillämpliga på direkta ansökningar (se ovan).

10.4 Överväganden

Bedömning: Möjligheten att vända sig direkt till behörig myndighet (svensk eller utländsk) kräver inte några kompletterande bestämmelser.

Det är redan i dag möjligt att vända sig direkt till en behörig svensk myndighet, t.ex. till tingsrätt med en ansökan om att underhållsbidrag ska fastställas eller till Svea hovrätt med en ansökan om verkställbarhetsförklaring med stöd av något av de gällande internationella instrumenten (se avsnitt 3.2). Varken underhållsförordningen eller 2007 års Haagkonvention innebär någon förändring i detta avseende. Som har framgått finns det skillnader mellan hanteringen av direkta ansökningar och ansökningar som görs genom centralmyndigheterna. Det gäller t.ex. förmånligare villkor för rättshjälp respektive rättsligt bistånd om centralmyndigheterna anlitas än om ansökan görs direkt till behörig myndighet. Sökanden har också rätt till hjälp i större utsträckning när ansökan går genom centralmyndigheterna. Detta är skillnader som följer direkt av instrumenten. Något behov av kompletterande bestämmelser kan inte förutses.

Det krävs inte heller några kompletterande bestämmelser för att en part i Sverige ska kunna vända sig direkt till en behörig myndighet i en EU-stat eller i en fördragsslutande stat. Den möjligheten följer också direkt av förordningen och konventionen.

11 Rättshjälp och rättsligt bistånd

11.1 Inledning

Både underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention kräver att staterna erbjuder rättshjälp respektive rättsligt bistånd till parterna som ett led i att det ska vara möjligt att få ett avgörande om underhåll i en stat som kan verkställas enkelt och effektivt i en annan stat.

Vad som ligger i begrepp som rättshjälp, rättsligt bistånd, rättslig hjälp¹ osv. varierar beroende på sammanhang och regelverk. Som kommer att framgå nedan är innebörden av rättshjälp i underhållsförordningen och rättsligt bistånd i 2007 års Haagkonvention i princip överensstämmande, dock att bestämmelserna i förordningen är mer obligatoriskt utformade. Det kan också noteras att rättshjälpsbegreppet i underhållsförordningen är vidare än det som finns i den svenska rättshjälpslagen.

I avsnitt 11.2 redogörs för möjligheterna i Sverige att få rättshjälp i frågor om underhåll jämte en kortfattad redovisning av internationella instrument på området. En redogörelse för underhållsförordningens och 2007 års Haagkonventions bestämmelser om rättshjälp respektive rättsligt bistånd finns i avsnitt 11.3. Utredningens överväganden redovisas i avsnitt 11.4.

¹ Begreppet rättslig hjälp används t.ex. i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

11.2 Rättshjälp – gällande svensk rätt

11.2.1 Rättshjälplagen

11.2.1.1 Allmänt

I rättshjälplagen (1996:1619) finns bestämmelser bl.a. om förutsättningarna för att få rättshjälp och rättshjälpens innehåll. Rättshjälplagen kompletteras av rättshjälpsförordningen (1997:404).

För att rättshjälp ska beviljas krävs som regel att rådgivning har lämnats i minst en timme (2 § rättshjälplagen). Rättshjälp får beviljas en fysisk person vars ekonomiska underlag inte överstiger 260 000 kr (6 §), om den rättssökande behöver juridiskt biträde utöver rådgivning och detta behov inte kan tillgodoses på annat sätt (7 §). Rättshjälp får inte beviljas om sökanden har rättsskydd som omfattar angelägenheten, eller borde ha haft sådant skydd (9 §). Vidare finns begränsningar i möjligheterna att få rättshjälp, beroende på vilken angelägenhet det är fråga om (se nedan).

11.2.1.2 Underhåll i samband med äktenskapsskillnad

Som har redovisats i avsnitt 3.7.2 får svensk domstol pröva frågor om underhållsbidrag i ett äktenskapsskillnadsmål.

I en angelägenhet som rör äktenskapsskillnad och därmed sammanhängande frågor får rättshjälp beviljas endast när det finns särskilda skäl (11 § första punkten rättshjälplagen). Särskilda skäl kan vara att målet är tvistigt och förhållandena är mer komplicerade än normalt och att saken därför inte kan lösas med en mindre omfattande biträdesinsats. En äktenskapsskillnad kan också vara komplicerad därför att den innehåller internationella inslag. En hållpunkt vid bedömningen av om insatsen ska anses vara mer omfattande är om det är fråga om en biträdesinsats på mer än någon eller några timmar utöver två timmars rådgivning.²

² Se prop. 1996/97:9 s. 137 ff. och s. 210.

11.2.1.3 Underhåll till barn

Även när det gäller underhåll till barn får rättshjälp beviljas endast när det finns särskilda skäl (11 § andra punkten rättshjälpslagen).

I samband med 1996 års rättshjälpsreform infördes rätten till underhållsstöd, som ersatte det tidigare bidragsförskottet. Det innebär att ett barn som är bosatt i Sverige och vars föräldrar inte bor tillsammans kan få underhållsstöd genom Försäkringskassan. Den förälder som barnet inte bor tillsammans med är skyldig att återbetala hela eller en viss del av underhållsstödet till staten. Eftersom den som har rätt till underhållsstöd kan få sådant stöd utan biträdeshjälp uttalades i förarbetena att rättshjälp endast bör komma i fråga om barnet har behov av underhållsbidrag som överstiger underhållsstödet. Biträdesbehovet ansågs i sådana fall som regel kunna täckas genom en eller två timmars rådgivning, men i andra mer komplicerade fall kan det däremot finnas behov av biträde och därmed också rättshjälp.³ Högsta domstolen har i NJA 2003 s. 226 uttalat att det förhållandet att rättshjälp kan beviljas i fall då barnet har ett behov av underhållsbidrag som överstiger underhållsstödet, mot bakgrund av den restriktivitet som ligger i rekvisitetet särskilda skäl, inte kan uppfattas så att rättshjälp alltid ska beviljas i sådana fall. Härutöver bör, enligt Högsta domstolen, i det enskilda fallet krävas att förhållandena är mer komplicerade än normalt för att rättshjälp ska medges och så kan vara fallet exempelvis om barnet har speciella behov eller föräldrarnas ekonomiska förhållanden är svårutredda och svårbedömda.

Det kan också vara så att barnet inte är berättigat till underhållsstöd. Biträdesbehovet anses även då som regel kunna täckas genom en eller två timmars rådgivning, men rättshjälp bör kunna beviljas i mer komplicerade fall. Ett exempel är om det är fråga om att tillämpa utländsk rätt eller när ärendet i övrigt har internationell anknytning.⁴

I mål om verkställighet i Sverige av utländska avgöranden om underhållsskyldighet finns det sällan förutsättningar att bevilja rättshjälp (se NJA 2001 s. 911 och Svea hovrätts beslut den 8 oktober 2003 i mål Ö 10179-02).

Ärenden enligt New York-konventionen omfattas ofta av kravet på särskilda skäl. Barn som bor utomlands och som ansöker om

³ Se prop. 1996/97:9 s. 136 och 210 f.

⁴ Se prop. 1996/97:9 s. 136 och 210 f.

hjälp med att fastställa underhållsbidrag i Sverige torde alltså i många fall kunna få rättshjälp.⁵

Högsta domstolen fann i NJA 1998 s. 128 att en socialnämnd, med hänsyn till sin skyldighet att verka i angelägenhet rörande fastställande av faderskap, var behörig att ansöka om rättshjälp för barnets räkning och rättshjälpen i en sådan angelägenhet ansågs omfatta även frågan om underhåll.

Domstolsverket har haft i uppdrag att utvärdera rättshjälpslagen. I sin redovisning av uppdraget konstaterar Domstolsverket bl.a. att effekten av 1996 års rättshjälpsreform i mål om underhållsbidrag till barn har blivit att rättshjälp beviljas i mycket mindre omfattning än tidigare. Det ifrågasätts om inte effekten av kravet på särskilda skäl blivit en annan än vad som varit avsedd. Restriktiviteten, i kombination med att ingen myndighet haft i uppdrag att hjälpa föräldrar personligen med att upprätta avtal om underhåll, har lett till att det finns risk för att ett barn inte får det underhållsbidrag och därmed den levnadsstandard som barnet är berättigat till. Domstolsverket föreslår att kraven på särskilda skäl i angelägenhet som rör underhåll till barn ska tas bort.⁶ Det allmänna kravet i 7 § rättshjälpslagen ska dock enligt förslaget gälla även fortsättningsvis (dvs. att rättshjälp får beviljas om den rättssökande behöver juridiskt biträde utöver rådgivning och detta behov inte kan tillgodoses på annat sätt). Sådant behov kan föreligga om inkomstförhållandena är mer komplicerade än normalt och behovet av hjälp anses kunna tillgodoses på annat sätt om hjälp kan lämnas av Försäkringskassan.⁷

11.2.1.4 Vad ingår i rättshjälpen?

När rättshjälp har beviljats betalar staten kostnaderna för ett rättshjälpsbiträde. Som huvudregel omfattar detta ersättning för arbete i högst 100 timmar (se 15 och 34 §§ rättshjälpslagen). Utöver kostnaderna för rättshjälpsbiträde omfattas bl.a.

- kostnaderna för bevisning vid allmän domstol (16 §),

⁵ Se Försäkringskassans Vägledning 2006:1, *Indrivning av underhållsbidrag i internationella ärenden*, s. 53.

⁶ Se DV-rapport 2009:2, s. 75 ff.

⁷ Se DV-rapport 2009:2, s. 79.

- kostnaderna för utredning, som är skäligen påkallad för att ta tillvara den rättssökandes rätt, till en kostnad om högst 10 000 kr (17 §),
- kostnaderna för medlare enligt 42 kap. 17 § RB (18 §),
- ansökningsavgift eller expeditonsavgift (19 § första stycket), och
- utsökningsavgifter hos Kronofogdemyndigheten i en angelägenhet som lett till ett verkställbart avgörande eller i ett mål om verkställighet (19 § andra stycket).

Den som har beviljats rättshjälp behöver inte ställa säkerhet för att få till stånd kvarstad eller annan liknande åtgärd enligt RB i den angelägenhet som rättshjälpen avser, vilket också gäller i fråga om verkställighet enligt 3 kap. 8 eller 9 § UB, om rättshjälp beviljats i verkställighetsmålet (20 §).

11.2.1.5 Rättshjälpsavgift

Den som har beviljats rättshjälp ska betala en rättshjälpsavgift som bestäms med hänsyn till kostnaderna för rättshjälpsbiträdet och den rättssökandes ekonomiska underlag (23 § rättshjälpslagen). Procentsatsen för beräkning av rättshjälpsavgiften fastställs när rättshjälp beviljas (24 §). Är den rättssökande underårig får det beslutas att någon rättshjälpsavgift inte ska betalas, om sökandens ekonomiska förhållanden ger anledning till det (23 § fjärde stycket). I förarbetena uttalas att befrielse från avgift inte bör gälla generellt för alla underåriga. Bestämmelserna bör tillämpas restriktivt. Ett exempel på när avgiftsbefrielse bör kunna ske är när en underårig som helt saknar tillgångar för talan om underhållsbidrag som inte kan erhållas genom det statliga underhållsstödet.⁸

11.2.2 Rättegångskostnader och avgifter vid verkställighet

I mål om underhåll till barn vid allmän domstol gäller särskilda bestämmelser om fördelningen av *rättegångskostnader* om barnet förlorar målet. Huvudregeln är att den part som förlorar målet ska ersätta motparten dennes rättegångskostnad, men om det finns

⁸ Se prop. 1998/99:10 s. 13.

särskilda skäl får förordnas att vardera parten ska bära sin rättegångskostnad (7 kap. 19 § FB). Enligt förarbetena ska särskilda skäl anses föreligga framför allt i sådana fall där Försäkringskassan har initierat en höjning av underhållsbidraget eller om någon annan än en förälder är ställföreträdare för barnet i ett underhållsmål, exempelvis en särskilt förordnad förmyndare, en god man eller socialnämnden.⁹ Andra exempel som nämns i förarbetena är när barnet har egen bostad eller vistas mer permanent hos någon släkting men inte har egen ekonomi. Om det inte finns särskilda skäl, och barnet i rättegången har företrätts av en förälder som varaktigt bor tillsammans med barnet, ska föräldern i stället för barnet åläggas att ersätta motparten dennes rättegångskostnad (samma paragraf).

Fördelning av rättegångskostnader i mål om underhåll till andra än barn styrs av bestämmelserna i 18 kap. RB. Enligt huvudregeln ska förlorande part ersätta motpartens rättegångskostnader (18 kap. 1 § RB). Detta gäller även i fråga om rådgivningsavgift och kostnader för motparts rättshjälpsbiträde om motparten har rättshjälp (30 § rättshjälpslagen). För det fall den förlorande parten har rättshjälp ingår det inte som en förmån i rättshjälpen att få ersättning för de rättegångskostnader som motparten har haft och som den förlorande parten åläggs att betala.

Enligt 17 kap. 1 § UB får det i utsökningsmål tas ut en årlig grundavgift för allmänna kostnader vid handläggningen och även i övrigt tas ut ersättning för statens kostnader för förfarandet hos Kronofogdemyndigheten (*förrättningskostnader*).

I fråga om verkställighet för underhållsbidrag gäller i flera avseenden särskilda regler om kostnaderna. Till att börja med föreskrivs i 17 kap. 3 § andra stycket UB att sökanden inte ansvarar för förrättningskostnaderna i mål om utmätning för fordran som vid utmätning av lön har företrädesrätt enligt 7 kap. 14 § samma balk, dvs. bland annat fordran på underhållsbidrag. Detta gäller även utländska underhållsbidrag (andra stycket samma paragraf). Vid utmätning av lön för en sådan fordran har vidare underhållsbidraget företräde framför kostnaderna i målet (15 § samma kap.).

De närmare bestämmelserna om avgifter finns i förordningen (1992:1094) om avgifter vid Kronofogdemyndigheten. I motsats till vad som gäller för mål om utmätning i allmänhet tas det vid utmätning för fordran på underhållsbidrag bara ut en avgift för

⁹ Se prop. 1984/85:163 s. 13.

varje gäldenär och år då något sådant mål handläggs av myndigheten, oavsett hur många mål det rör sig om (5 c § första stycket i förordningen). I 15 § andra stycket föreskrivs att sökanden i mål som rör bl.a. underhållsbidrag inte ska betala grundavgift.

Sammantaget gäller alltså vid verkställighet för underhållsbidrag

- att grundavgift inte tas ut med mer än för närvarande 600 kronor per gäldenär och år,
- att sökanden inte ska betala grundavgift och inte ansvarar för några kostnader om de inte kan tas ut av gäldenären, och
- att underhållsbidraget har företräde framför kostnaderna vid löneutmätning.

I praktiken innebär detta att sökanden inte riskerar att drabbas av några kostnader alls hos Kronofogdemyndigheten så länge som verkställigheten äger rum genom löneutmätning. Det är också på det sättet som verkställighet vanligtvis äger rum i fråga om underhållsbidrag.

Skulle verkställigheten äga rum genom utmätning av något annat än lön kan kostnaderna indirekt komma att påverka sökandens rätt på det sättet att de tas ut ur köpeskillingen för den utmäta egendomen före dennes fordran.

Har två eller flera sökt utmätning mot samma gäldenär, ska utmätning för fordringarna ske samtidigt, om inte utmätning för någon av fordringarna därigenom fördröjs oskäligt (4 kap. 11 § UB).

11.2.3 Särskilt om rättshjälp i internationella situationer

Den 27 januari 2003 antogs rådets direktiv (2003/8/EG) om förbättring av möjligheterna till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister genom fastställande av gemensamma minimiregler för rättshjälp i sådana tvister (rättshjälpsdirektivet).¹⁰ Syftet med rättshjälpsdirektivet är att förbättra enskildas möjligheter till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister på privaträttens område genom att fastställa gemensamma minimiregler för rättshjälp i sådana tvister. En tvist är enligt direktivet gränsöverskridande om den part som ansöker om rättshjälp har sin hemvist eller sin vanliga vistelseort i en annan medlemsstat än den där dom-

¹⁰ Se EGT L 26, 31.1.2003, s. 41.

stolen är belägen eller där avgörandet ska verkställas. En medlemsstat ska behandla personer som har sin hemvist eller sin vanliga vistelseort i en annan medlemsstat på samma sätt som medlemsstatens egna medborgare. Direktivet har genomförts i svensk rätt och föranledde vissa ändringar i rättshjälpslagen (se t.ex. 22 a–d §§).¹¹

Sverige tillträdde år 1987 Haagkonventionen av den 25 oktober 1980 om internationell rättshjälp.¹² Enligt de grundläggande bestämmelserna i konventionen är medborgare och personer som är bosatta i en fördragsslutande stat berättigade till rättshjälp i rättsförhållanden av civil eller kommersiell natur i varje annan fördragsslutande stat, på samma villkor som där bosatta medborgare. Tanken bakom regleringen är att tillförsäkra bl.a. dem som har anställning utanför sitt hemland samma ställning som medborgarna i det land där de är bosatta. Frågan om rättshjälp ska avgöras enligt de regler som gäller för de egna, i landet bosatta medborgarna. Sveriges tillträde till konventionen föranledde vissa ändringar i dåvarande rättshjälpslagen (1972:429).¹³ Sedan år 2000 är Justitiedepartementet centralmyndighet enligt konventionen.¹⁴

En utländsk medborgare som är bosatt i en stat som är ansluten till New York-konventionen eller i Amerikas förenta stater, Guam, Jungfruöarna, Puerto Rico eller Samoa, dock med undantag av Alabama, District of Columbia och Mississippi¹⁵ är, om han eller hon är kärke eller sökande i ett mål eller ärende som rör underhållsbidrag och som har väckts genom förmedling av Försäkringskassan eller av Utrikesdepartementet, likställd med en svensk medborgare i fråga om rätt till rättshjälp enligt rättshjälpslagen, se 35 § rättshjälpsförordningen.

Om en utländsk medborgare som inte har hemvist här i landet eller en utländsk juridisk person vill väcka talan vid svensk domstol mot en svensk medborgare, mot någon som har hemvist i Sverige eller mot en svensk juridisk person, ska käranden (på svarandens yrkande) ställa säkerhet för de rättegångskostnader som han kan bli skyldig att betala genom lagakraftgående avgörande i målet, se 1 § lagen (1980:307) om skyldighet för utländska käranden att ställa

¹¹ Se prop. 2003/04:87, bet. 2003/04:JuU27, prot. 2003/04:122.

¹² Se SÖ 1986:72.

¹³ Se prop. 1985/86: 161 s. 6 f., bet. JuU 1986/87:2, rskr. 1986/87:18.

¹⁴ Se SÖ 2000:39.

¹⁵ Vissa av Förenta staternas delstater och de nämnda autonoma territorierna har avgett förklaringar om att de erkänner svenska avgöranden och godtar svenskt samarbete i underhållsfrågor. Sverige har avgett motsvarande förklaringar, se avsnitt 9.2.1.

säkerhet för rättegångskostnader. Den som är medborgare eller har hemvist i ett land inom EES-området och juridiska personer som har bildats enligt ett sådant lands lagstiftning likställs med svenska medborgare respektive svenska juridiska personer (tredje stycket i samma §). Den som är statslös eller politisk flykting ska i fråga om skyldigheten att ställa säkerhet enligt denna lag vara likställd med en medborgare i den stat där han har hemvist (fjärde stycket). I den mån det har avtalats i internationella överenskommelser, som är bindande för Sverige, är utländska medborgare och utländska juridiska personer befriade från skyldigheten att ställa säkerhet och har samma befogenhet att kräva säkerhet som svenska medborgare och svenska juridiska personer. Med sådant avtal jämställs ett åtagande som regeringen har gjort i förhållande till en annan stat eller del av stat vid ömsesidigt internationellt samarbete för indrivning av underhållsbidrag (5 § nämnda lag).

Enligt tillkännagivande (2005:784) om befrielse i vissa fall för utländska kärebande att ställa säkerhet för rättegångskostnader, m.m. är bl.a. följande utländska medborgare och utländska juridiska personer befriade från skyldigheten att ställa säkerhet och har samma rätt att kräva säkerhet som svenska medborgare och svenska juridiska personer.

- Den som vistas i en stat som är ansluten till New York-konventionen, i mål eller ärenden angående underhållsbidrag som har väckts enligt bestämmelserna i nämnda konvention.
- Den som vistas i Amerikas Förenta Stater jämte Guam, Jungfruöarna, Puerto Rico och Samoa, dock med undantag av Alabama, District of Columbia och Mississippi, i mål eller ärenden angående underhållsbidrag som har väckts genom förmedling av Försäkringskassan eller av Utrikesdepartementet.
- Fysiska och juridiska personer i rättegång som avser tillämpning av lagen (1965:723) om erkännande och verkställighet av vissa utländska domar och beslut angående underhåll till barn eller tillämpning av lagen (1976:108) om erkännande och verkställighet av utländskt avgörande angående underhållsskyldighet.

Internationellt bistånd inom ramen för New York-konventionen lämnas i regel helt kostnadsfritt av de stater som omfattas av konventionen. I de länder som har domstolsförfarande för fastställande av underhållsbidrag företräds de svenska barnen ofta av en

tjänsteman hos en myndighet och inte av en advokat. I Sverige har emellertid som regel ett rättshjälpsbiträde anlåtats.¹⁶ Myndigheternas administrativa hjälp är gratis. Men det kan finnas andra avgifter och kostnader som inte ingår i myndigheternas gratishjälp, t.ex. rättshjälpsavgifter och kostnader för översättningar.¹⁷ Det har inte ansetts att det finns tillräcklig anledning att införa en generell regel om befrielse från rättshjälpsavgift för alla ärenden som rör New York-konventionen. Då skulle även mycket förmögna barn kunna komma i åtnjutande av avgiftsbefrielse, något som inte krävs enligt konventionen.¹⁸

11.3 Rättshjälp enligt underhållsförordningen och rättsligt bistånd enligt 2007 års Haagkonvention

11.3.1 Tillhandahållandet av rättshjälp och rättsligt bistånd

EU:s medlemsstater respektive de fördragsslutande staterna är skyldiga att ge parterna i en tvist om underhåll faktisk tillgång till rättslig prövning. Detta ska innefatta verkställighets- och överklagandeförfaranden (artikel 44.1 i underhållsförordningen och artikel 14.1 i 2007 års Haagkonvention). För konventionens del gäller skyldigheten när ansökan görs genom centralmyndigheterna. För att säkerställa möjligheten till rättslig prövning ska staterna tillhandahålla rättshjälp (artikel 44.2 i underhållsförordningen) respektive kostnadsfritt rättsligt bistånd (artikel 14.2 i 2007 års Haagkonvention). Rätten till rättshjälp respektive rättsligt bistånd ska inte begränsas jämfört med den rättshjälp/det bistånd som tillhandahålls i motsvarande nationella ärenden (artikel 44.4 i underhållsförordningen och artikel 14.4 i 2007 års Haagkonvention). Ingen säkerhet, borgen eller deposition får krävas som garanti för betalning av kostnader och avgifter vid förfaranden om underhållsskyldighet (artikel 44.5 i underhållsförordningen, jfr artikel 51 i Bryssel I-förordningen, och artikel 14.5 i 2007 års Haagkonvention).

Det noteras särskilt i ingressen till underhållsförordningen att det, med hänsyn till kostnaderna för förfarandena, bör föreskrivas ett mycket fördelaktigt system för rättshjälp, nämligen fullt bidrag

¹⁶ Se prop. 1998/99:10 s. 12.

¹⁷ Se Försäkringskassans Vägledning 2006:1, *Indrivning av underhållsbidrag i internationella ärenden*, s. 21.

¹⁸ Se prop. 1998/99:10 s. 12.

för kostnader i samband med förfaranden rörande underhållsskyldighet mot barn under 21 år och som har inletts genom centralmyndigheterna (punkten 36 i ingressen). De nuvarande reglerna om rättshjälp i EU enligt rättshjälpsdirektivet bör enligt samma ingresspunkt följaktligen kompletteras med särskilda regler, så att det skapas ett särskilt system för rättshjälp.

Om ansökan görs genom centralmyndigheterna finns inte någon skyldighet att tillhandahålla rättshjälp/rättsligt bistånd om förfarandena i den anmodade staten gör det möjligt för parterna att föra sin talan ändå, och om centralmyndigheten tillhandahåller nödvändiga tjänster utan kostnad (artikel 44.3 i underhållsförordningen och artikel 14.3 i 2007 års Haagkonvention). Systemet med centralmyndigheter finns inte i Bryssel I-förordningen. Någon motsvarande bestämmelse finns därför inte i den förordningen.

11.3.2 Innebörden av rättshjälp respektive rättsligt bistånd

Rättshjälp respektive rättsligt bistånd ska innebära det bistånd som är nödvändigt för att parterna ska kunna få kännedom om och hävda sina rättigheter samt säkerställa att deras ansökan behandlas fullständigt och effektivt (artikel 45 i underhållsförordningen och artikel 3 c i 2007 års Haagkonvention).

Enligt artikel 45 i underhållsförordningen ska rättshjälpen, i förekommande fall, omfatta

- a) juridisk rådgivning i avsikt att nå en uppgörelse innan ett rättsligt förfarande inleds,
- b) rättsligt bistånd med att väcka talan inför en myndighet eller en domstol och representation vid domstol,
- c) befrielse från eller bidrag till rättegångskostnader och arvoden till personer som fått i uppdrag att vidta åtgärder under förfarandet,
- d) i de medlemsstater där den förlorande parten är skyldig att betala motpartens kostnader, motpartens kostnader om rättshjälpsmottagaren förlorar målet, under förutsättning att dessa kostnader skulle ha täckts av rättshjälpen om rättshjälpsmottagaren hade haft sin hemvist i den medlemsstat där domstolen är belägen,
- e) tolkning,

- f) översättning av de handlingar som domstolen eller den behöriga myndigheten kräver och som rättshjälpsmottagaren lämnat in och som är nödvändiga för att avgöra tvisten, samt
- g) resekostnader som rättshjälpsmottagaren ska betala när de personer som berörs av förfarandet av rättshjälpsmottagarens talan är ålagda i lag eller av domstolen i den berörda medlemsstaten att personligen närvara vid förhandlingarna och domstolen beslutar att den annars inte kan höra de berörda personerna på ett tillfredsställande sätt.

Av 2007 års Haagkonvention följer att rättsligt bistånd efter behov kan lämnas i form av juridisk rådgivning, hjälp med att lägga fram sin sak för en myndighet, juridiskt ombud och befrielse från rättegångskostnader (artikel 3 c). I den förklarande rapporten ges följande exempel på vad som kan omfattas av rättsligt bistånd från centralmyndigheten. Hjälp med att förbereda en ansökan, att ta fram handlingar, att tillhandahålla information efter begäran från den anmodade staten och att sköta kontakten med sökandens rättsliga representant i den anmodade staten. Rättsligt bistånd kan även innebära rätt att få rättslig representation, t.ex. att en advokat representerar sökanden i den anmodade staten, i och utanför domstol, och i förhandlingar med motparten. Även tillgång till medlingstjänster och rättslig rådgivning kan omfattas. Det kan röra sig om rådgivning från centralmyndigheten eller från en advokat. Tanken är enligt den förklarande rapporten att rättslig rådgivning från centralmyndigheter ska vara av generell natur, t.ex. i fråga om hur lagstiftningen om underhåll till barn är uppbyggd i den aktuella staten och hur konventionen är implementerad. Privat rättslig rådgivning kan ges av en advokat om en sådan utses.¹⁹

Om det rättsliga biståndet inte tillhandahålls kostnadsfritt i den anmodade staten måste kostnadsfri hjälp ges till sökanden så att han eller hon kan söka om rättsligt bistånd eller annan finansiell hjälp som sedan kan ge tillgång till nödvändiga förfaranden.²⁰

¹⁹ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 129–130 och 132–133.

²⁰ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 372.

11.3.3 Rättshjälp och rättsligt bistånd vid underhåll till barn

Särskilda bestämmelser gäller när ansökan görs genom centralmyndigheter och avser underhåll till barn. Den anmodade staten ska då enligt underhållsförordningen tillhandahålla fri rättshjälp vid alla ansökningar som görs av en underhållsberättigad person avseende en förälders underhållsskyldighet mot ett barn under 21 år (artikel 46.1 i underhållsförordningen). På motsvarande sätt ska den anmodade staten enligt 2007 års Haagkonvention tillhandahålla kostnadsfritt rättsligt bistånd vid alla ansökningar som görs av en underhållsberättigad avseende underhållsskyldighet som grundar sig på ett föräldra-barnförhållande mot en person under 21 år (artikel 15.1 i 2007 års Haagkonvention). Varken tillgångs- eller skälighetsvillkor får ställas.²¹ Skyldigheten att tillhandahålla fri rättshjälp respektive kostnadsfritt rättsligt bistånd gäller bara om ansökan görs genom centralmyndigheter, dvs. inte vid ansökningar som görs av en part direkt till behörig myndighet. Vidare gäller den bara till förmån för den underhållsberättigade. Som har nämnts i avsnitt 11.3.1 är den fördelaktiga rättshjälpen i underhållsförordningen avsedd att vara ett komplement till reglerna om rättshjälp i EU:s rättshjälpsdirektiv (se punkten 36 i ingressen till underhållsförordningen).

När det gäller ansökningar om erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring av ett avgörande samt ansökningar om verkställighet av ett avgörande som meddelats eller erkänns i den anmodade staten är skyldigheten undantagslös.²² I fråga om andra ansökningar, t.ex. ändring av ett avgörande som meddelats i den anmodade staten, får den behöriga myndigheten i den anmodade staten vägra fri rättshjälp respektive kostnadsfritt rättsligt bistånd om den anser att ansökan eller ett eventuellt överklagande efter vad som framgår av omständigheterna uppenbart saknar grund (artikel 46.2 i underhållsförordningen och artikel 15.2 i 2007 års Haagkonvention). Som exempel på när rättsligt bistånd får vägras nämns i den förklarande rapporten att sökandens tillgångar är stora medan den underhållsskyldiges är så små att talan inte har

²¹ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 382.

²² I konventionsfall finns skyldigheten också när den anmodade staten till följd av ett förbehåll inte kan erkänna ett avgörande och staten därför är förpliktad att vidta alla lämpliga åtgärder för att utverka ett avgörande till förmån för den underhållsberättigade när den underhållsskyldige har hemvist i staten (artikel 20.4 i 2007 års Haagkonvention).

förutsättningar att bifallas eller om det inte finns någon rättslig grund för anspråket.²³

Det finns enligt artikel 16.1 en möjlighet för en fördragslutande stat till 2007 års Haagkonvention att förklara att den kommer att tillhandahålla kostnadsfritt rättsligt bistånd också i *andra* fall än vid ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet av ett avgörande (artikel 10.1 a), verkställighet av ett avgörande som meddelats eller erkänns i den anmodade staten (artikel 10.1 b), eller om staten till följd av ett förbehåll inte kan erkänna ett avgörande och är förpliktad att vidta alla åtgärder för att utverka ett avgörande till förmån för den underhållsberättigade (artikel 20.4), efter en bedömning av barnets medel. Kommissionen har i sitt förslag till rådsbeslut funnit att någon sådan förklaring inte bör avges av EU.²⁴ Frågan är emellertid inte slutligt avgjord.

Om en ansökan riktas till en stat som har avgett en förklaring enligt artikel 16.1, ska ett formellt intyg från sökanden skickas med. Av detta intyg ska framgå att barnets medel uppfyller förutsättningarna som har uppställts av den stat som avgett förklaringen. Den staten får begära ytterligare bevis avseende barnets medel endast om den har skälig anledning att anta att de uppgifter som sökanden har lämnat är felaktiga (artikel 16.3 i 2007 års Haagkonvention). Information om barnets tillgångar kan lämnas på *Financial Circumstances Form*, ett formulär som har utarbetats inom Haagkonferensen.²⁵ Om lagen i den anmodade staten föreskriver ett mer förmånligt rättsligt bistånd avseende underhållsskyldighet som grundas på ett föräldra-barnförhållande mot ett barn, så ska det mest förmånliga rättsliga biståndet tillhandahållas (artikel 16.4 i 2007 års Haagkonvention).

²³ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 390.

²⁴ Se KOM(2009) 373 slutlig, 28.7.2009.

²⁵ Se Forms Working Group – Recommended Forms, Co-ordinated by the Permanent Bureau, Prel. Doc. No 2 B of July 2009, Annex E (tillgängligt på Haagkonferensens hemsida se <http://www.hcch.net/upload/wop/maint_pd02eb2009.pdf>).

11.3.4 Rättshjälp och rättsligt bistånd vid underhåll till andra än barn under 21 år

11.3.4.1 Underhållsförordningen

När det inte är fråga om underhåll till barn (se artikel 46 och avsnitt 11.3.3) får enligt underhållsförordningen rättshjälp lämnas under de förutsättningar som följer av nationell rätt (artikel 47.1). En medlemsstat är dock inte skyldig att tillhandahålla rättshjälp om och i den mån som förfarandena i den medlemsstaten gör det möjligt för parterna att föra sin talan utan att rättshjälp behövs, och om centralmyndigheten tillhandahåller nödvändiga tjänster utan kostnad (artikel 47.1 jämförd med artikel 44). Den rättshjälp som beviljas ska innebära det bistånd som är nödvändigt för att parten ska kunna få kännedom om och hävda sina rättigheter samt säkerställa att ansökan behandlas fullständigt och effektivt (artikel 45).

De förutsättningar för rättshjälp enligt nationell rätt som avses är särskilt sökandens behov av rättshjälp och om det är rimligt att rättshjälp lämnas (artikel 47.1). Utan hinder av detta ska en part som i ursprungsmedlemsstaten helt eller delvis hade rättshjälp, eller som var befriad från kostnader och avgifter, vara berättigad till rättshjälp eller kostnads- och avgiftsbefrielse i största möjliga utsträckning enligt lagen i den verkställande medlemsstaten (artikel 47.2 i underhållsförordningen med motsvarighet i artikel 50 i Bryssel I-förordningen). Detsamma gäller part som i ursprungsmedlemsstaten haft förmånen av ett kostnadsfritt förfarande inför en administrativ myndighet (uppräknad i bilaga X till underhållsförordningen). Parten ska för detta ändamål lämna in ett intyg av en myndighet uppräknad i bilaga XI (artikel 47.3).

Av intyg i bilaga I, II och VI som i förekommande fall ska bifogas när verkställighet söks i en annan medlemsstat, framgår bl.a. om sökanden eller motparten har haft rättshjälp eller varit befriade från kostnader.

11.3.4.2 2007 års Haagkonvention

När en ansökan inte gäller underhåll till barn enligt artikel 15 i 2007 års Haagkonvention (se avsnitt 11.3.3), och inte ställs till en stat som har meddelat en särskild förklaring som möjliggör behovsprövning utifrån en bedömning av barnets medel (artikel 16), gäller att rätten till kostnadsfritt rättsligt bistånd får göras beroende av en

prövning av de tillgängliga medlen eller de faktiska omständigheterna (artikel 17 a). Det krävs enligt den förklarande rapporten inte att den grundläggande ansökan görs genom centralmyndigheterna och såväl den som är berättigad till underhåll som den som krävs på underhåll kan ansöka om rättsligt bistånd enligt artikel 17.²⁶ En sökande som har haft rätt till kostnadsfritt rättsligt bistånd i ursprungsstaten ska vid ett förfarande om erkännande och verkställighet ha rätt till kostnadsfritt rättsligt bistånd i åtminstone samma utsträckning som gäller under samma förhållanden enligt den anmodade statens lag (artikel 17 b). Bestämmelsen har delvis sin motsvarighet i artikel 47 i underhållsförordningen.

11.3.5 Återkrav av kostnader från förlorande part

Det är möjligt att kräva tillbaka kostnader från en förlorande part enligt både underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention. Möjligheten till återkrav i nu aktuellt sammanhang tar inte sikte på rättegångskostnader (artikel 2.1 första punkten i underhållsförordningen) respektive kostnader och avgifter (artikel 19.1 i 2007 års Haagkonvention), som i stället omfattas av själva avgörandet. Enligt underhållsförordningen får återkrav ske i undantagsfall och om partens ekonomiska förhållanden tillåter det när den förlorande parten erhållit fri rättshjälp enligt artikel 46, dvs. avseende underhåll till barn (artikel 67 i underhållsförordningen). Detta skulle särskilt vara fallet för en rik person som har handlat i ond tro (ingresspunkt 36 i förordningen). I 2007 års Haagkonvention anges endast att en stat får kräva tillbaka kostnader från en förlorande part (artikel 43.2). När det gäller en ansökan enligt artikel 10.1 b av en underhållsberättigad om verkställighet av ett avgörande som meddelats eller erkänns i den anmodade staten för att kräva tillbaka kostnader från en förlorande part enligt artikel 43.2, ska begreppet "underhållsberättigad" i artikel 10 omfatta en stat (artikel 43.3 i 2007 års Haagkonvention). Enligt den förklarande rapporten tar återkravsbestämmelsen sikte på fall där en välbeställd person har fått fritt rättsligt bistånd och hans eller hennes ansökan inte bifalls. Den anmodade staten har då möjlighet att kräva tillbaka kostnaderna för rättsligt bistånd. Avsikten är dock inte att

²⁶ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 402.

bestämmelsen ska användas när personen har förlorat målet utan att detta har något samband med hans eller hennes talan i sak.²⁷

Bestämmelsen i underhållsförordningen reglerar alltså endast återkrav i den situationen där parten har fått fri rättshjälp. Om parten har beviljats rättshjälp i övriga fall regleras möjligheten att återkräva kostnader av nationell rätt. Bestämmelsen i 2007 års Haagkonvention är mer generellt utformad och öppnar för möjligheten att kräva ersättning för t.ex. DNA-test.²⁸

11.3.6 Rättshjälp och rättsligt bistånd till ett offentligt organ

Som har framgått i avsnitt 4.2 och 4.3 omfattar begreppet underhållsberättigad under vissa förhållanden även ett offentligt organ som agerar i stället för en person som har rätt att få underhållsbidrag eller ett offentligt organ som har rätt till återbetalning för underhållsstöd som har lämnats i stället för underhållsbidrag (artikel 64.1 i underhållsförordningen och artikel 36.1 i 2007 års Haagkonvention). I dessa fall gäller att det offentliga organet har rätt till rättshjälp och rättsligt bistånd på motsvarande sätt som en fysisk person.

11.3.7 Sammanfattande jämförelse

Bestämmelserna om rättshjälp i underhållsförordningen och om rättsligt bistånd i 2007 års Haagkonvention överensstämmer i stor utsträckning. Den anmodade staten ska tillhandahålla rättsligt bistånd vid ansökningar genom centralmyndigheter men det är ingen skyldighet om centralmyndigheten erbjuder nödvändiga tjänster kostnadsfritt (artikel 44 i underhållsförordningen och artikel 14 i 2007 års Haagkonvention).

En skillnad mellan instrumenten är dock att 2007 års Haagkonvention inte preciserar innehållet i det rättsliga biståndet. Snarare exemplifieras det så att det efter behov *kan* lämnas i form av juridisk rådgivning m.m. (artikel 3 c). I underhållsförordningen finns däremot en uttömmande uppräknings av vad rättshjälpen i förekommande fall *ska* omfatta (artikel 45 a–g).

²⁷ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 622.

²⁸ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 392.

Det rättsliga biståndet ska enligt både underhållsförordningen (artikel 46.1 jämförd med artikel 56) och 2007 års Haagkonvention (artikel 15) vara kostnadsfritt när ansökan görs av den underhållsberättigade, grundar sig på ett föräldra-barnförhållande och avser underhåll till ett barn under 21 år²⁹ när ansökan gäller

- erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring av ett avgörande, eller
- verkställighet av ett avgörande som meddelats eller erkänns i den anmodade staten.

För konventionens del gäller därutöver att det rättsliga biståndet ska vara kostnadsfritt om ett avgörande inte kan erkännas i den anmodade staten till följd av ett förbehåll, och staten är förpliktad att vidta alla lämpliga åtgärder för att utverka ett avgörande till förmån för den underhållsberättigade om den underhållsskyldige har hemvist i staten (artiklarna 15.2 och 20.4). Enligt kommissionens förslag till rådsbeslut kommer EU inte att meddela något sådant förbehåll, men detta är ännu inte slutligt avgjort.³⁰

Även i fråga om andra ansökningar som görs av den underhållsberättigade, som grundar sig på ett föräldra-barnförhållande och som avser underhåll till ett barn under 21 år, ska det rättsliga biståndet vara kostnadsfritt men detta får dock vägras om en ansökan eller ett överklagande uppenbart saknar grund (artikel 46 i underhållsförordningen och artikel 15 i 2007 års Haagkonvention).

För övriga ansökningar gäller att

- rättshjälp får lämnas enligt nationell rätt, särskilt i fråga om sökandens behov av rättshjälp och om det är rimligt att rättshjälp lämnas (artikel 47 i underhållsförordningen), samt att
- rätten till kostnadsfritt rättsligt bistånd får göras beroende av en prövning av de tillgängliga medlen eller de faktiska omständigheterna (artikel 17 i 2007 års Haagkonvention).

En part som har haft rättshjälp respektive rättsligt bistånd i ursprungsstaten ska dock i erkännande-, verkställbarhets- eller verkställighetsförfaranden ha rätt till det i största möjliga utsträckning (artikel 47.2 i underhållsförordningen) eller i åtmin-

²⁹ Enligt underhållsförordningen omfattas inte underhållsbidrag till en förälder under 21 år från barnet.

³⁰ Se KOM(2009) 373 slutlig, 28.7.2009.

stone samma utsträckning (artikel 17 b i 2007 års Haagkonvention) som gäller enligt den anmodade statens lag.

Även i fall där den underhållsberättigade ställer sin ansökan direkt till behörig myndighet ska rättshjälp respektive rättsligt bistånd ges (artikel 44 i underhållsförordningen och artikel 37 i 2007 års Haagkonvention). I dessa fall finns det dock inte i något fall någon skyldighet att ge det kostnadsfritt.

Både underhållsförordningen (artikel 67) och 2007 års Haagkonvention (artikel 43) ger möjligheter att kräva tillbaka kostnader från en förlorande part i vissa fall. Enligt underhållsförordningen får det dock ske undantagsvis, och om partens ekonomiska förhållanden tillåter det.

11.4 Överväganden

Förslag: Rättshjälp enligt rättshjälpslagen ska beviljas om den rättssökande behöver juridiskt biträde samt då förutsättningarna enligt artikel 46 i underhållsförordningen eller artikel 15 i 2007 års Haagkonvention är uppfyllda. När rättshjälp enligt rättshjälpslagen beviljas i dessa fall ska inte 2 §, 4–13 §§, 21–25 §§, 32 § 1–4 och 6, 33 §, 35 §, 38 § och 40 § första stycket i nämnda lag gälla.

De bestämmelser om företrädesrätt för underhållsbidragsfordringar som finns i underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention gäller framför motsvarande bestämmelser i UB. Detta tydliggörs i den av utredningen föreslagna bestämmelsen om att verkställbara avgöranden enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention ska verkställas enligt UB om inte annat följer av förordningen och konventionen.

Bedömning: Det finns behov av att uppdatera rättshjälpsförordningen och av att ge ett nytt tillkännagivande om befrielse i vissa fall för utländska käreand att ställa säkerhet för rättegångskostnader, m.m.

11.4.1 Rättshjälp enligt underhållsförordningen respektive rättsligt bistånd enligt 2007 års Haagkonvention i förhållande till rättshjälp enligt rättshjälpslagen

”Rättshjälp” respektive ”rättsligt bistånd” har inte, såsom framhållits inledningsvis (avsnitt 11.1), i alla situationer samma innebörd som rättshjälp enligt rättshjälpslagen. Som har framgått av avsnitt 11.3.2 anges i den förklarande rapporten att rättsligt bistånd kan innebära rättslig rådgivning av generell natur från centralmyndigheten, t.ex. i fråga om hur lagstiftningen om underhåll till barn är uppbyggd. För detta behövs inte något beslut om rättshjälp enligt rättshjälpslagen. Ett annat exempel är att Försäkringskassan, i egenskap av mottagande organ enligt New York-konventionen, enligt nuvarande handläggning vidarebefordrar en ansökan om verkställighetsförklaring till Svea hovrätt utan att anlita advokat. Så kan ske även i fortsättningen. Rättshjälpen respektive det rättsliga biståndet tillhandahålls då av centralmyndigheten. Dessa fall är att skilja från de fall där rättshjälp beviljas enligt rättshjälpslagen.

När rättshjälp enligt rättshjälpslagen beviljas överensstämmer artikel 45 i underhållsförordningen – där det i punkterna a–g räknas upp vad rättshjälpen i förekommande fall ska omfatta (se avsnitt 11.3.2) – med de förmåner som antingen ingår i rättshjälpen enligt rättshjälpslagen eller i övrigt bekostas av det allmänna.

- Punkten a) gäller juridisk rådgivning i avsikt att nå en uppgörelse innan ett rättsligt förfarande inleds. Den punkten får anses överensstämma med vad som kan tillgodoses genom rättshjälpsbiträdet, vars förordnande ingår i rättshjälpen enligt rättshjälpslagen (15 §).
- Punkten b) avser rättsligt bistånd med att väcka talan och representation vid domstol, något som tillgodoses genom rättshjälpsbiträdet (15 § rättshjälpslagen)
- Punkten c) gäller befrielse från eller bidrag till rättegångskostnader och arvoden till personer som fått i uppdrag att vidta åtgärder under förfarandet, och motsvaras av att staten betalar i varje fall viss del av kostnaderna för rättshjälpsbiträde enligt 15 § rättshjälpslagen.
- Punkten d) avser situationen när förlorande part är skyldig att betala motpartens rättegångskostnader och föreskriver att

rättshjälpen ska omfatta motpartens rättegångskostnader om dessa skulle ha täckts av rättshjälpen i det fall rättshjälpsmottagaren haft hemvist i forumstaten. Enligt svensk rätt omfattas inte ersättning för motpartens rättegångskostnader av rättshjälpen enligt rättshjälpslagen.

- Punkten e) handlar om tolkning. Domstolar och andra myndigheter ska vid behov anlita tolk, vars arbete bekostas av staten, se 5 kap. 6 och 8 §§ RB, 50 och 52 §§ förvaltningsprocesslagen (1971:291) och 8 § förvaltningslagen (1986:223).³¹
- Punkten f) gäller översättning av de handlingar som krävs. Bestämmelser om översättning finns i 33 kap. 9 § RB, 50 och 52 §§ förvaltningsprocesslagen samt 8 § förvaltningslagen.³² Den som har biträtt med översättning har rätt till ersättning som betalas av staten.
- Punkten g) gäller resekostnader som rättshjälpsmottagaren ska betala i vissa fall. Rättshjälpen enligt rättshjälpslagen omfattar kostnader för bevisning vid allmän domstol (16 §). Vidare kan ersättning för inställelse utgå av allmänna medel till part, sakkunnig och vittne enligt förvaltningsprocesslagen (15 och 26 §§).

Sammantaget kan konstateras att underhållsförordningens krav överensstämmer med gällande svensk rätt. Något behov av kompletterande bestämmelser med anledning av underhållsförordningen kan därför inte förutses.

2007 års Haagkonvention har en mer allmän beskrivning av vad det rättsliga biståndet efter behov kan innebära (artikel 3 c). Det finns därför inte heller med avseende på konventionen något behov av kompletterande bestämmelser. Eftersom förutsättningarna för att få rättshjälp respektive rättsligt bistånd i princip är överensstämmande, och innehållet i rättshjälpen enligt rättshjälpslagen redan i dag omfattar de förmåner som anges i underhållsförordningen, bedömer utredningen att det inte kommer att vara någon

³¹ Att tolken har rätt till skälig ersättning och att ersättningen ska betalas av myndigheten har inte ansetts behöva föreskrivas särskilt i förvaltningslagen, se prop. 1971:30 s. 382 och prop. 1985/86:80 s. 27.

³² Med uttrycket "tolk" i 8 § förvaltningslagen avses även den som gör en skriftlig översättning av en handling som ges in på främmande språk, se prop. 1971:30 s. 381 och prop. 1985/86:80 s. 27. Av 50 § förvaltningsprocesslagen följer att rätten även i annat fall (än om någon ska höras inför rätten) vid behov får anlita tolk. Med detta åsyftas skriftlig handläggning, se prop. 1986/87:89 s. 142.

skillnad i praktiken mellan handläggningen av de ärenden där rättshjälp tillhandahålls enligt underhållsförordningen och där rättsligt bistånd ges enligt 2007 års Haagkonvention.

11.4.2 Kostnadsfri rättshjälp enligt rättshjälpslagen vid underhåll till barn enligt förordningen och konventionen

Bestämmelserna i underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention kommer att gälla direkt i Sverige. Det innebär bl.a. att det finns en skyldighet att tillhandahålla rättshjälp respektive rättsligt bistånd om förutsättningarna enligt förordningen och konventionen är uppfyllda. Som framgår av avsnitt 11.4.1 behöver rättshjälpen respektive det rättsliga biståndet inte alltid innebära att ett rättshjälpsbiträde ska förordnas. I många fall kan det räcka med att centralmyndigheten hjälper till, t.ex. genom att vidarebefordra en ansökan om verkställbarhet till Svea hovrätt. För de fall där rättshjälpen respektive det rättsliga biståndet ska lämnas genom ett rättshjälpsbiträde kommer rättshjälp enligt rättshjälpslagen i fråga. Utgångspunkten bör då vara att rättshjälp ges under de förutsättningar och på de villkor som följer av rättshjälpslagen.

Om en ansökan görs av en underhållsberättigad genom centralmyndigheterna och avser underhållsskyldighet som grundar sig på ett föräldra-barnförhållande mot en person under 21 år, ska rättshjälpen respektive det rättsliga biståndet vara kostnadsfritt (artikel 46.1 i underhållsförordningen³³ och artikel 15.1 i 2007 års Haagkonvention). När det finns behov av ett juridiskt biträde, och rättshjälpen respektive det rättsliga biståndet ska tillhandahållas enligt rättshjälpslagen, ska alltså rättshjälpen enligt rättshjälpslagen vara kostnadsfri. Utgångspunkten är även i dessa fall att rättshjälpslagens bestämmelser bör gälla. Det måste emellertid säkerställas att bestämmelserna om under vilka förutsättningar rättshjälp ska beviljas och om sökandens avgifter inte blir tillämpliga i dessa fall. Ett antal av bestämmelserna i rättshjälpslagen bör därför undantas från tillämpning när rättshjälp enligt rättshjälpslagen ska tillhandahållas kostnadsfritt. Som exempel kan nämnas att det inte ska ställas något krav på att sökanden har fått rådgivning (2 och 4 §§ rättshjälpslagen) och att det inte ska göras någon prövning av sökandens ekonomiska underlag (6 och 38 §§ samma lag) eller

³³ Enligt underhållsförordningen omfattas inte underhållsbidrag till en förälder under 21 år från barnet av bestämmelserna om kostnadsfri rättshjälp.

försäkringsskydd (9 §). Det krävs inte särskilda skäl för att rättshjälp ska få beviljas i dessa fall (jfr 11 §) och rättshjälpsavgift ska inte heller betalas (23–25 §§ och 40 § första stycket). Det innebär att rättshjälpen i sin helhet bekostas av staten.

I 22 a–d §§ rättshjälpslagen finns särskilda bestämmelser om rättshjälp i vissa gränsöverskridande angelägenheter som gäller när den rättssökande har sin hemvist eller sin vanliga vistelseort i en annan medlemsstat inom EU än Sverige. Som har nämnts i avsnitt 11.3.1 är underhållsförordningens fördelaktiga rättshjälpsystem vid förfaranden som har inletts genom centralmyndigheterna och som rör underhållsskyldighet mot barn under 21 år avsett att vara ett komplement till bestämmelserna om rättshjälp i rättshjälpsdirektivet (se punkten 36 i ingressen till underhållsförordningen). Bestämmelserna i 22 a–d §§ rättshjälpslagen bör inte vara tillämpliga när rättshjälpen ska vara kostnadsfri enligt underhållsförordningen.

Bland de bestämmelser som däremot kommer att vara tillämpliga finns bestämmelsen om att rättshjälp beviljas efter ansökan av den rättssökande (3 §). Detsamma gäller bestämmelserna som anger vilka förmåner som ingår i rättshjälpen (15–20 och 34 §§), däribland ersättning för rättshjälpsbiträdets arbete i högst 100 timmar och kostnader för bevisning. Även bestämmelserna om förordnande och byte av samt ersättning till rättshjälpsbiträde bör gälla (26–29 §§). Vidare bör rättshjälpen upphöra om ett rättshjälpsbiträde entledigas utan att ett annat rättshjälpsbiträde förordnas (32 § femte punkten). Även bestämmelserna som behandlar återbetalning av rättshjälpskostnader, t.ex. om rättshjälpen upphävs efter överklagande, bör kunna tillämpas (36–37 §§).

Det kan noteras att regleringen i underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention inte påverkar bedömningar i rättshjälpsfrågor enligt New York-konventionen.

11.4.3 Utredning inför beslut om rättshjälp och efterföljande hantering av avgifter m.m.

I de fall där en ansökan görs av någon som inte har rätt till fri rättshjälp respektive kostnadsfritt rättsligt bistånd enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention, får parterna på samma sätt som i motsvarande nationella ärenden ansöka om rättshjälp enligt rättshjälpslagen. Förutsättningarna för att få sådan

följer då av denna lag. Det får anses ligga på centralmyndigheten att i de fall ansökningar görs genom centralmyndigheterna, bistå med information om hur det går till att ansöka om sådan rättshjälp och till vilken myndighet ansökan ska ställas.³⁴ De svårigheter som kan uppstå, t.ex. när det gäller att utreda om parten har ett rättsskydd i sin hemförsäkring, är inte unika för frågor om underhåll. Personer bosatta utomlands kan i vissa fall redan enligt gällande rätt få rättshjälp i Sverige på samma villkor som personer med hemvist i Sverige (se avsnitt 11.2.3).³⁵ En fördel när det gäller underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention är att centralmyndigheterna som regel bör kunna bistå om det är några uppgifter eller handlingar som behöver kompletteras. Utredningen ser inte något behov av kompletterande bestämmelser i detta avseende.

Samma bedömning görs när det gäller de praktiska frågor som kan uppstå när rättshjälp har beviljats. Bestämmelserna i rättshjälplagen och rättshjälpsförordningen är styrande på samma sätt som när det gäller rättshjälp i rent nationella mål. Det innebär t.ex. att rättshjälpsavgiften ska betalas fortlöpande (25 § rättshjälplagen).

11.4.4 Olika villkor för rättshjälp i interna respektive internationella ärenden om underhåll

När en ansökan om rättshjälp enligt rättshjälplagen görs av en underhållsberättigad person i Sverige vid en svensk myndighet, är det inte fråga om en ansökan genom centralmyndigheter enligt underhållsförordningen eller 2007 års Haagkonvention. Det innebär att de förmånliga rättshjälpsbestämmelserna i förordningen och konventionen (dvs. kostnadsfri rättshjälp i fall där det föreskrivs) inte blir tillämpliga. Förutsättningarna för att parten ska få rättshjälp styrs då helt av bestämmelserna i rättshjälplagen. En part som vänder sig till centralmyndigheten kommer alltså att få en förmånligare ställning i rättshjälpsfrågan än en part i ett internt svenskt mål eller ärende. Detta gäller särskilt eftersom svensk rätt

³⁴ Jfr Explanatory Report (Conv.), paragraph 372, där det anges att kostnadsfri hjälp måste ges till sökanden så att han eller hon kan söka om rättsligt bistånd eller annan finansiell hjälp om det rättsliga biståndet inte tillhandahålls kostnadsfritt.

³⁵ Om en angelägenhet ska behandlas i Sverige och den rättssökande har sin hemvist eller sin vanliga vistelseort i en annan medlemsstat inom EU, gäller dock inte bestämmelsen i 9 § andra stycket rättshjälplagen, som säger att en rättssökande som inte hade rättsskydd men borde ha haft det med hänsyn till sitt försäkringsskydd i övrigt får beviljas rättshjälp endast om det finns särskilda skäl (se 22 a och 22 c §§ rättshjälplagen).

(i vart fall för närvarande) är restriktiv till att bevilja rättshjälp i mål om underhåll.

Det kan av samma skäl – ur rättshjälpshänseende – vara ekonomiskt mer fördelaktigt för en svensk underhållsberättigad part under 21 år att föra en talan om fastställande av underhåll i ett annat land än Sverige. En förutsättning för att det ska vara möjligt är givetvis att det finns internationell behörighet i det andra landet.

Utredningen kan konstatera att olika villkor kommer att gälla för beviljandet av rättshjälp i interna respektive internationella ärenden om underhåll. Det faller emellertid utanför utredningens uppdrag att göra en översyn av de interna rättshjälpsbestämmelserna i underhållsmål.

11.4.5 Kostnader och avgifter hos Kronofogdemyndigheten

I avsnitt 11.2.2 finns en redogörelse för vilka avgifter och kostnader som tas ut hos Kronofogdemyndigheten vid verkställighet. Om kostnadsfri rättshjälp och biträde enligt rättshjälpslagen beviljas ingår utsökningsavgifter hos Kronofogdemyndigheten i en ägenhet som lett till ett verkställbart avgörande (19 § rättshjälpslagen). Detsamma gäller när rättshjälp har beviljats i andra fall. Även när rättshjälp enligt rättshjälpslagen *inte* ska lämnas, men personen i fråga ändå har rätt till fri rättshjälp respektive kostnadsfritt rättsligt bistånd, får det alltså inte tas ut några avgifter. Som framgår i avsnitt 11.2.2 svarar sökanden emellertid inte för förrättningskostnader hos Kronofogdemyndigheten så länge som verkställighet äger rum för fordran som avser underhållsbidrag och vid utmätning i lön har underhållsbidraget företräde framför kostnaderna i målet. Härtill kommer att artikel 43 i underhållsförordningen och artikel 43.1 i 2007 års Haagkonvention innebär att täckning för de kostnader som uppkommer vid tillämpningen av förordningen och konventionen inte får ha företräde framför indrivning av underhållsbidrag. Det innebär alltså att den underhållsberättigades anspråk på underhåll ska tillgodoses i första hand. Dessa bestämmelser är verkställighetsbestämmelser som blir aktuella vid sidan av UB. Några andra bestämmelser för att säkerställa att förfarandet blir kostnadsfritt behövs inte. Däremot ska tydliggöras i lag att UB:s bestämmelser om verkställighet gäller om annat inte följer av underhållsförordningen eller 2007 års Haagkonvention.

Även om ett barn har rätt till fri rättshjälp respektive kostnadsfritt rättsligt bistånd täcker rättshjälpen enligt rättshjälpslagen inte motpartens rättegångskostnader om barnet förlorar målet (jfr artikel 45 d i underhållsförordningen). Det finns inte någon skyldighet enligt förordningen att tillse detta. I sammanhanget ska dock erinras om bestämmelsen i 7 kap. 19 § FB, som i mål om underhåll till barn innehåller avvikelser från kostnadsfördelningsbestämmelserna i 18 kap. RB (se avsnitt 11.2.2). Bestämmelsen innebär att domstolen får förordna att vardera parten ska bära sin rättegångskostnad om det finns särskilda skäl. Om det inte finns sådana skäl, och barnet har företrätts av en förälder som varaktigt bor tillsammans med barnet, ska föräldern i stället för barnet åläggas att ersätta motparten dennes rättegångskostnad.

11.4.6 Behov av förordningsändringar i övrigt

Underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention kommer att medföra behov av vissa förordningsändringar. Exempelvis bör 35 § rättshjälpsförordningen byggas ut, så att en utländsk medborgare bosatt i en fördragsslutande stat är likställd med en svensk medborgare i fråga om rätt till rättshjälp enligt rättshjälpslagen (i fråga om medborgare i EU respektive den som har sin hemvist eller vanliga vistelseort i en medlemsstat inom EU gäller detta redan). Rättshjälpsförordningen bör även kompletteras med en bestämmelse om vilka uppgifter som ska anges i en ansökan om rättshjälp när det är fråga om fri rättshjälp respektive kostnadsfritt rättsligt bistånd. Det bör i princip vara tillräckligt om det finns uppgifter om namn och vad saken gäller. Det bör inte heller krävas att sökanden undertecknar ansökan på heder och samvete (11 § i rättshjälpsförordningen) när det är fråga om fri rättshjälp respektive kostnadsfritt rättsligt bistånd. I ett sådant fall finns det inte något behov av att intyga eller bekräfta sina ekonomiska förhållanden. Det innebär att ansökan om rättshjälp kan vara undertecknad av sökandens ombud, förutsatt att det finns en fullmakt. Eftersom det blir aktuellt med fri rättshjälp endast när ansökan går genom centralmyndigheterna får förutsättas att relevanta uppgifter kommer fram i samband med att ansökan görs.

Slutligen bör tillkännagivandet om befrielse i vissa fall för utländska käreande att ställa säkerhet för rättegångskostnader, m.m. kompletteras med en hänvisning till 2007 års Haagkonvention.

12 Allmänna bestämmelser, slutbestämmelser och bilagda formulär

12.1 Underhållsförordningen

Det sista kapitlet i underhållsförordningen (kapitel IX) innehåller – förutom de övergångsbestämmelser som behandlas i avsnitt 12.4.1 – allmänna bestämmelser och slutbestämmelser. Bland annat föreskrivs att ingen legalisering får krävas (artikel 65, jfr artikel 56 i Bryssel I-förordningen). Vidare ges en möjlighet för behörig myndighet i den anmodade medlemsstaten att i undantagsfall, och om partens ekonomiska förhållanden tillåter det, kräva tillbaka kostnader från förlorande part som erhållit fri rättshjälp (artikel 67, se avsnitt 11.3.5).

Som bilagor till förordningen finns ett antal formulär. Dessa ska användas i olika situationer som nämns i enskilda artiklar. Formuläret i bilaga I avser utdrag ur avgöranden eller förlikningar inför domstol som inte ska vara föremål för exekvaturförfaranden, dvs. som är direkt verkställbara. Formuläret i bilaga II avser utdrag ur avgöranden eller förlikningar inför domstol som ska vara föremål för exekvaturförfaranden (även tillämpligt för vissa avgöranden som enligt övergångsbestämmelserna omfattas av Bryssel I-förordningen). Bilaga III innehåller ett formulär för utdrag ur officiella handlingar som inte ska vara föremål för exekvatur, medan bilaga IV ska användas för officiella handlingar som ska vara föremål för exekvatur. Formuläret i bilaga V ska bifogas vid framställningar om särskilda åtgärder. Bilaga VI innehåller ett ansökningsformulär för erkännande, verkställbarhetsförklaring eller verkställighet. Bilaga VII innehåller ett ansökningsformulär avseende erhållande eller ändring av ett avgörande. Formuläret i bilaga VIII innefattar ett mottagandebevis för en ansökan.

Bilaga IX innehåller ett formulär som ska användas vid vägran att behandla en ansökan eller beslut att inte längre behandla en ansökan. Bilagorna X och XI kommer att innehålla en uppräkningslista av vissa behöriga myndigheter.

Bilagorna I–II ska utfärdas av ursprungsdomstolen, bilagorna III–IV ska utfärdas av behörig myndighet i ursprungsmedlemsstaten medan bilagorna V–IX ska fyllas i av centralmyndigheten.

När det gäller officiella handlingar ska den behöriga myndigheten i ursprungsmedlemsstaten utfärda utdraget på begäran av berörd part (artikel 48.3). I fråga om utdrag av domar, utfärdade av ursprungsdomstolen, anges att sökanden för verkställighet ska ge in sådant utdrag (artikel 20.1 b) respektive att sådant utdrag ska bifogas en ansökan om verkställbarhetsförklaring (artikel 28.1 b). Om det är nödvändigt kan en domstol vid vilken en erkänd dom åberopas begära att den part som åberopar domen ska tillhandahålla ett utdrag som utfärdats av ursprungsdomstolen med användning av formuläret i bilaga I eller bilaga II (artikel 40.2). Ursprungsdomstolen ska även utfärda ett sådant utdrag på begäran av varje berörd part (andra stycket i nämnda artikel). Om det är känt att en tvist är gränsöverskridande är det enligt utredningens mening lämpligt att domstolen under rättegången uppmärksammar parterna på frågan. I annat fall kan det således bli aktuellt att utfärda ett utdrag på formulär i efterhand.

Formulären för ansökan eller framställan ska som huvudregel vara upprättade på det officiella språket i den anmodade medlemsstaten (artikel 59.1). Handlingar som bifogas formulären ska bara översättas om en översättning är nödvändig för att begärt bistånd ska kunna ges, utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 20, 28, 40 och 66 (artikel 59.2). All annan kommunikation mellan centralmyndigheter ska ske på det officiella språket i den anmodade medlemsstaten (eller annat språk som den godtar), om inte centralmyndigheterna kommer överens om något annat (artikel 59.3). De nämnda artiklarna 20, 28 och 40 anger vilka handlingar som krävs vid en ansökan om verkställighet, verkställbarhet och erkännande.¹ Bland annat ska utdraget ur domen, utfärdat av ursprungsdomstolen med hjälp av formulär, bifogas. Vid behov ska den part som åberopar ett avgörande tillhandahålla en översättning av

¹ Artikel 20.1 b och d om avgörandet som ska erkännas eller verkställas har meddelats i en medlemsstat som är bunden av 2007 års Haagprotokoll, artikel 28.1 b och c vid en ansökan om verkställbarhetsförklaring av ett avgörande som har meddelats i en medlemsstat som *inte* är bunden av protokollet (dvs. Danmark och Storbritannien), och artikel 40.2 och 3 vid åberopandet av ett avgörande som har erkänts.

aktuellt formulär. Översättningen ska göras till det officiella språket (eller något av de officiella språken, om det finns flera) i den berörda medlemsstaten eller till något annat av EU:s officiella språk som staten har uppgett att den godtar. Slutligen ges domstolen möjlighet att begära att parterna lämnar in en översättning av skriftliga bevis på ett annat språk än rättegångsspråket, vilket endast får ske om domstolen anser att det är nödvändigt för att en dom ska kunna meddelas eller för att rätten till försvar ska kunna respekteras (artikel 66).² Restriktiviteten motiveras av att översättningskostnaderna ska minska.³

Medlemsstaterna ska inom ramen för det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område tillhandahålla viss information (artikel 70). Informationen ska avse bl.a. nationella lagar och förfaranden rörande underhållsskyldighet och verkställighet. Medlemsstaterna ska också lämna information till kommissionen om kontaktuppgifter och vilka språk som godtas vid översättning av handlingar vid förfaranden för erkännande, verkställighet och verkställbarhet och vilka språk som godtas av centralmyndigheten för kommunikation med andra centralmyndigheter (artikel 71).

I kapitel IX finns också bestämmelser som reglerar förhållandet mellan underhållsförordningen och andra internationella instrument (artikel 68 och 69), vilka behandlas i avsnitt 4.5.1.

12.2 2007 års Haagkonvention

Konventionens allmänna bestämmelser finns i kapitel VIII och slutbestämmelserna i kapitel IX. Av de allmänna bestämmelserna framgår bl.a. att legalisering eller liknande förfaranden inte får krävas inom ramen för konventionen (artikel 41, jfr artikel 65 i underhållsförordningen). Detta är praxis i Haagkonventionerna. Bestämmelsen är tillämplig även på direkta ansökningar (se artikel 37.2).

Centralmyndigheten i den anmodade staten får begära en fullmakt av sökanden endast om den agerar på hans eller hennes vägnar vid rättsliga förfaranden eller inför någon annan myndighet,

² Bestämmelsen har ingen direkt motsvarighet i Bryssel I-förordningen. Jfr dock artikel 55 i denna förordning som reglerar vad som gäller när intyg inte ges in. Då kan en likvärdig handling godtas och om behörig myndighet begär det ska en översättning av handlingarna ges in.

³ Se ingresspunkt 38 i underhållsförordningen.

eller avser att utse en företrädare för detta ändamål (artikel 42, jfr artikel 52 i underhållsförordningen).

Täckning för kostnader som uppkommit vid tillämpningen av konventionen får inte ha företräde framför indrivning av underhållsbidrag (artikel 43.1, jfr artikel 43 i underhållsförordningen). Ett avgörande om underhållsskyldighet från ursprungsstaten kan omfatta även kostnader och avgifter (artikel 19.1), men det är inte sådana kostnader som avses i detta sammanhang. Ett exempel på vad som avses är i stället att centralmyndigheten vill ha ersättning för kostnader för DNA-test. Sådana kostnader har inte företräde framför indrivningen av underhållsbidraget.⁴ Vidare får en stat kräva tillbaka kostnader från en förlorande part (artikel 43.2, se avsnitt 11.3.5).

Ansökningar och handlingar ska som huvudregel vara avfattade på originalspråket och vara översatta till ett officiellt språk i den anmodade staten, eller till ett språk som den anmodade staten har angett att den kan godta. Detta gäller såvida inte den behöriga myndigheten i den anmodade staten har meddelat att en översättning inte är nödvändig (artikel 44.1). Särskilda bestämmelser finns för stater med fler än ett officiellt språk (artikel 44.2). I fråga om centralmyndigheternas kommunikation är huvudregeln att den ska ske på ett officiellt språk i den anmodade staten eller på engelska eller franska (artikel 44.3).⁵ Artikel 45 behandlar frågor om metoder och kostnader för översättning. Vid ansökningar genom centralmyndigheterna kan dessa komma överens om att översättning till ett officiellt språk i den anmodade staten får göras i den anmodade staten från originalspråket eller från ett annat överenskommet språk. Om det inte finns någon överenskommelse, och det inte är möjligt för den begärande myndigheten att uppfylla kraven i artikel 44.1 och 2, får ansökan och handlingar översändas med översättning till engelska eller franska, för vidare översättning till ett officiellt språk i den anmodade staten (artikel 45.1). De översättningskostnader som uppkommer ska bäras av den begärande staten om inte annat överenskommit mellan centralmyndigheterna (artikel 45.2). Utan hinder av bestämmelsen om att centralmyndigheterna ska bära sina egna kostnader, och som huvudregel inte får ta ut några avgifter från sökanden för sina

⁴ Se Explanatory Report (Conv.), paragraph 619.

⁵ Det är möjligt att genom ett förbehåll motsätta sig användningen av antingen engelska eller franska. Kommissionen har i sitt förslag till rådsbeslut om EU:s tillträde till konventionen ansett att sådant förbehåll bör undvikas, se KOM(2009) 373 slutlig, 28.7.2009.

tjänster (artikel 8), får den begärande centralmyndigheten ta betalt av sökanden för kostnader för översättning av en ansökan och därtill knutna handlingar, förutom om dessa kostnader kan täckas genom dess system för rättsligt bistånd (artikel 45.3).

Artiklarna 46 och 47 innehåller särskilda bestämmelser för stater med flera rättssystem (inte tillämpliga på EU men möjligen på vissa enskilda medlemsstater, t.ex. Storbritannien).

De fördragsslutande staterna ska ge Haagkonferensens permanenta byrå vissa upplysningar och informationen ska hållas uppdaterad (artikel 57). Upplysningarna gäller bl.a. en beskrivning av de fördragsslutande staternas lagar och förfaranden rörande underhållsskyldighet och en beskrivning av de åtgärder som staterna kommer att vidta för att uppfylla skyldigheterna enligt artikel 6 (som gäller centralmyndighetens särskilda uppgifter att bistå vid ansökningar som görs genom centralmyndigheterna). För upplysningsskyldigheten finns ett formulär framtaget ("country profile form").

Slutligen kan nämnas att bestämmelsen om direkta ansökningar (artikel 37) behandlas i kapitel 10, bestämmelserna om skydd av personuppgifter, sekretess och förbud mot utlämnande av uppgifter (artikel 38–40) i kapitel 9 och förhållandet till andra internationella instrument m.m. (artikel 48–52) i avsnitt 4.5.3.

Konventionens *slutbestämmelser* behandlar bl.a. sedvanliga frågor om undertecknande, ratificering och anslutning (artikel 58). Vidare finns bestämmelser om ikraftträdande av konventionen (artikel 60), förklaringar rörande olika rättssystem inom en stat (artikel 61), uppsägning av konventionen (artikel 64) och underrättelser om tillträden, förbehåll m.m. (artikel 65).

Till konventionen finns två bilagor med formulär. Dessa ska bifogas när den begärande centralmyndigheten vidarebefordrar en ansökan (artikel 12.2 och formuläret i bilaga 1) respektive när den anmodade centralmyndigheten bekräftar mottagandet av ansökan (artikel 12.3 och formuläret i bilaga 2).

De fördragsslutande staterna får meddela vissa närmare angivna förbehåll i samband med tillträdet till konventionen (artikel 62). Några sådana förbehåll, eller reservationer, är inte planerade inför EU:s tillträde till konventionen,⁶ men frågan är inte slutligt avgjord. Vidare kan de fördragsslutande staterna avge förklaringar i olika avseenden (artikel 63). Regionala organisationer för

⁶ Se kommissionens förslag till rådsbeslut om EU:s ingående av 2007 års Haagkonvention, KOM(2009) 373 slutlig, 28.7.2009.

ekonomisk integration kan bli parter i konventionen (artikel 59), vilket utgör förutsättningen för att EU kan tillträda den. Organisationen får förklara att den är behörig i alla frågor som regleras i konventionen och att medlemsstaterna kommer att vara bundna av konventionen i kraft av organisationens anslutning. Kommissionen har föreslagit att en sådan förklaring ska lämnas.

12.3 2007 års Haagprotokoll

Även 2007 års Haagprotokoll innehåller bestämmelser om under-tecknande, ratificering och anslutning (artikel 23 i 2007 års Haagprotokoll). Vidare föreskrivs, precis som när det gäller 2007 års Haagkonvention, att det är möjligt för regionala organisationer för ekonomisk integration, t.ex. EU, att ansluta sig till protokollet (jfr artikel 24.1).

Inga förbehåll (reservationer) får göras mot protokollet (artikel 27). Det innebär att staterna inte kan begränsa protokollets tillämpning till vissa typer av underhåll, t.ex. mellan makar eller i förhållande till barn. Vissa förklaringar kan däremot avges (artikel 28). I rådets beslut om EU:s ingående av protokollet⁷ föreskrivs bl.a. att EU ska avge en förklaring om att EU ska vara behörig i alla frågor som regleras av protokollet och att dess medlemsstater⁸ kommer att vara bundna av det i kraft av organisationens anslutning (artikel 3 i rådsbeslutet och artikel 24.3 i protokollet). Genom EU:s tillträde till protokollet och den angivna förklaringen blir Sverige alltså bundet av protokollet (se även kapitel 13).

Protokollet innehåller också bestämmelser om ikraftträdande (artikel 25), förklaringar som rör olika rättssystem inom en stat (artikel 26), uppsägning av protokollet (artikel 29) och meddelanden till Haagkonferensen (artikel 30).

⁷ Se rådets beslut av den 30 november 2009 om Europeiska gemenskapens ingående av Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet (2009/941/EG), intaget i EUT L 331, 16.12.2009, s. 17 (se *bilaga 4* i bilagedelen).

⁸ Med undantag för Danmark och Storbritannien.

12.4 Särskilt om övergångsbestämmelser

12.4.1 Underhållsförordningen

Underhållsförordningens bestämmelser ska tillämpas på

- förfaranden som har inletts,
- förlikningar inför domstol som har godkänts eller ingåtts, och
- på officiella handlingar som fastställts

efter det att förordningen börjar tillämpas, dvs. den 18 juni 2011 (artikel 75.1 och 76). Bestämmelserna om erkännande, verkställbarhet och verkställighet av domar (kapitel IV avsnitt 1 och 2) ska dock tillämpas även på medlemsstaternas domar som meddelats före förordningens ikraftträdande, om erkännande och verkställighetsförklaring begärs därefter. Detsamma gäller domar som meddelas efter förordningens ikraftträdande till följd av förfaranden som inletts före den dagen, såvida dessa domar i fråga om erkännande och verkställighet omfattas av Bryssel I-förordningens tillämpningsområde. I den mån det pågår ett förfarande för erkännande och verkställighet den dag då underhållsförordningen börjar tillämpas, ska Bryssel I-förordningen vara fortsatt tillämplig. Det nu sagda gäller även förlikningar inför domstol som har godkänts eller ingåtts, och officiella handlingar som fastställts i medlemsstaterna (artikel 75.2). Kapitel VII i underhållsförordningen om samarbete mellan centralmyndigheter tillämpas på framställningar och ansökningar som centralmyndigheten tar emot från och med dagen då förordningen börjar tillämpas.

12.4.2 2007 års Haagkonvention

2007 års Haagkonvention ska vara tillämplig i varje fall där

- en framställan enligt artikel 7 om särskilda åtgärder (se avsnitt 9.3.1) eller en ansökan genom centralmyndigheter enligt kapitel III i konventionen har mottagits av centralmyndigheten i den anmodade staten efter det att konventionen har trätt i kraft mellan den begärande och den anmodade staten,
- en direkt framställan om erkännande och verkställighet har mottagits av den behöriga myndigheten i den anmodade staten

efter det att konventionen har trätt i kraft mellan ursprungsstaten och den anmodade staten (artikel 56.1).

Särskilda bestämmelser gäller i fråga om erkännande och verkställighet mellan fördragsslutande stater som även är parter i någon av 1958 års Haagkonvention och 1973 års Haagkonvention (artikel 56.2). Vidare ska den anmodade staten inte vara skyldig att verkställa ett avgörande eller ett avtal om underhållsbidrag som avser belopp som förfaller till betalning innan konventionen träder i kraft mellan ursprungsstaten och den anmodade staten, utom när det gäller underhållsskyldighet som grundar sig på ett föräldrabarnförhållande och avser underhåll till en person under 21 år (artikel 56.3).

12.4.3 2007 års Haagprotokoll

Av övergångsbestämmelserna i 2007 års Haagprotokoll framgår att det inte är tillämpligt på underhåll som har begärts i en fördragsslutande stat med avseende på tiden före ikraftträdandet av protokollet i den staten (artikel 22). Syftet med bestämmelsen är att undvika att bestämmelserna i protokollet påverkar de rättigheter och skyldigheter mellan parterna som fanns innan protokollet trädde i kraft.⁹ I rådsbeslutet om EU:s tillträde till protokollet finns emellertid särskilda bestämmelser som ska tillämpas inom EU.¹⁰ På grund av den nära kopplingen mellan underhållsförordningen och protokollet ska protokollets bestämmelser tillämpas provisoriskt redan från och med den dag då förordningen börjar tillämpas, dvs. den 18 juni 2011, om protokollet ännu inte har trätt i kraft då (punkten 8 i skälen och artikel 4 i rådets beslut). Bestämmelserna i protokollet ska också fastställa tillämplig lag på underhåll som begärs i en medlemsstat avseende en tidsperiod som föregår protokollets ikraftträdande eller provisoriska tillämpning inom EU då, i enlighet med underhållsförordningen, förfaranden har inletts, förlikningar inför domstol har godkänts eller ingåtts och officiella handlingar har fastställts från och med den 18 juni 2011, dvs. den dag då underhållsförordningen börjar tillämpas. Detta ska säkerställa att samma lagvalsregler tillämpas på underhållskrav hänförliga till en

⁹ Se Explanatory Report (Prot.), paragraph 203.

¹⁰ Se EUT L 331, 16.12.2009, s. 17 (*bilaga 4* i bilagedelen).

tidsperiod såväl före som efter ikraftträdandet eller den provisoriska tillämpningen av protokollet inom EU (punkten 9 i skälen och artikel 5 i rådets beslut).

12.5 Överväganden

Bedömning: Sverige bör i ärenden enligt underhållsförordningen godta formulär ifyllda på och översättningar gjorda till svenska, danska eller engelska. Även kontakter mellan centralmyndigheter bör kunna ske på dessa språk. Detta bör anmälas till kommissionen och, såvitt avser formulär och översättningar, föreskrivas i förordning.

I ärenden enligt 2007 års Haagkonvention bör Sverige godta att ansökningar och dokument är översatta till eller upprättade på svenska, engelska, danska eller norska. Detta bör anmälas till kommissionen och, såvitt avser ansökningar och översättningar, föreskrivas i förordning. Om möjlighet ges bör Sverige motsätta sig användande av franska vid kontakter med den svenska centralmyndigheten. Kommunikationen bör under alla förhållanden kunna ske på svenska, engelska, danska eller norska.

Det finns i övrigt inte behov av att i svensk författning komplettera instrumentens allmänna bestämmelser och slutbestämmelser, inklusive övergångsbestämmelser.

Som har nämnts i avsnitt 12.1 får varje medlemsstat ange vilket eller vilka av de officiella språken för EU:s institutioner, förutom sitt eget, som kan godtas för ifyllandet av formulär eller översättning av handlingar. Lagstiftaren har i liknande sammanhang, med beaktande av rådande språkkunskaper i landet, ansett att endast svenska eller engelska bör godtas.¹¹ Danmark omfattas inte av det samarbete som bedömningarna avsåg. Utredningen anser att det även i fråga om underhållsförordningen bör godtas att översättningar görs till svenska eller engelska. Eftersom Danmark

¹¹ T.ex. i fråga om rådets förordning (EG) nr 1206/2001 om samarbete mellan medlemsstaternas domstolar i fråga om bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1896/2006 av den 12 december 2006 om införande av ett europeiskt betalningsföreläggande, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 861/2007 av den 11 juli 2007 om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande samt förordningen om den europeiska exekutionstiteln.

delvis kommer att omfattas av underhållsförordningen bör även accepteras intyg och översättningar på danska. Samma överväganden görs i fråga om kontakten mellan centralmyndigheter, vilket innebär att kommunikation bör kunna ske på svenska, danska eller engelska. Detta bör anmälas till kommissionen i enlighet med artikel 71.1 g och h och en bestämmelse, såvitt avser formulär och översättning, bör tas in i förordning.¹²

Som framgår av avsnitt 12.2 ska ansökningar och handlingar enligt 2007 års Haagkonvention som huvudregel ska vara avfattade på originalspråket och översatta till ett officiellt språk i den anmodade staten, eller till ett språk som den anmodade staten har förklarat sig godta (artikel 44.1). I likhet med underhållsförordningen (se ovan) bör Sverige kunna acceptera att ansökningar och handlingar är översatta till (eller upprättade på) svenska, engelska eller danska. Även handlingar som är upprättade på eller översatta till norska bör accepteras. Detta bör också anmälas till kommissionen och föreskrivas i förordning. Kommunikation mellan centralmyndigheter i konventionsärendena ska, om inte centralmyndigheterna kommit överens om annat, ske på svenska (när Sverige är den anmodade staten), engelska eller franska (artikel 44.3). Såvitt framgår av kommissionens förslag till rådsbeslut om EU:s ingående av konventionen anser kommissionen inte att möjligheten att motsätta sig användandet av antingen engelska eller franska ska utnyttjas.¹³ EU har dock inte tagit slutlig ställning till frågan. Om möjlighet ges, anser utredningen att det finns skäl för Sverige att reservera sig mot användandet av franska i meddelanden till den svenska centralmyndigheten. Franska språket, till skillnad mot det engelska språket, behärskas inte av lika många svenska tjänstemän. Även om handlingar på engelska också kan behöva översättas kan det antas att centralmyndigheten i många fall kan hantera sådana handlingar med hjälp av den språkkunskap som finns i den egna organisationen. Genom en reservation kan såväl utrymmet för missförstånd som kostnader för översättning begränsas. Därutöver bör kommunikation mellan centralmyndigheter kunna ske även på danska och norska.

Övergångsbestämmelserna i instrumenten gäller som de är formulerade. Övergångsbestämmelserna i 2007 års Haagprotokoll

¹² Se t.ex. 3 § tillkännagivandet (2003:483) om EG:s förordning om bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur, 10 § förordningen (2008:892) om europeiskt betalningsföreläggande och 6 § förordningen (2005:712) med föreskrifter om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden.

¹³ Se KOM(2009) 373 slutlig, 28.7.2009.

får därutöver läsas tillsammans med EU:s förklaringar. Något behov av kompletterande bestämmelser kan inte förutses. Utredningen återkommer i kapitel 14 till frågan om det behövs övergångsbestämmelser till föreslagna ändringar i svensk lag.

Av övriga allmänna bestämmelser och slutbestämmelser i underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll är endast vissa av direkt intresse för rättstillämparen, t.ex. förbudet mot krav på legalisering av handlingar och bestämmelserna om fullmakt. Dessa bestämmelser gäller emellertid som de är skrivna. Varken dessa eller de bestämmelser som inte är av direkt intresse för den som ska tillämpa instrumenten, t.ex. bestämmelserna om undertecknande och tillträde, kräver någon komplettering i svensk författning.

Del III

Lagtekniska frågor m.m.

13 Införlivande av instrumenten och lagtekniska lösningar

13.1 Införlivande av instrumenten

Bedömning: Sverige kommer troligen att bli bundet av 2007 års Haagkonvention genom EU:s tillträde till konventionen. Utredningen lägger därför inte fram något förslag om ett svenskt införlivande av konventionen. Av samma skäl läggs inte heller några förslag fram beträffande en eventuell utvidgning av konventionens tillämpningsområde eller i fråga om det finns anledning att reservera sig i övrigt.

Underhållsförordningen är en EU-förordning som kommer att gälla direkt i Sverige. Även 2007 års Haagprotokoll kommer att vara direkt tillämpligt här i landet genom att EU har tillträtt protokollet och medlemsstaterna (förutom Danmark och Storbritannien) i kraft av detta blir bundna av protokollet.

När det gäller 2007 års Haagkonvention blir frågeställningen något annorlunda. Enligt direktiven ska utredningen, i den mån frågan aktualiseras, ta ställning till hur 2007 års Haagkonvention bör införlivas i svensk rätt, genom inkorporering eller transformering. I detta avseende ska utredningen eftersträva klarhet, enkelhet och överskådlighet och välja den form för införlivande som bedöms vara mest lämplig. I uppdraget ingår också att ta ställning till om konventionens tillämpningsområde helt eller delvis bör utvidgas, samt om det finns anledning att reservera sig.¹ Den öppna formuleringen när det gäller införlivandet får ses mot bakgrund av att EU vid tidpunkten för direktivens fastställande (den 4 juni 2009) inte hade fattat något beslut i frågan om EU:s respektive medlemsstaternas tillträde till konventionen.

¹ Se utredningens direktiv (dir. 2009:54), *bilaga 1* i betänkandets bilagedel.

Införlivandefrågan får bedömas utifrån andra utgångspunkter än vad som tidigare har varit fallet vid många av Sveriges konventionsanslutningar. Anledningen är att EU har behörighet på området (genom att underhållsförordningen finns), att EU sedan år 2007 är medlem i Haagkonferensen och att 2007 års Haagkonvention tillåter både enskilda stater och organisationer att ansluta sig. Skillnaden i förhållande till t.ex. *1996 års Haagkonvention*, på vars område det också finns en EU-rättslig reglering genom Bryssel II-förordningen, är att endast suveräna stater kan vara parter i den konventionen. EU kan därför inte – trots sitt medlemskap i Haagkonferensen – tillträda 1996 års Haagkonvention utan har i stället bemyndigat bl.a. Sverige att i EU:s intresse ratificera eller ansluta sig till den.²

Intressant i sammanhanget är också EU-domstolens yttrande om huruvida ingåendet av *2007 års Luganokonvention* omfattades av EU:s exklusiva behörighet eller om EU och medlemsstaterna hade delad behörighet. EU-domstolen fann att ingåendet av 2007 års Luganokonvention var en fråga som helt och hållet omfattades av EU:s exklusiva behörighet.³ EU tillträdde därmed konventionen som till alla delar blev bindande och direkt tillämplig i Sverige och övriga medlemsstater i EU förutom Danmark. 2007 års Luganokonvention införlivades alltså inte genom nationell normgivning (se prop. 2008/09:205 s. 16).

Kommissionen var i juli 2009 av uppfattningen att samma utgångspunkt ska gälla för EU:s tillträde till 2007 års Haagkonvention, dvs. att EU har exklusiv extern behörighet och att endast EU ska tillträda konventionen.⁴ Det visade sig dock finnas olika uppfattningar inom EU i frågan om EU har exklusiv behörighet på hela konventionens område eller inte. Av denna anledning har rådet ännu inte fattat något beslut om tillträde till 2007 års Haagkonvention.

Det är således ännu inte klart på vilket sätt 2007 års Haagkonvention kommer att tillträdas. Sverige har bedömt att EU har exklusiv extern behörighet när det gäller tillträdet till konven-

² Se EUT L 151, 11.6.2008, s. 36.

³ Se EU-domstolens yttrande 1/03 av den 7 februari 2006 om gemenskapens behörighet att ingå en ny Luganokonvention om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område.

⁴ Se kommissionens förslag till rådsbeslut om Europeiska gemenskapens ingående av konventionen om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar, KOM(2009) 373 slutlig, 28.7.2009.

tionen.⁵ Enligt vad utredningen har erfarit kan man utifrån de förhandlingar som hittills har förts på goda grunder utgå från att EU kommer att tillträda konventionen. Sverige kommer därmed att bli bundet genom EU:s tillträde. Det innebär att frågan om transformering eller inkorporering inte blir aktuell utan att 2007 års Haagkonvention kommer att bli direkt tillämplig i Sverige. Några förslag med avseende på införlivandefrågan lämnas därför inte av utredningen. Det innebär också att Sverige inte på egen hand kan acceptera ett utvidgat tillämpningsområde eller meddela reservationer mot enskilda bestämmelser i konventionen såvida inte detta uttryckligen tillåts av EU. Utredningen tar därför inte heller ställning och lämnar inga förslag i dessa avseenden.

13.2 Lagtekniska lösningar

Förslag: De kompletterande bestämmelserna till underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention placeras i en egen lag.

Utredningen har i kapitlen 7, 9, och 11 föreslagit vissa kompletterande bestämmelser till underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention.

En tänkbar lösning vore att placera dessa bestämmelser i lagen (2006:74) med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden. Något som talar mot den lösningen är att underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention föranleder ett förhållandevis stort antal kompletterande bestämmelser. Att låta nämnda lag omfatta även dessa bestämmelser riskerar att påverka överskådligheten negativt och därmed försvåra för rättstillämparen. Den föreslagna regleringen har dessutom större samhörighet med den internationellt privaträttsliga familjerättens område.

En annan möjlighet vore därför att placera bestämmelserna i lagen (2008:450) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen. På så sätt skulle den kompletterande lagstiftningen till EU-instrumenten på den internationella familjerättens område kunna samlas i en och samma lag. Det finns emellertid flera projekt

⁵ Se Regeringskansliets faktagromemoria 2009-10-27 (2009/10:FPM20), EG:s tillträde till 2007 års Haagkonvention om underhållsbidrag.

inom EU på detta område, vilka med all sannolikhet kommer att utmynna i EU-förordningar.⁶ Det är därför troligt att lagen måste tillföras ytterligare kompletterande lagstiftning. Omfattningen är svår att förutse, men det finns en risk för att en sådan lag blir svåröverskådlig för rättstillämparen. Av de anförda skälen föreslår utredningen inte nu någon samlad lagstiftning på den internationella familjerättens område. I stället föreslås en kompletterande lag till underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention.

⁶ Närmast förestående är förordningen om arv och testamenten och förordningen om makars förmögenhetsförhållanden.

14 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

14.1 Ikraftträdande

Förslag: Det överlämnas till regeringen att bestämma tidpunkten för ikraftträdandet av de lagbestämmelser som kompletterar bestämmelserna i underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention. Detsamma ska gälla övriga föreslagna lagregler.

I avsnitt 2.1 redovisas att det är EU och inte de enskilda medlemsstaterna som har anslutit sig till 2007 års Haagprotokoll och som troligen kommer att ansluta sig till 2007 års Haagkonvention (se även kapitel 13). EU har undertecknat och ratificerat 2007 års Haagprotokoll men det har ännu inte trätt i kraft. Underhållsförordningen ska med vissa undantag tillämpas från och med den 18 juni 2011 (artikel 76). Samma datum börjar även bestämmelserna i 2007 års Haagprotokoll att tillämpas inom EU.

Utredningens förslag till kompletterande lagstiftning bör träda i kraft samtidigt som underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll börjar tillämpas i Sverige. Det är emellertid oklart när 2007 års Haagkonvention kommer att tillträdas. Av denna anledning bör det överlämnas till regeringen att bestämma tidpunkten för när den föreslagna lagstiftningen ska träda i kraft. Med hänsyn till att underhållsförordningen träder i kraft den 18 juni 2011 är det givetvis bra om regelsystemet är komplett vid den tidpunkten.

De övriga lagändringar som föreslås i betänkandet (t.ex. i 1904 års lag) bör träda i kraft samtidigt som de kompletterande bestämmelserna.

14.2 Övergångsbestämmelser

Förslag: En domstols behörighet i fråga om underhåll i ett mål som anhängiggjorts före ikraftträdandet av lagändringarna och som utövas enligt 3 kap. 6 och 12 §§ i 1904 års lag, ska inte gå förlorad. Mål som har anhängiggjorts före ikraftträdandet ska prövas enligt äldre rätt.

Bedömning: Det saknas behov av övergångsbestämmelser beträffande övriga lagförslag.

Utredningen har haft att utgå från bestämmelserna i underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll. Alla dessa instrument har egna övergångsbestämmelser (se avsnitt 12.4). Utredningens förslag till lagändringar är antingen komplement till eller en direkt konsekvens av instrumenten. Förslagen är med ett undantag inte av sådan natur att de kräver några övergångsbestämmelser.

Undantaget gäller förslaget i avsnitt 5.3 om att domstol inte längre ska ha behörighet att ta upp en fråga om underhåll till barn i ett äktenskapsmål (3 kap. 6 § i 1904 års lag) respektive behörighet att meddela ett interimistiskt beslut om underhåll till barn eller make när ett äktenskapsmål pågår i en annan stat (12 § samma kap.). Det är enligt utredningens uppfattning rimligt att ett mål som har anhängiggjorts vid svensk domstol före ikraftträdandet av lagändringarna fortsätter att handläggas av domstolen. Även bestämmelsen om tillämplig lag när behörighet utövas enligt 6 § bör tillämpas i ett ärende som anhängiggjorts före ikraftträdandet. Övergångsbestämmelser av detta innehåll föreslås därför.

15 Konsekvenser av förslagen

Bedömning: Ikraftträdandet av underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention får till följd att möjligheterna ökar att kräva in underhållsbidrag i internationella situationer, vilket inte minst ur ett barnperspektiv är av mycket positiv betydelse. De båda instrumenten kommer att leda till ökade kostnader för centralmyndigheten (Försäkringskassan). Vidare är det troligt att antalet ärenden, och därmed kostnaderna, på sikt kommer att öka för Kronofogdemyndigheten samt att kostnaderna för rättshjälp kan förväntas stiga. Instrumenten kommer också att kunna medföra ökade inbetalningar av underhållsbidrag till underhållsberättigade bosatta i Sverige och en möjlighet att söka indrivning av Försäkringskassans beslut om återbetalningsskyldighet för utgivet underhållsstöd när den underhållsskyldige bor utomlands.

Instrumenten kan inte antas medföra en ökning av betydelse med avseende på antalet mål om underhåll vid allmän domstol. Kostnaderna för exekvaturmyndigheten (Svea hovrätt) torde inte heller öka. När svenska domstolar utövar internationell behörighet i mål om underhåll och tillämpar 2007 års Haagprotokoll, måste domstolarna uppmärksamma frågor om lagval i större utsträckning än i dag. Domstolarna kan då också bli skyldiga att tillämpa utländsk rätt i fler fall än i dag. Det ligger i sakens natur att mål där utländsk rätt tillämpas är mer resurskrävande för domstolarna än mål där svensk lag tillämpas. Hur antalet mål och ärenden kommer att förändras och i vilken utsträckning mål och ärenden kommer att kräva att utländsk lag tillämpas går inte att förutse. Några dramatiska förändringar på kortare sikt kan dock inte förväntas.

Sammantaget bedömer utredningen att instrumenten inte kommer att medföra några ökade kostnader för det allmänna. Det är dock inte möjligt att i dag med någon säkerhet beräkna kostnaderna. En utvärdering bör därför göras när instrumenten har varit i kraft en tid.

Utredningen ska enligt 14 § kommittéförordningen (1998:1474) beräkna och redovisa de ekonomiska konsekvenserna av sina förslag. Det gäller förslag som påverkar kostnaderna eller intäkterna för staten, kommuner, landsting, företag eller andra enskilda och förslag som innebär samhällsekonomiska konsekvenser i övrigt. När det gäller kostnadsökningar och intäktsminskningar för staten, kommuner eller landsting, ska en finansiering föreslås. Även andra konsekvenser ska redovisas, t.ex. om förslagen har betydelse för den kommunala självstyrelsen, brottsligheten, sysselsättning och offentlig service, små företags arbetsförutsättningar, jämställdheten mellan kvinnor och män eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen (15 § kommittéförordningen). Utredningens bedömning nedan är att förslagen till vissa delar är kostnadspåverkande, men att de inte får några konsekvenser i övrigt i den mening som avses i kommittéförordningen.

Människors ökade rörlighet får till följd att antalet mål och ärenden med internationell anknytning ökar och att myndigheterna ställs inför situationer där anknytningen till en annan stat ger upphov till frågor när det gäller behörighet, lagval, erkännande och verkställighet av avgöranden. I många avseenden innebär underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention att det blir tydligare vad som gäller. 2007 års Haagprotokoll innebär för svensk del att ett i det närmaste oreglerat område regleras. Förordningen och konventionen innehåller också formulär som kan antas minska kostnaderna för översättningar. De förbättrade möjligheterna till effektiv indrivning av underhåll är ur ett barnperspektiv av mycket stor betydelse. För många barn är betalningen av underhållsbidrag från en bidragsskyldig förälder bosatt i Sverige av största vikt för barnets försörjning. De nya instrumenten kommer troligen att innebära att fler stater kommer att ha möjlighet att sända ansökningar till Sverige. Instrumenten innebär, med några undantag (t.ex. för Försäkringskassan som centralmyndighet), inte att myndigheterna får nya uppgifter utan snarare att hanteringen av internationella ärenden förbättras och effektiviseras.

Tillämpningen av underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention kan på sikt förväntas innebära en volymökning, och därmed ett ökat resursbehov för den myndighet som blir utsedd till *centralmyndighet*. Försäkringskassan är centralmyndighet enligt New York-konventionen för ärenden om indrivning av underhållsbidrag i utlandsärenden. Utredningen har i avsnitt 9.5.1 föreslagit

att Försäkringskassan ska vara centralmyndighet enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention. I ärenden enligt dessa instrument kommer bedömningar och avvägningar också att kräva kvalificerad kompetens, både i fråga om juridisk kompetens att tolka förordningen och konventionen samt kompetens att representera centralmyndigheten. Därutöver krävs språkkunskap.

Enligt uppgift från Försäkringskassan skulle förslaget, om det genomförs, medföra ett behov av att öka antalet årsarbetare med 15 med en beräknad kostnadsökning om 8,5 miljoner kr per år. Försäkringskassan har därvid uppskattningsvis bedömt att inkommande ansökningar jämfört med i dag kommer att öka med 200 procent, och att volymökningen av ansökningar som blir möjliga att sända till utlandet kan hamna mellan 20 och 30 procent. Mot denna förväntade kostnadsökning ska dock ställas att de förenklade reglerna både i fråga om fastställande av underhållsbidrag utomlands men även om erkännande och verkställighet – särskilt inom EU – kan förväntas innebära ökade inbetalningar av underhållsbidrag från underhållsskyldiga personer bosatta utomlands.

År 2009 uppgick, enligt Försäkringskassan, inbetalningar från bidragsskyldiga bosatta i Norden till cirka 48 miljoner kr, vilket motsvarar en inbetalningsgrad¹ om 87 procent. Inbetalningar från bidragsskyldiga bosatta *utanför* Norden uppgick samma år till 20 miljoner kr, vilket motsvarar en inbetalningsgrad om 54 procent. Underhållsförordningens och 2007 års Haagkonventions bestämmelser kan komma att öka inbetalningsgraden, i vart fall utanför Norden. Ökade möjligheter att utomlands fastställa underhållsbidrag kommer dessutom med all sannolikhet att medföra att fler bidragsskyldiga föräldrar åläggs betalningsskyldighet för underhåll. När inbetalningar av underhållsbidrag till Sverige ökar minskar kostnaderna för underhållsstöd i Sverige. Det blir dessutom möjligt för Försäkringskassan att söka indrivning av sina egna beslut om återbetalningsskyldighet för utgivet underhållsstöd när den underhållsskyldige bor utomlands.

I ärenden om underhållsstöd finns för närvarande cirka 24 000 bidragsskyldiga som bor utomlands och som är bidragsskyldiga för ett eller flera barn som bor i Sverige. Av dessa är 19 600 bidragsskyldiga bosatta i något land utanför Norden. Även om inte alla av dessa bidragsskyldiga kommer att omfattas av något av de inter-

¹ Med inbetalningsgrad avses inbetalningar i procent av debiterat underhållsbidrag.

nationella instrumenten, är det ur ekonomiskt hänseende rimligt att anta att förordningen och konventionen kommer att leda till ökade inbetalningar av underhåll till Sverige och minskade kostnader för underhållsstöd. Det är i dagsläget svårt att uppskatta storleksordningen på de ökade inbetalningarna och effekten av de kostnadsbesparande omständigheterna. Utredningen anser dock att det är högst rimligt att anta att den förväntade kostnadsökningen för centralmyndigheten kommer att täckas med god marginal.

För *domstolarnas* del innebär underhållsförordningen (tillsammans med Luganokonventionerna) en uttömmande reglering av i vilka situationer det finns internationell behörighet. Instrumenten kan dock inte antas medföra en ökning av betydelse med avseende på antalet mål om underhåll vid allmän domstol. Utredningen föreslår att Svea hovrätt ska vara exekvaturmyndighet enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention. När det gäller underhållsförordningen kommer en exekvaturprövning bara att bli aktuell för avgöranden från Storbritannien och Danmark (varav de danska avgörandena dessutom omfattas av den nordiska regleringen där exekvaturprövning inte krävs). Avgöranden från dessa länder kommer sannolikt att vara marginellt förekommande hos exekvaturmyndigheten. Avgöranden från övriga medlemsstater i EU kommer att kunna erkännas och verkställas utan exekvaturförfarande. Det innebär att avgöranden från andra medlemsstater i EU, vilka avgöranden som i dag av Svea hovrätt förklaras verkställbara enligt Bryssel I-förordningen, inte kommer att behöva handläggas av Svea hovrätt efter underhållsförordningens ikraftträdande. En minskning av antalet europeiska exekvaturärenden kan därför förväntas. Avgöranden enligt 2007 års Haagkonvention kommer däremot att kräva ett exekvaturförfarande. Även om många avgöranden från andra stater redan i dag förutsätter exekvatur vid Svea hovrätt (t.ex. enligt 1973 års Haagkonvention) kan – under förutsättning att 2007 års Haagkonvention får en stor anslutning – ärendemängden på sikt förväntas öka något. När svenska domstolar utövar internationell behörighet i frågor om underhåll enligt underhållsförordningen eller någon av Luganokonventionerna får 2007 års Haagprotokoll till följd att domstolarna måste beakta lagvalsfrågorna i större utsträckning än vad som hittills varit fallet. Protokollet kan också medföra att svenska domstolar blir skyldiga att tillämpa utländsk rätt i fler fall än i dag. Det ligger i sakens natur att mål där utländsk rätt tillämpas är mer resurskrävande för domstolarna än mål där

svensk lag tillämpas. Hur antalet mål och ärenden kommer att förändras och i vilken utsträckning det kommer att krävas att utländsk lag tillämpas går emellertid inte att förutse. Det är därför viktigt att konsekvenserna följs upp sedan förordningen, konventionen och protokollet har varit i kraft en tid. Några dramatiska förändringar på kortare sikt kan emellertid inte förväntas.

Den sannolika ökningen på sikt av antalet verkställbara beslut medför i förlängningen att också *Kronofogdemyndigheten* får en ökad ärendetillströmning. Även i detta avseende måste emellertid beaktas att avgörandena i viss utsträckning skulle ha kommit till Kronofogdemyndigheten ändå, efter ett exekvaturförfarande i Svea hovrätt enligt t.ex. Bryssel I-förordningen eller 1973 års Haagkonvention. På motsvarande sätt som gäller uppskattningen av ärenden till Svea hovrätt är det svårt att förutse omfattningen av en eventuell ökning. I fråga om konventionen beror det på vilken anslutning konventionen får. Enligt utredningens bedömning är det dock troligt att ärendena hos Kronofogdemyndigheten kommer att öka på sikt. Även här är det alltså viktigt med en uppföljning.

Både underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention ställer krav på fri *rättshjälp* respektive kostnadsfritt *rättsligt bistånd* i fråga om underhåll till barn (under 21 år) som grundas på ett föräldra-barnförhållande. Även om rättshjälp till barn redan i dag ofta innebär att kostnaderna stannar på staten kommer förordningen och konventionen att innebära ökade kostnader för rättshjälp – dels eftersom rättshjälp ska förordnas i dessa fall när det finns behov av biträde, dels eftersom utredningens förslag i avsnitt 11.4.2 medför att någon rättshjälpsavgift inte ska utgå. Domstolsverket har i DV-rapport 2009:2 föreslagit att kraven på särskilda skäl för att bevilja rättshjälp i angelägenhet som rör underhåll till barn ska tas bort. Den förändringen har beräknats kosta 3,3 miljoner kr (s. 96). När det gäller rättshjälp i övriga fall ställs inte några krav på att den ska vara kostnadsfri. I vilken mån ärendena om underhållsskyldighet kommer att öka och kostnaderna för rättshjälp överstiga dem som Domstolsverket redan har aviserat, är svårt att uttala sig om. Det ska framhållas att det redan i dag finns såväl EU-bestämmelser som internationellt konventionssamarbete som innebär att utländska parter likställs med svenska medborgare i fråga om rätt till rättshjälp (se avsnitt 11.2.3). Den ökning av kostnaderna som kan komma att ske lär därför inte vara markant, men det är nödvändigt att göra en

uppföljning av konsekvenserna när underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention har varit i kraft en tid.

Slutligen medför ikraftträdandet av underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll ett stort *informationsbehov* i förhållande till allmänheten, domstolarna och övriga myndigheter såsom Kronofogdemyndigheten och socialnämnderna. Det kommer också att krävas utbildningsinsatser för i första hand Försäkringskassans personal. Information och utbildning med avseende på ny lagstiftning är uppgifter som svenska myndigheter (främst på central nivå) kontinuerligt arbetar med. Informationsbehovet bedöms kunna rymmas inom ramen för berörda myndigheters befintliga budgetanslag.

Sammantaget bedömer utredningen att det är sannolikt att de förväntade kostnadsökningarna som har redovisats (främst för Försäkringskassan som centralmyndighet) kommer att vägas upp av det förenklade förfarandet i fråga om att utverka ett beslut om underhållsskyldighet, att få detta beslut verkställt utomlands, minskade kostnader för underhållsstöd samt möjligheten att driva in beslut om återbetalningsskyldighet av utgivet underhållsstöd. Utredningen bedömer således att underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll totalt sett inte kommer att medföra några ökade kostnader för det allmänna. Som har betonats i det föregående är det dock viktigt att noggrant följa upp de ekonomiska konsekvenserna.

Del IV

Författningskommentar

16 Författningskommentar

16.1 Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention

Tillämpningsområde

1 § Denna lag innehåller bestämmelser som kompletterar rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet (underhållsförordningen) och Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar (2007 års Haagkonvention).

Paragrafen anger lagens tillämpningsområde.

Underhållsförordningen är en EU-förordning som är direkt tillämplig i varje medlemsstat och har företräde framför nationell rätt. Även 2007 års Haagkonvention har efter EU:s tillträde företräde framför nationell rätt (se avsnitt 13.1). I denna lag finns vissa kompletterande bestämmelser till förordningen och konventionen.

Förnyad prövning enligt underhållsförordningen

2 § En ansökan om förnyad prövning enligt artikel 19.1 i underhållsförordningen ska göras skriftligen.

Ansökan ska ges in till hovrätten, om det avgörande som ansökan om förnyad prövning avser är ett utslag från Kronofogdemyndigheten eller en dom från tingsrätten. I annat fall ska ansökan ges in till Svea hovrätt.

Beviljas ansökan, ska rätten samtidigt besluta att ny handläggning ska ske vid den myndighet som meddelade det avgörande som ansökan om förnyad prövning avser. Vid rättens handläggning gäller i övrigt bestämmelserna om resning i 58 kap. 5 §, 6 § första och andra styckena samt 8 § rättegångsbalken i tillämpliga delar.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 7.3.5. Paragrafen behandlar förfarandet vid förnyad prövning i vissa fall av ett avgörande enligt artikel 19 i underhållsförordningen, när svaranden inte har gått i svaromål. En liknande bestämmelse finns i 13 § lagen om europeiskt betalningsföreläggande.

Av *första stycket* följer att ansökan ska vara skriftlig.

I *andra stycket* anges vilken instans som ska pröva en ansökan om förnyad prövning. Ansökningar rörande domar från tingsrätt samt utslag från Kronofogdemyndigheten, som skulle ha överlämnats till tingsrätt om förfarandet hade gått vidare enligt reglerna för ordinarie civilrättsliga förfaranden, ska ges in till hovrätten. Med hovrätten avses den hovrätt till vilken tingsrättens dom eller beslut får överklagas. Om avgörandet som ansökan om förnyad prövning gäller i stället är ett beslut om återbetalning av utgivet underhållsstöd från Försäkringskassan, ska ansökan ges in till Svea hovrätt. Det kan aldrig bli aktuellt att ansöka om förnyad prövning av ett hovrättsavgörande eftersom artikel 19.1 i förordningen avser fall där svaranden inte har delgivits underhållskravet eller på annat sätt varit förhindrad att bestrida detta. Av artikel 19.2 i underhållsförordningen framgår inom vilken tid ansökan ska göras.

I *tredje stycket* föreskrivs att rätten, när en ansökan om förnyad prövning beviljas, samtidigt ska besluta att ny handläggning ska ske vid den myndighet som meddelade avgörandet. Vid rätts handläggning gäller i övrigt bestämmelserna om resning i 58 kap. 5 §, 6 § första och andra styckena och 8 § RB i tillämpliga delar. Dessa bestämmelser behandlar bl.a. ansökans innehåll och skyldigheten att skriftväxla. Ett yrkande om att vidare åtgärder för verkställighet av avgörandet inte ska äga rum (inhibition) får framställas vid verkställighetsförfarandet och prövas då av Kronofogdemyndigheten (artikel 21.3 i underhållsförordningen och 11 § nedan). Vid förfarandet för förnyad prövning får rätten därför inte besluta om inhibition (jfr 58 kap. 6 § tredje stycket RB), varför den bestämmelsen inte omfattas av paragrafens hänvisning.

Beslut om erkännande och verkställbarhet

3 § Svea hovrätt är behörig domstol enligt artiklarna 27.1 och 32.2 i underhållsförordningen samt vid förfaranden enligt artikel 23, med undantag för artikel 23.10, i 2007 års Haagkonvention.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 7.3.1. I paragrafen föreskrivs att Svea hovrätt är behörig domstol i exekvaturförfarandets första och andra led. För underhållsförordningens del blir exekvaturförfarandet bara aktuellt för avgöranden från Danmark och Storbritannien. Övriga medlemsstaters avgöranden är direkt verkställbara i Sverige.

4 § Den som ansöker om erkännande eller om verkställbarhetsförklaring av ett utländskt avgörande enligt 2007 års Haagkonvention ska tillsammans med ansökan ge in avgörandet i original eller av myndighet bestyrkt kopia.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 7.3.8.1. I paragrafen anges att avgörandet i original eller av myndighet bestyrkt kopia ska ges in till Svea hovrätt. Bestämmelsen är begränsad till att gälla erkännande eller verkställbarhetsförklaring enligt 2007 års Haagkonvention. För motsvarande ärenden enligt underhållsförordningen gäller att en ansökan ska åtföljas av en kopia av domen som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas (artikel 28.1 a i förordningen).

5 § Vid beslut med anledning av en ansökan enligt underhållsförordningen eller 2007 års Haagkonvention om att ett utländskt avgörande ska erkännas eller förklaras vara verkställbart i Sverige ska Svea hovrätt bestå av en lagfaren domare.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 7.3.1.3. Paragrafen innehåller en kompletterande bestämmelse för förfarandet i Svea hovrätt vid den inledande prövningen. En motsvarighet till bestämmelsen finns i 4 § lagen med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden.

Av bestämmelsen framgår att Svea hovrätt vid den inledande prövningen ska bestå av en lagfaren domare. Det innebär att hovrätten i detta skede inte får avgöra målet i kollegial sammansättning. För förfarandet i hovrätten gäller artiklarna 28–31 i underhållsförordningen.

6 § Om hovrätten vid det förfarande som avses i 5 § bifaller en ansökan enligt underhållsförordningen om att ett utländskt avgörande ska förklaras vara verkställbart, ska hovrättens beslut anses innefatta ett beslut om kvarstad eller om någon annan åtgärd som avses i 15 kap. rättegångsbalken.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 7.3.2. Paragrafen motsvaras av 8 § i lagen med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden.

Bestämmelsen handlar om rätten till säkerhetsåtgärder som följer direkt av att Svea hovrätt medger verkställbarhet i den inledande prövningen av exekvaturförfarandet enligt underhållsförordningen (artikel 36.2). Av paragrafen framgår att de säkerhetsåtgärder som står till buds är de som regleras i 15 kap. RB, dvs. framför allt kvarstad. Rätten till säkerhetsåtgärder är en automatisk följd av hovrättens beslut varför sökanden inte behöver utverka ett särskilt tillstånd till säkerhetsåtgärder. En ansökan till Kronofogdemyndigheten krävs dock. Ansökan behandlas sedan som en begäran om verkställighet av ett svenskt domstolsbeslut om säkerhetsåtgärd i enlighet med bestämmelserna i 16 kap. 11–16 §§ UB.

7 § Ett avgörande med anledning av en ansökan om verkställbarhetsförklaring enligt 2007 års Haagkonvention ska delges den som har rätt att ansöka om ändring.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 7.3.8.2. Paragrafen innehåller en kompletterande bestämmelse till artiklarna 23.5 och 6 i 2007 års Haagkonvention och innebär att ett avgörande med anledning av en ansökan om verkställbarhetsförklaring ska delges den som har rätt att ansöka om ändring. Om ansökan bifalls räcker det alltså med att skicka beslutet i lösbrev till sökanden medan motparten måste delges. En liknande bestämmelse finns i artikel 31.2 i underhållsförordningen.

8 § En ansökan om ändring ska ges in till Svea hovrätt.

Vid handläggningen i Svea hovrätt av en ansökan om ändring av ett beslut enligt 5 § tillämpas bestämmelserna i rättegångsbalken om överklagande av tingsrätts beslut, om inte annat följer av underhållsförordningen eller 2007 års Haagkonvention.

En domare som har prövat en ansökan enligt 5 § får inte delta i prövningen av en ansökan om ändring av beslutet.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 7.3.1.3. I paragrafen behandlas det andra skedet av exekvaturförfarandet. Liknande bestämmelser finns i bl.a. 5 § lagen med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och

internationell verkställighet av vissa avgöranden och 2 § lagen med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen.

I *första stycket* anges att en ansökan om ändring ska ges in till Svea hovrätt. Tidsfristerna för detta följer av respektive instrument. Av artikel 32.5 i underhållsförordningen följer att ansökan om ändring ska göras inom 30 dagar efter delgivningen av verkställbarhetsförklaringen eller, om den part mot vilken verkställighet begärs har hemvist i en annan stat, 45 dagar. En invändning enligt artikel 23.6 i 2007 års Haagkonvention ska göras inom 30 dagar från underrättelsen eller, om den klagande parten inte är bosatt i Sverige, inom 60 dagar.

Av *andra stycket* följer att bestämmelserna i RB om överklagande av tingsrätts beslut gäller. Det innebär bl.a. att handläggningen i Svea hovrätt följer RB:s vanliga regler om hovrättens sammansättning och att bestämmelserna om rättegången i allmänhet är tillämpliga på förfarandet i den mån de passar in på detta. I bestämmelsen har markerats att bestämmelserna i RB inte gäller om annat följer av underhållsförordningen (jfr artikel 32) eller 2007 års Haagkonvention (jfr artikel 23.6–9 och 23.11).

I *tredje stycket* framgår att en domare som har gjort den inledande prövningen enligt 5 § inte får delta i prövningen i det andra skedet av exekvaturförfarandet. Detta gäller både när ansökan har bifallits och när den har avslagits.

9 § Vid handläggningen i Högsta domstolen av ett överklagande av ett beslut i en fråga som avses i 8 § gäller bestämmelserna i rättegångsbalken om överklagande av hovrätts beslut i tillämpliga delar, om inte underhållsförordningen eller 2007 års Haagkonvention föreskriver något annat. Talan får inte komma under Högsta domstolens prövning utan att Högsta domstolen har meddelat prövningstillstånd enligt 54 kap. 10 § rättegångsbalken.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 7.3.1.3. I paragrafen finns bestämmelser om förfarandet när ett beslut som har meddelats med anledning av att ändring har sökts, överklagas. Liknande bestämmelser finns i bl.a. 6 § lagen med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden och 3 § lagen med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen.

Högsta domstolen är sista instans vid exekvaturprövningen (jfr artikel 33 i underhållsförordningen och artikel 23.10 i 2007 års Haagkonvention). *Första meningen* hänvisar till RB:s bestämmelser

om överklagande av hovrättens beslut. Eftersom det inte finns några bestämmelser i underhållsförordningen eller 2007 års Haagkonvention inom vilken tid ett överklagande ska ges in, blir 56 kap. 1 § RB tillämplig. Det innebär att ett överklagande ska ges in till hovrätten inom fyra veckor från den dag då beslutet meddelades. Av *andra meningen* följer att prövningstillstånd krävs vid överklagande.

Verkställighet

10 § Om en ansökan om verkställbarhetsförklaring bifalls, eller om en sådan förklaring inte behövs, får det utländska avgörandet verkställas enligt utsökningsbalkens bestämmelser om verkställighet av en dom som har vunnit laga kraft, om inte annat följer av underhållsförordningen eller 2007 års Haagkonvention.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 7.3.3. Paragrafen innehåller bestämmelser om vad som ska gälla för verkställighet av utländska avgöranden, motsvarande bestämmelser finns i 7 § lagen med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden, 4 § lagen med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen och 14 § lagen om europeiskt betalningsföreläggande.

Bestämmelsen omfattar dels avgöranden som är verkställbara utan exekvatur (dvs. avgöranden från EU:s medlemsstater utom Danmark och Storbritannien), dels avgöranden som av Svea hovrätt har förklarats vara verkställbara i Sverige. Sådana avgöranden får verkställas enligt UB:s bestämmelser om verkställighet av en dom som har vunnit laga kraft, om inte annat följer av underhållsförordningen eller 2007 års Haagkonvention. Exempel på bestämmelser som ska tillämpas framför UB:s bestämmelser vid verkställigheten är de bestämmelser i underhållsförordningen som handlar om hinder mot och uppskjutande av verkställigheten (se artikel 21 och 11–12 §§ nedan). Kronofogdemyndigheten måste också uppmärksamma bestämmelserna om företrädesordning (artikel 43 i underhållsförordningen och artikel 43.1 i 2007 års Haagkonvention). Av dessa framgår att täckning för uppkomna kostnader inte får ha företräde framför indrivning av underhållsbidrag (se avsnitt 11.4.5). Även frågor om preskription regleras av förordningen och konventionen. Preskription bedöms antingen enligt lagen i ursprungsstaten eller enligt lagen i den verkställande

staten, beroende på vilken lag som föreskriver den längsta preskriptionstiden (artikel 21.2 i underhållsförordningen och avsnitt 7.1.1.2 samt artikel 32.5 i 2007 års Haagkonvention och avsnitt 7.2.2).

En annan situation som berör centralmyndigheten uppstår när en ansökan om verkställbarhetsförklaring bifalls. Detta skulle i normala fall innebära att sökanden måste ansöka om verkställighetsåtgärder hos Kronofogdemyndigheten (eftersom verkställighet inte är en automatisk följd av ett bifallande exekvaturbeslut). Enligt artikel 32.3 i 2007 års Haagkonvention gäller dock särskilda bestämmelser vid ansökningar genom centralmyndigheter, som innebär att centralmyndigheten ska vidarebefordra ansökan till behörig myndighet (se avsnitt 7.3.8.3).

Hinder mot och uppskjutande av verkställigheten enligt artikel 21 i underhållsförordningen

11 § Kronofogdemyndigheten är behörig myndighet enligt artikel 21 i underhållsförordningen.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 7.3.6. Av paragrafen följer att Kronofogdemyndigheten är behörig myndighet att fatta beslut enligt artikel 21 i underhållsförordningen. Kronofogdemyndigheten är därvid behörig att fatta beslut både vad gäller hinder mot verkställighet och uppskjutande av verkställighet, allt under de förutsättningar som framgår av artikel 21.

12 § Kronofogdemyndighetens beslut i en fråga om uppskjutande av verkställigheten enligt artikel 21.3 i underhållsförordningen får överklagas. Vid överklagande gäller 18 kap. utsökningsbalken i tillämpliga delar.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 7.3.6.3. Paragrafen föreskriver att Kronofogdemyndighetens beslut om uppskjutande av verkställighet enligt artikel 21.3 får överklagas. Genom hänvisningen i andra meningen är 18 kap. UB tillämpligt i relevanta delar, vilket bl.a. innebär att Kronofogdemyndighetens beslut får överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom eller henne emot (18 kap. 2 § UB), och att Kronofogdemyndigheten ska skicka ett överklagande som inte avvisas till tingsrätten (10 § samma kap.). Tingsrättens handläggning sker enligt lagen om

domstolsärenden vilket innebär att det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska ta upp ett överklagande av tingsrättens beslut (39 § nämnda lag). Paragrafen reglerar bara beslut om uppskjutande av verkställighet. Att ett beslut från Kronofogdemyndigheten om hinder mot verkställighet får överklagas följer redan av nu gällande regelsystem (se 3 kap. 21 § andra stycket och 18 kap. 2 § UB).

Centralmyndigheten

13 § Regeringen utser en centralmyndighet med uppdrag att fullgöra de uppgifter som följer av underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 9.5.1. Paragrafen ger regeringen behörighet att utse centralmyndighet enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention. Centralmyndighetens uppgifter följer av förordningen och konventionen.

14 § Centralmyndighetens beslut med anledning av en framställning eller en ansökan från en utländsk centralmyndighet i enlighet med artikel 53 eller 56 i underhållsförordningen, eller artikel 7 eller 10 i 2007 års Haagkonvention, får inte överklagas.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 9.5.2.3. Bestämmelsen innebär att det inte är tillåtet att överklaga centralmyndighetens beslut i fråga om en framställning eller en ansökan som kommer från en utländsk centralmyndighet. Dock måste bestämmelserna i artikel 58.9 i underhållsförordningen och artikel 12.9 i 2007 års Haagkonvention beaktas, där det bl.a. framgår att centralmyndigheten inte får avvisa en ansökan utan att den begärande centralmyndigheten har fått tillfälle att komplettera den. Om centralmyndigheten vägrar behandla en ansökan ska den också informera den begärande centralmyndigheten om skälen för detta (artikel 58.8 i underhållsförordningen och artikel 12.8 i 2007 års Haagkonvention). För detta ändamål finns ett formulär i bilaga IX till underhållsförordningen. Detsamma gäller enligt artikel 53.2 tredje stycket i underhållsförordningen om den begärande centralmyndigheten inte kan tillhandahålla begärda uppgifter med anledning av en framställning om särskilda åtgärder. Även för detta ändamål finns ett formulär i bilaga V i underhållsförordningen.

Överföring av personuppgifter till tredje land

15 § Centralmyndigheten får utan hinder av 33 § personuppgiftslagen (1998:204) överföra personuppgifter till tredje land, om det behövs för att erforderliga åtgärder enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention ska kunna övervägas och vidtas. Detta gäller även sådana personuppgifter som avses i 13 § personuppgiftslagen.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 9.5.4.2. Det är enligt huvudregeln i 33 § PUL förbjudet att överföra personuppgifter till tredje land (i bemärkelsen en stat utanför EU och EES-området) om landet inte har en adekvat nivå för skyddet av personuppgifter. Av förevarande paragraf följer att centralmyndigheten, utan hinder av 33 § PUL, ska kunna överföra uppgifter till ett tredje land. Så ska kunna ske om det behövs för att erforderliga åtgärder enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention ska kunna övervägas och vidtas. Undantaget gäller även känsliga personuppgifter, t.ex. uppgifter i fråga om hälsa, som kan vara av betydelse för bedömningen av behovet av underhållsbidrag eller förmågan att utge underhållsbidrag. På grund av bestämmelser om sekretess kan det emellertid finnas andra hinder mot överföring av personuppgifter. En prövning får göras i varje enskilt fall.

16.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap

3 kap.

6 §

Frågor angående vårdnaden om barn *får tas upp* i äktenskapsmål. Om barnet vistas här i riket *ska* sådana frågor alltid prövas enligt svensk lag.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 5.3 och avsnitt 6.3.1. Paragrafen har ändrats så att den inte längre ger internationell behörighet till svensk domstol att pröva frågor om underhåll till barn i ett äktenskapsmål. Det innebär också att lagvalsbestämmelsen i andra meningen inte blir tillämplig på underhållsfrågor. Några mindre redaktionella ändringar har också gjorts.

12 §

Är äktenskapsmål anhängigt i främmande stat, får här i riket efter vad som *är* skäligt meddelas beslut som avses i 14 kap. 7 och 8 §§ äktenskapsbalken, *utom såvitt avser frågor om underhåll*, samt 6 kap. 20 § föräldrabalken. Sådant beslut kan när som helst återkallas.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 5.3. Paragrafen har ändrats så att den inte längre ger internationell behörighet till svensk domstol i frågor om underhåll. Den tidigare hänvisningen till 7 kap. 15 § FB har tagits bort och behörigheten att meddela beslut som avses i 14 kap. 7 § ÄktB omfattar inte längre underhållsfrågor.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.
2. Ändringarna medför inte att svensk domstols behörighet i en fråga om underhåll som anhängiggjorts före ikraftträdandet går förlorad.
3. Har ett mål om underhåll anhängiggjorts vid en domstol före ikraftträdandet, tillämpas äldre bestämmelser.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 14.2. Av den *första punkten* följer att ändringarna träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Enligt övergångsbestämmelsen i den *andra punkten* ska ändringarna inte medföra att svensk domstols behörighet i en fråga om underhåll som anhängiggjorts före ikraftträdandet går förlorad. En domstol som utövar behörighet ska alltså handlägga målet fram till ett avgörande.

Av den *tredje punkten* följer att äldre bestämmelser tillämpas när domstol utövar behörighet enligt den andra punkten. Detta innebär att svensk lag då kommer att vara tillämplig om barnet vistas i Sverige.

16.3 Förslaget till lag om ändring i rättshjälpslagen (1996:1619)

2 a §

Rättshjälp ska beviljas om den rättssökande behöver juridiskt biträde samt då förutsättningarna enligt artikel 46 i rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet eller artikel 15 i Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar är uppfyllda.

När rättshjälp beviljas i dessa fall gäller inte 2 §, 4–13 §§, 21–25 §§, 32 § 1–4 och 6, 33 §, 35 §, 38 § och 40 § första stycket.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 11.4.2. Paragrafen är ny.

Av första stycket följer att rättshjälpslagen blir tillämplig när rättshjälpen respektive det rättsliga biståndet ska ges genom rättshjälpsbiträde och vara kostnadsfritt enligt artikel 46 i underhållsförordningen respektive artikel 15 i 2007 års Haagkonvention. Sökanden ska ha behov av juridiskt biträde, vilket innebär att rättshjälp enligt rättshjälpslagen inte blir aktuell när centralmyndigheten kan bistå sökanden t.ex. genom att vidarebefordra en ansökan om verkställbarhet till Svea hovrätt.

I andra stycket framgår att bestämmelserna i 2 §, 4–13 §§, 21–25 §§, 32 § 1–4 och 6, 33 §, 35 §, 38 § och 40 § första stycket i rättshjälpslagen inte gäller i dessa fall. Det gäller således följande bestämmelser.

- 2, 4 och 5 §§, som rör rådgivning vilket inte krävs i dessa fall.
- 6 och 38 §§, som innehåller bestämmelser om sökandens ekonomiska underlag, vilket inte får beaktas.
- 7 §, som anger att sökanden ska ha behov av biträde, vilket i stället föreskrivs i 2 a § som en grundläggande förutsättning för att rättshjälpen eller det rättsliga biståndet ska ges i form av rättshjälp enligt rättshjälpslagen.
- 8 §, som hänvisar bl.a. till angelägenhetens art och betydelse.
- 9 § om rättsskydds försäkringens utnyttjande i första hand, vilket inte krävs eftersom en sådan försäkring vanligen innefattar ett krav på att sökanden betalar en självrisk.

- 10–12 §§, som innehåller begränsningar i rätten till rättshjälp. Detta innebär att kravet på särskilda skäl i en angelägenhet som rör underhåll till barn inte gäller (11 § andra punkten).
- 13 §, som gäller rättshjälp till näringsidkare, vilket inte blir aktuellt.
- 21–22 §§, som innehåller särskilda bestämmelser om rättshjälp till offer för sexualbrott utomlands, vilket inte heller är aktuellt.
- 22 a–d §§, som innehåller särskilda bestämmelser om rättshjälp i vissa gränsöverskridande angelägenheter. Dessa bestämmelser kan i stället bli aktuella när rättshjälp ska beviljas i andra fall, dvs. när rättshjälpen inte behöver vara kostnadsfri.
- 23–25 §§ och 40 § första stycket, som innehåller bestämmelser om rättshjälpsavgift. Någon rättshjälpsavgift ska alltså inte fastställas eller betalas.
- 32 § 1–4 och 6 samt 33 §, som handlar om upphörande av rättshjälp, t.ex. om den rättssökandes ekonomiska förhållanden har ändrats.
- 35 §, som handlar om återbetalning av rättshjälpskostnader till staten. Det ska noteras att det finns bestämmelser om återkrav av kostnader i artikel 67 i underhållsförordningen och artikel 43.2 i 2007 års Haagkonvention, se vidare avsnitt 11.3.5.

I konsekvens med det anförda är övriga bestämmelser i rättshjälpslagen tillämpliga när rättshjälpen enligt rättshjälpslagen ska vara kostnadsfri. Det innebär att följande bestämmelser kommer att gälla.

- 1 §, som anger att lagen innehåller bestämmelser om rättshjälp (och rådgivning, vilket dock inte är aktuellt).
- 3 §, som anger att rättshjälp beviljas efter ansökan av den rättssökande. Ansökan ska innehålla de uppgifter som föreskrivs av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer. Vilka uppgifter som ska lämnas framgår närmare av rättshjälpsförordningen. När rättshjälp söks med stöd av artikel 46 i underhållsförordningen eller artikel 15 i 2007 års Haagkonvention ska uppgifter om ekonomiskt underlag m.m. inte lämnas (se avsnitt 11.4.6).

- 14 § om övergång av rättshjälp till dödsbo. I ett sådant fall ska det alltså göras en prövning av om det är skäligt att staten fortsätter med att bidra till kostnaderna.
- 15–20 och 34 §§, där det anges vilka förmåner som ingår vid rättshjälp enligt rättshjälpslagen, bl.a. ersättning för rättshjälpsbiträdets arbete i högst 100 timmar (varefter domstolen ska pröva om rättshjälpen ska upphöra).
- 26 § om förordnande och byte av rättshjälpsbiträde.
- 27–29 §§ om ersättning till rättshjälpsbiträde.
- 30–31 §§ om motparts och medparts ersättningsskyldighet.
- 32 § 5, som anger att rättshjälpen ska upphöra om ett rättshjälpsbiträde entledigas utan att ett annat rättshjälpsbiträde förordnas. Situationen kan uppstå t.ex. om den underhållsberättigade inte får byta rättshjälpsbiträde och då säger sig inte vilja ha något biträde.
- 36–37 §§, som behandlar återbetalning av rättshjälpskostnader om rättshjälpen upphävs efter överklagande eller om den rättssökande genom vårdslöshet eller försummelse har orsakat ökade kostnader för rättshjälpen.
- 39 §, 40 § andra stycket och 41–42 §§, som behandlar beslut i rättshjälpsfrågor.
- 43–47 §§, som innehåller bestämmelser om överklagande m.m.
- 48–49 §§ beträffande rättshjälpsnämnden.

16.4 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

28 kap.

1 a §

Sekretess enligt 1 § gäller även för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i verksamhet hos Försäkringskassan som avser rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet, Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar och New York-konventionen av den 20 juni 1956 om indrivning av underhållsbidrag i utlandet.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 9.5.3.1. Paragrafen är ny.

Bestämmelsen innebär att Försäkringskassan ges möjlighet att tillämpa regelsystemet i 1 § även på verksamhet som avser underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och New Yorkkonventionen. Paragrafen möjliggör därvid sekretess hos Försäkringskassan för uppgifter om en enskilds personliga förhållanden under samma villkor som i 1 §, dvs. om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs. Genom hänvisningen till 1 § gäller även den där föreskrivna tiden för sekretess. Försäkringskassan får göra en sedvanlig sekretessprövning om ett utlämnande av uppgifterna aktualiseras. Den nära anknytningen till 1 § medför att verksamheten enligt underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och New Yorkkonventionen inte ska betraktas som någon egen verksamhetsgren inom Försäkringskassan. Det kommer således inte att råda sekretess mellan centralmyndigheten och Försäkringskassans övriga verksamhet.

36 kap.

1 §

Sekretess gäller hos domstol för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i

1. ärende enligt lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn,
2. ärende om adoption enligt 4 kap. föräldrabalken,
3. ärende om anordnande av godmanskap enligt 11 kap. 4 § föräldrabalken,
4. ärende om förvaltare, *eller*

5. mål och ärenden enligt rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet, Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar eller New York-konventionen av den 20 juni 1956 om indrivning av underhållsbidrag i utlandet.

Sekretess gäller hos domstol för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om en part begär det och det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i

1. äktenskapsmål,
2. mål och ärende enligt föräldrabalken i annat fall än som anges i första stycket, eller
3. ärende enligt lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 9.5.3.1.

I paragrafen finns bestämmelser om sekretess hos domstol. Första stycket har ändrats genom att det har lagts till en punkt, punkten 5, som innebär att sekretess gäller hos domstol för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i mål och ärenden enligt underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention eller New York-konventionen.

16.5 Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken (2010:110)

114 kap.

2 a §

Detta kapitel ska också tillämpas vid behandling av personuppgifter i verksamhet hos Försäkringskassan i dess egenskap av centralmyndighet enligt rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet, Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar samt New York-konventionen av den 20 juni 1956 om indrivning av underhållsbidrag i utlandet.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 9.5.4.1. Paragrafen, som är ny, innebär att 114 kap., som reglerar frågor om behandling av personuppgifter, blir tillämpligt för Försäkringskassan även i dess egenskap av centralmyndighet. Bestämmelsen innebär att Försäkringskassan får behandla personuppgifter enligt kapitlet även när dessa förekommer i centralmyndighetens verksamhet enligt underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och New Yorkkonventionen. Behandlingen av personuppgifter i dessa fall är således tillåten även när frågan om underhåll inte har något samband med underhållsstöd, som omfattas av 2 §.

Del V

Särskilt yttrande

Särskilt yttrande

Av Anna Svantesson, Michael Hellner, Sofia Berfenstam och Jessica Löfvenholm

De nya internationella reglerna, underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention, öppnar för ett mer effektivt och omfattande internationellt samarbete om indrivning av underhållsbidrag. Viktiga förändringar för Sveriges del är bl.a. möjligheten att söka verkställighet av de beslut om indrivning av återbetalnings-skyldighet som Försäkringskassan fattar, informationsutbyte i enskilda ärenden, avskaffande av exekvatur i EU-ärenden och utvidgad rättshjälp för underhåll till barn under 21 år. Båda instrumenten ger också under vissa förutsättningar möjlighet till erkännande av avtal om underhållsbidrag. De svenska avtalen om underhållsbidrag uppfyller inte dessa villkor, eftersom de inte ingåtts inför en administrativ myndighet eller bestyrkts av en sådan myndighet. Undantag gäller för avtal om engångsbelopp för barn som godkänns av socialnämnden. Dessa är emellertid oerhört sällsynta. Ett vanligt avtal om ett månatligt underhåll kräver endast underskrift av bägge föräldrarna och att den bidragsskyldiges underskrift är bevittnad för att vara verkställbart inom Norden. För att ett sådant avtal om underhållsbidrag ska omfattas av de nya reglerna och erkännas utanför Norden krävs någon form av godkännande eller registrering av myndighet eller domstol.

I Norge och Danmark har föräldrarna möjlighet att träffa avtal om underhållsbidrag och avtalen är på samma sätt som de svenska avtalen verkställbara inom Norden. Om den bidragsskyldige inte betalar sitt underhållsbidrag enligt avtalet kan man både i Danmark och Norge i administrativa beslut fastställa underhållsskyldigheten. Ett administrativt beslut om underhållsbidrag är ett avgörande om underhållsbidrag som är fattat av en myndighet. Dessa beslut omfattas både av den nya förordningen och av den nya Haagkonventionen. I Finland godkänns avtal om underhållsbidrag för

barn av socialnämnden. Även dessa omfattas av de nya reglerna och kan erkännas utanför Norden.

I Sverige finns inte den möjligheten. Om föräldrarna vill att ett avtal ska gälla utanför Norden är de i stället hänvisade till fullgörelsetalan i svensk domstol eller att hos Kronofogdemyndigheten ansöka om betalningsföreläggande med avtalet som grund.

Utredningen har särskilt påpekat att det vore värdefullt om föräldrar och makar kan träffa avtal om underhåll som är verkställbara utomlands i högre utsträckning än vad som är möjligt idag. Det kräver att avtal ska kunnas registreras av eller ingås inför en myndighet. Denna fråga kräver dock omfattande överväganden och låter sig inte särskiljas från den om ett liknande system inte bör införas för interna situationer, en fråga som helt ligger utanför utredningens ram.

Det har mot denna bakgrund inte varit möjligt att inom denna utredning ta fram mer konkreta förslag. Då det emellertid är högst angeläget att denna fråga inte faller i glömska vill vi i detta särskilda yttrande visa på olika förslag som skulle kunna vara en utgångspunkt i ett fortsatt arbete utanför den här utredningen. Ett fortsatt arbete skulle antingen kunna ta sikte på att skapa en möjlighet att registrera avtal eller en möjlighet att fastställa underhåll i administrativa beslut eller en kombination av de båda.

Avtal om underhållsbidrag – två olika alternativ

Vid godkännande eller registrering av avtal är en möjlighet att involvera en myndighet redan vid tidpunkten för avtalslutet; detta torde vara den bästa lösningen om man tänker sig att myndigheten också materiellt prövar innehållet i avtalet och bistår parterna vid avtalslut. Tillvägagångssättet skulle kunna likna det finländska. Myndigheten gör en bedömning av om underhållsbidraget är skäligt och om de formella kraven är uppfyllda. Ett sådant avtal kan därefter godkännas av myndigheten. De myndigheter som i första hand skulle kunna komma i fråga är Försäkringskassan, Kronofogdemyndigheten eller någon enhet inom kommunen, t.ex. socialnämnd.

Ett alternativ vore att tillskapa en möjlighet för parterna att registrera redan ingångna avtal hos en myndighet. Denna lösning torde lämpa sig bäst om man tänker sig att myndighetens prövning ska inskränka sig till formalia; myndigheten intygar att avtalet är

äka och att det uppfyller de formella kraven och därmed är en verkställbar handling i Sverige. Beslutet om registrering ska kunna överklagas. Lämpligaste myndighet för detta slags formella prövning torde vara antingen Försäkringskassan eller Kronofogdemyndigheten. Detta torde också vara det alternativ som vore lättast att genomföra och som skulle kunna genomföras i avvaktan på en större reform.

Administrativt beslut

En ytterligare möjlighet vore att låta en myndighet få möjlighet att själv fastställa underhållsbidrag på liknande sätt som på ett kostnadseffektivt sätt sker i Norge och flera andra länder i världen. Myndigheten ska själv kunna undersöka parternas inkomster och ta ställning till ett skäligt underhållsbidrag. Detta är det alternativ som dock torde kräva mest omfattande utredningsarbete.

Statens offentliga utredningar 2010

Kronologisk förteckning

1. Lätt att göra rätt – om förmedling av brottskadestånd. Ju.
2. Ett samlat insolvensförfarande – förslag till ny lag. Ju.
3. Metria – förutsättningar för att ombilda division Metria vid Lantmäteriet till ett statligt ägt aktiebolag. M.
4. Allmänna handlingar i elektronisk form – offentlighet och integritet. Ju.
5. Skolgång för alla barn. U.
6. Kunskapslägesrapport på kärnavfallsområdet 2010 – utmaningar för slutförvarsprogrammet. M.
7. Aktiva åtgärder för att främja lika rättigheter och möjligheter – ett systematiskt målinriktat arbete på tre samhällsområden. IJ.
8. En myndighet för havs- och vattenmiljö. M.
9. Den framtida organisationen för vissa fiskefrågor. Jo.
10. Kvinnor, män och jämställdhet i läromedel i historia. En granskning på uppdrag av Delegationen för jämställdhet i skolan. U.
11. Spela samman – en ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet. Ku.
12. I samspel med musiklivet – en ny nationell plattform för musiken. Ku.
13. Upphandling på försvars- och säkerhetsområdet. Fi.
14. Partsinsyn enligt rättegångsbalken. Ju.
15. Kriminella grupperingar – motverka rekrytering och underlätta avhopp. Ju.
16. Sverige för nyanlända. Värden, välfärdsstat, vardagsliv. IJ.
17. Prissatt vatten? M.
18. En reformerad budgetlag. Fi.
19. Lärling – en bro mellan skola och arbetsliv. U.
20. Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – från strategi till handling för e-förvaltning. Fi.
21. Bättre marknad för tjänstehundar. Jo.
22. Krigets Lagar – centrala dokument om folkrätten under väpnad konflikt, neutralitet, ockupation och fredsinsatser. Fö.
23. Tredje sjösäkerhetspaketet. Klassdirektivet, Klassförordningen, Olycksutredningsdirektivet, IMO:s olycksutredningskod. N.
24. Avtalad upphovsrätt. Ju.
25. Viss översyn av verksamhet och organisation på informationssäkerhetsområdet. Fö.
26. Flyttningsbidrag och unionsrätten. A.
27. Gemensamt ansvar och gränsöverstigande samarbete inom transportforskningen. N.
28. Vändpunkt Sverige – ett ökat intresse för matematik, naturvetenskap, teknik och IKT. U.
29. En ny förvaltningslag. Ju.
30. Tredje inre marknadspaketet för el och naturgas. Fortsatt europeisk harmonisering. N.
31. Första hjälpen i psykisk hälsa. S.
32. Utrikesförvaltning i världsklass. En mer flexibel utrikesrepresentation. UD.
33. Kvinnor, män och jämställdhet i läromedel i samhällskunskap. En granskning på uppdrag av Delegationen för jämställdhet i skolan. U.
34. På väg mot en ny roll – överväganden och förslag om Riksutställningar. Ku.
35. Kunskap som befrielse? En metanalys av svensk forskning om jämställdhet och skola 1969–2009. U.
36. Svensk forskning om jämställdhet och skola. En bibliografi. U.
37. Sverige för nyanlända utanför flyktingmottagandet. IJ.
38. Muttbrott. Ju.
39. Ny ordning för nationella vaccinationsprogram. S.

40. Cirkulär migration och utveckling – kartläggning av cirkulära rörelsemönster och diskussion om hur migrationens utvecklingspotential kan främjas. Ju.
41. Kompensationsstillägg – om ersättning vid försenade utbetalningar. S.
42. Med fiskevård i fokus – en ny fiskevårdslag. Jo.
43. Förundersökningsbegränsning. Ju.
44. Mål och medel – särskilda åtgärder för vissa måltyper i domstol. Ju.
45. Händelseanalyser vid självmord inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Förslag till ny lag. S.
46. Utländsk näringsverksamhet i Sverige. En översyn av lagstiftningen om utländska filialer i ett EU-perspektiv. N.
47. Alkoholkonsumtion, alkoholproblem och sjukfrånvaro – vilka är sambanden? En systematisk litteraturöversikt. S.
48. Multipla hälsoproblem bland personer över 60 år. En systematisk litteraturöversikt om förekomst, konsekvenser och vård. S.
49. Förbud mot köp av sexuell tjänst. En utvärdering 1999–2008. Ju.
50. Försvarsmaktens helikopterresurser. Fö.
51. Könsskillnader i skolprestationer – idéer om orsaker. U.
52. Biologiska faktorer och könsskillnader i skolresultat. Ett diskussionsunderlag för Delegationen för jämställdhet i skolans arbete för analys av bakgrunden till pojkars sämre skolprestationer jämfört med flickors. U.
53. Pojkar och skolan: Ett bakgrundsdokument om "pojkkrisen". Översättning på svenska av engelsk rapport: Boys and School: A Background Paper on the "Boy Crisis". + Engelsk rapport. U.
54. Förbättrad återbetalning av studielånen. U.
55. Romers rätt – en strategi för romer i Sverige. IJ.
56. Innovationsupphandling. N.
57. Effektivare planering av vägar och järnvägar. N.
58. Rehabiliteringsrådets delbetänkande. S.
59. Underhållsskyldighet i internationella situationer – Underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll + Bilagedel. Ju.

Statens offentliga utredningar 2010

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

- Lätt att göra rätt
– om förmedling av brottskadestånd. [1]
- Ett samlat insolvensförfarande – förslag till ny lag. [2]
- Allmänna handlingar i elektronisk form
– offentlighet och integritet. [4]
- Partsinsyn enligt rättegångsbalken. [14]
- Kriminella grupperingar – motverka rekrytering och underlätta avhopp. [15]
- Avtalad upphovsrätt. [24]
- En ny förvaltningslag. [29]
- Mutbrott. (38)
- Cirkulär migration och utveckling
– kartläggning av cirkulära rörelsemönster och diskussion om hur migrationens utvecklingspotential kan främjas. [40]
- Förundersökningsbegränsning. [43]
- Mål och medel – särskilda åtgärder för vissa måltyper i domstol. [44]
- Förbud mot köp av sexuell tjänst. En utvärdering 1999–2008. [49]
- Underhållsskyldighet i internationella situationer – Underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll + Bilagedel. [59]

Utrikesdepartementet

- Utrikesförvaltning i världsklass. En mer flexibel utrikesrepresentation. [32]

Försvarsdepartementet

- Krigets Lagar – centrala dokument om folkrätten under väpnad konflikt, neutralitet, ockupation och fredsinsatser. [22]
- Viss översyn av verksamhet och organisation på informationssäkerhetsområdet. [25]
- Försvarsmaktens helikopterresurser. [50]

Socialdepartementet

- Första hjälpen i psykisk hälsa. [31]
- Ny ordning för nationella vaccinationsprogram. [39]
- Kompensationstillägg – om ersättning vid försenade utbetalningar. [41]
- Händelseanalyser vid självmord inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Förslag till ny lag. [45]
- Alkoholkonsumtion, alkoholproblem och sjukfrånvaro – vilka är sambanden? En systematisk litteraturöversikt. [47]
- Multipla hälsoproblem bland personer över 60 år. En systematisk litteraturöversikt om förekomst, konsekvenser och vård. [48]
- Rehabiliteringsrådets delbetänkande. [58]

Finansdepartementet

- Upphandling på försvars- och säkerhetsområdet. [13]
- En reformerad budgetlag. [18]
- Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – från strategi till handling för e-förvaltning. [20]

Utbildningsdepartementet

- Skolgång för alla barn. [5]
- Kvinnor, män och jämställdhet i läromedel i historia. En granskning på uppdrag av Delegationen för jämställdhet i skolan. [10]
- Lärling – en bro mellan skola och arbetsliv. [19]
- Vändpunkt Sverige – ett ökat intresse för matematik, naturvetenskap, teknik och IKT. [28]
- Kvinnor, män och jämställdhet i läromedel i samhällskunskap. En granskning på uppdrag av Delegationen för jämställdhet i skolan. [33]

- Kunskap som befrielse? En metaanalys av svensk forskning om jämställdhet och skola 1969–2009. [35]
- Svensk forskning om jämställdhet och skola. En bibliografi. [36]
- Könsskillnader i skolprestationer – idéer om orsaker. [51]
- Biologiska faktorer och könsskillnader i skolresultat. Ett diskussionsunderlag för Delegationen för jämställdhet i skolans arbete för analys av bakgrunden till pojkar sämre skolprestationer jämfört med flickors. [52]
- Pojkar och skolan: Ett bakgrundsdokument om pojkkrisen. Översättning på svenska av engelsk rapport: Boys and School: A Backgroundpaper on the "Boy Crisis". + Engelsk rapport. [53]
- Förbättrad återbetalning av studieskulder. [54]

Jordbruksdepartementet

- Den framtida organisationen för vissa fiskefrågor. [9]
- Bättre marknad för tjänstehundar. [21]
- Med fiskevård i fokus – en ny fiskevårdslag. [42]

Miljödepartementet

- Metria – förutsättningar för att ombilda division Metria vid Lantmäteriet till ett statligt ägt aktiebolag. [3]
- Kunskapslägesrapport på kärnavfallsområdet 2010 – utmaningar för slutförvarsprogrammet. [6]
- En myndighet för havs- och vattenmiljö. [8]
- Prissatt vatten? [17]

Näringsdepartementet

- Tredje sjösäkerhetspaketet. Klassdirektivet, Klassförordningen, Olycksutredningsdirektivet, IMO:s olycksutredningskod. [23]
- Gemensamt ansvar och gränsöverstigande samarbete inom transportforskningen. [27]
- Tredje inre marknadspaketet för el och naturgas. Fortsatt europeisk harmonisering. [30]
- Utländsk näringsverksamhet i Sverige. En översyn av lagstiftningen om utländska filialer i ett EU-perspektiv. [46]
- Innovationsupphandling. [56]
- Effektivare planering av vägar och järnvägar. [57]

Integrations- och jämställdhetsdepartementet

- Aktiva åtgärder för att främja lika rättigheter och möjligheter – ett systematiskt mål-inriktat arbete på tre samhällsområden. [7]
- Sverige för nyanlända. Värden, välfärdsstat, vardagsliv. [16]
- Sverige för nyanlända utanför flyktingmottandet. [37]
- Romers rätt – en strategi för romer i Sverige. [55]

Kulturdepartementet

- Spela samman – en ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet. [11]
- I samspel med musiklivet – en ny nationell plattform för musiken. [12]
- På väg mot en ny roll – överväganden och förslag om Riksställningar. [34]

Arbetsmarknadsdepartementet

- Flyttningsbidrag och unionsrätten. [26]

Underhållsskyldighet i internationella situationer – *Underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll*

Bilagedel

*Utredningen om underhållsskyldighet
i internationella situationer*

Stockholm 2010

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2010:59

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Beställningsadress:
Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Orderfax: 08-598 191 91
Ordertel: 08-598 191 90
E-post: order.fritzes@nj.se
Internet: www.fritzes.se

Svara på remiss. Hur och varför. Statsrådsberedningen (SB PM 2003:2, reviderad 2009-05-02)
– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som ska svara på remiss.
Broschyren är gratis och kan laddas ner eller beställas på
<http://www.regeringen.se/remiss>

Textbearbetning och layout har utförts av Regeringskansliet, FA/kommittéservice

Tryckt av Elanders Sverige AB
Stockholm 2010

ISBN 978-91-38-23437-2
ISSN 0375-250X

Bilagedel

Innehåll

Bilagedel

<i>Bilaga 1</i> Kommittédirektiv	377
<i>Bilaga 2</i> Underhållsförordningen (Rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet).....	389
<i>Bilaga 3</i> 2007 års Haagkonvention (Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar).....	469
<i>Bilaga 4</i> Rådets beslut av den 30 november 2009 om Europeiska gemenskapens ingående av Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet	587
<i>Bilaga 5</i> 2007 års Haagprotokoll (Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet)	589

Kommittédirektiv

Underhållsskyldighet i internationella situationer

**Dir.
2009:54**

Beslut vid regeringssammanträde den 4 juni 2009

Sammanfattning av uppdraget

En särskild utredare ska föreslå de författningsändringar som ett framtida tillträde till Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar (2007 års Haagkonvention) ger anledning till.

Utredaren ska vidare föreslå de kompletterande författningsbestämmelser som behövs till rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet (underhållsförordningen).

I utredarens uppdrag ingår att föreslå vilken myndighet som bör utses till centralmyndighet enligt 2007 års Haagkonvention och underhållsförordningen.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 september 2010.

Den internationella regleringen

Människors ökade rörlighet medför att allt fler familjeband sträcker sig och knyts över gränserna. Den ökade rörligheten påverkar inte minst barnens situation. Det ekonomiska ansvar som har sin grund i en familjerektion följer inte med lika enkelt över gränserna. Den ökade rörligheten har konsekvenser även för andra underhållsberättigade och är också av betydelse för dem som är skyldiga att betala underhållsbidrag.

Behovet av att ta till vara barns intressen i gränsöverskridande situationer har sedan länge varit föremål för arbete i olika internationella organisationer. Konventionen om barnets rättigheter,

antagen av FN:s generalförsamling år 1989, slår fast viktiga principer. Barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barn. Föräldrar eller andra som är ansvariga för barnet har, inom ramen för sin förmåga och sina ekonomiska resurser, huvudansvaret för att säkerställa de levnadsvillkor som är nödvändiga för barnets utveckling. Konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa indrivning av underhåll för barnet från föräldrar eller andra som har ekonomiskt ansvar för barnet, både inom landet och från utlandet. Särskilt för de fall då den person som har det ekonomiska ansvaret bor i en annan stat än barnet ska konventionsstaterna främja internationella överenskommelser och andra lämpliga arrangemang.

Haagkonferensen för internationell privaträtt har behandlat frågor om gränsöverskridande underhållsskyldighet under många år. Det finns tre konventioner som rör indrivning av underhållsbidrag i andra stater: 1958 års Haagkonvention om erkännande och verkställighet av avgöranden om underhåll till barn, 1973 års Haagkonvention om erkännande och verkställighet av avgöranden angående underhållsskyldighet och 2007 års Haagkonvention om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar. Det har även utarbetats tre instrument som behandlar tillämplig lag på underhållsskyldighet: två konventioner från 1956 och 1973 samt ett protokoll från 2007. Sverige har tillträtt 1958 års och 1973 års Haagkonventioner om erkännande och verkställighet av underhållsavgöranden.

Frågan om en framtida bundenhet för Sveriges del till 2007 års Haagkonvention har nu aktualiserats. Bakgrunden till denna konvention är ett under 1990-talet påbörjat arbete med att se över existerande instrument om gränsöverskridande underhållsskyldighet och överväga behovet av ett nytt, modernare instrument på området. I november 2007 antogs den nya konventionen och ett protokoll om tillämplig lag. De nya instrumenten har ännu inte trätt i kraft.

Parallellt med förhandlingsarbetet inom Haagkonferensen har ett arbete pågått också inom EU med att förhandla fram en förordning om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet. Arbetet har varit inriktat på att samla regleringen av gränsöverskridande frågor om underhållsskyldighet i ett instrument och utvidga det europeiska samarbetet på området, som i dag främst regleras av rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den

22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (Bryssel I-förordningen). Underhållsförordningen antogs den 18 december 2008. Förordningen är publicerad i Europeiska unionens officiella tidning (EUT L 7, 10.1.2009, s. 1, Celex 32009R0004).

Förhandlingsarbetet i EU har av förklarliga skäl präglats av det internationella förhandlingsresultatet i Haagkonferensen. I förordningen föreskrivs att den lag som ska tillämpas på underhållsskyldighet ska fastställas i enlighet med 2007 års Haagprotokoll om tillämplig lag. Tidpunkten för när underhållsförordningen börjar tillämpas fullt ut är också beroende av att 2007 års Haagprotokoll tillämpas i gemenskapen vid den tidpunkten.

Inte bara stater utan även regionala organisationer för ekonomisk integration som EG (gemenskapen) kan tillträda 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll. Avsikten är att gemenskapen för medlemsstaternas räkning ska tillträda 2007 års Haagprotokoll. Troligen kommer det att förhålla sig på samma sätt med 2007 års Haagkonvention, dvs. medlemsstaterna blir bundna av konventionen genom gemenskapens tillträde till den.

Både förhandlingsarbetet inom gemenskapen och i Haagkonferensen har präglats av en strävan att stärka de underhållsberättigades rättigheter genom att se till att förfarandet för indrivning av underhållsbidrag över gränserna är enkelt, snabbt och kostnadseffektivt. En viktig komponent för att uppnå detta är ett välfungerande administrativt samarbete över gränserna.

Det administrativa samarbetet regleras i New Yorkkonventionen den 20 juni 1956 om indrivning av underhållsbidrag i utlandet (SÖ 1958:60). Samarbetet inom ramen för denna konvention sker genom särskilt utsedda organ. Det organ som hjälper den underhållsberättigade i bosättningslandet kallas för förmedlande organ och det organ som tar emot en ansökan från ett annat land kallas för mottagande organ. Ansökningar kan bl.a. avse erkännande och verkställighet av ett utländskt avgörande eller fastställande av underhållsbidrag. I Sverige är Försäkringskassan både förmedlande och mottagande organ.

Det internationella samarbetet är av stor betydelse för Sverige. Statistik visar att antalet avsända ansökningar inom ramen för samarbetet enligt 1956 års New Yorkkonvention vida överstiger antalet mottagna ansökningar. I december 2008 fanns hos Försäkringskassan drygt 6 000 pågående ärenden där ansökan är avsänd från Sverige och avser underhållsberättigade bosatta i

Sverige. Antalet pågående ärenden som avser en mottagen ansökan där den underhållsskyldige bor i Sverige var drygt 500. De tjänster som de förmedlande organen utför enligt konventionen är kostnadsfria.

2007 års Haagkonvention

2007 års Haagkonvention reglerar erkännande och verkställighet av avgöranden om underhåll samt administrativt samarbete i gränsöverskridande ärenden om underhållsskyldighet.

I kapitel I anges konventionens mål och tillämpningsområde samt definieras grundläggande begrepp. Där klargörs att konventionens primära tillämpningsområde är föräldrars underhållsskyldighet för barn upp till 21 år.

Kapitel II reglerar det administrativa samarbetet. Varje konventionsstat ska utse en centralmyndighet, som ska samarbeta med andra staters centralmyndigheter och främja samarbetet mellan behöriga myndigheter i den egna staten för att uppnå konventionens mål. Centralmyndigheterna ska även bistå vid enskilda ansökningar som sker via dem, bl.a. genom att utbyta information om parternas inkomstförhållanden och dylikt. Det bistånd som centralmyndigheten lämnar ska som regel vara kostnadsfritt. Kapitlet innehåller vidare regler om effektiv tillgång till förfaranden och föreskriver som huvudregel att konventionsstaterna ska tillhandahålla kostnadsfritt rättsligt bistånd vid ansökningar som rör underhåll till barn under 21 år.

Regler om vilka ansökningar som kan göras via centralmyndigheten, vilka uppgifter dessa ska innehålla och hur de ska hanteras finns i kapitel III. Där föreskrivs en obligatorisk användning av blanketter vid mottagande och översändande av en ansökan.

Kapitel IV föreskriver en begränsning i fråga om var en underhållsskyldig kan inleda ett förfarande för att ändra eller få ett nytt avgörande om underhåll.

I kapitel V finns regler om erkännande och verkställighet, bl.a. om på vilka grunder erkännande och verkställighet får vägras. Konventionen innehåller inga direkta regler om domstols behörighet utan innehåller i stället s.k. indirekta domsrättsregler. Det innebär att reglerna om domsrätt inte är harmoniserade. En konventionsstat kan välja att låta sina domstolar tillämpa även andra domsrättsgrunder än dem som räknas upp och godkänns i

konventionen, men det finns i sådana fall ingen skyldighet att erkänna och verkställa avgörandet i andra konventionsstater.

Förfarandet för erkännande och verkställighet (det s.k. exekvaturförfarandet) bygger på ett tvåstegssystem, som i stor utsträckning liknar förfarandet enligt Bryssel I-förordningen. En konventionsstat kan genom en deklaration få tillämpa ett alternativt förfarande, som inte är uppdelat i två steg utan som ger motparten tillfälle att komma till tals direkt. Vidare är beslutsfattande myndighets möjlighet att på eget initiativ (*ex officio*) pröva om det finns grund för att vägra erkännande och verkställighet, till skillnad från vad som gäller för tvåstegssystemet, inte begränsad till situationer då ett erkännande eller en verkställighet uppenbart skulle strida mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*).

Vissa avtal om underhållsbidrag omfattas av reglerna om erkännande och verkställighet, under förutsättning att avtalet är verkställbart i ursprungsstaten.

Vissa regler om verkställighet finns i kapitel VI. Där klargörs att verkställighet sker i enlighet med lagen i verkställighetsstaten, med förbehåll för det som regleras i konventionen.

Kapitel VII föreskriver att offentliga organ, som agerar i en underhållsberättigads ställe eller som har en fordran för bistånd som har lämnats i stället för underhållsbidrag, ska likställas med en underhållsberättigad vad gäller ansökningar om erkännande och verkställighet av avgöranden. Därmed har sådana offentliga organ rätt till kostnadsfritt rättsligt bistånd vid ansökningar om underhåll till barn upp till 21 år.

I kapitel VIII finns allmänna bestämmelser, bl.a. om skyddet av personuppgifter och sekretess samt förhållandet mellan konventionen och andra internationella instrument. Konventionen påverkar inte tillämpningen av 1962 års nordiska konvention på området. Inte heller påverkas gemenskapsinstrument antagna efter antagandet av konventionen. Vad gäller erkännande och verkställighet av avgöranden mellan EU:s medlemsstater inverkar konventionen inte på gemenskapsregler, oavsett om de har antagits före eller efter det att konventionen antagits. Konventionen ska däremot ersätta 1958 års och 1973 års Haagkonventioner om erkännande och verkställighet av underhållsavgöranden och 1956 års New Yorkkonvention.

Kapitel IX innehåller slutbestämmelser om bl.a. tillträde till konventionen och konventionens ikraftträdande.

Underhållsförordningen

Underhållsförordningen trädde i kraft den 30 januari 2009, men dess bestämmelser ska, med några få undantag, börja tillämpas först den 18 juni 2011. Detta gäller under förutsättning att 2007 års Haagprotokoll om tillämplig lag tillämpas i gemenskapen vid denna tidpunkt. I annat fall ska förordningen tillämpas från och med dagen för tillämpningen av det protokollet i gemenskapen. Förordningen blir direkt tillämplig och till alla delar bindande för alla EU:s medlemsstater utom Danmark och Förenade kungariket. Förenade kungariket har dock förklarat sin önskan att bli bunden av förordningen, men däremot inte av 2007 års Haagprotokoll om tillämplig lag.

Förordningens tillämpningsområde är brett och omfattar underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svägerlagsförhållanden.

Förordningen är tillämplig inte bara på domstolsavgöranden utan även på vissa andra avgöranden om underhåll.

Reglerna i förordningen om vilken domstol som är behörig bygger i huvudsak på Bryssel I-förordningen. Till skillnad från vad som gäller enligt Bryssel I-förordningen regleras behörighetsfrågor fullständigt i den nya förordningen, dvs. de frågorna överläts inte till någon del åt nationell rätt. Vidare är möjligheten att avtala om behörig domstol mer begränsad än enligt Bryssel I-förordningen.

Förordningen innehåller inte egna regler om tillämplig lag, utan det anges i förordningen att 2007 års Haagprotokoll om tillämplig lag ska tillämpas mellan medlemsstater bundna av protokollet.

Huvudregeln enligt 2007 års Haagprotokoll är att lagen i den stat där den underhållsberättigade har sitt hemvist är tillämplig. Protokollet möjliggör avsteg från denna regel, bl.a. när det gäller underhåll till barn och mellan makar. Vidare innehåller protokollet en särskild försvarsregel, som innebär att en underhållsskyldig i vissa fall kan bestrida ett underhållskrav på den grunden att det inte finns någon underhållsskyldighet vare sig enligt lagen i den stat där den underhållsskyldige har sitt hemvist eller i den stat där båda parterna är medborgare. Parterna kan också i viss mån avtala om vilken lag som ska vara tillämplig. Avtalsmöjligheten är dock begränsad när det gäller underhåll till barn under 18 år och vuxna som på grund av bristande beslutsförmåga inte kan bevaka sina intressen. Tillämpningen av den lag som pekas ut i protokollet får

vägras endast om en sådan tillämpning är uppenbart oförenlig med grunderna för domstolslandets rättsordning (*ordre public*).

En central nyhet i förordningen är att avgöranden om underhåll som meddelats i medlemsstater bundna av 2007 års Haagprotokoll om tillämplig lag ska vara direkt verkställbara i en annan medlemsstat, dvs. exekvaturförfarandet avskaffas för dessa avgöranden. Vid formella brister, som enligt Bryssel I-förordningen utgör grund för att vägra erkänna ett utländskt avgörande, införs en rätt för en svarande som inte gått i svaromål i ursprungsmedlemsstaten att ansöka om förnyad prövning. För avgöranden meddelade i en medlemsstat som inte är bunden av protokollet kvarstår exekvaturförfarandet i enlighet med en reglering som i allt väsentligt motsvarar den som finns i Bryssel I-förordningen.

Verkställighet sker enligt lagen i verkställighetsstaten, men vissa skäl för hinder mot och uppskov med verkställigheten regleras i förordningen.

Förordningen innehåller även regler om möjligheten till rättslig prövning och rättshjälp, som till stora delar bygger på 2007 års Haagkonvention och rådets direktiv 2003/8/EG av den 27 januari 2003 om förbättring av möjligheterna till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister genom fastställande av gemensamma minimiregler för rättshjälp i sådana tvister (rättshjälpsdirektivet). I likhet med 2007 års Haagkonvention föreskrivs som huvudregel att förfaranden som gäller underhåll till barn under 21 år ska vara kostnadsfria.

En annan viktig nyhet i förordningen är att medlemsstaterna ska utse centralmyndigheter, som ska bistå vid tillämpningen av förordningen. Reglerna om samarbete mellan centralmyndigheter bygger i huvudsak på 2007 års Haagkonvention. I förordningen finns även regler om centralmyndigheters tillgång till och hantering av personuppgifter.

I syfte att underlätta tillämpningen av förordningen och minska översättningskostnader föreskrivs användning av olika formulär, bl.a. vid kontakter mellan centralmyndigheter.

Liksom i 2007 års Haagkonvention anges i förordningen att offentliga organ, som agerar i en underhållsberättigads ställe eller som har en fordran för bistånd som har lämnats i stället för underhållsbidrag, ska likställas med en underhållsberättigad när det gäller ansökningar om erkännande och verkställighet av avgöranden. Därmed har sådana offentliga organ rätt till kostnadsfritt

rättsligt bistånd vid ansökningar om underhåll till barn upp till 21 år.

Förordningen ska ersätta bestämmelserna om underhållsskyldighet i Bryssel I-förordningen och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 805/2004 av den 21 april 2004 om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar, utom när det gäller europeiska exekutionstitlar som utfärdats i en medlemsstat som inte är bunden av 2007 års Haagprotokoll om tillämplig lag.

Förordningen påverkar inte tillämpningen av konventionen av den 23 mars 1962 mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge angående indrivning av underhållsbidrag, men en tillämpning av den nordiska konventionen får inte beröva svaranden det skydd som följer av vissa artiklar i förordningen.

Utredningsuppdraget

Det finns behov av en utredning

Gemenskapen och Sverige deltog aktivt i utarbetandet av 2007 års Haagkonvention. Förhandlingsresultatet i Haag har till stora delar präglat utformningen av underhållsförordningen. Mycket talar för att gemenskapen kommer att tillträda konventionen och att Sverige därigenom kommer att bli bundet av instrumentet. Mot den bakgrunden finns det anledning att utreda vilka författningsändringar och åtgärder i övrigt som aktualiseras inför en framtida bundenhet av konventionen.

Underhållsförordningen, som till alla delar är bindande och direkt tillämplig i Sverige, börjar tillämpas fullt ut tidigast den 18 juni 2011. Det finns ett behov av att utreda vilka kompletterande författningsbestämmelser som förordningen kräver eller som annars behövs.

2007 års Haagkonvention

I utredningsarbetet ingår till att börja med att undersöka hur svensk rätt förhåller sig till bestämmelserna i konventionen och analysera konsekvenserna av att Sverige blir bundet av konventionen. I sammanhanget ska även förhållandet till andra internationella instrument på området belysas.

Utredaren ska, i den mån frågan aktualiseras, ta ställning till hur konventionen bör införlivas i svensk rätt, genom inkorporering eller transformering. Utredaren ska här, liksom i övrigt, eftersträva klarhet, enkelhet och överskådlighet och ska välja den form för införlivande som bedöms vara mest lämplig.

Utredaren ska föreslå de författningsändringar som en svensk bundenhet till konventionen ger anledning till. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid frågor om rättsligt bistånd samt informationsutbyte och därtill hörande frågor om sekretess. Även frågorna om exekvaturförfarande och verkställighet ska beaktas särskilt.

I uppdraget ingår också att ta ställning till om konventionens tillämpningsområde helt eller delvis bör utvidgas i enlighet med vad som är möjligt enligt konventionen. I det sammanhanget ska det praktiska behovet av ett bredare tillämpningsområde vara avgörande.

Utredaren ska slutligen ta ställning till om det finns anledning att reservera sig enligt de möjligheter som följer av konventionen. Utgångspunkten är att så ska ske endast om det finns starka skäl för det.

Underhållsförordningen

Utredaren ska analysera förordningen, varvid likheter och skillnader i förhållande till framför allt Bryssel I-förordningen och 2007 års Haagkonvention ska belysas.

Utredaren ska undersöka vilka kompletterande författningsbestämmelser som behövs med anledning av förordningen, inklusive hänvisningen till 2007 års Haagprotokolls regler om tillämplig lag, och föreslå sådana. I detta sammanhang ska utredaren särskilt uppmärksamma att exekvaturförfarandet huvudsakligen avskaffas och att det införs en möjlighet till förnyad prövning i ursprungsmedlemsstaten för en svarande som inte har gått i svaromål. Utredaren ska också särskilt uppmärksamma frågor om rättshjälp, hinder mot och uppskov med verkställighet, informationsutbyte och sekretess samt tillgång till och hantering av personuppgifter. Utredaren ska så långt det är möjligt välja lösningar som passar in i redan existerande system.

Enligt förordningen ska en administrativ myndighet som är behörig i frågor om underhållsskyldighet under vissa förutsättningar likställas med domstol. Dessa myndigheter ska förtecknas i

en lista. Utredaren ska bedöma vilka myndigheter i Sverige som bör likställas med domstol.

Utredaren ska vidare överväga om de kompletterande bestämmelser som behövs till underhållsförordningen lämpligen bör tas in i lagen (2006:74) med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden eller finnas i en särskild lag.

Övriga frågor

Utredaren ska i sitt arbete beskriva förhållandet mellan de olika internationellt privat- och processrättsliga regler som svenska myndigheter har att tillämpa inom de områden som behandlas i 2007 års Haagkonvention och underhållsförordningen.

I uppdraget ingår att ge förslag på vilken myndighet som lämpligen bör utses till centralmyndighet i förhållande till 2007 års Haagkonvention och underhållsförordningen. Utgångspunkten ska vara att en och samma myndighet ska vara centralmyndighet både enligt konventionen och förordningen. Utredaren ska redovisa den kompetens och de resurser som behövs för att myndigheten ska kunna genomföra de uppgifter som ligger på centralmyndigheten enligt konventionen och förordningen. Det ska även utredas om vissa uppgifter bör handhas av centralmyndigheten eller av andra organ, i enlighet med den möjlighet till fördelning av uppgifterna som följer av de båda instrumenten.

Varken 2007 års Haagkonvention eller underhållsförordningen hindrar att en ansökan görs direkt till en behörig myndighet i ett annat land och alltså inte via centralmyndigheten, men samtliga bestämmelser blir inte tillämpliga för dessa ansökningar. Utredaren ska redovisa hur sådana direkta ansökningar behandlas i de båda instrumenten.

Enligt underhållsförordningen kan en medlemsstat ange att den godtar ett eller flera av EU:s officiella språk förutom sitt eller sina egna för ifyllandet av vissa formulär, bl.a. i samband med verkställighet av ett avgörande. Även i 2007 års Haagkonvention finns regler om språk. Enligt konventionen kan en stat avge en deklARATION om att den godtar att ansökningar översätts till ett annat språk än det egna. Utredaren ska bedöma om och i så fall vilket eller vilka språk som Sverige bör godta.

Om utredaren under arbetets gång finner att det finns behov av att ta upp någon anknytande internationellt familjerättslig fråga, står det utredaren fritt att göra det.

Arbetets bedrivande och redovisning av uppdraget

Utredaren ska följa övriga nordiska länders arbete med 2007 års Haagkonvention och Finlands arbete med underhållsförordningen. Vikt ska fästas vid intresset av nordisk rättslikhet.

Om utredarens förslag påverkar kostnaderna för staten, ska en beräkning av kostnaderna redovisas. Finansiering för kostnadsökningar ska föreslås.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 september 2010.

(Justitiedepartementet)

I

(Rättsakter som antagits i enlighet med EG- och Euratomfördragen och som ska offentliggöras)

FÖRORDNINGAR

RÅDETS FÖRORDNING (EG) NR 4/2009

av den 18 december 2008

om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om upprättande av Europeiska gemenskapen, särskilt artiklarna 61 c och 67.2,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande ⁽¹⁾,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Gemenskapen har satt som mål att bevara och utveckla ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, där den fria rörligheten för personer säkerställs. För att gradvis upprätta ett sådant område bör gemenskapen bland annat besluta om åtgärder rörande civilrättsligt samarbete med gränsöverskridande följder, i den mån de behövs för att den inre marknaden ska kunna fungera väl.

- (2) Enligt artikel 65 b i fördraget ska dessa åtgärder bland annat omfatta främjande av förenligheten mellan tillämpliga bestämmelser i medlemsstaterna om lagkonflikter och om domstolars behörighet.

- (3) Mot denna bakgrund har gemenskapen bland annat redan antagit rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område ⁽³⁾, rådets beslut 2001/470/EG av den 28 maj 2001 om inrättande av ett europeiskt rättsligt nätverk på privaträttens område ⁽⁴⁾, rådets förordning (EG) nr 1206/2001 av den 28 maj 2001 om samarbete mellan medlemsstaternas domstolar i fråga om bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur ⁽⁵⁾, rådets direktiv 2003/8/EG av den 27 januari 2003 om förbättring av möjligheterna till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister genom fastställande av gemensamma minimiregler för rättshjälp i sådana tvister ⁽⁶⁾, rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldransvar ⁽⁷⁾, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 805/2004 av den 21 april 2004 om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar ⁽⁸⁾ och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (delgivning av handlingar) ⁽⁹⁾.

⁽³⁾ EGT L 12, 16.1.2001, s. 1.

⁽⁴⁾ EGT L 174, 27.6.2001, s. 25.

⁽⁵⁾ EGT L 174, 27.6.2001, s. 1.

⁽⁶⁾ EGT L 26, 31.1.2003, s. 41.

⁽⁷⁾ EUT L 338, 23.12.2003, s. 1.

⁽⁸⁾ EUT L 143, 30.4.2004, s. 15.

⁽⁹⁾ EUT L 324, 10.12.2007, s. 79.

⁽¹⁾ Yttrande avgivet den 13 december 2007 (ännu ej offentliggjort i EUT) och yttrande avgivet den 4 december 2008 efter ett nytt samråd (ännu ej offentliggjort i EUT).

⁽²⁾ Yttrande avgivet till följd av ett icke-obligatoriskt samråd (EUT C 185, 8.8.2006, s. 35).

- (4) Vid Europeiska rådets möte i Tammerfors den 15 och 16 oktober 1999 uppmanades rådet och kommissionen att upprätta särskilda gemensamma regler för förenklad och påskyndad handläggning vid gränsöverskridande tvister, bland annat underhållstvister. Europeiska rådet uppmanade också till att avskaffa de mellanliggande åtgärder som krävs för att en dom meddelad i en medlemsstat ska kunna erkännas och verkställas i en annan medlemsstat, särskilt domar rörande underhållskrav.
- (5) Kommissionens och rådets gemensamma åtgärdsprogram för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar på privaträttens område ⁽¹⁾ antogs den 30 november 2000. Enligt det programmet ska exekvaturförfarandet avskaffas för underhållskrav i syfte att ge underhållsberättigade bättre möjlighet att hävda sina rättigheter.
- (6) Vid sitt möte i Bryssel den 4 och 5 november 2004 antog Europeiska rådet ett nytt program, Haagprogrammet för stärkt frihet, säkerhet och rättvisa i Europeiska unionen (nedan kallat *Haagprogrammet*) ⁽²⁾.
- (7) Rådet antog vid sitt möte den 2 och 3 juni 2005 rådets och kommissionens handlingsplan ⁽³⁾ för att realisera Haagprogrammet genom konkreta åtgärder, i vilken behovet av att anta förslag rörande underhållsskyldighet nämns.
- (8) Vid Haagkonferensen för internationell privaträtt har gemenskapen och dess medlemsstater deltagit i förhandlingar som den 23 november 2007 ledde fram till antagandet av konventionen om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar (nedan kallad *2007 års Haagkonvention*), och Haagprotokollet om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet (nedan kallat *2007 års Haagprotokoll*). Dessa båda instrument bör därför beaktas när det gäller denna förordning.
- (9) En underhållsberättigad bör enkelt kunna erhålla en dom i en medlemsstat som automatiskt är verkställbar i en annan medlemsstat utan övriga formaliteter.
- (10) För att kunna uppnå detta mål är det lämpligt att utarbeta ett gemenskapsinstrument rörande underhållsskyldighet med bestämmelser om behörighetskonflikter, lagval, erkännande och verkställbarhet, verkställighet, rättshjälp och samarbete mellan centralmyndigheter.
- (11) Denna förordnings tillämpningsområde bör omfatta alla former av underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svägerlagsförhållande för att kunna garantera att alla underhållsberättigade behandlas lika. I denna förordning bör begreppet *underhållsskyldighet* ges en självständig tolkning.
- (12) För att ta hänsyn till att medlemsstaterna reglerat frågor angående underhållsskyldighet på olika sätt, bör denna förordning både tillämpas på domstolsavgöranden och på administrativa myndigheters beslut, förutsatt att sistnämnda myndigheter garanterar opartiskhet och parternas rätt att yttra sig. Dessa myndigheter bör därför tillämpa alla bestämmelser i denna förordning.
- (13) Av ovannämnda skäl bör även erkännande och verkställighet av förlikningar inför domstol samt officiella handlingar säkerställas i denna förordning utan att detta påverkar rätten för en part i en sådan förlikning eller handling att bestrida förlikningen eller handlingen vid en domstol i ursprungsmedlemsstaten.
- (14) Det bör föreskrivas i denna förordning att termen *underhållsberättigad*, i samband med en ansökan om erkännande och verkställighet av en dom angående underhållsskyldighet, innefattar offentliga organ som har rätt att agera i stället för den person som är berättigad till underhållsbidrag eller begära återbetalning för understöd som lämnats till den underhållsberättigade i stället för underhållsbidrag. När ett offentligt organ agerar i denna funktion bör det ha rätt att erhålla samma tjänster och samma rättshjälp som den underhållsberättigade.
- (15) För att skydda de underhållsberättigades intressen och främja god rättsskipning inom Europeiska unionen bör behörighetsreglerna enligt förordning (EG) nr 44/2001 anpassas. Att en svarande har hemvist i en tredjestat bör inte längre innebära att tillämpning av gemenskapens behörighetsregler utesluts och en hänvisning till behörighetsreglerna i nationell rätt bör inte längre finnas. I denna förordning bör det därför regleras i vilka fall en domstol i en medlemsstat kan ha subsidiär behörighet.
- (16) För att i synnerhet råda bot på situationer där rättsvägran föreligger, bör man i denna förordning föreskriva ett *forum necessitatis*, som gör det möjligt för en domstol i en medlemsstat att i undantagsfall pröva en talan som har nära anknytning till en tredjestat. Ett sådant undantagsfall kan anses föreligga när ett förfarande visar sig vara omöjligt i den berörda tredjestaten, exempelvis på grund av inbördeskrig, eller när sökanden inte rimligen kan förväntas inleda eller genomföra ett förfarande i den staten. Denna behörighet grundad på *forum necessitatis* ska dock endast kunna utövas om tvisten har tillräcklig anknytning till den medlemsstat där talan väcks, till exempel när en av parterna är medborgare där.

⁽¹⁾ EGT C 12, 15.1.2001, s. 1.

⁽²⁾ EUT C 53, 3.3.2005, s. 1.

⁽³⁾ EUT C 198, 12.8.2005, s. 1.

- (17) Ytterligare en behörighetsbestämmelse bör föreskriva att den underhållsskyldige, såvida inte särskilda omständigheter föreligger, endast får inleda ett förfarande för ändring av en gällande dom om underhållsskyldighet eller för att få en ny dom, i den stat där den underhållsberättigade hade hemvist när domen meddelades om denne fortfarande har hemvist där. För att säkerställa lämplig överensstämmelse mellan 2007 års Haagkonvention och denna förordning, bör denna bestämmelse även tillämpas på domar som meddelats i en tredjestat som är bunden av konventionen, i den mån konventionen är i kraft mellan den berörda staten och gemenskapen och omfattar samma underhållsskyldighet i den berörda staten och i gemenskapen.
- (18) För tillämpningen av denna förordning bör det föreskrivas att begreppet *medborgarskap* ersätts med begreppet *domicil* i Irland, vilket även gäller Förenade kungariket i den mån denna förordning är tillämplig i den medlemsstaten, enligt artikel 4 i protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.
- (19) För att stärka rättssäkerheten, förutsägbarheten och parternas självständighet bör denna förordning möjliggöra för parterna att avtala om behörig domstol utifrån fastställda anknytningsfaktorer. För att skydda den svagare parten, bör ett sådant val av domstol inte vara möjligt beträffande underhållsskyldighet mot ett barn under 18 år.
- (20) I denna förordning bör det föreskrivas att de tillämpliga lagvalsreglerna för medlemsstater som är bundna av 2007 års Haagprotokoll är de som föreskrivs i protokollet. Det bör därför införas en bestämmelse som hänvisar till sagda protokoll. 2007 års Haagprotokoll kommer att tillträdas av gemenskapen i tid för att möjliggöra tillämpningen av denna förordning. För att beakta möjligheten att 2007 års Haagprotokoll inte kommer att vara tillämpligt på alla medlemsstater, bör man när det gäller erkännande, verkställbarhet och verkställighet av domar göra skillnad mellan de medlemsstater som är bundna av 2007 års Haagprotokoll och de som inte är det.
- (21) Det bör klargöras i denna förordning att dessa lagvalsregler endast avgör tillämplig lag för underhållsskyldighet och inte vilken lag som ska tillämpas för att fastställa de familjeförhållanden som ligger till grund för underhållsskyldigheten. Fastställandet av familjeförhållande omfattas även fortsättningsvis av medlemsstaternas nationella rätt, inklusive deras internationellt privaträttsliga regler.
- (22) För att säkerställa att underhållskrav snabbt och effektivt kan drivas in och för att förhindra överklagande i förhållningssyfte, bör domar om underhållsskyldighet meddelade i en medlemsstat i princip vara interimistiskt verkställbara. Därför bör det i denna förordning föreskrivas att ursprungsdomstolen ska kunna förklara domen interimistiskt verkställbar, även om omedelbar verkställbarhet inte föreskrivs i nationell rätt och domen har överklagats eller ännu kan överklagas enligt nationell rätt.
- (23) För att begränsa kostnaderna för förfaranden som regleras i denna förordning skulle det vara lämpligt att man i så stor utsträckning som möjligt tar hjälp av modern kommunikationsteknik, särskilt när parterna ska höras.
- (24) De garantier som tillämpningen av lagvalsreglerna medför bör motivera att domar om underhållsskyldighet som meddelas i en medlemsstat som är bunden av 2007 års Haagprotokoll ska erkännas och anses verkställbara i alla andra medlemsstater, utan att något särskilt förfarande krävs och utan någon form av omprövning i sak i den verkställande medlemsstaten.
- (25) Det enda syftet med en medlemsstats erkännande av en dom om underhållsskyldighet är att göra det möjligt att driva in det underhållsbidrag som fastställs i domen. Det innebär inte att denna medlemsstat erkänner det familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svägerlagsförhållande som ligger till grund för den underhållsskyldighet som föranlett domen.
- (26) För domar som meddelats i en medlemsstat som inte är bunden av 2007 års Haagprotokoll, bör det i denna förordning föreskrivas ett förfarande för erkännande och förklaring av verkställbarhet. Detta förfarande bör bygga på förfarandet och skälen för hinder för erkännande enligt förordning (EG) nr 44/2001. För att påskynda förfarandet och för att den underhållsberättigade snabbt ska kunna uppbära underhållet bör den domstol där tala väcks meddela domen inom en bestämd tidsfrist, om inte exceptionella omständigheter föreligger.
- (27) Det är vidare lämpligt att så långt det är möjligt begränsa de formaliteter för verkställighet som kan öka kostnaderna för den underhållsberättigade. I detta syfte bör denna förordning föreskriva att den underhållsberättigade inte är skyldig att ha en postadress eller ett ombud i verkställighetsmedlemsstaten, utan att man i övrigt inkräktar på medlemsstaternas interna organisation beträffande verkställighetsförfaranden.
- (28) För att begränsa kostnaderna för verkställighetsförfaranden bör inga översättningar krävas, utom då verkställigheten bestrids, och utan att det påverkar tillämpliga bestämmelser för delgivning av handlingar.

- (29) För att säkerställa att kravet på en rättvis rättegång efterföljs, bör denna förordning föreskriva att en svarande som inte gått i svaromål vid ursprungsdomstolen i en medlemsstat som är bunden av 2007 års Haagprotokoll har rätt att begära förnyad prövning av domen mot honom eller henne, då denna ska verkställas. Svaranden måste dock begära förnyad prövning inom en bestämd tidsfrist som börjar löpa senast den dag då han eller hon vid verkställighetsförfarandet för första gången inte fick förfoga över hela eller delar av sin egendom. Denna rätt till förnyad prövning bör vara ett extraordinärt rättsmedel som beviljas en utebliven svarande och som inte påverkar andra extraordinära rättsmedel enligt ursprungsmedlemsstatens lag, förutsatt att dessa rättsmedel inte är oförenliga med rätten till förnyad prövning enligt denna förordning.
- (30) För att påskynda verkställigheten av en dom som meddelats i en medlemsstat som är bunden av 2007 års Haagprotokoll i en annan medlemsstat, bör man begränsa de skäl för hinder mot och uppskov med verkställighet som kan åberopas av den underhållsskyldige på grund av underhållsskyldighetens gränsöverskridande art. Denna begränsning bör inte inverka på de skäl för hinder och uppskov i nationell rätt som inte är oförenliga med de skäl som anges i denna förordning, såsom att den underhållsskyldige betalar det underhåll han är skyldig vid tidpunkten för verkställigheten eller att vissa tillgångar inte kan utmätas.
- (31) För att underlätta gränsöverskridande indrivning av underhållsbidrag, bör det införas ett system för samarbete mellan de centralmyndigheter som utses av medlemsstaterna. Dessa myndigheter bör bistå underhållsskyldiga och underhållsberättigade med att hävda sina rättigheter i en annan medlemsstat, genom att ge in ansökningar om erkännande, verkställbarhetsförklaring och verkställighet av befintliga domar, ändring av sådana domar eller erhållande av en dom. De bör även utbyta information för att i nödvändig omfattning lokalisera underhållsskyldiga och underhållsberättigade och fastställa storleken på deras inkomster och tillgångar. De bör även samarbeta med varandra genom allmänt informationsutbyte, och främja samarbetet mellan behöriga myndigheter i sina medlemsstater.
- (32) En centralmyndighet som utsetts enligt denna förordning bör bära sina egna kostnader, utom i särskilt fastställda fall, och bistå alla sökande som är bosatta i medlemsstaten. Kriteriet för att avgöra om en person har rätt att ansöka om hjälp hos en centralmyndighet bör vara mindre strikt än anknytningskriteriet "hemvist" som används på andra ställen i denna förordning. Med kriteriet att vara bosatt bör dock inte avses enbart blotta närvaron.
- (33) För att fullt ut kunna hjälpa underhållsskyldiga och underhållsberättigade och såvitt möjligt underlätta gränsöverskridande indrivning av underhållsbidrag, bör centralmyndigheter kunna få tillgång till vissa personuppgifter. Denna förordning bör därför ålägga medlemsstaterna att se till att deras centralmyndigheter får tillgång till sådana uppgifter hos de offentliga myndigheter eller förvaltningar som inom ramen för sin normala verksamhet innehar de berörda uppgifterna. Det bör emellertid överlämnas åt varje medlemsstat att besluta om formerna för denna tillgång. En medlemsstat bör således kunna utse de offentliga myndigheter eller förvaltningar som ska åläggas att lämna uppgifter till centralmyndigheten i enlighet med denna förordning, i förekommande fall inbegripet de offentliga myndigheter eller förvaltningar som redan har utsetts inom ramen för andra system för tillgång till uppgifter. När en medlemsstat utser offentliga myndigheter eller förvaltningar bör den se till att centralmyndigheten får tillgång till nödvändiga uppgifter som dessa organ innehar, i enlighet med denna förordning. En medlemsstat bör även kunna tillåta sin centralmyndighet att få tillgång till nödvändiga uppgifter från andra juridiska personer som innehar de nödvändiga uppgifterna och ansvarar för deras behandling.
- (34) I samband med tillgång till personuppgifter, användning och överföring av dessa måste kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter ⁽¹⁾, i den form som det införlivats i medlemsstaternas nationella rätt, respekteras.
- (35) Det finns emellertid anledning att fastställa särskilda villkor för tillgång till personuppgifter och för användning och överföring av dessa vid tillämpningen av denna förordning. I detta sammanhang har Europeiska datatillsynsmannens yttrande ⁽²⁾ tagits i beaktande. Underrättelse till den person som berörs av insamlingen av uppgifter bör ske i enlighet med nationell rätt. Det bör emellertid föreskrivas en möjlighet att uppskjuta denna anmälan för att hindra att den underhållsskyldige överför sin egendom och på det sättet äventyrar indrivningen av underhållsbidraget.
- (36) Med hänsyn till kostnaderna för förfarandena bör det föreskrivas ett mycket fördelaktigt system för rättshjälp, nämligen fullt bidrag för kostnader i samband med förfaranden rörande underhållsskyldighet mot barn under 21 år och som har inlett genom centralmyndigheterna. De nuvarande reglerna om rättshjälp i Europeiska unionen enligt direktiv 2003/8/EG bör följaktligen kompletteras med

(1) EGT L 281, 23.11.1995, s. 31.

(2) EUT C 242, 7.10.2006, s. 20.

- särskilda regler, så att det skapas ett särskilt system för rättshjälp vid underhållsskyldighet. I detta sammanhang bör den behöriga myndigheten i den anmodade medlemsstaten, i undantagsfall, kunna återkräva kostnaderna från en förlorande sökande som erhållit fri rättshjälp, förutsatt att dennes ekonomiska situation tillåter detta. Detta skulle särskilt vara fallet för en rik person som handlat i ond tro.
- (37) För andra underhållsskyldigheter än de som avses i föregående skäl är det nödvändigt att säkerställa likabehandling för alla parter i fråga om rättshjälp när en dom ska verkställas i en annan medlemsstat. De bestämmelser om kontinuitet för rättshjälp i denna förordning bör därför tolkas så att sådan hjälp även ska beviljas en part som inte har fått någon rättshjälp i ett förfarande som syftar till att erhålla eller ändra en dom i ursprungsmedlemsstaten men som därefter beviljats rättshjälp i samma medlemsstat inom ramen för en begäran om verkställighet av domen. På samma sätt bör en part som varit befriad från kostnader i samband med ett förfarande inför en administrativ myndighet som förtecknas i bilaga X, i den verkställande medlemsstaten beviljas rättshjälp i största möjliga utsträckning eller största möjliga kostnads- och avgiftsbefrielse under förutsättning att parten kan visa att detta skulle ha beviljats i ursprungsmedlemsstaten.
- (38) För att minska kostnaderna för översättning av skriftliga bevis, bör den domstol där talan väcks endast begära översättning av dessa handlingar när översättningen är nödvändig, dock utan att detta påverkar rätten till försvar och tillämpliga bestämmelser om delgivning av handlingar.
- (39) För att underlätta tillämpningen av denna förordning, bör medlemsstaterna åläggas att meddela kommissionen namn på och adress till sina centralmyndigheter samt annan information. Dessa uppgifter bör göras tillgängliga för rättsställarna och allmänheten genom offentliggörande i *Europeiska unionens officiella tidning* eller kunna hämtas på elektronisk väg genom det europeiska rättsliga nätverk på privaträttens område som inrättas genom beslut 2001/470/EG. Dessutom bör användningen av formulär som avses i denna förordning underlätta och påskynda kommunikationen mellan centralmyndigheter och göra det möjligt att lämna in ansökningar på elektronisk väg.
- (40) Förhållandet mellan denna förordning och de bilaterala eller multilaterala konventioner och avtal om underhållsskyldighet som medlemsstaterna är parter i bör regleras. I detta sammanhang bör det anges att de medlemsstater som är bundna av konventionen av den 23 mars 1962 mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge om indrivning av underhållsbidrag fortsatt kommer att kunna tillämpa denna med hänsyn till att den innehåller mer gynnsamma regler om erkännande och verkställighet än de som fastställs i denna förordning. Vad gäller framtida bilaterala avtal om underhållsskyldighet med tredjestater, bör de förfaranden och villkor i enlighet med vilka medlemsstaterna ska ha rätt att i eget namn förhandla fram och sluta sådana avtal fastställas vid diskussioner om ett förslag från kommissionen i detta ärende.
- (41) Rådets förordning (EEG, Euratom) nr 1182/71 av den 3 juni 1971 om regler för bestämning av perioder, datum och frister ⁽¹⁾ bör tillämpas för beräkning av de perioder och frister som föreskrivs i denna förordning.
- (42) De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra denna förordning bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter ⁽²⁾.
- (43) Kommissionen bör bemyndigas att anta ändringar av formulären i denna förordning i enlighet med det rådgivande förfarandet i artikel 3 i beslut 1999/468/EG. För upprättande av förteckningen över de administrativa myndigheter som omfattas av denna förordning såväl som förteckningen över behöriga myndigheter för fastställande av rätten till rättshjälp, bör kommissionen bemyndigas att handla i enlighet med förvaltningsförfarandet i artikel 4 i nämnda beslut.
- (44) Denna förordning bör ändra förordning (EG) nr 44/2001 genom att ersätta bestämmelserna om underhållsskyldighet i den förordningen. Med förbehåll för övergångsbestämmelserna i den här förordningen bör medlemsstaterna, när det gäller underhållsskyldighet, tillämpa bestämmelserna i den här förordningen om domstols behörighet, verkställbarhet och verkställighet av domar och om rättshjälp i stället för bestämmelserna i förordning (EG) nr 44/2001, från och med den dag då denna förordning blir tillämplig.
- (45) Eftersom målen för denna förordning, det vill säga införandet av ett antal åtgärder för att säkra en effektiv gränsöverskridande indrivning av underhållsbidrag och därigenom underlätta fri rörlighet för personer i Europeiska unionen, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och de därför, på grund av förordningens omfattning och verkan, bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (46) I enlighet med artikel 3 i protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, har Irland meddelat sin önskan att delta i antagandet och tillämpningen av denna förordning.

⁽¹⁾ EGT L 124, 8.6.1971, s. 1.

⁽²⁾ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

- (47) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, deltar Förenade kungariket inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig i Förenade kungariket. Detta ska dock inte påverka möjligheten för Förenade kungariket att, i enlighet med artikel 4 i protokollet, meddela sin avsikt att godta denna förordning efter antagandet.
- (48) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokollet om Danmarks ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Danmark, utan att det påverkar möjligheten för Danmark att tillämpa de ändringar som gjorts i förordning (EG) nr 44/2001 i enlighet med artikel 3 i avtalet av den 19 oktober 2005 mellan Europeiska gemenskapen och Konungariket Danmark om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttsens område ⁽¹⁾.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

TILLÄMPNINGSOMRÅDE OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Tillämpningsområde

1. Denna förordning ska tillämpas på underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svägerlagsförhållande.
2. I denna förordning avses med medlemsstat alla medlemsstater som omfattas av förordningen.

Artikel 2

Definitioner

1. I denna förordning avses med:
 1. *dom*: varje avgörande angående underhållsskyldighet som har meddelats av en domstol i en medlemsstat, oavsett dess rubricering, såsom dom, beslut eller förordnande om verkställighet, liksom domstolstjänstemans beslut om fastställande av rättegångskostnader. Vid tillämpning av kapitlen VII och VIII avses med begreppet dom även en dom angående underhållsskyldighet som meddelats i en tredjestat.
 2. *förlikning inför domstol*: en förlikning i frågor rörande underhållsskyldighet som har godkänts av en domstol eller ingåtts inför en domstol under förfarandet.

3. officiell handling:
 - a) en handling angående underhållsskyldighet som har upprättats eller registrerats som en officiell handling i ursprungsmedlemsstaten och vars äkthet
 - i) avser handlingens underskrift och innehåll, och
 - ii) har bestyrkts av en offentlig myndighet eller annan för detta bemyndigad myndighet, eller
 - b) ett avtal om underhållsskyldighet som har ingåtts inför en administrativ myndighet i ursprungsmedlemsstaten eller bestyrkts av en sådan myndighet.
 4. *ursprungsmedlemsstat*: den medlemsstat där domen har meddelats, förlikningen inför domstolen har godkänts eller ingåtts och den officiella handlingen har fastställts.
 5. *verkställande medlemsstat*: den medlemsstat där verkställighet av domen, förlikningen inför domstol eller den officiella handlingen begärs.
 6. *begärande medlemsstat*: den medlemsstat vars centralmyndighet överlämnar en ansökan i enlighet med kapitel VII.
 7. *anmodad medlemsstat*: den medlemsstat vars centralmyndighet mottar en ansökan i enlighet med kapitel VII.
 8. *stat bunden av 2007 års Haagkonvention*: en stat som har tillträtt Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar (nedan kallad *2007 års Haagkonvention*), i den mån denna konvention är tillämplig mellan gemenskapen och staten i fråga.
 9. *ursprungsdomstol*: den domstol som har meddelat den dom som ska verkställas.
 10. *underhållsberättigad*: varje enskild person som har eller påstås ha rätt att få underhållsbidrag.
 11. *underhållsskyldig*: varje enskild person som är eller påstås vara skyldig att betala underhållsbidrag.
2. I denna förordning avses med domstol även de administrativa myndigheter i medlemsstaterna som är behöriga i frågor om underhållsskyldighet, förutsatt att dessa myndigheter garanterar opartiskhet och parternas rätt att bli hörda och att deras beslut enligt lagen i den medlemsstat där de är etablerade
 - i) kan bli föremål för överklagande eller förnyad prövning av en rättslig myndighet, och
 - ii) har liknande giltighet och verkan som ett beslut av en rättslig myndighet i samma fråga.

⁽¹⁾ EUT L 299, 16.11.2005, s. 62.

Dessa administrativa myndigheter ska förtecknas i bilaga X. Denna bilaga ska fastställas och ändras enligt det förvaltningsförfarande som avses i artikel 73.2 på begäran av den medlemsstat i vilken den berörda myndigheten ligger.

3. I artiklarna 3, 4 och 6 ska begreppet *domicil* ersätta begreppet *medborgarskap* i de medlemsstater som använder detta begrepp som en anknytande faktor i familjefrågor.

Vid tillämpning av artikel 6 ska parter som har *domicil* i olika territoriella enheter inom en medlemsstat anses ha sitt gemensamma *domicil* i den medlemsstaten.

KAPITEL II

BEHÖRIGHET

Artikel 3

Allmänna bestämmelser

I frågor som gäller underhållsskyldighet i medlemsstaterna ska behörigheten ligga hos

- a) domstolen i den ort där svaranden har hemvist, eller
- b) domstolen i den ort där den underhållsberättigade har hemvist, eller
- c) den domstol som enligt sin egen lag är behörig att pröva en talan om någons rättsliga status, om frågan om underhåll har samband med den talan, såvida inte behörigheten endast grundar sig på den ena partens medborgarskap, eller
- d) den domstol som enligt sin egen lag är behörig att pröva en talan om föräldraansvar om frågan om underhåll har samband med denna talan, såvida inte behörigheten endast grundar sig på den ena partens medborgarskap.

Artikel 4

Val av domstol

1. Parterna får träffa avtal om att följande domstol eller domstolar i en medlemsstat ska vara behörig att avgöra en redan uppkommen tvist eller framtida tvister om underhållsskyldighet:

- a) Den eller de domstolar i en medlemsstat där en av parterna har hemvist.

- b) Den eller de domstolar i en medlemsstat där en av parterna är medborgare.
- c) När det gäller underhållsskyldighet mellan makar eller tidigare makar
 - i) den domstol som har behörighet att pröva tvister mellan makarna i äktenskapsmål, eller
 - ii) den eller de domstolar i den medlemsstat där makarna senast hade gemensam hemvist under en period av minst ett år.

Förutsättningarna i leden a, b eller c ska föreligga vid den tidpunkt då avtalet om val av domstol ingås eller vid den tidpunkt då talan väcks.

Den behörighet som utövas enligt avtal ska vara exklusiv om parterna inte har träffat avtal om annat.

2. Ett avtal om val av domstol ska vara skriftligt. Ett elektroniskt meddelande som möjliggör en varaktig dokumentation av avtalet ska anses vara likvärdigt med skriftligt.

3. Denna artikel ska inte tillämpas på en tvist om underhållsskyldighet mot ett barn under 18 år.

4. Om parterna har enats om att ge exklusiv behörighet till en eller flera domstolar i en stat som har tillträtt konventionen om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område ⁽¹⁾, undertecknad den 30 oktober 2007 i Lugano (nedan kallad *Luganokonventionen*), men som inte är en medlemsstat, är den konventionen tillämplig utom i sådana tvister som avses i punkt 3.

Artikel 5

Behörighet grundad på att svaranden går i svaromål

Utöver den behörighet som en domstol i en medlemsstat har enligt andra bestämmelser i denna förordning, är domstolen behörig om svaranden går i svaromål inför denna. Detta gäller dock inte om svaranden gick i svaromål för att bestrida domstolens behörighet.

Artikel 6

Subsidiär behörighet

Om ingen medlemsstats domstol är behörig enligt artiklarna 3, 4 och 5, och ingen domstol i en stat som har tillträtt Luganokonventionen men som inte är en medlemsstat är behörig enligt bestämmelserna i den konventionen, ska domstolarna i den medlemsstat där båda parterna är medborgare vara behöriga.

⁽¹⁾ EUT L 339, 21.12.2007, s. 3.

*Artikel 7***Forum necessitatis**

Om ingen medlemsstats domstol är behörig enligt artiklarna 3, 4, 5 och 6, kan domstolarna i en medlemsstat, i undantagsfall, uppta tvisten om ett förfarande inte rimligen kan inledas eller genomföras eller visar sig vara omöjligt i en tredjestat till vilken tvisten har nära anknytning.

Twisten ska ha tillräcklig anknytning till den medlemsstat i vilken talan väckts.

*Artikel 8***Begränsning av förfaranden**

1. Om en dom har meddelats i en medlemsstat eller en stat bunden av 2007 års Haagkonvention där den underhållsberättigade har sin hemvist, kan talan för att ändra domen eller få en ny dom inte väckas av den underhållsskyldige i någon annan medlemsstat, så länge som den underhållsberättigade fortsätter att ha sin hemvist i den stat där domen meddelades.

2. Punkt 1 ska inte tillämpas

a) om parterna i enlighet med artikel 4 har avtalat om att domstolarna i den andra medlemsstaten är behöriga,

b) om den underhållsberättigade godtar den andra medlemsstatens domstolars behörighet i enlighet med artikel 5,

c) om behörig myndighet i en ursprungsstat bunden av 2007 års Haagkonvention inte kan, eller vägrar, utöva behörighet för att ändra domen eller meddela en ny dom, eller

d) om den dom som meddelats i en ursprungsstat bunden av 2007 års Haagkonvention inte kan erkännas eller förklaras verkställbar i den medlemsstat där talan om en ändrad eller ny dom övervägs.

*Artikel 9***Väckande av talan vid domstol**

Vid tillämpningen av detta kapitel ska talan anses ha väckts vid en domstol

a) när stämningensansökan eller motsvarande handling har ingivits till domstolen, förutsatt att käranden sedan inte har underlåtit att vidta de mått och steg som denne var skyldig att vidta för att få delgivningen av svaranden verkställd, eller

b) om delgivning av handlingen ska göras innan handlingen ges in till domstolen, när den tas emot av den myndighet som är ansvarig för delgivning, förutsatt att käranden sedan inte har underlåtit att vidta de mått och steg som denne var skyldig att vidta för att få handlingen ingiven till domstolen.

*Artikel 10***Prövning av behörighetsfrågan**

Om talan som väcks vid en domstol i en medlemsstat avser ett fall som domstolen inte är behörig att ta upp enligt denna förordning ska domstolen självantagligen förklara sig obehörig.

*Artikel 11***Prövning av frågan om målet kan tas upp**

1. Om en svarande som har hemvist i en annan stat än den medlemsstat där talan väcktes inte går i svaromål, ska den behöriga domstolen förklara målet vilande till dess att det har klarlagts att svaranden har haft möjlighet att ta del av stämningensansökan eller motsvarande handling i tillräcklig tid för att kunna förbereda sitt svaromål, eller att alla nödvändiga åtgärder i detta syfte har vidtagits.

2. I stället för bestämmelserna i punkt 1 i denna artikel ska artikel 19 i förordning (EG) nr 1393/2007 gälla, om stämningensansökan eller motsvarande handling ska översändas från en medlemsstat till en annan i enlighet med den förordningen.

3. Om bestämmelserna i förordning (EG) nr 1393/2007 inte är tillämpliga ska artikel 15 i Haagkonventionen av den 15 november 1965 om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur gälla, om stämningensansökan eller motsvarande handling ska översändas till utlandet i enlighet med den konventionen.

*Artikel 12***Litispensens**

1. Om talan väcks vid domstolar i olika medlemsstater rörande samma sak och målen gäller samma parter, ska varje domstol utom den vid vilken talan först väckts självantagligen låta handläggningen av målet vila till dess att det har fastställts att den domstol vid vilken talan först väckts är behörig.

2. När det har fastställts att den domstol vid vilken talan först väckts är behörig, ska övriga domstolar självantagligen avvisa talan till förmån för den domstolen.

*Artikel 13***Mål som har samband med varandra**

1. Om käromål som har samband med varandra prövas vid domstolar i olika medlemsstater, får varje domstol utom den vid vilken talan först väckts låta handläggningen av målet vila.

2. Om dessa mål prövas i första instans får varje domstol, utom den vid vilken talan först väckts, också avvisa talan på begäran av en av parterna, om den domstol vid vilken talan först väckts är behörig att pröva de berörda käromålen och dess lag tillåter förening av dessa.

3. Vid tillämpningen av denna artikel ska käromål anses ha samband med varandra om de är så förenade att en gemensam handläggning och dom är påkallad för att undvika att oförenliga domar meddelas som en följd av att käromålen prövas i olika rättegångar.

Artikel 14

Interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder

Interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, som kan vidtas enligt lagen i en medlemsstat, får begäras hos domstolarna i den staten, även om domstol i en annan medlemsstat är behörig att pröva målet i sak enligt denna förordning.

KAPITEL III

TILLÄMPLIG LAG

Artikel 15

Fastställande av tillämplig lag

Den lag som ska tillämpas på underhållsskyldighet ska fastställas i enlighet med Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet (nedan kallat *2007 års Haagprotokoll*) i de medlemsstater som är bundna av det instrumentet.

KAPITEL IV

ERKÄNNANDE, VERKSTÄLLBARHET OCH VERKSTÄLLIGHET AV DOMAR

Artikel 16

Tillämpningsområde för detta kapitel

1. Detta kapitel ska gälla för erkännande, verkställbarhet och verkställighet av domar som omfattas av denna förordning.

2. Avsnitt 1 ska tillämpas på domar meddelade i en medlemsstat som är bunden av 2007 års Haagprotokoll.

3. Avsnitt 2 ska tillämpas på domar meddelade i en medlemsstat som inte är bunden av 2007 års Haagprotokoll.

4. Avsnitt 3 ska tillämpas på alla domar.

AVSNITT 1

Domar meddelade i en medlemsstat som är bunden av 2007 års Haagprotokoll

Artikel 17

Inget krav på exekvaturförfarande

1. En dom som har meddelats i en medlemsstat som är bunden av 2007 års Haagprotokoll ska erkännas i en annan medlemsstat utan att det krävs något särskilt förfarande och utan att det finns någon möjlighet att motsätta sig dess erkännande.

2. En dom som har meddelats i en medlemsstat som är bunden av 2007 års Haagprotokoll och som är verkställbar i den medlemsstaten, ska vara verkställbar i en annan medlemsstat utan att det behövs någon verkställbarhetsförklaring.

Artikel 18

Säkerhetsåtgärder

En verkställbar dom ska automatiskt medföra att säkerhetsåtgärder får vidtas enligt lagen i den verkställande medlemsstaten.

Artikel 19

Rätt att ansöka om förnyad prövning

1. En svarande som inte gått i svaromål i ursprungsmedlemsstaten ska ha rätt att ansöka om förnyad prövning av domen vid den behöriga domstolen i den medlemsstaten, om

- a) han eller hon inte har delgivits stämningsansökan eller motsvarande handling i tillräcklig tid och på ett lämpligt sätt för att kunna förbereda sitt svaromål, eller
- b) han eller hon, utan egen förskyllan, varit förhindrad att bestrida underhållskravet på grund av force majeure eller på grund av extraordinära omständigheter,

såvida inte svaranden haft möjlighet att överklaga domen men underlåtit detta.

2. Den tid inom vilken förnyad prövning får begäras börjar löpa den dag då svaranden fick faktisk kännedom om innehållet i domen och var i stånd att agera, dock senast den dag då en verkställighetsåtgärd vidtas, som medför att han eller hon inte kan förfoga över hela eller delar av sin egendom. Svaranden ska agera utan dröjsmål och i alla händelser inom en tidsfrist på 45 dagar. Fristen får inte förlängas på grund av långt avstånd.

3. Om domstolen avslår ansökan om förnyad prövning enligt punkt 1 på grund av att inget av de skäl för förnyad prövning i denna punkt är tillämpligt, ska domen ha fortsatt rättsverkan.

Om domstolen beslutar att en förnyad prövning är motiverad på grund av något av de skäl som anges i punkt 1, förlorar domen sin giltighet. Den underhållsberättigade ska dock inte förlora vare sig förmåner av att ha avbrutit preskription eller av att ha iakttagit en talfrist, eller rätten att begära retroaktivt underhåll som åstadkommit i det ursprungliga förfarandet.

Artikel 20

Handlingar som behövs för verkställigheten

1. För verkställighet av en dom i en annan medlemsstat ska sökanden till behöriga verkställande myndigheter ge in

- a) en kopia av domen som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas,
- b) ett utdrag av domen utfärdat av ursprungsdomstolen med hjälp av formuläret i bilaga I,
- c) i förekommande fall, en handling om utestående fordringar med uppgift om beräkningsdatum,
- d) vid behov, en translitterering eller en översättning av innehållet i formuläret enligt b till det officiella språket i den verkställande medlemsstaten eller, om det finns flera officiella språk i den medlemsstaten, till ett officiellt språk för domstolsförfaranden på den ort där verkställigheten begärs, i enlighet med den medlemsstatens lag, eller till ett annat språk som den verkställande medlemsstaten har uppgett att den godtar. Varje medlemsstat får ange vilket eller vilka av Europeiska unionens institutioners officiella språk förutom sitt eller sina egna som den kan godta för ifyllandet av formuläret.

2. De behöriga myndigheterna i den verkställande medlemsstaten får inte kräva att sökanden ska lämna in en översättning av domen. En översättning får dock krävas om verkställigheten av domen bestrids.

3. En översättning enligt denna artikel ska göras av en person som är behörig att göra översättningar i någon av medlemsstaterna.

Artikel 21

Hinder mot och uppskov med verkställighet

1. De skäl för hinder mot och uppskov med verkställighet som gäller enligt lagen i den verkställande medlemsstaten ska tillämpas, såvida dessa inte är oförenliga med tillämpningen av punkterna 2 och 3.

2. Den behöriga myndigheten i den verkställande medlemsstaten ska, på begäran av den underhållsskyldige, helt eller delvis vägra verkställighet av domen från ursprungsdomstolen om rätten att få ursprungsdomstolens dom verkställd upphör genom preskription eller annan begränsning av talan, antingen enligt lagen i ursprungsmedlemsstaten eller enligt lagen i den verkställande medlemsstaten, beroende på vilken lag som föreskriver den längsta preskriptionstiden.

Den behöriga myndigheten i den verkställande medlemsstaten får dessutom, på begäran av den underhållsskyldige, helt eller delvis vägra verkställighet av domen från ursprungsdomstolen om den är oförenlig med en dom som har meddelats i den verkställande medlemsstaten, eller med en dom som har meddelats i en annan medlemsstat eller i en tredjestat och som uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i den verkställande medlemsstaten.

En dom som innebär att en tidigare dom om underhållsskyldighet ändras på grundval av ändrade omständigheter ska inte anses vara oförenlig i den mening som avses i andra stycket.

3. Den behöriga myndigheten i den verkställande medlemsstaten får, på begäran av den underhållsskyldige, helt eller delvis uppskjuta verkställigheten av ursprungsdomstolens dom om en ansökan om förnyad prövning av denna dom har lämnats in vid den behöriga domstolen i ursprungsmedlemsstaten i enlighet med artikel 19.

Den behöriga myndigheten i den verkställande medlemsstaten ska dessutom, på begäran av den underhållsskyldige, uppskjuta verkställigheten av ursprungsdomstolens dom om denna doms verkställbarhet skjutits upp i ursprungsmedlemsstaten.

Artikel 22

Ingen påverkan på förekomsten av familjeförhållanden

Erkännande och verkställighet av en dom om underhåll enligt denna förordning ska inte på något sätt innebära ett erkännande av det familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svägerlagsförhållande som underhållsskyldigheten grundas på och som givit upphov till domen.

AVSNITT 2

Domar meddelade i en medlemsstat som inte är bunden av 2007 års Haagprotokoll

Artikel 23

Erkännande

1. En dom som har meddelats i en medlemsstat som inte är bunden av 2007 års Haagprotokoll ska erkännas i övriga medlemsstaten utan att det krävs något särskilt förfarande.

2. Om frågan huruvida en dom ska erkännas eller inte är föremål för tvist, kan en part, som gör gällande att domen ska erkännas, genom att anlita det förfarande som föreskrivs i detta avsnitt få fastställt att domen ska erkännas.

3. Om utgången av ett mål som handläggs vid en domstol i en medlemsstat är beroende av om en dom ska erkännas, är den domstolen behörig att pröva frågan om erkännande.

Artikel 24

Skäl för att vägra erkännande

En dom ska inte erkännas om

- a) ett erkännande uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i den medlemsstat där domen görs gällande. Prövningen av *ordre public* ska inte tillämpas på behörighetsreglerna,
- b) det är en tredskodom eller en annan dom som har meddelats mot en utebliven svarande och svaranden inte har delgivits stämningsansökan eller motsvarande handling i tillräcklig tid och på ett lämpligt sätt för att kunna förbereda sitt svaromål, såvida inte svaranden haft möjlighet att överklaga domen men underlåtit detta,
- c) den är oförenlig med en dom som har meddelats i en tvist mellan samma parter i den medlemsstat där domen görs gällande,
- d) den är oförenlig med en dom som tidigare har meddelats i en annan medlemsstat eller i en tredjestat i en tvist mellan samma parter och rörande samma sak, om den först meddelade domen uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i den medlemsstat där domen görs gällande.

En dom som innebär att en tidigare dom om underhållsskyldighet ändras på grundval av ändrade omständigheter ska inte anses vara oförenlig i den mening som avses i c eller d.

Artikel 25

Vilandeförklaring av mål

Om det vid domstol i en medlemsstat görs gällande att en dom som har meddelats i en medlemsstat som inte är bunden av 2007 års Haagprotokoll ska erkännas, ska domstolen låta handläggningen av målet vila om verkställighet av domen har uppskjutits i ursprungsmedlemsstaten på grund av att ändring av domen har begärts.

Artikel 26

Verkställbarhet

En dom som har meddelats i en medlemsstat som inte är bunden av 2007 års Haagprotokoll och som är verkställbar i den medlemsstaten, ska verkställas i en annan medlemsstat sedan domen, på ansökan av part, har förklarats vara verkställbar där.

Artikel 27

Lokala domstolars behörighet

1. En ansökan om verkställbarhetsförklaring ska göras vid den domstol eller den behöriga myndighet i den verkställande medlemsstaten som den medlemsstaten anmält till kommissionen i enlighet med artikel 71.

2. Den lokala behörigheten ska bestämmas av motpartens hemvist, eller efter den plats där verkställighet ska äga rum.

Artikel 28

Förfarande

1. En ansökan om verkställbarhetsförklaring ska åtföljas av följande handlingar:

- a) En kopia av domen som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas.
- b) Ett utdrag av domen utfärdat av ursprungsdomstolen med användning av formuläret i bilaga II, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 29.
- c) Vid behov, en translitterering eller en översättning av innehållet i standardformuläret som avses i punkt b till det officiella språket i den verkställande medlemsstaten eller, om det finns flera officiella språk i den medlemsstaten, till ett officiellt språk för domstolsförfaranden på den ort där ansökan görs, i enlighet med den medlemsstatens lag, eller till ett annat språk som den verkställande medlemsstaten har uppgett att den godtar. Varje medlemsstat får ange vilket eller vilka av Europeiska unionens institutioners officiella språk förutom sitt eller sina egna som den kan godta för ifyllandet av formuläret.

2. Den domstol eller den behöriga myndighet vid vilken ansökan görs får inte kräva att sökanden tillhandahåller en översättning av domen. En översättning får dock krävas i samband med en ansökan om ändring enligt artikel 32 eller 33.

3. En översättning enligt denna artikel ska göras av en person som är behörig att göra översättningar i någon av medlemsstaterna.

*Artikel 29***Underlåtenhet att inge utdrag**

1. Om utdrag enligt artikel 28.1 b inte har givits in, kan domstolen eller den behöriga myndigheten bestämma en tid inom vilken det ska ges in, godta en likvärdig handling eller, om tillgängliga uppgifter kan anses tillräckliga, befria sökanden från skyldigheten att ge in det.

2. I fall som avses i punkt 1 ska en översättning av handlingarna ges in om domstolen eller den behöriga myndigheten begär det. Översättningen ska göras av en person som är behörig att göra översättningar i någon av medlemsstaterna.

*Artikel 30***Verkställbarhetsförklaring**

Domen ska förklaras vara verkställbar utan någon förnyad prövning enligt artikel 24 efter fullgörandet av formaliteterna i artikel 28, dock senast inom 30 dagar efter fullgörandet av dessa formaliteter, såvida detta inte på grund av exceptionella omständigheter är omöjligt. I detta skede av förfarandet ska den part mot vilken verkställighet begärs inte ges tillfälle att yttra sig över ansökan.

*Artikel 31***Underrättelse om beslutet med anledning av verkställbarhetsansökan**

1. Sökanden ska snarast, på det sätt som föreskrivs enligt lagen i den verkställande medlemsstaten, underrättas om det beslut som har meddelats med anledning av ansökan om verkställbarhetsförklaring.

2. Den part mot vilken verkställighet begärs ska delges verkställbarhetsförklaringen tillsammans med beslutet, såvida inte detta redan delgivits denna part.

*Artikel 32***Ändring av beslutet med anledning av verkställbarhetsansökan**

1. Var och en av parterna får ansöka om ändring av beslutet med anledning av ansökan om verkställbarhetsförklaring.

2. Ansökan om ändring ska göras vid den domstol som den berörda medlemsstaten anmält till kommissionen enligt artikel 71.

3. Ansökan om ändring ska handläggas enligt de bestämmelser som gäller för kontradiktoriska förfaranden.

4. Om den part mot vilken verkställighet begärs underlåter att inkomma med svaromål till den domstol som handlägger ansökan om ändring, ska artikel 11 tillämpas även om denna part inte har hemvist i någon medlemsstat.

5. Ansökan om ändring av en verkställbarhetsförklaring ska göras inom 30 dagar efter delgivningen av denna. Om den part mot vilken verkställighet begärs har hemvist i en annan medlemsstat än den där verkställbarhetsförklaringen meddelades, ska fristen för att söka ändring vara 45 dagar och löpa från den dag då avgörandet delgavs honom eller henne, antingen personligen eller i bostaden. Fristen får inte förlängas på grund av långt avstånd.

*Artikel 33***Talan mot avgörandet med anledning av ansökan om ändring**

Mot det avgörande som meddelas med anledning av att ändring har sökts får talan föras endast genom det förfarande som den berörda medlemsstaten anmält till kommissionen i enlighet med artikel 71.

*Artikel 34***Avslag på en ansökan om verkställbarhetsförklaring eller upphävande av verkställbarhetsförklaringen**

1. Den domstol vid vilken ändring söks enligt artikel 32 eller 33, får avslå en ansökan om verkställbarhetsförklaring eller upphäva verkställbarhetsförklaringen endast på någon av de grunder som anges i artikel 24.

2. Om inte annat följer av artikel 32.4 ska en domstol, vid vilken ändring söks enligt artikel 32, meddela sitt avgörande inom 90 dagar från och med dagen för ansökan, såvida detta inte på grund av exceptionella omständigheter är omöjligt.

3. En domstol vid vilken talan väcks enligt artikel 33 ska meddela sitt avgörande utan dröjsmål.

*Artikel 35***Vilandeförklaring av mål**

Den domstol som handlägger verkställighetsfrågan efter det att ändring har sökts enligt artikel 32 eller 33, ska på begäran av den part mot vilken verkställighet begärs låta handläggningen av målet vila, om verkställigheten av domen har uppskjutits i ursprungsmedlemsstaten på grund av att ändring av domen har begärts.

*Artikel 36***Interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder**

1. Om en dom ska erkännas i enlighet med detta avsnitt, ska ingenting hindra sökanden från att begära interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, enligt lagen i den verkställande medlemsstaten, utan att det krävs någon verkställbarhetsförklaring enligt artikel 30.

2. En verkställbarhetsförklaring ska automatiskt medföra att säkerhetsåtgärder får vidtas.

3. Så länge den i artikel 32.5 angivna fristen för att ansöka om ändring av verkställbarhetsförklaringen inte har löpt ut och intill dess att ett avgörande har meddelats med anledning av att ändring har sökts, får inga andra åtgärder för verkställighet än säkerhetsåtgärder vidtas mot egendom som tillhör den part mot vilken verkställighet begärs.

Artikel 37

Delvis verkställbarhet

1. Om en dom omfattar flera yrkanden och verkställbarhetsförklaringen inte kan meddelas för domen i dess helhet, ska domstolen eller den behöriga myndigheten meddela den i fråga om ett eller flera av dem.

2. Sökanden kan begära en verkställbarhetsförklaring som är begränsad till delar av domen.

Artikel 38

Ingen avgift eller skatt

Ingen avgift eller skatt som är beräknad efter tvisteföremålets värde får tas ut i den verkställande medlemsstaten vid ett förfarande som avser en verkställbarhetsförklaring.

AVSNITT 3

Bestämmelser som gäller alla domar

Artikel 39

Interimistisk verkställbarhet

Ursprungsdomstolen får förklara att domen ska vara verkställbar utan hinder av att den överklagas, även om omedelbar verkställbarhet inte föreskrivs i nationell lag.

Artikel 40

Åberopande av en erkänd dom

1. En part som vill åberopa en dom som har erkänts enligt artikel 17.1 eller avsnitt 2 i en annan medlemsstat, ska tillhandahålla en kopia av domen som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas.

2. Om det är nödvändigt kan den domstol vid vilken den erkända domen åberopas begära att den part som åberopar den erkända domen ska tillhandahålla ett utdrag som utfärdats av ursprungsdomstolen med användning av formuläret i bilaga I eller bilaga II.

Ursprungsdomstolen ska även utfärda ett sådant utdrag på begäran av varje berörd part.

3. Vid behov ska den part som åberopar den erkända domen tillhandahålla en translitterering eller en översättning av det formulär som avses i punkt 2 till det officiella språket eller de officiella språken i den berörda medlemsstaten eller, om det finns

flera officiella språk i den medlemsstaten, till ett officiellt språk för domstolsförfaranden på den ort där den erkända domen åberopas, i enlighet med den medlemsstatens lag, eller till ett annat språk som den verkställande medlemsstaten har uppgett att den godtar. Varje medlemsstat får ange vilket eller vilka av Europeiska unionens institutioners officiella språk förutom sitt eller sina egna som den kan godta för ifyllandet av formuläret.

4. En översättning enligt denna artikel ska göras av en person som är behörig att göra översättningar i någon av medlemsstaterna.

Artikel 41

Förfarande och villkor för verkställighet

1. Med förbehåll för bestämmelserna i denna förordning ska verkställighetsförfarandet för domar som meddelats i en annan medlemsstat regleras av lagen i den verkställande medlemsstaten. En dom som har meddelats i en medlemsstat och som är verkställbar i den verkställande medlemsstaten ska verkställas där på samma villkor som en dom som har meddelats i den verkställande medlemsstaten.

2. Den part som begär verkställighet av en dom som meddelats i en annan medlemsstat ska inte åläggas att ha en postadress eller ett bemyndigat ombud i verkställighetsmedlemsstaten, utan att detta påverkar personer med behörighet för verkställighetsförfaranden.

Artikel 42

Ingen omprövning i sak

En dom som har meddelats i en medlemsstat får aldrig omprövas i sak i den medlemsstat där erkännande, verkställbarhet eller verkställighet begärs.

Artikel 43

Ickeprioriterad kostnadstäckning

Täckning för de kostnader som uppkommer vid tillämpningen av denna förordning får inte ha företräde framför indrivning av underhållsbidrag.

KAPITEL V

MÖJLIGHET TILL RÄTTLIG PRÖVNING

Artikel 44

Rätt till rättshjälp

1. Parter som är involverade i en tvist som omfattas av denna förordning ska ha faktisk möjlighet till rättslig prövning i en annan medlemsstat, vilket ska innebära verkställighets- och överklagandeförfaranden i enlighet med de villkor som fastställs i detta kapitel.

I de fall som omfattas av kapitel VII ska den anmodade medlemsstaten tillse att varje sökande som bor i den begärande medlemsstaten har faktisk möjlighet till rättslig prövning.

2. För att säkerställa denna möjlighet ska medlemsstaterna tillhandahålla rättshjälp i enlighet med detta kapitel, såvida inte punkt 3 är tillämplig.

3. I de fall som omfattas av kapitel VII är en medlemsstat inte skyldig att tillhandahålla rättshjälp om och i den mån som förfarandena i den medlemsstaten gör det möjligt för parterna att föra sin talan utan att rättshjälp behövs, och om centralmyndigheten tillhandahåller nödvändiga tjänster utan kostnad.

4. Rätten till rättshjälp ska inte begränsas jämfört med den som tillhandahålls i motsvarande nationella mål.

5. Ingen säkerhet, borgen eller deposition, oavsett dess benämning, får krävas som garanti för betalning av kostnader och avgifter vid förfaranden om underhållsskyldighet.

Artikel 45

Rättshjälpens innehåll

Den rättshjälp som beviljas enligt detta kapitel ska innebära det bistånd som är nödvändigt för att parterna ska kunna få kännedom om och hävda sina rättigheter samt säkerställa att deras ansökan, som lämnats in genom centralmyndigheter eller direkt till behöriga myndigheter, behandlas fullständigt och effektivt. Den ska, i förekommande fall, omfatta följande:

- a) Juridisk rådgivning i avsikt att nå en uppgörelse innan ett rättsligt förfarande inleds.
- b) Rättsligt bistånd med att väcka talan inför en myndighet eller en domstol och representation vid domstol.
- c) Befrielse från eller bidrag till rättegångskostnader och arvoden till personer som fått i uppdrag att vidta åtgärder under förfarandet.
- d) I de medlemsstater där den förlorande parten är skyldig att betala motpartens kostnader, motpartens kostnader om rättshjälpsmottagaren förlorar målet, under förutsättning att dessa kostnader skulle ha täckts av rättshjälp om rättshjälpsmottagaren hade haft sin hemvist i den medlemsstat där domstolen är belägen.
- e) Tolkning.
- f) Översättning av de handlingar som domstolen eller den behöriga myndigheten kräver och som rättshjälpsmottagaren lämnat in och som är nödvändiga för att avgöra tvisten.

- g) Resekostnader som rättshjälpsmottagaren ska betala när de personer som berörs av förandet av rättshjälpsmottagarens talan är ålagda i lag eller av domstolen i den berörda medlemsstaten att personligen närvara vid förhandlingarna och domstolen beslutar att den annars inte kan höra de berörda personerna på ett tillfredsställande sätt.

Artikel 46

Fri rättshjälp för ansökningar genom centralmyndigheter angående underhåll till barn

1. Den anmodade medlemsstaten ska tillhandahålla fri rättshjälp vid alla ansökningar som görs av en underhållsberättigad enligt artikel 56 avseende en förälders underhållsskyldighet mot ett barn under 21 år.

2. Utan hinder av vad som sägs i punkt 1 får den behöriga myndigheten i den anmodade medlemsstaten, när det gäller andra ansökningar än sådana som avses i artikel 56.1 a och b, vägra fri rättshjälp, om den anser att en ansökan eller ett eventuellt överklagande, efter vad som framgår av omständigheterna, uppenbart saknar grund.

Artikel 47

Fall som inte omfattas av artikel 46

1. I fall som inte omfattas av artikel 46 och om inte annat följer av artiklarna 44 och 45, får rättshjälp lämnas under de förutsättningar som följer av nationell rätt, särskilt i fråga om sökandens behov av rättshjälp och om det är rimligt att rättshjälp lämnas.

2. Utan hinder av vad som sägs i punkt 1 ska en part, som i ursprungsmedlemsstaten helt eller delvis hade rättshjälp eller var befriad från kostnader och avgifter, vid alla erkännande-, verkställbarhets- eller verkställighetsförfaranden vara berättigad till rättshjälp eller kostnads- och avgiftsbefrielse i största möjliga utsträckning enligt lagen i den verkställande medlemsstaten.

3. Utan hinder av vad som sägs i punkt 1 ska en part, som i ursprungsmedlemsstaten har haft förmånen av ett kostnadsfritt förfarande inför en administrativ myndighet som finns uppräknad i bilaga X, vid alla erkännande-, verkställbarhets- eller verkställighetsförfaranden vara berättigad till rättshjälp enligt punkt 2. För detta ändamål ska parten lämna in ett intyg utfärdat av behörig myndighet i medlemsstaten, som visar att han eller hon uppfyller de ekonomiska villkoren för att helt eller delvis erhålla rättshjälp eller befrielse från kostnader eller avgifter.

De behöriga myndigheter som avses i denna punkt räknas upp i bilaga XI. Denna bilaga ska utarbetas och ändras enligt det förfarande som avses i artikel 73.2.

KAPITEL VI

**FÖRLIKNINGAR INFÖR DOMSTOL OCH OFFICIELLA
HANDLINGAR***Artikel 48***Denna förordnings tillämpning på förlikningar inför
domstol och officiella handlingar**

1. Förlikningar inför domstol och officiella handlingar som är verkställbara i ursprungsmedlemsstaten, ska i enlighet med kapitel IV erkännas och vara verkställbara i en annan medlemsstat på samma sätt som domar.
2. Bestämmelserna i denna förordning ska, i tillämpliga delar, gälla även förlikningar inför domstol och officiella handlingar.
3. Den behöriga myndigheten i ursprungsmedlemsstaten ska på begäran av en berörd part utfärda ett utdrag av förlikningen inför domstol eller den officiella handlingen med hjälp av formuläret enligt antingen bilagorna I och II eller enligt bilagorna III och IV.

KAPITEL VII

SAMARBETE MELLAN CENTRALMYNDIGHETER*Artikel 49***Utseende av centralmyndigheter**

1. Varje medlemsstat ska utse en centralmyndighet som ska fullgöra de uppgifter som åligger den enligt denna förordning.
2. Federala medlemsstater, medlemsstater med fler än ett rättssystem eller medlemsstater som har autonoma territoriella enheter får utse fler än en centralmyndighet och ange den territoriella eller den enskilda omfattningen av deras uppgifter. Om en medlemsstat har utsett fler än en centralmyndighet ska den ange den centralmyndighet till vilken meddelanden kan sändas för vidarebefordran till behörig centralmyndighet inom den medlemsstaten. Om ett meddelande skickas till en centralmyndighet som inte är behörig ska denna ansvara för att det sänds vidare till den behöriga centralmyndigheten och informera avsändaren om detta.
3. Uppgift om den centralmyndighet eller de centralmyndigheter som har utsetts, kontaktuppgifter för dessa, och i förekommande fall omfattningen av deras uppgifter enligt punkt 2 ska meddelas av medlemsstaten till kommissionen i enlighet med artikel 71.

*Artikel 50***Centralmyndigheters allmänna uppgifter**

1. Centralmyndigheter ska
 - a) samarbeta med varandra, inbegripet genom informationsutbyte, och främja samarbetet mellan behöriga myndigheter i sina medlemsstater för att uppnå ändamålen med denna förordning,

- b) så långt som möjligt söka lösningar på de svårigheter som uppstår vid tillämpningen av denna förordning.

2. Centralmyndigheter ska vidta åtgärder för att underlätta tillämpningen av denna förordning och sinsemellan stärka sitt samarbete. I detta syfte ska det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område, vilket inrättades genom beslut 2001/470/EG, användas.

*Artikel 51***Centralmyndigheters särskilda uppgifter**

1. Centralmyndigheter ska vara behjälpliga i samband med ansökningar enligt artikel 56. De ska särskilt
 - a) vidarebefordra och ta emot sådana ansökningar,
 - b) inleda eller underlätta inledandet av förfaranden vad gäller sådana ansökningar.
2. I samband med sådana ansökningar ska centralmyndigheterna vidta alla lämpliga åtgärder för att
 - a) tillhandahålla eller underlätta tillhandahållandet av rättshjälp, när omständigheterna så kräver,
 - b) bistå med att lokalisera den underhållsskyldige eller den underhållsberättigade bland annat med tillämpning av artiklarna 61, 62 och 63,
 - c) bistå med att ta fram relevanta uppgifter om den underhållsskyldiges eller den underhållsberättigades inkomst och, om det är nödvändigt, andra ekonomiska förhållanden, inklusive lokalisering av tillgångar, bland annat med tillämpning av artiklarna 61, 62 och 63,
 - d) uppmuntra till samförstånds lösningar för att på frivillig väg utverka utbetalning av underhåll, om så är lämpligt genom medling, förlikning eller liknande förfaranden,
 - e) underlätta pågående verkställighet av domar om underhåll, inklusive eventuella utestående fordringar,
 - f) underlätta indrivning och snabb överföring av utbetalningar av underhåll,
 - g) underlätta erhållandet av skriftligt bevis eller annat bevis, utan att det påverkar tillämpningen av förordning (EG) nr 1206/2001,
 - h) vara behjälplig med att fastställa föräldraskap, när detta krävs för indrivningen av underhållet,
 - i) inleda eller underlätta inledandet av förfaranden för att utverka eventuella nödvändiga interimistiska åtgärder av territoriellt slag som syftar till att säkra utgången av en pågående ansökan om underhållsbidrag,
 - j) att underlätta delgivningen av handlingar, utan att det påverkar tillämpningen av förordning nr (EG) 1393/2007.

3. Centralmyndighetens uppgifter enligt denna artikel får, i den utsträckning det är möjligt enligt den berörda medlemsstatens lag, utföras av offentliga organ eller andra organ som står under tillsyn av behöriga myndigheter i den medlemsstaten. Uppgifter om alla sådana offentliga organ eller andra organ som utses, kontaktuppgifter för dessa samt omfattningen av deras uppgifter ska meddelas av medlemsstaten till kommissionen i enlighet med artikel 71.

4. Ingenting i denna artikel eller i artikel 53 ska innebära att en centralmyndighet åläggs att utöva befogenheter som endast får utövas av rättsliga myndigheter enligt den anmodade medlemsstatens lag.

Artikel 52

Fullmakt

Centralmyndigheten i den anmodade medlemsstaten får endast begära en fullmakt av sökanden om den agerar på hans eller hennes vägnar vid rättsliga förfaranden eller inför någon annan myndighet, eller avser att utse en företrädare för detta ändamål.

Artikel 53

Framställningar om särskilda åtgärder

1. En centralmyndighet får göra en motiverad framställan till en annan centralmyndighet om vidtagande av lämpliga särskilda åtgärder enligt artikel 51.2 b, c, g, h, i och j, när ingen ansökan enligt artikel 56 handläggs. Den anmodade centralmyndigheten ska vidta sådana åtgärder som är lämpliga, om den är övertygad om att de är nödvändiga för att bistå en potentiell sökande att göra en ansökan enligt artikel 56 eller avgöra om ett sådant ansökningsförfarande bör inledas.

2. När en framställan om åtgärder enligt artikel 51.2 b och c lämnas in, ska den anmodade centralmyndigheten eftersöka de uppgifter som begärts, vid behov enligt artikel 61. De uppgifter som avses i artikel 61.2 b, c och d får emellertid endast eftersökas om den underhållsberättigade företer en kopia av en dom, förlikning inför domstol eller en officiell handling som ska verkställas, i förekommande fall åtföljd av ett utdrag enligt artiklarna 20, 28 eller 48.

Den anmodade centralmyndigheten ska vidarebefordra de uppgifter som erhållits till den begärande centralmyndigheten. När uppgiften erhållits enligt artikel 61, får endast uppgift om den potentielle svarandens adress i den anmodade medlemsstaten lämnas. Vid framställningar som tar sikte på erkännande, verkställbarhetsförklaring eller verkställighet får även uppgifter som enbart anger om svaranden har inkomster eller tillgångar i den staten eller inte vidarebefordras.

Om den anmodade centralmyndigheten inte kan tillhandahålla de begärda uppgifterna ska den utan dröjsmål underrätta den begärande centralmyndigheten om detta och ange skälen för detta.

3. En centralmyndighet får även vidta särskilda åtgärder på framställan av en annan centralmyndighet avseende mål om indrivning av underhåll med internationella inslag som pågår i den begärande medlemsstaten.

4. Vid framställningar enligt denna artikel ska centralmyndigheter använda formuläret enligt bilaga V.

Artikel 54

Centralmyndighetens kostnader

1. Varje centralmyndighet ska bära sina egna kostnader vid tillämpning av denna förordning.

2. Centralmyndigheter får inte ta ut någon avgift från en sökande för de tjänster som de tillhandahåller enligt denna förordning utom för exceptionella kostnader i samband med en framställan om en särskild åtgärd enligt artikel 53.

Vid tillämpningen av denna punkt ska kostnader som hänförs sig till fastställande av var den underhållsskyldige befinner sig inte anses vara exceptionella kostnader.

3. Den anmodade centralmyndigheten får endast kräva ersättning för de exceptionella kostnader som avses i punkt 2 om sökanden i förväg har godkänt att tjänsterna tillhandahålls till denna kostnad.

Artikel 55

Ansökan genom centralmyndigheterna

En ansökan enligt detta kapitel ska göras genom centralmyndigheten i den medlemsstat där sökanden är bosatt till centralmyndigheten i den anmodade medlemsstaten.

Artikel 56

Möjliga ansökningar

1. En underhållsberättigad som vill att underhåll ska drivas in enligt denna förordning kan göra följande ansökningar:

- a) Erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring av en dom.
- b) Verkställighet av en dom som meddelats eller erkänts i den anmodade medlemsstaten.
- c) Erhållande av en dom i den anmodade medlemsstaten, om det inte finns någon tidigare dom, inklusive i förekommande fall fastställande av föräldraskap.
- d) Erhållande av en dom i den anmodade medlemsstaten, om en dom som meddelats i en annan stat än den anmodade medlemsstaten inte kan erkännas och förklaras verkställbar.
- e) Ändring av en dom som meddelats i den anmodade medlemsstaten.

- f) Ändring av en dom som meddelats i en annan stat än den anmodade medlemsstaten.
2. En underhållsskyldig mot vilken det finns en dom om underhållsskyldighet kan göra följande ansökningar:
- a) Erkännande av en dom som leder till uppskjutande eller begränsning av verkställigheten av en tidigare dom i den anmodade medlemsstaten.
- b) Ändring av en dom som meddelats i den anmodade medlemsstaten.
- c) Ändring av en dom som meddelats i en annan stat än den anmodade medlemsstaten.
3. För ansökningar enligt denna artikel ska bistånd och representation enligt artikel 45 b tillhandahållas av centralmyndigheten i den anmodade medlemsstaten, direkt eller genom offentliga myndigheter eller andra organ eller personer.
4. Om inte annat följer av denna förordning ska de ansökningar som avses i punkterna 1 och 2 handläggas enligt lagen i den anmodade medlemsstaten och omfattas av de regler gällande behörighet som är tillämpliga i den medlemsstaten.

Artikel 57

Ansökningens innehåll

1. Vid ansökan enligt artikel 56 ska formuläret enligt bilaga VI eller bilaga VII användas.
2. En ansökan enligt artikel 56 ska innehålla minst följande:
- a) Uppgift om vilken typ av ansökan eller ansökningar det gäller.
- b) Sökandens namn och kontaktuppgifter, inklusive adress och födelsedatum.
- c) Svarandens namn och, om uppgifterna är kända, adress och födelsedatum.
- d) Namn och födelsedatum på de personer för vilka underhåll söks.
- e) Grunderna för ansökan.
- f) När det gäller ansökningar från underhållsberättigade, uppgift om vart utbetalningen av underhållet ska sändas eller överföras elektroniskt.
- g) Namn på och kontaktuppgifter för den person eller den enhet inom centralmyndigheten i den begärande medlemsstaten som ansvarar för handläggningen av ansökan.
3. Vad gäller punkt 2 b) kan den sökandes adress ersättas av en annan adress när det förekommit våld inom familjen, om det inte enligt den anmodade medlemsstatens lag krävs att sökanden lämnar sin adress för att ett förfarande ska kunna inledas.

4. I förekommande fall, och i den mån uppgifterna är kända, ska ansökan även innefatta följande:

- a) Den underhållsberättigades ekonomiska förhållanden.
- b) Den underhållsskyldiges ekonomiska förhållanden, inklusive namn på och adress till den underhållsskyldiges arbetsgivare samt uppgifter om vilken typ av tillgångar den underhållsskyldige har och var dessa finns.
- c) Annan information som kan vara till hjälp för att lokalisera svaranden.

5. Ansökan ska åtföljas av alla nödvändiga kompletterande uppgifter eller skriftliga bevis inklusive, i förekommande fall, handlingar rörande sökandens rätt till rättshjälp. De ansökningar som avses i artikel 56.1 a och b samt 56.2 a ska, beroende på vad som krävs, endast åtföljas av de handlingar som nämns i artiklarna 20, 28 eller 48, eller i artikel 25 i 2007 års Haagkonvention.

Artikel 58

Vidarebefordran, mottagande och handläggning av ansökningar och ärenden genom centralmyndigheter

1. Centralmyndigheten i den begärande medlemsstaten ska bistå den sökande med att se till att ansökan åtföljs av alla handlingar och all information som, såvitt den känner till, är nödvändiga för att ansökan ska behandlas.

2. Centralmyndigheten i den begärande medlemsstaten ska, när den anser att ansökan uppfyller kraven i denna förordning, vidarebefordra ansökan till centralmyndigheten i den anmodade medlemsstaten.

3. Den anmodade centralmyndigheten ska inom 30 dagar efter att ha mottagit ansökan bekräfta mottagandet med användning av formuläret i bilaga VIII och informera centralmyndigheten i den begärande medlemsstaten om vilka inledande åtgärder som vidtagits eller kommer att vidtas för att behandla ansökan, och får begära ytterligare handlingar och information som behövs. Inom samma period om 30 dagar ska den anmodade centralmyndigheten meddela den begärande centralmyndigheten namn och kontaktuppgifter för den person eller enhet som har ansvar för att besvara förfrågningar om hur behandlingen av ansökan fortskrider.

4. Inom 60 dagar från bekräftelsen av mottagandet av ansökan ska den anmodade centralmyndigheten informera den begärande centralmyndigheten om ansökans status.

5. Begärande och anmodade centralmyndigheter ska hålla varandra informerade om

- a) den person eller den enhet som är ansvarig för ett visst ärende,
- b) hur ärendet fortskrider,

och i god tid svara på förfrågningar.

6. Centralmyndigheter ska behandla ett ärende så snabbt som dess beskaffenhet tillåter.

7. Centralmyndigheter ska använda sig av de snabbaste och mest effektiva kommunikationsmedel som står till deras förfogande.

8. En anmodad centralmyndighet får vägra att behandla en ansökan endast om det är uppenbart att kraven i denna förordning inte är uppfyllda. I sådant fall ska den anmodade centralmyndigheten utan dröjsmål informera den begärande centralmyndigheten om skälen för vägran med användning av formuläret i bilaga IX.

9. Den anmodade centralmyndigheten får inte avvisa en ansökan endast på grund av att det krävs kompletterande handlingar eller information. Den anmodade centralmyndigheten får emellertid anhålla om att den begärande centralmyndigheten inte gör detta inom 90 dagar, eller inom en längre period som bestämts av den anmodade centralmyndigheten, får den anmodade centralmyndigheten besluta att den inte längre kommer att behandla ansökan. I sådana fall ska den informera den begärande centralmyndigheten om det med användning av formuläret i bilaga IX.

Artikel 59

Språk

1. Formulären för ansökan eller framställan ska fyllas i på det officiella språket i den anmodade medlemsstaten eller, om det finns flera officiella språk i den medlemsstaten, på det eller ett av de officiella språken på den ort där den berörda centralmyndigheten är belägen, eller på något av de officiella språken för Europeiska unionens institutioner som den anmodade medlemsstaten har angett att den kan godta, om inte centralmyndigheten i den medlemsstaten har meddelat att en översättning inte är nödvändig.

2. Handlingar som åtföljer formulären ska endast översättas till det språk som följer av punkt 1 om en översättning är nödvändig för att begärt bistånd ska kunna tillhandahållas, utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 20, 28, 40 och 66.

3. All annan kommunikation mellan centralmyndigheter ska ske på det språk som följer av punkt 1 såvida inte centralmyndigheterna sinsemellan kommer överens om något annat.

Artikel 60

Möten

1. Centralmyndigheterna ska för att underlätta tillämpningen av denna förordning sammanträda regelbundet.

2. Dessa möten ska sammankallas i enlighet med beslut 2001/470/EG.

Artikel 61

Centralmyndigheters tillgång till uppgifter

1. Den anmodade centralmyndigheten ska, på de villkor som anges i detta kapitel och med undantag för artikel 51.4, vidta alla lämpliga och rimliga åtgärder för att erhålla de uppgifter som avses i punkt 2 som är nödvändiga för att, i ett visst ärende, underlätta erhållande, ändring, erkännande, verkställbarhetsförklaring eller verkställighet av en dom.

De offentliga myndigheter eller förvaltningar som i den anmodade medlemsstaten inom ramen för sin normala verksamhet innehar de uppgifter som avses i punkt 2 och är ansvariga för behandlingen av dem i den mening som avses i direktiv 95/46/EG ska, med undantag för begränsningar som är berättigade på grund av nationell eller allmän säkerhet, lämna dessa uppgifter till den anmodade centralmyndigheten på dess begäran i de fall då centralmyndigheten inte har direkt åtkomst till uppgifterna.

Medlemsstaterna får utse de offentliga myndigheter eller förvaltningar som ska vara behöriga att tillhandahålla anmodade centralmyndigheter uppgifter som avses i punkt 2. En medlemsstat ska i sådant fall se till att dess val gör det möjligt för centralmyndigheten att, i enlighet med denna artikel, få tillgång till begärda uppgifter.

Alla andra juridiska personer som i den anmodade medlemsstaten innehar de uppgifter som avses i punkt 2 och är ansvariga för behandlingen av dem i den mening som avses i direktiv 95/46/EG ska lämna dessa till den anmodade centralmyndigheten på dess begäran ifall de är behöriga att göra det enligt lagen i den anmodade medlemsstaten.

Den anmodade centralmyndigheten ska vid behov vidarebefordra dessa uppgifter till den begärande centralmyndigheten.

2. De uppgifter som avses i denna artikel omfattar uppgifter som de myndigheter, förvaltningar eller juridiska personer som anges i punkt 1 redan innehar. De ska vara adekvata, relevanta och inte överdrivet omfattande samt avse

- a) den underhållsskyldiges eller den underhållsberättigades adress,
- b) den underhållsskyldiges inkomst,
- c) uppgifter som identifierar den underhållsskyldiges arbetsgivare och/eller bankkonto(n), och
- d) den underhållsskyldiges tillgångar.

I syfte att erhålla eller ändra en dom får den anmodade centralmyndigheten endast begära de uppgifter som avses i a.

I syfte att erkänna eller verkställa en dom eller förklara den verkställbar får den anmodade centralmyndigheten begära alla de uppgifter som avses i första stycket. De uppgifter som avses i d får emellertid endast begäras om de uppgifter som avses i b och c är otillräckliga för att domen ska kunna verkställas.

Artikel 62

Vidarebefordran och användning av uppgifter

1. Centralmyndigheter ska inom sin medlemsstat, alltefter omständigheterna, vidarebefordra de uppgifter som avses i artikel 61.2 till behöriga domstolar, behöriga myndigheter med ansvar för delgivning av handlingar och till behöriga myndigheter med ansvar för verkställighet av domar.

2. De myndigheter eller domstolar till vilka uppgifter vidarebefordras i enlighet med artikel 61 får endast använda dessa uppgifter för att underlätta indrivningen av underhållsbidrag.

Med undantag för uppgifter som enbart indikerar om det finns en adress, inkomster eller tillgångar i den anmodade medlemsstaten eller inte, får de uppgifter som avses i artikel 61.2 inte lämnas till den person som har ansökt hos den begärande centralmyndigheten, med förbehåll för tillämpningen av förfaranderegler inför en domstol.

3. De myndigheter som behandlar uppgifter som har vidarebefordrats enligt artikel 61 får inte bevara sådana uppgifter under längre tid än vad som krävs för de syften för vilka de vidarebefordrades.

4. Myndigheter som behandlar uppgifter som har överförs enligt artikel 61 ska säkerställa sekretess för sådana uppgifter i enlighet med nationell lag.

Artikel 63

Underrättelse till den person som berörs av insamling av uppgifter

1. Den person som berörs av insamlingen av uppgifter ska i enlighet med den nationella lagen i den anmodade medlemsstaten underrättas om att dessa helt eller delvis har vidarebefordrats.

2. När denna underrättelse riskerar att vara till skada för en effektiv indrivning av ett underhållsbidrag får den skjutas upp under en period som inte får överstiga 90 dagar från den dag då uppgifterna lämnades till den anmodade centralmyndigheten.

KAPITEL VIII

OFFENTLIGA ORGAN

Artikel 64

Offentliga organ som sökande

1. När det gäller en ansökan om erkännande och verkställbarhetsförklaring av domar eller verkställighet av domar ska termen *underhållsberättigad* även innefatta ett offentligt organ som agerar i stället för en person som har rätt att få underhållsbidrag eller ett offentligt organ som har rätt till återbetalning för understöd som har lämnats i stället för underhållsbidrag.

2. Ett offentligt organs rätt att agera i stället för en person som har rätt att få underhållsbidrag eller att kräva återbetalning för bidrag som har utbetalats till den underhållsberättigade i stället för underhållsbidrag ska regleras av den lag som gäller för organet.

3. Ett offentligt organ får söka erkännande och verkställbarhetsförklaring eller begära verkställighet av

a) en dom meddelad mot en underhållsskyldig på begäran av ett offentligt organ som kräver återbetalning för bidrag som lämnats i stället för underhållsbidrag,

b) en dom mellan en underhållsberättigad och en underhållsskyldig såvitt avser det bidrag som lämnats till den underhållsberättigade i stället för underhållsbidrag.

4. Det offentliga organ som söker erkännande, verkställbarhetsförklaring eller verkställighet av en dom, ska på begäran tillhandahålla de handlingar som är nödvändiga för att fastställa dess rätt att agera enligt punkt 2 och att bidrag har utbetalats till den underhållsberättigade.

KAPITEL IX

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 65

Legalisering eller annat liknande förfarande

Ingen legalisering eller annat liknande förfarande får krävas inom ramen för denna förordning.

Artikel 66

Översättning av skriftliga bevis

Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 20, 28 och 40 kan den domstol vid vilken talan väckts begära att parterna lämnar in en översättning av skriftliga bevis på ett annat språk än rättegångsspråket endast om den anser att detta är nödvändigt för att en dom ska kunna meddelas eller för att rätten till försvar ska kunna respekteras.

Artikel 67

Återkrav av kostnader

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 54 får behörig myndighet i den anmodade medlemsstaten, i undantagsfall och om partens ekonomiska förhållanden tillåter det, kräva tillbaka kostnader från förlorande part som erhållit fri rätts hjälp enligt artikel 46.

Artikel 68

Förhållandet till andra gemenskapsrättsakter

1. Om inte annat följer av artikel 75.2 ska denna förordning ändra förordning (EG) nr 44/2001 genom att ersätta bestämmelserna om underhållsskyldighet i den förordningen.
2. Denna förordning ska ersätta förordning (EG) nr 805/2004 i angelägenheter rörande underhållsskyldighet, utom vad gäller europeiska exekutionstitlar om underhållsskyldighet som utfärdats i en medlemsstat som inte är bunden av 2007 års Haagprotokoll.
3. I fråga om underhållsskyldighet ska denna förordning inte påverka tillämpningen av direktiv 2003/8/EG, om inte annat följer av kapitel V.
4. Denna förordning ska inte påverka tillämpningen av direktiv 95/46/EG.

Artikel 69

Förhållandet till befintliga internationella konventioner och avtal

1. Denna förordning ska inte påverka tillämpningen av bilaterala och multilaterala konventioner och avtal som en eller flera medlemsstater har tillträtt när denna förordning antas och som gäller frågor som regleras i denna förordning, utan att detta påverkar medlemsstaternas skyldigheter enligt artikel 307 i fördraget.
2. Utan hinder av punkt 1 och utan att det påverkar tillämpningen av punkt 3 ska denna förordning ha företräde i förbindelserna mellan medlemsstaterna framför konventioner som avser frågor som regleras i denna förordning och som medlemsstaterna är parter i.
3. Denna förordning ska inte hindra tillämpningen av konventionen av den 23 mars 1962 mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge angående indrivning av underhållsbidrag för medlemsstater som är bundna av konventionen med hänsyn till att den konventionen, när det gäller domars erkännande, verkställbarhet och verkställighet, tillhandahåller
 - a) enklare och snabbare förfaranden för verkställighet av domar om underhållsbidrag,
 - b) rättshjälp som är förmånligare än den som föreskrivs i kapitel V i denna förordning.

Svaranden får dock inte på grund av tillämpningen av den konventionen berövas det skydd som erbjuds enligt artiklarna 19 och 21 i denna förordning.

Artikel 70

Information som gjorts tillgänglig för allmänheten

Medlemsstaterna ska inom ramen för det europeiska rättsliga nätverk på privaträttens område som inrättats i enlighet med beslut 2001/470/EG lämna följande information i syfte att göra den tillgänglig för allmänheten:

- a) En beskrivning av nationella lagar och förfaranden rörande underhållsskyldighet.

- b) En beskrivning av de åtgärder som vidtagits för att uppfylla skyldigheterna enligt artikel 51.
- c) En beskrivning av hur faktisk möjlighet till rättslig prövning enligt artikel 44 säkerställs.
- d) En beskrivning av nationella regler och förfaranden för verkställighet, inklusive information om eventuella begränsningar i fråga om verkställighet, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister.

Medlemsstaterna ska ständigt hålla denna information aktuell.

Artikel 71

Information om kontaktuppgifter och språk

1. Senast den 18 september 2010 ska medlemsstaterna meddela kommissionen
 - a) namn och kontaktuppgifter för de domstolar eller myndigheter som har behörighet att behandla ansökningar om verkställbarhetsförklaring i enlighet med artikel 27.1 och överklaganden av beslut med anledning av sådana ansökningar i enlighet med artikel 32.2,
 - b) de förfaranden för överklaganden som avses i artikel 33,
 - c) omprövningsförfaranden för tillämpning av artikel 19 samt namn och kontaktuppgifter för behöriga domstolar,
 - d) namn och kontaktuppgifter för centralmyndigheter och, i förekommande fall, omfattningen av deras uppgifter, i enlighet med artikel 49.3,
 - e) namn och kontaktuppgifter för offentliga organ eller andra organ och, i förekommande fall, omfattningen av deras uppgifter, i enlighet med artikel 51.3,
 - f) namn och kontaktuppgifter för de myndigheter som har behörighet i fråga om verkställighet för tillämpningen av artikel 21,
 - g) vilka språk som godtas för översättning av de handlingar som avses i artiklarna 20, 28 och 40,
 - h) vilka språk som godtas av centralmyndigheter för kommunikation med andra centralmyndigheter enligt artikel 59.

Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om senare ändringar av denna information.

2. Kommissionen ska i *Europeiska unionens officiella tidning* offentliggöra de uppgifter som meddelats enligt punkt 1, med undantag av adresser och andra kontaktuppgifter för de domstolar och myndigheter som avses i leden a, c och f.

3. Kommissionen ska på lämpligt sätt göra den information som meddelats enligt punkt 1 tillgänglig för allmänheten, framför allt genom det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område som inrättades enligt beslut 2001/470/EG.

Artikel 72

Ändring av formulären

Varje ändring av de formulär som föreskrivs i denna förordning ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 73.3.

Artikel 73

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av den kommitté som inrättades enligt artikel 70 i förordning (EG) nr 2201/2003.

2. När det hänvisas till denna punkt ska artiklarna 4 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas.

Den tid som avses i artikel 4.3 i beslut 1999/468/EG ska vara tre månader.

3. När det hänvisas till denna punkt ska artiklarna 3 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas.

Artikel 74

Översynsklausul

Senast fem år efter det i enlighet med artikel 76 tredje stycket fastställda tillämpningsdatumet ska kommissionen för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén lägga fram en rapport om tillämpningen av denna förordning som ska innehålla en utvärdering av de praktiska erfarenheterna från det administrativa samarbetet mellan centralmyndigheter särskilt beträffande dessa myndigheters tillgång till de uppgifter som innehas av offentliga myndigheter och förvaltningar och en utvärdering av hur det förfarande som ska tillämpas på erkännande, verkställbarhetsförklaring eller verkställighet av domar som meddelats i en medlemsstat som inte är bunden av 2007 års Haagprotokoll har fungerat. Rapporten ska vid behov åtföljas av ändringsförslag.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

Utfärdad i Bryssel den 18 december 2008.

Artikel 75

Övergångsbestämmelser

1. Om inte annat följer av punkterna 2 och 3 ska bestämmelserna i denna förordning endast tillämpas på förfaranden som har inletts, förlikningar inför domstol som har godkänts eller ingåtts och på officiella handlingar som fastställts efter det att förordningen började tillämpas.

2. Kapitel IV avsnitt 2 och 3 ska tillämpas

a) på domar som meddelats i medlemsstaterna före den dag då denna förordning börjar tillämpas, när erkännande och verkställighetsförklaring begärs efter den dagen,

b) på domar som meddelas efter den dag då denna förordning börjar tillämpas till följd av förfaranden som inletts före den dagen, i den utsträckning som dessa domar i fråga om erkännande och verkställighet omfattas av tillämpningsområdet för förordning (EG) nr 44/2001.

Förordning (EG) nr 44/2001 ska vara fortsatt tillämplig på förfaranden för erkännande och verkställighet som pågår den dag denna förordning börjar tillämpas.

Första och andra stycket ska även tillämpas på förlikningar inför domstol som har godkänts eller ingåtts och på officiella handlingar som fastställts i medlemsstaterna.

3. Kapitel VII om samarbete mellan centralmyndigheter ska tillämpas på framställningar och ansökningar som centralmyndigheten tar emot från och med den dag då denna förordning börjar tillämpas.

Artikel 76

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artiklarna 2.2, 47.3, 71, 72 och 73 ska tillämpas från och med den 18 september 2010.

Denna förordning ska tillämpas från och med den 18 juni 2011, med undantag för de bestämmelser som avses i andra stycket, under förutsättning att 2007 års Haagprotokoll tillämpas i gemenskapen vid den tidpunkten. I annat fall ska denna förordning tillämpas från och med dagen för tillämpningen av det protokollet i gemenskapen.

På rådets vägnar
M. BARNIER
Ordförande

BILAGA I

UTDRAG UR EN DOM/FÖRLIKNING INFÖR DOMSTOL OM UNDERHÅLLSSKYLDIGHET SOM INTE ÄR FÖREMÅL FÖR ETT FÖRFARANDE FÖR ERKÄNNANDE OCH EN VERKSTÄLLBARHETSFÖRKLARING

(artiklarna 20 och 48 i rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet ⁽¹⁾)

VIKTIGT

Ska utfärdas av ursprungsdomstolen

Ska utfärdas endast om domen eller förlikningen inför domstol är verkställbar i ursprungsmedlemsstaten

Endast sådana uppgifter ska uppges som anges i domen eller förlikningen inför domstol eller som ursprungsdomstolen underrättats om

1. **Handlingens art:**

- Dom Förlikning inför domstol

Datum och referensnummer:

Domen eller förlikningen inför domstol ska erkännas och vara verkställbar i en annan medlemsstat utan att det finns någon möjlighet att invända mot erkännandet och utan att det krävs en verkställbarhetsförklaring (artiklarna 17 och 48 i förordning (EG) nr 4/2009).

2. **Ursprungsdomstol**

2.1 Namn:

2.2 Adress:

2.2.1 Gatuadress eller postbox:

2.2.2 Ort och postnummer:

2.2.3 Medlemsstat

- Belgien Bulgarien Tjeckien Tyskland Estland Irland Grekland
 Spanien Frankrike Italien Cypern Lettland Litauen Luxemburg Ungern Malta
 Nederländerna Österrike Polen Portugal Rumänien Slovenien Slovakien Finland
 Sverige

2.3 Telefon, fax, e-postadress:

3. **Kärande (*) (**)**

3.1 *Person A*

3.1.1 För- och efternamn:

3.1.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort:

⁽¹⁾ EUT L 7, 10.1.2009, s. 1.

^(*) Om parterna inte anges som kärande eller svarande i domen/förlikningen inför domstol, ange endera part som kärande respektive svarande.

^(**) Bifoga en kompletterande sida om domen eller förlikningen inför domstol avser mer än tre kärande eller tre svarande.

3.1.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer:

3.1.4 Adress:

3.1.4.1 Gatuadress eller postbox:

3.1.4.2 Ort och postnummer:

3.1.4.3 Land:

3.1.5 Har fått

3.1.5.1 rättshjälp:

Ja Nej

3.1.5.2 befrielse från avgifter och kostnader:

Ja Nej

3.1.5.3 ett kostnadsfritt förfarande inför en administrativ myndighet som anges i bilaga X till förordning (EG) nr 4/2009:

Ja Nej

3.2 *Person B*

3.2.1 För- och efternamn:

3.2.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort:

3.2.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer:

3.2.4 Adress:

3.2.4.1 Gatuadress eller postbox:

3.2.4.2 Ort och postnummer:

3.2.4.3 Land:

3.2.5 Har fått

3.2.5.1 rättshjälp:

Ja Nej

3.2.5.2 befrielse från avgifter och kostnader:

Ja Nej

3.2.5.3 ett kostnadsfritt förfarande inför en administrativ myndighet som anges i bilaga X till förordning (EG) nr 4/2009:

Ja Nej

3.3 Person C

3.3.1 För- och efternamn:

3.3.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort:

3.3.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer:

3.3.4 Adress:

3.3.4.1 Gatuadress eller postbox:

3.3.4.2 Ort och postnummer:

3.3.4.3 Land:

3.3.5 Har fått

3.3.5.1 rättshjälp:

 Ja Nej

3.3.5.2 befrielse från avgifter och kostnader:

 Ja Nej

3.3.5.3 ett kostnadsfritt förfarande inför en administrativ myndighet som anges i bilaga X till förordning (EG) nr 4/2009:

 Ja Nej

4. Svarande (*) (**)

4.1 Person A

4.1.1 För- och efternamn:

4.1.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort:

4.1.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer:

4.1.4 Adress:

4.1.4.1 Gatuadress eller postbox:

4.1.4.2 Ort och postnummer:

4.1.4.3 Land:

(*) Om parterna inte anges som kärke eller svarande i domen/förlikningen inför domstol, ange endera part som kärke respektive svarande.

(**) Bifoga en kompletterande sida om domen eller förlikningen inför domstol avser mer än tre kärke eller tre svarande.

4.1.5 Har fått

4.1.5.1 rättshjälp:

Ja Nej

4.1.5.2 befrielse från avgifter och kostnader:

Ja Nej

4.1.5.3 ett kostnadsfritt förfarande inför en administrativ myndighet som anges i bilaga X till förordning (EG) nr 4/2009:

Ja Nej

4.2 Person B

4.2.1 För- och efternamn:

4.2.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort:

4.2.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer:

4.2.4 Adress:

4.2.4.1 Gatuadress eller postbox:

4.2.4.2 Ort och postnummer:

4.2.4.3 Land:

4.2.5 Har fått

4.2.5.1 rättshjälp:

Ja Nej

4.2.5.2 befrielse från avgifter och kostnader:

Ja Nej

4.2.5.3 ett kostnadsfritt förfarande inför en administrativ myndighet som anges i bilaga X till förordning (EG) nr 4/2009:

Ja Nej

4.3 Person C

4.3.1 För- och efternamn:

4.3.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort:

4.3.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer:

4.3.4 Adress:

4.3.4.1 Gatuadress eller postbox:

4.3.4.2 Ort och postnummer:

4.3.4.3 Land:

4.3.5 Har fått:

4.3.5.1 rättshjälp:

Ja Nej

4.3.5.2 befrielse från avgifter och kostnader:

Ja Nej

4.3.5.3 ett kostnadsfritt förfarande inför en administrativ myndighet som anges i bilaga X till förordning (EG) nr 4/2009:

Ja Nej

5. Innehållet i domen/förlikningen inför domstol

5.1 Valuta

euro (EUR) bulgarisk lev (BGN) tjeckisk krona (CZK) estnisk krona (EEK)
 ungersk forint (HUF) litauisk litas (LTL) lettisk lats (LVL) polsk zloty (PLN)
 rumänsk leu (RON) svensk krona (SEK) annan (ange ISO-kod):

5.2 Underhållsbidrag (*)

5.2.1 **Underhållsbidrag A**

5.2.1.1 Underhållsbidraget ska betalas

av (namn och förnamn)

till (namn och förnamn på den person till vilken beloppet faktiskt ska betalas)

Person för vilken underhållsbidraget är avsett:

..... (namn och förnamn)

5.2.1.2 Belopp som ska betalas vid ett enda tillfälle

I förekommande fall, period som omfattas:

.....

(datum (dd/mm/åååå)-datum (dd/mm/åååå) eller händelse)

Förfalldatum: (dd/mm/åååå)

Belopp:

(*) Bifoga en kompletterande sida om domen eller förlikningen inför domstol avser fler än tre underhållskrav.

5.2.1.3 Belopp som ska betalas vid flera tillfällen

Förfalldatum (dd/mm/åååå)	Belopp

5.2.1.4 Belopp som ska betalas periodiskt

- En gång i veckan
- En gång i månaden
- Annat (ange periodicitet)

Belopp:

Från och med: (dd/mm/åååå)

Förfalldag/datum:

I förekommande fall fram till och med (dd/mm/åååå eller händelse):

Om underhållsbidraget indexeras, ange den beräkningsmetod som ligger till grund för indexeringen:

.....

Indexeringen gäller från och med: (dd/mm/åååå)

5.2.1.5 Retroaktivt belopp

Period som omfattas: ((dd/mm/åååå)-(dd/mm/åååå))

Belopp:

Betalningsformer:

.....

.....

5.2.1.6 Räkna (om ränta anges i domen/förlikningen inför domstol)

Om ränta räknas på underhållsbidraget, ange räntesatsen:

Räkna löper från och med: (dd/mm/åååå)

5.2.1.7 Betalning in natura (ange närmare):

.....

.....

.....

5.2.1.8 Annan betalningsform (ange närmare):

.....

.....

.....

5.2.2 **Underhållsbidrag B**

5.2.2.1 Underhållsbidraget ska betalas

av (namn och förnamn)

till (namn och förnamn på den person till vilken beloppet faktiskt ska betalas)

Person för vilken underhållsbidraget är avsett:

..... (namn och förnamn)

5.2.2.2 Belopp som ska betalas vid ett enda tillfälle

I förekommande fall, period som omfattas:

.....

(datum (dd/mm/åååå)-datum (dd/mm/åååå) eller händelse)

Förfalldatum: (dd/mm/åååå)

Belopp:

5.2.2.3 Belopp som ska betalas vid flera tillfällen

Förfalldatum (dd/mm/åååå)	Belopp

5.2.2.4 Belopp som ska betalas periodiskt En gång i veckan En gång i månaden Annat (ange periodicitet):

Belopp:

Från och med: (dd/mm/åååå)

Förfalldag/datum:

 I förekommande fall fram till och med (dd/mm/åååå eller händelse)

Om underhållsbidraget indexeras, ange den beräkningsmetod som ligger till grund för indexeringen:

Indexeringen gäller från och med: (dd/mm/åååå)

5.2.2.5 Retroaktivt belopp

Period som omfattas: ((dd/mm/åååå)-(dd/mm/åååå))

Belopp:

Betelningsformer:

.....

.....

5.2.2.6 Räkna (om ränta anges i domen/förlikningen inför domstol)

Om ränta räknas på underhållsbidraget, ange räntesatsen:

Räkna löper från och med: (dd/mm/åååå)

5.2.2.7 Betalning in natura (ange närmare):

.....

.....

.....

5.2.2.8 Annan betalningsform (ange närmare):

.....

.....

.....

5.2.3 **Underhållsbidrag C**

5.2.3.1 Underhållsbidraget ska betalas

av (namn och förnamn)

till (namn och förnamn på den person till vilken beloppet faktiskt ska betalas)

Person för vilken underhållsbidraget är avsett:

..... (namn och förnamn)

5.2.3.2 Belopp som ska betalas vid ett enda tillfälle

I förekommande fall, period som omfattas:

.....

(datum (dd/mm/åååå)-datum (dd/mm/åååå) eller händelse)

Förfalldatum: (dd/mm/åååå)

Belopp:

5.2.3.3 Belopp som ska betalas vid flera tillfällen

Förfalldatum (dd/mm/åååå)	Belopp

5.2.3.4 Belopp som ska betalas periodiskt En gång i veckan En gång i månaden Annat (ange periodicitet)

Belopp:

Från och med: (dd/mm/åååå)

Förfalldag/datum:

I förekommande fall fram till och med (dd/mm/åååå eller händelse)

.....

Om underhållsbidraget indexeras, ange den beräkningsmetod som ligger till grund för indexeringen:

Indexeringen gäller från och med: (dd/mm/åååå)

5.2.3.5 Retroaktivt belopp

Period som omfattas: ((dd/mm/åååå)-(dd/mm/åååå))

Belopp:

Betalningsformer:

.....

.....

5.2.3.6 Räkna (om ränta anges i domen/förlikningen inför domstol)

Om ränta räknas på underhållsbidraget, ange räntesatsen:

Ränta löper från och med: (dd/mm/åååå)

5.2.3.7 Betalning in natura (ange närmare):

.....

.....

.....

5.2.3.8 Annan betalningsform (ange närmare):

.....

.....

.....

5.3 *Avgifter och kostnader*

I domen/förlikningen inför domstol föreskrivs att

..... (för- och efternamn)

är betalningsskyldig för beloppet

till (för- och efternamn)

Om ytterligare blad tillfogats, ange antal sidor:

Ort: Datum: (dd/mm/åååå)

Ursprungsdomstolens namnteckning och/eller stämpel:

.....

BILAGA II

**UTDRAG UR DOM/FÖRLIKNING INFÖR DOMSTOL OM UNDERHÅLLSSKYLDIGHET SOM ÄR
FÖREMÅL FÖR ETT FÖRFARANDE FÖR ERKÄNNANDE OCH EN VERKSTÄLLBARHETSFÖRKLARING**

(artiklarna 28 och 75.2 i rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet ⁽¹⁾)

VIKTIGT

Ska utfärdas av ursprungsdomstolen

Ska utfärdas endast om domen eller förlikningen inför domstol är verkställbar i ursprungsmedlemsstaten

Endast sådana uppgifter ska uppges som anges i domen eller förlikningen inför domstol eller som ursprungsdomstolen underrättats om

1. Handlingens art:

- Dom Förlikning inför domstol

Datum och referensnummer:

2. Ursprungsdomstol

2.1 Namn:

2.2 Adress:

2.2.1 Gatadress eller postbox:

2.2.2 Ort och postnummer:

2.2.3 Medlemsstat

- Belgien Bulgarien Tjeckien Tyskland Estland Irland Grekland
 Spanien Frankrike Italien Cypern Lettland Litauen Luxemburg Ungern Malta
 Nederländerna Österrike Polen Portugal Rumänien Slovenien Slovakien Finland
 Sverige

2.3 Telefon/Fax/E-postadress:

3. Kärande (*) ()**

3.1 Person A

3.1.1 För- och efternamn:

3.1.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort:

⁽¹⁾ EUT L 7, 10.1.2009, s. 1.

^(*) Om parterna inte anges som kärande eller svarande i domen/förlikningen inför domstol, ange endera part som kärande respektive svarande.

^(**) Bifoga en kompletterande sida om domen eller förlikningen inför domstol avser mer än tre kärande eller tre svarande.

- 3.1.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer:
- 3.1.4 Adress:
- 3.1.4.1 Gatuadress eller postbox:
- 3.1.4.2 Ort och postnummer:
- 3.1.4.3 Land:
- 3.1.5 Har fått
- 3.1.5.1 rättshjälp:
- Ja Nej
- 3.1.5.2 befrielse från avgifter och kostnader:
- Ja Nej
- 3.1.5.3 ett kostnadsfritt förfarande inför en administrativ myndighet som anges i bilaga X till förordning (EG) nr 4/2009:
- Ja Nej
- 3.2 *Person B*
- 3.2.1 För- och efternamn:
- 3.2.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort:
- 3.2.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer:
- 3.2.4 Adress:
- 3.2.4.1 Gatuadress eller postbox:
- 3.2.4.2 Ort och postnummer:
- 3.2.4.3 Land:
- 3.2.5 Har fått
- 3.2.5.1 rättshjälp:
- Ja Nej
- 3.2.5.2 befrielse från avgifter och kostnader:
- Ja Nej
- 3.2.5.3 ett kostnadsfritt förfarande inför en administrativ myndighet som anges i bilaga X till förordning (EG) nr 4/2009:
- Ja Nej

3.3 Person C

3.3.1 För- och efternamn:

3.3.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort:

3.3.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer:

3.3.4 Adress:

3.3.4.1 Gatuadress eller postbox:

3.3.4.2 Ort och postnummer:

3.3.4.3 Land:

3.3.5 Har fått

3.3.5.1 rättshjälp:

 Ja Nej

3.3.5.2 befrielse från avgifter och kostnader:

 Ja Nej

3.3.5.3 ett kostnadsfritt förfarande inför en administrativ myndighet som anges i bilaga X till förordning (EG) nr 4/2009:

 Ja Nej

4. Svarande (*) (**)

4.1 Person A

4.1.1 För- och efternamn:

4.1.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort:

4.1.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer:

4.1.4 Adress:

4.1.4.1 Gatuadress eller postbox:

4.1.4.2 Ort och postnummer:

4.1.4.3 Land:

(*) Om parterna inte anges som kärke eller svarande i domen/förlikningen inför domstol, ange endera part som kärke respektive svarande.

(**) Bifoga en kompletterande sida om domen eller förlikningen inför domstol avser mer än tre kärke eller tre svarande.

4.1.5 Har fått

4.1.5.1 rättshjälp:

Ja Nej

4.1.5.2 befrielse från avgifter och kostnader:

Ja Nej

4.1.5.3 ett kostnadsfritt förfarande inför en administrativ myndighet som anges i bilaga X till förordning (EG) nr 4/2009:

Ja Nej

4.2 *Person B*

4.2.1 För- och efternamn:

4.2.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort:

4.2.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer:

4.2.4 Adress:

4.2.4.1 Gatadress eller postbox:

4.2.4.2 Ort och postnummer:

4.2.4.3 Land:

4.2.5 Har fått

4.2.5.1 rättshjälp:

Ja Nej

4.2.5.2 befrielse från avgifter och kostnader:

Ja Nej

4.2.5.3 ett kostnadsfritt förfarande inför en administrativ myndighet som anges i bilaga X till förordning (EG) nr 4/2009:

Ja Nej

4.3 *Person C*

4.3.1 För- och efternamn:

4.3.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort:

4.3.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer:

4.3.4 Adress:

4.3.4.1 Gatuadress eller postbox:

4.3.4.2 Ort och postnummer:

4.3.4.3 Land:

4.3.5 Har fått:

4.3.5.1 rättshjälp:

Ja Nej

4.3.5.2 befrielse från avgifter och kostnader:

Ja Nej

4.3.5.3 ett kostnadsfritt förfarande inför en administrativ myndighet som anges i bilaga X till förordning (EG) nr 4/2009:

Ja Nej

5. Innehållet i domen/förlikningen inför domstol

5.1 Valuta

euro (EUR) bulgarisk lev (BGN) tjeckisk krona (CZK) estnisk krona (EEK)
 ungersk forint (HUF) litauisk litas (LTL) lettisk lats (LVL) polsk zloty (PLN)
 rumänsk leu (RON) svensk krona (SEK) annan (ange ISO-kod):

5.2 Underhållsbidrag (*)

5.2.1 **Underhållsbidrag A**

5.2.1.1 Underhållsbidraget ska betalas

av (namn och förnamn)

till(namn och förnamn på den person till vilken beloppet faktiskt ska betalas)

Person för vilken underhållsbidraget är avsett:

..... (namn och förnamn)

5.2.1.2 Belopp som ska betalas vid ett enda tillfälle

I förekommande fall, period som omfattas:

.....

(datum (dd/mm/åååå)-datum (dd/mm/åååå) eller händelse)

Förfalldatum: (dd/mm/åååå)

Belopp:

(*) Bifoga en kompletterande sida om domen eller förlikningen inför domstol avser fler än tre underhållskrav.

5.2.1.3 Belopp som ska betalas vid flera tillfällen

Förfalldatum (dd/mm/åååå)	Belopp

5.2.1.4 Belopp som ska betalas periodiskt

- En gång i veckan
- En gång i månaden
- Annat (ange periodicitet)

Belopp:

Från och med: (dd/mm/åååå)

Förfalldag/datum:

- I förekommande fall fram till och med (dd/mm/åååå eller händelse)
.....

Om underhållsbidraget indexerats, ange den beräkningsmetod som ligger till grund för indexeringen:
.....

Indexeringen gäller från och med: (dd/mm/åååå)

5.2.1.5 Retroaktivt belopp

Period som omfattas: ((dd/mm/åååå)-(dd/mm/åååå))

Belopp:

Betalningsformer:

.....

.....

5.2.1.6 Räkna (om ränta anges i domen/förlikningen inför domstol)

Om ränta räknas på underhållsbidraget, ange räntesatsen:

Ränta löper från och med: (dd/mm/åååå)

5.2.1.7 Betalning in natura (ange närmare):

.....

.....

.....

5.2.1.8 Annan betalningsform (ange närmare):

.....

.....

.....

5.2.2 **Underhållsbidrag B**

5.2.2.1 Underhållsbidraget ska betalas

av (namn och förnamn)

till (namn och förnamn på

den person till vilken beloppet faktiskt ska betalas)

..... Person för vilken underhållsbidraget är avsett: (namn och förnamn)

5.2.2.2 Belopp som ska betalas vid ett enda tillfälle

I förekommande fall, period som omfattas:

.....

(datum (dd/mm/åååå)-datum (dd/mm/åååå) eller händelse)

Förfalldatum: (dd/mm/åååå)

Belopp:

5.2.2.3 Belopp som ska betalas vid flera tillfällen

Förfalldatum (dd/mm/åååå)	Belopp

5.2.2.4 Belopp som ska betalas periodiskt En gång i veckan En gång i månaden Annat (ange periodicitet)

Belopp:

Från och med: (dd/mm/åååå)

Förfalldag/datum:

 I förekommande fall fram till och med (dd/mm/åååå eller händelse)

.....

Om underhållsbidraget indexeras, ange den beräkningsmetod som ligger till grund för indexeringen:

Indexeringen gäller från och med: (dd/mm/åååå)

5.2.2.5 Retroaktivt belopp

Period som omfattas: ((dd/mm/åååå)-(dd/mm/åååå))

Belopp:

Betelningsformer:

.....

.....

- 5.2.2.6 Räkta (om ränta anges i domen/förlikningen inför domstol)

Om ränta räknas på underhållsbidraget, ange räntesatsen:

Räkta löper från och med: (dd/mm/åååå)

- 5.2.2.7 Betalning in natura (ange närmare):

.....

.....

.....

- 5.2.2.8 Annan betalningsform (ange närmare):

.....

.....

.....

5.2.3 **Underhållsbidrag C**

- 5.2.3.1 Underhållsbidraget ska betalas

av (namn och förnamn)

till(namn och förnamn på den person till vilken beloppet faktiskt ska betalas)

Person för vilken underhållsbidraget är avsett:

.....(namn och förnamn)

- 5.2.3.2 Belopp som ska betalas vid ett enda tillfälle

I förekommande fall, period som omfattas:

.....

(datum (dd/mm/åååå)-datum (dd/mm/åååå) eller händelse)

Förfalldatum: (dd/mm/åååå)

Belopp:

- 5.2.3.3 Belopp som ska betalas vid flera tillfällen

Förfalldatum (dd/mm/åååå)	Belopp

- 5.2.3.4 Belopp som ska betalas periodiskt

En gång i veckan

En gång i månaden

Annat (ange periodicitet)

Belopp:

Från och med: (dd/mm/åååå)

Förfalldag/datum:

I förekommande fall fram till och med (dd/mm/åååå eller händelse)

.....

Om underhållsbidraget indexeras, ange den beräkningsmetod som ligger till grund för indexeringen:

Indexeringen gäller från och med: (dd/mm/åååå)

5.2.3.5 Retroaktivt belopp

Period som omfattas: ((dd/mm/åååå)-(dd/mm/åååå))

Belopp:

Betalningsformer:

.....

.....

5.2.3.6 Räkna (om ränta anges i domen/förlikningen inför domstol)

Om ränta räknas på underhållsbidraget, ange räntesatsen:

Ränta löper från och med: (dd/mm/åååå)

5.2.3.7 Betalning in natura (ange närmare):

.....

.....

.....

5.2.3.8 Annan betalningsform (ange närmare):

.....

.....

.....

5.3 *Avgifter och kostnader*

I domen/förlikningen inför domstol föreskrivs att

..... (för- och efternamn)

är betalningsskyldig för beloppet

till (för- och efternamn)

Om ytterligare blad tillfogats, ange antal sidor:

Ort: Datum: (dd/mm/åååå)

Ursprungsdomstolens namnteckning och/eller stämpel:

.....

BILAGA III

UTDRAG UR EN OFFICIELL HANDLING OM UNDERHÅLLSSKYLDIGHET SOM INTE ÄR FÖREMÅL FÖR ETT FÖRFARANDE FÖR ERKÄNNANDE OCH EN VERKSTÄLLBARHETSFÖRKLARING

(artikel 48 i rådets förordning (EG) nr xx/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet ⁽¹⁾)

VIKTIGT

Ska utfärdas av den behöriga myndigheten i ursprungsmedlemsstaten

Ska utfärdas endast om den officiella handlingen är verkställbar i ursprungsmedlemsstaten

Endast sådana uppgifter ska uppges som anges i den officiella handlingen eller som den behöriga myndigheten underrättats om

1. **Den officiella handlingens datum och referensnummer:**

Den officiella handlingen ska erkännas och vara verkställbar i en annan medlemsstat utan att det finns någon möjlighet att invända mot erkännandet och utan att det krävs en verkställbarhetsförklaring (artikel 48 i förordning (EG) nr 4/2009).

2. **Den officiella handlingens art**

2.1 Handlingen upprättad eller registrerad den: (dd/mm/åååå)

Avtalet ingånget eller bestyrkt den: (dd/mm/åååå)

2.2 Behörig myndighet:

2.2.1 Namn:

2.2.2 Adress:

2.2.2.1 Gatuadress eller postbox:

2.2.2.2 Ort och postnummer:

2.2.2.3 Medlemsstat

Belgien Bulgarien Tjeckien Tyskland Estland Irland Grekland
 Spanien Frankrike Italien Cypern Lettland Litauen Luxemburg Ungern Malta
 Nederländerna Österrike Polen Portugal Rumänien Slovenien Slovakien Finland
 Sverige

2.2.3 Telefon/Fax/E-postadress:

3. **Underhållsberättigad ^(*)**

3.1 *Person A*

3.1.1 För- och efternamn:

3.1.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort:

⁽¹⁾ OJ L 7, 10.1.2009, p. 1

^(*) Bifoga en kompletterande sida om den officiella handlingen avser mer än tre underhållsberättigade eller tre underhållsskyldiga.

- 3.1.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer:
- 3.1.4 Adress:
- 3.1.4.1 Gatuadress eller postbox:
- 3.1.4.2 Ort och postnummer:
- 3.1.4.3 Land:
- 3.2 *Person B*
- 3.2.1 För- och efternamn:
- 3.2.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort:
- 3.2.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer:
- 3.2.4 Adress:
- 3.2.4.1 Gatuadress eller postbox:
- 3.2.4.2 Ort och postnummer:
- 3.2.4.3 Land:
- 3.3 *Person C*
- 3.3.1 För- och efternamn:
- 3.3.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort:
- 3.3.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer:
- 3.3.4 Adress:
- 3.3.4.1 Gatuadress eller postbox:
- 3.3.4.2 Ort och postnummer:
- 3.3.4.3 Land:
4. **Underhållsskyldig (*)**
- 4.1 *Person A*
- 4.1.1 För- och efternamn:
- 4.1.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort:
- 4.1.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer:
- 4.1.4 Adress:
- 4.1.4.1 Gatuadress eller postbox:
- 4.1.4.2 Ort och postnummer:
- 4.1.4.3 Land:

(*) Bifoga en kompletterande sida om den officiella handlingen avser mer än tre underhållsberättigade eller tre underhållsskyldiga.

4.2 *Person B*

4.2.1 För- och efternamn:

4.2.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort:

4.2.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer:

4.2.4 Adress:

4.2.4.1 Gatuadress eller postbox:

4.2.4.2 Ort och postnummer:

4.2.4.3 Land:

4.3 *Person C*

4.3.1 För- och efternamn:

4.3.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort:

4.3.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer:

4.3.4 Adress:

4.3.4.1 Gatuadress eller postbox:

4.3.4.2 Ort och postnummer:

4.3.4.3 Land:

5. **Den officiella handlingens innehåll**5.1 *Valuta*

euro (EUR) bulgarisk lev (BGN) tjeckisk krona (CZK) estnisk krona (EEK)
 ungersk forint (HUF) litauisk litas (LTL) lettisk lats (LVL) polsk zloty (PLN)
 rumänsk leu (RON) svensk krona (SEK) annan (ange ISO-kod):

5.2 *Underhållsbidrag (*)*5.2.1 **Underhållsbidrag A**

5.2.1.1 Underhållsbidraget ska betalas

av (namn och förnamn)

till (namn och förnamn på den person till vilken beloppet faktiskt ska betalas)

Person för vilken underhållsbidraget är avsett:

(namn och förnamn)

5.2.1.2 Belopp som ska betalas vid ett enda tillfälle

I förekommande fall, period som omfattas:

.....

(datum (dd/mm/åååå)-datum (dd/mm/åååå) eller händelse)

Förfalldatum: (dd/mm/åååå)

Belopp:

(*) Bifoga en kompletterande sida om den officiella handlingen avser fler än tre underhållskrav.

5.2.1.3 Belopp som ska betalas vid flera tillfällen

Förfalldatum (dd/mm/åååå)	Belopp

5.2.1.4 Belopp som ska betalas periodiskt

- En gång i veckan
- En gång i månaden
- Annat (ange periodicitet)

Belopp:

Från och med: (dd/mm/åååå)

Förfalldag/datum:

I förekommande fall fram till och med (dd/mm/åååå eller händelse)

.....

Om underhållsbidraget indexerar, ange den beräkningsmetod som ligger till grund för indexeringen:

.....

Indexeringen gäller från och med: (dd/mm/åååå)

5.2.1.5 Retroaktivt belopp

Period som omfattas: ((dd/mm/åååå)-(dd/mm/åååå))

Belopp:

Betalningsformer:

.....

.....

5.2.1.6 Ränta (om ränta anges i den officiella handlingen)

Om ränta räknas på underhållsbidraget, ange räntesatsen:

Ränta löper från och med: (dd/mm/åååå)

5.2.1.7 Betalning in natura (ange närmare):

.....

.....

.....

5.2.1.8 Annan betalningsform (ange närmare):

.....

.....

.....

5.2.2 **Underhållsbidrag B**

5.2.2.1 Underhållsbidraget ska betalas

av (namn och förnamn)

till (namn och förnamn på den person till vilken beloppet faktiskt ska betalas)

.....

Person för vilken underhållsbidraget är avsett:

..... (namn och förnamn)

5.2.2.2 Belopp som ska betalas vid ett enda tillfälle

I förekommande fall, period som omfattas:

.....

(datum (dd/mm/åååå)-datum (dd/mm/åååå) eller händelse)

Förfalldatum: (dd/mm/åååå)

Belopp:

5.2.2.3 Belopp som ska betalas vid flera tillfällen

Förfalldatum (dd/mm/åååå)	Belopp

5.2.2.4 Belopp som ska betalas periodiskt En gång i veckan En gång i månaden Annat (ange periodicitet)

Belopp:

Från och med: (dd/mm/åååå)

Förfalldag/datum:

 I förekommande fall fram till och med (dd/mm/åååå eller händelse)

.....

Om underhållsbidraget indexerar, ange den beräkningsmetod som ligger till grund för indexeringen:

.....

Indexeringen gäller från och med: (dd/mm/åååå)

5.2.2.5 Retroaktivt belopp

Period som omfattas: ((dd/mm/åååå)-(dd/mm/åååå))

Belopp:

Betalningsformer:

.....

.....

5.2.2.6 Räkna (om ränta anges i den officiella handlingen)

Om ränta räknas på underhållsbidraget, ange räntesatsen:

Räkna löper från och med: (dd/mm/åååå)

5.2.2.7 Betalning in natura (ange närmare):

.....

.....

.....

5.2.2.8 Annan betalningsform (ange närmare):

.....

.....

.....

5.2.3 **Underhållsbidrag C**

5.2.3.1 Underhållsbidraget ska betalas

av (namn och förnamn)

till (namn och förnamn på den person till vilken beloppet faktiskt ska betalas)

Person för vilken underhållsbidraget är avsett:

..... (namn och förnamn)

5.2.3.2 Belopp som ska betalas vid ett enda tillfälle

I förekommande fall, period som omfattas:

.....

(datum (dd/mm/åååå)-datum (dd/mm/åååå) eller händelse)

Förfalldatum: (dd/mm/åååå)

Belopp:

5.2.3.3 Belopp som ska betalas vid flera tillfällen

Förfalldatum (dd/mm/åååå)	Belopp

5.2.3.4 Belopp som ska betalas periodiskt En gång i veckan En gång i månaden Annat (ange periodicitet)

Belopp:

Från och med: (dd/mm/åååå)

Förfalldag/datum:

I förekommande fall fram till och med (dd/mm/åååå eller händelse)

.....

Om underhållsbidraget indexeras, ange den beräkningsmetod som ligger till grund för indexeringen:

Indexeringen gäller från och med: (dd/mm/åååå)

5.2.3.5 Retroaktivt belopp

Period som omfattas: ((dd/mm/åååå)-(dd/mm/åååå))

Belopp:

Betalningsformer:

.....

.....

5.2.3.6 Ränta (om ränta anges i den officiella handlingen)

Om ränta räknas på underhållsbidraget, ange räntesatsen:

Ränta löper från och med: (dd/mm/åååå)

5.2.3.7 Betalning in natura (ange närmare):

.....

.....

.....

5.2.3.8 Annan betalningsform (ange närmare):

.....

.....

.....

5.3 *Kostnader*

I den officiella handlingen föreskrivs att

..... (för- och efternamn)

är betalningsskyldig för beloppet.....

till..... (för- och efternamn)

Om ytterligare blad tillfogats, ange antal sidor:

Ort: Datum: (dd/mm/åååå)

Ursprungsdomstolens namnteckning och/eller stämpel:

.....

BILAGA IV

UTDRAG UR EN OFFICIELL HANDLING OM UNDERHÅLLSSKYLDIGHET SOM ÄR FÖREMÅL FÖR ETT FÖRFARANDE FÖR ERKÄNNANDE OCH EN VERKSTÄLLBARHETSFÖRKLARING

(artiklarna 48 och 75.2 i rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet (*)

VIKTIGT

Ska utfärdas av den behöriga myndigheten i ursprungsmedlemsstaten

Ska utfärdas endast om den officiella handlingen är verkställbar i ursprungsmedlemsstaten

Endast sådana uppgifter ska uppges som anges i den officiella handlingen eller som den behöriga myndigheten underrättats om

1. **Den officiella handlingens datum och referensnummer:**

 2. **Den officiella handlingens art**
 - 2.1 Handlingen upprättad eller registrerad den: (dd/mm/åååå)
 - Avtalet ingånget eller bestyrkt den: (dd/mm/åååå)
 - 2.2 Behörig myndighet
 - 2.2.1 Namn:
 - 2.2.2 Adress:
 - 2.2.2.1 Gatadress eller postbox:
 - 2.2.2.2 Ort och postnummer:
 - 2.2.2.3 Medlemsstat
 - Belgien Bulgarien Tjeckien Tyskland Estland Irland Grekland
 - Spanien Frankrike Italien Cypern Lettland Litauen Luxemburg Ungern Malta
 - Nederländerna Österrike Polen Portugal Rumänien Slovenien Slovakien Finland
 - Sverige
 - 2.2.3 Telefon/Fax/E-postadress:
-
3. **Underhållsberättigad (*)**
 - 3.1 *Person A*
 - 3.1.1 För- och efternamn:
 - 3.1.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort:

(*) EUT L 7, 10.1.2009, s. 1.

(*) Bifoga en kompletterande sida om den officiella handlingen avser mer än tre underhållsberättigade eller tre underhållsskyldiga.

- 3.1.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer:
- 3.1.4 Adress:
- 3.1.4.1 Gatuadress eller postbox:
- 3.1.4.2 Ort och postnummer:
- 3.1.4.3 Land:
- 3.2 *Person B*
- 3.2.1 För- och efternamn:
- 3.2.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort:
- 3.2.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer:
- 3.2.4 Adress:
- 3.2.4.1 Gatuadress eller postbox:
- 3.2.4.2 Ort och postnummer:
- 3.2.4.3 Land:
- 3.3 *Person C*
- 3.3.1 För- och efternamn:
- 3.3.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort:
- 3.3.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer:
- 3.3.4 Adress:
- 3.3.4.1 Gatuadress eller postbox:
- 3.3.4.2 Ort och postnummer:
- 3.3.4.3 Land:
4. **Underhållsskyldig (*)**
- 4.1 *Person A*
- 4.1.1 För- och efternamn:
- 4.1.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort:
- 4.1.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer:
- 4.1.4 Adress:
- 4.1.4.1 Gatuadress eller postbox:
- 4.1.4.2 Ort och postnummer:
- 4.1.4.3 Land:

(*) Bifoga en kompletterande sida om den officiella handlingen avser mer än tre underhållsberättigade eller tre underhållsskyldiga.

4.2 Person B

4.2.1 För- och efternamn:

4.2.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort:

4.2.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer:

4.2.4 Adress:

4.2.4.1 Gatuadress eller postbox:

4.2.4.2 Ort och postnummer:

4.2.4.3 Land:

4.3 Person C

4.3.1 För- och efternamn:

4.3.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort:

4.3.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer:

4.3.4 Adress:

4.3.4.1 Gatuadress eller postbox:

4.3.4.2 Ort och postnummer:

4.3.4.3 Land:

5. Den officiella handlingens innehåll

5.1 Valuta

- euro (EUR) bulgarisk lev (BGN) tjeckisk krona (CZK) estnisk krona (EEK)
 ungersk forint (HUF) litauisk litas (LTL) lettisk lats (LVL) polsk zloty (PLN)
 rumänsk leu (RON) svensk krona (SEK) annan (ange ISO-kod):

5.2 Underhållsbidrag (*)

5.2.1 Underhållsbidrag A

5.2.1.1 Underhållsbidraget ska betalas

av (namn och förnamn)

till (namn och förnamn på den person till vilken beloppet faktiskt ska betalas)

Person för vilken underhållsbidraget är avsett:

..... (namn och förnamn)

5.2.1.2 Belopp som ska betalas vid ett enda tillfälle

I förekommande fall, period som omfattas:

.....

(datum (dd/mm/åååå)-datum (dd/mm/åååå) eller händelse)

Förfalldatum: (dd/mm/åååå)

Belopp:

(*) Bifoga en kompletterande sida om den officiella handlingen avser fler än tre underhållskrav.

5.2.1.3 Belopp som ska betalas vid flera tillfällen

Förfalldatum (dd/mm/åååå)	Belopp

5.2.1.4 Belopp som ska betalas periodiskt En gång i veckan En gång i månaden Annat (ange periodicitet)

Belopp:

Från och med: (dd/mm/åååå)

Förfalldag/datum:

 I förekommande fall fram till och med (dd/mm/åååå eller händelse)

.....

Om underhållsbidraget indexerar, ange den beräkningsmetod som ligger till grund för indexeringen:

.....

Indexeringen gäller från och med: (dd/mm/åååå)

5.2.1.5 Retroaktivt belopp

Period som omfattas: ((dd/mm/åååå)-(dd/mm/åååå))

Belopp:

Betalningsformer:

.....

.....

5.2.1.6 Ränta (om ränta anges i den officiella handlingen)

Om ränta räknas på underhållsbidraget, ange räntesatsen:

.....

Ränta löper från och med: (dd/mm/åååå)

5.2.1.7 Betalning in natura (ange närmare):

.....

.....

.....

5.2.1.8 Annan betalningsform (ange närmare):

.....

.....

.....

5.2.2 **Underhållsbidrag B**

5.2.2.1 Underhållsbidraget ska betalas

av (namn och förnamn)

till (namn och förnamn på den person till vilken beloppet faktiskt ska betalas)

Person för vilken underhållsbidraget är avsett:

..... (namn och förnamn)

5.2.2.2 Belopp som ska betalas vid ett enda tillfälle

I förekommande fall, period som omfattas:

.....

(datum (dd/mm/åååå)-datum (dd/mm/åååå) eller händelse)

Förfalldatum: (dd/mm/åååå)

Belopp:

5.2.2.3 Belopp som ska betalas vid flera tillfällen

Förfalldatum (dd/mm/åååå)	Belopp

5.2.2.4 Belopp som ska betalas periodiskt En gång i veckan En gång i månaden Annat (ange periodicitet)

Belopp:

Från och med: (dd/mm/åååå)

Förfalldag/datum:

 I förekommande fall fram till och med (dd/mm/åååå eller händelse)

.....

Om underhållsbidraget indexeras, ange den beräkningsmetod som ligger till grund för indexeringen:

Indexeringen gäller från och med: (dd/mm/åååå)

5.2.2.5 Retroaktivt belopp

Period som omfattas: ((dd/mm/åååå)-(dd/mm/åååå))

Belopp:

Betelningsformer:

.....

.....

5.2.2.6 Ränta (om ränta anges i den officiella handlingen)

Om ränta räknas på underhållsbidraget, ange räntesatsen:

Ränta löper från och med: (dd/mm/åååå)

5.2.2.7 Betalning in natura (ange närmare):

.....

.....

.....

5.2.2.8 Annan betalningsform (ange närmare):

.....

.....

.....

5.2.3 **Underhållsbidrag C**

5.2.3.1 Underhållsbidraget ska betalas

av (namn och förnamn)

till (namn och förnamn på den person till vilken beloppet faktiskt ska betalas)

Person för vilken underhållsbidraget är avsett:

..... (namn och förnamn)

5.2.3.2 Belopp som ska betalas vid ett enda tillfälle

I förekommande fall, period som omfattas:

.....

(datum (dd/mm/åååå)-datum (dd/mm/åååå) eller händelse)

Förfalldatum: (dd/mm/åååå)

Belopp:

5.2.3.3 Belopp som ska betalas vid flera tillfällen

Förfalldatum (dd/mm/åååå)	Belopp

5.2.3.4 Belopp som ska betalas periodiskt En gång i veckan En gång i månaden Annat (ange periodicitet)

Belopp:

Från och med: (dd/mm/åååå)

Förfalldag/datum:

I förekommande fall fram till och med (dd/mm/åååå eller händelse)

.....

Om underhållsbidraget indexeras, ange den beräkningsmetod som ligger till grund för indexeringen:

.....

Indexeringen gäller från och med: (dd/mm/åååå)

5.2.3.5 Retroaktivt belopp

Period som omfattas: ((dd/mm/åååå)-(dd/mm/åååå))

Belopp:

Betalningsformer:

.....

.....

5.2.3.6 Räkna (om ränta anges i den officiella handlingen)

Om ränta räknas på underhållsbidraget, ange räntesatsen:

Ränta löper från och med: (dd/mm/åååå)

5.2.3.7 Betalning in natura (ange närmare):

.....

.....

.....

5.2.3.8 Annan betalningsform (ange närmare):

.....

.....

.....

5.3 *Kostnader*

I den officiella handlingen föreskrivs att

..... (för- och efternamn)

är betalningsskyldig för beloppet

till..... (för- och efternamn)

Om ytterligare blad tillfogats, ange antal sidor:

Ort: Datum: (dd/mm/åååå)

Ursprungsdomstolens namnteckning och/eller stämpel:

.....

BILAGA V

FRAMSTÄLLAN OM SÄRSKILDA ÅTGÄRDER

(artikel 53 i rådets förordning nr (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet ⁽¹⁾)

DEL A: Ifylls av den begärande centralmyndigheten**1. Begärande centralmyndighet**

1.1 Namn:

1.2 Adress:

1.2.1 Gatuadress eller postbox:

1.2.2 Ort och postnummer:

1.2.3 Medlemsstat

- Belgien Bulgarien Tjeckien Tyskland Estland Irland Grekland
 Spanien Frankrike Italien Cypern Lettland Litauen Luxemburg Ungern Malta
 Nederländerna Österrike Polen Portugal Rumänien Slovenien Slovakien Finland
 Sverige

1.3 Telefon:

1.4 Fax

1.5 E-postadress:

1.6 Referensnummer:

1.7 Person som ansvarar för bevakningen av ansökan:

1.7.1 För- och efternamn:

1.7.2 Telefon:

1.7.3 E-postadress:

2. Anmodad centralmyndighet

2.1 Namn:

2.2 Adress:

2.2.1 Gatuadress eller postbox:

2.2.2 Ort och postnummer:

2.2.3 Medlemsstat

- Belgien Bulgarien Tjeckien Tyskland Estland Irland Grekland
 Spanien Frankrike Italien Cypern Lettland Litauen Luxemburg Ungern Malta
 Nederländerna Österrike Polen Portugal Rumänien Slovenien Slovakien Finland
 Sverige

⁽¹⁾ EUT L 7, 10.1.2009, s. 1.

3. **Framställan**3.1 *Den begärda särskilda åtgärden syftar till att*

- 3.1.1 bidra till lokaliseringen av den underhållsskyldige eller den underhållsberättigade (se punkterna 3.3 och 3.4)
- 3.1.2 underlätta sökandet av information om den underhållsskyldiges eller den underhållsberättigades inkomster eller tillgångar (se punkterna 3.3 och 3.4)
- 3.1.3 underlätta sökandet efter skriftligt bevis eller annat bevis
- 3.1.4 vara behjälplig med att fastställa föräldraskap
- 3.1.5 inleda eller underlätta inledandet av förfaranden för att utverka eventuella nödvändiga interimistiska åtgärder av territoriellt slag
- 3.1.6 underlätta delgivningen av handlingar

3.2 *Motivation för framställan:*

.....

.....

.....

.....

.....

3.3 *Den begärda informationen gäller*3.3.1 ***följande underhållsskyldige***

3.3.1.1 För- och efternamn:

3.3.1.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) (*):

3.3.1.3 Senast kända adress:

3.3.1.4 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer (*):

3.3.1.5 Andra upplysningar som kan vara av intresse (**):

.....

.....

3.3.2 ***följande underhållsberättigade***

3.3.2.1 För- och efternamn:

3.3.2.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) (*):

3.3.2.3 Senast kända adress:

3.3.2.4 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer (*):

3.3.2.5 Andra upplysningar som kan vara av intresse (**):

.....

.....

(*) Om tillgängligt.

(**) T.ex. namn på en tidigare arbetsgivare, adress till familjemedlemmar, uppgifter om ett fordon eller en fastighet som personen i fråga antas äga.

3.4 *Begärd information*3.4.1 Den underhållsskyldiges/underhållsberättigades aktuella adress3.4.2 Den underhållsskyldiges/underhållsberättigades inkomst3.4.3 Den underhållsskyldiges/underhållsberättigades tillgångar

Den underhållsberättigade har lagt fram en kopia av en dom, av en förlikning inför domstol eller av en officiell handling tillsammans med tillhörande formulär

 Ja Nej

Meddelandet till den berörda personen riskerar att äventyra inkasserandet av underhållet (artikel 63.2 i förordning (EG) nr 4/2009).

Ort: Datum: (dd/mm/åååå)

Namn och namnteckning på den behöriga tjänstemannen vid den begärande centralmyndigheten:

.....

DEL B: Ifylls av den anmodade centralmyndigheten

4. Den anmodade centralmyndighetens referensnummer:

5. Person som ansvarar för bevakningen av framställan

5.1 För- och efternamn:

5.2 Telefon:

5.3 Fax

5.4 E-postadress:

6. Vidtagna åtgärder och uppnådda resultat

.....

.....

.....

.....

7. Insamlad information

7.1 *Utan återopande av artiklarna 61, 62 och 63 i förordning (EG) nr 4/2009:*

7.1.1 Den underhållsskyldiges/underhållsberättigades adress:

Nej Ja (specificera)

.....
.....

7.1.2 Den underhållsskyldiges/underhållsberättigades inkomst:

Nej Ja (specificera)

.....
.....

7.1.3 Den underhållsskyldiges/underhållsberättigades tillgångar:

Nej Ja (specificera)

.....
.....

7.2 *Med tillämpning av artiklarna 61, 62 och 63 i förordning (EG) nr 4/2009:*

7.2.1 Den underhållsskyldiges/underhållsberättigades adress:

Nej Ja (specificera)

.....
.....
.....

7.2.2 Den underhållsskyldiges/underhållsberättigades inkomst:

Nej Ja

7.2.3 Den underhållsskyldiges/underhållsberättigades tillgångar:

Nej Ja

VIKTIGT

(vid tillämpning av artiklarna 61, 62 och 63 i förordning (EG) nr 4/2009)

Med undantag för uppgifter om huruvida det finns en adress, inkomster eller tillgångar i den anmodade medlemsstaten eller inte, får de uppgifter som avses i artikel 61.1 inte lämnas till den person som har ansökt hos den begärande centralmyndigheten, med förbehåll för tillämpningen av förfaranderegler inför en domstol (artikel 62.2 i förordning (EG) nr 4/2009).

8. **Den begärda informationen kan inte lämnas**

Den anmodade centralmyndigheten kan inte tillhandahålla den begärda informationen av följande skäl:

.....
.....
.....

Ort: **Datum:** (dd/mm/åååå)

Namn och namnteckning på den behöriga tjänstemannen vid den anmodade centralmyndigheten:

.....

BILAGA VI

**ANSÖKNINGSFORMULÄR FÖR ERKÄNNANDE, VERKSTÄLLBARHETSFÖRKLARING ELLER
VERKSTÄLLIGHET AV EN DOM OM UNDERHÅLLSSKYLDIGHET**

(artiklarna 56 och 57 i rådets förordning nr (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet ⁽¹⁾)

DEL A: Ifylls av den begärande centralmyndigheten

1. Ansökan

- Ansökan om erkännande eller verkställbarhetsförklaring av en dom (artikel 56.1 a)
- Ansökan om erkännande av en dom (artikel 56.2 a)
- Ansökan om verkställighet av en dom som avkunnats eller erkänts i den anmodade medlemsstaten (artikel 56.1 b)

2. Begärande centralmyndighet

2.1 Namn:

2.2 Adress:

2.2.1 Gatuaadress eller postbox:

2.2.2 Ort och postnummer:

2.2.3 Medlemsstat

- Belgien Bulgarien Tjeckien Tyskland Estland Irland Grekland
 Spanien Frankrike Italien Cypern Lettland Litauen Luxemburg Ungern Malta
 Nederländerna Österrike Polen Portugal Rumänien Slovenien Slovakien Finland
 Sverige

2.3 Telefon:

2.4 Fax

2.5 E-postadress:

2.6 Referensnummer för denna ansökan:

Begäran ska behandlas tillsammans med ansökan/ansökningarna med följande referensnummer:

2.7 Person som ansvarar för bevakningen av ansökan:

2.7.1 För- och efternamn:

2.7.2 Telefon:

2.7.3 E-postadress:

(¹) EUT L 7, 10.1.2009, s. 1.

3. **Anmodad centralmyndighet**

3.1 Namn:

3.2 Adress:

3.2.1 Gatuadress eller postbox:

3.2.2 Ort och postnummer:

3.2.3 Medlemsstat

- Belgien Bulgarien Tjeckien Tyskland Estland Irland Grekland
 Spanien Frankrike Italien Cypern Lettland Litauen Luxemburg Ungern Malta
 Nederländerna Österrike Polen Portugal Rumänien Slovenien Slovakien Finland
 Sverige

4. **Handlingar som bifogas (*) ansökan när en dom meddelats i en medlemsstat**

- En kopia av domen/förlikningen inför domstol/den officiella handlingen
 Ett utdrag ur domen/förlikningen inför domstol/den officiella handlingen på ett standardformulär enligt förlagan i bilaga I, bilaga II, bilaga III eller bilaga IV
 En translitterering eller översättning av innehållet i standardformuläret enligt förlagan i bilaga I, bilaga II, bilaga III eller bilaga IV
 I tillämpliga fall en kopia av domen om verkställbarhetsförklaring
 En handling som anger fordringarnas belopp och när beräkningen gjordes
 En handling som anger att den sökande har fått rättshjälp, eller kostnads- och avgiftsbefrielse
 Ett dokument som anger att den sökande varit befriad från alla kostnader i samband med ett förfarande vid en administrativ myndighet och uppfyller de ekonomiska villkoren för att få rättshjälp eller kostnads- och avgiftsbefrielse
 En handling som fastställer det offentliga organets rätt att kräva återbetalning för bidrag som har utbetalats till den underhållsberättigade och motiverar utbetalningen av dessa bidrag
 Övriga handlingar (v.g. precisera)

5. **Handlingar som bifogas (*) ansökan när en dom meddelats i en tredje stat**

- Domens fullständiga lydelse
 En av ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet upprättad sammanfattning av, eller utdrag ur, domen
 En handling som fastställer att domen är verkställbar i ursprungsmedlemsstaten och, om en administrativ myndighet har meddelat avgörandet, en handling som fastställer att kraven i artikel 19.3 i 2007 års Haagkonvention är uppfyllda

(*) Kryssa i tillämpliga rutor och numrera handlingarna i den ordning de bifogas.

- Om svaranden varken har varit närvarande eller företrädd vid förhandlingarna i ursprungsmedlemsstaten, en eller flera handlingar som intygar att svaranden vederbörligen har informerats om förhandlingen och har haft möjlighet att höras, respektive vederbörligen har informerats om domen och har haft möjlighet att bestrida eller överklaga den
- En handling som fastställer fordringarna och anger när beräkningen gjordes
- En handling med upplysningar till hjälp vid beräkningar i samband med ett beslut som innefattar automatisk indexomräkning
- En handling som anger i vilken utsträckning den sökande har fått fri rättshjälp i ursprungsmedlemsstaten
- Övriga handlingar (v.g. precisera)
-
-
-

Sammanlagt antal handlingar som bifogas ansökningsformuläret:

Ort: **Datum:** (dd/mm/åååå)

Namn och namnteckning på den behöriga tjänstemannen vid den begärande centralmyndigheten:

DEL B: Ifylls av den sökande eller, i förekommande fall, av den person eller myndighet som i den begärande medlemsstaten är befullmäktigad att fylla i formuläret på den sökandes vägnar

6. **Ansökan**

- 6.1 *Ansökan om erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring av en dom*

Ansökan grundar sig på:

- 6.1.1 Kapitel IV avsnitt 2 i förordning (EG) nr 4/2009

- 6.1.2 2007 års Haagkonvention

- 6.1.2.1 Ange grunden för erkännande och verkställighet enligt artikel 20 i 2007 års Haagkonvention:

- 6.1.2.2 Svaranden har inställt sig eller företrätts vid förfarandena i ursprungsstaten:

Ja Nej

- 6.1.3 Den anmodade medlemsstatens nationella lagstiftning

- 6.1.4 Annat (precisera):
-
-

- 6.2 *Ansökan om verkställighet av en dom som avkunnats eller erkänts i den anmodade medlemsstaten*

7. **Dom**
- 7.1 Datum och referensnummer:
- 7.2 Ursprungsdomstol:
8. **Sökande**
- 8.1 *Fysisk person:*
- 8.1.1 För- och efternamn:
- 8.1.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort:
- 8.1.3 ID- eller socialförsäkringsnummer (*):
- 8.1.4 Nationalitet:
- 8.1.5 Yrke:
- 8.1.6 Civilstånd:
- 8.1.7 Adress:
- 8.1.7.1 c/o (för- och efternamn) (**)
- 8.1.7.2 Gatuadress eller postbox:
- 8.1.7.3 Ort och postnummer:
- 8.1.7.4 Medlemsstat
- Belgien Bulgarien Tjeckien Tyskland Estland Irland Grekland
 Spanien Frankrike Italien Cypern Lettland Litauen Luxemburg Ungern Malta
 Nederländerna Österrike Polen Portugal Rumänien Slovenien Slovakien Finland
 Sverige
- 8.1.8 Telefon/E-postadress:
- 8.1.9 Sökanden
- 8.1.9.1 har fått rättshjälp i ursprungsmedlemsstaten:
- Ja Nej
- 8.1.9.2 fått kostnads- och avgiftsbefrielse:
- Ja Nej
- 8.1.9.3 varit befriad från kostnader i samband med förfarandet vid en administrativ myndighet enligt bilaga X till förordning (EG) nr 4/2009:
- Ja Nej
- 8.1.10 I förekommande fall, för- och efternamn samt adressuppgifter för den sökandes ombud (advokat):

(*) Om uppgiften finns att tillgå.

(**) I händelse av våld inom familjen (se artikel 57.3 i förordning (EG) nr 4/2009).

- 8.2 Offentligt organ:
- 8.2.1 Namn:
- 8.2.2 Adress:
- 8.2.2.1 Gatuadress eller postbox:
- 8.2.2.2 Ort och postnummer:
- 8.2.2.3 Medlemsstat
- Belgien Bulgarien Tjeckien Tyskland Estland Irland Grekland
 Spanien Frankrike Italien Cypern Lettland Litauen Luxemburg Ungern Malta
 Nederländerna Österrike Polen Portugal Rumänien Slovenien Slovakien Finland
 Sverige
- 8.2.3 Telefon/Fax/E-postadress:
- 8.2.4 Organets rättsliga ombud (*):

- 8.2.5 Person som ansvarar för bevakningen av begäran:
- 8.2.5.1 För- och efternamn:
- 8.2.5.2 Telefon:
- 8.2.5.3 Fax
- 8.2.5.4 E-postadress:
9. **Svarande**
- 9.1 För- och efternamn:
- 9.2 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort (**):
- 9.3 ID- eller socialförsäkringsnummer (**):
- 9.4 Nationalitet (**):
- 9.5 Yrke (**):
- 9.6 Civilstånd (**):
- 9.7 Adress (**):
- 9.7.1 Gatuadress eller postbox:
- 9.7.2 Ort och postnummer:
- 9.7.3 Medlemsstat
- Belgien Bulgarien Tjeckien Tyskland Estland Irland Grekland
 Spanien Frankrike Italien Cypern Lettland Litauen Luxemburg Ungern Malta
 Nederländerna Österrike Polen Portugal Rumänien Slovenien Slovakien Finland
 Sverige
10. **Annan information som gör det möjligt att lokalisera svaranden:**

(*) Om uppgiften är relevant.

(**) Om uppgifterna finns att tillgå.

11. Person(er) som har rätt att få underhållsbidrag (*)

11.1 Personen är densamma som den sökande som anges i punkt 8

11.2 Personen är densamma som den svarande som anges i punkt 9

11.3 Sökanden Svaranden

är det rättsliga ombud (**) som försvarar följande persons eller personers intressen:

11.3.1 Person A

11.3.1.1 För- och efternamn:

11.3.1.2 Födelsedatum: (dd/mm/åååå)

11.3.1.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer (***):

11.3.1.4 Nationalitet (***):

11.3.1.5 Yrke (***):

11.3.1.6 Civilstånd (***):

11.3.2 Person B

11.3.2.1 För- och efternamn:

11.3.2.2 Födelsedatum: (dd/mm/åååå)

11.3.2.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer (***):

11.3.2.4 Nationalitet (***):

11.3.2.5 Yrke (***):

11.3.2.6 Civilstånd (***):

11.3.3 Person C

11.3.3.1 För- och efternamn:

11.3.3.2 Födelsedatum: (dd/mm/åååå)

11.3.3.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer (***):

11.3.3.4 Nationalitet (***):

11.3.3.5 Yrke (***):

11.3.3.6 Civilstånd (***):

12. Underhållsskyldig

12.1 Personen är densamma som den sökande som anges i punkt 8

12.2 Personen är densamma som den svarande som anges i punkt 9

12.3 Sökanden Svaranden

är det rättsliga ombud (**) som försvarar följande persons intressen:

12.3.1 För- och efternamn:

(*) Bifoga en kompletterande sida om det är fler än tre personer.

(**) T.ex. den person som utövar föräldraansvaret eller förmyndaren för en skyddad vuxen.

(***) Om uppgifterna finns tillgängliga.

- 12.3.2 Födelsedatum: (dd/mm/åååå)
- 12.3.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer (*):
- 12.3.4 Nationalitet (*):
- 12.3.5 Yrke (*):
- 12.3.6 Civilstånd (*):

13. **Betalningsuppgifter om ansökan görs av den underhållsberättigade**

13.1 *Betalning på elektronisk väg*

- 13.1.1 Bankens namn:
- 13.1.2 BIC eller annan relevant bankkod:
- 13.1.3 Kontohavarens namn och förnamn:
- 13.1.4 Internationellt bankkontonummer (IBAN):

13.2 *Betalning med check*

- 13.2.1 Check utställd på:
- 13.2.2 Checken ska sändas till:
- 13.2.2.1 För- och efternamn:
- 13.2.2.2 Adress:
- 13.2.2.2.1 Gatuadress/postbox:
- 13.2.2.2.2 Ort och postnummer:
- 13.2.2.2.3 Land:

14. **Kompletterande upplysningar (i tillämpliga fall):**

.....

.....

.....

Ort: **Datum:** (dd/mm/åååå)

Sökandens namnteckning:

och/eller, i tillämpliga fall:

Namn och namnteckning på den person från myndighet i den begärande medlemsstaten som har rätt att underteckna formuläret på den sökandes vägnar:

.....

(*) Om uppgifterna finns att tillgå.

BILAGA VII

**ANSÖKNINGSFORMULÄR AVSEENDE ERHÅLLANDE ELLER ÄNDRING AV EN DOM OM
UNDERHÅLLSSKYLDIGHET**

(artiklarna 56 och 57 i rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet ⁽¹⁾)

DEL A: Ifylls av den begärande centralmyndigheten

1. Ansökan

- Ansökan om erhållande av en dom (artikel 56.1 c)
- Ansökan om erhållande av en dom (artikel 56.1 d)
- Ansökan om ändring av en dom (artikel 56.1 e)
- Ansökan om ändring av en dom (artikel 56.1 f)
- Ansökan om ändring av en dom (artikel 56.2 b)
- Ansökan om ändring av en dom (artikel 56.2 c)

2. Begärande centralmyndighet

2.1 Namn:

2.2 Adress:

2.2.1 Gatuadress eller postbox:

2.2.2 Ort och postnummer:

2.2.3 Medlemsstat

- Belgien Bulgarien Tjeckien Tyskland Estland Irland Grekland
 Spanien Frankrike Italien Cypern Lettland Litauen Luxemburg Ungern Malta
 Nederländerna Österrike Polen Portugal Rumänien Slovenien Slovakien Finland
 Sverige

2.3 Telefon:

2.4 Fax

2.5 E-postadress:

2.6 Referensnummer för denna begäran:

Ansökan ska behandlas tillsammans med ansökan/ansökningarna med följande referensnummer:

2.7 Person som ansvarar för bevakningen av ansökan:

2.7.1 För- och efternamn:

2.7.2 Telefon:

2.7.3 E-postadress:

⁽¹⁾ EUT L 7, 10.1.2009, s. 1.

3. **Anmodad centralmyndighet**

3.1 Namn:

3.2 Adress:

3.2.1 Gatuadress eller postbox:

3.2.2 Ort och postnummer:

3.2.3 Medlemsstat

- Belgien Bulgarien Tjeckien Tyskland Estland Irland Grekland
 Spanien Frankrike Italien Cypern Lettland Litauen Luxemburg Ungern Malta
 Nederländerna Österrike Polen Portugal Rumänien Slovenien Slovakien Finland
 Sverige

4. **Handlingar som, i tillämpliga fall, bifogas (*) ansökningen**

- Den anmodade medlemsstatens avgörande om att vägra erkännande eller förklaring om verkställbarhet
 Kopia av den dom som ska ändras
 Utdrag ur den dom som ska ändras
 Handling(ar) som motiverar en förändring av inkomsterna eller annan förändring av omständigheterna
 Personbevis eller motsvarande
 Den underhållsskyldiges erkännande av föräldraskap
 Handling(ar) som intygar föräldraskap
 Beslut från behörig myndighet i fråga om föräldraskap
 Resultat av genetiska prov
 Adoptionshandling
 Äktenskapsbevis eller intyg om motsvarande förhållande
 Handling(ar) som intygar skilsmässa/hemskillnad
 Handling(ar) som intygar att parterna bor tillsammans
 Intyg om skolgång
 Handling(ar) som intygar ekonomiska förhållanden
 Övriga handlingar (v.g. specificera):

Sammanlagt antal handlingar som bifogas ansökningsformuläret:

Ort: **Datum:** (dd/mm/åååå)

Namn och namnteckning på den behöriga tjänstemannen vid den begärande centralmyndigheten:

.....

(*) Kryssa i relevanta rutor och numrera handlingarna i den ordning de bifogas.

DEL B: Ifylls av den sökande eller, i förekommande fall, av den person eller myndighet som i den begärande medlemsstaten är befullmäktigad att fylla i formuläret på den sökandes vägnar

5. **Ansökan**

5.1 Ansökan om erhållande av en dom

5.1.1 Föräldraskap har inte fastställts

5.1.2 Dom saknas

5.1.3 Erkännande och verkställbarhetsförklaring av en avkunnad dom går ej att erhålla

5.1.4 Begärt belopp:

.....

5.2 Begäran om ändring av en dom

5.2.1 Domen har avkunnats i den anmodade medlemsstaten

5.2.2 Domen har avkunnats i en annan stat än den anmodade medlemsstaten

5.2.3 Datum för domen: (dd/mm/åååå)

5.2.4 Namn på domstolen:

5.2.5 Förhållanden som ändrats under tiden:

Ändrade inkomster

för den eller de personer som är berättigade till underhåll eller för vilken/vilka sådant begärs

för den person som i första hand ansvarar för den (eller de) person(er) som är berättigad(e) till underhåll eller för vilken/vilka sådant begärs

för den underhållsskyldige

Ändrade utgifter och avgifter

för den eller de personer som är berättigade till underhåll eller för vilken/vilka sådant begärs

för den person som i första hand ansvarar för den (eller de) person(er) som är berättigad(e) till underhåll eller för vilken/vilka sådant begärs

för den underhållsskyldige

Ändrad situation för barnet/barnen

Ändrat civilstånd

för den eller de personer som är berättigade till underhåll eller för vilken/vilka sådant begärs

för den person som i första hand ansvarar för den (eller de) person(er) som är berättigad(e) till underhåll eller för vilken/vilka sådant begärs

för den underhållsskyldige

Annat (v.g. precisera):

.....

- 5.2.6 Begärd ändring (begärda ändringar):
- Höjt underhållsbelopp (v.g. precisera):
- Minskat underhållsbelopp (v.g. precisera):
- Ändrad utbetalningstakt (v.g. precisera):
- Ändrade utbetalningsvillkor (v.g. precisera):
- Ändrad utbetalningsform (v.g. precisera):
- Avslutad underhållsskyldighet (v.g. precisera):
- Annan (v.g. precisera):
-

6. Sökande

- 6.1 För- och efternamn:
- 6.2 Adress:
- 6.2.1 c/o (för- och efternamn) (*)
- 6.2.2 Gatadress eller postbox:
- 6.2.3 Ort och postnummer:
- 6.2.4 Medlemsstat
- Belgien Bulgarien Tjeckien Tyskland Estland Irland Grekland
 Spanien Frankrike Italien Cypern Lettland Litauen Luxemburg Ungern Malta
 Nederländerna Österrike Polen Portugal Rumänien Slovenien Slovakien Finland
 Sverige
- 6.3 Telefon/E-postadress:
- 6.4 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort:
- 6.5 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer (**):
- 6.6 Nationalitet:
- 6.7 Yrke:
- 6.8 Civilstånd:
- 6.9 I förekommande fall, för- och efternamn samt adressuppgifter för den sökandes ombud (advokat):
-
-

(*) Vid våld inom familjen (se artikel 57.3 i förordning (EG) nr 4/2009).

(**) Om uppgifterna finns att tillgå.

7. **Svarande**
- 7.1 För- och efternamn:
- 7.2 Adress (*):
- 7.2.1 Gatuadress eller postbox:
- 7.2.2 Ort och postnummer:
- 7.2.3 Medlemsstat
- Belgien Bulgarien Tjeckien Tyskland Estland Irland Grekland
 Spanien Frankrike Italien Cypern Lettland Litauen Luxemburg Ungern Malta
 Nederländerna Österrike Polen Portugal Rumänien Slovenien Slovakien Finland
 Sverige
- 7.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå) och födelseort (*):
- 7.4 ID- eller socialförsäkringsnummer (*):
- 7.5 Nationalitet (*):
- 7.6 Yrke (*):
- 7.7 Civilstånd (*):
8. **Annan information som gör det möjligt att lokalisera svaranden:**
-
-
-
9. **Person/er som har rätt att få underhållsbidrag (**)**
- 9.1 Personen är densamma som den sökande som anges i punkt 6
- 9.2 Personen är densamma som den svarande som anges i punkt 7
- 9.3 Sökanden Svaranden
- är det rättsliga ombud (***) som försvarar följande persons eller personers intressen:
- 9.3.1 **Person A**
- 9.3.1.1 För- och efternamn:
- 9.3.1.2 Födelsedatum: (dd/mm/åååå)
- 9.3.1.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer (****):

(*) Om uppgifterna finns att tillgå.

(**) Bifoga en kompletterande sida om det är fler än tre personer.

(***) T.ex. den person som utövar föräldraansvaret eller förmyndaren för en skyddad vuxen.

(****) Om uppgifterna finns tillgängliga.

- 9.3.1.4 Nationalitet (*):
- 9.3.1.5 Yrke (*):
- 9.3.1.6 Civilstånd (*):
- 9.3.1.7 Underhållsskyldighet som har sin grund i förhållande som avser
- Släktskap (klargör band):
 - Äktenskap
 - Äktenskapsliknande förhållande
 - Släktskap genom giftermål (klargör band):
 - Annat (v.g. specificera)
- 9.3.2 **Person B**
- 9.3.2.1 För- och efternamn:
- 9.3.2.2 Födelsedatum: (dd/mm/åååå)
- 9.3.2.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer (*):
- 9.3.2.4 Nationalitet (*):
- 9.3.2.5 Yrke (*):
- 9.3.2.6 Civilstånd (*):
- 9.3.2.7 Underhållsskyldighet som har sin grund i förhållande som avser
- Släktskap (klargör band):
 - Äktenskap
 - Äktenskapsliknande förhållande
 - Släktskap genom giftermål (klargör band):
 - Annat (v.g. specificera)
- 9.3.3 **Person C**
- 9.3.3.1 För- och efternamn:
- 9.3.3.2 Födelsedatum: (dd/mm/åååå)
- 9.3.3.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer (*)
- 9.3.3.4 Nationalitet (*):
- 9.3.3.5 Yrke (*):
- 9.3.3.6 Civilstånd (*):

(*) Om uppgifterna finns tillgängliga.

- 9.3.3.7 Underhållsskyldighet som har sin grund i förhållande som avser
- Släktskap (klargör band):
 - Äktenskap
 - Äktenskapsliknande förhållande
 - Släktskap genom giftermål (klargör band):
 - Annat (v.g. specificera)

10. Underhållsskyldig

- 10.1 Personen är densamma som den sökande som anges i punkt 6
- 10.2 Personen är densamma som den svarande som anges i punkt 7
- 10.3 Sökanden Svaranden
- är det rättsliga ombud (*) som försvarar följande persons intressen:
- 10.3.1 För- och efternamn:
- 10.3.2 Födelsedatum: (dd/mm/åååå)
- 10.3.3 ID-nummer eller socialförsäkringsnummer (**):
- 10.3.4 Nationalitet (**):
- 10.3.5 Yrke (**):
- 10.3.6 Civilstånd (**):
- 10.3.7 Underhållsskyldighet som har sin grund i förhållande som avser
- Släktskap (klargör band):
 - Äktenskap
 - Äktenskapsliknande förhållande
 - Släktskap genom giftermål (klargör band):
 - Annat (v.g. specificera)

11. Information om den finansiella situationen för de personer som berörs av ansökan (ange endast information som är relevant för att erhålla en dom eller ändring av en dom)

- 11.1 *Valuta*
- euro (EUR) bulgarisk lev (BGN) tjeckisk krona (CZK) estnisk krona (EEK)
 - ungersk forint (HUF) litauisk litas (LTL) lettisk lats (LVL) polsk zloty (PLN)
 - rumänsk leu (RON) svensk krona (SEK) annan (ange ISO-kod):

(*) T.ex. den person som utövar föräldraansvaret eller förmyndaren för en skyddad vuxen.

(**) Om uppgifterna finns att tillgå.

11.2 Person/personer för vilken/vilka underhållsbidrag begärs eller som har rätt att få underhållsbidrag samt dennas/deras rättsliga företrädare

11.2.1 **Bruttoinkomster**

☐ per månad ☐ per år	Person som i första hand ansvarar för den eller de personer för vilka underhållsbidrag begärs eller som har rätt till underhållsbidrag	Nuvarande make/maka eller partner till den person som i första hand ansvarar för den eller de personer för vilka underhållsbidrag begärs eller som har rätt till underhållsbidrag	Person för vilken underhållsbidrag begärs eller som har rätt att få underhållsbidrag (Person A)	Person för vilken underhållsbidrag begärs eller som har rätt att få underhållsbidrag (Person B)	Person för vilken underhållsbidrag begärs eller som har rätt att få underhållsbidrag (Person C)
Löner (inklusive naturaförmåner), ålderspension, invaliditetspension, underhållsbidrag, ränteinkomster, livräntor, arbetslöshetsersättning					
Andra arbetsinkomster					
Inkomster av värdepapper/kapital/fastigheter					
Andra inkomstkällor					
SAMMANLAGT					

11.2.2 **Utgifter och avgifter**

☐ per månad ☐ per år	Person som i första hand ansvarar för den eller de personer för vilka underhållsbidrag begärs eller som har rätt till underhållsbidrag	Nuvarande make/maka eller partner till den person som i första hand ansvarar för den eller de personer för vilka underhållsbidrag begärs eller som har rätt till underhållsbidrag	Person för vilken underhållsbidrag begärs eller som har rätt att få underhållsbidrag (Person A)	Person för vilken underhållsbidrag begärs eller som har rätt att få underhållsbidrag (Person B)	Person för vilken underhållsbidrag begärs eller som har rätt att få underhållsbidrag (Person C)
Skatter och därmed jämställda avgifter					
Försäkringspremier, obligatoriska socialförsäkringsavgifter och obligatoriska avgifter i yrket					
Hyra/avgift till bostadsrätts- eller bostadsförening, ränta och amortering på fastighetslån					
Utgifter för mat och kläder					
Utgifter för läkarvård					
Utbetalningar till tredjeman till följd av en rättslig förpliktelse och/eller utgifter för andra beroende personer som inte avses i ansökan					
Skolavgifter för barn					
Ränta och amortering på lån, övriga skulder					
Övriga utgifter					
SAMMANLAGT					

11.2.3 **Övriga tillgångar**

.....

.....

.....

11.3 *Den underhållsskyldige*11.3.1 **Bruttoinkomster**

☐ per månad	Den underhållsskyldige	Den underhållsskyldiges nuvarande make/maka eller partner
☐ per år		
Löner (inklusive naturaförmåner), ålderspension, invaliditetspension, underhållsbidrag, ränteinkomster, livräntor, arbetslöshetsersättning		
Andra arbetsinkomster		
Inkomster av värdepapper/kapital/fastigheter		
Andra inkomstkällor		
SAMMANLAGT		

11.3.2 **Utgifter och avgifter**

☐ per månad	Den underhållsskyldige	Den underhållsskyldiges nuvarande make/maka eller partner
☐ per år		
Skatter och därmed jämställda avgifter		
Försäkringspremier, obligatoriska socialförsäkringsavgifter och obligatoriska avgifter i yrket		
Hyra/avgift till bostadsrätts- eller bostadsförening, ränta och amortering på fastighetslån		
Utgifter för mat och kläder		
Utgifter för läkarvård		
Utbetalningar till tredjeman till följd av en rättslig förpliktelse och/eller utgifter för andra beroende personer som inte avses i ansökan		
Skolavgifter för barn		
Ränta och amortering på lån, övriga skulder		
Övriga utgifter		
SAMMANLAGT		

11.3.3 **Övriga tillgångar**

.....

.....

.....

12. **Betalningsuppgifter om ansökan görs av den underhållsberättigade**
- 12.1 Betalning på elektronisk väg
- 12.1.1 Bankens namn:
- 12.1.2 BIC eller annan relevant bankkod:
- 12.1.3 Kontohavarens namn och förnamn:
- 12.1.4 Internationellt bankkontonummer (IBAN):
- 12.2 Betalning med check
- 12.2.1 Check utställd på:
- 12.2.2 Checken ska sändas till:
- 12.2.2.1 För- och efternamn:
- 12.2.2.2 Adress:
- 12.2.2.2.1 Gatuadress/postbox:
- 12.2.2.2.2 Ort och postnummer:
- 12.2.2.2.3 Land:
13. **Kompletterande upplysningar (i tillämpliga fall):**
-
-
-

Ort: Datum: (dd/mm/åååå)

Den sökandens namnteckning:

och/eller, i tillämpliga fall:

Namn och namnteckning på den person från myndighet i den begärande medlemsstaten som har rätt att under-
teckna formuläret på den sökandes vägnar:

.....

BILAGA VIII

MOTTAGANDEBEVIS FÖR EN ANSÖKAN

(artikel 58. 3 i rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet ⁽¹⁾)

Detta mottagandebevis ska avsändas inom 30 dagar från och med mottagandet av ansökan.

1. Begärande centralmyndighet

1.1 Den begärande centralmyndighetens referensnummer:

1.2 För- och efternamn på den person som ansvarar för bevakningen av ansökan:

.....

2. Anmodad centralmyndighet

2.1 Den anmodade centralmyndighetens referensnummer:

2.2 Person som ansvarar för bevakningen av ansökan:

2.2.1 För- och efternamn:

2.2.2 Telefon:

2.2.3 Fax:

2.2.4 E-postadress:

3. **Datum för mottagande:** (dd/mm/åååå)

4. De första åtgärderna som vidtagits eller kommer att vidtas för att behandla ansökan

.....

.....

.....

.....

5. Ytterligare handlingar eller information som behövs (specificera)

.....

.....

.....

Ett meddelande om hur ärendet fortskrider följer inom 60 dagar.

Ort: **datum** (dd/mm/åååå)

Namn och namnteckning på den behöriga tjänstemannen vid den anmodade centralmyndigheten:

.....

⁽¹⁾ EUT L 7, 10.1.2009, s. 1.

BILAGA IX

**MEDDELANDE OM VÄGRAN ATT BEHANDLA EN ANSÖKAN ELLER BESLUT ATT INTE LÄNGRE
BEHANDLA EN ANSÖKAN**

(artikel 58.8–9 i rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet ⁽¹⁾)

1. Begärande centralmyndighet

1.1 Den begärande centralmyndighetens referensnummer:

1.2 För- och efternamn på den person som ansvarar för begäran:

.....

2. Anmodad centralmyndighet

2.1 Den anmodade centralmyndighetens referensnummer:

2.2 Person som ansvarar för bevakningen av begäran:

2.2.1 För- och efternamn:

2.2.2 Telefon:

2.2.3 Fax:

2.2.4 E-postadress:

3. Den anmodade centralmyndigheten vägrar att behandla den begärande centralmyndighetens ansökan eftersom det är uppenbart att kraven inte är uppfyllda

Precisera skäl:

.....

4. Den anmodade centralmyndigheten upphör med behandlingen av ansökan eftersom den begärande centralmyndigheten inte har tillhandahållit kompletterande handlingar eller information som begärts av den anmodade centralmyndigheten inom 90 dagar, eller inom en längre period som den sistnämnda specificerat

Ort: **Datum:** (dd/mm/åååå)
Namn och namnteckning på den behöriga tjänstemannen vid den anmodade centralmyndigheten:

.....

⁽¹⁾ EUT L 7, 10.1.2009, s. 1.

BILAGA X

De administrativa myndigheter som avses i artikel 2.2 i förordning (EG) nr 4/2009 är följande:

—

BILAGA XI

De behöriga myndigheter som avses i artikel 47.3 i förordning (EG) nr 4/2009 är följande:

2007 års Haagkonvention

<p>CONVENTION SUR LE RECOU- VREMENT INTER- NATIONAL DES ALIMENTS DESTINÉS AUX ENFANTS ET À D'AUTRES MEMBRES DE LA FAMILLE¹</p>	<p>CONVENTION ON THE INTER- NATIONAL RECOVERY OF CHILD SUPPORT AND OTHER FORMS OF FAMILY MAINTENANCE²</p>	<p>KONVENTION OM INTER- NATIONELL INDRIVNING AV UNDERHÅLL TILL BARN OCH ANDRA FAMILJEMED- LEMMAR³</p>
<p>(Conclue le 23 novembre 2007)</p>	<p>(Concluded 23 November 2007)</p>	<p>(Ingicks den 23 november 2007)</p>
<p>Les États signa- taires de la présente Convention,</p> <p>Désireux d'amélio- rer la coopération en- tre les États en mati- ère de recouvrement international des ali- ments destinés aux enfants et à d'autres</p>	<p>The States signa- tory to the present Convention,</p> <p>Desiring to im- prove co-operation among States for the international reco- very of child support and other forms of family maintenance,</p>	<p>De stater som har undertecknat denna konvention,</p> <p>som önskar för- bättra samarbetet mellan stater när det gäller internationell indrivning av under- håll till barn och andra familjemedlem-</p>

¹ Den franska texten är ett av konventionens två originalspråk och är alltså inte utarbetad inom EU.

² Den engelska texten är ett av konventionens två originalspråk och är alltså inte utarbetad inom EU.

³ Den svenska texten är inte någon officiell svensk översättning av 2007 års Haagkonvention. Inom ramen för EU:s arbete har konventionen översatts till de olika medlemsstaternas språk. Utifrån den svenska översättningen, samt med beaktande bl.a. av underhållsförordningens lydelse, har en justerad svensk översättning utarbetats inom Justitiedepartementet i visst samråd med utredningen.

<p>membres de la famille,</p> <p>Conscients de la nécessité de disposer de procédures produisant des résultats et qui soient accessibles, rapides, efficaces, économiques, équitables et adaptées à diverses situations,</p> <p>Souhaitant s'inspirer des meilleures solutions des Conventions de La Haye existantes, ainsi que d'autres instruments internationaux, notamment la Convention sur le recouvrement des aliments à l'étranger du 20 juin 1956, établie par les Nations Unies,</p> <p>Cherchant à tirer parti des avancées technologiques et à créer un système souple et susceptible de s'adapter aux nouveaux besoins et aux opportunités offertes par les technologies et leurs évolutions,</p> <p>Rappelant que, en application des</p>	<p>Aware of the need for procedures which produce results and are accessible, prompt, efficient, cost-effective, responsive and fair,</p> <p>Wishing to build upon the best features of existing Hague Conventions and other international instruments, in particular the United Nations Convention on the Recovery Abroad of Maintenance of 20 June 1956,</p> <p>Seeking to take advantage of advances in technologies and to create a flexible system which can continue to evolve as needs change and further advances in technology create new opportunities,</p> <p>Recalling that, in accordance with</p>	<p>mar,</p> <p>som är medvetna om behovet av förfaranden som leder till resultat samt är tillgängliga, snabba, effektiva, kostnads-effektiva, anpassade till olika situationer och rättvisa,</p> <p>som önskar bygga vidare på de bästa inslagen i befintliga Haagkonventioner och andra internationella instrument, särskilt Förenta Nationernas konvention av den 20 juni 1956 om indrivning av underhållsbidrag i utlandet,</p> <p>som strävar efter att utnyttja de tekniska framsteg som gjorts och skapa ett flexibelt system som kan utvecklas i takt med att behoven ändras och nya möjligheter skapas genom ytterligare tekniska framsteg,</p> <p>som erinrar om att enligt artiklarna 3 och</p>
---	---	---

<p>articles 3 et 27 de la Convention relative aux droits de l'enfant du 20 novembre 1989, établie par les Nations Unies,</p> <p>– l'intérêt supérieur de l'enfant doit être une considération primordiale dans toutes les décisions concernant les enfants,</p> <p>– tout enfant a droit à un niveau de vie suffisant pour permettre son développement physique, mental, spirituel, moral et social,</p> <p>– il incombe au premier chef aux parents ou autres personnes ayant la charge de l'enfant d'assurer, dans la limite de leurs possibilités et de leurs moyens financiers, les conditions de vie nécessaires au développement de l'enfant,</p> <p>– les États parties devraient prendre toutes les mesures appropriées, notam-</p>	<p>Articles 3 and 27 of the United Nations Convention on the Rights of the Child of 20 November 1989,</p> <p>– in all actions concerning children the best interests of the child shall be a primary consideration,</p> <p>– every child has a right to a standard of living adequate for the child's physical, mental, spiritual, moral and social development,</p> <p>– the parent(s) or others responsible for the child have the primary responsibility to secure, within their abilities and financial capacities, the conditions of living necessary for the child's development, and</p> <p>– States Parties should take all appropriate measures, including the conclu-</p>	<p>27 i Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter av den 20 november 1989</p> <p>– ska vid alla åtgärder som rör barn barnets bästa komma i främsta rummet,</p> <p>– har varje barn rätt till den levnadsstandard som krävs för barnets fysiska, psykiska, andliga, moraliska och sociala utveckling,</p> <p>– har föräldrar eller andra som är ansvariga för barnet, inom ramen för sin förmåga och sina ekonomiska resurser, huvudansvaret för att säkerställa de levnadsvillkor som är nödvändiga för barnets utveckling,</p> <p>– ska konventionsstaterna vidta alla lämpliga åtgärder, inklusive ingående av</p>
---	---	---

<p>ment la conclusion d'accords internationaux, en vue d'assurer le recouvrement des aliments destinés aux enfants auprès de leurs parents ou d'autres personnes ayant une responsabilité à leur égard, en particulier lorsque ces personnes vivent dans un État autre que celui de l'enfant,</p> <p>Ont résolu de conclure la présente Convention, et sont convenus des dispositions suivantes:</p>	<p>sion of international agreements, to secure the recovery of maintenance for the child from the parent(s) or other responsible persons, in particular where such persons live in a State different from that of the child,</p> <p>Have resolved to conclude this Convention and have agreed upon the following provisions –</p>	<p>internationella överenskommelser, för att säkerställa indrivning av underhåll för barnet från föräldrar eller andra ansvariga personer, särskilt i de fall då den person som har det ekonomiska ansvaret för barnet bor i en annan stat än barnet,</p> <p>har beslutat att anta denna konvention och har kommit överens om följande bestämmelser.</p>
<p>CHAPITRE PREMIER – OBJET, CHAMP D'APPLICATION ET DÉFINITIONS</p>	<p>CHAPTER I – OBJECT, SCOPE AND DEFINITIONS</p>	<p>KAPITEL I – SYFTE, TILLÄMPNINGSOMRÅDE OCH DEFINITIONER</p>
<p><i>Article premier</i> <i>Objet</i></p>	<p><i>Article 1</i> <i>Object</i></p>	<p><i>Artikel 1</i> <i>Syfte</i></p>
<p>La présente Convention a pour objet d'assurer l'efficacité du recouvrement international des aliments destinés aux enfants et à d'autres membres de la famille, en particulier en:</p>	<p>The object of the present Convention is to ensure the effective international recovery of child support and other forms of family maintenance, in particular by –</p>	<p>Syftet med denna konvention är att säkerställa en effektiv internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar, särskilt genom att</p>

<p>a) établissant un système complet de coopération entre les autorités des États contractants;</p> <p>b) permettant de présenter des demandes en vue d'obtenir des décisions en matière d'aliments;</p> <p>c) assurant la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière d'aliments; et</p> <p>d) requérant des mesures efficaces en vue de l'exécution rapide des décisions en matière d'aliments.</p>	<p>a) establishing a comprehensive system of co-operation between the authorities of the Contracting States;</p> <p>b) making available applications for the establishment of maintenance decisions;</p> <p>c) providing for the recognition and enforcement of maintenance decisions; and</p> <p>d) requiring effective measures for the prompt enforcement of maintenance decisions.</p>	<p>a) inrätta ett övergripande system för samarbete mellan myndigheterna i de fördragsslutande staterna,</p> <p>b) möjliggöra ansökningar om att erhålla avgöranden avseende underhåll,</p> <p>c) tillhandahålla erkännande och verkställighet av avgöranden om underhållsbidrag, och</p> <p>d) ställa krav på effektiva åtgärder för en snabb verkställighet av avgöranden om underhåll.</p>
<i>Article 2 Champ d'application</i>	<i>Article 2 Scope</i>	<i>Artikel 2 Tillämpningsområde</i>
<p>1. La présente Convention s'applique:</p> <p>a) aux obligations alimentaires découlant d'une relation parent-enfant à l'égard d'une personne âgée de moins de 21 ans;</p> <p>b) à la reconnaissance et à l'exécution</p>	<p>1. This Convention shall apply –</p> <p>a) to maintenance obligations arising from a parent-child relationship towards a person under the age of 21 years;</p> <p>b) to recognition and enforcement or</p>	<p>1. Denna konvention är tillämplig på</p> <p>a) underhållsskyldighet, som grundar sig på ett föräldrabarnförhållande, mot en person under 21 år,</p> <p>b) erkännande och verkställighet, eller</p>

<p>ou à l'exécution d'une décision relative aux obligations alimentaires entre époux et ex-époux lorsque la demande est présentée conjointement à une action comprise dans le champ d'application de l'alinéa a); et</p> <p>c) à l'exception des chapitres II et III, aux obligations alimentaires entre époux et ex-époux.</p> <p>2. Tout État contractant peut, conformément à l'article 62, se réserver le droit de limiter l'application de la Convention, en ce qui concerne l'alinéa a) du paragraphe premier, aux personnes n'ayant pas atteint l'âge de 18 ans. Tout État contractant faisant une telle réserve ne sera pas fondé à demander l'application de la Convention aux personnes exclues par sa réserve du fait de leur âge.</p> <p>3. Tout État contractant peut,</p>	<p>enforcement of a decision for spousal support when the application is made with a claim within the scope of sub-paragraph a); and</p> <p>c) with the exception of Chapters II and III, to spousal support.</p> <p>2. Any Contracting State may reserve, in accordance with Article 62, the right to limit the application of the Convention under sub-paragraph 1 a), to persons who have not attained the age of 18 years. A Contracting State which makes this reservation shall not be entitled to claim the application of the Convention to persons of the age excluded by its reservation.</p> <p>3. Any Contracting State may</p>	<p>verkställighet, av ett avgörande om underhållsskyldighet mot make, om ansökan ges in tillsammans med ett anspråk som omfattas av a), och</p> <p>c) med undantag för kapitel II och III, underhållsskyldighet mot make.</p> <p>2. Varje fördragsslutande stat får, i enlighet med artikel 62, förbehålla sig rätten att begränsa tillämpningen av konventionen enligt punkten 1 a) till personer under 18 år. En fördragsslutande stat som gör ett sådant förbehåll har inte rätt att kräva att konventionen ska tillämpas på personer i den åldersgrupp som undantas genom dess förbehåll.</p> <p>3. Varje fördragsslutande stat får, i</p>
---	---	--

<p>conformément à l'article 63, déclarer qu'il étendra l'application de tout ou partie de la Convention à d'autres obligations alimentaires découlant de relations de famille, de filiation, de mariage ou d'alliance, incluant notamment les obligations envers les personnes vulnérables. Une telle déclaration ne crée d'obligation entre deux États contractants que dans la mesure où leurs déclarations recouvrent les mêmes obligations alimentaires et les mêmes parties de la Convention.</p> <p>4. Les dispositions de la présente Convention s'appliquent aux enfants indépendamment de la situation matrimoniale de leurs parents.</p>	<p>declare in accordance with Article 63 that it will extend the application of the whole or any part of the Convention to any maintenance obligation arising from a family relationship, parentage, marriage or affinity, including in particular obligations in respect of vulnerable persons. Any such declaration shall give rise to obligations between two Contracting States only in so far as their declarations cover the same maintenance obligations and parts of the Convention.</p> <p>4. The provisions of this Convention shall apply to children regardless of the marital status of the parents.</p>	<p>enlighet med artikel 63, förklara att den kommer att utvidga tillämpningen av hela eller delar av konventionen till sådan underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svågerlagsförhållande, inbegripet särskilt skyldigheter med avseende på sårbara personer. En sådan förklaring ska ge upphov till förpliktelser mellan två fördragsslutande stater endast i den utsträckning som deras förklaringar omfattar samma underhållsskyldighet och samma delar av konventionen.</p> <p>4. Bestämmelserna i denna konvention ska vara tillämpliga på barn, oavsett föräldrarnas civilstånd.</p>
--	---	---

<i>Article 3 Définitions</i>	<i>Article 3 Definitions</i>	<i>Artikel 3 Definitioner</i>
<p>Aux fins de la présente Convention:</p> <p>a) «créancier» désigne une personne à qui des aliments sont dus ou allégués être dus;</p> <p>b) «débiteur» désigne une personne qui doit ou de qui on réclame des aliments;</p> <p>c) «assistance juridique» désigne l'assistance nécessaire pour permettre aux demandeurs de connaître et de faire valoir leurs droits et pour garantir que leurs demandes seront traitées de façon complète et efficace dans l'État requis. Une telle assistance peut être fournie, le cas échéant, au moyen de conseils juridiques, d'une assistance lorsqu'une affaire est portée devant une autorité, d'une représentation en justice et de l'exonération des frais de procédure;</p>	<p>For the purposes of this Convention –</p> <p>a) “creditor” means an individual to whom maintenance is owed or is alleged to be owed;</p> <p>b) “debtor” means an individual who owes or who is alleged to owe maintenance;</p> <p>c) “legal assistance” means the assistance necessary to enable applicants to know and assert their rights and to ensure that applications are fully and effectively dealt with in the requested State. The means of providing such assistance may include as necessary legal advice, assistance in bringing a case before an authority, legal representation and exemption from costs of proceedings;</p>	<p>I denna konvention avses med</p> <p>a) <i>underhållsberättigad</i>: varje enskild person som har eller påstås ha rätt till underhållsbidrag,</p> <p>b) <i>underhållsskyldig</i>: varje enskild person som är eller påstås vara skyldig att utge underhållsbidrag,</p> <p>c) <i>rättsligt bistånd</i>: det bistånd som är nödvändigt för att parterna ska kunna få kännedom om och hävda sina rättigheter samt säkerställa att ansökningar behandlas fullständigt och effektivt i den anmodade staten. Sådant bistånd kan efter behov lämnas i form av juridisk rådgivning, hjälp med att lägga fram sin sak för en myndighet, juridiskt ombud och befrielse från rättegångskostnader,</p>

<p>d) «accord par écrit» désigne un accord consigné sur tout support dont le contenu est accessible pour être consulté ultérieurement;</p> <p>e) «convention en matière d'aliments» désigne un accord par écrit relatif au paiement d'aliments qui:</p> <p>i) a été dressé ou enregistré formellement en tant qu'acte authentique par une autorité compétente; ou</p> <p>ii) a été authentifié ou enregistré par une autorité compétente, conclu avec elle ou déposé auprès d'elle, et peut faire l'objet d'un contrôle et d'une modification par une autorité compétente;</p> <p>f) une «personne vulnérable» désigne une personne qui, en raison d'une altération ou d'une insuffisance de ses facultés</p>	<p>d) "agreement in writing" means an agreement recorded in any medium, the information contained in which is accessible so as to be usable for subsequent reference;</p> <p>e) "maintenance arrangement" means an agreement in writing relating to the payment of maintenance which –</p> <p>i) has been formally drawn up or registered as an authentic instrument by a competent authority; or</p> <p>ii) has been authenticated by, or concluded, registered or filed with a competent authority, and may be the subject of review and modification by a competent authority;</p> <p>f) "vulnerable person" means a person who, by reason of an impairment or insufficiency of his or her personal</p>	<p>d) <i>skriftligt avtal</i>: en överenskommelse som dokumenterats på ett sådant sätt att informationen är tillgänglig för senare användning,</p> <p>e) <i>avtal om underhållsbidrag</i>: ett skriftligt avtal som rör betalning av underhållsbidrag och som har</p> <p>i) upprättats eller registrerats som en officiell handling av en behörig myndighet, eller</p> <p>ii) bestyrkts av, ingåtts vid, registrerats hos eller getts in till en behörig myndighet och som kan bli föremål för förnyad prövning och ändring av en behörig myndighet,</p> <p>f) <i>sårbar person</i>: en person som, på grund av nedsatt eller bristande förmåga i sin personliga kapacitet, inte kan försörja</p>
---	--	---

personnelles, n'est pas en état de pourvoir à ses besoins.	faculties, is not able to support him or herself.	sig själv.
CHAPITRE II – COOPÉRATION ADMINISTRATIVE	CHAPTER II – ADMINISTRATIVE CO-OPERATION	KAPITEL II – ADMINISTRATIVT SAMARBETE
<i>Article 4 Désignation des Autorités centrales</i>	<i>Article 4 Designation of Central Authorities</i>	<i>Artikel 4 Utseende av central- myndigheter</i>
<p>1. Chaque État contractant désigne une Autorité centrale chargée de satisfaire aux obligations qui lui sont imposées par la Convention.</p> <p>2. Un État fédéral, un État dans lequel plusieurs systèmes de droit sont en vigueur ou un État ayant des unités territoriales autonomes, est libre de désigner plus d'une Autorité centrale et doit spécifier l'étendue territoriale ou personnelle de leurs fonctions. L'État qui fait usage de cette faculté désigne l'Autorité centrale à laquelle toute communication peut être adressée en vue</p>	<p>1. A Contracting State shall designate a Central Authority to discharge the duties that are imposed by the Convention on such an authority.</p> <p>2. Federal States, States with more than one system of law or States having autonomous territorial units shall be free to appoint more than one Central Authority and shall specify the territorial or personal extent of their functions. Where a State has appointed more than one Central Authority, it shall designate the Central Authority to which any communication may be ad-</p>	<p>1. Varje fördrags-slutande stat ska utse en centralmyndighet som ska ha till uppgift att fullgöra de skyldigheter som åläggs sådana myndigheter enligt denna konvention.</p> <p>2. Federala stater, stater med fler än ett rättssystem eller stater som har autonoma territoriella enheter får utse fler än en centralmyndighet och ange den territoriella eller den personliga omfattningen av deras befogenheter. Om en stat har utsett fler än en centralmyndighet ska den ange den centralmyndighet till vilken meddelanden kan sändas för vidarebefordran till behörig</p>

<p>de sa transmission à l'Autorité centrale compétente au sein de cet État.</p> <p>3. Au moment du dépôt de l'instrument de ratification ou d'adhésion ou d'une déclaration faite conformément à l'article 61, chaque État contractant informe le Bureau Permanent de la Conférence de La Haye de droit international privé de la désignation de l'Autorité centrale ou des Autorités centrales, ainsi que de leurs coordonnées et, le cas échéant, de l'étendue de leurs fonctions visées au paragraphe 2. En cas de changement, les États contractants en informent aussitôt le Bureau Permanent.</p>	<p>dressed for transmission to the appropriate Central Authority within that State.</p> <p>3. The designation of the Central Authority or Central Authorities, their contact details, and where appropriate the extent of their functions as specified in paragraph 2, shall be communicated by a Contracting State to the Permanent Bureau of the Hague Conference on Private International Law at the time when the instrument of ratification or accession is deposited or when a declaration is submitted in accordance with Article 61. Contracting States shall promptly inform the Permanent Bureau of any changes.</p>	<p>centralmyndighet inom den staten.</p> <p>3. Uppgift om den centralmyndighet eller de centralmyndigheter som har utsetts, kontaktuppgifter för dessa, och i förekommande fall omfattningen av deras uppgifter enligt punkten 2 ska meddelas av en fördragslutande stat till Haagkonferensen för internationell privaträtts permanenta byrå i samband med att ratifikations- eller anslutningsinstrumentet deponeras eller en förklaring ges in i enlighet med artikel 61. Fördragslutande stater ska utan dröjsmål underätta den Permanenta byrån om varje förändring.</p>
---	--	--

<i>Article 5 Fonctions générales des Autorités centrales</i>	<i>Article 5 General functions of Central Authorities</i>	<i>Artikel 5 Centralmyndigheters allmänna uppgifter</i>
<p>Les Autorités centrales doivent:</p> <p>a) coopérer entre elles et promouvoir la coopération entre les autorités compétentes de leur État pour réaliser les objectifs de la Convention;</p> <p>b) rechercher, dans la mesure du possible, des solutions aux difficultés pouvant survenir dans le cadre de l'application de la Convention.</p>	<p>Central Authorities shall –</p> <p>a) co-operate with each other and promote co-operation amongst the competent authorities in their States to achieve the purposes of the Convention;</p> <p>b) seek as far as possible solutions to difficulties which arise in the application of the Convention.</p>	<p>Centralmyndigheterna ska</p> <p>a) samarbeta med varandra och främja samarbetet mellan behöriga myndigheter i sina stater för att uppnå ändamålen med denna konvention.</p> <p>b) så långt som möjligt söka lösningar på de svårigheter som uppstår vid tillämpningen av denna konvention.</p>
<i>Article 6 Fonctions spécifiques des Autorités centrales</i>	<i>Article 6 Specific functions of Central Authorities</i>	<i>Artikel 6 Centralmyndigheters särskilda uppgifter</i>
<p>1. Les Autorités centrales fournissent une assistance relative aux demandes prévues au chapitre III, notamment en:</p> <p>a) transmettant et recevant ces demandes;</p>	<p>1. Central Authorities shall provide assistance in relation to applications under Chapter III. In particular they shall –</p> <p>a) transmit and receive such applications;</p>	<p>1. Centralmyndigheterna ska vara behjälpliga i samband med ansökningar enligt kapitel III. De ska särskilt</p> <p>a) vidarebefordra och ta emot sådana ansökningar,</p>

<p>b) introduisant ou facilitant l'introduction de procédures relatives à ces demandes.</p> <p>2. Concernant ces demandes, elles prennent toutes les mesures appropriées pour:</p> <p>a) accorder ou faciliter l'octroi d'une assistance juridique, lorsque les circonstances l'exigent;</p> <p>b) aider à localiser le débiteur ou le créancier;</p> <p>c) faciliter la recherche des informations pertinentes relatives aux revenus et, si nécessaire, au patrimoine du débiteur ou du créancier, y compris la localisation des biens;</p> <p>d) encourager les règlements amiables afin d'obtenir un paiement volontaire des aliments, lorsque</p>	<p>b) initiate or facilitate the institution of proceedings in respect of such applications.</p> <p>2. In relation to such applications they shall take all appropriate measures –</p> <p>a) where the circumstances require, to provide or facilitate the provision of legal assistance;</p> <p>b) to help locate the debtor or the creditor;</p> <p>c) to help obtain relevant information concerning the income and, if necessary, other financial circumstances of the debtor or creditor, including the location of assets;</p> <p>d) to encourage amicable solutions with a view to obtaining voluntary payment of main-</p>	<p>b) inleda eller underlätta inledandet av förfaranden vad gäller sådana ansökningar.</p> <p>2. I samband med sådana ansökningar ska centralmyndigheterna vidta alla lämpliga åtgärder för att</p> <p>a) tillhandahålla eller underlätta tillhandahållandet av rättsligt bistånd, när omständigheterna så kräver,</p> <p>b) bistå med att lokalisera den underhållsskyldige eller den underhållsberättigade,</p> <p>c) bistå med att ta fram relevanta uppgifter om den underhållsskyldiges eller den underhållsberättigades inkomst och, om det är nödvändigt, andra ekonomiska förhållanden, inklusive lokalisering av tillgångar,</p> <p>d) uppmuntra till samförstånds-lösningar för att på frivillig väg utverka utbetalning av</p>
---	--	---

<p>cela s'avère approprié par le recours à la médiation, à la conciliation ou à d'autres modes analogues;</p> <p>e) faciliter l'exécution continue des décisions en matière d'aliments, y compris les arrérages;</p> <p>f) faciliter le recouvrement et le virement rapide des paiements d'aliments;</p> <p>g) faciliter l'obtention d'éléments de preuve documentaire ou autre;</p> <p>h) fournir une assistance pour établir la filiation lorsque cela est nécessaire pour le recouvrement d'aliments;</p> <p>i) introduire ou faciliter l'introduction de procédures afin d'obtenir toute mesure nécessaire et provisoire à caractère territorial et ayant pour but de garantir l'aboutissement d'une demande</p>	<p>tenance, where suitable by use of mediation, conciliation or similar processes;</p> <p>e) to facilitate the ongoing enforcement of maintenance decisions, including any arrears;</p> <p>f) to facilitate the collection and expeditious transfer of maintenance payments;</p> <p>g) to facilitate the obtaining of documentary or other evidence;</p> <p>h) to provide assistance in establishing parentage where necessary for the recovery of maintenance;</p> <p>i) to initiate or facilitate the institution of proceedings to obtain any necessary provisional measures that are territorial in nature and the purpose of which is to secure the outcome of a pending</p>	<p>underhåll, om så är lämpligt genom medling, förlikning eller liknande förfaranden,</p> <p>e) underlätta pågående verkställighet av avgöranden om underhåll, inklusive eventuella utestående fordringar,</p> <p>f) underlätta in- drivning och snabb överföring av utbetalningar av underhåll,</p> <p>g) underlätta erhållandet av dokumentation eller annat bevis,</p> <p>h) vara behjälpliga med att fastställa föräldraskap, när detta krävs för indrivningen av underhållet,</p> <p>i) inleda eller underlätta inledandet av förfaranden för att utverka eventuella nödvändiga interimistiska åtgärder av territoriellt slag som syftar till att säkra utgången av en pågående ansökan om</p>
--	---	---

<p>d'aliments pendante;</p> <p>j) faciliter la signification et la notification des actes.</p> <p>3. Les fonctions conférées à l'Autorité centrale en vertu du présent article peuvent être exercées, dans la mesure prévue par la loi de l'État concerné, par des organismes publics ou d'autres organismes soumis au contrôle des autorités compétentes de cet État. La désignation de tout organisme, public ou autre, ainsi que ses coordonnées et l'étendue de ses fonctions sont communiquées par l'État contractant au Bureau Permanent de la Conférence de La Haye de droit international privé. En cas de changement, les États contractants en informent aussitôt le Bureau Permanent.</p> <p>4. Le présent article et l'article 7 ne peuvent en aucun cas</p>	<p>maintenance application;</p> <p>j) to facilitate service of documents.</p> <p>3. The functions of the Central Authority under this Article may, to the extent permitted under the law of its State, be performed by public bodies, or other bodies subject to the supervision of the competent authorities of that State. The designation of any such public bodies or other bodies, as well as their contact details and the extent of their functions, shall be communicated by a Contracting State to the Permanent Bureau of the Hague Conference on Private International Law. Contracting States shall promptly inform the Permanent Bureau of any changes.</p> <p>4. Nothing in this Article or Article 7 shall be interpreted as</p>	<p>underhållsbidrag, samt</p> <p>j) underlätta delgivningen av handlingar.</p> <p>3. Centralmyndighetens uppgifter enligt denna artikel får, i den utsträckning det är möjligt enligt den berörda statens lag, utföras av offentliga organ eller andra organ som står under tillsyn av behöriga myndigheter i den staten. Uppgifter om alla sådana offentliga organ eller andra organ som utses, kontaktuppgifter för dessa samt omfattningen av deras uppgifter ska meddelas av en fördragsslutande stat till Haagkonferensen för internationell privaträtts permanenta byrå. Fördragsslutande stater ska utan dröjsmål underätta den Permanenta byrån om varje förändring.</p> <p>4. Ingenting i denna artikel eller i artikel 7 ska förstås</p>
--	---	--

<p>être interprétés comme imposant à une Autorité centrale l'obligation d'exercer des attributions qui relèvent exclusivement des autorités judiciaires selon la loi de l'État requis.</p>	<p>imposing an obligation on a Central Authority to exercise powers that can be exercised only by judicial authorities under the law of the requested State.</p>	<p>som att en centralmyndighet åläggs att utöva befogenheter som endast får utövas av rättsliga myndigheter enligt den anmodade statens lag.</p>
<p><i>Article 7</i> <i>Requêtes de mesures spécifiques</i></p>	<p><i>Article 7</i> <i>Requests for specific measures</i></p>	<p><i>Artikel 7</i> <i>Framställningar om särskilda åtgärder</i></p>
<p>1. Une Autorité centrale peut, sur requête motivée, demander à une autre Autorité centrale de prendre les mesures spécifiques appropriées prévues à l'article 6(2) b), c), g), h), i) et j) lorsqu'aucune demande prévue à l'article 10 n'est pendante. L'Autorité centrale requise prend les mesures s'avérant appropriées si elle considère qu'elles sont nécessaires pour aider un demandeur potentiel à présenter une demande prévue à l'article 10 ou à déterminer si une telle demande doit être introduite.</p>	<p>1. A Central Authority may make a request, supported by reasons, to another Central Authority to take appropriate specific measures under Article 6(2) b), c), g), h), i) and j) when no application under Article 10 is pending. The requested Central Authority shall take such measures as are appropriate if satisfied that they are necessary to assist a potential applicant in making an application under Article 10 or in determining whether such an application should be initiated.</p>	<p>1. En centralmyndighet får göra en motiverad framställan till en annan centralmyndighet om vidtagande av lämpliga särskilda åtgärder enligt artikel 6.2 b, c, g, h, i och j, när ingen ansökan enligt artikel 10 handläggs. Den anmodade centralmyndigheten ska vidta sådana åtgärder som är lämpliga, om den är övertygad om att de är nödvändiga för att bistå en potentiell sökande att göra en ansökan enligt artikel 10 eller avgöra om ett sådant ansökningsförfarande bör inledas.</p>

<p>2. Une Autorité centrale peut également prendre des mesures spécifiques, à la requête d'une autre Autorité centrale, dans une affaire de recouvrement d'aliments pendant dans l'État requérant et comportant un élément d'extranéité.</p>	<p>2. A Central Authority may also take specific measures on the request of another Central Authority in relation to a case having an international element concerning the recovery of maintenance pending in the requesting State.</p>	<p>2. En centralmyndighet får även vidta särskilda åtgärder efter framställan av en annan centralmyndighet avseende mål om indrivning av underhåll och med internationella inslag som pågår i den begärande staten.</p>
<p><i>Article 8</i> <i>Frais de l'Autorité centrale</i></p>	<p><i>Article 8</i> <i>Central Authority costs</i></p>	<p><i>Artikel 8</i> <i>Centralmyndighetens kostnader</i></p>
<p>1. Chaque Autorité centrale prend en charge ses propres frais découlant de l'application de la Convention.</p> <p>2. Les Autorités centrales ne peuvent mettre aucun frais à la charge du demandeur pour les services qu'elles fournissent en vertu de la Convention, sauf s'il s'agit de frais exceptionnels découlant d'une requête de mesures spécifiques prévue à l'article 7.</p> <p>3. L'Autorité centrale requise ne peut pas recouvrer les</p>	<p>1. Each Central Authority shall bear its own costs in applying this Convention.</p> <p>2. Central Authorities may not impose any charge on an applicant for the provision of their services under the Convention save for exceptional costs arising from a request for a specific measure under Article 7.</p> <p>3. The requested Central Authority may not recover the</p>	<p>1. Varje centralmyndighet ska bära sina egna kostnader vid tillämpning av denna konvention.</p> <p>2. Centralmyndigheter får inte ta ut någon avgift från en sökande för de tjänster som de tillhandahåller enligt denna konvention, utom för exceptionella kostnader i samband med en framställan om en särskild åtgärd enligt artikel 7.</p> <p>3. Den anmodade centralmyndigheten får kräva ersättning</p>

<p>frais exceptionnels mentionnés au paragraphe 2 sans avoir obtenu l'accord préalable du demandeur sur la fourniture de ces services à un tel coût.</p>	<p>costs of the services referred to in paragraph 2 without the prior consent of the applicant to the provision of those services at such cost.</p>	<p>för de exceptionella kostnader som avses i punkten 2 endast om sökanden i förväg har godkänt att tjänsterna tillhandahålls till denna kostnad.</p>
<p>CHAPITRE III – DEMANDES PAR L'INTER- MÉDIAIRE DES AUTORITÉS CENTRALES</p>	<p>CHAPTER III – APPLICATIONS THROUGH CENTRAL AUTHORITIES</p>	<p>KAPITEL III – ANSÖKNINGAR GENOM CEN- TRALMYNDIG- HETER</p>
<p><i>Article 9 Demande par l'intermédiaire des Autorités centrales</i></p>	<p><i>Article 9 Application through Central Authorities</i></p>	<p><i>Artikel 9 Ansökan genom centralmyndigheter</i></p>
<p>Toute demande prévue au présent chapitre est transmise à l'Autorité centrale de l'État requis par l'intermédiaire de l'Autorité centrale de l'État contractant dans lequel réside le demandeur. Aux fins de la présente disposition, la résidence exclut la simple présence.</p>	<p>An application under this Chapter shall be made through the Central Authority of the Contracting State in which the applicant resides to the Central Authority of the requested State. For the purpose of this provision, residence excludes mere presence.</p>	<p>En ansökan enligt detta kapitel ska göras genom centralmyndigheten i den fördragslutande stat där sökanden är bosatt till centralmyndigheten i den anmodade staten. Vid tillämpningen av denna bestämmelse anses en person som endast befinner sig i en viss stat inte vara bosatt där.</p>

<i>Article 10</i> <i>Demandes disponibles</i>	<i>Article 10</i> <i>Available applications</i>	<i>Artikel 10</i> <i>Möjliga ansökningar</i>
<p>1. Dans un État requérant, les catégories de demandes suivantes doivent pouvoir être présentées par un créancier qui poursuit le recouvrement d'aliments en vertu de la présente Convention:</p> <p>a) la reconnaissance ou la reconnaissance et l'exécution d'une décision;</p> <p>b) l'exécution d'une décision rendue ou reconnue dans l'État requis;</p> <p>c) l'obtention d'une décision dans l'État requis lorsqu'il n'existe aucune décision, y compris l'établissement de la filiation si nécessaire;</p> <p>d) l'obtention d'une décision dans l'État requis lorsque la reconnaissance et l'exécution d'une décision n'est pas</p>	<p>1. The following categories of application shall be available to a creditor in a requesting State seeking to recover maintenance under this Convention –</p> <p>a) recognition or recognition and enforcement of a decision;</p> <p>b) enforcement of a decision made or recognised in the requested State;</p> <p>c) establishment of a decision in the requested State where there is no existing decision, including where necessary the establishment of parentage;</p> <p>d) establishment of a decision in the requested State where recognition and enforcement of a decision is not possible,</p>	<p>1. Följande ansökningar ska kunna göras i en begärande stat av en underhållsberättigad, som vill att underhållsbidrag ska drivas in enligt denna konvention:</p> <p>a) erkännande eller erkännande och verkställighet av ett avgörande,</p> <p>b) verkställighet av ett avgörande som meddelats eller erkänns i den anmodade staten,</p> <p>c) erhållande av ett avgörande i den anmodade staten, om det inte finns något tidigare avgörande, inklusive om det behövs fastställande av föräldraskap,</p> <p>d) erhållande av ett avgörande i den anmodade staten, om erkännande och verkställighet av ett avgörande inte är</p>

<p>possible, ou est refusée, en raison de l'absence d'une base de reconnaissance et d'exécution prévue à l'article 20 ou pour les motifs prévus à l'article 22 b) ou e);</p> <p>e) la modification d'une décision rendue dans l'État requis;</p> <p>f) la modification d'une décision rendue dans un État autre que l'État requis.</p> <p>2. Dans un État requérant, les catégories de demandes suivantes doivent pouvoir être présentées par un débiteur à l'encontre duquel existe une décision en matière d'aliments:</p> <p>a) la reconnaissance d'une décision ou une procédure équivalente ayant pour effet de suspendre ou de restreindre l'exécution d'une décision antérieure dans l'État requis;</p> <p>b) la modification</p>	<p>or is refused, because of the lack of a basis for recognition and enforcement under Article 20, or on the grounds specified in Article 22 b) or e);</p> <p>e) modification of a decision made in the requested State;</p> <p>f) modification of a decision made in a State other than the requested State.</p> <p>2. The following categories of application shall be available to a debtor in a requesting State against whom there is an existing maintenance decision –</p> <p>a) recognition of a decision, or an equivalent procedure leading to the suspension, or limiting the enforcement, of a previous decision in the requested State;</p> <p>b) modification of</p>	<p>möjligt, eller vägras, på grund av att det saknas en grund för erkännande och verkställighet enligt artikel 20 eller på de grunder som anges i artikel 22 b eller e,</p> <p>e) ändring av ett avgörande som meddelats i den anmodade staten, samt</p> <p>f) ändring av ett avgörande som meddelats i en annan stat än den anmodade staten.</p> <p>2. Följande ansökningar ska kunna göras i en begärande stat av en underhållsskyldig mot vilken det finns ett avgörande om underhållsskyldighet:</p> <p>a) erkännande av ett avgörande, eller ett motsvarande förfarande, som leder till uppskjutande eller begränsning av verkställigheten av ett tidigare avgörande i den anmodade staten,</p> <p>b) ändring av ett</p>
--	--	---

<p>d'une décision rendue dans l'État requis;</p> <p>c) la modification d'une décision rendue dans un État autre que l'État requis.</p> <p>3. Sauf disposition contraire de la Convention, les demandes prévues aux paragraphes premier et 2 sont traitées conformément au droit de l'État requis et, dans le cas des demandes prévues aux paragraphes premier c) à f) et 2 b) et c), sont soumises aux règles de compétence applicables dans cet État.</p>	<p>a decision made in the requested State;</p> <p>c) modification of a decision made in a State other than the requested State.</p> <p>3. Save as otherwise provided in this Convention, the applications in paragraphs 1 and 2 shall be determined under the law of the requested State, and applications in paragraphs 1 c) to f) and 2 b) and c) shall be subject to the jurisdictional rules applicable in the requested State.</p>	<p>avgörande som meddelats i den anmodade staten, samt</p> <p>c) ändring av ett avgörande som meddelats i en annan stat än den anmodade staten.</p> <p>3. Om inte annat följer av denna konvention ska de ansökningar som avses i punkterna 1 och 2 handläggas enligt lagen i den anmodade staten, och de ansökningar som avses i punkterna 1 c–f och 2 b–c omfattas av de regler gällande behörighet som är tillämpliga i den anmodade staten.</p>
<p><i>Article 11</i> <i>Contenu de la demande</i></p>	<p><i>Article 11</i> <i>Application contents</i></p>	<p><i>Artikel 11</i> <i>Ansökningens innehåll</i></p>
<p>1. Toute demande prévue à l'article 10 comporte au moins:</p> <p>a) une déclaration relative à la nature de la demande ou des demandes;</p> <p>b) le nom et les</p>	<p>1. All applications under Article 10 shall as a minimum include –</p> <p>a) a statement of the nature of the application or applications;</p> <p>b) the name and</p>	<p>1. Alla ansökningar enligt artikel 10 ska innehålla minst följande:</p> <p>a) uppgift om vilken typ av ansökan eller ansökningar det gäller,</p> <p>b) sökandens namn</p>

<p>coordonnées du demandeur, y compris son adresse et sa date de naissance;</p> <p>c) le nom du défendeur et, lorsqu'elles sont connues, son adresse et sa date de naissance;</p> <p>d) le nom et la date de naissance des personnes pour lesquelles des aliments sont demandés;</p> <p>e) les motifs sur lesquels la demande est fondée;</p> <p>f) lorsque la demande est formée par le créancier, les informations relatives au lieu où les paiements doivent être effectués ou transmis électriquement;</p> <p>g) à l'exception de la demande prévue à l'article 10(1) a) et (2) a), toute information ou tout document exigé par une déclaration de l'État requis faite conformément à l'article 63;</p> <p>h) les noms et</p>	<p>contact details, including the address and date of birth of the applicant;</p> <p>c) the name and, if known, address and date of birth of the respondent;</p> <p>d) the name and date of birth of any person for whom maintenance is sought;</p> <p>e) the grounds upon which the application is based;</p> <p>f) in an application by a creditor, information concerning where the maintenance payment should be sent or electronically transmitted;</p> <p>g) save in an application under Article 10(1) a) and (2) a), any information or document specified by declaration in accordance with Article 63 by the requested State;</p> <p>h) the name and</p>	<p>och kontaktuppgifter, inklusive adress och födelsedatum,</p> <p>c) svarandens namn och, om uppgifterna är kända, adress och födelsedatum,</p> <p>d) namn och födelsedatum på de personer för vilka underhåll söks,</p> <p>e) grunderna för ansökan,</p> <p>f) när det gäller ansökningar från underhållsberättigade, uppgift om vart betalningen av underhållet ska sändas eller överföras elektroniskt,</p> <p>g) med undantag för ansökningar enligt artikel 10.1 a och 10.2 a, alla uppgifter eller handlingar som den anmodade staten har angett i en förklaring i enlighet med artikel 63, samt</p> <p>h) namn på och</p>
--	--	---

<p>coordonnées de la personne ou du service de l'Autorité centrale de l'État requérant responsable du traitement de la demande.</p> <p>2. Lorsque cela s'avère approprié, la demande comporte également les informations suivantes lorsqu'elles sont connues:</p> <p>a) la situation financière du créancier;</p> <p>b) la situation financière du débiteur, y compris le nom et l'adresse de l'employeur du débiteur, ainsi que la localisation et la nature des biens du débiteur;</p> <p>c) toute autre information permettant de localiser le défendeur.</p> <p>3. La demande est accompagnée de</p>	<p>contact details of the person or unit from the Central Authority of the requesting State responsible for processing the application.</p> <p>2. As appropriate, and to the extent known, the application shall in addition in particular include –</p> <p>a) the financial circumstances of the creditor;</p> <p>b) the financial circumstances of the debtor, including the name and address of the employer of the debtor and the nature and location of the assets of the debtor;</p> <p>c) any other information that may assist with the location of the respondent.</p> <p>3. The application shall be accompanied</p>	<p>kontaktuppgifter för den person eller den enhet inom centralmyndigheten i den begärande staten som ansvarar för handläggningen av ansökan.</p> <p>2. I förekommande fall, och i den mån uppgifterna är kända, ska ansökan även innefatta följande:</p> <p>a) den underhållsberättigades ekonomiska förhållanden,</p> <p>b) den underhållsskyldiges ekonomiska förhållanden, inklusive namn på och adress till den underhållsskyldiges arbetsgivare samt uppgifter om vilken typ av tillgångar den underhållsskyldige har och var dessa finns, samt</p> <p>c) annan information som kan vara till hjälp för att lokalisera svaranden.</p> <p>3. Ansökan ska åtföljas av alla nöd-</p>
--	--	---

<p>toute information ou tout document justificatif nécessaire, y compris tout document pouvant établir le droit du demandeur à l'assistance juridique gratuite. La demande prévue à l'article 10(1) a) et (2) a) n'est accompagnée que des documents énumérés à l'article 25.</p> <p>4. Toute demande prévue à l'article 10 peut être présentée au moyen d'un formulaire recommandé et publié par la Conférence de La Haye de droit international privé.</p>	<p>by any necessary supporting information or documentation including documentation concerning the entitlement of the applicant to free legal assistance. In the case of applications under Article 10(1) a) and (2) a), the application shall be accompanied only by the documents listed in Article 25.</p> <p>4. An application under Article 10 may be made in the form recommended and published by the Hague Conference on Private International Law.</p>	<p>vändiga kompletterande uppgifter eller dokumentation, inklusive handlingar rörande sökandens rätt till kostnadsfritt rättsligt bistånd. Vid ansökningar enligt artikel 10.1 a och 10.2 a ska ansökan åtföljas endast av de handlingar som anges i artikel 25.</p> <p>4. En ansökan enligt artikel 10 får göras med användning av det formulär som rekommenderas och har getts ut av Haagkonferensen för internationell privaträtt.</p>
<p><i>Article 12</i> <i>Transmission, réception et traitement des demandes et des affaires par l'intermédiaire des Autorités centrales</i></p>	<p><i>Article 12</i> <i>Transmission, receipt and processing of applications and cases through Central Authorities</i></p>	<p><i>Artikel 12</i> <i>Vidarebefordran, mottagande samt handläggning av ansökningar och ärenden genom centralmyndigheter</i></p>
<p>1. L'Autorité centrale de l'État requérant assiste le demandeur afin que soient joints tous les documents et infor-</p>	<p>1. The Central Authority of the requesting State shall assist the applicant in ensuring that the application is accom-</p>	<p>1. Centralmyndigheten i den begärande staten ska bistå den sökande med att se till att ansökan åtföljs av alla handlingar och</p>

<p>mations qui, à la connaissance de cette autorité, sont nécessaires à l'examen de la demande.</p> <p>2. Après s'être assurée que la demande satisfait aux exigences de la Convention, l'Autorité centrale de l'État requérant la transmet, au nom du demandeur et avec son consentement, à l'Autorité centrale de l'État requis. La demande est accompagnée du formulaire de transmission prévu à l'annexe 1. Lorsque l'Autorité centrale de l'État requis le demande, l'Autorité centrale de l'État requérant fournit une copie complète certifiée conforme par l'autorité compétente de l'État d'origine des documents énumérés aux articles 16(3), 25(1) a), b) et d) et (3) b) et 30(3).</p>	<p>panied by all the information and documents known by it to be necessary for consideration of the application.</p> <p>2. The Central Authority of the requesting State shall, when satisfied that the application complies with the requirements of the Convention, transmit the application on behalf of and with the consent of the applicant to the Central Authority of the requested State. The application shall be accompanied by the transmittal form set out in Annex 1. The Central Authority of the requesting State shall, when requested by the Central Authority of the requested State, provide a complete copy certified by the competent authority in the State of origin of any document specified under Articles 16(3), 25(1) a), b) and d) and (3) b) and 30(3).</p>	<p>all information som, såvitt den känner till, är nödvändiga för att ansökan ska behandlas.</p> <p>2. Centralmyndigheten i den begärande staten ska, när den anser att ansökan uppfyller kraven i denna konvention, på sökandens vägnar och med dennes medgivande vidarebefordra ansökan till centralmyndigheten i den anmodade staten. Ansökan ska åtföljas av formuläret för översändande i bilaga 1. Centralmyndigheten i den begärande staten ska, på framställan av centralmyndigheten i den anmodade staten, tillhandahålla en fullständig kopia av eventuella handlingar som anges i artiklarna 16.3, 25.1 a, b och d, 25.3 b och 30.3, bestyrkt av den behöriga myndigheten i ursprungsstaten.</p>
--	--	---

<p>3. Dans un délai de six semaines à compter de la date de réception de la demande, l'Autorité centrale requise en accuse réception au moyen du formulaire prévu à l'annexe 2, avise l'Autorité centrale de l'État requérant des premières démarches qui ont été ou qui seront entreprises pour traiter la demande et sollicite tout document ou toute information supplémentaire qu'elle estime nécessaire. Dans ce même délai de six semaines, l'Autorité centrale requise informe l'Autorité centrale requérante des nom et coordonnées de la personne ou du service chargé de répondre aux questions relatives à l'état d'avancement de la demande.</p>	<p>3. The requested Central Authority shall, within six weeks from the date of receipt of the application, acknowledge receipt in the form set out in Annex 2, and inform the Central Authority of the requesting State what initial steps have been or will be taken to deal with the application, and may request any further necessary documents and information. Within the same six-week period, the requested Central Authority shall provide to the requesting Central Authority the name and contact details of the person or unit responsible for responding to inquiries regarding the progress of the application.</p>	<p>3. Den anmodade centralmyndigheten ska inom sex veckor efter att ha mottagit ansökan bekräfta mottagandet med användning av formuläret i bilaga 2 och informera centralmyndigheten i den begärande staten om vilka inledande åtgärder som vidtagits eller kommer att vidtas för att behandla ansökan, och får begära ytterligare handlingar och information som behövs. Inom samma sex-veckorsperiod ska den anmodade centralmyndigheten meddela den begärande centralmyndigheten namn och kontaktuppgifter för den person eller enhet som har ansvar för att besvara förfrågningar om hur behandlingen av ansökan fortskrider.</p>
<p>4. Dans un délai de trois mois suivant l'accusé de réception, l'Autorité centrale requise informe l'Autorité centrale requérante de l'état</p>	<p>4. Within three months after the acknowledgement, the requested Central Authority shall inform the requesting Central Authority of</p>	<p>4. Inom tre månader efter bekräftelsen av mottagandet av ansökan ska den anmodade centralmyndigheten informera den begärande</p>

de la demande.	the status of the application.	centralmyndigheten om ansökans status.
5. Les Autorités centrales requérante et requise s'informent mutuellement:	5. Requesting and requested Central Authorities shall keep each other informed of –	5. Begärande och anmodade centralmyndigheter ska hålla varandra informerade om
a) de l'identité de la personne ou du service responsable d'une affaire particulière;	a) the person or unit responsible for a particular case;	a) den person eller den enhet som är ansvarig för ett visst ärende,
b) de l'état d'avancement de l'affaire, et répondent en temps utile aux demandes de renseignements.	b) the progress of the case, and shall provide timely responses to enquiries.	b) hur ärendet fortskrider, och ska i god tid svara på förfrågningar.
6. Les Autorités centrales traitent une affaire aussi rapidement qu'un examen adéquat de son contenu le permet.	6. Central Authorities shall process a case as quickly as a proper consideration of the issues will allow.	6. Centralmyndigheterna ska behandla ett ärende så snabbt som dess beskaffenhet tillåter.
7. Les Autorités centrales utilisent entre elles les moyens de communication les plus rapides et efficaces dont elles disposent.	7. Central Authorities shall employ the most rapid and efficient means of communication at their disposal.	7. Centralmyndigheterna ska använda sig av de snabbaste och mest effektiva kommunikationsmedlen som står till deras förfogande.
8. Une Autorité centrale requise ne peut refuser de traiter une demande que s'il	8. A requested Central Authority may refuse to process an application only if	8. En anmodad centralmyndighet får vägra att behandla en ansökan endast om

<p>est manifeste que les conditions requises par la Convention ne sont pas remplies. Dans ce cas, cette Autorité centrale informe aussitôt l'Autorité centrale requérante des motifs de son refus.</p> <p>9. L'Autorité centrale requise ne peut rejeter une demande au seul motif que des documents ou des informations supplémentaires sont nécessaires. Toutefois, l'Autorité centrale requise peut demander à l'Autorité centrale requérante de fournir ces documents ou ces informations supplémentaires. À défaut de les fournir dans un délai de trois mois ou dans un délai plus long spécifié par l'Autorité centrale requise, cette dernière peut décider de cesser de traiter la demande. Dans ce cas, elle en informe l'Autorité centrale requérante.</p>	<p>it is manifest that the requirements of the Convention are not fulfilled. In such case, that Central Authority shall promptly inform the requesting Central Authority of its reasons for refusal.</p> <p>9. The requested Central Authority may not reject an application solely on the basis that additional documents or information are needed. However, the requested Central Authority may ask the requesting Central Authority to provide these additional documents or information. If the requesting Central Authority does not do so within three months or a longer period specified by the requested Central Authority, the requested Central Authority may decide that it will no longer process the application. In this case, it shall inform the requesting Central Authority of this</p>	<p>det är uppenbart att kraven i denna konvention inte är uppfyllda. I sådant fall ska den anmodade centralmyndigheten utan dröjsmål informera den begärande centralmyndigheten om skälen för vägran.</p> <p>9. Den anmodade centralmyndigheten får inte avvisa en ansökan endast på grund av att det behövs kompletterande handlingar eller information. Den anmodade centralmyndigheten får emellertid anhålla om att den begärande centralmyndigheten tillhandahåller kompletteringen i fråga. Om den begärande centralmyndigheten inte gör detta inom tre månader, eller inom en längre period som bestämts av den anmodade centralmyndigheten, får den anmodade centralmyndigheten besluta att den inte längre kommer att behandla ansökan. I sådana fall ska den informera den begärande</p>
---	---	--

	decision.	centralmyndigheten om detta beslut.
<i>Article 13 Moyens de communication</i>	<i>Article 13 Means of communication</i>	<i>Artikel 13 Kommunikationssätt</i>
Toute demande présentée par l'intermédiaire des Autorités centrales des États contractants, conformément à ce chapitre, et tout document ou information qui y est annexé ou fourni par une Autorité centrale ne peuvent être contestés par le défendeur uniquement en raison du support ou des moyens de communication utilisés entre les Autorités centrales concernées.	Any application made through Central Authorities of the Contracting States in accordance with this Chapter, and any document or information appended thereto or provided by a Central Authority, may not be challenged by the respondent by reason only of the medium or means of communication employed between the Central Authorities concerned.	Ansökningar som görs genom de fördragsslutande staternas centralmyndigheter i enlighet med detta kapitel, och alla handlingar eller uppgifter som bifogas dessa ansökningar eller tillhandahålls av en centralmyndighet, kan inte bestridas av den svarande enbart med hänvisning till det kommunikationsmedel eller kommunikationssätt som använts mellan de berörda centralmyndigheterna.
<i>Article 14 Accès effectif aux procédures</i>	<i>Article 14 Effective access to procedures</i>	<i>Artikel 14 Faktisk tillgång till förfaranden</i>
1. L'État requis assure aux demandeurs un accès effectif aux procédures, y compris les procédures d'exécution et d'appel, qui découlent des demandes prévues à ce chapitre.	1. The requested State shall provide applicants with effective access to procedures, including enforcement and appeal procedures, arising from applications under this	1. Den anmodade staten ska tillhandahålla de sökande faktisk tillgång till förfaranden, inklusive verkställighets- och överklagandeförfaranden, som följer av ansökningar enligt

<p>2. Pour assurer un tel accès effectif, l'État requis fournit une assistance juridique gratuite conformément aux articles 14 à 17, à moins que le paragraphe 3 ne s'applique.</p> <p>3. L'État requis n'est pas tenu de fournir une telle assistance juridique gratuite si, et dans la mesure où, les procédures de cet État permettent au demandeur d'agir sans avoir besoin d'une telle assistance et que l'Autorité centrale fournit gratuitement les services nécessaires.</p> <p>4. Les conditions d'accès à l'assistance juridique gratuite ne doivent pas être plus restrictives que celles fixées dans les affaires internes équivalentes.</p> <p>5. Aucune caution ni aucun dépôt, sous</p>	<p>Chapter.</p> <p>2. To provide such effective access, the requested State shall provide free legal assistance in accordance with Articles 14 to 17 unless paragraph 3 applies.</p> <p>3. The requested State shall not be obliged to provide such free legal assistance if and to the extent that the procedures of that State enable the applicant to make the case without the need for such assistance, and the Central Authority provides such services as are necessary free of charge.</p> <p>4. Entitlements to free legal assistance shall not be less than those available in equivalent domestic cases.</p> <p>5. No security, bond or deposit,</p>	<p>detta kapitel.</p> <p>2. För att säkerställa sådan faktisk tillgång ska den anmodade staten tillhandahålla kostnadsfritt rättsligt bistånd i enlighet med artiklarna 14–17, såvida inte punkten 3 är tillämplig.</p> <p>3. Den anmodade staten ska inte vara skyldig att tillhandahålla sådant kostnadsfritt rättsligt bistånd om och i den mån som förfarandena i den staten gör det möjligt för den sökande att föra sin talan utan att sådant bistånd behövs, och om centralmyndigheten tillhandahåller nödvändiga tjänster utan kostnad.</p> <p>4. Rätten till kostnadsfritt rättsligt bistånd ska inte begränsas jämfört med det bistånd som tillhandahålls i motsvarande inhemska ärenden.</p> <p>5. Ingen säkerhet, borgen eller deposi-</p>
--	---	--

quelque dénomination que ce soit, ne peut être imposé pour garantir le paiement des frais et dépenses dans les procédures introduites en vertu de la Convention.	however described, shall be required to guarantee the payment of costs and expenses in proceedings under the Convention.	tion, oavsett dess benämning, får krävas som garanti för betalning av kostnader och avgifter vid förfaranden enligt konventionen.
<i>Article 15</i> <i>Assistance juridique gratuite pour les demandes d'aliments destinés aux enfants</i>	<i>Article 15</i> <i>Free legal assistance for child support applications</i>	<i>Artikel 15</i> <i>Kostnadsfritt rättsligt bistånd vid ansökningar om underhåll till barn</i>
1. L'État requis fournit une assistance juridique gratuite pour toute demande relative aux obligations alimentaires découlant d'une relation parent-enfant envers une personne âgée de moins de 21 ans présentées par un créancier en vertu de ce chapitre. 2. Nonobstant le paragraphe premier, l'État requis peut, en ce qui a trait aux demandes autres que celles prévues à l'article 10(1) a) et b) et aux affaires couvertes par l'article 20(4), refuser l'octroi d'une assistance juri-	1. The requested State shall provide free legal assistance in respect of all applications by a creditor under this Chapter concerning maintenance obligations arising from a parent-child relationship towards a person under the age of 21 years. 2. Notwithstanding paragraph 1, the requested State may, in relation to applications other than those under Article 10(1) a) and b) and the cases covered by Article 20(4), refuse free legal assistance if it considers that, on	1. Den anmodade staten ska tillhandahålla kostnadsfritt rättsligt bistånd vid alla ansökningar som görs av en underhållsberättigad enligt detta kapitel avseende underhållsskyldighet, som grundar sig på ett föräldra-barnförhållande, mot en person under 21 år. 2. Utan hinder av punkten 1 får den anmodade staten, när det gäller andra ansökningar än sådana som avses i artikel 10.1 a–b och sådana ärenden som omfattas av artikel 20.4, vägra kostnadsfritt rättsligt bistånd, om den anser

<p>dique gratuite s'il considère que la demande, ou quelque appel que ce soit, est manifestement mal fondée.</p>	<p>the merits, the application or any appeal is manifestly unfounded.</p>	<p>att en ansökan eller ett eventuellt överklagande, efter vad som framgår av omständigheterna, uppenbart saknar grund.</p>
<p><i>Article 16 Déclaration permettant un examen limité aux ressources de l'enfant</i></p>	<p><i>Article 16 Declaration to permit use of child-centred means test</i></p>	<p><i>Artikel 16 Förklaring som möjliggör behovsprövning utifrån en bedömning av barnets medel</i></p>
<p>1. Nonobstant les dispositions de l'article 15(1), un État peut déclarer, conformément à l'article 63, qu'en ce qui a trait aux demandes autres que celles prévues à l'article 10(1) a) et b) et aux affaires couvertes par l'article 20(4), il fournira une assistance juridique gratuite sur le fondement d'un examen des ressources de l'enfant.</p> <p>2. Un État, au moment où il fait une telle déclaration, fournit au Bureau Permanent de la Conférence de La Haye de droit international privé les informations relatives à la façon</p>	<p>1. Notwithstanding Article 15(1), a State may declare, in accordance with Article 63, that it will provide free legal assistance in respect of applications other than under Article 10(1) a) and b) and the cases covered by Article 20(4), subject to a test based on an assessment of the means of the child.</p> <p>2. A State shall, at the time of making such a declaration, provide information to the Permanent Bureau of the Hague Conference on Private International Law concerning the man-</p>	<p>1. Utan hinder av vad som sägs i artikel 15.1 får en stat, i enlighet med artikel 63, förklara att den kommer att tillhandahålla kostnadsfritt rättsligt bistånd när det gäller andra ansökningar än sådana som avses i artikel 10.1 a–b och sådana ärenden som omfattas av artikel 20.4 efter en bedömning av barnets medel.</p> <p>2. En stat ska, i samband med att en sådan förklaring avges, informera Haagkonferensen för internationell privaträtts permanenta byrå om hur barnets medel kommer att bedömas</p>

<p>dont l'examen des ressources de l'enfant sera effectué, ainsi que les conditions financières qui doivent être remplies.</p>	<p>ner in which the assessment of the child's means will be carried out, including the financial criteria which would need to be met to satisfy the test.</p>	<p>och om de ekonomiska förutsättningar som ska uppfyllas.</p>
<p>3. Une demande présentée en vertu du paragraphe premier, adressée à un État qui a fait une déclaration conformément à ce paragraphe, devra inclure une attestation formelle du demandeur indiquant que les ressources de l'enfant satisfont aux conditions mentionnées au paragraphe 2. L'État requis ne peut demander de preuves additionnelles des ressources de l'enfant que s'il a des motifs raisonnables de croire que les informations fournies par le demandeur sont erronées.</p>	<p>3. An application referred to in paragraph 1, addressed to a State which has made the declaration referred to in that paragraph, shall include a formal attestation by the applicant stating that the child's means meet the criteria referred to in paragraph 2. The requested State may only request further evidence of the child's means if it has reasonable grounds to believe that the information provided by the applicant is inaccurate.</p>	<p>3. En ansökan enligt punkten 1, som riktas till en stat som har avgett en sådan förklaring som avses i samma punkt, ska innefatta ett formellt intyg från sökanden, av vilket framgår att barnets medel uppfyller förutsättningarna enligt punkten 2. Den anmodade staten får begära ytterligare bevis avseende barnets medel endast om den har skälig anledning att anta att de uppgifter som sökanden har lämnat är felaktiga.</p>
<p>4. Si l'assistance juridique la plus favorable fournie par la loi de l'État requis en ce qui concerne les demandes présentées en vertu de ce chap-</p>	<p>4. If the most favourable legal assistance provided for by the law of the requested State in respect of applications under this Chapter concer-</p>	<p>4. Om det mest förmånliga rättsliga bistånd som lagen i den anmodade staten föreskriver vid ansökningar enligt detta kapitel avseende</p>

<p>itre relatives aux obligations alimentaires découlant d'une relation parent-enfant envers un enfant est plus favorable que celle fournie conformément aux paragraphes premier à 3, l'assistance juridique la plus favorable doit être fournie.</p>	<p>ning maintenance obligations arising from a parent-child relationship towards a child is more favourable than that provided for under paragraphs 1 to 3, the most favourable legal assistance shall be provided.</p>	<p>underhållsskyldighet som grundas på ett föräldra-barnförhållande mot ett barn är förmånligare än det rättsliga bistånd som anges i punkterna 1–3, ska det mest förmånliga rättsliga biståndet tillhandahållas.</p>
<p><i>Article 17</i> <i>Demandes ne permettant pas de bénéficier de l'article 15 ou de l'article 16</i></p>	<p><i>Article 17</i> <i>Applications not qualifying under Article 15 or Article 16</i></p>	<p><i>Artikel 17</i> <i>Ansökningar som inte omfattas av artikel 15 eller artikel 16</i></p>
<p>Pour les demandes présentées en application de la Convention qui ne relèvent pas de l'article 15 ou de l'article 16:</p> <p>a) l'octroi d'une assistance juridique gratuite peut être subordonné à l'examen des ressources du demandeur ou à l'analyse de son bien-fondé;</p> <p>b) un demandeur qui, dans l'État d'origine, a bénéficié d'une assistance juridique gratuite, bénéficie, dans toute</p>	<p>In the case of all applications under this Convention other than those under Article 15 or Article 16 –</p> <p>a) the provision of free legal assistance may be made subject to a means or a merits test;</p> <p>b) an applicant, who in the State of origin has benefited from free legal assistance, shall be entitled, in any</p>	<p>För andra ansökningar enligt denna konvention än de som omfattas av artikel 15 eller artikel 16</p> <p>a) får rätten till kostnadsfritt rättsligt bistånd göras beroende av en prövning av de tillgängliga medlen eller de faktiska omständigheterna, och</p> <p>b) ska en sökande, som i ursprungsstaten har haft kostnadsfritt rättsligt bistånd, vid ett förfarande om erkännande och verk-</p>

procédure de reconnaissance ou d'exécution, d'une assistance juridique gratuite au moins équivalente à celle prévue dans les mêmes circonstances par la loi de l'État requis.	proceedings for recognition or enforcement, to benefit, at least to the same extent, from free legal assistance as provided for by the law of the State addressed under the same circumstances.	ställighet ha rätt till kostnadsfritt rättsligt bistånd i åtminstone samma utsträckning som gäller under samma förhållanden enligt den anmodade statens lag.
CHAPITRE IV – RESTRICTIONS À L'INTRODUCTION DE PROCÉ- DURES	CHAPTER IV – RESTRICTIONS ON BRINGING PROCEEDINGS	KAPITEL IV – BEGRÄNSNINGAR I RÄTTEN ATT INLEDA ETT FÖRFARANDE
<i>Article 18 Limite aux procédures</i>	<i>Article 18 Limit on proceedings</i>	<i>Artikel 18 Begränsning av förfaranden</i>
1. Lorsqu'une décision a été rendue dans un État contractant où le créancier a sa résidence habituelle, des procédures pour modifier la décision ou obtenir une nouvelle décision ne peuvent être introduites par le débiteur dans un autre État contractant, tant que le créancier continue à résider habituellement dans l'État où la décision a été rendue. 2. Le paragraphe	1. Where a decision is made in a Contracting State where the creditor is habitually resident, proceedings to modify the decision or to make a new decision cannot be brought by the debtor in any other Contracting State as long as the creditor remains habitually resident in the State where the decision was made. 2. Paragraph 1 shall	1. Om ett avgörande har meddelats i en fördragslutande stat där den underhållsberättigade har sin hemvist, kan talan för att ändra domen eller få ett nytt avgörande inte väckas av den underhållsskyldige i någon annan fördragslutande stat, så länge som den underhållsberättigade fortsätter att ha sin hemvist i den stat där avgörandet meddelades. 2. Punkt 1 ska inte

<p>premier ne s'applique pas:</p> <p>a) lorsque, dans un litige portant sur une obligation alimentaire envers une personne autre qu'un enfant, la compétence de cet autre État contractant a fait l'objet d'un accord par écrit entre les parties ;</p> <p>b) lorsque le créancier se soumet à la compétence de cet autre État contractant, soit expressément, soit en se défendant sur le fond de l'affaire sans contester la compétence lorsque l'occasion lui en est offerte pour la première fois;</p> <p>c) lorsque l'autorité compétente de l'État d'origine ne peut ou refuse d'exercer sa compétence pour modifier la décision ou rendre une nouvelle décision; ou</p> <p>d) lorsque la décision rendue dans l'État d'origine ne peut être reconnue ou déclarée exécutive;</p>	<p>not apply –</p> <p>a) where, except in disputes relating to maintenance obligations in respect of children, there is agreement in writing between the parties to the jurisdiction of that other Contracting State;</p> <p>b) where the creditor submits to the jurisdiction of that other Contracting State either expressly or by defending on the merits of the case without objecting to the jurisdiction at the first available opportunity;</p> <p>c) where the competent authority in the State of origin cannot, or refuses to, exercise jurisdiction to modify the decision or make a new decision; or</p> <p>d) where the decision made in the State of origin cannot be recognised or declared enforceable</p>	<p>tillämpas</p> <p>a) om parterna, förutom vid tvister som rör underhållsskyldighet mot barn, skriftligen har avtalat att den andra fördragslutande staten är behörig,</p> <p>b) om den underhållsberättigade godtar den andra fördragslutande statens behörighet, antingen uttryckligen eller genom att gå i svaromål utan att invända mot behörigheten vid första möjliga tillfälle,</p> <p>c) om behörig myndighet i ursprungsstaten inte kan, eller vägrar, utöva behörighet för att ändra domen eller meddela en ny dom, eller</p> <p>d) om det avgörande som meddelats i ursprungsstaten inte kan erkännas eller förklaras</p>
--	---	---

<p>toire dans l'État contractant dans lequel des procédures tendant à la modification de la décision ou à l'obtention d'une nouvelle décision sont envisagées.</p>	<p>in the Contracting State where proceedings to modify the decision or make a new decision are contemplated.</p>	<p>verkställbart i den fördragsslutande stat där ett förfarande för ett ändrat eller nytt avgörande övervägs.</p>
<p>CHAPITRE V – RECONNAIS- SANCE ET EXÉ- CUTION</p>	<p>CHAPTER V – RECOGNITION AND ENFORCE- MENT</p>	<p>KAPITEL V – ERKÄNNANDE OCH VERK- STÄLLIGHET</p>
<p><i>Article 19 Champ d'application du chapitre</i></p>	<p><i>Article 19 Scope of the Chapter</i></p>	<p><i>Artikel 19 Kapitlets tillämp- ningsområde</i></p>
<p>1. Le présent chapitre s'applique aux décisions rendues par une autorité judiciaire ou administrative en matière d'obligations alimentaires. Par le mot «décision», on entend également les transactions ou accords passés devant de telles autorités ou homologués par elles. Une décision peut comprendre une indexation automatique et une obligation de payer des arrérages, des aliments rétroactivement ou des intérêts, de même que la fixation des frais ou</p>	<p>1. This Chapter shall apply to a decision rendered by a judicial or administrative authority in respect of a maintenance obligation. The term "decision" also includes a settlement or agreement concluded before or approved by such an authority. A decision may include automatic adjustment by indexation and a requirement to pay arrears, retroactive maintenance or interest and a determination of costs or expenses.</p>	<p>1. Detta kapitel ska tillämpas på avgöranden om underhållsskyldighet som meddelats av en rättslig eller en administrativ myndighet. Begreppet "avgörande" ska även omfatta en förlikning eller ett avtal som har ingåtts inför eller godkänts av en sådan myndighet. Ett avgörande kan inbegripa automatisk justering genom indexering och krav på betalning av utestående fordringar, retroaktivt underhåll eller ränta samt fastställande av kostnader och av-</p>

<p>dépenses.</p> <p>2. Si la décision ne concerne pas seulement l'obligation alimentaire, l'effet de ce chapitre reste limité à cette dernière.</p> <p>3. Aux fins du paragraphe premier, «autorité administrative» désigne un organisme public dont les décisions, en vertu de la loi de l'État où il est établi:</p> <p>a) peuvent faire l'objet d'un appel devant une autorité judiciaire ou d'un contrôle par une telle autorité; et</p> <p>b) ont une force et un effet équivalant à une décision d'une autorité judiciaire dans la même matière.</p> <p>4. Ce chapitre s'applique aussi aux conventions en matière d'aliments, conformément à l'article 30.</p>	<p>2. If a decision does not relate solely to a maintenance obligation, the effect of this Chapter is limited to the parts of the decision which concern maintenance obligations.</p> <p>3. For the purpose of paragraph 1, "administrative authority" means a public body whose decisions, under the law of the State where it is established –</p> <p>a) may be made the subject of an appeal to or review by a judicial authority; and</p> <p>b) have a similar force and effect to a decision of a judicial authority on the same matter.</p> <p>4. This Chapter also applies to maintenance arrangements in accordance with Article 30.</p>	<p>gifter.</p> <p>2. Om ett avgörande inte enbart rör underhållsskyldighet ska detta kapitel inverka endast på de delar av avgörandet som rör underhållsskyldighet.</p> <p>3. Vid tillämpning av punkten 1 avses med "administrativ myndighet" ett offentligt organ vars beslut enligt lagen i den stat där organet är etablerat</p> <p>a) kan bli föremål för överklagande till eller förnyad prövning av en rättslig myndighet, och</p> <p>b) har liknande giltighet och verkan som ett avgörande av en rättslig myndighet i samma fråga.</p> <p>4. Detta kapitel ska även tillämpas på avtal om underhållsbidrag enligt artikel 30.</p>
---	--	--

<p>5. Les dispositions de ce chapitre s'appliquent aux demandes de reconnaissance et d'exécution présentées directement à l'autorité compétente de l'État requis, conformément à l'article 37.</p>	<p>5. The provisions of this Chapter shall apply to a request for recognition and enforcement made directly to a competent authority of the State addressed in accordance with Article 37.</p>	<p>5. Bestämmelserna i detta kapitel ska tillämpas på framställningar om erkännande och verkställighet som görs direkt till en behörig myndighet i den berörda staten i enlighet med artikel 37.</p>
<p><i>Article 20</i> <i>Bases de reconnaissance et d'exécution</i></p>	<p><i>Article 20</i> <i>Bases for recognition and enforcement</i></p>	<p><i>Artikel 20</i> <i>Grunder för erkännande och verkställighet</i></p>
<p>1. Une décision rendue dans un État contractant («l'État d'origine») est reconnue et exécutée dans les autres États contractants si:</p> <p>a) le défendeur résidait habituellement dans l'État d'origine lors de l'introduction de l'instance;</p> <p>b) le défendeur s'est soumis à la compétence de l'autorité, soit expressément, soit en se défendant sur le fond de l'affaire sans contester la compétence lorsque l'occasion lui</p>	<p>1. A decision made in one Contracting State ("the State of origin") shall be recognised and enforced in other Contracting States if –</p> <p>a) the respondent was habitually resident in the State of origin at the time proceedings were instituted;</p> <p>b) the respondent has submitted to the jurisdiction either expressly or by defending on the merits of the case without objecting to the jurisdiction at the first available oppor-</p>	<p>1. Ett avgörande som meddelats i en fördragsslutande stat ("ursprungsstaten") ska erkännas och verkställas i andra fördragsslutande stater om</p> <p>a) svaranden hade sin hemvist i ursprungsstaten när talan väcktes,</p> <p>b) svaranden har godtagit den berörda myndighetens behörighet, antingen uttryckligen eller genom att gå i svaromål utan att bestrida behörigheten vid första möjliga tillfälle,</p>

<p>en a été offerte pour la première fois;</p> <p>c) le créancier résidait habituellement dans l'État d'origine lors de l'introduction de l'instance;</p> <p>d) l'enfant pour lequel des aliments ont été accordés résidait habituellement dans l'État d'origine lors de l'introduction de l'instance, à condition que le défendeur ait vécu avec l'enfant dans cet État ou qu'il ait résidé dans cet État et y ait fourni des aliments à l'enfant;</p> <p>e) la compétence a fait l'objet d'un accord par écrit entre les parties sauf dans un litige portant sur une obligation alimentaire à l'égard d'un enfant; ou</p> <p>f) la décision a été rendue par une autorité exerçant sa compétence sur une question relative à l'état des personnes ou à la responsabilité paren-</p>	<p>tunity;</p> <p>c) the creditor was habitually resident in the State of origin at the time proceedings were instituted;</p> <p>d) the child for whom maintenance was ordered was habitually resident in the State of origin at the time proceedings were instituted, provided that the respondent has lived with the child in that State or has resided in that State and provided support for the child there;</p> <p>e) except in disputes relating to maintenance obligations in respect of children, there has been agreement to the jurisdiction in writing by the parties; or</p> <p>f) the decision was made by an authority exercising jurisdiction on a matter of personal status or parental responsibility, unless that</p>	<p>c) den underhållsberättigade hade sin hemvist i ursprungsstaten när talan väcktes,</p> <p>d) det barn som beviljats underhållsbidrag hade hemvist i ursprungsstaten när talan väcktes, förutsatt att svaranden har bott tillsammans med barnet i den staten eller har varit bosatt i den staten och betalat underhåll för barnet där,</p> <p>e) parterna skriftligen har avtalat om behörigheten, med undantag för tvister som rör underhållsskyldighet mot barn, eller</p> <p>f) avgörandet har meddelats av en myndighet som utövat sin behörighet i ett ärende om någons rättsliga status eller föräldraansvar, såvida</p>
---	--	--

<p>tale, sauf si cette compétence est uniquement fondée sur la nationalité de l'une des parties.</p> <p>2. Un État contractant peut faire une réserve portant sur le paragraphe premier c), e) ou f), conformément à l'article 62.</p> <p>3. Un État contractant ayant fait une réserve en application du paragraphe 2 doit reconnaître et exécuter une décision si sa législation, dans des circonstances de fait similaires, confère ou aurait conféré compétence à ses autorités pour rendre une telle décision.</p> <p>4. Lorsque la reconnaissance d'une décision n'est pas possible dans un État contractant en raison d'une réserve faite en application du paragraphe 2, cet État prend toutes les mesures appropriées pour qu'une décision soit rendue en faveur</p>	<p>jurisdiction was based solely on the nationality of one of the parties.</p> <p>2. A Contracting State may make a reservation, in accordance with Article 62, in respect of paragraph 1 c), e) or f).</p> <p>3. A Contracting State making a reservation under paragraph 2 shall recognise and enforce a decision if its law would in similar factual circumstances confer or would have conferred jurisdiction on its authorities to make such a decision.</p> <p>4. A Contracting State shall, if recognition of a decision is not possible as a result of a reservation under paragraph 2, and if the debtor is habitually resident in that State, take all appropriate measures to establish a decision for the benefit of the</p>	<p>inte denna behörighet grundade sig enbart på den ena partens medborgarskap.</p> <p>2. En fördragslutande stat får, i enlighet med artikel 62, anmäla ett förbehåll med avseende på punkt 1 c, e eller f.</p> <p>3. En fördragslutande stat som anmäler ett förbehåll enligt punkten 2 ska erkänna och verkställa ett avgörande om lagen i den staten, under motsvarande faktiska omständigheter ger eller skulle ha gett de egna myndigheterna behörighet att meddela ett sådant avgörande.</p> <p>4. En fördragslutande stat som till följd av ett förbehåll enligt punkten 2 inte kan erkänna ett avgörande ska, om den underhållsskyldige har hemvist i den staten, vidta alla lämpliga åtgärder för att utverka ett avgörande till förmån</p>
---	--	--

<p>du créancier si le débiteur réside habituellement dans cet État. La phrase précédente ne s'applique ni aux demandes directes de reconnaissance et d'exécution prévues à l'article 19(5) ni aux actions alimentaires mentionnées à l'article 2(1) b).</p> <p>5. Une décision en faveur d'un enfant âgé de moins de 18 ans, qui ne peut être reconnue uniquement en raison d'une réserve portant sur le paragraphe premier c), e) ou f), est acceptée comme établissant l'éligibilité de cet enfant à des aliments dans l'État requis.</p> <p>6. Une décision n'est reconnue que si elle produit des effets dans l'État d'origine et n'est exécutée que si elle est exécutoire dans l'État d'origine.</p>	<p>creditor. The preceding sentence shall not apply to direct requests for recognition and enforcement under Article 19(5) or to claims for support referred to in Article 2(1) b).</p> <p>5. A decision in favour of a child under the age of 18 years which cannot be recognised by virtue only of a reservation in respect of paragraph 1 c), e) or f) shall be accepted as establishing the eligibility of that child for maintenance in the State addressed.</p> <p>6. A decision shall be recognised only if it has effect in the State of origin, and shall be enforced only if it is enforceable in the State of origin.</p>	<p>för den underhållsberättigade. Detta gäller inte direkta framställningar om erkännande och verkställighet enligt artikel 19.5 eller sådana underhållsanspråk som avses i artikel 2.1 b).</p> <p>5. Ett avgörande till fördel för ett barn under 18 år, som inte kan erkännas utslutande på grund av ett förbehåll avseende punkt 1 c, e eller f, ska godtas som grund för barnets rätt att komma i fråga för underhållsbidrag i den anmodade staten.</p> <p>6. Ett avgörande ska erkännas endast om det har verkan i ursprungsstaten, och ska verkställas endast om det är verkställbart i ursprungsstaten.</p>
--	--	--

<i>Article 21 Divisibilité et reconnaissance ou exécution partielle</i>	<i>Article 21 Severability and partial recognition and enforcement</i>	<i>Artikel 21 Avskiljande samt erkännande och verk- ställighet till viss del</i>
<p>1. Si l'État requis ne peut reconnaître ou exécuter la décision pour le tout, il reconnaît ou exécute chaque partie divisible de la décision qui peut être reconnue ou déclarée exécutoire.</p> <p>2. La reconnaissance ou l'exécution partielle d'une décision peut toujours être demandée.</p>	<p>1. If the State addressed is unable to recognise or enforce the whole of the decision, it shall recognise or enforce any severable part of the decision which can be so recognised or enforced.</p> <p>2. Partial recognition or enforcement of a decision can always be applied for.</p>	<p>1. Om den anmodade staten inte kan erkänna eller verkställa hela avgörandet, ska den erkänna eller verkställa varje sådan avskiljbar del av avgörandet som kan erkännas eller verkställas.</p> <p>2. Det är alltid möjligt att ansöka om erkännande eller verkställighet till viss del av ett avgörande.</p>
<i>Article 22 Motifs de refus de reconnaissance et d'exécution</i>	<i>Article 22 Grounds for refusing recognition and enforcement</i>	<i>Artikel 22 Skäl för att vägra erkännande och verkställighet</i>
<p>La reconnaissance et l'exécution de la décision peuvent être refusées si:</p> <p>a) la reconnaissance et l'exécution de la décision sont manifestement incompatibles avec l'ordre public de l'État requis;</p>	<p>Recognition and enforcement of a decision may be refused if –</p> <p>a) recognition and enforcement of the decision is manifestly incompatible with the public policy (“ordre public”) of the State addressed;</p>	<p>Erkännande och verkställighet får vägras om</p> <p>a) erkännande och verkställighet av avgörandet är uppenbart oförenligt med grunderna för rättsordningen (ordre public) i den anmodade staten,</p>

<p>b) la décision résulte d'une fraude commise dans la procédure;</p>	<p>b) the decision was obtained by fraud in connection with a matter of procedure;</p>	<p>b) avgörandet har utverkats genom svikligt förfarande i samband med rättegången,</p>
<p>c) un litige entre les mêmes parties et ayant le même objet est pendant devant une autorité de l'État requis, première saisie;</p>	<p>c) proceedings between the same parties and having the same purpose are pending before an authority of the State addressed and those proceedings were the first to be instituted;</p>	<p>c) en rättegång mellan samma parter om samma sak pågår vid en myndighet i den anmodade staten och detta förfarande inleddes först,</p>
<p>d) la décision est incompatible avec une décision rendue entre les mêmes parties et ayant le même objet, soit dans l'État requis, soit dans un autre État lorsque la dernière décision remplit les conditions nécessaires à sa reconnaissance et à son exécution dans l'État requis;</p>	<p>d) the decision is incompatible with a decision rendered between the same parties and having the same purpose, either in the State addressed or in another State, provided that this latter decision fulfils the conditions necessary for its recognition and enforcement in the State addressed;</p>	<p>d) avgörandet är oförenligt med ett avgörande mellan samma parter om samma sak som meddelats i den anmodade staten eller en annan stat, förutsatt att det sistnämnda avgörandet uppfyller de nödvändiga villkoren för att det ska kunna erkännas och verkställas i den anmodade staten,</p>
<p>e) dans les cas où le défendeur n'a ni comparu, ni été représenté dans les procédures dans l'État d'origine:</p>	<p>e) in a case where the respondent has neither appeared nor was represented in proceedings in the State of origin –</p>	<p>e) i ett fall där svaranden har uteblivit eller inte varit företrädd vid förfarandet i ursprungsstaten, när</p>
<p>i) lorsque la loi de l'État d'origine</p>	<p>i) when the law of the State of</p>	<p>i) svaranden, då lagen i ursprungs-</p>

<p>prévoit un avis de la procédure, le défendeur n'a pas été dûment avisé de la procédure et n'a pas eu l'opportunité de se faire entendre; ou</p> <p>ii) lorsque la loi de l'État d'origine ne prévoit pas un avis de la procédure, le défendeur n'a pas été dûment avisé de la décision et n'a pas eu la possibilité de la contester ou de former un appel en fait et en droit; ou</p> <p>f) la décision a été rendue en violation de l'article 18.</p>	<p>origin provides for notice of proceedings, the respondent did not have proper notice of the proceedings and an opportunity to be heard; or</p> <p>ii) when the law of the State of origin does not provide for notice of the proceedings, the respondent did not have proper notice of the decision and an opportunity to challenge or appeal it on fact and law; or</p> <p>f) the decision was made in violation of Article 18.</p>	<p>staten föreskriver att denne ska underrättas om förfarandet, inte har underrättats på vederbörligt sätt och inte har fått tillfälle att yttra sig, eller</p> <p>ii) svaranden, då lagen i ursprungsstaten inte föreskriver att denne ska underrättas om förfarandet, inte har underrättats om avgörandet på vederbörligt sätt och inte har fått tillfälle att invända mot eller överklaga avgörandet på faktisk och rättslig grund, eller</p> <p>f) avgörandet har meddelats i strid med artikel 18.</p>
<p><i>Article 23</i> <i>Procédure pour une demande de reconnaissance et d'exécution</i></p>	<p><i>Article 23</i> <i>Procedure on an application for recognition and enforcement</i></p>	<p><i>Artikel 23</i> <i>Förfarande för en ansökan om erkännande och verkställighet</i></p>
<p>1. Sous réserve des dispositions de la Convention, les procédures de reconnaissance et d'exécution sont régies par la loi de l'État requis.</p>	<p>1. Subject to the provisions of the Convention, the procedures for recognition and enforcement shall be governed by the law of the State addressed.</p>	<p>1. Om inget annat följer av bestämmelserna i denna konvention ska förfarandena för erkännande och verkställighet regleras av lagen i den anmodade staten.</p>

<p>2. Lorsqu'une demande de reconnaissance et d'exécution d'une décision a été présentée par l'intermédiaire des Autorités centrales conformément au chapitre III, l'Autorité centrale requise doit promptement:</p> <p>a) transmettre la demande à l'autorité compétente qui doit sans retard déclarer la décision exécutoire ou procéder à son enregistrement aux fins d'exécution; ou</p> <p>b) si elle est l'autorité compétente, prendre elle-même ces mesures.</p> <p>3. Lorsque la demande est présentée directement à l'autorité compétente dans l'État requis en vertu de l'article 19(5), cette autorité déclare sans retard la décision exécutoire ou procède à son enregistrement aux fins d'exécution.</p> <p>4. Une déclaration ou un enregistrement</p>	<p>2. Where an application for recognition and enforcement of a decision has been made through Central Authorities in accordance with Chapter III, the requested Central Authority shall promptly either</p> <p>–</p> <p>a) refer the application to the competent authority which shall without delay declare the decision enforceable or register the decision for enforcement; or</p> <p>b) if it is the competent authority take such steps itself.</p> <p>3. Where the request is made directly to a competent authority in the State addressed in accordance with Article 19(5), that authority shall without delay declare the decision enforceable or register the decision for enforcement.</p> <p>4. A declaration or registration may be</p>	<p>2. Om en ansökan om erkännande och verkställighet av ett avgörande har gjorts genom centralmyndigheter i enlighet med kapitel III, ska den anmodade centralmyndigheten utan dröjsmål antingen</p> <p>a) vidarebefordra ansökan till behörig myndighet, som utan dröjsmål ska förklara avgörandet verkställbart eller registrera det för verkställighet, eller</p> <p>b) själv vidta sådana åtgärder, om den är behörig myndighet.</p> <p>3. Om ansökan görs direkt till en behörig myndighet i den anmodade staten i enlighet med artikel 19.5, ska den myndigheten utan dröjsmål förklara avgörandet verkställbart eller registrera det för verkställighet.</p> <p>4. En verkställbarhetsförklaring eller</p>
--	---	---

<p>ne peut être refusé que pour le motif prévu à l'article 22 a). À ce stade, ni le demandeur ni le défendeur ne sont autorisés à présenter d'objection.</p>	<p>refused only on the ground set out in Article 22 a). At this stage neither the applicant nor the respondent is entitled to make any submissions.</p>	<p>registrering får inte vägras på annan grund än den som anges i artikel 22 a. I detta skede har varken sökanden eller motparten rätt att yttra sig.</p>
<p>5. La déclaration ou l'enregistrement fait en application des paragraphes 2 et 3, ou leur refus en vertu du paragraphe 4, est notifié promptement au demandeur et au défendeur qui peuvent le contester ou former un appel, en fait et en droit.</p>	<p>5. The applicant and the respondent shall be promptly notified of the declaration or registration, made under paragraphs 2 and 3, or the refusal thereof in accordance with paragraph 4, and may bring a challenge or appeal on fact and on a point of law.</p>	<p>5. Sökanden och motparten ska omedelbart underrättas om verkställbarhetsförklaringen eller registreringen enligt punkterna 2 och 3, eller om en vägran av detta enligt punkten 4, och ges möjlighet att invända mot eller överklaga beslutet på faktisk och rättslig grund.</p>
<p>6. La contestation ou l'appel est formé dans les 30 jours qui suivent la notification en vertu du paragraphe 5. Si l'auteur de la contestation ou de l'appel ne réside pas dans l'État contractant où la déclaration ou l'enregistrement a été fait ou refusé, la contestation ou l'appel est formé dans les 60 jours qui suivent la notification.</p>	<p>6. A challenge or an appeal is to be lodged within 30 days of notification under paragraph 5. If the contesting party is not resident in the Contracting State in which the declaration or registration was made or refused, the challenge or appeal shall be lodged within 60 days of notification.</p>	<p>6. En invändning eller ett överklagande ska ges in inom 30 dagar från underrättelsen enligt punkten 5. Om den klagande parten inte är bosatt i den fördragsslutande stat där verkställbarhetsförklaringen eller registreringen gjordes eller vägrades, ska en invändning eller ett överklagande ges in inom 60 dagar från underrättelsen.</p>

<p>7. La contestation ou l'appel ne peut être fondé que sur:</p> <p>a) les motifs de refus de reconnaissance et d'exécution prévus à l'article 22;</p> <p>b) les bases de reconnaissance et d'exécution prévues à l'article 20;</p> <p>c) l'authenticité ou l'intégrité d'un document transmis conformément à l'article 25(1) a), b) ou d) ou (3) b).</p> <p>8. La contestation ou l'appel formé par le défendeur peut aussi être fondé sur le paiement de la dette dans la mesure où la reconnaissance et l'exécution concernent les paiements échus.</p> <p>9. La décision sur la contestation ou l'appel est promptement notifiée au demandeur et au défendeur.</p>	<p>7. A challenge or appeal may be founded only on the following –</p> <p>a) the grounds for refusing recognition and enforcement set out in Article 22;</p> <p>b) the bases for recognition and enforcement under Article 20;</p> <p>c) the authenticity or integrity of any document transmitted in accordance with Article 25(1) a), b) or d) or (3) b).</p> <p>8. A challenge or an appeal by a respondent may also be founded on the fulfilment of the debt to the extent that the recognition and enforcement relates to payments that fell due in the past.</p> <p>9. The applicant and the respondent shall be promptly notified of the decision following the challenge or the appeal.</p>	<p>7. En invändning eller ett överklagande får endast avse följande:</p> <p>a) skälen för att vägra erkännande och verkställighet enligt artikel 22,</p> <p>b) grunderna för erkännande och verkställighet enligt artikel 20,</p> <p>c) äktheten av eller helheten hos handlingar som översänts i enlighet med artikel 25.1 a, b eller d eller 25.3 b.</p> <p>8. En invändning eller ett överklagande från en motpart får också grundas på att skulden har betalats, i den utsträckning som erkännandet och verkställigheten avser redan förfallna betalningar.</p> <p>9. Sökanden och motparten ska utan dröjsmål underrättas om det beslut som fattats till följd av invändningen eller överklagandet.</p>
--	---	--

<p>10. Un appel subséquent, s'il est permis par la loi de l'État requis, ne peut avoir pour effet de suspendre l'exécution de la décision, sauf circonstances exceptionnelles.</p> <p>11. L'autorité compétente doit agir rapidement pour rendre une décision en matière de reconnaissance et d'exécution, y compris en appel.</p>	<p>10. A further appeal, if permitted by the law of the State addressed, shall not have the effect of staying the enforcement of the decision unless there are exceptional circumstances.</p> <p>11. In taking any decision on recognition and enforcement, including any appeal, the competent authority shall act expeditiously.</p>	<p>10. Ett efterföljande överklagande, om ett sådant är tillåtet enligt lagen i den anmodade staten, ska inte leda till att verkställigheten skjuts upp, såvida det inte föreligger särskilda omständigheter.</p> <p>11. Vid avgörande av frågor rörande erkännande och verkställighet, inklusive överklaganden, ska den behöriga myndigheten agera skyndsamt.</p>
<p><i>Article 24</i> <i>Procédure alternative pour une demande de reconnaissance et d'exécution</i></p>	<p><i>Article 24</i> <i>Alternative procedure on an application for recognition and enforcement</i></p>	<p><i>Artikel 24</i> <i>Alternativt förfarande för en ansökan om erkännande och verkställighet</i></p>
<p>1. Nonobstant l'article 23(2) à (11), un État peut déclarer, conformément à l'article 63, qu'il appliquera la procédure de reconnaissance et d'exécution prévue par le présent article.</p> <p>2. Lorsqu'une de-</p>	<p>1. Notwithstanding Article 23(2) to (11), a State may declare, in accordance with Article 63, that it will apply the procedure for recognition and enforcement set out in this Article.</p> <p>2. Where an appli-</p>	<p>1. Utan hinder av vad som sägs i artikel 23.2–11 får en stat, i enlighet med artikel 63, förklara att den kommer att tillämpa det förfarande för erkännande och verkställighet som föreskrivs i den här artikeln.</p> <p>2. Om en an-</p>

<p>mande de reconnaissance et d'exécution d'une décision a été présentée par l'intermédiaire d'une Autorité centrale conformément au chapitre III, l'Autorité centrale requise doit promptement:</p> <p>a) transmettre la demande à l'autorité compétente qui prend une décision sur la demande de reconnaissance et d'exécution; ou</p> <p>b) si elle est l'autorité compétente, prendre elle-même une telle décision.</p> <p>3. Une décision de reconnaissance et d'exécution est rendue par l'autorité compétente après que le défendeur s'est vu dûment et promptement notifier la procédure et que chacune des parties a eu une opportunité adéquate d'être entendue.</p> <p>4. L'autorité compétente peut contrôler d'office les</p>	<p>cation for recognition and enforcement of a decision has been made through Central Authorities in accordance with Chapter III, the requested Central Authority shall promptly either</p> <p>–</p> <p>a) refer the application to the competent authority which shall decide on the application for recognition and enforcement; or</p> <p>b) if it is the competent authority, take such a decision itself.</p> <p>3. A decision on recognition and enforcement shall be given by the competent authority after the respondent has been duly and promptly notified of the proceedings and both parties have been given an adequate opportunity to be heard.</p> <p>4. The competent authority may review the grounds for</p>	<p>sökan om erkännande och verkställighet av ett avgörande har gjorts genom centralmyndigheter i enlighet med kapitel III ska den anmodade centralmyndigheten utan dröjsmål antingen</p> <p>a) vidarebefordra ansökan till behörig myndighet, som ska fatta beslut i anledning av ansökan om erkännande och verkställighet, eller</p> <p>b) själv fatta sådant beslut, om den är behörig myndighet.</p> <p>3. Ett beslut om erkännande och verkställighet ska meddelas av den behöriga myndigheten efter att motparten på vederbörligt sätt och utan dröjsmål har underrättats om förfarandet och båda parter har beretts tillräcklig möjlighet att yttra sig.</p> <p>4. Den behöriga myndigheten får på eget initiativ pröva de</p>
--	---	--

<p>motifs de refus de reconnaissance et d'exécution prévus à l'article 22 a), c) et d). Elle peut contrôler tous les motifs prévus aux articles 20, 22 et 23(7) c) s'ils sont soulevés par le défendeur ou si un doute relatif à ces motifs existe au vu des documents soumis conformément à l'article 25.</p>	<p>refusing recognition and enforcement set out in Article 22 a), c) and d) of its own motion. It may review any grounds listed in Articles 20, 22 and 23(7) c) if raised by the respondent or if concerns relating to those grounds arise from the face of the documents submitted in accordance with Article 25.</p>	<p>grunder för att vägra erkännande och verkställighet som anges i artikel 22 a, c och d. Myndigheten får pröva samtliga grunder som anges i artiklarna 20, 22 och 23.7 c, om dessa har gjorts gällande av motparten eller om de i enlighet med artikel 25 framlagda handlingarna vid granskning ger upphov till tvivel beträffande dessa grunder.</p>
<p>5. Un refus de reconnaissance et d'exécution peut aussi être fondé sur le paiement de la dette dans la mesure où la reconnaissance et l'exécution concernent les paiements échus.</p>	<p>5. A refusal of recognition and enforcement may also be founded on the fulfilment of the debt to the extent that the recognition and enforcement relates to payments that fell due in the past.</p>	<p>5. Vägran att erkänna och verkställa ett avgörande får också grundas på att skulden har betalats, i den utsträckning som erkännandet och verkställigheten avser redan förfallna betalningar.</p>
<p>6. Un appel subséquent, s'il est permis par la loi de l'État requis, ne doit pas avoir pour effet de suspendre l'exécution de la décision, sauf circonstances exceptionnelles.</p>	<p>6. Any appeal, if permitted by the law of the State addressed, shall not have the effect of staying the enforcement of the decision unless there are exceptional circumstances.</p>	<p>6. Ett efterföljande överklagande, om ett sådant är tillåtet enligt lagen i den anmodade staten, ska inte leda till att verkställigheten skjuts upp, såvida det inte föreligger särskilda omständigheter.</p>
<p>7. L'autorité com-</p>	<p>7. In taking any</p>	<p>7. Vid avgörande av</p>

pétente doit agir rapidement pour rendre une décision en matière de reconnaissance et d'exécution, y compris en appel.	decision on recognition and enforcement, including any appeal, the competent authority shall act expeditiously.	frågor rörande erkännande och verkställighet, inklusive överklaganden, ska den behöriga myndigheten agera skyndsamt.
<i>Article 25 Documents</i>	<i>Article 25 Documents</i>	<i>Artikel 25 Handlingar</i>
<p>1. Une demande de reconnaissance et d'exécution en application de l'article 23 ou de l'article 24 est accompagnée des documents suivants:</p> <p>a) le texte complet de la décision;</p> <p>b) un document établissant que la décision est exécutoire dans l'État d'origine et, si la décision émane d'une autorité administrative, un document établissant que les conditions prévues à l'article 19(3) sont remplies à moins que cet État n'ait précisé, conformément à l'article 57, que les décisions de ses autorités administratives remplissent dans tous les cas ces conditions;</p>	<p>1. An application for recognition and enforcement under Article 23 or Article 24 shall be accompanied by the following –</p> <p>a) a complete text of the decision;</p> <p>b) a document stating that the decision is enforceable in the State of origin and, in the case of a decision by an administrative authority, a document stating that the requirements of Article 19(3) are met unless that State has specified in accordance with Article 57 that decisions of its administrative authorities always meet those requirements;</p>	<p>1. En ansökan om erkännande och verkställighet enligt artikel 23 eller artikel 24 ska åtföljas av följande:</p> <p>a) det fullständiga avgörandet,</p> <p>b) en handling som fastställer att avgörandet är verkställbart i ursprungsstaten och, om en administrativ myndighet har meddelat avgörandet, en handling som fastställer att kraven enligt artikel 19.3 är uppfyllda, såvida inte den berörda staten, i enlighet med artikel 57, har gett tillkänna att avgöranden som fattas av dess administrativa myndigheter alltid uppfyller dessa krav,</p>

<p>c) si le défendeur n'a ni comparu, ni été représenté dans les procédures dans l'État d'origine, un document ou des documents attestant, selon le cas, que le défendeur a été dûment avisé de la procédure et a eu l'opportunité de se faire entendre ou qu'il a été dûment avisé de la décision et a eu la possibilité de la contester ou de former un appel, en fait et en droit;</p>	<p>c) if the respondent did not appear and was not represented in the proceedings in the State of origin, a document or documents attesting, as appropriate, either that the respondent had proper notice of the proceedings and an opportunity to be heard, or that the respondent had proper notice of the decision and the opportunity to challenge or appeal it on fact and law;</p>	<p>c) om motparten har uteblivit eller inte varit företrädd vid förfarandet i ursprungsstaten, en eller flera handlingar som, i förekommande fall, antingen intygar att motparten vederbörligen har under rättats om förfarandet och haft möjlighet att yttra sig, eller vederbörligen har under rättats om avgörandet och haft möjlighet att bestrida eller överklaga det på faktisk och rättslig grund,</p>
<p>d) si nécessaire, un document établissant le montant des arriérés et indiquant la date à laquelle le calcul a été effectué;</p>	<p>d) where necessary, a document showing the amount of any arrears and the date such amount was calculated;</p>	<p>d) om det behövs, en handling som visar utestående fordringar med uppgift om beräkningsdatum,</p>
<p>e) si nécessaire, dans le cas d'une décision prévoyant une indexation automatique, un document contenant les informations qui sont utiles à la réalisation des calculs appropriés;</p>	<p>e) where necessary, in the case of a decision providing for automatic adjustment by indexation, a document providing the information necessary to make the appropriate calculations;</p>	<p>e) om det behövs, en handling innehållande information för att göra beräkningarna i fråga, om avgörandet innefattar automatisk indexjustering,</p>
<p>f) si nécessaire, un document établissant dans quelle mesure le</p>	<p>f) where necessary, documentation showing the extent to</p>	<p>f) om det behövs, handlingar som visar i vilken omfattning</p>

<p>demandeur a bénéficié de l'assistance juridique gratuite dans l'État d'origine.</p> <p>2. Dans le cas d'une contestation ou d'un appel fondé sur un motif visé à l'article 23(7) c) ou à la requête de l'autorité compétente dans l'État requis, une copie complète du document en question, certifiée conforme par l'autorité compétente dans l'État d'origine, est promptement fournie:</p> <p>a) par l'Autorité centrale de l'État requérant, lorsque la demande a été présentée conformément au chapitre III;</p> <p>b) par le demandeur, lorsque la demande a été présentée directement à l'autorité compétente de l'État requis.</p> <p>3. Un État contractant peut préciser, conformément à l'article 57:</p>	<p>which the applicant received free legal assistance in the State of origin.</p> <p>2. Upon a challenge or appeal under Article 23(7) c) or upon request by the competent authority in the State addressed, a complete copy of the document concerned, certified by the competent authority in the State of origin, shall be provided promptly –</p> <p>a) by the Central Authority of the requesting State, where the application has been made in accordance with Chapter III;</p> <p>b) by the applicant, where the request has been made directly to a competent authority of the State addressed.</p> <p>3. A Contracting State may specify in accordance with Article 57 –</p>	<p>sökanden har fått kostnadsfritt rättsligt bistånd i ursprungsstaten.</p> <p>2. Efter en invändning eller ett överklagande i enlighet med artikel 23.7 c, eller på begäran av den behöriga myndigheten i den anmodade staten, ska en fullständig kopia av den berörda handlingen, bestyrkt av behörig myndighet i ursprungsstaten, tillhandahållas utan dröjsmål</p> <p>a) av centralmyndigheten i den begärande staten, om ansökan har gjorts i enlighet med kapitel III,</p> <p>b) av sökanden, om framställan gjorts direkt till en behörig myndighet i den anmodade staten.</p> <p>3. En fördragsstat får i enlighet med artikel 57 ge tillkänna</p>
---	---	--

<p>a) qu'une copie complète de la décision certifiée conforme par l'autorité compétente de l'État d'origine doit accompagner la demande;</p> <p>b) les circonstances dans lesquelles il accepte, au lieu du texte complet de la décision, un résumé ou un extrait de la décision établi par l'autorité compétente de l'État d'origine, qui peut être présenté au moyen du formulaire recommandé et publié par la Conférence de La Haye de droit international privé; ou</p> <p>c) qu'il n'exige pas de document établissant que les conditions prévues à l'article 19(3) sont remplies.</p>	<p>a) that a complete copy of the decision certified by the competent authority in the State of origin must accompany the application;</p> <p>b) circumstances in which it will accept, in lieu of a complete text of the decision, an abstract or extract of the decision drawn up by the competent authority of the State of origin, which may be made in the form recommended and published by the Hague Conference on Private International Law; or</p> <p>c) that it does not require a document stating that the requirements of Article 19(3) are met.</p>	<p>a) att en fullständig kopia av avgörandet, bestyrkt av behörig myndighet i ursprungsstaten, ska bifogas ansökan,</p> <p>b) under vilka förhållanden staten i stället för det fullständiga avgörandet kommer att godta ett av behörig myndighet i ursprungsstaten upprättat sammandrag eller utdrag av avgörandet, vilket kan ske med användning av det formulär som rekommenderas och har getts ut av Haagkonferensen för internationell privaträtt, eller</p> <p>c) att staten inte kräver en handling som fastställer att kraven i artikel 19.3 är uppfyllda.</p>
<p><i>Article 26</i> <i>Procédure relative à une demande de reconnaissance</i></p>	<p><i>Article 26</i> <i>Procedure on an application for recognition</i></p>	<p><i>Artikel 26</i> <i>Förfarande för en ansökan om erkännande</i></p>
<p>Ce chapitre s'applique mutatis mutandis à une demande</p>	<p>This Chapter shall apply mutatis mutandis to an</p>	<p>Detta kapitel ska, i tillämpliga delar, gälla även för en ansökan</p>

de reconnaissance d'une décision, à l'exception de l'exigence du caractère exécutoire qui est remplacée par l'exigence selon laquelle la décision produit ses effets dans l'État d'origine.	application for recognition of a decision, save that the requirement of enforceability is replaced by the requirement that the decision has effect in the State of origin.	om erkännande av ett avgörande, bortsett från att kravet på verkställbarhet ersätts av ett krav på att avgörandet har verkan i ursprungsstaten.
<i>Article 27</i> <i>Constatations de fait</i>	<i>Article 27</i> <i>Findings of fact</i>	<i>Artikel 27</i> <i>Fastställda faktiska omständigheter</i>
L'autorité compétente de l'État requis est liée par les constatations de fait sur lesquelles l'autorité de l'État d'origine a fondé sa compétence.	Any competent authority of the State addressed shall be bound by the findings of fact on which the authority of the State of origin based its jurisdiction.	Behörig myndighet i den anmodade staten ska vara bunden av de faktiska omständigheter på vilka myndigheten i ursprungsstaten grundade sin behörighet.
<i>Article 28</i> <i>Interdiction de la révision au fond</i>	<i>Article 28</i> <i>No review of the merits</i>	<i>Artikel 28</i> <i>Ingen omprövning i sak</i>
L'autorité compétente de l'État requis ne procède à aucune révision au fond de la décision.	There shall be no review by any competent authority of the State addressed of the merits of a decision.	Behörig myndighet i den anmodade staten ska inte ompröva ett avgörande i sak.

<p><i>Article 29</i> <i>Présence physique de l'enfant ou du demandeur non exigée</i></p>	<p><i>Article 29</i> <i>Physical presence of the child or the applicant not required</i></p>	<p><i>Artikel 29</i> <i>Inget krav på att barnet eller sökanden ska närvara personligen</i></p>
<p>La présence physique de l'enfant ou du demandeur n'est pas exigée lors de procédures introduites en vertu du présent chapitre dans l'État requis.</p>	<p>The physical presence of the child or the applicant shall not be required in any proceedings in the State addressed under this Chapter.</p>	<p>Ett krav på barnets eller sökandens personliga närvaro ska inte uppställas i förfaranden som inleds i den anmodade staten enligt detta kapitel.</p>
<p><i>Article 30</i> <i>Conventions en matière d'aliments</i></p>	<p><i>Article 30</i> <i>Maintenance arrangements</i></p>	<p><i>Artikel 30</i> <i>Avtal om underhållsbidrag</i></p>
<p>1. Une convention en matière d'aliments conclue dans un État contractant doit pouvoir être reconnue et exécutée comme une décision en application de ce chapitre si elle est exécutoire comme une décision dans l'État d'origine.</p> <p>2. Aux fins de l'article 10(1) a) et b) et (2) a), le terme «décision» comprend une convention en matière d'aliments.</p> <p>3. La demande de reconnaissance et d'exécution d'une</p>	<p>1. A maintenance arrangement made in a Contracting State shall be entitled to recognition and enforcement as a decision under this Chapter provided that it is enforceable as a decision in the State of origin.</p> <p>2. For the purpose of Article 10(1) a) and b) and (2) a), the term "decision" includes a maintenance arrangement.</p> <p>3. An application for recognition and enforcement of a</p>	<p>1. Ett avtal om underhållsbidrag som ingåtts i en fördragslutande stat ska kunna erkännas och verkställas som ett avgörande enligt detta kapitel, förutsatt att det är verkställbart som ett avgörande i ursprungsstaten.</p> <p>2. Vid tillämpning av artikel 10.1 a–b och 10.2 a ska begreppet "avgörande" omfatta ett avtal om underhållsbidrag.</p> <p>3. En ansökan om erkännande och verkställighet av ett avtal</p>

<p>convention en matière d'aliments est accompagnée des documents suivants:</p> <p>a) le texte complet de la convention en matière d'aliments; et</p> <p>b) un document établissant que la convention en matière d'aliments est exécutoire comme une décision dans l'État d'origine.</p> <p>4. La reconnaissance et l'exécution d'une convention en matière d'aliments peuvent être refusées si:</p> <p>a) la reconnaissance et l'exécution sont manifestement incompatibles avec l'ordre public de l'État requis;</p> <p>b) la convention en matière d'aliments a été obtenue par fraude ou a fait l'objet de falsification;</p> <p>c) la convention en matière d'aliments est incompatible avec une décision rendue</p>	<p>maintenance arrangement shall be accompanied by the following –</p> <p>a) a complete text of the maintenance arrangement; and</p> <p>b) a document stating that the particular maintenance arrangement is enforceable as a decision in the State of origin.</p> <p>4. Recognition and enforcement of a maintenance arrangement may be refused if –</p> <p>a) the recognition and enforcement is manifestly incompatible with the public policy of the State addressed;</p> <p>b) the maintenance arrangement was obtained by fraud or falsification;</p> <p>c) the maintenance arrangement is incompatible with a decision rendered</p>	<p>om underhållsbidrag ska åtföljas av följande:</p> <p>a) det fullständiga avtalet om underhållsbidrag, och</p> <p>b) en handling som fastställer att avtalet om underhållsbidrag är verkställbart som ett avgörande i ursprungsstaten.</p> <p>4. Erkännande och verkställighet av ett avtal om underhållsbidrag får vägras om</p> <p>a) erkännande och verkställighet är uppenbart oförenligt med grunderna för rättsordningen i den anmodade staten,</p> <p>b) avtalet om underhållsbidrag har utverkats genom svikligt förfarande eller förfalskning,</p> <p>c) avtalet om underhållsbidrag är oförenligt med ett avgörande mellan</p>
---	--	--

<p>entre les mêmes parties et ayant le même objet, soit dans l'État requis, soit dans un autre État lorsque cette dernière décision remplit les conditions nécessaires à sa reconnaissance et à son exécution dans l'État requis.</p> <p>5. Les dispositions de ce chapitre, à l'exception des articles 20, 22, 23(7) et 25(1) et (3), s'appliquent mutatis mutandis à la reconnaissance et à l'exécution d'une convention en matière d'aliments, toutefois:</p> <p>a) une déclaration ou un enregistrement fait conformément à l'article 23(2) et (3) ne peut être refusé que pour le motif prévu au paragraphe 4 a);</p> <p>b) une contestation ou un appel en vertu de l'article 23(6) ne peut être fondé que sur:</p>	<p>between the same parties and having the same purpose, either in the State addressed or in another State, provided that this latter decision fulfils the conditions necessary for its recognition and enforcement in the State addressed.</p> <p>5. The provisions of this Chapter, with the exception of Articles 20, 22, 23(7) and 25(1) and (3), shall apply mutatis mutandis to the recognition and enforcement of a maintenance arrangement save that –</p> <p>a) a declaration or registration in accordance with Article 23(2) and (3) may be refused only on the ground set out in paragraph 4 a);</p> <p>b) a challenge or appeal as referred to in Article 23(6) may be founded only on the following –</p>	<p>samma parter om samma sak som meddelats i den anmodade staten eller en annan stat, förutsatt att det sistnämnda avgörandet uppfyller de nödvändiga villkoren för att det ska kunna erkännas och verkställas i den anmodade staten.</p> <p>5. Bestämmelserna i detta kapitel ska, med undantag för artiklarna 20, 22, 23.7 samt 25.1 och 25.3, i tillämpliga delar gälla även för erkännande och verkställighet av ett avtal om underhållsbidrag, bortsett från att</p> <p>a) en verkställbarhetsförklaring eller registrering i enlighet med artikel 23.2–3 endast får vägras på den grunden som anges i punkten 4 a,</p> <p>b) en invändning eller ett överklagande i enlighet med artikel 23.6 endast får avse</p>
---	---	---

<p>i) les motifs de refus de reconnaissance et d'exécution prévus au paragraphe 4;</p> <p>ii) l'authenticité ou l'intégrité d'un document transmis conformément au paragraphe 3 ;</p> <p>c) en ce qui concerne la procédure prévue à l'article 24(4), l'autorité compétente peut contrôler d'office le motif de refus de reconnaissance et d'exécution spécifié au paragraphe 4 a) de cet article. Elle peut contrôler l'ensemble des bases de reconnaissance et d'exécution prévues au paragraphe 4, ainsi que l'authenticité ou l'intégrité de tout document transmis conformément au paragraphe 3 si cela est soulevé par le défendeur ou si un doute relatif à ces motifs existe au vu de ces documents.</p> <p>6. La procédure de reconnaissance et</p>	<p>i) the grounds for refusing recognition and enforcement set out in paragraph 4;</p> <p>ii) the authenticity or integrity of any document transmitted in accordance with paragraph 3;</p> <p>c) as regards the procedure under Article 24(4), the competent authority may review of its own motion the ground for refusing recognition and enforcement set out in paragraph 4 a) of this Article. It may review all grounds listed in paragraph 4 of this Article and the authenticity or integrity of any document transmitted in accordance with paragraph 3 if raised by the respondent or if concerns relating to those grounds arise from the face of those documents.</p> <p>6. Proceedings for recognition and en-</p>	<p>i) skälen för att vägra erkännande och verkställighet som anges i punkten 4,</p> <p>ii) äktheten eller helheten hos handlingar som överlämnats i enlighet med punkten 3,</p> <p>c) den behöriga myndigheten, när det gäller förfarandet enligt artikel 24.4, på eget initiativ får ompröva grunden för att vägra erkännande och verkställighet som anges i punkten 4 a i den här artikeln. Den får ompröva samtliga grunder som anges i punkten 4 i denna artikel och äktheten och helheten hos handlingar som överlämnats i enlighet med punkten 3, om dessa grunder har gjorts gällande av motparten eller om handlingarna i fråga ger upphov till tvivel beträffande dessa grunder.</p> <p>6. Ett förfarande för erkännande och</p>
--	---	---

<p>d'exécution d'une convention en matière d'aliments est suspendue si une contestation portant sur la convention est pendante devant une autorité compétente d'un État contractant.</p> <p>7. Un État peut déclarer conformément à l'article 63 que les demandes de reconnaissance et d'exécution des conventions en matière d'aliments ne peuvent être présentées que par l'intermédiaire des Autorités centrales.</p> <p>8. Un État contractant pourra, conformément à l'article 62, se réserver le droit de ne pas reconnaître et exécuter les conventions en matière d'aliments.</p>	<p>forcement of a maintenance arrangement shall be suspended if a challenge concerning the arrangement is pending before a competent authority of a Contracting State.</p> <p>7. A State may declare, in accordance with Article 63, that applications for recognition and enforcement of a maintenance arrangement shall only be made through Central Authorities.</p> <p>8. A Contracting State may, in accordance with Article 62, reserve the right not to recognise and enforce a maintenance arrangement.</p>	<p>verkställighet av avtal om underhållsbidrag ska skjutas upp om det framkommer att ett bestridande av avtalet behandlas av en behörig myndighet i en fördragsslutande stat.</p> <p>7. En stat får, i enlighet med artikel 63, förklara att ansökningar om erkännande och verkställighet av avtal om underhållsbidrag endast kan göras genom centralmyndigheter.</p> <p>8. En fördragsslutande stat får, i enlighet med artikel 62, förbehålla sig rätten att inte erkänna och verkställa ett avtal om underhållsbidrag.</p>
---	---	---

<p><i>Article 31</i> <i>Décisions résultant de l'effet combiné d'ordonnances provisoires et de confirmation</i></p>	<p><i>Article 31</i> <i>Decisions produced by the combined effect of provisional and confirmation orders</i></p>	<p><i>Artikel 31</i> <i>Avgöranden som är en följd av den kombinerade effekten av interimistiska beslut och stadfästelser</i></p>
<p>Lorsqu'une décision résulte de l'effet combiné d'une ordonnance provisoire rendue dans un État et d'une ordonnance rendue par l'autorité d'un autre État qui confirme cette ordonnance provisoire («État de confirmation»):</p> <p>a) chacun de ces États est considéré, aux fins du présent chapitre, comme étant un État d'origine;</p> <p>b) les conditions prévues à l'article 22 e) sont remplies si le défendeur a été dûment avisé de la procédure dans l'État de confirmation et a eu la possibilité de contester la confirmation de l'ordonnance provisoire;</p> <p>c) la condition pré-</p>	<p>Where a decision is produced by the combined effect of a provisional order made in one State and an order by an authority in another State ("the confirming State") confirming the provisional order –</p> <p>a) each of those States shall be deemed for the purposes of this Chapter to be a State of origin;</p> <p>b) the requirements of Article 22 e) shall be met if the respondent had proper notice of the proceedings in the confirming State and an opportunity to oppose the confirmation of the provisional order;</p> <p>c) the requirement</p>	<p>Om ett avgörande är en följd av den kombinerade effekten av ett interimistiskt beslut som fattats i en stat och ett beslut av en myndighet i en annan stat (den stadfästade staten) som stadfäster det interimistiska beslutet ska</p> <p>a) var och en av dessa stater anses som ursprungsstat vid tillämpning av detta kapitel,</p> <p>b) kraven i artikel 22 e anses vara uppfyllda om svaranden underrättats på vederbörligt sätt om förfarandet i den stadfästade staten och haft möjlighet att invända mot stadfästelsen av det interimistiska beslutet,</p> <p>c) kravet i artikel</p>

<p>vue à l'article 20(6) relative au caractère exécutoire de la décision dans l'État d'origine est remplie si la décision est exécutoire dans l'État de confirmation; et</p> <p>d) l'article 18 ne fait pas obstacle à ce qu'une procédure en vue de la modification d'une décision soit initiée dans l'un ou l'autre des États.</p>	<p>of Article 20(6) that a decision be enforceable in the State of origin shall be met if the decision is enforceable in the confirming State; and</p> <p>d) Article 18 shall not prevent proceedings for the modification of the decision being commenced in either State.</p>	<p>20.6 på att ett avgörande ska vara verkställbart i ursprungsstaten anses vara uppfyllt om avgörandet är verkställbart i den stadfästade staten, och</p> <p>d) artikel 18 inte hindra att ett förfarande för att ändra avgörandet inleds i endera av staterna.</p>
CHAPITRE VI – EXÉCUTION PAR L'ÉTAT REQUIS	CHAPTER VI – ENFORCEMENT BY THE STATE ADDRESSED	KAPITEL VI – VERKSTÄLLIGHET I DEN AN- MODADE STATEN
<i>Article 32 Exécution en vertu du droit interne</i>	<i>Article 32 Enforcement under internal law</i>	<i>Artikel 32 Verkställighet enligt nationell rätt</i>
<p>1. Sous réserve des dispositions du présent chapitre, les mesures d'exécution ont lieu conformément à la loi de l'État requis.</p> <p>2. L'exécution doit être rapide.</p> <p>3. En ce qui concerne les demandes présentées par l'intermédiaire des Auto-</p>	<p>1. Subject to the provisions of this Chapter, enforcement shall take place in accordance with the law of the State addressed.</p> <p>2. Enforcement shall be prompt.</p> <p>3. In the case of applications through Central Authorities, where a decision has</p>	<p>1. Om inget annat följer av bestämmelserna i detta kapitel, ska verkställighet ske i enlighet med lagen i den anmodade staten.</p> <p>2. Verkställighet ska ske utan dröjsmål.</p> <p>3. Om ansökan görs genom centralmyndigheter, och avgörandet har för-</p>

<p>rités centrales, lorsqu'une décision a été déclarée exécutoire ou enregistrée pour exécution en application du chapitre V, l'exécution a lieu sans qu'aucune autre action du demandeur ne soit nécessaire.</p> <p>4. Il est donné effet à toute règle relative à la durée de l'obligation alimentaire applicable dans l'État d'origine de la décision.</p> <p>5. Le délai de prescription relatif à l'exécution des arrérages est déterminé par la loi, de l'État d'origine de la décision ou de l'État requis, qui prévoit le délai le plus long.</p>	<p>been declared enforceable or registered for enforcement under Chapter V, enforcement shall proceed without the need for further action by the applicant.</p> <p>4. Effect shall be given to any rules applicable in the State of origin of the decision relating to the duration of the maintenance obligation.</p> <p>5. Any limitation on the period for which arrears may be enforced shall be determined either by the law of the State of origin of the decision or by the law of the State addressed, whichever provides for the longer limitation period.</p>	<p>klarats verkställbart eller registrerats för verkställighet i enlighet med kapitel V, ska verkställigheten ske utan att det krävs några ytterligare åtgärder från sökanden.</p> <p>4. Verkan ska ges åt tillämpliga bestämmelser i ursprungsstaten när det gäller underhållsskyldighetens varaktighet.</p> <p>5. Preskriptionsfrister för verkställighet av utestående fordringar ska fastställas antingen enligt lagen i ursprungsstaten eller enligt lagen i den anmodade staten, beroende på vilken lag som föreskriver den längsta preskriptionsfristen.</p>
<p style="text-align: center;"><i>Article 33</i> <i>Non-discrimination</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Article 33</i> <i>Non-discrimination</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Artikel 33</i> <i>Icke-diskriminering</i></p>
<p>Dans les affaires relevant de la Convention, l'État requis prévoit des mesures d'exécution au moins</p>	<p>The State addressed shall provide at least the same range of enforcement methods for cases</p>	<p>För ärenden som omfattas av denna konvention ska den anmodade staten tillhandahålla åtmin-</p>

équivalentes à celles qui sont applicables aux affaires internes.	under the Convention as are available in domestic cases.	stone de verkställighetsmetoder som motsvarar de metoder som finns att tillgå i inhemska ärenden.
<i>Article 34 Mesures d'exécution</i>	<i>Article 34 Enforcement measures</i>	<i>Artikel 34 Verkställighetsåtgärder</i>
<p>1. Les États contractants doivent rendre disponibles dans leur droit interne des mesures efficaces afin d'exécuter les décisions en application de la Convention.</p> <p>2. De telles mesures peuvent comporter:</p> <p>a) la saisie des salaires;</p> <p>b) les saisies-arrêts sur comptes bancaires et autres sources;</p> <p>c) les déductions sur les prestations de sécurité sociale;</p> <p>d) le gage sur les biens ou leur vente forcée;</p> <p>e) la saisie des remboursements d'impôt;</p>	<p>1. Contracting States shall make available in internal law effective measures to enforce decisions under this Convention.</p> <p>2. Such measures may include –</p> <p>a) wage withholding;</p> <p>b) garnishment from bank accounts and other sources;</p> <p>c) deductions from social security payments;</p> <p>d) lien on or forced sale of property;</p> <p>e) tax refund withholding;</p>	<p>1. De fördragsslutande staterna ska se till att effektiva åtgärder för att verkställa avgöranden i enlighet med denna konvention finns enligt nationell rätt.</p> <p>2. Sådana åtgärder kan omfatta</p> <p>a) innehållande av lön,</p> <p>b) utmätning av banktillgodohavanden och andra tillgångar,</p> <p>c) avdrag från socialförsäkringsutbetalningar,</p> <p>d) säkerhet i eller tvångsförsäljning av fast egendom,</p> <p>e) innehållande av skatteåterbäring,</p>

<p>f) la retenue ou saisie des pensions de retraite;</p> <p>g) le signalement aux organismes de crédit;</p> <p>h) le refus de délivrance, la suspension ou le retrait de divers permis (le permis de conduire par exemple);</p> <p>i) le recours à la médiation, à la conciliation et à d'autres modes alternatifs de résolution des différends afin de favoriser une exécution volontaire.</p>	<p>f) withholding or attachment of pension benefits;</p> <p>g) credit bureau reporting;</p> <p>h) denial, suspension or revocation of various licenses (for example, driving licenses);</p> <p>i) the use of mediation, conciliation or similar processes to bring about voluntary compliance.</p>	<p>f) innehållande eller utmätning av pensionsförmåner,</p> <p>g) anmärkning i kreditupplysningsregister,</p> <p>h) avslag på ansökan om eller indragning eller återkallande av olika tillstånd (till exempel körkort),</p> <p>i) användning av medling, förlikning eller liknande förfaranden för att uppnå frivillig verkställighet.</p>
<p style="text-align: center;"><i>Article 35</i> <i>Transferts de fonds</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Article 35</i> <i>Transfer of funds</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Artikel 35</i> <i>Överföring av medel</i></p>
<p>1. Les États contractants sont encouragés à promouvoir, y compris au moyen d'accords internationaux, l'utilisation des moyens disponibles les moins coûteux et les plus efficaces pour effectuer les transferts de fonds destinés à être versés à titre d'aliments.</p>	<p>1. Contracting States are encouraged to promote, including by means of international agreements, the use of the most cost-effective and efficient methods available to transfer funds payable as maintenance.</p>	<p>1. De fördragslutande staterna uppmantras att, även genom internationella avtal, främja användningen av de mest kostnadseffektiva och verkningsfulla metoderna för överföring av medel som ska betalas som underhållsbidrag.</p>

<p>2. Un État contractant dont la loi impose des restrictions aux transferts de fonds accorde la priorité la plus élevée aux transferts de fonds destinés à être versés en vertu de la présente Convention.</p>	<p>2. A Contracting State, under whose law the transfer of funds is restricted, shall accord the highest priority to the transfer of funds payable under this Convention.</p>	<p>2. En fördragslutande stat vars lag innebär inskränkningar i möjligheterna att överföra medel ska ge överföringen av medel som ska betalas enligt denna konvention högsta prioritet.</p>
<p>CHAPITRE VII – ORGANISMES PUBLICS</p>	<p>CHAPTER VII – PUBLIC BODIES</p>	<p>KAPITEL VII – OFFENTLIGA ORGAN</p>
<p><i>Article 36</i> <i>Organismes publics en qualité de demandeur</i></p>	<p><i>Article 36</i> <i>Public bodies as applicants</i></p>	<p><i>Artikel 36</i> <i>Offentliga organ som sökande</i></p>
<p>1. Aux fins d'une demande de reconnaissance et d'exécution en application de l'article 10(1) a) et b) et des affaires couvertes par l'article 20(4), le terme «créancier» comprend un organisme public agissant à la place d'une personne à laquelle des aliments sont dus ou un organisme auquel est dû le remboursement de prestations fournies à titre d'aliments.</p>	<p>1. For the purposes of applications for recognition and enforcement under Article 10(1) a) and b) and cases covered by Article 20(4), "creditor" includes a public body acting in place of an individual to whom maintenance is owed or one to which reimbursement is owed for benefits provided in place of maintenance.</p>	<p>1. När det gäller ansökningar om erkännande och verkställighet enligt artikel 10.1 a–b och ärenden som omfattas av artikel 20.4, ska begreppet "underhållsberättigad" omfatta ett offentligt organ som agerar i stället för en person som har rätt till underhållsbidrag eller ett offentligt organ som har rätt till återbetalning för bidrag som har lämnats i stället för underhållsbidrag.</p>

<p>2. Le droit d'un organisme public d'agir à la place d'une personne à laquelle des aliments sont dus ou de demander le remboursement de la prestation fournie au créancier à titre d'aliments est soumis à la loi qui régit l'organisme.</p>	<p>2. The right of a public body to act in place of an individual to whom maintenance is owed or to seek reimbursement of benefits provided to the creditor in place of maintenance shall be governed by the law to which the body is subject.</p>	<p>2. Ett offentligt organs rätt att agera i stället för en person som har rätt till underhållsbidrag eller att kräva återbetalning för bidrag som har utbetalats till den underhållsberättigade i stället för underhållsbidrag ska regleras av den lag som gäller för organet.</p>
<p>3. Un organisme public peut demander la reconnaissance ou l'exécution:</p>	<p>3. A public body may seek recognition or claim enforcement of –</p>	<p>3. Ett offentligt organ får söka erkännande eller verkställighet av</p>
<p>a) d'une décision rendue contre un débiteur à la demande d'un organisme public qui poursuit le paiement de prestations fournies à titre d'aliments;</p>	<p>a) a decision rendered against a debtor on the application of a public body which claims payment of benefits provided in place of maintenance;</p>	<p>a) ett avgörande som meddelats mot en underhållsskyldig på begäran av ett offentligt organ som kräver återbetalning för bidrag som lämnats i stället för underhållsbidrag,</p>
<p>b) d'une décision rendue entre un créancier et un débiteur, à concurrence des prestations fournies au créancier à titre d'aliments.</p>	<p>b) a decision rendered between a creditor and debtor to the extent of the benefits provided to the creditor in place of maintenance.</p>	<p>b) ett avgörande mellan en underhållsberättigad och en underhållsskyldig såvitt avser det bidrag som lämnats till den underhållsberättigade i stället för underhållsbidrag.</p>
<p>4. L'organisme public qui invoque la</p>	<p>4. The public body seeking recognition</p>	<p>4. Det offentliga organ som söker er-</p>

reconnaissance ou qui sollicite l'exécution d'une décision produite, sur demande, tout document de nature à établir son droit en application du paragraphe 2 et le paiement des prestations au créancier.	or claiming enforcement of a decision shall upon request furnish any document necessary to establish its right under paragraph 2 and that benefits have been provided to the creditor.	kännande eller begär verkställighet av ett avgörande, ska på begäran tillhandahålla de handlingar som är nödvändiga för att fastställa dess rätt att agera enligt punkten 2 och att bidrag har utbetalats till den underhållsberättigade.
CHAPITRE VIII – DISPOSITIONS GÉNÉRALES	CHAPTER VIII – GENERAL PROVISIONS	KAPITEL VIII – ALLMÄNNA BESTÄMMELSER
<i>Article 37 Demandes présentées directement aux autorités compétentes</i>	<i>Article 37 Direct requests to competent authorities</i>	<i>Artikel 37 Framställningar som görs direkt till behöriga myndigheter</i>
1. La Convention n'exclut pas la possibilité de recourir aux procédures disponibles en vertu du droit interne d'un État contractant autorisant une personne (le demandeur) à saisir directement une autorité compétente de cet État dans une matière régie par la Convention, y compris, sous réserve de l'article 18, en vue de l'obtention ou de la modification d'une décision en matière d'aliments.	1. The Convention shall not exclude the possibility of recourse to such procedures as may be available under the internal law of a Contracting State allowing a person (an applicant) to seize directly a competent authority of that State in a matter governed by the Convention including, subject to Article 18, for the purpose of having a maintenance decision established or modified.	1. Konventionen utesluter inte möjligheten att använda sig av tillgängliga förfaranden enligt en fördragsslutande stats nationella rätt, som gör det möjligt för en person (en sökande) att vända sig direkt till en behörig myndighet i den staten i en fråga som omfattas av denna konvention, även i syfte att erhålla eller ändra ett avgörande om underhållsskyldighet, med förbehåll för artikel 18.

<p>2. Les articles 14(5) et 17 b) et les dispositions des chapitres V, VI, VII et de ce chapitre, à l'exception des articles 40(2), 42, 43(3), 44(3), 45 et 55, s'appliquent aux demandes de reconnaissance et d'exécution présentées directement à une autorité compétente d'un État contractant.</p> <p>3. Aux fins du paragraphe 2, l'article 2(1) a) s'applique à une décision octroyant des aliments à une personne vulnérable dont l'âge est supérieur à l'âge précisé dans ledit alinéa, lorsqu'une telle décision a été rendue avant que la personne n'ait atteint cet âge et a accordé des aliments au-delà de cet âge en raison de l'altération de ses capacités.</p>	<p>2. Articles 14(5) and 17 b) and the provisions of Chapters V, VI, VII and this Chapter, with the exception of Articles 40(2), 42, 43(3), 44(3), 45 and 55, shall apply in relation to a request for recognition and enforcement made directly to a competent authority in a Contracting State.</p> <p>3. For the purpose of paragraph 2, Article 2(1) a) shall apply to a decision granting maintenance to a vulnerable person over the age specified in that subparagraph where such decision was rendered before the person reached that age and provided for maintenance beyond that age by reason of the impairment.</p>	<p>2. Artiklarna 14.5 och 17 b) samt bestämmelserna i kapitel V, VI, VII och detta kapitel ska, med undantag för artiklarna 40.2, 42, 43.3, 44.3, 45 och 55, tillämpas på ansökningar om erkännande och verkställighet som görs direkt till en behörig myndighet i en fördragslutande stat.</p> <p>3. När det gäller punkten 2 ska artikel 2.1 a) vara tillämplig på ett avgörande om underhållsbidrag till en sårbar person över den ålder som anges i den artikeln om avgörandet meddelades innan personen uppnådde den angivna åldern samt tillerkände denne underhållsbidrag bortom denna åldersgräns på grund av dennes nedsatta förmåga.</p>
---	---	--

<p><i>Article 38</i> <i>Protection des données à caractère personnel</i></p>	<p><i>Article 38</i> <i>Protection of personal data</i></p>	<p><i>Artikel 38</i> <i>Skydd av personuppgifter</i></p>
<p>Les données à caractère personnel recueillies ou transmises en application de la Convention ne peuvent être utilisées qu'aux fins pour lesquelles elles ont été recueillies ou transmises.</p>	<p>Personal data gathered or transmitted under the Convention shall be used only for the purposes for which they were gathered or transmitted.</p>	<p>Personuppgifter som samlats in eller översänts enligt konventionen får endast användas i de syften för vilka de samlats in eller översänts.</p>
<p><i>Article 39</i> <i>Confidentialité</i></p>	<p><i>Article 39</i> <i>Confidentiality</i></p>	<p><i>Artikel 39</i> <i>Sekretess</i></p>
<p>Toute autorité traitant de renseignements en assure la confidentialité conformément à la loi de son État.</p>	<p>Any authority processing information shall ensure its confidentiality in accordance with the law of its State.</p>	<p>Varje myndighet som behandlar uppgifter ska säkerställa sekretess för sådana uppgifter i enlighet med nationell lag.</p>
<p><i>Article 40</i> <i>Non-divulagation de renseignements</i></p>	<p><i>Article 40</i> <i>Non-disclosure of information</i></p>	<p><i>Artikel 40</i> <i>Förbud mot utlämnande av uppgifter</i></p>
<p>1. Une autorité ne peut divulguer ou confirmer des renseignements recueillis ou transmis en application de la présente Convention si elle estime que la santé, la sécurité ou la liberté d'une per-</p>	<p>1. An authority shall not disclose or confirm information gathered or transmitted in application of this Convention if it determines that to do so could jeopardise the health, safety or liberty of a</p>	<p>1. En myndighet ska inte lämna ut eller bekräfta uppgifter som samlats in eller översänts i enlighet med denna konvention om den bedömer att detta skulle kunna äventyra en persons hälsa, säkerhet eller</p>

<p>sonne pourrait en être compromise.</p> <p>2. Une décision en ce sens prise par une Autorité centrale doit être prise en compte par une autre Autorité centrale, en particulier dans les cas de violence familiale.</p> <p>3. Le présent article ne fait pas obstacle au recueil et à la transmission de renseignements entre autorités, dans la mesure nécessaire à l'accomplissement des obligations découlant de la Convention.</p>	<p>person.</p> <p>2. A determination to this effect made by one Central Authority shall be taken into account by another Central Authority, in particular in cases of family violence.</p> <p>3. Nothing in this Article shall impede the gathering and transmitting of information by and between authorities in so far as necessary to carry out the obligations under the Convention.</p>	<p>frihet.</p> <p>2. En sådan bedömning av en centralmyndighet ska beaktas av andra centralmyndigheter, särskilt i sådana fall som rör våld inom familjen.</p> <p>3. Inget i denna artikel ska hindra att uppgifter samlas in av och översänds mellan myndigheter i den utsträckning som behövs för att fullgöra skyldigheterna enligt konventionen.</p>
<p><i>Article 41</i> <i>Dispense de</i> <i>légalisation</i></p>	<p><i>Article 41</i> <i>No legalisation</i></p>	<p><i>Artikel 41</i> <i>Ingen legalisering</i></p>
<p>Aucune légalisation ni formalité similaire ne sera requise dans le contexte de la Convention.</p>	<p>No legalisation or similar formality may be required in the context of this Convention.</p>	<p>Ingen legalisering eller annat liknande förfarande får krävas inom ramen för denna konvention.</p>
<p><i>Article 42</i> <i>Procuration</i></p>	<p><i>Article 42</i> <i>Power of attorney</i></p>	<p><i>Artikel 42</i> <i>Fullmakt</i></p>
<p>L'Autorité centrale de l'État requis ne peut exiger une</p>	<p>The Central Authority of the requested State may</p>	<p>Centralmyndigheten i den anmodade staten får begära en</p>

<p>procuration du demandeur que si elle agit en son nom dans des procédures judiciaires ou dans des procédures engagées devant d'autres autorités ou afin de désigner un représentant à ces fins.</p>	<p>require a power of attorney from the applicant only if it acts on his or her behalf in judicial proceedings or before other authorities, or in order to designate a representative so to act.</p>	<p>fullmakt av sökanden endast om den agerar på hans eller hennes vägnar vid rättsliga förfaranden eller inför någon annan myndighet, eller avser att utse en företrädare för detta ändamål.</p>
<p><i>Article 43</i> <i>Recouvrement des frais</i></p>	<p><i>Article 43</i> <i>Recovery of costs</i></p>	<p><i>Artikel 43</i> <i>Återkrav av kostnader</i></p>
<p>1. Le recouvrement de tous frais encourus pour l'application de cette Convention n'a pas priorité sur le recouvrement des aliments.</p> <p>2. Un État peut recouvrer les frais à l'encontre d'une partie perdante.</p> <p>3. Pour les besoins d'une demande en vertu de l'article 10(1) b), afin de recouvrer les frais d'une partie qui succombe conformément au paragraphe 2, le terme «créancier» dans l'article 10(1) comprend un État.</p>	<p>1. Recovery of any costs incurred in the application of this Convention shall not take precedence over the recovery of maintenance.</p> <p>2. A State may recover costs from an unsuccessful party.</p> <p>3. For the purposes of an application under Article 10(1) b) to recover costs from an unsuccessful party in accordance with paragraph 2, the term "creditor" in Article 10(1) shall include a State.</p>	<p>1. Täckning för kostnader som uppkommit vid tillämpningen av denna konvention får inte ha företräde framför indrivning av underhållsbidrag.</p> <p>2. En stat får kräva tillbaka kostnader från en förlorande part.</p> <p>3. När det gäller en ansökan enligt artikel 10.1 b för att kräva tillbaka kostnader från en förlorande part i enlighet med punkten 2, ska begreppet "underhållsberättigad" i artikel 10.1 omfatta en stat.</p>

<p>4. Cet article ne déroge pas à l'article 8.</p>	<p>4. This Article shall be without prejudice to Article 8.</p>	<p>4. Denna artikel ska inte påverka tillämpningen av artikel 8.</p>
<p><i>Article 44 Exigences linguistiques</i></p>	<p><i>Article 44 Language requirements</i></p>	<p><i>Artikel 44 Språkkrav</i></p>
<p>1. Toute demande et tout document s'y rattachant sont rédigés dans la langue originale et accompagnés d'une traduction dans une langue officielle de l'État requis ou dans toute autre langue que l'État requis aura indiqué pouvoir accepter, par une déclaration faite conformément à l'article 63, sauf dispense de traduction de l'autorité compétente de cet État.</p> <p>2. Tout État contractant qui a plusieurs langues officielles et qui ne peut, pour des raisons de droit interne, accepter pour l'ensemble de son territoire les documents dans l'une de ces langues, doit faire connaître, par</p>	<p>1. Any application and related documents shall be in the original language, and shall be accompanied by a translation into an official language of the requested State or another language which the requested State has indicated, by way of declaration in accordance with Article 63, it will accept, unless the competent authority of that State dispenses with translation.</p> <p>2. A Contracting State which has more than one official language and cannot, for reasons of internal law, accept for the whole of its territory documents in one of those languages shall, by declaration in accord-</p>	<p>1. Ansökningar och därtill knutna handlingar ska vara avfattade på originalspråket och åtföljas av en översättning till ett officiellt språk i den anmodade staten eller till ett språk som den anmodade staten har angett att den kan godta genom en förklaring i enlighet med artikel 63, såvida inte den behöriga myndigheten i den staten meddelar att en översättning inte är nödvändig.</p> <p>2. En fördragslutande stat som har fler än ett officiellt språk och som, på grund av nationell lag, inte kan godta handlingar på ett av dessa språk för hela sitt territorium ska, genom en förklaring i enlighet med artikel</p>

<p>une déclaration faite conformément à l'article 63, la langue dans laquelle ceux-ci doivent être rédigés ou traduits en vue de leur présentation dans les parties de son territoire qu'il a déterminées.</p> <p>3. Sauf si les Autorités centrales en ont convenu autrement, toute autre communication entre elles est adressée dans une langue officielle de l'État requis ou en français ou en anglais. Toutefois, un État contractant peut, en faisant la réserve prévue à l'article 62, s'opposer à l'utilisation soit du français, soit de l'anglais.</p>	<p>ance with Article 63, specify the language in which such documents or translations thereof shall be drawn up for submission in the specified parts of its territory.</p> <p>3. Unless otherwise agreed by the Central Authorities, any other communications between such Authorities shall be in an official language of the requested State or in either English or French. However, a Contracting State may, by making a reservation in accordance with Article 62, object to the use of either English or French.</p>	<p>63, ange på vilket språk sådana handlingar eller översättningar av dessa ska avfattas för att kunna ges in i en viss del av dess territorium.</p> <p>3. Om inte centralmyndigheterna har kommit överens om annat ska all annan kommunikation mellan sådana myndigheter ske på ett officiellt språk i den anmodade staten eller på engelska eller franska. En fördragsslutande stat får dock, genom att anmäla ett förbehåll i enlighet med artikel 62, motsätta sig användningen av antingen engelska eller franska.</p>
<p><i>Article 45</i> <i>Moyens et coûts de traduction</i></p>	<p><i>Article 45</i> <i>Means and costs of translation</i></p>	<p><i>Artikel 45</i> <i>Metoder och kostnader för översättning</i></p>
<p>1. Dans le cas de demandes prévues au chapitre III, les Autorités centrales peuvent convenir, dans une affaire parti-</p>	<p>1. In the case of applications under Chapter III, the Central Authorities may agree in an individual case or</p>	<p>1. När det gäller ansökningar enligt kapitel III kan centralmyndigheterna i ett enskilt fall eller generellt komma</p>

<p>culière ou de façon générale, que la traduction dans la langue officielle de l'État requis sera faite dans l'État requis à partir de la langue originale ou de toute autre langue convenue. S'il n'y a pas d'accord et si l'Autorité centrale requérante ne peut remplir les exigences de l'article 44(1) et (2), la demande et les documents s'y rattachant peuvent être transmis accompagnés d'une traduction en français ou en anglais pour traduction ultérieure dans une langue officielle de l'État requis.</p> <p>2. Les frais de traduction découlant de l'application du paragraphe premier sont à la charge de l'État requérant, sauf accord contraire des Autorités centrales des États concernés.</p> <p>3. Nonobstant l'article 8, l'Autorité centrale requérante peut mettre à la</p>	<p>generally that the translation into an official language of the requested State may be made in the requested State from the original language or from any other agreed language. If there is no agreement and it is not possible for the requesting Central Authority to comply with the requirements of Article 44(1) and (2), then the application and related documents may be transmitted with translation into English or French for further translation into an official language of the requested State.</p> <p>2. The cost of translation arising from the application of paragraph 1 shall be borne by the requesting State unless otherwise agreed by Central Authorities of the States concerned.</p> <p>3. Notwithstanding Article 8, the requesting Central Authority may</p>	<p>överens om att översättning till ett officiellt språk i den anmodade staten får göras i den anmodade staten från originalspråket eller från ett annat överenskommet språk. Om det inte finns någon överenskommelse och det inte är möjligt för den begärande centralmyndigheten att uppfylla kraven i artikel 44.1–2, får ansökan och därtill knutna handlingar översändas med översättning till engelska eller franska, för vidare översättning till ett officiellt språk i den anmodade staten.</p> <p>2. De översättningskostnader som uppkommer vid tillämpning av punkten 1 ska bäras av den begärande staten, om inte annat överenskommit mellan centralmyndigheterna i de berörda staterna.</p> <p>3. Utan hinder av artikel 8, får den begärande centralmyndigheten ta betalt</p>
--	---	--

charge du demandeur les frais de traduction d'une demande et des documents s'y rattachant, sauf si ces coûts peuvent être couverts par son système d'assistance juridique.	charge an applicant for the costs of translation of an application and related documents, except in so far as those costs may be covered by its system of legal assistance.	av sökanden för kostnader för översättning av en ansökan och därtill knutna handlingar, förutom om dessa kostnader kan täckas genom dess system för rättsligt bistånd.
<i>Article 46</i> <i>Systèmes juridiques non unifiés – interprétation</i>	<i>Article 46</i> <i>Non-unified legal systems – interpretation</i>	<i>Artikel 46</i> <i>Stater med flera rättssystem – tolkning</i>
<p>1. Au regard d'un État dans lequel deux ou plusieurs systèmes de droit ou ensembles de règles ayant trait aux questions régies par la présente Convention s'appliquent dans des unités territoriales différentes:</p> <p>a) toute référence à la loi ou à la procédure d'un État vise, le cas échéant, la loi ou la procédure en vigueur dans l'unité territoriale considérée;</p> <p>b) toute référence à une décision obtenue, reconnue, reconnue et exécutée,</p>	<p>1. In relation to a State in which two or more systems of law or sets of rules of law with regard to any matter dealt with in this Convention apply in different territorial units –</p> <p>a) any reference to the law or procedure of a State shall be construed as referring, where appropriate, to the law or procedure in force in the relevant territorial unit;</p> <p>b) any reference to a decision established, recognised, recognised and en-</p>	<p>1. I förhållande till en stat, i vilken två eller flera rättssystem eller regelverk tillämpas inom olika territoriella enheter på frågor som omfattas av denna konvention, ska</p> <p>a) varje hänvisning till lagen eller förfarandet i en stat, i förekommande fall, avse gällande lag eller förfarande i den berörda territoriella enheten,</p> <p>b) varje hänvisning till ett avgörande som har erhållits, erkänts, erkänts och</p>

<p>exécutée et modifiée dans cet État vise, le cas échéant, une décision obtenue, reconnue, reconnue et exécutée, exécutée et modifiée dans l'unité territoriale considérée;</p> <p>c) toute référence à une autorité judiciaire ou administrative de cet État vise, le cas échéant, une autorité judiciaire ou administrative de l'unité territoriale considérée;</p> <p>d) toute référence aux autorités compétentes, organismes publics ou autres organismes de cet État à l'exception des Autorités centrales vise, le cas échéant, les autorités ou organismes habilités à agir dans l'unité territoriale considérée;</p> <p>e) toute référence à la résidence ou la résidence habituelle dans cet État vise, le</p>	<p>forced, enforced or modified in that state shall be construed as referring, where appropriate, to a decision established, recognised, recognised and enforced, enforced or modified in the relevant territorial unit;</p> <p>c) any reference to a judicial or administrative authority in that State shall be construed as referring, where appropriate, to a judicial or administrative authority in the relevant territorial unit;</p> <p>d) any reference to competent authorities, public bodies, and other bodies of that State, other than Central Authorities, shall be construed as referring, where appropriate, to those authorised to act in the relevant territorial unit;</p> <p>e) any reference to residence or habitual residence in that State shall be con-</p>	<p>verkställts, verkställts eller ändrats i den staten, i förekommande fall, avse ett avgörande som har erhållits, erkänts, erkänts och verkställts, verkställts eller ändrats i den berörda territoriella enheten,</p> <p>c) varje hänvisning till en rättslig eller administrativ myndighet i den staten, i förekommande fall, avse en rättslig eller administrativ myndighet i den berörda territoriella enheten,</p> <p>d) varje hänvisning till den statens behöriga myndigheter, offentliga organ och andra organ, utom centralmyndigheter, i förekommande fall, avse de myndigheter eller organ som är bemyndigade att vidta åtgärder i den berörda territoriella enheten,</p> <p>e) varje hänvisning till bosättning eller hemvist i denna stat, i förekommande fall,</p>
---	---	---

<p>cas échéant, la résidence ou la résidence habituelle dans l'unité territoriale considérée;</p> <p>f) toute référence à la localisation des biens dans cet État vise, le cas échéant, la localisation des biens dans l'unité territoriale considérée;</p> <p>g) toute référence à une entente de réciprocité en vigueur dans un État vise, le cas échéant, une entente de réciprocité en vigueur dans l'unité territoriale considérée;</p> <p>h) toute référence à l'assistance juridique gratuite dans cet État vise, le cas échéant, l'assistance juridique gratuite dans l'unité territoriale considérée;</p> <p>i) toute référence à une convention en matière d'aliments conclue dans un État</p>	<p>strued as referring, where appropriate, to residence or habitual residence in the relevant territorial unit;</p> <p>f) any reference to location of assets in that State shall be construed as referring, where appropriate, to the location of assets in the relevant territorial unit;</p> <p>g) any reference to a reciprocity arrangement in force in a State shall be construed as referring, where appropriate, to a reciprocity arrangement in force in the relevant territorial unit;</p> <p>h) any reference to free legal assistance in that State shall be construed as referring, where appropriate, to free legal assistance in the relevant territorial unit;</p> <p>i) any reference to a maintenance arrangement made in a State shall be</p>	<p>avse bosättning eller hemvist inom den berörda territoriella enheten,</p> <p>f) varje hänvisning till att tillgångar finns i den staten, i förekommande fall, avse att tillgångar finns inom den berörda territoriella enheten,</p> <p>g) varje hänvisning till ett ömsesidigt avtal som är gällande i en stat, i förekommande fall, avse ett ömsesidigt avtal som är gällande i den berörda territoriella enheten,</p> <p>h) varje hänvisning till kostnadsfritt rättsligt bistånd i den staten, i förekommande fall, avse kostnadsfritt rättsligt bistånd inom den berörda territoriella enheten,</p> <p>i) varje hänvisning till ett avtal om underhållsbidrag som ingåtts i en stat, i</p>
--	--	---

<p>visé, le cas échéant, une convention en matière d'aliments conclue dans l'unité territoriale considérée;</p> <p>j) toute référence au recouvrement des frais par un État visé, le cas échéant, le recouvrement des frais par l'unité territoriale considérée.</p> <p>2. Cet article ne s'applique pas à une Organisation régionale d'intégration économique.</p>	<p>construed as referring, where appropriate, to a maintenance arrangement made in the relevant territorial unit;</p> <p>j) any reference to recovery of costs by a State shall be construed as referring, where appropriate, to the recovery of costs by the relevant territorial unit.</p> <p>2. This Article shall not apply to a Regional Economic Integration Organisation.</p>	<p>förekommande fall, avse ett avtal om underhållsbidrag som ingåtts i den berörda territoriella enheten,</p> <p>j) varje hänvisning till en stats återkrav av kostnader, i förekommande fall, avse den berörda territoriella enhetens återkrav av kostnader.</p> <p>2. Denna artikel ska inte tillämpas på regionala organisationer för ekonomisk integration.</p>
<p><i>Article 47</i> <i>Systèmes juridiques non unifiés – règles matérielles</i></p>	<p><i>Article 47</i> <i>Non-unified legal systems – substantive rules</i></p>	<p><i>Artikel 47</i> <i>Stater med flera rättssystem – materiella bestämmelser</i></p>
<p>1. Un État contractant qui comprend deux ou plusieurs unités territoriales dans lesquelles des systèmes de droit différents s'appliquent n'est pas tenu d'appliquer la présente Convention aux situations qui impliquent uniquement ces différentes</p>	<p>1. A Contracting State with two or more territorial units in which different systems of law apply shall not be bound to apply this Convention to situations which involve solely such different territorial units.</p>	<p>1. En fördragslutande stat, som har två eller flera territoriella enheter där olika rättssystem är tillämpliga, ska inte vara skyldig att tillämpa denna konvention på förhållanden som endast berör dessa olika territoriella enheter.</p>

<p>unités territoriales.</p> <p>2. Une autorité compétente dans une unité territoriale d'un État contractant qui comprend deux ou plusieurs unités territoriales dans lesquelles des systèmes de droit différents s'appliquent n'est pas tenue de reconnaître ou d'exécuter une décision d'un autre État contractant au seul motif que la décision a été reconnue ou exécutée dans une autre unité territoriale du même État contractant selon la présente Convention.</p> <p>3. Cet article ne s'applique pas à une Organisation régionale d'intégration économique.</p>	<p>2. A competent authority in a territorial unit of a Contracting State with two or more territorial units in which different systems of law apply shall not be bound to recognise or enforce a decision from another Contracting State solely because the decision has been recognised or enforced in another territorial unit of the same Contracting State under this Convention.</p> <p>3. This Article shall not apply to a Regional Economic Integration Organisation.</p>	<p>2. En behörig myndighet i en territoriell enhet i en fördragsslutande stat, som har två eller flera territoriella enheter där olika rättssystem är tillämpliga, ska inte vara skyldig att erkänna eller verkställa ett avgörande från en annan fördragsslutande stat enbart på grund av att avgörandet har erkänts eller verkställts i en annan territoriell enhet i samma fördragsslutande stat i enlighet med denna konvention.</p> <p>3. Denna artikel ska inte tillämpas på regionala organisationer för ekonomisk integration.</p>
<p><i>Article 48</i> <i>Coordination avec les Conventions de La Haye antérieures en matière d'obligations alimentaires</i></p>	<p><i>Article 48</i> <i>Co-ordination with prior Hague Maintenance Conventions</i></p>	<p><i>Artikel 48</i> <i>Samordning med tidigare Haagkonventioner om underhållsskyldighet</i></p>
<p>Dans les rapports entre les États contractants, et sous</p>	<p>In relations between the Contracting States, this</p>	<p>I förbindelserna mellan de fördragsslutande staterna ska</p>

<p>réserve de l'application de l'article 56(2), la présente Convention remplace la Convention de La Haye du 2 octobre 1973 concernant la reconnaissance et l'exécution de décisions relatives aux obligations alimentaires et la Convention de La Haye du 15 avril 1958 concernant la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière d'obligations alimentaires envers les enfants, dans la mesure où leur champ d'application entre lesdits États coïncide avec celui de la présente Convention.</p>	<p>Convention replaces, subject to Article 56(2), the Hague Convention of 2 October 1973 on the Recognition and Enforcement of Decisions Relating to Maintenance Obligations and the Hague Convention of 15 April 1958 concerning the recognition and enforcement of decisions relating to maintenance obligations towards children in so far as their scope of application as between such States coincides with the scope of application of this Convention.</p>	<p>denna konvention, med förbehåll för artikel 56.2, ersätta Haagkonventionen av den 2 oktober 1973 om erkännande och verkställighet av avgöranden angående underhållsskyldighet och Haagkonventionen av den 15 april 1958 om erkännande och verkställighet av avgöranden om underhåll till barn, i den utsträckning som konventionernas tillämpningsområde med avseende på dessa stater sammanfaller med tillämpningsområdet för denna konvention.</p>
<p><i>Article 49</i> <i>Coordination avec la Convention de New York de 1956</i></p>	<p><i>Article 49</i> <i>Co-ordination with the 1956 New York Convention</i></p>	<p><i>Artikel 49</i> <i>Samordning med 1956 års New Yorkkonvention</i></p>
<p>Dans les rapports entre les États contractants, la présente Convention remplace la Convention sur le recouvrement des aliments à l'étranger du 20 juin 1956, établie par les Nations</p>	<p>In relations between the Contracting States, this Convention replaces the United Nations Convention on the Recovery Abroad of Maintenance of 20 June 1956, in so</p>	<p>I förbindelserna mellan de fördragslutande staterna ska denna konvention ersätta Förenta nationernas konvention av den 20 juni 1956 om indrivning av underhållsbidrag i</p>

Unies, dans la mesure où son champ d'application entre lesdits États correspond au champ d'application de la présente Convention.	far as its scope of application as between such States coincides with the scope of application of this Convention.	utlandet, i den utsträckning som dess tillämpningsområde med avseende på dessa stater sammanfaller med tillämpningsområdet för denna konvention.
<p style="text-align: center;"><i>Article 50</i> <i>Relations avec les Conventions de La Haye antérieures relatives à la notification d'actes et à l'obtention de preuves</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Article 50</i> <i>Relationship with prior Hague Conventions on service of documents and taking of evidence</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Artikel 50</i> <i>Förhållande till tidigare Haagkonventioner om delgivning av handlingar och bevisupptagning</i></p>
La présente Convention ne déroge pas à la Convention de La Haye du premier mars 1954 relative à la procédure civile, ni à la Convention de La Haye du 15 novembre 1965 relative à la signification et la notification à l'étranger des actes judiciaires et extrajudiciaires en matière civile ou commerciale, ni à la Convention de La Haye du 18 mars 1970 sur l'obtention des preuves à l'étranger en matière civile ou commerciale.	This Convention does not affect the Hague Convention of 1 March 1954 on civil procedure, the Hague Convention of 15 November 1965 on the Service Abroad of Judicial and Extrajudicial Documents in Civil or Commercial Matters and the Hague Convention of 18 March 1970 on the Taking of Evidence Abroad in Civil or Commercial Matters.	Denna konvention inverkar inte på Haagkonventionen av den 1 mars 1954 om vissa till civilrätten hörande ämnen, Haagkonventionen av den 15 november 1965 om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur eller Haagkonventionen av den 18 mars 1970 om bevisupptagning i utlandet i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur.

<p style="text-align: center;"><i>Article 51</i> <i>Coordination avec les instruments et accords complémentaires</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Article 51</i> <i>Co-ordination of instruments and supplementary agreements</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Artikel 51</i> <i>Samordning av instrument och kompletterande avtal</i></p>
<p>1. La présente Convention ne déroge pas aux instruments internationaux conclus avant la présente Convention auxquels des États contractants sont Parties et qui contiennent des dispositions sur les matières réglées par la présente Convention.</p> <p>2. Tout État contractant peut conclure avec un ou plusieurs États contractants des accords qui contiennent des dispositions sur les matières réglées par la Convention afin d'améliorer l'application de la Convention entre eux, à condition que de tels accords soient conformes à l'objet et au but de la Convention et n'affectent pas, dans les rapports de ces États avec d'autres États contractants, l'application</p>	<p>1. This Convention does not affect any international instrument concluded before this Convention to which Contracting States are Parties and which contains provisions on matters governed by this Convention.</p> <p>2. Any Contracting State may conclude with one or more Contracting States agreements, which contain provisions on matters governed by the Convention, with a view to improving the application of the Convention between or among themselves, provided that such agreements are consistent with the objects and purpose of the Convention and do not affect, in the relationship of such States with</p>	<p>1. Denna konvention inverkar inte på något internationellt instrument antaget före denna konvention, som de fördragsslutande staterna är parter i och som innehåller bestämmelser i frågor som regleras i denna konvention.</p> <p>2. Varje fördragsslutande stat får träffa överenskommelser som innehåller bestämmelser i frågor som regleras i denna konvention med en eller flera fördragsslutande stater, i syfte att sinsemellan förbättra tillämpningen av konventionen, förutsatt att dessa överenskommelser är förenliga med konventionens syfte och ändamål och, i förhållandet mellan dessa stater och andra fördragsslutande stater,</p>

<p>des dispositions de la Convention. Les États qui auront conclu de tels accords en transmettront une copie au dépositaire de la Convention.</p> <p>3. Les paragraphes premier et 2 s'appliquent également aux ententes de réciprocité et aux lois uniformes reposant sur l'existence entre les États concernés de liens spéciaux.</p> <p>4. La présente Convention n'affecte pas l'application d'instruments d'une Organisation régionale d'intégration économique partie à la présente Convention, ayant été adoptés après la conclusion de la Convention, en ce qui a trait aux matières régies par la Convention, à condition que de tels instruments n'affectent pas, dans les rapports des États membres de l'Org-</p>	<p>other Contracting States, the application of the provisions of the Convention. The States which have concluded such an agreement shall transmit a copy to the depositary of the Convention.</p> <p>3. Paragraphs 1 and 2 shall also apply to reciprocity arrangements and to uniform laws based on special ties between the States concerned.</p> <p>4. This Convention shall not affect the application of instruments of a Regional Economic Integration Organisation that is a Party to this Convention, adopted after the conclusion of the Convention, on matters governed by the Convention provided that such instruments do not affect, in the relationship of Member States of the Regional Economic Integration Organisation with other</p>	<p>inte inverkar på tillämpningen av konventionens bestämmelser. Stater som har ingått en sådan överenskommelse ska överlämna en kopia till konventionens depositarie.</p> <p>3. Punkterna 1 och 2 ska även tillämpas på ömsesidiga avtal och på enhetliga lagar som grundar sig på särskilda förbindelser mellan de berörda staterna.</p> <p>4. Denna konvention ska inte inverka på tillämpningen av instrument som utfärdats av en regional organisation för ekonomisk integration som är part i denna konvention, som antagits efter ingåendet av konventionen och som rör frågor som regleras i denna, förutsatt att sådana instrument, i förhållandet mellan medlemsstaterna i den regionala organisationen för ekonomisk integration och</p>
---	--	---

<p>anisation régionale d'intégration économique avec d'autres États contractants, l'application des dispositions de la Convention. En ce qui concerne la reconnaissance ou l'exécution de décisions entre les États membres de l'Organisation régionale d'intégration économique, la Convention n'affecte pas les règles de l'Organisation régionale d'intégration économique, que ces règles aient été adoptées avant ou après la conclusion de la Convention.</p>	<p>Contracting States, the application of the provisions of the Convention. As concerns the recognition or enforcement of decisions as between Member States of the Regional Economic Integration Organisation, the Convention shall not affect the rules of the Regional Economic Integration Organisation, whether adopted before or after the conclusion of the Convention.</p>	<p>andra fördragslutande stater, inte inverkar på tillämpningen av konventionens bestämmelser. När det gäller erkännande och verkställighet av avgöranden mellan medlemsstater i en regional organisation för ekonomisk integration, ska konventionen inte inverka på tillämpningen av bestämmelser som utfärdats av denna, oavsett om de antagits före eller efter konventionens ingående.</p>
<p><i>Article 52</i> <i>Règle de l'efficacité maximale</i></p>	<p><i>Article 52</i> <i>Most effective rule</i></p>	<p><i>Artikel 52</i> <i>Regeln om störst effektivitet</i></p>
<p>1. La présente Convention ne fait pas obstacle à l'application d'un accord, d'une entente ou d'un instrument international en vigueur entre l'État requérant et l'État requis ou d'une entente de réciprocité en vigueur dans l'État requis qui prévoit:</p>	<p>1. This Convention shall not prevent the application of an agreement, arrangement or international instrument in force between the requesting State and the requested State, or a reciprocity arrangement in force in the requested State that provides for –</p>	<p>1. Konventionen ska inte hindra tillämpning av en överenskommelse, en ordning eller ett internationellt instrument som gäller mellan den begärande staten och den anmodade staten, eller av ett ömsesidigt avtal som gäller i den anmodade staten,</p>

<p>a) des bases plus larges pour la reconnaissance des décisions en matière d'aliments, sans préjudice de l'article 22 f) de la Convention;</p> <p>b) des procédures simplifiées et accélérées relatives à une demande de reconnaissance ou de reconnaissance et d'exécution de décisions en matière d'aliments;</p> <p>c) une assistance juridique plus favorable que celle prévue aux articles 14 à 17; ou</p> <p>d) des procédures permettant à un demandeur dans un État requérant de présenter une demande directement à l'Autorité centrale de l'État requis.</p> <p>2. La présente Convention ne fait pas obstacle à l'application d'une loi en</p>	<p>a) broader bases for recognition of maintenance decisions, without prejudice to Article 22 f) of the Convention;</p> <p>b) simplified, more expeditious procedures on an application for recognition or recognition and enforcement of maintenance decisions;</p> <p>c) more beneficial legal assistance than that provided for under Articles 14 to 17; or</p> <p>d) procedures permitting an applicant from a requesting State to make a request directly to the Central Authority of the requested State.</p> <p>2. This Convention shall not prevent the application of a law in force in the</p>	<p>som föreskriver</p> <p>a) mer omfattande grunder för erkännande av avgöranden om underhållsskyldighet, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 22 f i konventionen,</p> <p>b) förenklade och snabbare förfaranden för en ansökan om erkännande eller om erkännande och verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet,</p> <p>c) förmånligare rättsligt bistånd än vad som föreskrivs i artiklarna 14–17, eller</p> <p>d) förfaranden som gör det möjligt för en sökande från en begärande stat att vända sig direkt till den anmodade statens centralmyndighet.</p> <p>2. Denna konvention ska inte hindra tillämpningen av en gällande lag i den</p>
--	--	--

<p>vigueur dans l'État requis prévoyant des règles plus efficaces telles que mentionnées au paragraphe premier a) à c). Cependant, en ce qui concerne les procédures simplifiées et accélérées mentionnées au paragraphe premier b), elles doivent être compatibles avec la protection offerte aux parties en vertu des articles 23 et 24, en particulier en ce qui a trait aux droits des parties de se voir dûment notifier les procédures et de se voir offrir une opportunité adéquate d'être entendues, et en ce qui a trait aux effets d'une contestation ou d'un appel.</p>	<p>requested State that provides for more effective rules as referred to in paragraph 1 a) to c). However, as regards simplified, more expeditious procedures referred to in paragraph 1 b), they must be compatible with the protection offered to the parties under Articles 23 and 24, in particular as regards the rights of the parties to be duly notified of the proceedings and be given adequate opportunity to be heard and as regards the effects of any challenge or appeal</p>	<p>anmodade staten som föreskriver effektivare bestämmelser i enlighet med vad som avses i punkterna 1 a–c. När det gäller sådana förenklade och snabbare förfaranden som avses i punkt 1 b, ska dessa dock vara förenliga med det skydd som erbjuds parterna enligt artikel 23 och 24, särskilt i fråga om parternas rätt att underrättas på vederbörligt sätt om förfarandena och beredas skälig möjlighet att yttra sig, samt i fråga om verkningarna av en invändning eller ett överklagande.</p>
<p><i>Article 53 Interprétation uniforme</i></p>	<p><i>Article 53 Uniform interpretation</i></p>	<p><i>Artikel 53 Enhetlig tolkning</i></p>
<p>Pour l'interprétation de la présente Convention, il sera tenu compte de son caractère international et de la nécessité de promouvoir l'uniformité de son application.</p>	<p>In the interpretation of this Convention, regard shall be had to its international character and to the need to promote uniformity in its application.</p>	<p>Vid tolkningen av denna konvention ska hänsyn tas till dess internationella karaktär och till behovet av att främja en enhetlig tillämpning av den.</p>

<p><i>Article 54</i> <i>Examen du</i> <i>fonctionnement</i> <i>pratique de la</i> <i>Convention</i></p>	<p><i>Article 54</i> <i>Review of practical</i> <i>operation of the</i> <i>Convention</i></p>	<p><i>Artikel 54</i> <i>Översyn av den</i> <i>praktiska</i> <i>tillämpningen av</i> <i>konventionen</i></p>
<p>1. Le Secrétaire général de la Conférence de La Haye de droit international privé convoque périodiquement une Commission spéciale afin d'examiner le fonctionnement pratique de la Convention et d'encourager le développement de bonnes pratiques en vertu de la Convention.</p> <p>2. À cette fin, les États contractants collaborent avec le Bureau Permanent de la Conférence de La Haye de droit international privé afin de recueillir les informations relatives au fonctionnement pratique de la Convention, y compris des statistiques et de la jurisprudence.</p>	<p>1. The Secretary General of the Hague Conference on Private International Law shall at regular intervals convene a Special Commission in order to review the practical operation of the Convention and to encourage the development of good practices under the Convention.</p> <p>2. For the purpose of such review, Contracting States shall co-operate with the Permanent Bureau of the Hague Conference on Private International Law in the gathering of information, including statistics and case law, concerning the practical operation of the Convention.</p>	<p>1. Generalsekretären för Haagkonferensen för internationell privaträtt ska med jämna mellanrum sammankalla ett särskilt utskott för att granska den praktiska tillämpningen av konventionen och uppmuntra utvecklingen av god praxis enligt konventionen.</p> <p>2. För detta ändamål ska de fördragslutande staterna samarbeta med Haagkonferensen för internationell privaträtts permanenta byrå för att samla in information, inklusive statistik och rättspraxis, om den praktiska tillämpningen av konventionen.</p>

<i>Article 55 Amendement des formulaires</i>	<i>Article 55 Amendment of forms</i>	<i>Artikel 55 Ändring av formulär</i>
<p>1. Les formulaires annexés à la présente Convention pourront être amendés par décision d'une Commission spéciale qui sera convoquée par le Secrétaire général de la Conférence de La Haye de droit international privé, à laquelle seront invités tous les États contractants et tous les Membres. La proposition d'amender les formulaires devra être portée à l'ordre du jour qui sera joint à la convocation.</p> <p>2. Les amendements seront adoptés par les États contractants présents à la Commission spéciale. Ils entreront en vigueur pour tous les États contractants le premier jour du septième mois après la date à laquelle le depositaire les aura communiqués à tous les États contractants.</p>	<p>1. The forms annexed to this Convention may be amended by a decision of a Special Commission convened by the Secretary General of the Hague Conference on Private International Law to which all Contracting States and all Members shall be invited. Notice of the proposal to amend the forms shall be included in the agenda for the meeting.</p> <p>2. Amendments adopted by the Contracting States present at the Special Commission shall come into force for all Contracting States on the first day of the seventh calendar month after the date of their communication by the depositary to all Contracting States.</p>	<p>1. De formulär som bifogas denna konvention får ändras genom beslut av ett särskilt utskott som sammankallas av generalsekreteraren för Haagkonferensen för internationell privaträtt till vilket alla fördragsslutande stater och alla medlemmar ska inbjudas. Ett meddelande om förslaget att ändra formulären ska inkluderas i dagordningen för mötet.</p> <p>2. Ändringar som antas av de fördragsslutande stater som närvarar vid det särskilda utskottet ska träda i kraft för alla fördragsslutande stater den första dagen i den sjunde kalendermånaden efter den dag då depositarien har delgett dessa till alla fördragsslutande stater.</p>

<p>3. Au cours du délai prévu au paragraphe 2, tout État contractant pourra notifier par écrit au dépositaire qu'il entend faire une réserve à cet amendement, conformément à l'article 62. L'État qui aura fait une telle réserve sera traité, en ce qui concerne cet amendement, comme s'il n'était pas Partie à la présente Convention jusqu'à ce que la réserve ait été retirée.</p>	<p>3. During the period provided for in paragraph 2 any Contracting State may by notification in writing to the depositary make a reservation, in accordance with Article 62, with respect to the amendment. The State making such reservation shall, until the reservation is withdrawn, be treated as a State not Party to the present Convention with respect to that amendment.</p>	<p>3. Under den tidsperiod som anges i punkt 2 får varje fördragsslutande stat genom skriftligt meddelande till deponitaren anmäla förbehåll mot ändringen i enlighet med artikel 62. En stat som anmäler ett sådant förbehåll ska, till dess att förbehållet återtogs, betraktas som en icke-fördragsslutande stat med avseende på den ändringen.</p>
<p><i>Article 56 Dispositions transitoires</i></p>	<p><i>Article 56 Transitional provisions</i></p>	<p><i>Artikel 56 Övergångsbestäm- melser</i></p>
<p>1. La Convention s'applique dans tous les cas où:</p> <p>a) une requête visée à l'article 7 ou une demande prévue au chapitre III a été reçue par l'Autorité centrale de l'État requis après l'entrée en vigueur de la Convention entre l'État requérant et l'État requis;</p>	<p>1. The Convention shall apply in every case where –</p> <p>a) a request pursuant to Article 7 or an application pursuant to Chapter III has been received by the Central Authority of the requested State after the Convention has entered into force between the requesting State and the requested</p>	<p>1. Konventionen ska vara tillämplig i varje fall där</p> <p>a) en framställan enligt artikel 7 eller en ansökan enligt kapitel III har mottagits av centralmyndigheten i den anmodade staten efter det att konventionen har trätt i kraft mellan den begärande och den anmodade staten,</p>

<p>b) une demande de reconnaissance et d'exécution a été présentée directement à une autorité compétente de l'État requis après l'entrée en vigueur de la Convention entre l'État d'origine et l'État requis.</p> <p>2. En ce qui concerne la reconnaissance et l'exécution des décisions entre les États contractants à la présente Convention qui sont également parties aux Conventions de La Haye mentionnées à l'article 48, si les conditions pour la reconnaissance et l'exécution prévues par la présente Convention font obstacle à la reconnaissance et à l'exécution d'une décision rendue dans l'État d'origine avant l'entrée en vigueur de la présente Convention dans cet État et qui à défaut aurait été reconnue et exécutée en vertu de la Con-</p>	<p>State;</p> <p>b) a direct request for recognition and enforcement has been received by the competent authority of the State addressed after the Convention has entered into force between the State of origin and the State addressed.</p> <p>2. With regard to the recognition and enforcement of decisions between Contracting States to this Convention that are also Parties to either of the Hague Maintenance Conventions mentioned in Article 48, if the conditions for the recognition and enforcement under this Convention prevent the recognition and enforcement of a decision given in the State of origin before the entry into force of this Convention for that State, that would otherwise have been recognised and enforced under the terms of the Convention that was in</p>	<p>b) en direkt framställan om erkännande och verkställighet har mottagits av den behöriga myndigheten i den anmodade staten efter det att konventionen har trätt i kraft mellan ursprungsstaten och den anmodade staten.</p> <p>2. I fråga om erkännande och verkställighet av avgöranden mellan fördragslutande stater till denna konvention, som även är parter i någon av de Haagkonventioner om underhållsskyldighet som omnämns i artikel 48, gäller, att om villkoren för erkännande och verkställighet enligt den här konventionen förhindrar erkännande och verkställighet av ett avgörande som meddelats i ursprungsstaten innan den här konventionen trätt i kraft i den staten, och som annars skulle ha erkänts och verkställts i enlighet med den konvention</p>
---	--	--

<p>vention qui était en vigueur lorsque la décision a été rendue, les conditions de cette dernière Convention s'appliquent.</p> <p>3. L'État requis n'est pas tenu, en vertu de la Convention, d'exécuter une décision ou une convention en matière d'aliments pour ce qui concerne les paiements échus avant l'entrée en vigueur de la Convention entre l'État d'origine et l'État requis sauf en ce qui concerne les obligations alimentaires découlant d'une relation parent-enfant à l'égard d'une personne âgée de moins de 21 ans.</p>	<p>effect at the time the decision was rendered, the conditions of that Convention shall apply.</p> <p>3. The State addressed shall not be bound under this Convention to enforce a decision or a maintenance arrangement, in respect of payments falling due prior to the entry into force of the Convention between the State of origin and the State addressed, except for maintenance obligations arising from a parent-child relationship towards a person under the age of 21 years.</p>	<p>som var i kraft när avgörandet meddelades, ska bestämmelserna i den sistnämnda konventionen vara tillämpliga.</p> <p>3. Den anmodade staten ska inte vara skyldig enligt denna konvention att verkställa ett avgörande eller ett avtal om underhållsbidrag som avser belopp som förfaller till betalning innan konventionen träder i kraft mellan ursprungsstaten och den anmodade staten, utom när det gäller underhållsskyldighet, som grundar sig på ett föräldra-barnförhållande, mot en person under 21 år.</p>
<p><i>Article 57</i> <i>Informations relatives aux lois, procédures et services</i></p>	<p><i>Article 57</i> <i>Provision of information concerning laws, procedures and services</i></p>	<p><i>Artikel 57</i> <i>Tillhandahållande av information om lagar, förfaranden och tjänster</i></p>
<p>1. Un État contractant, au moment où il dépose son instrument de ratification ou d'adhésion ou fait une</p>	<p>1. A Contracting State, by the time its instrument of ratification or accession is deposited or a declaration is submitted</p>	<p>1. En fördragslutande stat ska, i samband med att dess ratifikations- eller anslutningsinstrument deponeras eller</p>

<p>déclaration en vertu de l'article 61 de la Convention, fournit au Bureau Permanent de la Conférence de La Haye de droit international privé:</p> <p>a) une description de sa législation et de ses procédures applicables en matière d'obligations alimentaires;</p> <p>b) une description des mesures qu'il prendra pour satisfaire à ses obligations en vertu de l'article 6;</p> <p>c) une description de la manière dont il procurera aux demandeurs un accès effectif aux procédures conformément à l'article 14;</p> <p>d) une description de ses règles et procédures d'exécution, y compris les limites apportées à l'exécution, en particulier les règles de protection du débiteur et les délais de prescription;</p>	<p>in accordance with Article 61 of the Convention, shall provide the Permanent Bureau of the Hague Conference on Private International Law with –</p> <p>a) a description of its laws and procedures concerning maintenance obligations;</p> <p>b) a description of the measures it will take to meet the obligations under Article 6;</p> <p>c) a description of how it will provide applicants with effective access to procedures, as required under Article 14;</p> <p>d) a description of its enforcement rules and procedures, including any limitations on enforcement, in particular debtor protection rules and limitation periods;</p>	<p>en förklaring ges in i enlighet med artikel 61 i konventionen, tillhandahålla Haagkonferensen för internationell privaträtts permanenta byrå</p> <p>a) en beskrivning av dess lagar och förfaranden rörande underhållsskyldighet,</p> <p>b) en beskrivning av de åtgärder den kommer att vidta för att uppfylla skyldigheterna enligt artikel 6,</p> <p>c) en beskrivning av hur den kommer att tillhandahålla de sökande faktisk tillgång till förfaranden i enlighet med artikel 14,</p> <p>d) en beskrivning av dess bestämmelser och förfaranden för verkställighet, inklusive begränsningar avseende verkställigheten, särskilt bestämmelser till skydd för den underhållsskyldige samt</p>
--	---	---

<p>e) toute précision à laquelle l'article 25(1) b) et (3) fait référence.</p> <p>2. Les États contractants peuvent, pour satisfaire à leurs obligations découlant du paragraphe premier, utiliser un formulaire de profil des États recommandé et publié par la Conférence de La Haye de droit international privé.</p> <p>3. Les informations sont tenues à jour par les États contractants.</p>	<p>e) any specification referred to in Article 25(1) b) and (3).</p> <p>2. Contracting States may, in fulfilling their obligations under paragraph 1, utilise a country profile form recommended and published by the Hague Conference on Private International Law.</p> <p>3. Information shall be kept up to date by the Contracting States.</p>	<p>preskriptionsfrister,</p> <p>e) varje tillkännagivande enligt artikel 25.1 b och 25.3.</p> <p>2. Fördragsslutande stater får, vid uppfyllandet av sina förpliktelser enligt punkten 1, använda sig av ett särskilt landprofilformulär (<i>country profile form</i>) som rekommenderas och har getts ut av Haagkonferensen för internationell privaträtt.</p> <p>3. De fördragsslutande staterna ska hålla informationen uppdaterad.</p>
CHAPITRE IX – DISPOSITIONS FINALES	CHAPTER IX – FINAL PROVISIONS	KAPITEL IX – SLUTBESTÄM- MELSER
<i>Article 58 Signature, ratifi- cation et adhésion</i>	<i>Article 58 Signature, ratifi- cation and accession</i>	<i>Artikel 58 Undertecknande, ratificering och anslutning</i>
<p>1. La Convention est ouverte à la signature des États qui étaient Membres de la Conférence de La Haye de droit</p>	<p>1. The Convention shall be open for signature by the States which were Members of the Hague Conference</p>	<p>1. Konventionen ska vara öppen för undertecknande för de stater som var medlemmar av Haagkonferensen för inter-</p>

<p>international privé lors de sa Vingt et unième session et des autres États qui ont participé à cette Session.</p> <p>2. Elle sera ratifiée, acceptée ou approuvée et les instruments de ratification, d'acceptation ou d'approbation seront déposés auprès du Ministère des Affaires étrangères du Royaume des Pays-Bas, dépositaire de la Convention.</p> <p>3. Tout autre État ou Organisation régionale d'intégration économique pourra adhérer à la Convention après son entrée en vigueur en vertu de l'article 60(1).</p> <p>4. L'instrument d'adhésion sera déposé auprès du dépositaire.</p> <p>5. L'adhésion n'aura d'effet que dans les rapports entre l'État adhérent et les États contrac-</p>	<p>on Private International Law at the time of its Twenty-First Session and by the other States which participated in that Session.</p> <p>2. It shall be ratified, accepted or approved and the instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands, depositary of the Convention.</p> <p>3. Any other State or Regional Economic Integration Organisation may accede to the Convention after it has entered into force in accordance with Article 60(1).</p> <p>4. The instrument of accession shall be deposited with the depositary.</p> <p>5. Such accession shall have effect only as regards the relations between the acceding State and</p>	<p>nationell privaträtt vid tidpunkten för dess tjugoförsta session samt för övriga stater som deltog i den sessionen.</p> <p>2. Den ska ratificeras, godtas eller godkännas och ratifikations-, godtagande- eller godkännande-instrumenten deponeras hos utrikesministeriet i Konungariket Nederländerna, som är depositarie för konventionen.</p> <p>3. Varje annan stat eller regional organisation för ekonomisk integration får ansluta sig till konventionen efter det att den har trätt i kraft, i enlighet med artikel 60.1.</p> <p>4. Anslutningsinstrumentet ska deponeras hos depositarien.</p> <p>5. Anslutningen får verkan endast i förhållandet mellan den anslutande staten och de fördragslutande</p>
---	--	--

<p>tants qui n'auront pas élevé d'objection à son encontre dans les 12 mois suivant la date de la notification prévue à l'article 65. Une telle objection pourra également être élevée par tout État au moment d'une ratification, acceptation ou approbation de la Convention, postérieure à l'adhésion. Ces objections seront notifiées au depositaire.</p>	<p>those Contracting States which have not raised an objection to its accession in the 12 months after the date of the notification referred to in Article 65. Such an objection may also be raised by States at the time when they ratify, accept or approve the Convention after an accession. Any such objection shall be notified to the depositary.</p>	<p>stater som inte har gjort någon invändning mot anslutningen inom tolv månader efter dagen för den underrättelse som avses i artikel 65. Stater kan göra en sådan invändning även när de efter en anslutning ratificerar, godtar eller godkänner konventionen. Depositarien ska underrättas om varje sådan invändning.</p>
<p><i>Article 59 Organisations régionales d'inté- gration économique</i></p>	<p><i>Article 59 Regional Economic Integration Organi- sations</i></p>	<p><i>Artikel 59 Regionala organisa- tioner för ekonomisk integration</i></p>
<p>1. Une Organisation régionale d'intégration économique constituée uniquement d'États souverains et ayant compétence pour certaines ou toutes les matières régies par la présente Convention peut également signer, accepter ou approuver la présente Convention ou y adhérer. En pareil cas, l'Organisation régionale d'intégration écono-</p>	<p>1. A Regional Economic Integration Organisation which is constituted solely by sovereign States and has competence over some or all of the matters governed by this Convention may similarly sign, accept, approve or accede to this Convention. The Regional Economic Integration Organisation shall in that case have the rights and obligations of a Contrac-</p>	<p>1. Även regionala organisationer för ekonomisk integration som består enbart av suveräna stater och som har behörighet inom vissa eller alla frågor som regleras i denna konvention får underteckna, godta, godkänna eller ansluta sig till denna konvention. Den regionala organisationen för ekonomisk integration ska i så fall ha samma rättigheter</p>

<p>mique aura les mêmes droits et obligations qu'un État contractant, dans la mesure où cette Organisation a compétence sur des matières régies par la Convention.</p> <p>2. Au moment de la signature, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion, l'Organisation régionale d'intégration économique notifie au dépositaire, par écrit, les matières régies par la présente Convention pour lesquelles ses États membres ont transféré leur compétence à cette Organisation. L'Organisation notifie aussitôt au dépositaire, par écrit, toute modification intervenue dans la délégation de compétence précisée dans la notification la plus récente faite en vertu du présent paragraphe.</p> <p>3. Au moment de la signature, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion, une Orga-</p>	<p>ting State, to the extent that the Organisation has competence over matters governed by the Convention.</p> <p>2. The Regional Economic Integration Organisation shall, at the time of signature, acceptance, approval or accession, notify the depositary in writing of the matters governed by this Convention in respect of which competence has been transferred to that Organisation by its Member States. The Organisation shall promptly notify the depositary in writing of any changes to its competence as specified in the most recent notice given under this paragraph.</p> <p>3. At the time of signature, acceptance, approval or accession, a Regional Economic Integra-</p>	<p>och skyldigheter som en fördragsslutande stat i den utsträckning som organisationen har behörighet i frågor som regleras i konventionen.</p> <p>2. Den regionala organisationen för ekonomisk integration ska, vid tidpunkten för undertecknandet, godtagandet, godkännandet eller avslutningen, skriftligen meddela depositarien i vilka frågor, som regleras i denna konvention, som behörighet har överförts till organisationen av dess medlemsstater. Organisationen ska utan dröjsmål skriftligen meddela depositarien om varje ändring i dess behörighet, såsom den angavs i det senaste meddelandet enligt denna punkt.</p> <p>3. En regional organisation för ekonomisk integration får vid tidpunkten för under-</p>
--	---	---

<p>nisation régionale d'intégration économique peut déclarer, conformément à l'article 63, qu'elle a compétence pour toutes les matières régies par la présente Convention et que les États membres qui ont transféré leur compétence à l'Organisation régionale d'intégration économique dans ce domaine seront liés par la présente Convention par l'effet de la signature, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion de l'Organisation.</p>	<p>tion Organisation may declare in accordance with Article 63 that it exercises competence over all the matters governed by this Convention and that the Member States which have transferred competence to the Regional Economic Integration Organisation in respect of the matter in question shall be bound by this Convention by virtue of the signature, acceptance, approval or accession of the Organisation.</p>	<p>tecknandet, godtagandet, godkännandet eller anslutningen, i enlighet med artikel 63, förklara att den är behörig i alla frågor som regleras i denna konvention och att medlemsstater, som har överfört behörighet till organisationen i aktuella frågor, kommer att vara bundna av konventionen i kraft av organisationens undertecknande, godtagande, godkännande eller anslutning.</p>
<p>4. Aux fins de l'entrée en vigueur de la présente Convention, tout instrument déposé par une Organisation régionale d'intégration économique n'est pas compté, à moins que l'Organisation régionale d'intégration économique ne fasse une déclaration conformément au paragraphe 3.</p>	<p>4. For the purposes of the entry into force of this Convention, any instrument deposited by a Regional Economic Integration Organisation shall not be counted unless the Regional Economic Integration Organisation makes a declaration in accordance with paragraph 3.</p>	<p>4. Instrument som deponeras av en regional organisation för ekonomisk integration ska inte beaktas med avseende på ikraftträdandet av denna konvention, såvida inte organisationen avger en förklaring i enlighet med punkt 3.</p>
<p>5. Toute référence à un «État contrac-</p>	<p>5. Any reference to a "Contracting State"</p>	<p>5. Alla hänvisningar till en</p>

<p>tant» ou à un «État» dans la présente Convention s'applique également, le cas échéant, à une Organisation régionale d'intégration économique qui y est Partie. Lorsqu'une déclaration est faite par une Organisation régionale d'intégration économique conformément au paragraphe 3, toute référence à un «État contractant» ou à un «État» dans la présente Convention s'applique également, le cas échéant, aux États membres concernés de l'Organisation.</p>	<p>or "State" in this Convention shall apply equally to a Regional Economic Integration Organisation that is a Party to it, where appropriate. In the event that a declaration is made by a Regional Economic Integration Organisation in accordance with paragraph 3, any reference to a "Contracting State" or "State" in this Convention shall apply equally to the relevant Member States of the Organisation, where appropriate.</p>	<p>"fördragsslutande stat" eller "stat" i denna konvention ska, i förekommande fall, även gälla en regional organisation för ekonomisk integration som är part i konventionen. För det fall en regional organisation för ekonomisk integration avger en förklaring i enlighet med punkt 3, ska varje hänvisning till en "fördragsslutande stat" eller "stat" i denna konvention, i förekommande fall, även gälla organisationens berörda medlemsstater.</p>
<p style="text-align: center;"><i>Article 60</i> <i>Entrée en vigueur</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Article 60</i> <i>Entry into force</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Artikel 60</i> <i>Ikraftträdande</i></p>
<p>1. La Convention entrera en vigueur le premier jour du mois suivant l'expiration d'une période de trois mois après le dépôt du deuxième instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation visé par l'article 58.</p> <p>2. Par la suite, la</p>	<p>1. The Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of three months after the deposit of the second instrument of ratification, acceptance or approval referred to in Article 58.</p> <p>2. Thereafter the</p>	<p>1. Konventionen träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av tre månader efter det att det andra ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrument som avses i artikel 58 har deponerats.</p> <p>2. Därefter träder</p>

<p>Convention entrera en vigueur:</p> <p>a) pour chaque État ou Organisation régionale d'intégration économique au sens de l'article 59(1) ratifiant, acceptant ou approuvant postérieurement, le premier jour du mois suivant l'expiration d'une période de trois mois après le dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation;</p> <p>b) pour chaque État ou Organisation régionale d'intégration économique mentionné à l'article 58(3), le lendemain de l'expiration de la période durant laquelle des objections peuvent être élevées en vertu de l'article 58(5);</p> <p>c) pour les unités territoriales auxquelles la Convention a été étendue conformément à l'article 61, le premier jour du mois suivant l'expira-</p>	<p>Convention shall enter into force –</p> <p>a) for each State or Regional Economic Integration Organisation referred to in Article 59(1) subsequently ratifying, accepting or approving it, on the first day of the month following the expiration of three months after the deposit of its instrument of ratification, acceptance or approval;</p> <p>b) for each State or Regional Economic Integration Organisation referred to in Article 58(3) on the day after the end of the period during which objections may be raised in accordance with Article 58(5);</p> <p>c) for a territorial unit to which the Convention has been extended in accordance with Article 61, on the first day of the month following</p>	<p>konventionen i kraft</p> <p>a) i förhållande till varje stat eller regional organisation för ekonomisk integration som avses i artikel 59.1 som senare ratificerar, godtar eller godkänner konventionen, den första dagen i den månad som följer efter utgången av tre månader efter det att dess ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrument har deponerats,</p> <p>b) i förhållande till varje stat eller regional organisation för ekonomisk integration som avses i artikel 58.3, dagen efter utgången av den tidsperiod under vilken invändningar kan göras i enlighet med artikel 58.5,</p> <p>c) i förhållande till en territoriell enhet som konventionen har utsträckts till i enlighet med artikel 61, den första dagen i den månad som följer</p>
--	--	---

tion d'une période de trois mois après la notification visée dans ledit article.	the expiration of three months after the notification referred to in that Article.	efter utgången av tre månader efter den underrättelse som avses i den artikeln.
<i>Article 61 Déclarations relatives aux systèmes juridiques non unifiés</i>	<i>Article 61 Declarations with respect to non-unified legal systems</i>	<i>Artikel 61 Förklaringar rörande olika rättssystem inom en stat</i>
<p>1. Un État qui comprend deux ou plusieurs unités territoriales dans lesquelles des systèmes de droit différents s'appliquent aux matières régies par la Convention peut, au moment de la signature, de la ratification, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion, déclarer, conformément à l'article 63, que la présente Convention s'appliquera à toutes ses unités territoriales ou seulement à l'une ou à plusieurs d'entre elles, et pourra à tout moment modifier cette déclaration en faisant une nouvelle déclaration.</p> <p>2. Toute déclaration est notifiée au depositaire et indique</p>	<p>1. If a State has two or more territorial units in which different systems of law are applicable in relation to matters dealt with in the Convention, it may at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession declare in accordance with Article 63 that this Convention shall extend to all its territorial units or only to one or more of them and may modify this declaration by submitting another declaration at any time.</p> <p>2. Any such declaration shall be notified to the depositary</p>	<p>1. En stat som har två eller fler territoriella enheter i vilka olika rättssystem tillämpas i frågor som regleras i denna konvention får, vid tidpunkten för undertecknande, ratifiering, godtagande, godkännande eller anslutning, i enlighet med artikel 63, förklara att konventionen ska omfatta alla dess territoriella enheter eller bara en eller flera av dem, och får när som helst ändra sin förklaring genom att avge en ny förklaring.</p> <p>2. En sådan förklaring ska meddelas depositarien och ut-</p>

<p>expressément les unités territoriales auxquelles la Convention s'applique.</p> <p>3. Si un État ne fait pas de déclaration en vertu du présent article, la Convention s'applique à l'ensemble du territoire de cet État.</p> <p>4. Le présent article ne s'applique pas à une Organisation régionale d'intégration économique.</p>	<p>and shall state expressly the territorial units to which the Convention applies.</p> <p>3. If a State makes no declaration under this Article, the Convention shall extend to all territorial units of that State.</p> <p>4. This Article shall not apply to a Regional Economic Integration Organisation.</p>	<p>tryckligen ange de territoriella enheter på vilka konventionen är tillämplig.</p> <p>3. Om en stat inte avger någon förklaring enligt denna artikel, ska konventionen omfatta alla dess territoriella enheter.</p> <p>4. Denna artikel ska inte vara tillämplig på regionala organisationer för ekonomisk integration.</p>
<p><i>Article 62</i> <i>Réserves</i></p>	<p><i>Article 62</i> <i>Reservations</i></p>	<p><i>Artikel 62</i> <i>Förbehåll</i></p>
<p>1. Tout État contractant pourra, au plus tard au moment de la ratification, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion, ou au moment d'une déclaration faite en vertu de l'article 61, faire une ou plusieurs des réserves prévues aux articles 2(2), 20(2), 30(8), 44(3) et 55(3). Aucune autre réserve ne sera admise.</p> <p>2. Tout État</p>	<p>1. Any Contracting State may, not later than the time of ratification, acceptance, approval or accession, or at the time of making a declaration in terms of Article 61, make one or more of the reservations provided for in Articles 2(2), 20(2), 30(8), 44(3) and 55(3). No other reservation shall be permitted.</p> <p>2. Any State may</p>	<p>1. Varje fördragsslutande stat får senast vid ratificering, godtagande, godkännande eller anslutning, eller då en förklaring i enlighet med artikel 61 avges, anmäla ett eller flera av de förbehåll som avses i artiklarna 2.2, 20.2, 30.8, 44.3 och 55.3. Inget annat förbehåll ska vara tillåtet.</p> <p>2. Varje stat får när</p>

<p>pourra, à tout moment, retirer une réserve qu'il aura faite. Ce retrait sera notifié au dépositaire.</p> <p>3. L'effet de la réserve cessera le premier jour du troisième mois après la notification mentionnée au paragraphe 2.</p> <p>4. Les réserves faites en application de cet article ne sont pas réciproques, à l'exception de la réserve prévue à l'article 2(2).</p>	<p>at any time withdraw a reservation it has made. The withdrawal shall be notified to the depositary.</p> <p>3. The reservation shall cease to have effect on the first day of the third calendar month after the notification referred to in paragraph 2.</p> <p>4. Reservations under this Article shall have no reciprocal effect with the exception of the reservation provided for in Article 2(2).</p>	<p>som helst återta ett förbehåll som den har anmält. Depositarien ska underrättas om ett sådant återtagande.</p> <p>3. Förbehållet ska upphöra att gälla den första dagen i den tredje kalendermånaden efter det att den underrättelse som avses i punkt 2 har lämnats.</p> <p>4. Förbehåll enligt denna artikel ska inte ha någon ömsesidig verkan, med undantag för förbehåll enligt artikel 2.2.</p>
<p><i>Article 63</i> <i>Déclarations</i></p>	<p><i>Article 63</i> <i>Declarations</i></p>	<p><i>Artikel 63</i> <i>Förklaringar</i></p>
<p>1. Les déclarations visées aux articles 2(3), 11(1) g), 16(1), 24(1), 30(7), 44(1) et (2), 59(3) et 61(1) peuvent être faites lors de la signature, de la ratification, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion ou à tout moment ultérieur et pourront être modifiées ou retirées à</p>	<p>1. Declarations referred to in Articles 2(3), 11(1) g), 16(1), 24(1), 30(7), 44(1) and (2), 59(3) and 61(1), may be made upon signature, ratification, acceptance, approval or accession or at any time thereafter, and may be modified or withdrawn at any time.</p>	<p>1. Förklaringar som avses i artiklarna 2.3, 11.1 g), 16.1, 24.1, 30.7, 44.1–2, 59.3 och 61.1 kan avges i samband med undertecknandet, ratificeringen, godtagandet, godkännandet eller anslutningen eller vid valfri tidpunkt därefter, och får ändras eller återtas när som helst.</p>

<p>tout moment.</p> <p>2. Les déclarations, modifications et retraits sont notifiés au dépositaire.</p> <p>3. Une déclaration faite au moment de la signature, de la ratification, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion prendra effet au moment de l'entrée en vigueur de la Convention pour l'État concerné.</p> <p>4. Une déclaration faite ultérieurement, ainsi qu'une modification ou le retrait d'une déclaration, prendra effet le premier jour du mois suivant l'expiration d'une période de trois mois après la date de réception de la notification par le dépositaire.</p>	<p>2. Declarations, modifications and withdrawals shall be notified to the depositary.</p> <p>3. A declaration made at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession shall take effect simultaneously with the entry into force of this Convention for the State concerned.</p> <p>4. A declaration made at a subsequent time, and any modification or withdrawal of a declaration, shall take effect on the first day of the month following the expiration of three months after the date on which the notification is received by the depositary.</p>	<p>2. Förklaringar, ändringar och återtaganden ska meddelas depositarien.</p> <p>3. En förklaring som avgetts i samband med under-tecknandet, ratificeringen, godtagandet, godkännandet eller anslutningen får verkan samtidigt som konventionen träder i kraft för den berörda staten.</p> <p>4. En förklaring som avges vid en senare tidpunkt, och varje ändring eller återtagande av en förklaring, får verkan den första dagen i den månad som följer efter utgången av tre månader efter den dag då meddelandet togs av depositarien.</p>
<p><i>Article 64</i> <i>Dénonciation</i></p>	<p><i>Article 64</i> <i>Denunciation</i></p>	<p><i>Artikel 64</i> <i>Uppsägning</i></p>
<p>1. Tout État contractant pourra dénoncer la Convention par une noti-</p>	<p>1. A Contracting State to the Convention may denounce it by a noti-</p>	<p>1. En fördrags-slutande stat får säga upp konventionen genom ett skriftligt</p>

<p>fication écrite au depositaire. La dénonciation pourra se limiter à certaines unités territoriales d'un État à plusieurs unités auxquelles s'applique la Convention.</p> <p>2. La dénonciation prendra effet le premier jour du mois suivant l'expiration d'une période de 12 mois après la date de réception de la notification par le depositaire. Lorsqu'une période plus longue pour la prise d'effet de la dénonciation est spécifiée dans la notification, la dénonciation prendra effet à l'expiration de la période en question après la date de réception de la notification par le depositaire.</p>	<p>fication in writing addressed to the depositary. The denunciation may be limited to certain territorial units of a multi-unit State to which the Convention applies.</p> <p>2. The denunciation shall take effect on the first day of the month following the expiration of 12 months after the date on which the notification is received by the depositary. Where a longer period for the denunciation to take effect is specified in the notification, the denunciation shall take effect upon the expiration of such longer period after the date on which the notification is received by the depositary.</p>	<p>meddelande ställt till depositarien. Uppsägningen får begränsas till vissa territoriella enheter i en stat med flera enheter på vilka konventionen är tillämplig.</p> <p>2. Uppsägningen får verkan den första dagen i den månad som följer efter utgången av tolv månader efter den dag då meddelandet mottogs av depositarien. När en längre uppsägningstid anges i meddelandet, får uppsägningen verkan efter utgången av denna längre period efter den dag då meddelandet mottogs av depositarien.</p>
<p><i>Article 65 Notification</i></p>	<p><i>Article 65 Notification</i></p>	<p><i>Artikel 65 Underrättelser</i></p>
<p>Le depositaire notifiera aux Membres de la Conférence de La Haye de droit international privé,</p>	<p>The depositary shall notify the Members of the Hague Conference on Private International</p>	<p>Depositarien ska underrätta medlemsstaterna i Haagkonferensen för internationell privaträtt</p>

<p>ainsi qu'aux autres États et aux Organisations régionales d'intégration économique qui ont signé, ratifié, accepté, approuvé ou adhéré conformément aux articles 58 et 59, les renseignements suivants:</p> <p>a) les signatures, ratifications, acceptations et approbations visées aux articles 58 et 59;</p> <p>b) les adhésions et les objections aux adhésions visées aux articles 58(3) et (5) et 59;</p> <p>c) la date d'entrée en vigueur de la Convention conformément à l'article 60;</p> <p>d) les déclarations prévues aux articles 2(3), 11(1) g), 16(1), 24(1), 30(7), 44(1) et (2), 59(3) et 61(1);</p> <p>e) les accords prévus à l'article 51(2);</p>	<p>Law, and other States and Regional Economic Integration Organisations which have signed, ratified, accepted, approved or acceded in accordance with Articles 58 and 59 of the following –</p> <p>a) the signatures, ratifications, acceptances and approvals referred to in Articles 58 and 59;</p> <p>b) the accessions and objections raised to accessions referred to in Articles 58(3) and (5) and 59;</p> <p>c) the date on which the Convention enters into force in accordance with Article 60;</p> <p>d) the declarations referred to in Articles 2(3), 11(1) g), 16(1), 24(1), 30(7), 44(1) and (2), 59(3) and 61(1);</p> <p>e) the agreements referred to in Article 51(2);</p>	<p>och andra stater och regionala organisationer för ekonomisk integration som har undertecknat, ratificerat, godtagit, godkänt eller anslutit sig i enlighet med artiklarna 58 och 59 om</p> <p>a) de undertecknanden, ratificeringar, godtaganden och godkännanden som avses i artiklarna 58 och 59,</p> <p>b) de anslutningar och de invändningar som gjorts mot anslutningar som avses i artiklarna 58.3, 58.5 och 59,</p> <p>c) dagen för konventionens ikraftträdande enligt artikel 60,</p> <p>d) de förklaringar som avses i artiklarna 2.3, 11.1 g), 16.1, 24.1, 30.7, 44.1–2, 59.3 och 61.1,</p> <p>e) de överenskommelser som avses i artikel 51.2.</p>
---	--	--

<p>f) les réserves prévues aux articles 2(2), 20(2), 30(8), 44(3), 55(3) et le retrait des réserves prévu à l'article 62(2);</p> <p>g) les dénonciations prévues à l'article 64.</p>	<p>f) the reservations referred to in Articles 2(2), 20(2), 30(8), 44(3) and 55(3), and the withdrawals referred to in Article 62(2);</p> <p>g) the denunciations referred to in Article 64.</p>	<p>f) de förbehåll som avses i artiklarna 2.2, 20.2, 30.8, 44.3 och 55.3 samt de återtaganden som avses i artikel 62.2,</p> <p>g) de uppsägningar som avses i artikel 64.</p>
<p>En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés, ont signé la présente Convention.</p>	<p>In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.</p>	<p>Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat denna konvention.</p>
<p>Fait à La Haye, le 23 novembre 2007, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire, qui sera déposé dans les archives du Gouvernement du Royaume des Pays-Bas et dont une copie certifiée conforme sera remise, par la voie diplomatique, à chacun des Membres de la Conférence de La Haye de droit international privé lors de sa Vingt et unième session ainsi</p>	<p>Done at The Hague, on the 23rd day of November 2007, in the English and French languages, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Government of the Kingdom of the Netherlands, and of which a certified copy shall be sent, through diplomatic channels, to each of the Members of the Hague Conference on Private International Law at the</p>	<p>Upprättad i Haag den 23 november 2007 på engelska och franska språken, vilka båda texter är lika giltiga, i ett enda exemplar som ska deponeras i Konungariket Nederländernas regerings arkiv, och varav en bestyrkt kopia på diplomatisk väg ska tillställas varje medlem i Haagkonferensen för internationell privaträtt vid tidpunkten för dess tjugoförsta session och till övriga stater som deltog i den sessionen.</p>

qu'à chacun des autres États ayant participé à cette Session.	date of its Twenty-First Session and to each of the other States which have participated in that Session.	
---	---	--

BILAGA 1

Formulär för översändande enligt artikel 12.2

**MEDDELANDE OM SEKRETESS OCH SKYDD AV
PERSONUPPGIFTER**

Personuppgifter som samlats in eller översänts enligt konventionen får endast användas i de syften för vilka de samlats in eller översänts. Varje myndighet som behandlar sådana uppgifter ska säkerställa sekretess för sådana uppgifter i enlighet med nationell lag.

I enlighet med artikel 40 ska en myndighet inte lämna ut eller bekräfta uppgifter som samlats in eller översänts i enlighet med denna konvention om den bedömer att detta skulle kunna äventyra en persons hälsa, säkerhet eller frihet.

En bedömning avseende förbud mot utlämnande har gjorts av en centralmyndighet i enlighet med artikel 40.

1. Begärande centralmyndighet	2. Kontaktperson i den begärande staten
a. Adress	a. Adress (om annan)
b. Telefonnummer	b. Telefonnummer (om annat)
c. Faxnummer	b. Faxnummer (om annat)
d. E-postadress	d. E-postadress (om annan)
e. Referensnummer	e. Språk

3. Anmodad centralmyndighet

Adress

4. Uppgifter om den sökande

a. Efternamn:

b. Förnamn:

c. Född den (dd/mm/åååå)

eller

a. Det offentliga organets namn:

5. Uppgifter om den eller de personer för vilka underhållsbidrag söks eller ska betalas till

a. Personen är densamma som den sökande som anges i punkt 4

b. i. Efternamn:

Förnamn:

Född den (dd/mm/åååå)

ii. Efternamn:

Förnamn:

Född den (dd/mm/åååå)

iii. Efternamn:

Förnamn:

Född den (dd/mm/åååå)

6. Uppgifter om den underhållsskyldige⁴

a. Personen är densamma som den sökande som anges i punkt 4

b. Efternamn:

c. Förnamn:

d. Född den (dd/mm/åååå)

7. Detta formulär för översändande rör och åtföljs av en ansökan enligt

- Artikel 10.1 a
- Artikel 10.1 b
- Artikel 10.1 c
- Artikel 10.1 d
- Artikel 10.1 e
- Artikel 10.1 f
- Artikel 10.2 a
- Artikel 10.2 b
- Artikel 10.2 c

8. Följande handlingar bifogas ansökan:

a. Med avseende på en ansökan enligt artikel 10.1 a och i enlighet med artikel 25:

Det fullständiga avgörandet (artikel 25.1 a)

Ett sammandrag eller ett utdrag av avgörandet, som upprättats av behörig myndighet i ursprungsstaten (artikel 25.3 b) (i förekommande fall)

⁴ Enligt artikel 3 i konventionen avses med underhållsskyldig ”varje enskild person som är eller påstås vara skyldig att utge underhållsbidrag”.

- Handlingar som fastställer att avgörandet är verkställbart i ursprungsstaten och, om en administrativ myndighet har meddelat avgörandet, en handling som fastställer att kraven enligt artikel 19.3 är uppfyllda, såvida inte den berörda staten, i enlighet med artikel 57, har gett tillkänna att avgöranden som fattas av dess administrativa myndigheter alltid uppfyller dessa krav (artikel 25.1 b) eller om artikel 25.3 c är tillämplig.
- Om motparten har uteblivit eller inte varit företrädd vid förfarandet i ursprungsstaten, en eller flera handlingar som, i förekommande fall, antingen intygar att motparten vederbörligen har underrättats om förfarandet och haft möjlighet att yttra sig, eller vederbörligen har underrättats om avgörandet och haft möjlighet att bestrida eller överklaga det på faktisk och rättslig grund (artikel 25.1 c).
- Om det behövs, en handling som visar utestående fordringar med uppgift om beräkningsdatum (artikel 25.1 d).
- Om det behövs, en handling innehållande information för att göra beräkningarna i fråga, om avgörandet innefattar automatisk indexjustering (artikel 25.1 e)
- Om det behövs, handlingar som visar i vilken omfattning sökanden har fått kostnadsfritt rättsligt bistånd i ursprungsstaten (artikel 25.1 f)

i enlighet med artikel 30.3:

- Det fullständiga avtalet om underhållsbidrag (artikel 30.3 a)
- En handling som fastställer att det berörda avtalet om underhållsbidrag är verkställbart som ett avgörande i ursprungsstaten (artikel 30.3 b)

Eventuella andra handlingar som bifogas ansökan (till exempel en handling enligt artikel 36.4, om så krävs)

b. Med avseende på en ansökan enligt artikel 10.1 b, c, d, e och f och artikel 10.2 a, b eller c, följande antal kompletterande handlingar (utöver formuläret för översändande och själva ansökan) i enlighet med artikel 11.3:

- Artikel 10.1 b
- Artikel 10.1 c
- Artikel 10.1 d
- Artikel 10.1 e
- Artikel 10.1 f
- Artikel 10.2 a
- Artikel 10.2 b
- Artikel 10.2 c

Namn:

(text) Datum:

Centralmyndighetens behöriga företrädare (dd/mm/åååå)

BILAGA 2

Formulär för bekräftelse av mottagande enligt artikel 12.3

**MEDDELANDE OM SEKRETESS OCH SKYDD AV
PERSONUPPGIFTER**

Personuppgifter som samlats in eller översänts enligt konventionen får endast användas i de syften för vilka de samlats in eller översänts. Varje myndighet som behandlar sådana uppgifter ska säkerställa sekretess för sådana uppgifter i enlighet med nationell lag.

I enlighet med artikel 40 ska en myndighet inte lämna ut eller bekräfta uppgifter som samlats in eller översänts i enlighet med denna konvention om den bedömer att detta skulle kunna äventyra en persons hälsa, säkerhet eller frihet.

En bedömning avseende förbud mot utlämnande har gjorts av en centralmyndighet i enlighet med artikel 40.

1. Anmodad centralmyndighet	2. Kontaktperson i den anmodade staten
a. Adress	a. Adress (om annan)
b. Telefonnummer	b. Telefonnummer (om annat)
c. Faxnummer	c. Faxnummer (om annat)
d. E-postadress	d. E-postadress (om annan)
e. Referensnummer	e. Språk

3. Begärande centralmyndighet

Kontaktperson**Adress**

4. Den anmodade centralmyndigheten bekräftar mottagande den (dd/mm/åååå) av formuläret för översändande från den begärande centralmyndigheten (referensnummer daterat (dd/mm/åååå)) avseende följande ansökan enligt

- Artikel 10.1 a
- Artikel 10.1 b
- Artikel 10.1 c
- Artikel 10.1 d
- Artikel 10.1 e
- Artikel 10.1 f
- Artikel 10.2 a
- Artikel 10.2 b
- Artikel 10.2 c

Sökandens efternamn:

Efternamn på den eller de personer för vilka underhållsbidrag söks eller ska betalas till:

Den underhållsskyldiges efternamn:

5. Inledande åtgärder som vidtagits av den anmodade centralmyndigheten:

- Ansökan är fullständig och under behandling
- Se den bifogade statusrapporten för ansökan

- En statusrapport för ansökan kommer att följa senare
- Vänligen tillhandahåll följande kompletterande uppgifter och/eller handlingar:
 - Den anmodade centralmyndigheten vägrar att behandla denna ansökan, då det är uppenbart att kraven i denna konvention inte är uppfyllda (artikel 12.8). Beslutsskälens
 - framgår av ett bifogat dokument
 - kommer att framgå av ett dokument som tillhandahålls senare

Den anmodade centralmyndigheten ber den begärande centralmyndigheten att informera om eventuella förändringar av ansökans status

Namn: (texta) Datum:

Centralmyndighetens behöriga företrädare (dd/mm/åååå)

RÅDETS BESLUT

av den 30 november 2009

om Europeiska gemenskapens ingående av Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet

(2009/941/EG)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR BESLUTAT FÖLJANDE

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 61 c jämförd med artikel 300.2 första stycket andra meningen och artikel 300.3 första stycket,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande ⁽¹⁾, och

av följande skäl:

- (1) Gemenskapen strävar efter att inrätta ett gemensamt rättsligt område på grundval av principen om ömsesidigt erkännande av avgöranden.
- (2) Rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet ⁽²⁾ föreskriver att den lag som ska tillämpas på underhållsskyldighet ska fastställas i enlighet med Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet (nedan kallat *protokollet*) i de medlemsstater som är bundna av det protokollet.
- (3) Protokollet utgör ett värdefullt bidrag när det gäller att säkra en ökad rättssäkerhet och förutsebarhet för underhållsberättigade och underhållsskyldiga. En tillämpning av enhetliga bestämmelser för att fastställa tillämplig lag möjliggör att avgöranden om underhållsskyldighet kan cirkulera fritt inom gemenskapen utan att det sker någon form av kontroll i den medlemsstat där verkställighet begärs.
- (4) Enligt artikel 24 i protokollet har sådana regionala organisationer för ekonomisk integration som gemenskapen rätt att underteckna, godta, godkänna eller ansluta sig till protokollet.
- (5) Gemenskapen har exklusiv behörighet i alla frågor som regleras av protokollet. Detta inverkar inte på ställningen

för de medlemsstater som inte är bundna av detta beslut eller dess tillämpning, i enlighet med skälen 11 och 12.

- (6) Gemenskapen bör därför godkänna protokollet.
- (7) Protokollet bör vara tillämpligt mellan medlemsstaterna senast den 18 juni 2011, den dag då förordning (EG) nr 4/2009 börjar tillämpas.
- (8) Mot bakgrund av den nära kopplingen mellan protokollet och förordning (EG) nr 4/2009 bör bestämmelserna i protokollet börja tillämpas provisoriskt i gemenskapen, om protokollet ännu inte har trätt i kraft den 18 juni 2011, den dag då förordning (EG) nr 4/2009 börjar tillämpas. En ensidig förklaring om detta bör avges i samband med protokollets ingående.
- (9) Bestämmelserna i protokollet bör fastställa vilken lag som är tillämplig på en underhållsskyldighet om ett avgörande om den skyldigheten ska erkännas och vara verkställbart med stöd av de bestämmelser om avskaffande av exekvatur som anges i förordning (EG) nr 4/2009. För att inom gemenskapen säkerställa att samma lagvalsregler tillämpas på underhållskrav hänförliga till en tidsperiod såväl före som efter ikraftträdandet eller den provisoriska tillämpningen av protokollet i gemenskapen, bör bestämmelserna i protokollet också tillämpas på krav hänförliga till en tidsperiod som föregår ikraftträdandet eller den provisoriska tillämpningen, utan hinder av artikel 22 i protokollet. En ensidig förklaring om detta bör avges i samband med ingäendet av protokollet.
- (10) I enlighet med artikel 3 i protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, deltar Irland i antagandet och tillämpningen av detta beslut.
- (11) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, deltar Förenade kungariket inte i antagandet av detta beslut, som inte är bindande för eller tillämpligt på Förenade kungariket.

⁽¹⁾ Yttrandet avgivet den 24 november 2009 (ännu ej offentliggjort i EUT).

⁽²⁾ EUT L 7, 10.1.2009, s. 1.

- (12) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokollet om Danmarks ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, deltar Danmark inte i antagandet av detta beslut, som inte är bindande för eller tillämpligt på Danmark.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet godkänns härmed på Europeiska gemenskapens vägnar.

Texten till protokollet åtföljer detta beslut.

Artikel 2

Rådets ordförande bemyndigas att utse den eller de personer som ska ha rätt att underteckna protokollet med bindande verkan för gemenskapen.

Artikel 3

Vid ingåendet av protokollet ska gemenskapen avge följande förklaring i enlighet med artikel 24 i protokollet:

”Europeiska gemenskapen förklarar sig, i enlighet med artikel 24 i protokollet, behörig i alla frågor som regleras av detta protokoll. Dess medlemsstater ska vara bundna av protokollet i kraft av att det ingås av Europeiska gemenskapen.

I denna förklaring omfattar begreppet 'Europeiska gemenskapen' inte Danmark i enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokollet om Danmarks ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, eller Förenade kungariket i enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.”

Artikel 4

1. Inom gemenskapen ska bestämmelserna i protokollet tillämpas provisoriskt, utan att det inverkar på artikel 5 i detta beslut, från och med den 18 juni 2011, den dag då förordning (EG) nr 4/2009 börjar tillämpas, om protokollet då ännu inte har trätt i kraft.

2. Vid ingåendet av protokollet ska gemenskapen avge följande förklaring i syfte att beakta en eventuell provisorisk tillämpning i enlighet med punkt 1:

”Europeiska gemenskapen förklarar att den kommer att tillämpa bestämmelserna i protokollet provisoriskt från och med den 18 juni 2011, den dag då rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet ⁽¹⁾ börjar tillämpas, om protokollet då inte har trätt i kraft i enlighet med artikel 25.1 i protokollet.”

Artikel 5

1. Utan hinder av artikel 22 i protokollet ska bestämmelserna i protokollet också fastställa tillämplig lag på underhåll som begärs i en medlemsstat avseende en tidsperiod som föregår protokollets ikraftträdande eller provisoriska tillämpning i gemenskapen då, i enlighet med förordning (EG) nr 4/2009, förfaranden har inletts, förlikningar inför domstol har godkänts eller ingåtts och officiella handlingar har fastställts från och med den 18 juni 2011, den dag då förordning (EG) nr 4/2009 börjar tillämpas.

2. Vid ingåendet av protokollet ska gemenskapen avge följande förklaring:

”Europeiska gemenskapen förklarar att den kommer att tillämpa bestämmelserna i protokollet även på underhåll som begärs i en av dess medlemsstater avseende en tidsperiod som föregår protokollets ikraftträdande eller provisoriska tillämpning i gemenskapen då, i enlighet med rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet ⁽¹⁾, förfaranden har inletts, förlikningar inför domstol har godkänts eller ingåtts och officiella handlingar har fastställts från och med den 18 juni 2011, den dag då nämnda förordning börjar tillämpas.”

Utfärdat i Bryssel den 30 november 2009.

På rådets vägnar

B. ASK

Ordförande

⁽¹⁾ EUT L 7, 10.1.2009, s. 1.

2007 års Haagprotokoll

PROTOCOLE SUR LA LOI APPLICABLE AUX OBLIGATIONS ALIMENTAIRES ¹	PROTOCOL ON THE LAW APPLI- CABLE TO MAIN- TENANCE OBLI- GATIONS ²	PROTOKOLL OM TILLÄMPLIG LAG AVSEENDE UNDERHÅLLS- SKYLDIGHET ³
(Conclue le 23 novembre 2007)	(Concluded 23 November 2007)	(Ingicks den 23 november 2007)
Les États signa- taires du présent Protocole, Désirant établir des dispositions com- munes concernant la loi applicable aux obligations alimen- taires, Souhaitant moder- niser la Convention de La Haye du 24 octobre 1956 sur la loi applicable aux obligations alimen- taires envers les en-	The States signa- tory to this Protocol, Desiring to esta- blish common provi- sions concerning the law applicable to maintenance obliga- tions, Wishing to moder- nise the Hague Convention of 24 October 1956 on the law applicable to maintenance obliga- tions towards chil-	De stater som har undertecknat detta protokoll, som önskar införa gemensamma bestäm- melser om tillämplig lag avseende under- hållsskyldighet, som önskar modernisera Haag- konventionen av den 24 oktober 1956 om tillämplig lag av- seende underhålls- skyldighet mot barn

¹ Den franska texten är ett av protokollets två originalspråk och är alltså inte utarbetad inom EU.

² Den engelska texten är ett av protokollets två originalspråk och är alltså inte utarbetad inom EU.

³ Den svenska texten är hämtad från bilagan till rådsbeslutet om EU:s tillträde till 2007 års Haagprotokoll, EUT L 331, 16.12.2009, s. 17.

<p>fants et la Convention de La Haye du 2 octobre 1973 sur la loi applicable aux obligations alimentaires,</p> <p>Souhaitant développer des règles générales relatives à la loi applicable pouvant constituer un ajout utile à la Convention de La Haye du 23 novembre 2007 sur le recouvrement international des aliments destinés aux enfants et à d'autres membres de la famille,</p> <p>Ont résolu de conclure un Protocole à cet effet et sont convenus des dispositions suivantes:</p>	<p>dren and the Hague Convention of 2 October 1973 on the Law Applicable to Maintenance Obligations,</p> <p>Wishing to develop general rules on applicable law that may supplement the Hague Convention of 23 November 2007 on the International Recovery of Child Support and Other Forms of Family Maintenance,</p> <p>Have resolved to conclude a Protocol for this purpose and have agreed upon the following provisions</p> <p>–</p>	<p>och Haagkonventionen av den 2 oktober 1973 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet,</p> <p>som önskar utarbeta allmänna bestämmelser om tillämplig lag som kan komplettera Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll för barn och andra familjemedlemmar,</p> <p>har beslutat att i detta syfte anta ett protokoll och har kommit överens om följande bestämmelser.</p>
<p><i>Article premier</i> <i>Champ d'application</i></p>	<p><i>Article 1</i> <i>Scope</i></p>	<p><i>Artikel 1</i> <i>Tillämpningsområde</i></p>
<p>1. Le présent Protocole détermine la loi applicable aux obligations alimentaires découlant de relations de famille, de filiation, de mariage ou d'alliance, y compris les obligations alimentaires envers un enfant indé-</p>	<p>1. This Protocol shall determine the law applicable to maintenance obligations arising from a family relationship, parentage, marriage or affinity, including a maintenance obligation in respect of a child regardless of</p>	<p>1. I detta protokoll fastställs tillämplig lag avseende sådan underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svågerlagsförhållande, inbegripet underhållsskyldighet för barn oavsett föräldrarnas</p>

<p>pendamment de la situation matrimoniale de ses parents.</p> <p>2. Les décisions rendues en application du présent Protocole ne préjugent pas de l'existence de l'une des relations visées au paragraphe premier.</p>	<p>the marital status of the parents.</p> <p>2. Decisions rendered in application of this Protocol shall be without prejudice to the existence of any of the relationships referred to in paragraph 1.</p>	<p>civilstånd.</p> <p>2. Avgöranden meddelade med tillämpning av detta protokoll ska inte påverka förekomsten av de förhållanden som avses i punkt 1.</p>
<p><i>Article 2</i> <i>Application universelle</i></p>	<p><i>Article 2</i> <i>Universal application</i></p>	<p><i>Artikel 2</i> <i>Universell tillämpning</i></p>
<p>Le présent Protocole est applicable même si la loi qu'il désigne est celle d'un État non contractant.</p>	<p>This Protocol applies even if the applicable law is that of a non-Contracting State.</p>	<p>Detta protokoll ska tillämpas även om den tillämpliga lagen är en icke-fördragsslutande stats lag.</p>
<p><i>Article 3</i> <i>Règle générale relative à la loi applicable</i></p>	<p><i>Article 3</i> <i>General rule on applicable law</i></p>	<p><i>Artikel 3</i> <i>Allmän regel om tillämplig lag</i></p>
<p>1. Sauf disposition contraire du Protocole, la loi de l'État de la résidence habituelle du créancier régit les obligations alimentaires.</p> <p>2. En cas de changement de la résidence habituelle du créancier, la loi de l'État de la nouvelle</p>	<p>1. Maintenance obligations shall be governed by the law of the State of the habitual residence of the creditor, save where this Protocol provides otherwise.</p> <p>2. In the case of a change in the habitual residence of the creditor, the law of the State of the new</p>	<p>1. Underhållsskyldighet ska regleras av lagen i den stat där den underhållsberättigade har sin hemvist, om inte annat föreskrivs i detta protokoll.</p> <p>2. Om den underhållsberättigades hemvist ändras ska lagen i den nya hemviststaten tillämpas</p>

<p>résidence habituelle s'applique à partir du moment où le changement est survenu.</p>	<p>habitual residence shall apply as from the moment when the change occurs.</p>	<p>från och med den tidpunkt då ändringen inträffar.</p>
<p><i>Article 4</i> <i>Règles spéciales en faveur de certains créanciers</i></p>	<p><i>Article 4</i> <i>Special rules favouring certain creditors</i></p>	<p><i>Artikel 4</i> <i>Särskilda regler till förmån för vissa underhållsberättigade</i></p>
<p>1. Les dispositions suivantes s'appliquent en ce qui concerne les obligations alimentaires:</p> <p>a) des parents envers leurs enfants;</p> <p>b) de personnes, autres que les parents, envers des personnes âgées de moins de 21 ans à l'exception des obligations découlant des relations mentionnées à l'article 5; et</p> <p>c) des enfants envers leurs parents.</p> <p>2. La loi du for s'applique lorsque le créancier ne peut pas obtenir d'aliments du débiteur en vertu de la loi mentionnée à</p>	<p>1. The following provisions shall apply in the case of maintenance obligations of –</p> <p>a) parents towards their children;</p> <p>b) persons, other than parents, towards persons who have not attained the age of 21 years, except for obligations arising out of the relationships referred to in Article 5; and</p> <p>c) children towards their parents.</p> <p>2. If the creditor is unable, by virtue of the law referred to in Article 3, to obtain maintenance from the debtor, the law of</p>	<p>1. Följande bestämmelser ska gälla i fråga om</p> <p>a) föräldrars underhållsskyldighet mot sina barn,</p> <p>b) andra personers än föräldrars underhållsskyldighet mot personer som ännu inte har fyllt 21 år, med undantag för skyldigheter som följer av de förhållanden som avses i artikel 5, och</p> <p>c) barns underhållsskyldighet mot sina föräldrar.</p> <p>2. Om den underhållsberättigade inte kan få underhåll från den underhållsskyldige med stöd av den lag som avses i artikel</p>

<p>l'article 3.</p> <p>3. Nonobstant l'article 3, la loi du for s'applique lorsque le créancier a saisi l'autorité compétente de l'État où le débiteur a sa résidence habituelle. Toutefois, la loi de l'État de la résidence habituelle du créancier s'applique lorsque le créancier ne peut pas obtenir d'aliments du débiteur en vertu de la loi du for.</p> <p>4. La loi de l'État dont le créancier et le débiteur ont la nationalité commune, s'ils en ont une, s'applique lorsque le créancier ne peut pas obtenir d'aliments du débiteur en vertu des lois mentionnées à l'article 3 et aux paragraphes 2 et 3 du présent article.</p>	<p>the forum shall apply.</p> <p>3. Notwithstanding Article 3, if the creditor has seized the competent authority of the State where the debtor has his habitual residence, the law of the forum shall apply. However, if the creditor is unable, by virtue of this law, to obtain maintenance from the debtor, the law of the State of the habitual residence of the creditor shall apply.</p> <p>4. If the creditor is unable, by virtue of the laws referred to in Article 3 and paragraphs 2 and 3 of this Article, to obtain maintenance from the debtor, the law of the State of their common nationality, if there is one, shall apply.</p>	<p>3 ska domstolslandets lag tillämpas.</p> <p>3. Utan hinder av artikel 3 ska domstolslandets lag tillämpas om den underhållsberättigade har väckt talan vid behörig myndighet i den stat där den underhållsskyldige har sin hemvist. Om den underhållsberättigade inte kan få underhåll från den underhållsskyldige med stöd av denna lag, ska dock lagen i den stat där den underhållsberättigade har sin hemvist tillämpas.</p> <p>4. Om den underhållsberättigade inte kan få underhåll från den underhållsskyldige med stöd av de lagar som avses i artikel 3 och i punkterna 2 och 3 i den här artikeln, ska, om de båda är medborgare i samma stat, lagen i den staten tillämpas.</p>
--	--	---

<p><i>Article 5</i> <i>Règle spéciale</i> <i>relative aux époux et</i> <i>ex-époux</i></p>	<p><i>Article 5</i> <i>Special rule with</i> <i>respect to spouses and</i> <i>ex-spouses</i></p>	<p><i>Artikel 5</i> <i>Särskild regel</i> <i>avseende makar och</i> <i>tidigare makar</i></p>
<p>En ce qui concerne les obligations alimentaires entre des époux, des ex-époux ou des personnes dont le mariage a été annulé, l'article 3 ne s'applique pas lorsque l'une des parties s'y oppose et que la loi d'un autre État, en particulier l'État de leur dernière résidence habituelle commune, présente un lien plus étroit avec le mariage. Dans ce cas, la loi de cet autre État s'applique.</p>	<p>In the case of a maintenance obligation between spouses, ex-spouses or parties to a marriage which has been annulled, Article 3 shall not apply if one of the parties objects and the law of another State, in particular the State of their last common habitual residence, has a closer connection with the marriage. In such a case the law of that other State shall apply.</p>	<p>I fråga om underhållsskyldighet mellan makar, tidigare makar eller parter i ett äktenskap som annullerats, ska artikel 3 inte tillämpas om en av parterna motsätter sig detta och lagen i en annan stat, särskilt den stat där de senast hade gemensam hemvist, har närmare anknytning till äktenskapet. I sådant fall ska lagen i den andra staten tillämpas.</p>
<p><i>Article 6</i> <i>Moyens de défense</i> <i>particuliers</i></p>	<p><i>Article 6</i> <i>Special rule on</i> <i>defence</i></p>	<p><i>Artikel 6</i> <i>Särskild regel om</i> <i>bestridande</i></p>
<p>En ce qui concerne les obligations alimentaires autres que celles envers les enfants découlant d'une relation parent-enfant et que celles visées à l'article 5, le débiteur peut opposer à la prétention du créancier qu'une telle obligation à son égard n'existe ni</p>	<p>In the case of maintenance obligations other than those arising from a parent-child relationship towards a child and those referred to in Article 5, the debtor may contest a claim from the creditor on the ground that there is no such obligation</p>	<p>I fråga om annan underhållsskyldighet än föräldrars underhållsskyldighet mot sina barn och sådan som avses i artikel 5, kan den underhållsskyldige bestrida den underhållsberättigades anspråk på den grunden att det inte finns någon sådan skyldighet vare sig</p>

selon la loi de l'État de la résidence habituelle du débiteur, ni selon la loi de l'État de la nationalité commune des parties, si elles en ont une.	under both the law of the State of the habitual residence of the debtor and the law of the State of the common nationality of the parties, if there is one.	enligt lagen i den stat där den underhållsskyldige har sin hemvist eller, om båda parterna är medborgare i samma stat, enligt lagen i den staten.
<i>Article 7 Désignation de la loi applicable pour les besoins d'une procédure particulière (accord procédural)</i>	<i>Article 7 Designation of the law applicable for the purpose of a particular proceeding</i>	<i>Artikel 7 Val av tillämplig lag vid särskilt förfarande</i>
<p>1. Nonobstant les articles 3 à 6, le créancier et le débiteur d'aliments peuvent, uniquement pour les besoins d'une procédure particulière se déroulant dans un État donné, désigner expressément la loi de cet État pour régir une obligation alimentaire.</p> <p>2. Une désignation antérieure à l'introduction de l'instance doit faire l'objet d'un accord, signé des deux parties, par écrit ou consigné sur tout support dont le contenu est accessible pour être consulté ultérieurement.</p>	<p>1. Notwithstanding Articles 3 to 6, the maintenance creditor and debtor for the purpose only of a particular proceeding in a given State may expressly designate the law of that State as applicable to a maintenance obligation.</p> <p>2. A designation made before the institution of such proceedings shall be in an agreement, signed by both parties, in writing or recorded in any medium, the information contained in which is accessible so</p>	<p>1. Utan hinder av artiklarna 3–6 får den underhållsberättigade och den underhållsskyldige, om det är fråga om ett särskilt förfarande i en bestämd stat, uttryckligen ange att lagen i den staten ska vara tillämplig på underhållsskyldigheten i det förfarandet.</p> <p>2. Val av tillämplig lag som gjorts innan ett sådant förfarande inleds, ska anges i ett avtal som undertecknas av båda parterna och som ska vara skriftligt eller dokumenterat på ett sådant sätt att informationen är till-</p>

ment.	as to be usable for subsequent reference.	gänglig för senare användning.
<i>Article 8 Désignation de la loi applicable</i>	<i>Article 8 Designation of the applicable law</i>	<i>Artikel 8 Val av tillämplig lag</i>
<p>1. Nonobstant les articles 3 à 6, le créancier et le débiteur d'aliments peuvent, à tout moment, désigner l'une des lois suivantes pour régir une obligation alimentaire:</p> <p>a) la loi d'un État dont l'une des parties a la nationalité au moment de la désignation;</p> <p>b) la loi de l'État de la résidence habituelle de l'une des parties au moment de la désignation;</p> <p>c) la loi désignée par les parties pour régir leurs relations patrimoniales ou celle effectivement appliquée à ces relations;</p> <p>d) la loi désignée par les parties pour régir leur divorce ou leur séparation de corps ou celle effecti-</p>	<p>1. Notwithstanding Articles 3 to 6, the maintenance creditor and debtor may at any time designate one of the following laws as applicable to a maintenance obligation –</p> <p>a) the law of any State of which either party is a national at the time of the designation;</p> <p>b) the law of the State of the habitual residence of either party at the time of designation;</p> <p>c) the law designated by the parties as applicable, or the law in fact applied, to their property regime;</p> <p>d) the law designated by the parties as applicable, or the law in fact applied, to their divorce or legal</p>	<p>1. Utan hinder av artiklarna 3–6 får den underhållsberättigade och den underhållsskyldige oavsett tidpunkt peka ut att någon av följande lagar ska tillämpas på underhållsskyldigheten.</p> <p>a) Lagen i en stat där någon av parterna är medborgare vid tidpunkten för utpekandet.</p> <p>b) Lagen i den stat där någon av parterna har sin hemvist vid tidpunkten för utpekandet.</p> <p>c) Den lag som parterna har utpekat som tillämplig, eller den lag som faktiskt tillämpats på deras förmögenhetsförhållanden.</p> <p>d) Den lag som parterna har utpekat som tillämplig, eller den lag som faktiskt tillämpats på deras</p>

<p>vement appliquée à ce divorce ou cette séparation.</p> <p>2. Un tel accord est établi par écrit ou consigné sur tout support dont le contenu est accessible pour être consulté ultérieurement et est signé des deux parties.</p> <p>3. Le paragraphe premier ne s'applique pas aux obligations alimentaires concernant une personne âgée de moins de 18 ans ou un adulte qui, en raison d'une altération ou d'une insuffisance de ses facultés personnelles, n'est pas en mesure de pourvoir à ses intérêts.</p> <p>4. Nonobstant la loi désignée par les parties en vertu du paragraphe premier, la loi de l'État de la résidence habituelle du créancier, au moment de la désignation, détermine si le créancier peut renoncer à son droit à des aliments.</p>	<p>separation.</p> <p>2. Such agreement shall be in writing or recorded in any medium, the information contained in which is accessible so as to be usable for subsequent reference, and shall be signed by both parties.</p> <p>3. Paragraph 1 shall not apply to maintenance obligations in respect of a person under the age of 18 years or of an adult who, by reason of an impairment or insufficiency of his or her personal faculties, is not in a position to protect his or her interest.</p> <p>4. Notwithstanding the law designated by the parties in accordance with paragraph 1, the question of whether the creditor can renounce his or her right to maintenance shall be determined by the law of the State of the habitual</p>	<p>äktenskapsskillnad eller hemskillnad.</p> <p>2. Ett sådant avtal ska vara skriftligt eller dokumenterat på ett sådant sätt att informationen är tillgänglig för senare användning samt vara undertecknat av båda parterna.</p> <p>3. Punkt 1 ska inte gälla för underhållsskyldighet avseende en person under 18 år eller en vuxen som på grund av nedsatt eller bristande förmåga inte kan bevaka sina intressen.</p> <p>4. Utan hinder av vilken lag som pekats ut av parterna i enlighet med punkt 1 ska frågan om huruvida den underhållsberättigade kan avsäga sig sin rätt till underhåll bestämmas enligt lagen i den stat där den underhållsberättigade hade sin hemvist</p>
---	--	---

<p>5. À moins que les parties n'aient été pleinement informées et conscientes des conséquences de leur choix au moment de la désignation, la loi désignée ne s'applique pas lorsque son application entraînerait des conséquences manifestement inévitables ou déraisonnables pour l'une ou l'autre des parties.</p>	<p>residence of the creditor at the time of the designation.</p> <p>5. Unless at the time of the designation the parties were fully informed and aware of the consequences of their designation, the law designated by the parties shall not apply where the application of that law would lead to manifestly unfair or unreasonable consequences for any of the parties.</p>	<p>vid tidpunkten för utpekandet.</p> <p>5. Om parterna vid tidpunkten för utpekandet av tillämplig lag inte var fullt informerade och medvetna om konsekvenserna av sitt utpekande ska den lag som parterna pekat ut inte tillämpas om tillämpningen av denna skulle leda till uppenbart orättvisa och orimliga konsekvenser för någon av parterna.</p>
<p><i>Article 9</i> <i>«Domicile» au lieu de «nationalité»</i></p>	<p><i>Article 9</i> <i>“Domicile” instead of “nationality”</i></p>	<p><i>Artikel 9</i> <i>”Domicil” i stället för ”medborgarskap”</i></p>
<p>Un État qui connaît le concept de «domicile» en tant que facteur de rattachement en matière familiale peut informer le Bureau Permanent de la Conférence de La Haye de droit international privé que, pour les besoins des affaires portées devant ses autorités, le mot «nationalité» aux articles 4 et 6 est remplacé par le mot</p>	<p>A State which has the concept of “domicile” as a connecting factor in family matters may inform the Permanent Bureau of the Hague Conference on Private International Law that, for the purpose of cases which come before its authorities, the word “nationality” in Articles 4 and 6 is replaced by “domicile” as defined in</p>	<p>En stat som tillämpar begreppet ”domicile” som en anknytande faktor i familjefrågor kan meddela Haagkonferensen för internationell privaträtts permanenta byrå att ordet medborgarskap i artiklarna 4 och 6 ska ersättas med ”domicile”, såsom detta ord definieras i den staten, med avseende på ärenden som behandlas av dess</p>

«domicile» tel qu'il est entendu dans cet État.	that State.	myndigheter.
<i>Article 10 Organismes publics</i>	<i>Article 10 Public bodies</i>	<i>Artikel 10 Offentliga organ</i>
Le droit d'un organisme public de demander le remboursement de la prestation fournie au créancier en lieu et place d'aliments est soumis à la loi qui régit cet organisme.	The right of a public body to seek reimbursement of a benefit provided to the creditor in place of maintenance shall be governed by the law to which that body is subject.	Ett offentligt organs rätt att begära återbetalning av ett bidrag som har lämnats till den underhållsberättigade i stället för underhåll ska bestämmas av den lag som gäller för organet.
<i>Article 11 Domaine de la loi applicable</i>	<i>Article 11 Scope of the applicable law</i>	<i>Artikel 11 Den tillämpliga lagens räckvidd</i>
La loi applicable à l'obligation alimentaire détermine notamment: a) si, dans quelle mesure et à qui le créancier peut demander des aliments; b) la mesure dans laquelle le créancier peut demander des aliments rétroactivement; c) la base de calcul du montant des aliments et l'index-	The law applicable to the maintenance obligation shall determine <i>inter alia</i> – a) whether, to what extent and from whom the creditor may claim maintenance; b) the extent to which the creditor may claim retroactive maintenance; c) the basis for calculation of the amount of maintenance,	Tillämplig lag avseende underhållsskyldighet reglerar bland annat a) om, i vilken utsträckning och mot vem den underhållsberättigade kan rikta ett krav på underhåll, b) i vilken utsträckning den underhållsberättigade kan begära underhåll retroaktivt, c) beräkningsgrunden för storleken på underhållsbidraget

<p>ation;</p> <p>d) qui est admis à intenter l'action alimentaire, sous réserve des questions relatives à la capacité procédurale et à la représentation en justice;</p> <p>e) la prescription ou les délais pour intenter une action;</p> <p>f) l'étendue de l'obligation du débiteur d'aliments, lorsque l'organisme public demande le remboursement de la prestation fournie au créancier en lieu et place d'aliments.</p>	<p>and indexation;</p> <p>d) who is entitled to institute maintenance proceedings, except for issues relating to procedural capacity and representation in the proceedings;</p> <p>e) prescription or limitation periods;</p> <p>f) the extent of the obligation of a maintenance debtor, where a public body seeks reimbursement of benefits provided for a creditor in place of maintenance.</p>	<p>samt indexering,</p> <p>d) vem som får väcka talan om underhållsskyldighet, utom i frågor som rör processbehörighet och företrädare under förfarandet,</p> <p>e) preskriptionsfrister eller talefrister,</p> <p>f) omfattningen av den underhållsskyldiges förpliktelser, om ett offentligt organ begär återbetalning av bidrag som har lämnats till en underhållsberättigad i stället för underhåll.</p>
<p><i>Article 12</i> <i>Exclusion du renvoi</i></p>	<p><i>Article 12</i> <i>Exclusion of renvoi</i></p>	<p><i>Artikel 12</i> <i>Återförvisning är utesluten</i></p>
<p>Au sens du Protocole, le terme «loi» désigne le droit en vigueur dans un État, à l'exclusion des règles de conflit de lois.</p>	<p>In the Protocol, the term "law" means the law in force in a State other than its choice of law rules.</p>	<p>Med "lag" avses i detta protokoll den gällande lagen i en stat, med undantag för dess lagvalsregler.</p>

<p><i>Article 13</i> <i>Ordre public</i></p>	<p><i>Article 13</i> <i>Public policy</i></p>	<p><i>Artikel 13</i> <i>Grunderna för domstolslandets rättsordning</i></p>
<p>L'application de la loi désignée en vertu du Protocole ne peut être écartée que dans la mesure où ses effets sont manifestement contraires à l'ordre public du for.</p>	<p>The application of the law determined under the Protocol may be refused only to the extent that its effects would be manifestly contrary to the public policy of the forum.</p>	<p>Tillämpning av den lag som fastställs i enlighet med detta protokoll får vägras endast i den utsträckning som dess verkan uppenbart skulle stå i strid med grunderna för domstolslandets rättsordning.</p>
<p><i>Article 14</i> <i>Fixation du montant des aliments</i></p>	<p><i>Article 14</i> <i>Determining the amount of maintenance</i></p>	<p><i>Artikel 14</i> <i>Fastställandet av underhållsbidragets storlek</i></p>
<p>Même si la loi applicable en dispose autrement, il est tenu compte dans la fixation du montant des aliments, des besoins du créancier et des ressources du débiteur ainsi que de toute compensation accordée au créancier à la place d'un paiement périodique d'aliments.</p>	<p>Even if the applicable law provides otherwise, the needs of the creditor and the resources of the debtor as well as any compensation which the creditor was awarded in place of periodical maintenance payments shall be taken into account in determining the amount of maintenance.</p>	<p>Även om den tillämpliga lagen föreskriver annat, ska vid fastställandet av underhållsbidragets storlek hänsyn tas till den underhållsberättigades behov och den underhållsskyldiges tillgångar samt till all ersättning som den underhållsberättigade har fått i stället för periodiska betalningar av underhåll.</p>

<p style="text-align: center;"><i>Article 15</i> <i>Non-application du</i> <i>Protocole aux conflits</i> <i>internes</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Article 15</i> <i>Non-application of</i> <i>the Protocol to</i> <i>internal conflicts</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Artikel 15</i> <i>Protokollet är inte</i> <i>tillämpligt på interna</i> <i>lagkonflikter</i></p>
<p>1. Un État contractant dans lequel des systèmes de droit ou des ensembles de règles différents s'appliquent en matière d'obligations alimentaires n'est pas tenu d'appliquer les règles du Protocole aux conflits concernant uniquement ces différents systèmes ou ensembles de règles.</p> <p>2. Cet article ne s'applique pas à une Organisation régionale d'intégration économique.</p>	<p>1. A Contracting State in which different systems of law or sets of rules of law apply to maintenance obligations shall not be bound to apply the rules of the Protocol to conflicts solely between such different systems or sets of rules of law.</p> <p>2. This Article shall not apply to a Regional Economic Integration Organisation.</p>	<p>1. En fördragslutande stat, i vilken olika rättssystem eller regelverk tillämpas på underhållsskyldighet, behöver inte tillämpa detta protokoll vid lagkonflikter enbart mellan sådana olika system eller regelverk.</p> <p>2. Denna artikel ska inte vara tillämplig på regionala organisationer för ekonomisk integration.</p>
<p style="text-align: center;"><i>Article 16</i> <i>Systèmes juridiques</i> <i>non unifiés à</i> <i>caractère territorial</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Article 16</i> <i>Non-unified legal</i> <i>systems – territorial</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Artikel 16</i> <i>Stater som har olika</i> <i>rättssystem för olika</i> <i>territoriella enheter</i></p>
<p>1. Au regard d'un État dans lequel deux ou plusieurs systèmes de droit ou ensembles de règles ayant trait aux questions régies par le présent Protocole s'appliquent dans des unités territoriales différen-</p>	<p>1. In relation to a State in which two or more systems of law or sets of rules of law with regard to any matter dealt with in this Protocol apply in different territorial units –</p>	<p>1. I förhållande till en stat, i vilken två eller flera rättssystem eller regelverk tillämpas inom olika territoriella enheter på frågor som omfattas av detta protokoll, ska</p>

<p>tes:</p> <p>a) toute référence à la loi d'un État vise, le cas échéant, la loi en vigueur dans l'unité territoriale considérée;</p> <p>b) toute référence aux autorités compétentes ou organismes publics de cet État vise, le cas échéant, les autorités compétentes ou organismes publics habilités à agir dans l'unité territoriale considérée;</p> <p>c) toute référence à la résidence habituelle dans cet État vise, le cas échéant, la résidence habituelle dans l'unité territoriale considérée;</p> <p>d) toute référence à l'État dont les deux parties ont la nationalité commune vise l'unité territoriale désignée par la loi de cet État ou, en l'absence de règles pertinentes, l'unité territoriale avec laquelle l'obligation</p>	<p>a) any reference to the law of a State shall be construed as referring, where appropriate, to the law in force in the relevant territorial unit;</p> <p>b) any reference to competent authorities or public bodies of that State shall be construed as referring, where appropriate, to those authorised to act in the relevant territorial unit;</p> <p>c) any reference to habitual residence in that State shall be construed as referring, where appropriate, to habitual residence in the relevant territorial unit;</p> <p>d) any reference to the State of which two persons have a common nationality shall be construed as referring to the territorial unit designated by the law of that State or, in the absence of relevant rules, to the territorial unit</p>	<p>a) varje hänvisning till lagen i en stat, i förekommande fall, avse gällande lag i den relevanta territoriella enheten,</p> <p>b) varje hänvisning till den statens behöriga myndigheter eller offentliga organ, i förekommande fall, avse de som är beordrigade att agera inom den relevanta territoriella enheten,</p> <p>c) varje hänvisning till hemvist i denna stat, i förekommande fall, avse hemvist inom den relevanta territoriella enheten,</p> <p>d) varje hänvisning till den stat i vilken två personer båda har medborgarskap avse den territoriella enhet som anges i den statens lag eller, om relevanta regler saknas, den territoriella enhet till vilken underhållsskyl-</p>
---	--	---

<p>alimentaire présente le lien le plus étroit;</p> <p>e) toute référence à l'État dont une partie a la nationalité vise l'unité territoriale désignée par la loi de cet État ou, en l'absence de règles pertinentes, l'unité territoriale avec laquelle la personne présente le lien le plus étroit.</p> <p>2. Pour identifier la loi applicable en vertu du Protocole, lorsqu'un État comprend deux ou plusieurs unités territoriales dont chacune a son propre système de droit ou un ensemble de règles ayant trait aux questions régies par le Protocole, les règles suivantes s'appliquent:</p> <p>a) en présence de règles en vigueur dans cet État identifiant l'unité territoriale dont la loi est applicable, la loi de cette unité s'applique;</p>	<p>with which the maintenance obligation is most closely connected;</p> <p>e) any reference to the State of which a person is a national shall be construed as referring to the territorial unit designated by the law of that State or, in the absence of relevant rules, to the territorial unit with which the person has the closest connection.</p> <p>2. For the purpose of identifying the applicable law under the Protocol in relation to a State which comprises two or more territorial units each of which has its own system of law or set of rules of law in respect of matters covered by this Protocol, the following rules apply –</p> <p>a) if there are rules in force in such a State identifying which territorial unit's law is applicable, the law of that unit applies;</p>	<p>digheten har närmast anknytning,</p> <p>e) varje hänvisning till den stat i vilken en person är medborgare avse den territoriella enhet som anges i den statens lag eller, om relevanta regler saknas, den territoriella enhet till vilken personen har närmast anknytning.</p> <p>2. Vid fastställande av tillämplig lag i enlighet med detta protokoll med avseende på en stat som omfattar två eller flera territoriella enheter, vilka var för sig har sitt eget rättssystem eller regelverk avseende frågor som omfattas av detta protokoll, ska följande regler tillämpas.</p> <p>a) Om det finns gällande regler i en sådan stat som fastställer vilken territoriell enhets lag som är tillämplig ska lagen i denna enhet tillämpas.</p>
---	---	--

<p>b) en l'absence de telles règles, la loi de l'unité territoriale identifiée selon les dispositions du paragraphe premier s'applique.</p> <p>3. Cet article ne s'applique pas à une Organisation régionale d'intégration économique.</p>	<p>b) in the absence of such rules, the law of the relevant territorial unit as defined in paragraph 1 applies.</p> <p>3. This Article shall not apply to a Regional Economic Integration Organisation.</p>	<p>b) Om det inte finns några sådana regler ska lagen i den relevanta territoriella enheten enligt punkt 1 tillämpas.</p> <p>3. Denna artikel ska inte vara tillämplig på regionala organisationer för ekonomisk integration.</p>
<p><i>Article 17</i> <i>Systemes juridiques non unifiés à caractère personnel</i></p>	<p><i>Article 17</i> <i>Non-unified legal systems - interpersonal conflicts</i></p>	<p><i>Artikel 17</i> <i>Stater som har olika rättssystem för olika kategorier av personer</i></p>
<p>Pour identifier la loi applicable en vertu du Protocole, lorsqu'un État comprend deux ou plusieurs systèmes de droit ou ensembles de règles applicables à des catégories différentes de personnes pour les questions régies par le Protocole, toute référence à la loi d'un tel État est entendue comme visant le système de droit déterminé par les règles en vigueur dans cet État.</p>	<p>For the purpose of identifying the applicable law under the Protocol in relation to a State which has two or more systems of law or sets of rules of law applicable to different categories of persons in respect of matters covered by this Protocol, any reference to the law of such State shall be construed as referring to the legal system determined by the rules in force in that State.</p>	<p>Vid fastställande av tillämplig lag enligt detta protokoll med avseende på en stat som har två eller flera rättssystem eller regelverk som är tillämpliga på olika kategorier av personer på det område som omfattas av detta protokoll, ska varje hänvisning till lagen i den staten avse det rättssystem som är tillämpligt enligt gällande regler i denna stat.</p>

<p style="text-align: center;"><i>Article 18</i> <i>Coordination avec les</i> <i>Conventions de La</i> <i>Haye antérieures en</i> <i>matière d'obligations</i> <i>alimentaires</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Article 18</i> <i>Co-ordination with</i> <i>prior Hague</i> <i>Maintenance</i> <i>Conventions</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Artikel 18</i> <i>Samordning med</i> <i>tidigare Haagkonven-</i> <i>tioner om underhålls-</i> <i>skyldighet</i></p>
<p>Dans les rapports entre les États contractants, le présent Protocole remplace la Convention de La Haye du 2 octobre 1973 sur la loi applicable aux obligations alimentaires et la Convention de La Haye du 24 octobre 1956 sur la loi applicable aux obligations alimentaires envers les enfants.</p>	<p>As between the Contracting States, this Protocol replaces the Hague Convention of 2 October 1973 on the Law Applicable to Maintenance Obligations and the Hague Convention of 24 October 1956 on the law applicable to maintenance obligations towards children.</p>	<p>I förbindelserna mellan de fördragsslutande staterna ska detta protokoll ersätta Haagkonventionen av den 2 oktober 1973 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet och Haagkonventionen av den 24 oktober 1956 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet mot barn.</p>
<p style="text-align: center;"><i>Article 19</i> <i>Coordination avec</i> <i>d'autres instruments</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Article 19</i> <i>Co-ordination with</i> <i>other instruments</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Artikel 19</i> <i>Samordning med</i> <i>andra instrument</i></p>
<p>1. Le présent Protocole ne déroge pas aux instruments internationaux auxquels des États contractants sont ou seront parties et qui contiennent des dispositions sur les matières régies par le Protocole, à moins qu'une déclaration contraire ne soit faite par les États liés par de tels instruments.</p>	<p>1. This Protocol does not affect any other international instrument to which Contracting States are or become Parties and which contains provisions on matters governed by the Protocol, unless a contrary declaration is made by the States Parties to such instrument.</p>	<p>1. Detta protokoll inverkar inte på något internationellt instrument som de fördragsslutande staterna har tillträtt eller kommer att tillträda och som innehåller bestämmelser om frågor som regleras i protokollet, såvida inte en motsatt förklaring avges av de stater som har tillträtt ett sådant instrument.</p>

<p>2. Le paragraphe premier s'applique également aux lois uniformes reposant sur l'existence entre les États concernés de liens spéciaux, notamment de nature régionale.</p>	<p>2. Paragraph 1 also applies to uniform laws based on special ties of a regional or other nature between the States concerned.</p>	<p>2. Punkt 1 ska även vara tillämplig på enhetliga lagar som är grundade på särskilda förbindelser av regional eller annan karaktär mellan berörda stater.</p>
<p><i>Article 20</i> <i>Interprétation uniforme</i></p>	<p><i>Article 20</i> <i>Uniform interpretation</i></p>	<p><i>Artikel 20</i> <i>Enhetlig tolkning</i></p>
<p>Pour l'interprétation du présent Protocole, il sera tenu compte de son caractère international et de la nécessité de promouvoir l'uniformité de son application.</p>	<p>In the interpretation of this Protocol, regard shall be had to its international character and to the need to promote uniformity in its application.</p>	<p>Vid tolkningen av detta protokoll ska hänsyn tas till dess internationella karaktär och till behovet av att främja en enhetlig tillämpning av det.</p>
<p><i>Article 21</i> <i>Examen du fonctionnement pratique du Protocole</i></p>	<p><i>Article 21</i> <i>Review of the practical operation of the Protocol</i></p>	<p><i>Artikel 21</i> <i>Översyn av den praktiska tillämpningen av protokollet</i></p>
<p>1. Le Secrétaire général de la Conférence de La Haye de droit international privé convoque lorsque cela est nécessaire une Commission spéciale afin d'examiner le fonctionnement pratique du Protocole.</p>	<p>1. The Secretary General of the Hague Conference on Private International Law shall as necessary convene a Special Commission in order to review the practical operation of the Protocol.</p>	<p>1. Generalsekretären för Haagkonferensen för internationell privaträtt ska vid behov sammankalla ett särskilt utskott för att granska den praktiska tillämpningen av detta protokoll.</p>

<p>2. À cette fin, les États contractants collaborent avec le Bureau Permanent de la Conférence de La Haye de droit international privé afin de recueillir la jurisprudence relative à l'application du Protocole.</p>	<p>2. For the purpose of such review Contracting States shall co-operate with the Permanent Bureau of the Hague Conference on Private International Law in the gathering of case law concerning the application of the Protocol.</p>	<p>2. För detta ändamål ska de fördragslutande staterna samarbeta med Haagkonferensen för internationell privaträtts permanenta byrå för att samla in rättspraxis rörande tillämpningen av protokollet.</p>
<p><i>Article 22 Dispositions transitoires</i></p>	<p><i>Article 22 Transitional provisions</i></p>	<p><i>Artikel 22 Övergångs- bestämmelser</i></p>
<p>Le présent Protocole ne s'applique pas aux aliments réclamés dans un État contractant pour une période antérieure à son entrée en vigueur dans cet État.</p>	<p>This Protocol shall not apply to maintenance claimed in a Contracting State relating to a period prior to its entry into force in that State.</p>	<p>Detta protokoll är inte tillämpligt på underhåll som begärts i en fördragslutande stat avseende en tidsperiod som föregår protokollets ikraftträdande i den staten.</p>
<p><i>Article 23 Signature, ratification et adhésion</i></p>	<p><i>Article 23 Signature, ratification and accession</i></p>	<p><i>Artikel 23 Undertecknande, ratificering och anslutning</i></p>
<p>1. Le présent Protocole est ouvert à la signature de tous les États.</p> <p>2. Le présent Protocole est sujet à la ratification, à l'acceptation ou à l'approbation des</p>	<p>1. This Protocol is open for signature by all States.</p> <p>2. This Protocol is subject to ratification, acceptance or approval by the signatory States.</p>	<p>1. Detta protokoll ska vara öppet för undertecknande av alla stater.</p> <p>2. Detta protokoll ska vara föremål för ratificering, godtagande eller godkännande av de stater som har</p>

<p>États signataires.</p> <p>3. Tout État peut adhérer au présent Protocole.</p> <p>4. Les instruments de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion seront déposés auprès du Ministère des Affaires étrangères du Royaume des Pays-Bas, dépositaire du Protocole.</p>	<p>3. This Protocol is open for accession by all States.</p> <p>4. Instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands, depositary of the Protocol.</p>	<p>undertecknat protokollet.</p> <p>3. Detta protokoll ska vara öppet för anslutning av alla stater.</p> <p>4. Ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrumenten ska deponeras hos utrikesministeriet i Konungariket Nederländerna, som är depositarie för protokollet.</p>
<p><i>Article 24</i> <i>Organisations régionales d'intégration économique</i></p>	<p><i>Article 24</i> <i>Regional Economic Integration Organisations</i></p>	<p><i>Artikel 24</i> <i>Regionala organisationer för ekonomisk integration</i></p>
<p>1. Une Organisation régionale d'intégration économique constituée uniquement d'États souverains et ayant compétence pour certaines ou toutes les matières régies par le Protocole peut également signer, accepter ou approuver le Protocole ou y adhérer. En pareil cas, l'Organisation régionale d'intégration économique aura les mêmes</p>	<p>1. A Regional Economic Integration Organisation which is constituted solely by sovereign States and has competence over some or all of the matters governed by the Protocol may equally sign, accept, approve or accede to the Protocol. The Regional Economic Integration Organisation shall in that case have the rights and obligations of a</p>	<p>1. Även regionala organisationer för ekonomisk integration som består enbart av suveräna stater och som har behörighet inom en eller flera av de frågor som omfattas av detta protokoll får underteckna, godta, godkänna eller ansluta sig till protokollet. Den regionala organisationen för ekonomisk integration ska i så fall ha samma rättig-</p>

<p>droits et obligations qu'un État contractant, dans la mesure où cette Organisation a compétence sur des matières régies par le Protocole.</p> <p>2. Au moment de la signature, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion, l'Organisation régionale d'intégration économique notifie au dépositaire, par écrit, les matières régies par le Protocole pour lesquelles ses États membres ont transféré leur compétence à cette Organisation. L'Organisation notifie aussitôt au dépositaire, par écrit, toute modification intervenue dans la délégation de compétence précisée dans la notification la plus récente faite en vertu du paragraphe.</p> <p>3. Au moment de la signature, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion, une Organisation régionale d'intégration écono-</p>	<p>Contracting State, to the extent that the Organisation has competence over matters governed by the Protocol.</p> <p>2. The Regional Economic Integration Organisation shall, at the time of signature, acceptance, approval or accession, notify the depositary in writing of the matters governed by the Protocol in respect of which competence has been transferred to that Organisation by its Member States. The Organisation shall promptly notify the depositary in writing of any changes to its competence as specified in the most recent notice given under this paragraph.</p> <p>3. At the time of signature, acceptance, approval or accession, a Regional Economic Integration Organisation may declare, in accordance</p>	<p>heter och skyldigheter som en fördragslutande stat i den utsträckning som organisationen har behörighet i frågor som omfattas av detta protokoll.</p> <p>2. Den regionala organisationen för ekonomisk integration ska, vid tidpunkten för undertecknandet, godtagandet, godkännandet eller anslutningen, skriftligen meddela depositarien i vilka frågor, som omfattas av detta protokoll, som behörighet har överförts till organisationen av dess medlemsstater. Organisationen ska utan dröjsmål skriftligen meddela depositarien varje ändring i dess behörighet, såsom den angavs i det senaste meddelandet enligt denna punkt.</p> <p>3. En regional organisation för ekonomisk integration får vid tidpunkten för undertecknandet, godtagandet, godkännandet eller anslut-</p>
--	--	---

<p>mique peut déclarer, conformément à l'article 28, qu'elle a compétence pour toutes les matières régies par le Protocole et que les États membres qui ont transféré leur compétence à l'Organisation régionale d'intégration économique dans ce domaine seront liés par le Protocole par l'effet de la signature, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion de l'Organisation.</p>	<p>with Article 28, that it exercises competence over all the matters governed by the Protocol and that the Member States which have transferred competence to the Regional Economic Integration Organisation in respect of the matter in question shall be bound by the Protocol by virtue of the signature, acceptance, approval or accession of the Organisation.</p>	<p>ningen, i enlighet med artikel 28, förklara att den är behörig i alla frågor som omfattas av detta protokoll och att medlemsstater, som har överfört behörighet till organisationen i aktuella frågor, kommer att vara bundna av protokollet i kraft av organisationens undertecknande, godtagande, godkännande eller anslutning.</p>
<p>4. Aux fins de l'entrée en vigueur du Protocole, tout instrument déposé par une Organisation régionale d'intégration économique n'est pas compté, à moins que l'Organisation régionale d'intégration économique ne fasse une déclaration conformément au paragraphe 3.</p>	<p>4. For the purposes of the entry into force of the Protocol, any instrument deposited by a Regional Economic Integration Organisation shall not be counted unless the Regional Economic Integration Organisation makes a declaration under paragraph 3.</p>	<p>4. Instrument som deponeras av en regional organisation för ekonomisk integration ska inte beaktas med avseende på ikraftträdandet av detta protokoll, såvida inte organisationen avger en förklaring i enlighet med punkt 3.</p>
<p>5. Toute référence à un «État contractant» ou à un «État» dans le Protocole s'applique également,</p>	<p>5. Any reference to a "Contracting State" or "State" in the Protocol applies equally to a Regional</p>	<p>5. Alla hänvisningar till en "fördragsslutande stat" eller "stat" i detta protokoll ska i före-</p>

<p>le cas échéant, à une Organisation régionale d'intégration économique qui y est Partie. Lorsqu'une déclaration est faite par une Organisation régionale d'intégration économique conformément au paragraphe 3, toute référence à un «État contractant» ou à un «État» dans le Protocole s'applique également, le cas échéant, aux États membres concernés de l'Organisation.</p>	<p>Economic Integration Organisation that is a Party to it, where appropriate. In the event that a declaration is made by a Regional Economic Integration Organisation under paragraph 3, any reference to a "Contracting State" or "State" in the Protocol applies equally to the relevant Member States of the Organisation, where appropriate.</p>	<p>kommande fall även gälla en regional organisation för ekonomisk integration som har tillträtt protokollet. För det fall en regional organisation för ekonomisk integration lämnar en förklaring i enlighet med punkt 3, ska varje hänvisning till en fördragslutande stat eller stat i detta protokoll, i förekommande fall, även gälla organisationens medlemsstater.</p>
<p><i>Article 25</i> <i>Entrée en vigueur</i></p>	<p><i>Article 25</i> <i>Entry into force</i></p>	<p><i>Artikel 25</i> <i>Ikraftträdande</i></p>
<p>1. Le Protocole entrera en vigueur le premier jour du mois suivant l'expiration d'une période de trois mois après le dépôt du deuxième instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion prévu par l'article 23.</p> <p>2. Par la suite, le Protocole entrera en vigueur:</p> <p>a) pour chaque État ou Organisation</p>	<p>1. The Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of three months after the deposit of the second instrument of ratification, acceptance, approval or accession referred to in Article 23.</p> <p>2. Thereafter the Protocol shall enter into force –</p> <p>a) for each State or each Regional Eco-</p>	<p>1. Detta protokoll träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av tre månader efter det att det andra ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrumentet som avses i artikel 23 har deponerats.</p> <p>2. Därefter träder protokollet i kraft</p> <p>a) i förhållande till varje stat eller</p>

<p>régionale d'intégration économique au sens de l'article 24 ratifiant, acceptant ou approuvant le Protocole ou y adhérant postérieurement, le premier jour du mois suivant l'expiration d'une période de trois mois après le dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion;</p> <p>b) pour les unités territoriales auxquelles le Protocole a été étendu conformément à l'article 26, le premier jour du mois suivant l'expiration d'une période de trois mois après la notification visée dans ledit article.</p>	<p>onomic Integration Organisation referred to in Article 24 subsequently ratifying, accepting or approving the Protocol or acceding to it, on the first day of the month following the expiration of three months after the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession;</p> <p>b) for a territorial unit to which the Protocol has been extended in accordance with Article 26, on the first day of the month following the expiration of three months after notification of the declaration referred to in that Article.</p>	<p>regional organisation för ekonomisk integration som avses i artikel 24 som senare ratificerar, godtar, godkänner eller ansluter sig till protokollet, den första dagen i den månad som följer efter utgången av tre månader efter det att dess ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument har deponerats,</p> <p>b) i förhållande till en territoriell enhet som protokollet har utsträckts till i enlighet med artikel 26, den första dagen i den månad som följer efter utgången av tre månader efter den underrättelse som avses i den artikeln.</p>
<p><i>Article 26</i> <i>Déclarations relatives aux systèmes juridiques non unifiés</i></p>	<p><i>Article 26</i> <i>Declarations with respect to non-unified legal systems</i></p>	<p><i>Artikel 26</i> <i>Förklaringar rörande olika rättssystem inom en stat</i></p>
<p>1. Un État qui comprend deux ou plusieurs unités territoriales dans lesquelles des systèmes de droit différents</p>	<p>1. If a State has two or more territorial units in which different systems of law are applicable in relation to matters</p>	<p>1. En stat som har två eller fler territoriella enheter i vilka olika rättssystem tillämpas i frågor som omfattas av detta</p>

<p>s'appliquent aux matières régies par ce Protocole peut, au moment de la signature, de la ratification, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion, déclarer, conformément à l'article 28, que le Protocole s'appliquera à toutes ses unités territoriales ou seulement à l'une ou à plusieurs d'entre elles et pourra à tout moment modifier cette déclaration en faisant une nouvelle déclaration.</p> <p>2. Ces déclarations seront notifiées au dépositaire et indiqueront expressément les unités territoriales auxquelles le Protocole s'applique.</p> <p>3. Si un État ne fait pas de déclaration en vertu du présent article, le Protocole s'appliquera à l'ensemble du territoire de cet État.</p> <p>4. Le présent article ne s'applique pas à une Organisation régionale d'intégration économique.</p>	<p>dealt with in this Protocol, it may at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession declare in accordance with Article 28 that the Protocol shall extend to all its territorial units or only to one or more of them and may modify this declaration by submitting another declaration at any time.</p> <p>2. Any such declaration shall be notified to the depositary and shall state expressly the territorial units to which the Protocol applies.</p> <p>3. If a State makes no declaration under this Article, the Protocol is to extend to all territorial units of that State.</p> <p>4. This Article shall not apply to a Regional Economic Integration Organisation.</p>	<p>protokoll får, vid tidpunkten för undertecknande, ratificering, godtagande, godkännande eller anslutning, i enlighet med artikel 28, förklara att protokollet ska omfatta alla dess territoriella enheter eller bara en eller några av dem, och får när som helst ändra detta genom en ny förklaring.</p> <p>2. En sådan förklaring ska meddelas depositarien och uttryckligen ange de territoriella enheter på vilka protokollet är tillämpligt.</p> <p>3. Om en stat inte avger någon förklaring enligt denna artikel, ska konventionen omfatta alla dess territoriella enheter.</p> <p>4. Denna artikel ska inte vara tillämplig på regionala organisationer för ekonomisk integration.</p>
--	--	---

<i>Article 27 Réserves</i>	<i>Article 27 Reservations</i>	<i>Artikel 27 Förbehåll</i>
Aucune réserve au présent Protocole n'est admise.	No reservations may be made to this Protocol.	Inga förbehåll får göras mot detta protokoll.
<i>Article 28 Déclarations</i>	<i>Article 28 Declarations</i>	<i>Artikel 28 Förklaringar</i>
<p>1. Les déclarations visées aux articles 24(3) et 26(1) peuvent être faites lors de la signature, de la ratification, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion ou à tout moment ultérieur et pourront être modifiées ou retirées à tout moment.</p> <p>2. Les déclarations, modifications et retraits sont notifiés au dépositaire.</p> <p>3. Une déclaration faite au moment de la signature, de la ratification, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion prendra effet au moment de l'entrée en vigueur du présent Protocole pour l'État concerné.</p>	<p>1. Declarations referred to in Articles 24(3) and 26(1) may be made upon signature, ratification, acceptance, approval or accession or at any time thereafter, and may be modified or withdrawn at any time.</p> <p>2. Declarations, modifications and withdrawals shall be notified to the depositary.</p> <p>3. A declaration made at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession shall take effect simultaneously with the entry into force of this Protocol for the State concerned.</p>	<p>1. Förklaringar som avses i artiklarna 24.3 och 26.1 kan avges i samband med undertecknandet, ratificeringen, godtagandet, godkännandet eller anslutningen eller vid valfri tidpunkt därefter, och får ändras eller återtogs när som helst.</p> <p>2. Förklaringar, ändringar och återtaganden ska meddelas depositarien.</p> <p>3. En förklaring som avgetts i samband med undertecknandet, ratificeringen, godtagandet, godkännandet eller anslutningen får verkan samtidigt som protokollet träder i kraft för den berörda staten.</p>

<p>4. Une déclaration faite ultérieurement, ainsi qu'une modification ou le retrait d'une déclaration, prendra effet le premier jour du mois suivant l'expiration d'une période de trois mois après la date de réception de la notification par le dépositaire.</p>	<p>4. A declaration made at a subsequent time, and any modification or withdrawal of a declaration, shall take effect on the first day of the month following the expiration of three months after the date on which the notification is received by the depositary.</p>	<p>4. Förklaringar som avges vid en senare tidpunkt, och eventuella ändringar eller återtaganden av en förklaring, får verkan den första dagen i den månad som följer efter utgången av tre månader efter den dag då meddelandet togs av depositarien.</p>
<p><i>Article 29</i> <i>Dénonciation</i></p>	<p><i>Article 29</i> <i>Denunciation</i></p>	<p><i>Artikel 29</i> <i>Uppsägning</i></p>
<p>1. Tout État contractant pourra dénoncer le présent Protocole par une notification écrite au dépositaire. La dénonciation pourra se limiter à certaines unités territoriales d'un État aux systèmes juridiques non unifiés auxquelles s'applique le Protocole.</p> <p>2. La dénonciation prendra effet le premier jour du mois suivant l'expiration d'une période de 12 mois après la date de réception de la notification par le dépositaire. Lorsqu'une période plus longue</p>	<p>1. A Contracting State to this Protocol may denounce it by a notification in writing addressed to the depositary. The denunciation may be limited to certain territorial units of a State with a non-unified legal system to which the Protocol applies.</p> <p>2. The denunciation shall take effect on the first day of the month following the expiration of 12 months after the date on which the notification is received by the depositary. Where a longer</p>	<p>1. En fördragslutande stat till detta protokoll får säga upp protokollet genom ett skriftligt meddelande ställt till depositarien. Uppsägningen får begränsas till vissa territoriella enheter i en stat med flera olika rättssystem på vilka protokollet är tillämpligt.</p> <p>2. En uppsägning får verkan den första dagen i den månad som följer efter utgången av tolv månader efter den dag då meddelandet togs av depositarien. När en längre uppsägningstid anges i</p>

<p>pour la prise d'effet de la dénonciation est spécifiée dans la notification, la dénonciation prendra effet à l'expiration de la période en question après la date de réception de la notification par le dépositaire.</p>	<p>period for the denunciation to take effect is specified in the notification, the denunciation shall take effect upon the expiration of such longer period after the date on which the notification is received by the depositary.</p>	<p>meddelandet, får uppsägningen verkan efter utgången av denna längre period efter den dag då meddelandet mottogs av depositarien.</p>
<p><i>Article 30 Notification</i></p>	<p><i>Article 30 Notification</i></p>	<p><i>Artikel 30 Meddelande</i></p>
<p>Le dépositaire notifiera aux Membres de la Conférence de La Haye de droit international privé, ainsi qu'aux autres États et aux Organisations régionales d'intégration économique qui ont signé, ratifié, accepté, approuvé ou adhéré conformément aux articles 23 et 24, les renseignements suivants:</p> <p>a) les signatures et ratifications, acceptations, approbations et adhésions prévues aux articles 23 et 24;</p> <p>b) la date d'entrée en vigueur du présent Protocole conformé-</p>	<p>The depositary shall notify the Members of the Hague Conference on Private International Law, and other States and Regional Economic Integration Organisations which have signed, ratified, accepted, approved or acceded in accordance with Articles 23 and 24 of the following –</p> <p>a) the signatures and ratifications, acceptances, approvals and accessions referred to in Articles 23 and 24;</p> <p>b) the date on which this Protocol enters into force in</p>	<p>Depositarien ska underrätta medlemsstaterna i Haagkonferensen för internationell privaträtt och andra stater och regionala organisationer för ekonomisk integration som har undertecknat, ratificerat, godtagit, godkänt eller anslutit sig i enlighet med artiklarna 23 och 24 om</p> <p>a) de undertecknanden, ratificeringar, godtaganden, godkännanden och anslutningar som avses i artiklarna 23 och 24,</p> <p>b) dagen för protokollets ikraftträdande enligt artikel 25,</p>

<p>ment à l'article 25;</p> <p>c) les déclarations visées aux articles 24(3) et 26(1);</p> <p>d) les dénonciations visées à l'article 29.</p>	<p>accordance with Article 25;</p> <p>c) the declarations referred to in Articles 24(3) and 26(1);</p> <p>d) the denunciations referred to in Article 29.</p>	<p>c) de förklaringar som avses i artiklarna 24.3 och 26.1,</p> <p>d) uppsägningar som avses i artikel 29.</p>
<p>En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés, ont signé le présent Protocole.</p>	<p>In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.</p>	<p>Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat detta protokoll.</p>
<p>Fait à La Haye, le 23 novembre 2007, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire, qui sera déposé dans les archives du Gouvernement du Royaume des Pays-Bas et dont une copie certifiée conforme sera remise, par la voie diplomatique, à chacun des Membres de la Conférence de La Haye de droit international privé lors de sa Vingt et unième session, ainsi qu'à chacun des autres États ayant</p>	<p>Done at The Hague, on the 23rd day of November 2007, in the English and French languages, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Government of the Kingdom of the Netherlands, and of which a certified copy shall be sent, through diplomatic channels, to each of the Members of the Hague Conference on Private International Law at the date of its Twenty-First Session and to each of</p>	<p>Upprättat i Haag den 23 november 2007 på engelska och franska språken, vilka båda texter är lika giltiga, i ett enda exemplar som ska deponeras i Konungariket Nederländernas regerings arkiv, och varav en bestyrkt kopia på diplomatisk väg ska tillställas varje medlem i Haagkonferensen för internationell privaträtt vid tidpunkten för dess tjugoförsta session och till övriga stater som deltog i den sessionen.</p>

participé à cette Session.	the other States which have participated in that Session.	
----------------------------	---	--

Statens offentliga utredningar 2010

Kronologisk förteckning

1. Lätt att göra rätt – om förmedling av brottskadestånd. Ju.
2. Ett samlat insolvensförfarande – förslag till ny lag. Ju.
3. Metria – förutsättningar för att ombilda division Metria vid Lantmäteriet till ett statligt ägt aktiebolag. M.
4. Allmänna handlingar i elektronisk form – offentlighet och integritet. Ju.
5. Skolgång för alla barn. U.
6. Kunskapslägesrapport på kärnavfallsområdet 2010 – utmaningar för slutförvarsprogrammet. M.
7. Aktiva åtgärder för att främja lika rättigheter och möjligheter – ett systematiskt målinriktat arbete på tre samhällsområden. IJ.
8. En myndighet för havs- och vattenmiljö. M.
9. Den framtida organisationen för vissa fiskefrågor. Jo.
10. Kvinnor, män och jämställdhet i läromedel i historia. En granskning på uppdrag av Delegationen för jämställdhet i skolan. U.
11. Spela samman – en ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet. Ku.
12. I samspel med musiklivet – en ny nationell plattform för musiken. Ku.
13. Upphandling på försvars- och säkerhetsområdet. Fi.
14. Partsinsyn enligt rättegångsbalken. Ju.
15. Kriminella grupperingar – motverka rekrytering och underlätta avhopp. Ju.
16. Sverige för nyanlända. Värden, välfärdsstat, vardagsliv. IJ.
17. Prissatt vatten? M.
18. En reformerad budgetlag. Fi.
19. Lärling – en bro mellan skola och arbetsliv. U.
20. Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – från strategi till handling för e-förvaltning. Fi.
21. Bättre marknad för tjänstehundar. Jo.
22. Krigets Lagar – centrala dokument om folkrätten under väpnad konflikt, neutralitet, ockupation och fredsinsatser. Fö.
23. Tredje sjösäkerhetspaketet. Klassdirektivet, Klassförordningen, Olycksutredningsdirektivet, IMO:s olycksutredningskod. N.
24. Avtalad upphovsrätt. Ju.
25. Viss översyn av verksamhet och organisation på informationssäkerhetsområdet. Fö.
26. Flyttningsbidrag och unionsrätten. A.
27. Gemensamt ansvar och gränsöverstigande samarbete inom transportforskningen. N.
28. Vändpunkt Sverige – ett ökat intresse för matematik, naturvetenskap, teknik och IKT. U.
29. En ny förvaltningslag. Ju.
30. Tredje inre marknadspaketet för el och naturgas. Fortsatt europeisk harmonisering. N.
31. Första hjälpen i psykisk hälsa. S.
32. Utrikesförvaltning i världsklass. En mer flexibel utrikesrepresentation. UD.
33. Kvinnor, män och jämställdhet i läromedel i samhällskunskap. En granskning på uppdrag av Delegationen för jämställdhet i skolan. U.
34. På väg mot en ny roll – överväganden och förslag om Riksutställningar. Ku.
35. Kunskap som befrielse? En metanalys av svensk forskning om jämställdhet och skola 1969–2009. U.
36. Svensk forskning om jämställdhet och skola. En bibliografi. U.
37. Sverige för nyanlända utanför flyktingmottagandet. IJ.
38. Muttbrott. Ju.
39. Ny ordning för nationella vaccinationsprogram. S.

40. Cirkulär migration och utveckling – kartläggning av cirkulära rörelsemönster och diskussion om hur migrationens utvecklingspotential kan främjas. Ju.
41. Kompensationsstillägg – om ersättning vid försenade utbetalningar. S.
42. Med fiskevård i fokus – en ny fiskevårdslag. Jo.
43. Förundersökningsbegränsning. Ju.
44. Mål och medel – särskilda åtgärder för vissa måltyper i domstol. Ju.
45. Händelseanalyser vid självmord inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Förslag till ny lag. S.
46. Utländsk näringsverksamhet i Sverige. En översyn av lagstiftningen om utländska filialer i ett EU-perspektiv. N.
47. Alkoholkonsumtion, alkoholproblem och sjukfrånvaro – vilka är sambanden? En systematisk litteraturöversikt. S.
48. Multipla hälsoproblem bland personer över 60 år. En systematisk litteraturöversikt om förekomst, konsekvenser och vård. S.
49. Förbud mot köp av sexuell tjänst. En utvärdering 1999–2008. Ju.
50. Försvarsmaktens helikopterresurser. Fö.
51. Könsskillnader i skolprestationer – idéer om orsaker. U.
52. Biologiska faktorer och könsskillnader i skolresultat. Ett diskussionsunderlag för Delegationen för jämställdhet i skolans arbete för analys av bakgrunden till pojkars sämre skolprestationer jämfört med flickors. U.
53. Pojkar och skolan: Ett bakgrundsdokument om "pojkkrisen". Översättning på svenska av engelsk rapport: Boys and School: A Background Paper on the "Boy Crisis". + Engelsk rapport. U.
54. Förbättrad återbetalning av studielånen. U.
55. Romers rätt – en strategi för romer i Sverige. IJ.
56. Innovationsupphandling. N.
57. Effektivare planering av vägar och järnvägar. N.
58. Rehabiliteringsrådets delbetänkande. S.
59. Underhållsskyldighet i internationella situationer – Underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll + Bilagedel. Ju.

Statens offentliga utredningar 2010

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

- Lätt att göra rätt
– om förmedling av brottsskadestånd. [1]
- Ett samlat insolvensförfarande – förslag till ny lag. [2]
- Allmänna handlingar i elektronisk form
– offentlighet och integritet. [4]
- Partsinsyn enligt rättegångsbalken. [14]
- Kriminella grupperingar – motverka rekrytering och underlätta avhopp. [15]
- Avtalad upphovsrätt. [24]
- En ny förvaltningslag. [29]
- Mutbrott. (38)
- Cirkulär migration och utveckling
– kartläggning av cirkulära rörelsemönster och diskussion om hur migrationens utvecklingspotential kan främjas. [40]
- Förundersökningsbegränsning. [43]
- Mål och medel – särskilda åtgärder för vissa måltyper i domstol. [44]
- Förbud mot köp av sexuell tjänst. En utvärdering 1999–2008. [49]
- Underhållsskyldighet i internationella situationer – Underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll + Bilagedel. [59]

Utrikesdepartementet

- Utrikesförvaltning i världsklass. En mer flexibel utrikesrepresentation. [32]

Försvarsdepartementet

- Krigets Lagar – centrala dokument om folkrätten under väpnad konflikt, neutralitet, ockupation och fredsinsatser. [22]
- Viss översyn av verksamhet och organisation på informationssäkerhetsområdet. [25]
- Försvarsmaktens helikopterresurser. [50]

Socialdepartementet

- Första hjälpen i psykisk hälsa. [31]
- Ny ordning för nationella vaccinationsprogram. [39]
- Kompensationstillägg – om ersättning vid försenade utbetalningar. [41]
- Händelseanalyser vid självmord inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Förslag till ny lag. [45]
- Alkoholkonsumtion, alkoholproblem och sjukfrånvaro – vilka är sambanden? En systematisk litteraturöversikt. [47]
- Multipla hälsoproblem bland personer över 60 år. En systematisk litteraturöversikt om förekomst, konsekvenser och vård. [48]
- Rehabiliteringsrådets delbetänkande. [58]

Finansdepartementet

- Upphandling på försvars- och säkerhetsområdet. [13]
- En reformerad budgetlag. [18]
- Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – från strategi till handling för e-förvaltning. [20]

Utbildningsdepartementet

- Skolgång för alla barn. [5]
- Kvinnor, män och jämställdhet i läromedel i historia. En granskning på uppdrag av Delegationen för jämställdhet i skolan. [10]
- Lärling – en bro mellan skola och arbetsliv. [19]
- Vändpunkt Sverige – ett ökat intresse för matematik, naturvetenskap, teknik och IKT. [28]
- Kvinnor, män och jämställdhet i läromedel i samhällskunskap. En granskning på uppdrag av Delegationen för jämställdhet i skolan. [33]

- Kunskap som befrielse? En metaanalys av svensk forskning om jämställdhet och skola 1969–2009. [35]
- Svensk forskning om jämställdhet och skola. En bibliografi. [36]
- Könsskillnader i skolprestationer – idéer om orsaker. [51]
- Biologiska faktorer och könsskillnader i skolresultat. Ett diskussionsunderlag för Delegationen för jämställdhet i skolans arbete för analys av bakgrunden till pojkars sämre skolprestationer jämfört med flickors. [52]
- Pojkar och skolan: Ett bakgrundsdokument om pojkkrisen. Översättning på svenska av engelsk rapport: Boys and School: A Backgroundpaper on the "Boy Crisis". + Engelsk rapport. [53]
- Förbättrad återbetalning av studieskulder. [54]

Jordbruksdepartementet

- Den framtida organisationen för vissa fiskefrågor. [9]
- Bättre marknad för tjänstehundar. [21]
- Med fiskevård i fokus – en ny fiskevårdslag. [42]

Miljödepartementet

- Metria – förutsättningar för att ombilda division Metria vid Lantmäteriet till ett statligt ägt aktiebolag. [3]
- Kunskapslägesrapport på kärnavfallsområdet 2010 – utmaningar för slutförvarsprogrammet. [6]
- En myndighet för havs- och vattenmiljö. [8]
- Prissatt vatten? [17]

Näringsdepartementet

- Tredje sjösäkerhetspaketet. Klassdirektivet, Klassförordningen, Olycksutredningsdirektivet, IMO:s olycksutredningskod. [23]
- Gemensamt ansvar och gränsöverstigande samarbete inom transportforskningen. [27]
- Tredje inre marknadspaketet för el och naturgas. Fortsatt europeisk harmonisering. [30]
- Utländsk näringsverksamhet i Sverige. En översyn av lagstiftningen om utländska filialer i ett EU-perspektiv. [46]
- Innovationsupphandling. [56]
- Effektivare planering av vägar och järnvägar. [57]

Integrations- och jämställdhetsdepartementet

- Aktiva åtgärder för att främja lika rättigheter och möjligheter – ett systematiskt mål-inriktat arbete på tre samhällsområden. [7]
- Sverige för nyanlända. Värden, välfärdsstat, vardagsliv. [16]
- Sverige för nyanlända utanför flyktingmottandet. [37]
- Romers rätt – en strategi för romer i Sverige. [55]

Kulturdepartementet

- Spela samman – en ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet. [11]
- I samspel med musiklivet – en ny nationell plattform för musiken. [12]
- På väg mot en ny roll – överväganden och förslag om Riksställningar. [34]

Arbetsmarknadsdepartementet

- Flyttningsbidrag och unionsrätten. [26]